RP 199/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till avfallslag och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny avfallslag och att ändringar som hänför sig till regleringen kring avfall och avfallshantering görs i miljöskyddslagen.

Genom reformen moderniseras lagstiftningen inom avfallssektorn med beaktande av Finlands och Europeiska unionens nuvarande avfallspolitiska avvägningar, Europeiska unionens reviderade lagstiftning, den förändrade omvärlden och grundlagens bestämmelser. Målet är särskilt att styra den avfallsgenererande verksamheten och hanteringen av avfall så att verksamhetssätt som är förenliga med den prioriteringsordning för avfallshanteringen som har godkänts i Europeiska unionen tillämpas. Ett centralt mål består också i att förtydliga ansvarsfördelningen inom avfallshanteringen, precisera de olika aktörernas skyldigheter och effektivisera tillsynen över avfallshanteringen. Avsikten är att genom de här åtgärderna säkerställa en fungerande avfallshantering och tillgången till adekvata avfallshanteringstjänster under alla förhållanden.

Genom propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall och om upphävande av vissa direktiv. Direktivet ska genomföras senast den 12 december 2010.

Avfallslagstiftningens tillämpningsområde samt de viktigaste principerna och skyldigheterna förblir till stor del oförändrade. Skyldigheterna föreslås dock bli fastställda exaktare än i den gällande lagen. Terminologin och definitionerna i lagen preciseras för att stämma överens med Europeiska unionens lagstiftning. Det föreslås bl.a. att definitionen av avfall förtydligas.

Genom den föreslagna avfallslagen fastställs det att prioriteringsordningen för avfallshantering ska iakttas. Samtidigt föreskrivs det om åtgärder som syftar till att minska avfallets mängd och skadlighet, öka materialåtervinningen och annan återvinning av avfall samt minska behandlingen av avfall på avstjälpningsplatser. Genom förordning av statsrådet är det möjligt att föreskriva mera detaljerat om bl.a. återvinnings- och materialåtervinningsmålen för olika avfallsslag och om begränsningar i behandlingen av avfall på avstjälpningsplatser.

För iakttagandet av prioriteringsordningen föreslås i propositionen bestämmelser om skyldigheten för avfallsproducenter att föra bok över de specifika avfallsmängderna. Det föreslås också att materialanvändningens effektivitet ska beaktas när tillståndsvillkoren i miljötillstånd meddelas.

Ansvaret och skyldigheterna i samband med ordnande av avfallshanteringen för kommunalt avfall och för kasserade produkter som omfattas av producentansvarssystemet revideras, och bestämmelserna om dem preciseras. Kommunens olika uppgifter i egenskap av myndighet och serviceproducent inom avfallshanteringen förtydligas. Den ställning som avfallshanteringsbolag som samägs av kommuner och bildats för att skö-

ta kommunernas lagstadgade serviceuppgifter inom avfallshanteringen har preciseras, och kommunernas möjligheter att utöva ägarstyrning över dem stärks. Regleringen producentansvar för förpackningsavfall förenhetligas med den reglering som gäller andra produkter som omfattas av producentansvaret.

Kommunen bibehåller möjligheten att inom ett visst område av kommunen ordna transporten av kommunalt avfall vars hantering kommunen ansvarar för så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör. Förutsättningarna för kommunens beslutsfattande om transportsystemet preciseras emellertid. Till lagen fogas också bestämmelser genom vilka uppföljningen och kontrollen av avfallstransporterna effektiviseras.

I propositionen föreslås flera åtgärder som syftar till effektivare tillsyn över avfallslagstiftningen. Ett nytt tillsynsinstrument som föreslås är en administrativ försummelseavgift som tillsynsmyndigheten kan påföra verksamhetsutövare vid tydliga underlåtelser att följa avfallslagstiftningen. Den nya lagen innehåller dessutom utvidgningar och preciseringar av verksamhetsutövarnas skyldigheter i fråga om bokföring, transportdokument och lämnande av uppgifter, liksom också av de godkännandeförfaranden som gäller avfallstransportörer och avfallsmäklare samt sådana producenter och producentsammanslutningar som omfattas av producentansvarssystemet. I propositionen ingår också förslag till ordnande av den uppföljning och kontroll av verksamheten som verksamhetsutövarna själva bedriver.

Bestämmelserna om kommunal avfallsavgift preciseras för att avgiftspraxisen ska bli överskådligare och mera genomblickbar. I propositionen möjliggörs det i enlighet med vedertagen praxis att grundavgift tas ut som en del av den kommunala avfallsavgiften.

De skyldigheter som anknyter till förhindrande av nedskräpning och till uppstädning av nedskräpade områden förblir i huvudsak oförändrade. Skyldigheterna i samband med avfallsplanering föreslås inte heller genomgå väsentliga ändringar. Vissa preciseringar som gäller regleringen av internationella avfallstransporter föreslås.

Miljöskyddslagens bestämmelser om säkerhet som ska ställas för verksamhet skärps. Antalet godtagbara säkerhetsformer minskas, och bedömningen av verksamhetsutövarnas solvens frångås.

Propositionen innehåller också närmast tekniska ändringar av vissa andra lagar.

Lagarna avses träda i kraft ett år efter det att de har blivit stadfästa.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
INNEHÅLL 3
ALLMÄN MOTIVERING 6
1 INLEDNING 6
2 NULÄGE 6
2.1 Lagstiftning 6
2.1.1 Avfallslagen och författningar som utfärdats med stöd av den 6
2.1.2 Miljöskyddslagen 10
2.1.3 Hälsoskyddslagen 11
2.1.4 Markanvändnings- och bygglagen 11
2.1.5 Avfallsskattelagen 11
2.1.6 Övrig lagstiftning 12
2.2 Praxis 17
2.2.1 Mängden avfall och behandling av avfallet 17
2.2.2 Anordnande av avfallshantering 20
2.2.3. Avfallshanteringens ekonomiska betydelse och kostnader 23
2.2.4. Internationell avfallstransport 24
2.2.5. Riksomfattande avfallsplan fram till 2016 25
2.3 Internationell utveckling samt lagstiftning i andra länder och i EU 25
2.3.1 Lagstiftningen i vissa länder 25
2.3.2 Europeiska unionen 29
2.3.3 Internationella konventioner 32
2.4 Bedömning av nuläget 32
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN 34
3.1 Målsättning och alternativ 34
3.1.1 Lagsystematiken 34
3.1.2 Prioriteringsordning 35
3.1.3 Ansvar för avfallshanteringen 36
3.1.4 Effektivare tillsyn 45
3.2 De viktigaste förslagen 45
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER 48
4.1 Bedömning av konsekvenserna 49
4.2 Ekonomiska konsekvenser 49
4.2.1 Konsekvenser för hushållens ekonomiska ställning 49
4.2.2 Konsekvenser för företag 50
4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin 54
4.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet 55
4.4 Miljökonsekvenser 56
4.5 Samhälleliga konsekvenser 58
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN 59
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial 59
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats 59
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER 63
DETALJMOTIVERING 65
1 LAGFÖRSLAG 65
1.1 Avfallslag 65

1 kap. Allmänna bestämmelser 65
2 kap. Allmänna skyldigheter och principer 75
3 kap. Myndigheterna och deras uppgifter 83
4 kap. Ansvaret för att ordna avfallshantering 86
5 kap. Kommunalt anordnad avfallshantering 88
6 kap. Producentansvar 101
7 kap. Dryckesförpackningar 111
8 kap. Nedskräpning 115
9 kap. Avgifter för avfallshantering 117
10 kap. Planering och styrning 122
11 kap. Godkännande för anteckning i avfallshanterings- och producentregistret samt anteckning i registret 127
12 kap. Internationella avfallstransporter 133
13 kap. Tillsyn och förvaltningstvång 138
14 kap. Överklagande och verkställighet 149
15 kap. Särskilda bestämmelser 151
16 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser 153
1.2 Miljöskyddslag 155
1.3 Hälsoskyddslag 162
1.4 Kemikalielag 162
1.5 Strafflag 162
1.6 Avfallsskattelag 162
1.7 Lag om accis på vissa dryckesförpackningar 162
1.8 Fordonslag 163
1.9 Lag om flyttning av fordon 163
1.10 Miljöskyddslag för sjöfarten 163
1.11 Lag om Finlands ekonomiska zon 163
1.12 Lag om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen 163
1.13 Dammsäkerhetslag 163
1.14 Lag om gödselfabrikat 163
1.15 Lag om växtskyddsmedel 163
1.16 Lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd 163
1.17 Läkemedelslag 163
1.18 Narkotikalag 163
1.19 Lag om sammankomster 163
1.20 Lag om förvaltningsdomstolarna 163
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER 164
3 IKRAFTTRÄDANDE 168
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING 168
LAGFÖRSLAG 182
1. Avfallslag 182
2. Lag om ändring av miljöskyddslagen 225
3. Lag om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen 231
4. Lag om ändring av 3 § i kemikalielagen 231
5. Lag om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen 232
6. Lag om ändring av 12 § i avfallsskattelagen 233
7. Lag om ändring av 3 och 7 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar 234

8. Lag om ändring av fordonslagen 235
9. Lag om ändring av 2 och 8 § i lagen om flyttning av fordon 236
10. Lag om ändring av 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten 237
11. Lag om ändring av 3 och 11 § i lagen om Finlands ekonomiska zon 237
12. Lag om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen 238
13. Lag om ändring av 3 § i dammsäkerhetslagen 238
14. Lag om ändring av 3 § i lagen om gödselfabrikat 239
15. Lag om ändring av3 § i lagen om växtskyddsmedel 239
16. Lag om ändring av 5 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd....240
17. Lag om ändring av 7 § i läkemedelslagen 241
18. Lag om ändring av 28 § i narkotikalagen 241
19. Lag om ändring av 24 § i lagen om sammankomster....242
20. Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna 243
BILAGOR....244
PARALLELLTEXTER 244
2. Lag om ändring av miljöskyddslagen....244
3. Lag om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen....255
4. Lag om ändring av 3 § i kemikalielagen 256
5. Lag om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen....257
6. Lag om ändring av 12 § i avfallsskattelagen 259
7. Lag om ändring av 3 och 7 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar.260
8. Lag om ändring av fordonslagen....262
9. Lag om ändring av 2 och 8 § i lagen om flyttning av fordon 264
10. Lag om ändring av 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten....266
11. Lag om ändring av 3 och 11 § i lagen om Finlands ekonomiska zon 267
12. Lag om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen 268
13. Lag om ändring av 3 § i dammsäkerhetslagen 269
14. Lag om ändring av 3 § i lagen om gödselfabrikat 270
15. Lag om ändring av 3 § i lagen om växtskyddsmedel 271
16. Lag om ändring av 5 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd....272
17. Lag om ändring av 7 § i läkemedelslagen 273
18. Lag om ändring av 28 § i narkotikalagen....274
19. Lag om ändring av 24 § i lagen om sammankomster....275
20. Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna 276

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Finlands nuvarande avfallslagstiftning utgörs av avfallslagen (1072/1993) och avfallsförordningen (1390/1993), som trädde i kraft den 1 januari 1994, samt av ett drygt tjugotal beslut och förordningar utfärdade av statsrådet och miljöministeriet med stöd av avfallslagen och vissa EU-förordningar som är direkt tillämpliga i Finland. Miljöskyddslagen (86/2000) och miljöskyddsförordningen (169/2000) som trädde i kraft den 1 mars 2000 har också väsentligt samband med avfallslagstiftningen. I dessa författningar ingår bestämmelser bl.a. om miljötillstånd för verksamhet som hänför sig till avfall och avfallshantering. Lagstiftningen bygger till stor del på EU:s avfallslagstiftning.

Det finns många anledningar till att det har blivit aktuellt med en totalreform av avfallslagstiftningen. Sedan avfallslagen trädde i kraft har avfalls- och miljöpolitiken ändrat inriktning, om än grundprinciperna i stort sett är de samma. Kraven har skärpts och blivit mer specifika vilket till stor del beror på regleringen på EU-nivå. Tillvägagångssätten i avfallshanteringen har förändrats i takt med att samarbetet mellan kommuner på detta område har blivit intensivare, system för producentansvar har införts för vissa produkter och affärsverksamheten och konkurrensen i branschen har ökat. Det har uppstått ett större behov av effektivare uppföljning och tillsyn över att lagstiftningen genomförs. En anledning att se över avfallslagstiftningen är behovet att säkra att lagstiftningshierarkin och bemyndigandet att utfärda förordning i lagen genomgående stämmer överens med den nuvarande grundlagen. Dessutom måste avfallslagens struktur ses över. De talrika ändringar som gjorts har skapat en splittrad lag och gjort den mindre överskådlig och begriplig.

På senare år har det fästs uppmärksamhet vid behovet av en totalreform av avfallslagen i samband med behandlingen av regeringspropositioner med förslag till ändringar av lagen i fråga. Problem som riksdagen särskilt har lyft fram är oklarheterna i definitionen av begreppet avfall, regleringen av producentansvaret som är ofullbordad och dåligt etablerad samt uppföljning för att säkerställa att lagändringen om ansvarsfördelning i fråga om kommunalt avfall tillämpas och i synnerhet att övervakningen av avfallstransporter är tillräcklig.

De ändringar som krävs för att modernisera lagen är så omfattande att det inte är ändamålsenligt att genomföra dem med en partiell omarbetning av den nuvarande lagen. Av denna anledning föreslås en helt ny lag som skulle ersätta den nuvarande avfallslagen.

Den föreslagna nya lagstiftningen sätter i kraft direktiv (2008/98/EG) av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, nedan avfallsdirektivet. Det nya avfallsdirektivet ska ha satts i kraft i medlemsländerna senast den 12 december 2010.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning

2.1.1 Avfallslagen och författningar som utfärdats med stöd av den

Avfallslagen

Huvudparten av den gemenskapslagstiftning om avfall som gällde i början av 1990-talet har genomförts i den finska lagstiftningen genom den nuvarande avfallslagen. Avfallslagen ersatte lagen om avfallshantering (673/1978) från 1978. Det allmänna syftet med avfallslagen är att understöda en hållbar utveckling genom att främja en förnuftig användning av naturtillgångarna samt genom att förebygga och bekämpa den fara och skada som avfall förorsakar hälsan och miljön.

Avfallslagen innehåller bestämmelser om förbättring av avfallsåtervinningen, om annat ordnande av avfallshantering, om förebyggande av nedskräpning och om uppsnyggning av nedskräpade områden. Vidare innehåller lagen bestämmelser om förebyggande åtgärder såsom förebyggande av uppkomsten av avfall och minskning av avfallets mängd

och skadlighet. Bestämmelser om förebyggande av miljöföroreningar orsakade av avfall finns förutom i avfallslagen även i miljöskyddslagen.

Avfallslagen tillämpas inte på avfall från explosiva varor, kärnavfall eller radioaktivt avfall och inte heller på deponering av avfall i havet med stöd av tillstånd.

I lagen definieras centrala begrepp. Definitionerna följer dem som ges i EU-direktiv om avfall. Med avfall avses ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Med problemavfall avses avfall som på grund av en kemisk eller någon annan egenskap kan förorsaka hälsan eller miljön särskild fara eller skada. Med avfallshantering avses insamling, transport, återvinning och behandling av avfall samt kontroll av sådan verksamhet och eftervård av behandlingsplatsen.

Enligt avfallslagen ska det i all verksamhet i mån av möjlighet ses till att det uppkommer så lite avfall som möjligt och att avfallet inte förorsakar avfallshanteringen någon betydande olägenhet eller svårighet och inte hälsan eller miljön någon fara eller skada. Den allmänna omsorgsplikten preciseras dessutom för dem som idkar produktion, dem som tillverkar eller importerar en produkt och för myndigheter. Om det inte går att hindra uppkomsten av avfall ska avfallet återvinnas eller annan tillbörligt avfallshantering ordnas så att avfallet och avfallshanteringen inte orsakar fara eller skada. I mån av möjlighet ska i första hand de ämnen och i andra hand den energi som ingår i avfallet återvinnas. Avfallshanteringen ska skötas med bästa tillgängliga teknik i ekonomiskt hänseende samt bästa möjliga metod för bekämpning av skada för hälsan eller miljön. Avfall får inte överges eller hanteras okontrollerat. Olika typer av avfall ska samlas in och hållas avskilda från varandra enligt vissa villkor i alla skeden av avfallshanteringen. Olika typer av problemavfall får inte blandas sinsemellan och inte med annat avfall eller andra ämnen.

Den som idkar produktion ska tillräckligt väl känna till det avfall som produktionen eller produkten ger upphov till, dess hälso- och miljökonsekvenser samt sätten att minska avfallets mängd och skadlighet liksom även avfallshanteringen och möjligheterna att utveckla produktionen eller produkten så att avfallets mängd och skadlighet minskar. Avfallsinnehavaren ska tillräckligt väl känna till mängden och arten av det avfall han innehar, dess beskaffenhet och ursprung, de egenskaper hos avfallet som är av betydelse för avfallshanteringen samt hälso- och miljökonsekvenserna av avfallet. Den som har miljötillstånd, den som producerar problemavfall, med undantag för hushållen, och den som yrkesmässigt transporterar problemavfall samt den som förmedlar avfall ska föra bok över avfallet och, då han för avfallet någon annanstans, över den plats där det har uppkommit liksom över leveransplatsen och vissa andra omständigheter.

I regel är det den som innehar avfallet som ska se till att avfallshantering ordnas. I vissa fall är det emellertid kommunen eller avfallsproducenten som har detta ansvar. Kommunen ska antingen som egen verksamhet eller genom att anlita en sammanslutning eller en privat företagare ordna transport av avfall som uppkommit från bosättning samt av i fråga om beskaffenhet, sammansättning och mängd därmed jämförbart sådant annat avfall än problemavfall som uppkommit vid statens, kommuners och församlingars samt offentligrättsliga sammanslutningars och föreningars offentliga förvaltning och serviceverksamhet. Kommunen ska också ordna så att sådant avfall behandlas eller återvinns. Producenter av däck, fordon, pappersprodukter, förpackningar, elektriska och elektroniska produkter, batterier och ackumulatorer har dock i kommunens eller innehavarens ställe ansvar att ordna avfallshanteringen, och ska stå för därav föranledda kostnader. I fråga om förpackningsavfall är producentansvaret partiellt.

I avfallslagen föreskrivs om ordnad avfallstransport. Med ordnad avfallstransport avses ett arrangemang där avfall med jämna mellanrum eller på begäran avhämtas från en fastighet eller en lokal insamlingsplats. Ordnad avfallstransport kan vara kommunalt anordnad eller anordnad enligt avtal. Om avfallstransport anordnas enligt avtal har kommunen rätt att bestämma närmare villkor för transporterna. Kommunen kan bestämma till vilken insamlingsplats avfallet ska föras för ordnad avfallstransport.

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar i regel för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat följer av bestämmelserna om producentansvar. Kommunen har också rätt att ta ut en avfallsavgift för att täcka de kostnader som kommunen har för den kommunalt anordnade avfallshanteringen och för arbete som hänför sig till det.

Avfallslagen innehåller bestämmelser om myndigheternas uppgifter. Miljöministeriet leder, styr och utvecklar skötseln av de uppgifter som avses i lagen. Den allmänna tillsynen över av att lagens bestämmelser följs sköts av närings-, trafik- och miljöcentralerna inom respektive område och av de kommunala miljövårdsmyndigheterna. Finlands miljöcentral är behörig myndighet för internationella avfallstransporter. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland är riksomfattande tillsynsmyndighet i frågor som gäller producentansvar.

Miljöministeriet har till uppgift att göra upp en riksomfattande avfallsplan. Avfallsplanen godkänns av statsrådet. Närings-, trafik- och miljöcentralerna gör upp och godkänner avfallsplaner för respektive områden. Avfallsplanen ska presentera uppgifter om nuläget beträffande avfallet och avfallshanteringen samt utvecklingsmålen och de åtgärder som behövs för att nå dem.

Vissa centrala verksamheter inom avfallshantering som inte förutsätter miljötillstånd ska anmälas till det avfallsregister som avses i avfallslagen. Sådana verksamheter är exempelvis yrkesmässig insamling och transport av avfall och verksamhet som säljare eller förmedlare av avfall, om avsikten är återvinning eller behandling av avfallet utanför Finland. Behandling av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt förutsätter miljötillstånd. Bestämmelserna om miljötillstånd finns i miljöskyddslagen.

Producenter och producentsammanslutningar som omfattas av producentansvaret ska göra en anmälan till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland som antecknar producenten och godkänner och antecknar producentsammanslutningen i producentregistret. Anmälan till producentregistret måste också göras för vissa retursystem för dryckesförpackningar. Vissa internationella avfallstransporter förutsätter godkännande som söks hos Finlands miljöcentral.

Statsrådet utfärdar förordningar för att precisera de ovan avsedda allmänna bestämmelserna. Förordningar kan ges i fråga om anordnande av och tillsyn över avfallshantering samt för att förebygga uppkomsten av avfall och minska avfallets mängd och skadlighet. EU:s specialdirektiv om avfall har i huvudsak genomförts genom förordningar utfärdade av statsrådet med stöd av avfallslagen.

Avfallslagen innehåller också bestämmelser om förbud, begränsningar och andra föreskrifter, bestämmelser om vite samt hot om tvångsutförande och hot om avbrytande, bestämmelser om avfallsförseelse och bestämmelser om ändringssökande och verkställighet av beslut.

Avfallsförordningen och övriga författningar som allmänt gäller avfall

Avfallsförordningen innehåller närmare föreskrifter som preciserar bestämmelserna i avfallslagen. Föreskrifterna handlar bl.a. om klassificering som avfall och problemavfall, definitioner på återvinning och behandling av avfall, allmänna kvalitetskrav vid anordnande av avfallshantering, tillståndsförfaranden i avfallslagen, avfallshanteringsarbeten samt vissa myndigheter och deras uppgifter.

Genom miljöministeriets förordning om en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och över problemavfall (1129/2001) har de gällande EU-rättsakterna på detta område genomförts. Förteckningen används bl.a. för klassificering av avfall i tillstånds- och anmälningsförfarandena, för avfallsbokföring och för statistik. Upptagning i avfallsförteckningen avgör inte huruvida ett föremål eller ett ämne utgör avfall eller inte, utan detta fastställs på grundval av definitionen på avfall i avfallslagen. Om ett föremål eller ett ämne utgör avfall enligt definitionen i lagen klassificeras det enligt avfallsförteckningen. I princip avgör avfallsförteckningen om avfall utgör problemavfall eller inte. I enskilda fall kan man dock besluta att avvika från definitionen av problemavfall enligt avfallsförteckningen.

Statsrådets beslut om uppgifter som skall lämnas om problemavfall samt om förpackning och märkning av problemavfall (659/1996) innehåller bestämmelser om uppgifter som ska ges när problemavfall överlämnas till en annan enligt 15 § i avfallslagen. Beslutet innehåller även föreskrifter om förpackning av problemavfall och märkning av förpackningen. Med beslutet har de relevanta bestämmelserna om transporter inom medlemsstaterna i rådets direktiv (91/689/EEG) om farligt avfall och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, nedan avfallstransportförordningen, satts i kraft.

Författningar som gäller behandling och återvinning av avfall

Rådets direktiv 1991/31/EG om deponering av avfall har genomförts i den nationella lagstiftningen genom statsrådets beslut om avstjälpningsplatser (861/1997). Syftet med beslutet är att styra planeringen, anläggandet, byggandet, användningen, skötseln, stängandet och efterbehandlingen av avstjälpningsplatser samt deponeringen av avfall på dem så att dessa inte orsakar hälsan eller miljön fara eller skada ens på lång sikt. Målet med dessa åtgärder är att förebygga förorening av ytvatten, grundvatten, markgrund och luft och att motverka klimatförändringarna och andra vidsträckta negativa miljöförändringar som kan jämföras därmed.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/76/EG om förbränning av avfall har genomförts i den nationella lagstiftningen med statsrådets förordning om avfallsförbränning (362/2003). Förordningen tillämpas på förbrännings- och samförbränningsanläggningar som förbränner fast eller flytande avfall. Verksamhetsutövaren vid en förbrännings- eller samförbränningsanläggning ska vidta de försiktighetsmått som behövs i fråga om avlämning och mottagning av avfall för att förhindra, eller i en så stor utsträckning som det i praktiken är möjligt minska skadeverkningarna på miljön, särskilt förorening av luft, markgrund, ytvatten och grundvatten samt luktolägenheter och buller och de direkta riskerna för människors hälsa. Förordningen innehåller närmare bestämmelser om bl.a. mottagning av avfall, förbränningsförhållanden, utsläpp till luft, utsläpp till vatten och förbränningsrester.

Syftet med statsrådets förordning om återvinning av vissa avfall i markbyggnad (591/2006) är att främja återvinningen av avfall genom att ange de villkor som ska uppfyllas för att sådant avfall som avses i förordningen ska kunna användas i markbyggnad utan att miljötillstånd enligt miljöskyddslagen behövs. Förordningen specificerar vilka markbyggnadsobjekt den gäller. Villkoren för undantag från miljötillståndsplikten är att projektet genomförs enligt föreskrivna krav och att det anmäls för inskrivning i datasystemet för miljövårdsinformation.

Lagstiftning enligt avfallstyp, produkt och bransch

Delvis med stöd av avfallslagen och delvis med stöd av andra lagar har ett stort antal föreskrifter utfärdats om vissa typer av avfall, produkter eller branscher. I vissa av dessa föreskrifter förbjuds eller begränsas användningen av ett visst farligt ämne i produkter eller i produktion, eller så ges bestämmelser om hur avfall som innehåller vissa ämnen ska hanteras. Genom att begränsa användningen av farliga ämnen i olika produkter underlättar man återvinningen eller bortskaffandet av produkterna. En del av föreskrifterna innehåller även bestämmelser om insamling och återvinning eller behandling av vissa typer av avfall. Många av föreskrifterna ställer upp mål för tillvaratagande av produkterna i fråga.

Författningar enligt avfallstyp, produkt och bransch:

- Statsrådets beslut om användning av slam från reningsverk inom jordbruket (282/1994) som genomförde rådets direktiv 86/278/EEG om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket,
- Statsrådets beslut om återvinning och behandling av kasserade däck (1246/1995),
- Statsrådets beslut om oljeavfallshantering (101/1997) som genomförde rådets direktiv 75/439/EEG om omhändertagande av spilloljor,

- Statsrådets beslut om amalgamhaltigt avloppsvatten och avfall (112/1997),
- Statsrådets beslut om byggavfall (295/1997),
- Statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall (962/1997) som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall,
- Statsrådets beslut om ämnen som bryter ned ozonskiktet (262/1998) som genomförde kommissionens direktiv 96/55/EG om anpassning till teknisk utveckling för andra gången av bilaga I till rådets direktiv 76/769/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om begränsning av användning och utsläppande på marknaden av vissa farliga ämnen och preparat (klorerade lösningsmedel),
- Statsrådets beslut om tagande ur bruk av PCB och PCB-utrustning samt behandling av PCB-avfall (711/1998) som genomförde rådets direktiv 96/59/EG om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler (PCB/PCT),
- Statsrådets beslut om tillvaratagande och återvinning av returpapper (883/1998),
- Statsrådets förordning om skrotfordon (581/2004) och statsrådets förordning om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i fordon (572/2003) som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon,
- Statsrådets förordning om begränsning av användningen av farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (853/2004), som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter,
- Statsrådets förordning om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (852/2004), som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG,
- Statsrådets förordning om retursystem för vissa dryckesförpackningar (180/2005) som delvis genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall,
- Statsrådets förordning om utvinningsavfall (379/2008) som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG om hantering av avfall från utvinningsindustrin och om ändring av direktiv 2004/35/EG,
- Statsrådets förordning om batterier och ackumulatorer (422/2008) som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG.

2.1.2 Miljöskyddslagen

Syftet med miljöskyddslagen är att förebygga och hindra förorening av miljön samt avhjälpa och minska skador orsakade av förorening, bevara en hälsosam och trivsam samt naturekonomiskt hållbar och mångsidig miljö, förebygga uppkomst och skadeverkningar av avfall, effektivisera bedömningen av miljökonsekvenserna i fråga om förorenande verksamhet och beaktandet av dessa konsekvenser som en helhet, förbättra medborgarnas möjligheter att påverka beslut som gäller miljön, främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, och att motverka klimatförändringar och i övrigt stödja en hållbar utveckling.

Miljöskyddslagen innehåller bestämmelser om bl.a. förbud mot förorening av mark och grundvatten, särskilda förbud som gäller havet och bestämmelser om miljötillstånd och om sanering av mark och grundvatten. Bortsett från vissa undantagsfall om vilka det föreskrivs särskilt, krävs miljötillstånd för återvinning och behandling av avfall som sker i en anläggning och yrkesmässigt samt i annan verksamhet i anknytning till avfallshantering.

Miljöskyddslagen genomför rådets direktiv om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (2008/1/EG, kodifierad version), nedan IPPC-direktivet.

2.1.3 Hälsoskyddslagen

Syftet med hälsoskyddslagen (763/1994) är att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, minska och undanröja sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet. Med sanitär olägenhet avses i lagen en sjukdom som kan konstateras hos människan, en annan hälsostörning eller förekomsten av en sådan faktor eller omständighet, som kan minska sundheten i befolkningens eller individens livsmiljö.

Enligt hälsoskyddslagen ska avfall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och återvinnas så att sanitär olägenhet inte uppkommer. Lagen innehåller särskilda bestämmelser bland annat om begravning av döda djur samt om avfallshantering och hygieniska förhållanden vid stora offentliga tillställningar.

Enligt hälsoskyddslagen ska det på ett allmänt område där människor uppehåller sig tillfälligt eller varaktigt finnas ett tillräckligt antal ändamålsenligt utrustade och skötta toaletter. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov föreskriva att en toalett ska byggas på ett allmänt område.

Hälsoskyddslagen ger kommunala hälsoskyddsmyndigheter vissa behörigheter för att förebygga sanitära olägenheter som beror på avfallshantering. Med stöd av 51 § i hälsoskyddslagen har kommunala hälsoskyddsmyndigheter rätt att meddela enskilda förbud och föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga sanitära olägenheter. Kommunala hälsoskyddsmyndigheter kan också meddela allmänna föreskrifter i syfte att förebygga sanitära olägenheter och övervaka de sanitära förhållandena.

2.1.4 Markanvändnings- och bygglagen

Syftet med markanvändnings- och bygglagen (132/1999) är att reglera områdesanvändningen och byggandet för att på det sättet skapa förutsättningar för en bra livsmiljö. Målet är också att främja bland annat ekologisk utveckling och tillförsäkra alla en möjlighet att delta i beredningen av ärenden. Genom planläggning reserveras även områden för de viktigaste funktionerna med tanke på avfallshanteringen, såsom avstjälpningsplatser och förbränningsanläggningar samt insamlingsplatser för avfall. Förbunden på landskapsnivå svarar för utarbetandet av landskapsplaner, medan kommunerna svarar för utarbetandet av generalplaner och detaljplaner.

För uppförandet av en byggnad krävs ett bygglov. I ansökan om bygglov ska det vid behov utredas vilken miljöbelastning byggnadsmaterialet och förnödenheter orsakar under byggnadens livscykel. I regel krävs det också tillstånd för rivning av en byggnad i ett detaljplaneområde eller i ett område på vilket ett byggförbud för utarbetande av en detaljplan gäller. I tillståndsansökan ska det bland annat utredas hur man ska sköta behandlingen av det byggavfall som uppstår och utnyttja användbara byggnadsdelar.

Enligt markanvändnings- och bygglagen ska en byggnad och dess omgivning hållas i sådant skick att den hela tiden uppfyller de sanitära kraven, kraven på säkerhet och användbarhet och inte medför miljöolägenheter eller förfular omgivningen. Den byggda miljön ska användas i överensstämmelse med bygglovet och hållas i snyggt skick. Med stöd av bestämmelserna kan byggnadstillsynsmyndigheterna ingripa om omgivningen kring byggnader eller den bebyggda miljön är osnygg och bestämma att också den nedskräpade miljön ska sättas i det skick som lagen kräver.

2.1.5 Avfallsskattelagen

Enligt avfallsskattelagen (495/1996) ska för avfall som förs till avstjälpningsplats till staten betalas 30 euro skatt per ton eller motsvarande volym som uträknas på grundval av en koefficient. Med avstjälpningsplats avses i lagen en avfallsbehandlingsplats på vilken avfall deponeras på eller i marken och som underhålls av kommunen eller av någon annan för kommunens räkning. Med avstjälpningsplats avses också en behandlingsplats som huvudsakligen underhålls för mottagning av avfall som produceras av andra, dock inte när det är fråga om avfall som producerats av ett företag inom samma koncern. Som avstjälpningsplats betraktas inte ett område på vilket sorterat avfall tillfälligt förvaras en

kortare tid än tre år innan det behandlas eller återvinns.

Avfallsskattelagen tillämpas inte på områden på vilka endast jord- och berggrundsmaterial deponeras. Lagen tillämpas inte på områden där sorterat separat insamlat bioavfall och avloppsslam komposteras eller annars behandlas biologiskt, och inte heller på platser där avfallet återvinns.

Skatt betalas inte för förorenat jordmaterial som kan deponeras på avstjälpningsplatsen i fråga, avfall som uppkommer vid avsvärtning av returpapper, svavelreduktionsavfall och flygaska från kraftverk, eller avfall som återvinns på avstjälpningsplatsen i konstruktioner eller byggnader som behövs när avstjälpningsplatsen inrättas, används, stängs eller eftervårdas.

En omarbetning av avfallsskattelagen pågår (RP 159/2010 rd).

2.1.6 Övrig lagstiftning

Lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden

Lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978) ålägger tomtägare och kommuner att i enlighet med lagens principer sköta renhållningen av gator, vilket inbegriper skyldigheten att avlägsna smuts, löv, skräp och lösa föremål som samlats på gatan samt ogräs från körbanan och gångbanan. Torg, öppna platser, parker och andra med dem jämförliga allmänna områden i kommunal besittning ska hållas rena och i sanitärt tillfredsställande skick av kommunen. Bestämmelserna kompletterar bestämmelserna i avfallslagen om skyldigheten för den som innehar avfall att ordna avfallshantering och skyldigheten för den som skräpar ned att snygga upp det nedskräpade området.

Lagen om flyttning av fordon

Flyttning av skrotfordon regleras i lagen om flyttning av fordon (828/2008). Lagen kompletterar bestämmelserna i avfallslagen avseende skyldigheten för den som innehar ett skrotfordon att föra det till lämplig mottagningsplats. Om skrotfordonets innehavare försummar sin skyldighet är kommunen skyldig att sörja för flyttningen. Från en privat gårdsplan, ett privat upplagsområde och andra särskilda områden som är avsedda för privat bruk flyttar kommunen dock skrotfordon endast på motiverad begäran från privatområdets innehavare. I detta fall står områdets innehavare för flyttningskostnaderna.

Vattenlagen

Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om en reform av vattenlagstiftningen (RP 277/2009 rd). Den föreslagna nya lagen är avsedd att ersätta den nuvarande vattenlagen (264/1961). Syftet med den föreslagna nya vattenlagen är att främja, ordna och samordna användningen av vattentillgångarna och vattenmiljön så att användningen är samhälleligt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar, att förebygga och minska olägenheter som orsakas av vatten eller av bruk av vattenmiljön, och att förbättra vattentillgångarnas och vattenmiljöns tillstånd.

Den föreslagna nya vattenlagen innehåller bestämmelser om bl.a. muddring och deponering av muddermassor i vatten eller på annans mark. Enligt förslaget skulle vissa av åtgärderna förutsätta tillstånd eller meddelande till ägaren eller den statliga tillsynsmyndigheten.

Lagen om vattentjänster

Syftet med lagen om vattentjänster (119/2001) är att trygga vattentjänster som, till skäliga kostnader, ger tillgång till tillräckligt med hygieniskt och även i övrigt oklanderligt hushållsvatten samt sådan avloppshantering som är ändamålsenlig med avseende på hälso- och miljöskyddet. Ansvarsfördelningen enligt lagen är följande: kommunen svarar för det allmänna utvecklandet och ordnandet av vattentjänster inom sitt område, vattentjänstverket för ordnandet och tillhandahållandet av vattentjänster inom sitt verksamhetsområde och fastighetsägaren eller -innehavaren för vattenförsörjning och avlopp på fastigheten. Kommunen ska dessutom se till att åtgärder vidtas för inrättande av ett vattentjänstverk som motsvarar behovet, ut-

vidgande av vattentjänstverkets verksamhetsområde eller tryggande av tillgången till andra behövliga tjänster i samband med vattenförsörjning och avloppshantering, om behovet hos en större grupp av invånare eller sanitära skäl eller miljöskyddsskäl kräver det.

Vattenförsörjning och avloppshantering uppfattas i regel som nödvändighetstjänster. Lagen om vattentjänster tillämpas på alla anläggningar som sörjer för samhällens vattentjänster, dvs. på kommunala anläggningar och privaträttsliga andelslags och aktiebolags anläggningar. Alla avgifter som gäller vattentjänster är privaträttsliga. Genom vattentjänstavgifterna täcks vattentjänstverkens investeringar och alla underhålls- och driftskostnader. Avgifterna ska vara rimliga och jämlika och de ska basera sig på vattentjänsternas faktiska kostnader. Vattentjänstverket ska ge information om kvaliteten på hushållsvattnet och om nivån på avloppsvattenreningen samt om hur avgifterna för vattentjänsterna bildas.

Lag angående vissa grannelagsförhållanden

Enligt lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920) får avloppsvatten eller avfall inte utkastas eller avledas på en sådan plats att granne eller annan nära boende därigenom orsakas olägenhet. En fastighet, byggnad eller lägenhet får inte heller i övrigt användas så att grannarna eller de som bor eller innehar fastigheter, byggnader eller lägenheter i närheten orsakas oskäligt besvär av ämnen som är skadliga för miljön, sot, smuts, damm, lukt, fukt, buller, skakning, strålning, ljus, värme eller annan motsvarande påverkan. Den vars verksamhet har orsakat oskäligt besvär är skyldig att se till att besväret upphör eller, om det inte är möjligt att få det att upphöra på något annat sätt, att helt och hållet upphöra med verksamheten och ersätta den skada som besväret orsakat. Yrkande om att ett oskäligt besvär ska fås att upphöra, att den verksamhet som orsakar besväret ska upphöra eller om ersättning ska framställas till vederbörande tingsrätt senast inom tre år efter det att besväret framträdde.

Miljöskyddslagen för sjöfarten

Miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) innehåller bestämmelser om förhindrande av miljöförstöring orsakad av normal drift av fartyg och bestämmelser om mottagning av avfall som genereras vid normal drift av fartyg. Enligt lagen ska hamninnehavaren se till att det i hamnen finns anordningar som är tillräckliga för att ta emot avfall av de fartyg som anlöper hamnen. Ett fartyg som anlöper en hamn i Finland ska avlämna allt sitt fartygsavfall till de mottagningsanordningar som finns i hamnen. Från denna så kallade avlämningsskyldighet kan emellertid undantag beviljas i vilket fall avfallet kan avlämnas vid annat tillfälle och avfallshanteringen avtalas med ett seriöst företag i avfallshanteringsbranschen. Enligt lagen är det i regel förbudet att släppa ut fast avfall, toalettavfall, oljeavfall och skadligt flytande avfall i vatten. Med miljöskyddslagen för sjöfarten införs 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (MARPOL 73/78) jämte ändringar samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/59/EG om mottagningsanordningar i hamn för fartygsgenererat avfall och lastrester.

I lagen ingår också bestämmelser om en oljeutsläppsavgift som påförs för i lag förbjudet utsläpp av olja i vatten. Oljeutsläppsavgiften är en administrativ avgift av straffkaraktär, och dess storlek fastställs av gränsbevakningsväsendet. Avgiften är ekonomiskt mer kännbar än ett straffrättsligt bötesstraff, vilket bedöms ha en effektivare förebyggande verkan mot förseelser. För avgiften svarar fartygets ägare eller redare.

Lagen om bekämpning av oljeskador

Lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) tillämpas på bekämpning av och beredskap för bekämpning av oljeskador som uppkommer på land samt oljeskador och kemikalieolyckor orsakade av fartyg på finskt vattenområde eller inom Finlands ekonomiska zon samt på avhjälpande av konsekvenserna av skadorna. På bekämpning av miljöskador på land orsakade av andra farliga äm-

nen än olja tillämpas räddningslagen (468/2003).

Lagen innehåller bestämmelser bl.a. om planer för bekämpning av oljeskador, skyldigheter för innehavare av oljelager och hamnar, bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor orsakade av fartyg samt betalning av bekämpningskostnaderna.

Förutom de omedelbara bekämpningsåtgärderna innehåller lagen även bestämmelser om efterbehandling. Med efterbehandling avses åtgärder för att rengöra och iståndsätta mark, grundvatten och kustområden som förorenats av olja, efter det att de nödvändiga bekämpningsåtgärderna för att begränsa skadan och samla upp oljan har genomförts. Bestämmelser om relationen mellan avfallslagstiftningen och bestämmelserna om oljebekämpning ingår numera i avfallsförordningen.

Kemikalielagstiftningen

Ett av de främsta syftena med kemikalielagstiftningen är att förebygga miljöskador orsakade av kemikalier. I kemikalielagen (744/1989) föreskrivs en skyldighet att välja som ålägger verksamhetsidkare att, i syfte att förhindra skador av kemikalier och då det rimligen är möjligt, välja den kemikalie eller metod som orsakar minst fara.

Europeiska unionens REACH-förordning, (EG) nr 1907/2006 ålägger företag som tillverkar och importerar kemikalier att bedöma de risker som är förknippade med ämnet i fråga och ge anvisningar om en trygg användning av kemikalien. Anvisningarna ska omfatta alla faser av kemikaliens livscykel, avfallsstadiet medräknat. Ansvaret att bevisa kemikaliers säkerhet har flyttats från myndigheterna till industrin. Kemikalier som tillverkas eller importeras i mängder på ett ton eller mer per år måste registreras i en databas som förvaltas av den europeiska kemikaliemyndigheten och som ingår i REACH-systemet. Registreringsskyldigheterna och tidsfristerna för registrering enligt REACH-förordningen varierar beroende på ämne och hur mycket av ämnet som släpps ut på marknaden. Ett ämne som inte är registrerat får inte tillverkas eller importeras efter att tidsfristen gått ut om gränsen på ett ton överskrids.

Säkerhetsdata ska spridas längs distributionskedjan, så att t.ex. de som använder kemikalierna i sin egen produktionsprocess kan göra det på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Begränsningsförfarandet gör det möjligt för Europeiska kommissionen att fastställa villkor för tillverkning, användning eller utsläppande på marknaden av ett ämne eller vid behov förbud mot dessa aktiviteter, om ämnet medför en avsevärd risk för hälsan eller miljön. Beslut om begränsningar fattas av kommissionen. Begränsningar enligt REACH-förordningen har föreskrivits för över 50 ämnen eller grupper av ämnen. För cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen samt för långlivade, bioackumulerande och toxiska ämnen och motsvarande ämnen som inger allvarliga betänkligheter kan tillståndskrav fastställas.

REACH-förordningen gäller kemikalier som sådana samt preparat och föremål i vilka de är en komponent, under hela preparatets eller föremålets livscykel. Förordningen tillämpas på alla ämnen som tillverkas, importeras, släpps ut på marknaden eller används. REACH-förordningen tillämpas inte på avfall. Däremot kan förordningen tillämpas på ämnen som har upphört att utgöra avfall, till exempel genom återvinning, när de släpps ut på marknaden. Ett ämne i form av återvunnen produkt behöver inte registreras om ämnet redan har registrerats. Konsumenter av återvunna produkter är nedströmsanvändare enligt REACH-förordningen och de bör ha tillgång till ämnets säkerhetsdatablad eller till annan information om riskerna. Biprodukter enligt avfallsdirektivet ska däremot registreras om de släpps ut på marknaden. Ämnen som faller helt utanför registreringsskyldigheten är exempelvis kompost, biogas, malm, mineraler och ämnen som förekommer i naturen om de inte har klassificerats som farliga och inte har bearbetats kemiskt.

Den s.k. CLP-förordningen (förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar) träder i kraft i etapper från och med den 20 januari 2009. Förordningen kommer att upphäva den nuvarande nästan likalydande lagstiftningen efter övergångsperioden el-

ler senast den 1 juni 2015. CLP-förordningen innehåller kriterier på basis av vilka en kemikalie klassificeras som farlig och bestämmelser om hur farliga kemikalier ska märkas och förpackas så att de är säkra att använda. Med CLP-förordningen inför EU det globala harmoniserade systemet för klassificering och märkning GHS (Globally Harmonised System for classification and labelling of chemicals) som har antagits av FN. Kemikalieklassificeringen är utgångspunkten för klassificeringen av farligt avfall.

Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

Syftet med lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) är att förebygga och avvärja skador på person, miljö och egendom vilka förorsakas vid tillverkning, användning, överföring, upplagring, förvaring och annan hantering av farliga kemikalier samt explosiva varor. Syftet med lagen är dessutom att främja den allmänna säkerheten.

Med farlig kemikalie avses en kemikalie som har definierats som brand- och explosionsfarlig kemikalie eller hälso- eller miljöfarlig kemikalie, samt annan brännbar vätska. Med explosiv vara avses sprängämnen och föremål eller medel som innehåller sprängämnen samt andra ämnen, föremål eller medel som tillverkats för att alstra en detonation eller ett pyrotekniskt fenomen.

Lagen innehåller bestämmelser om bland annat industriell hantering och upplagring, överföring och förvaring av farliga kemikalier, om krav som ställs på explosiva varor och om tillverkning, import, användning, överföring, handel med, överlåtelse, innehav, upplagring, förvaring och förstöring av explosiva varor. Lagen gäller alltså också förstöring av explosiva varor. Den nuvarande avfallslagen tillämpas inte på avfall från explosiva varor.

Lagen om miljökonsekvensbedömning och lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) tillämpas på projekt vilka kan ha betydande skadliga miljökonsekvenser. I förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (713/2006) anges vilka projekt som alltid ska tillämpa MKB-förfarandet. På området avfallshantering rör det sig bland annat om anläggningar för behandling av problemavfall vars kapacitet överskrider den dimensionering som anges i förordningen, anläggningar för förbränning eller fysikalisk-kemisk behandling av avfall, anläggningar för biologisk behandling och avstjälpningsplatser.

MKB-förfarandet kan dessutom bli aktuellt för individuella avfallshanteringsprojekt på basis av ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, även om anläggningens kapacitet underskrider de gränser som anges i förordningen.

Syftet med lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005) är att främja bedömningen och beaktandet av miljökonsekvenser när myndigheter bereder och godkänner planer och program, att förbättra allmänhetens tillgång till information och möjligheter till medbestämmande samt att främja en hållbar utveckling. Lagen tillämpas bland annat vid beredning av regionala avfallshanteringsplaner.

Strålskyddslagen och kärnenergilagen

Syftet med strålskyddslagen (592/1991) är att förhindra och begränsa men för hälsan och andra skadliga verkningar som beror på strålning. Kärnenergilagen (990/1987) innehåller bestämmelser om bl.a. säker användning av kärnenergi. Den nuvarande avfallslagen tillämpas inte på avfall som utgör radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen eller kärnavfall enligt kärnenergilagen.

Lagen om gödselfabrikat

Syftet med lagen om gödselfabrikat (539/2006) är att trygga växtproduktionen samt kvaliteten på livsmedlen och miljön genom att främja tillgången på säkra gödselfabrikat av hög kvalitet som är lämpliga för växtproduktion och användningen av biprodukter som lämpar sig som gödselfabrikat samt att se till att tillräckliga uppgifter om

gödselfabrikat lämnas dem som köper och använder produkterna.

Lagen tillämpas på gödselfabrikat och i tillämpliga delar på råvaror till gödselfabrikat i fråga om tillverkning för utsläppande på marknaden, utsläppande på marknaden, användning, transport, import samt export. Lagen gäller i tillämpliga delar också tillverkning av gödselfabrikat för eget bruk.

Med gödselfabrikat avses gödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, mikrobpreparat samt biprodukter som används som gödselfabrikat så som produkter som uppstår i verksamheten vid industri-, förbrännings- eller produktionsanläggningar, biogas- eller komposteringsanläggningar eller andra anläggningar samt avloppsreningsverk eller i samband med annan motsvarande verksamhet. Endast sådana gödselfabrikat får släppas ut på marknaden vilkas typbeteckning ingår i den nationella förteckningen över gödselfabrikats typbeteckningar eller i motsvarande EU-förteckning. Lagen innehåller bestämmelser om bl.a. verksamhetsutövares anmälningsskyldighet och skyldighet till egenkontroll samt om förfarandet för godkännande av vissa anläggningar.

Lagen om accis på vissa dryckesförpackningar

Miljöstyrningen av dryckesförpackningar sker till en del med hjälp av beskattningsåtgärder. Lagen om accis på vissa dryckesförpackningar (1037/2004) gäller alla alkoholdrycker, inklusive öl, läskedrycker, vatten samt andra alkoholfria drycker. Dryckesförpackningar tillverkade av olika material är accispliktiga med undantag för dryckesförpackningar som framställts av vätskekartong. Den avsedda miljöstyrningen uppnås genom att accisen baseras dels på en undersökning om dryckesförpackningars livscykel, dels på politiska avgöranden, med beaktande av den inre marknadens funktion. Sådana dryckesförpackningar som kan fyllas på nytt eller användas för råvaruåtervinning och som ingår i ett pantbaserat retursystem är befriade från accis.

För erhållande av accisfrihet eller accisnedsättning bör ett dryckesförpackningssystem anmälas till ett producentregister som upprätthålls av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland eller motsvarande miljölagstiftning i landskapet Åland. Miljömyndigheten ansvarar för övervakningen av dryckesförpackningssystemens funktion. Vid verkställandet av beskattningen tillämpas bestämmelserna i lagen om påförande av accis (182/2010). Skattestyrningen kompletterar producentansvaret för förpackningar i avfallslagen, men ett retursystem för dryckesförpackningar kan inrättas även av andra skattskyldiga än producenter som omfattas av avfallslagens producentansvar.

Lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter

Enligt lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2005) ska energianvändande produkter designas så att deras miljöprestanda är så hög som möjligt under hela livscykeln. En energianvändande produkt får släppas ut på marknaden eller tas i bruk, om den uppfyller de allmänna och specifika kraven på ekodesign.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om de grundläggande designuppgifter som hör till de allmänna kraven på ekodesign för energianvändande produkter, om lämnande av uppgifter och om tillverkarens övriga bedömningsgrunder när det gäller följande produktgrupper och produktegenskaper: elektriska och elektroniska apparater som används i hushåll och på kontor, belysningsanordningar, ljuskällor och strömbegränsare, elmotorer, pumpar och energianvändande produkter inom industrin, kylskåp, frysar, kylare och kylförvaringsanordningar, disk- och tvättmaskiner, torktumlare och dammsugare, viloström, energianvändande arbetsmaskiner och verktyg, energianvändande byggprodukter.

Närmare bestämmelser om tekniska, miljömässiga och ekonomiska faktorer som hör till de specifika kraven på ekodesign för de produktgrupper som anges ovan kan utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet. Närmare bestämmelser om tekniska, miljömässiga och ekonomiska faktorer som hör till de specifika kraven på ekodesign

för energianvändande byggprodukter kan utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

Lagen om offentlig upphandling

Statliga och kommunala myndigheter samt övriga upphandlande enheter ska konkurrensutsätta sina upphandlingar så som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling (348/2007). Syftet med lagen är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggentreprenader vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling. Lagen tillämpas även på kommunal avfallshantering enligt avfallslagen i de fall där kommunen inte ordnar avfallshanteringen som egen verksamhet.

Vid offentlig upphandling ska den upphandlande enheten utnyttja befintliga konkurrensförhållanden, behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och iaktta principerna om öppenhet och proportionalitet.

Upphandlande enheter ska sträva efter att ordna sin upphandling så att den kan genomföras på ett så ekonomiskt och systematiskt sätt som möjligt och i form av så ändamålsenliga och miljöskonsamma helheter som möjligt. För att minska det administrativa arbetet i anslutning till upphandlingar kan upphandlande enheter utnyttja ramavtal och genomföra gemensamma upphandlingar eller utnyttja andra samarbetsmöjligheter inom anbudsförfaranden för offentlig upphandling

Om en anbudssökande eller anbudsgivare är en sammanslutning eller en inrättning som ägs av den upphandlande enheten eller är en annan upphandlande enhet ska denna behandlas på samma sätt som övriga anbudssökande och anbudsgivare.

Om en upphandlande enhet beviljar någon annan än en upphandlande enhet särskilda rättigheter eller ensamrätt att bedriva offentlig tjänsteverksamhet, ska den föreskriva att denna enhet i upphandlingar som hänför sig till nämnda verksamhet ska tillämpa förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet.

Lagen innehåller en bestämmelse s.k. upphandling hos anknutna enheter (in house-enheter) som bygger på EG-domstolens rättspraxis (Teckal, C-107/98 och Stadt Halle, C-26/03). Enligt nämnda bestämmelse tillämpas lagen inte på upphandling som den upphandlande enheten företar hos enheter som är formellt fristående från den och självständiga med tanke på beslutsfattandet, om den upphandlande enheten ensam eller tillsammans med andra upphandlande enheter övervakar enheten på samma sätt som den övervakar egna verksamhetsställen och om enheten bedriver huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den.

2.2 Praxis

2.2.1 Mängden avfall och behandling av avfallet

Enligt Statistikcentralens avfallsstatistik uppkom totalt 80 miljoner ton avfall under 2008. Gruvornas andel av avfallet exklusive återfyllning av håligheter efter brytning uppgick till omkring 40 procent. En tredjedel av allt avfall uppkom inom byggnadssektorn. Avfallet från industrin utgjorde en femtedel av det totala avfallet. Den sammanräknade mängden avfall från servicesektorn och hushållen var ca 3 miljoner ton, dvs. omkring 4 procent av den totala mängden avfall (bild 1).

Bild 1. Mängden avfall per sektor år 2008, miljoner ton (Statistikcentralen).

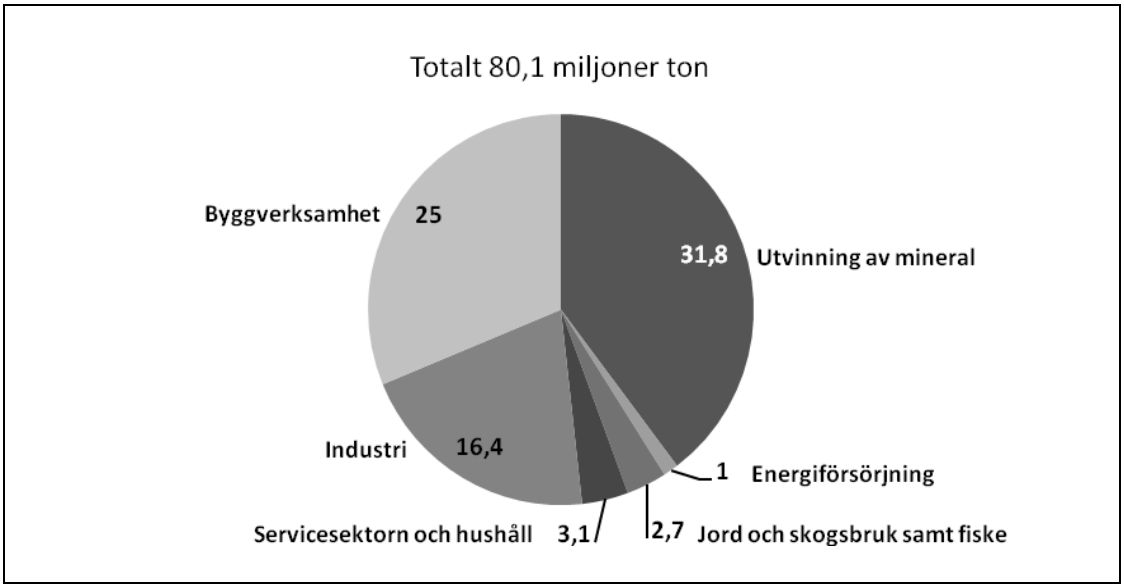

Under 2008 återvanns över 40 procent av avfallet som material eller energi. Av denna mängd utgjorde 30 procent materialåtervinning och 13 procent energiåtervinning. Mineralhaltiga jordmassor samt metall- och träavfall återvanns effektivt. Sammanlagt över 12 miljoner ton träavfall användes för energiproduktion och inom skogsindustrin.

Mängden problemavfall som uppkom 2008 uppgick till närmare 2 miljoner ton. De största mängderna problemavfall uppkom vid mineralutvinning, inom industrin och i byggsektorn. Största delen av problemavfallen, främst vissa stora avfallspartier från gruvindustrin och metallindustrin, deponerades på avstjälpningsplatser för problemavfall eller i bassänger.

Enligt Statistikcentralens avfallsstatistik har mängden kommunalt avfall under 2000-talet ökat med en takt på 1—4 procent per år. Mängden som uppkom 2008 uppgick till närmare 2,8 miljoner ton. Av det kommunala avfallet fördes 51 procent till avstjälpningsplatser. Resten återvanns som material eller som energi genom förbränning (bild 2).

Mängden kommunalt avfall per invånare var ca 520 kilo 2008. De största separatinsamlade avfallspartierna var bioavfall, returpapper, papp och kartong. Dess andel utgör närmare en fjärdedel av det kommunala avfallet (tabell 1). Totalt 80 procent av det kommunala avfallet var biologiskt nedbrytbart. Cirka 60 procent av det kommunala avfallet härstammade från hushåll. I servicesektorn uppkom de största avfallsmängderna inom handel och hälsovård.

Bild 2. Mängden kommunalt avfall (1000 t) enligt behandlingssätt 2002—2008 (Statistikcentralen).

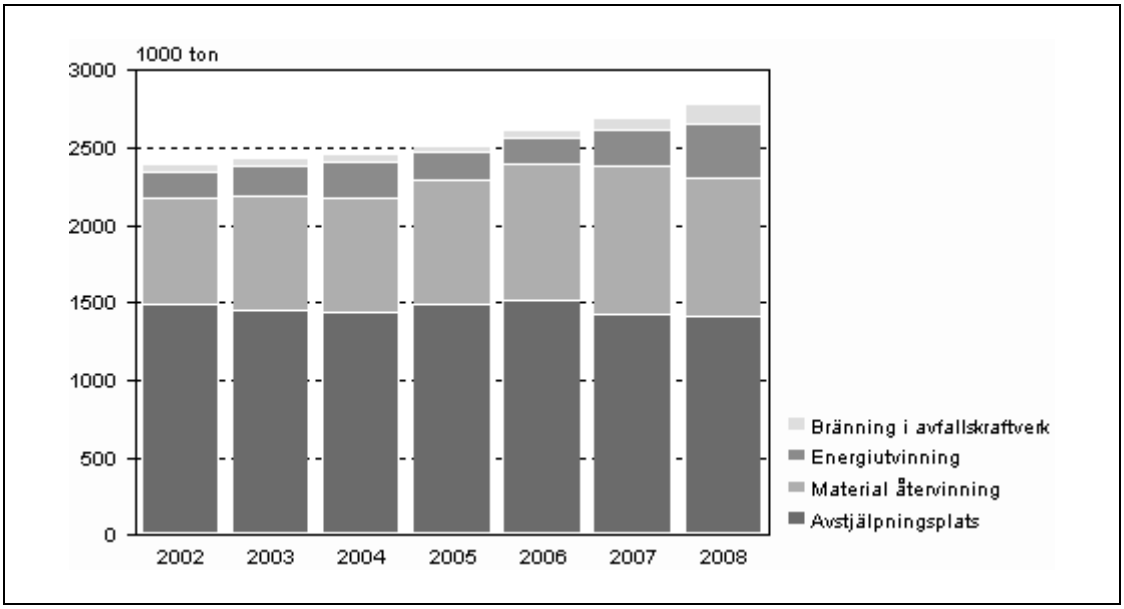

Tabell 1. Behandling av kommunalt avfall enligt avfallstyp 2008 (Statistikcentralen).

	Mängd (1 000 t/år)	Behandling (1 000 t/år)			
		Återvinning	Energiåtervinning	Förbränning på avfallskraftverk	Deponering på avstjälpningsplats
Blandavfall totalt	1 626	42	105	120	1 359
Sorterat avfall totalt, varav	1 143	843	242	10	47
Pappers- och kartongavfall	384	383	1,5	0	0
Bioavfall	307	277	5	0,02	24
Glasavfall	82	82	0	0	0,3
Metallavfall	47	47	0	0,02	0,001
Träavfall	96	1	90	3	0,9
Plastavfall	35	1,8	32	0,02	0,6
Elektriskt och elektroniskt skrot	53	45	2	0,03	7
Övrigt avfall och osorterat avfall	138	6	110	7	14
Alla, totalt	**2 768**	**884**	**347**	**131**	**1 406**

2.2.2 Anordnande av avfallshantering

I regel är det avfallsproducenten eller en annan avfallsinnehavare som ansvarar för insamling, transport, behandling och deponering av avfallet. Kommunen har emellertid ansvaret att hantera avfall från boende och avfall från vissa andra källor. I fråga om vissa produkter har ansvaret föreskrivits för tillverkare, importörer och andra aktörer som släpper ut varor på marknaden.

Kommunalt ansvar för avfallshantering

Det ligger på kommunens ansvar att ordna avfallsinsamling och övrig avfallshantering för avfall som uppkommit från bosättning samt för därmed jämförbart avfall som uppkommit inom offentlig förvaltning och serviceverksamhet Det avfall som ligger på kommunens ansvar motsvarar ca 60—70 procent av allt kommunalt avfall.

Avfallstransport som omfattas av kommunens ansvar sköts så gott som alltid av privata företag, på grundval av antingen anbudsförfarande (kommunalt anordnad avfallstransport) eller avtal som ingås av kunderna själva (avfallstransport enligt avtal). En kommun kan besluta vilket av systemen som ska tillämpas inom dess område. Enligt en undersökning utförd av Finlands Kommunförbund och JLY-Avfallsverksföreningen rf (2009) bodde 53 procent av befolkningen i kommuner där alla avfallstransporter anordnades av kommunen medan 33 procent bodde i kommuner med helt och hållet avtalsbaserade avfallstransporter och 4 procent bodde i kommuner där en del av transporterna var kommunalt anordnade och en del anordnade enligt avtal. Antalet kommuner med helt och hållet avtalsbaserade avfallstransporter (134) var större än antalet kommuner med kommunalt anordnade avfallstransporter (128). Invånarantalet i de kommuner som inte besvarade enkäten motsvarade 10 procent av befolkningen (bild 3).

Bild 3. Fördelning mellan olika transportsystem för blandat kommunalt avfall från fastigheter i relation till antal kommuner och invånare (Finlands Kommunförbund och JLY-Avfallsverksföreningen rf).

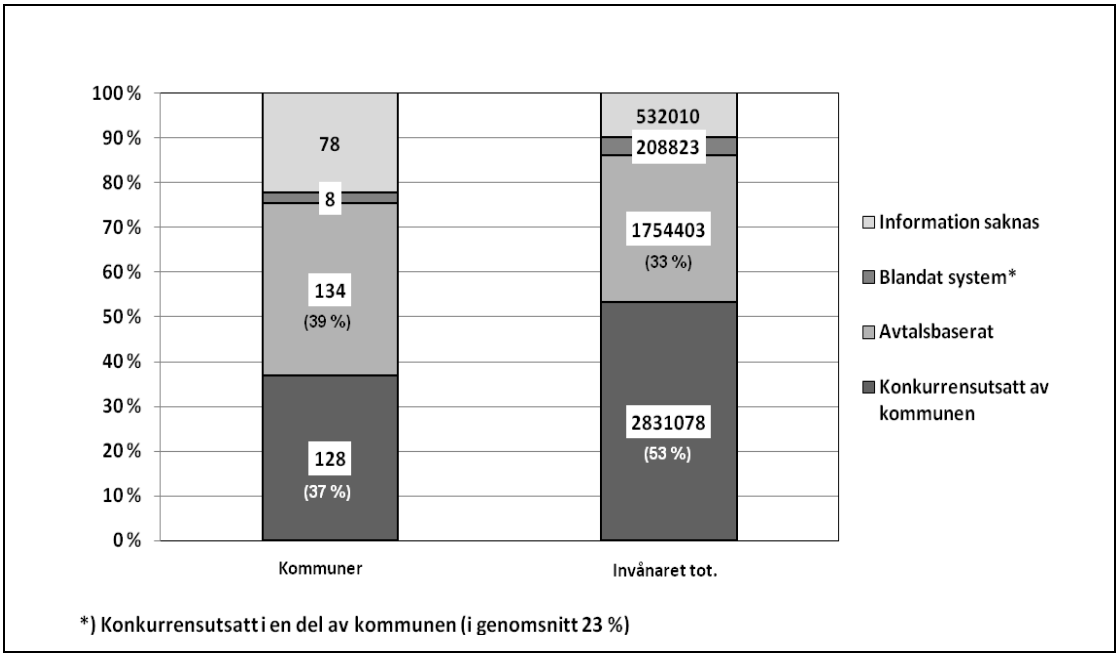

Insamling av hushållsavfall ordnas antingen fastighetsvis eller inom ett visst område. Inom offentlig verksamhet ordnas avfallsinsamling i regel fastighetsvis. Enligt statistiken Byggnadsbeståndet 2009 (Statistikcentralen) fanns det 1,2 miljoner bostadshus 2009 vilket motsvarade 85 procent av hela byggnadsbeståndet. Till byggnadsbeståndet räknas till exempel inte sommarstugor, vilka var cirka 485 000 till antalet år 2009.

Bostadsfastigheternas avfallskomponenter som omfattas av fastighetsvis avfallsinsamling varierar från kommun till kommun. De vanligaste typerna av avfall som insamlas fastighetsvis är blandavfall och bioavfall samt förpackningsavfall i form av returkartong. I vissa kommuner finns det fastighetsvis insamling av metall, glas och energiavfall.

Kommunerna har ordnat regionala mottagningsplatser för sådant avfall som inte lämpar sig för normal avfallstransport eller där mängderna avfall är små. Sådant avfall är till exempel återvinnbart avfall, problemavfall och stora föremål som utgör avfall. I en del av kommunerna har det också ordnats regionala mottagningsplatser i glesbygden för blandat kommunalt avfall.

I fråga om problemavfall från hushållen och jord- och skogsbruket har kommunerna i allmänhet ordnat övervakade mottagningsplatser i anslutning till kommunernas avfallsstationer och vid servicestationer. En del av problemavfallet samlas in i samverkan med de företag som säljer produkterna i fråga (t.ex. apotekens mottagning av läkemedelsavfall). Dessutom ordnar kommunerna också mobil insamling.

Kommunerna ska se till att det avfall som ligger på deras ansvar återvinns och behandlas. Allt avfall som ligger på kommunens ansvar, inbegripet avfall som transporteras enligt avtal, ska föras till den plats som kommunen anvisar för återvinning eller behandling.

Avfallshantering inom industri och annan näringsverksamhet

Företagen inom industrin har ordnat transport, återvinning, behandling och deponering av det avfall som uppkommer i deras produktion antingen själva eller via utkontraktering hos privata företag. Genom enskild överenskommelse har företag och andra sammanslutningar även kunnat föra avfall som kan likställas med avfall som uppkommit från bosättning till kommunala behandlings- och återvinningsställen, om kommunen har haft tillräckligt med behandlingskapacitet för det. När det gäller anordnande av hantering av avfall som inte ingår i de kommunala avfallsanläggningarnas ansvarsområde begränsas verksamheten av kraven i kommunallagen, lagen om offentlig upphandling och lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992).

Hantering av avfall som omfattas av producentansvar

Med producentansvar avses ansvaret hos tillverkare och importörer att ordna insamling och annan avfallshantering på egen bekostnad för sina produkter när dessa kasseras. Producenterna införlivar kostnaderna för insamling, återvinning och behandling av sina kasserade produkter i försäljningspriset.

Producentansvaret omfattar tillverkare och importörer av följande produkter:

- personbilar, paketbilar och andra liknande fordon
- däck till motordrivna och andra fordon och redskap
- elektriska och elektroniska produkter
- batterier och ackumulatorer
- tidningar, tidskrifter, kontorspapper och andra liknande pappersprodukter.

Producentansvaret för förpackningar är partiellt. Producenten ansvarar för att i genomsnitt sammanlagt 61 viktprocent av allt förpackningsavfall återvinns. Till skillnad från andra branscher ligger producentansvaret för förpackningarna hos förpackare och importörer av förpackade produkter.

Regleringen av producentansvaret innehåller även bestämmelser om mottagningsskyldighet som gäller försäljare samt andra distributörer och överlåtare:

- Säljare och andra överlåtare av däck är skyldiga att ta emot kasserade däck av den som köper nya däck.

- Säljare och andra distributörer av elektriska och elektroniska produkter är skyldiga att ta emot sådana kasserade elektriska och elektroniska produkter från hushåll som ersätts med en motsvarande ny produkt eller anvisa köparen en annan mottagningsplats.
- Säljare och andra distributörer av drycker som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar är skyldiga att av den som köper sådana drycker ta emot tomma dryckesförpackningar.
- Säljare och andra distributörer av bärbara batterier och ackumulatorer är skyldiga att av användaren ta emot sådana bärbara batterier och ackumulatorer som kasseras såsom avfall. Det får inte förutsättas att användaren köper en ny produkt.

Avfall som omfattas av producentansvaret samlas in både fastighetsvis och områdesvis, beroende på hur mycket avfall som uppkommer och vilka material det är fråga om. Bland alla de avfallstyper som omfattas av producentansvaret är pappersavfall det vanligaste föremålet för fastighetsvis insamling.

Pappersinsamling på grund av producentansvar ordnas antingen fastighetsvis eller områdesvis, det senare i småhusområden och glesbygd. I det landsomfattande insamlingsnätet ingår över 9 000 regionala mottagningsställen.

Däck tas emot på ca 1 900 auktoriserade mottagningsställen hos återförsäljare och på 100 allmänna mottagningsställen som tillsammans täcker hela landet.

Säljare och andra distributörer av bärbara batterier och ackumulatorer är skyldiga att ta emot kasserade batterier och ackumulatorer. Producenten ska ordna den resterande avfallshanteringen, inklusive avhämtning från distributören. I Finland finns det över 12 000 mottagningsställen som upprätthålls av distributörer.

Elektriska och elektroniska produkter samlas in vid drygt 450 mottagningsplatser i närmare 240 kommuner. Dessutom har det ordnats mobil insamling så att insamlingen i praktiken omfattar alla kommuner. Mottagningsplatserna som ordnats av producentsammanslutningar baseras i allmänhet på tjänster som köpts av kommuner eller kommunens samarbetsorganisationer och andra aktörer inom avfallsbranschen.

Fordonsackumulatorer tas emot vid ca 500 mottagningsplatser i över 200 kommuner. Dessutom har det ordnats mobil insamling så att insamlingen i praktiken omfattar alla kommuner. Nätverket av mottagningsstationer för skrotfordon omfattar ca 240 fasta stationer och lika många servicediskar på besiktningsstationer där man kan beställa avhämtning för skrotfordon.

För fiberförpackningar finns det ca 1 500 producentordnade mottagningsplatser i 225 kommuner. För glas, metall och plast finns det ingen landsomfattande producentordnad mottagning. Kommunal insamling har gjorts av metallavfall i 246 kommuner vid 3 210 platser, av glas i 246 kommuner vid 3 865 platser och av plast vid 394 stationer i 80 kommuner. Av förpackningsavfallet från bostadsbyggnader är returkartong det vanligaste materialet som samlas in fastighetsvis. Fastighetsvis insamling av metall och glas ordnas i några kommuner. Fastighetsvis insamling av förpackningsavfall bekostas i allmänhet inte av producenterna, utan det är fastighetsinnehavaren som svarar för transportkostnaderna.

För pantförsedda dryckesförpackningar finns ett välfungerande retursystem. Producenter som är med i systemet befrias från att betala skatt på sina dryckesförpackningar. Tack vare panten som uppbärs av köparna returneras mellan 80 och 90 procent av förpackningarna för återanvändning eller återvinning.

Behandlingsanläggningar

Antalet avstjälpningsplatser i Finland har sjunkit kraftigt under de senaste tio åren med anledning av de skärpta kraven bland annat för avstjälpningsplatsers grundkonstruktion. År 2009 fanns det omkring 400 avstjälpningsplatser i funktion i Finland. Det fanns totalt 137 avstjälpningsplatser för vanligt avfall, varav 50 drevs av kommuner och kommunalt ägda avfallshanteringsbolag och resten av industrin (tabell 2)

Tabell 2. Antal avstjälpningsplatser i Finland 2009 (Finlands miljöcentral).

Avstjälpningsplatser för jord	167
Avstjälpningsplatser för problemavfall	27
Avstjälpningsplatser för inert avfall	37
Avstjälpningsplatser för vanligt avfall inkl. kommunalt avfall	137
Övriga	29
Totalt	**397**

I Finland finns det tre egentliga förbränningsanläggningar där man förbränner blandat kommunalt avfall och annat avfall i rosterpanna. Dessutom använder omkring tio kraftverk avfallsbränsle tillsammans med annat bränsle s.k. samförbränning. I ett av kraftverken används en process där man kombinerar avfall och biobränsle för att producera gas som sedan bränns i en vanlig kraftverkspanna. I Finland finns dessutom en anläggning som är specialiserad på förbränning av problemavfall.

Största delen av den energi som återvinns från avfall, ca 8 miljoner ton, återvinns genom förbränning av träbaserat avfall inom industrins egna processer och i kraftverk i anslutning därtill.

Under 2009 förbrändes uppskattningsvis 300 000 ton avfall, i huvudsak kommunalt avfall, i förbränningsanläggningar. Mängden avfallsbränsle tillverkat av kommunalt avfall som förs till parallellförbränningsverk har beroende på marknadsläget varierat mellan 100 000 och 200 000 ton på senaste år, dvs. 5—7 procent av det fasta kommunala avfallet. Avfallsbränsle tillverkas oftast av vissa typer av sorterat avfall som lämpar sig för förbränning. Det finns planer på att bygga nya förbränningsanläggningar under de närmaste åren.

År 2008 användes ca 6 procent av det fasta kommunala avfallet för kompostering och ca 2 procent för rötning, dvs. produktion av biogas.

2.2.3. Avfallshanteringens ekonomiska betydelse och kostnader

Enligt en uppskattning baserad på uppgifter för 2007 i Statistikcentralens företagsregister hade företagen i avfallssektorn en total omsättning på ca 1 750 miljoner euro och sammanlagt ca 4 300 personer 2007. I dessa siffror ingår inte avfallshantering av förorenad jord eller slam eftersom det på basis av tillgänglig statistik inte var möjligt att uppskatta hur stor andel dessa utgör.

Nettokostnaderna för avfallsproducenter för avfallshantering (dvs. med avdrag av intäkterna från återvinnbart avfall) uppgår till ca 1 148 miljoner euro om året (exklusive kostnaderna från systemet för producentansvar). Volymmässigt härstammar 3 procent av avfallet från hushåll och offentlig verksamhet men dessa står för ca 36 procent av avfallshanteringskostnaderna (tabell 3).

Enligt en undersökning utförd av Finlands Kommunförbund och JLY-Avfallsverksföreningen rf betalade egnahemshusfastigheter som inte komposterade sitt eget avfall i genomsnitt 200 euro om året för avfallshantering 2009.

Tabell 3. Nettokostnaderna för olika avfallsproducenter för avfallshantering (inkl. avfallsskatt, moms 0 %) (Miljöministeriets rapporter 12/2010).

Avfallsproducent	Mängd avfall Miljoner t/år	Kostnad Miljoner €/år	Genomsnittlig kostnad €/t
Hushåll och offentlig verksamhet[1)]	2	414	205
Handel och annan privat service	1	65	109
Hus- och markbyggnad	23	440	19
Gruvverksamhet	22	60	3
Industri	18	92	5
Energiförsörjning	2	24	15
Vattenförsörjning	1	40	40
Landsbygdsnäringar	2	13	6
Totalt	**71**	**1 148**	

1) Utan egen kompostering

Kostnaderna inom avfallshanteringen har stigit på senare år på grund av kapitalkostnaderna för investeringar i avstjälpningsplatser, anläggningar för avfallsförbränning samt biologiska och andra behandlingsanläggningar. Även materialåtervinning av avfall är en kostsam process. Avfallsmaterialet måste förbehandlas i enlighet med produktionsprocessernas krav och de producerade materialen genererar i allmänhet inte tillräckligt med inkomster för att täcka kostnaderna. Inkomster fås från mottagningsavgifter och försäljning av material och energi.

De globala råvarupriserna har fluktuerat kraftigt på senare år vilket har avspeglats på avfallssektorn. Det har funnits en efterfrågan på avfallsmaterial då råvarupriserna stigit och investeringarna legat på hög nivå, särskilt i Fjärran östern. På grund av den ekonomiska recessionen har dock råvarupriserna sjunkit närmare den tidigare nivån och investeringarna minskat varvid behovet av råvaror har rasat. Detta har inneburit att utbudet och efterfrågan, och därmed även prisnivån, på återvunna råmaterial har fluktuerat avsevärt. I Finland har situationen dessutom påverkats av de strukturella förändringarna inom industrin som har lett till att produktionskapaciteten har minskat, särskilt inom skogsindustrin.

Avfallsflödet har förändrats till sin natur under de senaste tio åren. Man samlar in mer avfall av olika typer än förr och effektivare återvinningsmetoder har tagits fram. Producenter har fått ett större ansvar för hanteringen av sina produkter när dessa blir avfall. Även om bara en liten del av allt avfallsmaterial har ett ekonomiskt värde som sådant har själva avfallsbranschen blivit ett attraktivt affärsområde och det har uppstått konkurrens om avfallet. Två ytterligare faktorer som bidrar till det höga intresset för sektorn är de förväntade prishöjningarna på råvaror och energi samt de olika styrmedel som används för att stävja klimatförändringarna. De genererade intäkterna inom sektorn avfallsservice uppgår till ca 1,5 miljard euro (inklusive 22 procent moms), vilket motsvarar ca 3 procent av de intäkter som hushållen använder för konsumtion. Denna summa täcker kostnaden för avfallsservice inte bara för hushållens del utan för hela näringslivets del, dvs. handel och industri inräknade. Om jämförelsen görs endast mot utgifterna för hushållens egen avfallshantering är den motsvarande andelen av intäkter som används för konsumtion ca en procent (YMra 12/2010).

2.2.4. Internationell avfallstransport

Enligt avfallstransportförordningen och Baselkonventionen om gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall kan avfall på vissa villkor

skickas från ett land till ett annat för återvinning eller bortskaffande. Transporten måste godkännas av de behöriga myndigheterna. Godkännande krävs inte för vissa avfall som betraktas som ofarliga och som transporteras för återvinning. I Finland behandlar och deponerar man även avfall som uppkommit i andra länder, och på motsvarande sätt skickas avfall som uppkommit i Finland till andra länder. Verksamheten drivs främst av privata avfallsföretag. En viss mängd blandat kommunalt avfall transporteras mellan Finland, Sverige och Norge på basis av kommunalt samarbete mellan gränsregionerna.

2.2.5. Riksomfattande avfallsplan fram till 2016

Statsrådet har godkänt en riksomfattande avfallsplan fram till 2016 (Finlands miljö 32/2008). Planen ställer upp mål för hur avfallshanteringen ska utvecklas, definierar vilka åtgärder som behövs för att uppnå målen och fastställer vilka instanser som är ansvariga för att de genomförs. Målen berör flera olika sektorer inom avfallshanteringen, t.ex. hantering av kommunalt avfall och avfall från industri och gruvverksamhet, byggande, jordbruk, handel och service. Målen i fråga om materialeffektivitet omfattar olika samhälleliga funktioner i vidare bemärkelse.

Enligt planen är målet att mängden kommunalt avfall först ska stabiliseras till den nivå som rådde i början av 2000-talet och därefter börja minska fram till år 2016. Vidare är målet att materialåtervinningen av kommunalt avfall ska öka till 50 procent och energiåtervinningen till 30 procent. Högst 20 procent av avfallet ska deponeras på avstjälpningsplatser.

Målet är att

- all gödsel som uppkommer inom jordbruksnäringarna ska kunna utnyttjas,
- 90 procent av slammet från glesbebyggda områden ska styras till reningsverk för avloppsvatten och 10 procent till jordbruksföretagarnas biogasanläggningar,
- 70 procent av byggnadsavfallet ska återvinnas som material och utnyttjas för energi,
- det naturgrus och den bergskross som behövs vid anläggningsarbeten ska ersättas med avfall från industri och gruvverksamhet,
- allt kommunalt slam ska återvinnas antingen för markförbättring eller energi.

I planen föreslås även att industribranscherna ska ställa upp mål för att minska de specifika avfallsmängderna och öka återvinningen genom branschvisa avtal om materialeffektivitet.

2.3 Internationell utveckling samt lagstiftning i andra länder och i EU

2.3.1 Lagstiftningen i vissa länder

Avfallslagstiftningen i vissa EU-länder har granskats i en separat förstudie (YMra 23/2008, se www.ymparisto.fi/jatelainuudistus). I EU-länderna håller man på att se över avfallslagstiftningen i syfte att genomföra avfallsdirektivet.

Sverige

De viktigaste föreskrifterna i den svenska avfallslagstiftningen är miljöbalken (1998:808), i synnerhet 15 kap., och avfallsförordningen (2001:1063) som kompletterar miljöbalken med bestämmelser om avfall. Närmare föreskrifter om producentansvar finns dessutom i separata förordningar.

I Sverige ligger ansvaret för en tillbörlig avfallshantering hos avfallets innehavare. Kommunerna ansvarar dock för insamling och behandling av kommunalt avfall från både hushåll som näringsliv. Det enda undantaget i kommunens ansvar är avfall som omfattas av producentansvar.

I Sverige gäller producentansvaret papper, däck, förpackningar, fordon, elektriska och elektroniska produkter, batterier och ackumulatorer. I förordningen om producentansvar för förpackningar (2006:1273) finns bestämmelser som ålägger producenter att se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem för förpackningar som är hänförliga till dem och att förpackningarna återanvänds, återvinns eller tas om hand på annat godtagbart sätt. Förordningen innehåller bestämmelser om kriterierna för bedömning av vad som utgör ett lämpligt insamlingssystem. Enligt

förordningen åläggs producenter även att samråda med berörd kommun i frågor som rör insamlingssystemet. Återvinnings- och återanvändningsmål som föreskrivits för olika förpackningstyper är till många delar strängare än de motsvarande målen i EU-direktivet.

Distributörer i Sverige har inte ålagts att ta emot produkter som omfattas av producentansvaret, men en del av distributörerna av elektriska och elektroniska produkter tar frivilligt emot elektriskt och elektroniskt skrot.

Avfallsdirektivet har ännu inte genomförts i Sverige. Utkastet till ett nytt 15 kap. i miljöbalken och en ny avfallsförordning (Ds 2009:37) har varit på remiss och ska behandlas i riksdagen på hösten 2010. Enligt utkastet ska inte alla definitioner i avfallsdirektivet införas i den nya lagstiftningen, och alla definitioner motsvarar inte heller de formuleringar som används i direktivet. Begreppet biprodukt används inte i förslaget. Däremot föreslås det att sådana ämnen eller föremål, som uppfyller vissa kriterier i förordningen och som motsvarar bedömningsgrunderna för biprodukter enligt direktivet, inte ska omfattas av förordningsutkastets tillämpningsområde. Bestämmelserna i direktivet om när avfall upphör att vara avfall ska enligt förslaget införas i Sverige genom en bestämmelse som fastställer att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om att avfall som uppfyller de relevanta kriterierna i avfallsförordningen inte längre utgör avfall. Avfallshierarkin fastställs i den inledande bestämmelsen i det föreslagna nya 15 kap. i miljöbalken (1 §).

Enligt utkastet som varit ute på remiss ska ansvarsfördelningen ändras så att näringslivet har möjlighet att använda annan än kommunalt ordnad avfallshantering för kommunalt avfall. Villkoret är att den som hanterar avfallet kan intyga att avfallet hanteras i enlighet med avfallshierarkin. Om en näringsidkare inte själv väljer någon annan avfallshantering än den kommunala bibehåller kommunen ansvaret att hantera det kommunala avfallet från näringsverksamheten. Om näringsidkaren beslutar att anlita annan än kommunal avfallshantering bör kommunen underrättas om detta. Enligt utkastet får övriga aktörer inte sköta hanteringen av avfall som omfattas av kommunens ansvar.

Danmark

I Danmark gäller en allmän miljöskyddslag, lov om miljøbeskyttelse, LBK nr 879 af 26/06/2010). Bestämmelser om avfall finns i lagens 6 kap. Närmare bestämmelser om avfallshantering finns i avfallsförordningen (bekendtgørelse om affald, BEK nr 48 af 13/01/2010). Danmark har genomfört avfallsdirektivet genom en ändring av miljöskyddslagen som trädde i kraft den 1 juli 2009 och genom en avfallsförordning som trädde i kraft den 20 januari 2010.

Definitionerna i avfallsdirektivet har i princip införts i avfallsförordningen i oförändrad lydelse. Tillämpningsområdet för den danska avfallslagstiftningen avviker emellertid från direktivets i det avseende att de ämnen och föremål som har uteslutits från direktivet inte uttryckligen har uteslutits från tillämpningsområdet för den danska avfallsförordningen. I den danska lagstiftningen används inte heller begreppet biprodukt, utan artikel 5 i avfallsdirektivet har genomförts genom en bestämmelse om att ämnen eller föremål som inte uppfyller vissa kriterier inte utgör avfall. Kommunerna har rätt att besluta om ett ämne utgör avfall enligt definitionen i förordningen eller inte.

Direktivets bestämmelser om när avfall upphör att vara avfall har genomförts genom att föreskriva att kommunen har befogenhet att besluta att ett ämne eller föremål som uppfyller de relevanta kriterierna inte längre är avfall. Den föreskrivna avfallshierarkin avviker från hierarkin i EU-direktivet när det gäller förebyggandet av uppkomsten av avfall. Avfallsförordningen gäller enbart avfallshantering och innehåller således inget krav på att uppkomsten av avfall ska förebyggas.

Den centrala myndigheten och aktören i fråga om avfallshantering i Danmark är kommunen (kommunalbestyrelsen). I miljöskyddslagen åläggs kommunen ansvaret att ordna all avfallshantering och kommunerna har också rätt att ge avfallsföreskrifter med bestämmelser om avfallshanteringen. Invånare och företag är i princip skyldiga att använda den avfallshantering som ordnas av kommunen. I och med en ändring av miljöskyddslagen som trädde i kraft 2009 och i

och med avfallsförordningen som är utfärdad med stöd av lagen har ett viktigt undantag införts i det kommunala avfallshanteringsansvaret. Enligt det har kommunen inte längre ansvaret att ordna avfallshantering för återvinnbart avfall som uppkommer i näringsverksamhet och som sorteras enligt uppkomstplats, utan det är avfallsproducenten som ska sortera avfallet och föra det antingen direkt till en registrerad avfallsbehandlingsanläggning eller till en auktoriserad och registrerad inrättning för avfallsinsamling. Om avfallsproducenten för sitt avfall direkt till en registrerad avfallsbehandlingsanläggning kan han anlita en utomstående transportentreprenör för att transportera avfallet. Om en transportfirma anlitas bibehåller dock producenten ansvaret för avfallet tills det har avlämnats hos en auktoriserad och registrerad avfallsbehandlingsanläggning. Av denna anledning får inte avfallstransportörer i Danmark, till skillnad från entreprenörer som samlar in avfall, blanda avfall som uppkommit i flera olika näringsverksamheter. Avfallet får t.ex. inte transporteras i samma bil.

I Danmark gäller producentansvaret inte papper och förpackningar. Kommunerna är skyldiga att ordna insamling och återvinning av papper och förpackningar från hushåll. Avfallsförordningen fastställer minimikrav för kommunernas insamlingsnät. Kraven varierar enligt typen av avfall. Näringsidkare är ansvariga att sortera återvinnbart pappers- och förpackningsavfall och föra det till en insamling för återvinning. Producentansvaret gäller däremot för batterier, ackumulatorer, elektriska och elektroniska produkter samt fordon i enlighet med motsvarande EU-rättsakter. Kommunen har ansvaret för insamlingen av bärbara batterier och ackumulatorer men producenterna är skyldiga att ta emot dem och ersätta insamlingskostnaderna till kommunen. Även distributörer kan ta emot bärbara batterier.

Kommuner är skyldiga att upprätthålla insamlingsstationer för elektriska och elektroniska hushållsprodukter och att sortera dem. Kommunerna kan också samla in sådana produkter från fastigheter. Producentsammanslutningar är också skyldiga att ordna minst en insamlingsstation i vart och ett av Danmarks fem regioner. Producenter är skyldiga att avhämta de elektriska och elektroniska produkter som kommunerna har samlat in från de kommunala insamlingsstationerna. Hur stor andel varje producent får av det insamlade avfallet beror på deras marknadsandel. Även distributörer kan ta emot elektriska och elektroniska produkter från hushållen och överlåta dem till producenterna eller föra dem till kommunala insamlingsstationer. De är dock inte förpliktade till detta.

Norge

I Norge finns bestämmelser om avfallshantering i den allmänna föroreningslagen (forurensningsloven, lov om vern mot forurensning och om avfall, LOV 1981-03-13-6), särskilt i lagens 5 kapitel. Om avfallshanteringen föreskrivs också i avfallsförordningen (avfallsforskriften, FOR-2004-06-01-930). I Norge har avfallsdirektivet inte ännu genomförts.

I Norge har avfall indelats i hushållsavfall, näringsavfall och specialavfall. Specialavfall är avfall som på grund av sin storlek eller farlighet inte kan hanteras tillsammans med hushålls- och näringsavfall. Ansvaret för insamling av hushållsavfall ligger hos kommunerna. För näringsavfall ansvarar avfallsinnehavaren, som är ålagd att föra avfallet till en behörig avfallsanläggning.

I Norge har producentansvaret förverkligats delvis genom lagstiftning och delvis genom avtal mellan miljöministeriet (Miljøvernsdepartementet) och näringslivet. Producentansvaret för förpackningar har huvudsakligen förverkligats genom särskilda avtal för olika typer av förpackningsmaterial. Genom sådana avtal har man kommit överens om insamling samt återvinning eller återanvändning av förpackningskartong, - papper, -plast, och metall samt dryckesförpackningskartong. Dessa avtal gäller inte glasförpackningar, men trots detta finns en sammanslutning av producenter, ett så kallat materialsamfund, som tar hand om insamlingen av glasförpackningar.

Producenterna har genom avtal ålagts att grunda och upprätthålla retursystem och därigenom sköta insamlingen och återvinningen av förpackningar. Kartong och papper kan också till viss del återvinnas som energi.

Dessa avtal ställer inga krav på insamlingsnätverket eller insamlingen utan avtalen fastställer återvinningsmål för olika typer av förpackningsmaterial, och producenterna bör sträva efter att nå dessa mål. Producenterna kan sköta sina åligganden antingen ensamma eller som medlemmar i en så kallat materialsammanslutning (materialselskap). Avtalen ger inte avtalsparter som representerar producenter ensamrätt att insamla och återvinna förpackningsavfall utan även övriga aktörer har rätt att upprätta insamlingssystem samt samla in och återvinna förpackningsavfall. Delägare i producenternas retursystem eller medlemmar i retursystemens ledande organ kan dock endast vara producenter och deras representanter. De aktörer vars huvudsakliga verksamhet är insamling och återvinning får inte vara delägare i retursystem eller medlemmar i dessas ledande organ. Enligt avtalen är producenter av en förpackningstyp också förpliktade att samarbeta med producenter av andra förpackningstyper.

Enligt avfallsförordningen gäller producentansvaret i Norge förutom förpackningar också fordon, bildäck, elektrisk och elektronisk utrustning, batterier samt sådana värmeglasfönster som innehåller PCB-föreningar. Producenternas åligganden att ta emot avfall är olika för olika avfallstyper. Till exempel är förutom producenterna också kommunerna förpliktade att från hushåll ta emot elektrisk och elektronisk utrustning samt värmeglasfönster som innehåller mindre än 500 kg PCB-föreningar. Distributörer är skyldiga att ta emot elektrisk och elektronisk utrustning, batterier samt däck.

Förenade Kungariket

England och Wales samt Skottland och Nordirland utgör tre olika jurisdiktionsområden som delvis har var sin lagstiftning angående avfall och avfallshantering. Här presenteras den engelska avfallslagstiftningen.

Den centrala lagen med tanke på avfallshanteringen i England är miljövårdslagen (Environmental Protection Act) som stiftades år 1990. Avfallshanteringen regleras även av andra författningar, t.ex. av förordningen om hushållsavfall (The Waste (Household Waste Duty of Care) (England and Wales) Regulations 2005). Om producentansvar föreskrivs i miljölagen (Environmental Act 1995) och bestämmelser om förpackningar finns i en särskild förordning om producentansvar (The Producer Responsibility Obligations (Packaging Waste) Regulations 1997) med senare ändringar. Avfallsdirektivet har ännu inte genomförts i England, men utkastet till en ny avfallsförordning (The Waste (England and Wales) Regulations 2010) har varit ute på remiss.

Enligt utkastet ska avfall definieras i förordningen genom hänvisning till definitionen i direktivet och definitionen ska gälla endast de författningar som genomför avfallsdirektivet. Definitionen utgör alltså inte en allmän definition på vad som kan anses vara avfall. I England har det inte heller föreslagits något system som skulle ge en viss myndighet rätt att besluta huruvida ett visst ämne eller föremål är avfall eller inte.

I England ligger ansvaret för tillbörlig behandling av avfall hos avfallsimportörer, avfallsproducenter, avfallstransportörer, avfallsinnehavare, behandlare, slutbehandlare och förmedlare av avfall. Denna huvudregel som stöds av miljöskyddslagen gäller dock inte hushållsavfall, utan hushållens ansvar regleras genom en separat förordning. Hushåll är förpliktade att vidta alla rimliga åtgärder som är möjliga för att säkerställa att hushållsavfallet överlämnas till en behörig aktör.

I syfte att genomföra avfallsdirektivet föreslås det i förordningsutkastet som varit på remiss att avfallsproducenter, avfallsinnehavare och transportörer av avfall i sin verksamhet ska åläggas att beakta avfallshierarkin i enlighet med direktivet. Näringsidkare och myndigheter är skyldiga att iaktta myndigheternas anvisningar om den praktiska tillämpningen av avfallshierarkin och avvikelser från den. Avfallshierarkin ska beaktas i den riksomfattande avfallsplaneringen och de lokala myndigheterna åläggs att ta den i beaktande då de bereder regionala avfallsplaner. Enligt förslaget bör det i nya avfallstillstånd och tillstånd som ska granskas också ingå ett villkor, där tillståndsinnehavare åläggs att vidta åtgärder för att minska avfallsmängden och behandla avfall i enlighet med avfallshierarkin.

I England gäller ett lagbaserat producentansvar för elektrisk och elektronisk utrustning, batterier, däck och förpackningar. Det lagbaserade producentansvaret kompletteras av frivilliga avtal med producenter av pappersvaror. I avtalen har man kommit överens om vissa återvinningsmål. Också det lagbaserade producentansvaret för förpackningar utgår ifrån återvinningsmål. I förpackningsförordningen The Producer Responsibility Obligations (Packaging Waste) Regulations 1997 uppställs vissa mål som producenterna bör nå. Återvinningsmålen har blivit striktare genom en lagändring som trädde i kraft 2008. Producenter eller producentsammanslutningar å dessas vägnar är ålagda att bevisa att återvinningsmålen har uppnåtts. I det utkast till en ny avfallsförordning som varit ute på remiss föreslås det inte några ändringar i lagstiftningen för att utvidga producentansvaret.

2.3.2 Europeiska unionen

Avfallsdirektivet

Genom det nya avfallsdirektivet upphävs Europaparlamentets och rådets direktiv (2006/12/EG den kodifierade versionen) om avfall, rådets direktiv (91/690/EEG) om farligt avfall och rådets direktiv (75/439/EEG) om omhändertagande av spilloljor.

En avsevärd del av bestämmelserna och principerna i det tidigare avfallsdirektivet bevaras i det nya avfallsdirektivet, till viss del preciserade. I direktivet finns bestämmelser om de åtgärder som tillämpas för att skydda miljön och människors hälsa genom att förebygga eller minska de negativa följderna av generering och hantering av avfall samt minska resursanvändningens allmänna påverkan och få till stånd en effektivisering av denna användning. Särskilt i samband med återvinning och bortskaffande av avfall ska man sörja för skyddet av människans hälsa och miljön (artiklarna 1, 10, 12 och 13).

Avfallsdirektivet omfattar i princip allt avfall, men trots det tillämpas direktivet i allmänhet inte på vissa typer av avfall, såsom gasformiga utsläpp till luften, avloppsvatten, animaliska biprodukter eller radioaktivt avfall. Dessa omfattas av annan gemenskapslagstiftning, som motsvarar avfallsdirektivets kravnivå särskilt i fråga om förebyggandet av konsekvenser för hälsa och miljö. Jämfört med det tidigare avfallsdirektivet undantas under vissa förutsättningar också jord in situ, inklusive icke utgrävd förorenad jord, från det nya direktivets tillämpningsområde. Från direktivets tillämpningsområde undantas också sådan icke förorenad jord och annat naturligt förekommande material som kommer att användas för byggnation i sitt naturliga tillstånd på den plats där grävningen utfördes (artikel 2).

I direktivet ingår definitioner av förebyggande, återanvändning, förberedelse för återanvändning, behandling och återvinning i syfte att tydligare kunna särskilja begreppen. Direktivet förtydligar också definitionen och regleringen av förbränning av kommunalt avfall (artikel 3).

I direktivet föreskrivs en avfallshierarki i fem nivåer, enligt vilken följande prioriteringsordning ska gälla i fråga om avfallslagstiftning och -politik: förebyggande, beredning före återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning, bortskaffande. Man kan ändå avvika från hierarkin ifall det är motiverat med hänsyn till livscykelstänkandet för ett visst avfall på basis av en bedömning av den totala påverkan av uppkomsten och hanteringen av avfallet (artikel 4).

Definitionen av avfall förtydligas i avfallsdirektivet och på så sätt strävar man efter att göra avfallspolitiken i medlemsländerna enhetlig. I direktivet finns bestämmelser bl.a. om vilka bedömningsgrunder som kan användas för att bestämma när avfall upphör att vara avfall eller om ett visst ämne är en biprodukt eller avfall. Enligt direktivet ska det att avfall upphör att vara avfall tas i beaktande då man beräknar de återvinnings- och materialåtervinningsmål som fastställs i olika direktiv (artiklarna 5 och 6).

I direktivet finns bestämmelser om utökat producentansvar. Syftet med det utökade producentansvaret är att främja utformning och produktion av sådana produkter för vilka man tar i beaktande en effektiv användning av resurser under hela deras livscykel och underlättar reparation, återanvändning, demontering och materialåtervinning av produkterna, utan att försämra den fria rörlighe-

ten för varorna på den inre marknaden (artikel 8).

Syftet med direktivet är att skapa ett europeiskt kretsloppssamhälle. Detta ska främjas genom att ställa upp mål för förberedandet för återanvändning och materialåtervinningen. Medlemsstaterna åläggs att främja återvinningen av avfall så minst hälften av allt pappers-, metall-, plast- och glasavfall från hushåll och eventuellt motsvarande källor samt minst 70 procent av byggnads- och rivningsavfallet, återvinns senast 2020. För att nå målen åläggs medlemsstaterna att under vissa förutsättningar inrätta separata insamlingssystem fram till 2015 för pappers-, metall-, plast- och glasavfall (artikel 11).

Enligt direktivet ska kostnaderna för avfallshanteringen i enlighet med principen om att förorenaren betalar belasta den ursprungliga avfallsproducenten eller den nuvarande eller de tidigare avfallsinnehavarna. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje ursprunglig avfallsproducent eller annan innehavare av avfall själv utför behandlingen av avfall eller överlåter behandlingen till en handlare, en anläggning eller ett företag som behandlar avfall, eller en privat eller offentlig avfallsinsamlare. Medlemsstaterna får ange villkor för ansvaret och besluta om i vilka fall som den ursprungliga producenten ska behålla ansvaret för hela behandlingskedjan och i vilka fall som ansvaret kan delas eller delegeras mellan aktörerna i behandlingskedjan, dock med beaktande av bestämmelserna i förordningen om transport av avfall (artiklarna 14 och 15).

Enligt direktivet ska medlemsstaterna i samarbete med andra medlemsstater vidta lämpliga åtgärder för att upprätta ett sammanhängande och ändamålsenligt utformat nätverk av anläggningar för bortskaffande av avfall och anläggningar för återvinning av blandat kommunalt avfall som samlats in från privata hushåll, inbegripet när insamlingen omfattar sådant avfall från andra producenter. Målet är att gemenskapen som helhet blir självförsörjande i fråga om bortskaffande av detta avfall och att medlemsstaterna var för sig närmar sig detta mål. Nätverket ska göra det möjligt att bortskaffa eller återvinna avfall vid någon av de närmast belägna lämpliga anläggningarna. Medlemsstaterna får begränsa internationella transporter av avfall om sådana transporter kan få till följd att återvinningsbart nationellt avfall måste bortskaffas eller behandlas på ett sätt som inte är förenligt med medlemsstatens avfallsplaner (artikel 16).

Bestämmelserna om bl.a. myndighetstillsyn, förbud mot blandning av farligt avfall samt märkning och identifiering av farligt avfall syftar till att främja en ändamålsenlig hantering av farligt avfall (artiklarna 17—20).

Om spilloljor finns särskilda bestämmelser bland annat om att dessa ska samlas in separat, om det är tekniskt genomförbart, att spilloljor med olika egenskaper inte blandas ihop och att spilloljor inte heller får blandas med andra typer av avfall eller ämnen, om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. Medlemsstaterna kan också genomföra ytterligare åtgärder som gäller separat insamling och behandling av spilloljor (artikel 21).

Behandlingen av biologiskt avfall överlåts på av medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska vid behov vidta åtgärder för att främja separat insamling av biologiskt avfall i syfte att genomföra kompostering eller rötning av avfallet, behandling av biologiskt avfall eller användning av miljömässigt säkert material som framställts av biologiskt avfall. Kommissionen ska bedöma behovet av att lägga fram ett förslag om hanteringen av biologiskt avfall (artikel 22).

I avfallsdirektivet finns bestämmelser om tillstånd som verksamhetsutövare som har för avsikt att behandla avfall behöver, undantag från tillståndskraven, villkor för undantag, registrering av verksamhetsutövare och minimikrav som ställs på behandlingen. Undantag från tillståndskraven som beviljas av en medlemsstat kan gälla en verksamhetsutövares bortskaffande av eget ofarligt avfall på den plats där detta uppkommer eller återvinning av avfall. Enligt direktivet ska system för sådan insamling av avfall som inte sker yrkesmässigt inte bli föremål för registrering, eftersom de utgör en lägre risk och bidrar till en separat avfallsinsamling (artiklarna 23—27).

I direktivet definieras mer detaljerat än för närvarande avfallsplanernas omfattning och innehåll. I avfallsplanerna ska beaktas hur

det genererade avfallet och avfallshanteringen påverkar miljön. Medlemsstaterna är enligt direktivet skyldiga att upprätta avfallsförebyggande program, i vilka man ska fokusera på de centrala miljökonsekvenserna och beakta produkternas och resursernas hela livscykel (artiklarna 28—30).

För att effektivisera uppföljningen och tillsynen över avfallshanteringen innehåller direktivet bestämmelser om att de behöriga myndigheterna med jämna mellanrum ska inspektera verksamhetsutövare som behandlar avfall, verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar avfall, verksamhetsutövare som producerar farligt avfall samt mäklare och handlare. För att underlätta tillsynen föreskrivs att verksamhetsutövare som behandlar avfall, producenter av farligt avfall, verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar farligt avfall och verksamhetsutövare som agerar som handlare och mäklare av farligt avfall ska föra ett register över avfallets mängd, typ och ursprung samt vid behov destination, insamlingsfrekvens, transportsätt och behandlingsmetoder. Medlemsstaterna kan kräva att producenter av annat avfall än farligt avfall ska föra ett register över avfallet (artiklarna 34 och 35).

Direktivet förutsätter att medlemsstaterna fastställer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid överträdelser av bestämmelserna i detta direktiv (artikel 36).

Övriga direktiv inom avfallsbranschen

Inom EU finns flera direktiv som gäller avfall, avfallshantering och produkter. En del av direktiven gäller allt avfall, andra gäller vissa metoder för återvinning eller bortskaffande, vissa produkt- eller avfallstyper eller en viss typ av näringsverksamhet. Direktiven finns omnämnda ovan i avsnitt 2.1.1.

Direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar

Syftet med IPPC-direktivet är att förhindra och minska föroreningar från industrianläggningar som förstör miljön. Direktivet gäller de största industrianläggningarna, såsom anläggningar för energiproduktion, gas- och oljeraffinaderier, produktion och omvandling av metaller, mineralindustri, kemisk industri, pappers- och kartongindustri samt anläggningar för avfallshantering, såsom stora anläggningar för förbränning av kommunalt avfall och avstjälpningsplatser.

Utsläppen till luft, vatten och mark från en anläggning samt utsläpp och avfall som en anläggning genererar bedöms som en helhet då miljötillstånd beviljas. Villkoren för miljötillståndet ska grunda sig på bästa tillgängliga teknik (BAT), med hänsyn till anläggningens tekniska egenskaper, geografiska läge och lokala miljöförhållanden. Tillståndsvillkoren ska justeras regelbundet. I Finland har IPPC-direktivet verkställts genom miljöskyddslagen och miljöskyddsförordningen, som trädde i kraft den 1 mars 2000.

IPPC-direktivet torde inom kort ersättas med det föreslagna direktivet om industriutsläpp (IED-direktivet). Utöver IPPC-direktivet är avsikten att det nya direktivet också ska inkludera centrala bestämmelser i bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv (2001/80/EG det s.k. LCP-direktivet) om stora förbränningsanläggningar, Europaparlamentets och rådets direktiv (1999/13/EG, det s.k. industri-VOC-direktivet) om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar, Europaparlamentets och rådets direktiv om förbränning av avfall samt tre rådsdirektiv som gäller titandioxidindustrin (78/176/EEG, 82/883/EEG och 92/112/EEG).

Internationella avfallstransporter

Avfallstransportförordningen tillämpas på internationella avfallstransporter. I förordningen finns detaljerade bestämmelser om tillsynen över export, import och transitering av avfall samt om tillstånd som behövs för transport.

Bestämmelserna i förordningen om transport av avfall har kompletterats med tre separata förordningar (förordningarna (EG) nr 1418/2007, nr 740/2008 och nr 967/2009) som gäller export av avfall som finns med på den s.k. gröna listan i bilaga III och IIIA till avfallstransportförordningen till andra länder än OECD:s medlemsländer. Förordningarna innehåller bestämmelser för enskilda länder

om vilka tillsynsförfaranden som ska tillämpas när vissa avfallsslag på den gröna listan transporteras till ett land utanför OECD för att återvinnas där.

Förordningen om animaliska biprodukter

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel, nedan biproduktförordningen, finns bestämmelser om insamling, transport, lagring, bearbetning, behandling, användning, bortskaffande, utsläppande på marknaden, export, import och transitering av sådana animaliska biprodukter som avses i förordningen. Animaliska biprodukter är biprodukter av djur och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som människoföda. Sådana produkter är exempelvis döda djur, gödsel från produktionsdjur, tidigare animaliska livsmedel, matavfall som förs till komposteringsanläggningar och slakteriavfall. Syftet med förordningen är att skydda människors och djurs hälsa. Enligt avfallsdirektivet omfattar direktivets tillämpningsområde animaliska biprodukter, till den del de är avsedda för förbränning, deponier eller användning i biogas- eller komposteringsanläggning.

Direktivet om geologisk lagring av koldioxid

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG om lagring av koldioxid, nedan CCS-direktivet, tillämpas avfallsdirektivet inte på koldioxid som avskiljts och transporterats för geologisk lagring eller lagrats geologiskt i den utsträckning som bestämmelser om detta finns på något annat ställe i lag, och inte heller på lagring av mindre än 100 000 ton koldioxid som ska användas för forskning, utveckling eller provning av nya produkter och processer. Regeringens proposition om verkställandet av CCS-direktivet torde överlämnas 2011.

Övriga EU-rättsakter

Flera andra EU-rättsakter ska tas i beaktande vid genomförandet av avfallsdirektivet och övriga direktiv inom avfallssektorn. Utöver direktiven som gäller miljön och människors hälsa ska också direktiven om fri rörlighet för varor och tjänster samt om tryggande av konkurrens tas i beaktande.

2.3.3 Internationella konventioner

Internationella konventioner med anknytning till avfall inkluderar bl.a. konventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Basel, 1989), 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (Marpol 73/78) och Hong Kong-konventionen (2009) om säker och miljöriktig fartygsåtervinning, som ännu inte har trätt i kraft. OECD-rådets beslut om transporter av avfall avsett för återvinning är bindande för medlemsländerna.

2.4 Bedömning av nuläget

Under senare år har många förändringar skett och håller på att ske i grunderna för vår gällande avfallslagstiftning. Nedan granskas mer i detalj de orsaker som påverkat behovet att förnya avfallslagstiftningen.

Under den tid som avfallslagen varit i kraft har prioriteringarna inom avfalls- och miljöpolitiken i EU och Finland till en viss grad förändrats. I avfallspolitiken betonas allt mera vikten av livscykeltänkande och förebyggande av uppkomsten av avfall samt framhävs behovet av att reglera och styra produkternas material- och energieffektivitet. Trots att dessa frågor konstateras vara ledande principer också i den gällande avfallslagen, är det nödvändigt att införa nya lagstiftningsmässiga styrmedel för att främja minskningen av avfallets mängd och skadlighet samt för att främja materialeffektiviteten.

Kraven som ställs på avfall och avfallshantering har blivit strängare och allt mer detaljerade till stor del på grund av EU-regleringen. Efter ikraftträdandet av avfallslagen har ett tjugotal rättsakter med anknytning till avfall eller avfallshantering utfärdats inom EU och för att verkställa dessa har det krävts såväl särskilda förordningar av statsrådet som ändringar i avfallslagen och

-förordningen. Särskilt verkställandet av bestämmelserna om producentansvaret har lett till att mycket omfattande och detaljerade bestämmelser för specifika avfallsslag har fogats till avfallslagen, vilket har splittrat avfallslagens ursprungliga uppbyggnad. Det är nödvändigt att skapa klarhet i lagstiftningen samt göra den enhetligare och mer lättförståelig.

Det har skett förändringar i avfallshanteringens verksamhetsfält. Avfallshanteringen har blivit en del av den mer omfattande materialekonomin. De nya kraven som i Finland gäller i första hand avstjälpningsplatserna och de därmed sammanhängande kännbara kostnadshöjningarna har påverkat avfallshanteringens utveckling och ökat behovet av att återvinna särskilt avfall från produktionen. Den tekniska utvecklingen har ökat möjligheterna att utnyttja avfall. Medborgarna har blivit allt mer medvetna om den begränsade mängden naturresurser och vikten av miljöskydd, vilket har ökat villigheten att sortera och återvinna avfall. Behandling och återvinning av avfall har i många fall blivit en lönande affärsverksamhet. Inom avfallshanteringsbranschen har nya tjänsteproducenter dykt upp vid sidan av de traditionella aktörerna, vilket också har ökat konkurrensen mellan de olika aktörerna. På senare tid har det också skett en mängd sammanslagningar bland de privata producenterna av avfallshanteringstjänster.

Trots att kraven blivit striktare och tekniken utvecklats har återvinningen av avfall som material eller energi inte utvecklats enligt de fastställda målen. Exempelvis deponeras stora mängder biologiskt nedbrytbart avfall och annat återvinningsbart avfall fortfarande på avstjälpningsplatserna, vilket inte kan betraktas som ändamålsenligt med tanke på begränsningen av växthusgasutsläppen, materialeffektiviteten eller miljöskyddet i övrigt.

Införandet av producentansvarssystem har avsevärt förändrat avfallshanteringens traditionella verksamhetsfält. I Finland tillämpas producentansvaret numera på kasserade däck, returpapper, skrotade fordon, el- och elektronikskrot, batterier och ackumulatorer samt delvis även på förpackningar och förpackningsavfall. Olika synpunkter på hur producentansvarssystemen fungerar har lagts fram. Särskilt det delade producentansvaret som gäller förpackningar har orsakat oklarheter i fråga om tolkningen och konflikter mellan olika aktörer.

De invanda verksamhetskoncepten inom hanteringen av kommunalt avfall har förändrats då många kommuner för att effektivisera avfallshanteringen har grundat samägda avfallshanteringsbolag som sköter kommunernas operativa avfallshantering. Avfallshanteringen sköts till en viss grad också av kommunens affärsverk eller samkommuner. Den huvudsakliga uppgiften för sådana kommunala organisationer för avfallshantering är att sköta den service med anknytning till avfallshanteringen som enligt lag faller på kommunens lott. Några myndighetsuppgifter får kommunen i enlighet med grundlagen inte överföra på bolagen. De kommunala organisationerna för avfallshantering har utöver de lagstadgade uppgifterna också erbjudit näringsidkare avfallshanteringstjänster till marknadsvillkor. Detta har framförts som en risk för konkurrensneutraliteten mellan offentliga och privata tjänsteproducenter inom avfallshanteringsbranschen. Lagstiftningen behöver preciseras för att närmare definiera vilka uppgifter som får skötas av de kommunala organisationerna för avfallshantering, säkerställa konkurrensneutraliteten mellan offentliga och privata aktörer samt förbättra förutsättningarna för regionalt samarbete inom avfallshanteringsbranschen.

Fördelningen av ansvar och uppgifter med anknytning till hanteringen av kommunalt avfall har redan länge orsakat oklarheter och konflikter mellan kommunerna och kommunernas avfallshanteringsbolag och privata företagare som erbjuder avfallshanteringstjänster. För att klarlägga fördelningen av ansvaret ändrades avfallslagen 2007 så att kommunen fick ansvaret för transport, insamling, behandling och återvinning av avfall från bosättning och sådant avfall från offentlig förvaltning och serviceverksamhet som kan jämföras med avfall från bosättning. Ansvaret för hanteringen av kommunalt avfall från näringsverksamhet överfördes i sin helhet till avfallsinnehavaren. När riksdagen antog lagen förutsatte den att regeringen följer upp konsekvenserna av verkställandet särskilt

med tanke på om tillsynen över avfallstransporterna är tillräcklig. I samband med totalreformen av avfallslagen har man utrett om de ändrade bestämmelserna påverkar hanteringen av kommunalt avfall och om ytterligare åtgärder eventuellt behövs.

Tillsynen över verkställandet av avfallslagstiftningen har konstaterats vara bristfällig. Tillsyns- och tvångsåtgärderna enligt avfallslagen och miljöskyddslagen är inte tillräckliga för att garantera att lagstiftningen följs till fullo och att verksamhetsidkarna bemöts jämlikt. Tillsynsmyndigheterna har inte tillgång till tillräckligt mångsidiga tillsyns- och tvångsåtgärder för att de ska kunna åtgärda konstaterade försummelser effektivt och i rätt tid. Exempelvis i fråga om tillsynen över producentansvarssystemen finns inte tillräckliga metoder att tillgå för att förebygga problemet med gratisåkare. Detta ger företag som försummar sina plikter en betydande konkurrensfördel jämfört med företag som sköter sina åligganden. Det är nödvändigt att effektivisera tillsynen för att göra risken att åka fast för olaglig verksamhet tillräckligt stor, så att de verksamhetsidkare som tar sitt ansvar på så sätt kan garanteras jämlika konkurrensförutsättningar.

Riksdagens lagutskott bad i december 2008 statsrådet om en utredning av miljöbrotten. I samband med behandlingen av frågan diskuterades bl.a. betydelsen av förebyggande myndighetstillsyn i arbetet med att förhindra miljöbrott. Riksdagens miljöutskott fäste likaså uppmärksamhet vid behovet av effektivare tillsyns- och tvångsåtgärder i avfallslagen då man behandlade regeringens proposition med förslag till lag om ändring av avfallslagen med anknytning till verkställandet av EU-direktivet om batterier och ackumulatorer (MiUB 2/2008—RP 176/2007 rd).

Avfallslagens bemyndiganden att utfärda förordning har endast delvis granskats och preciserats så att de följer den nya grundlagen i samband med lagändringar som genomförts sedan 2000. Det är därför nödvändigt att se över avfallslagstiftningen i sin helhet för att säkerställa att författningshierarkin och avfallslagens bemyndiganden att utfärda förordning överensstämmer med grundlagen.

En reform av avfallslagstiftningen är nödvändig också för att genomföra det nya avfallsdirektivet i Finland.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och alternativ

Syftet med förslaget är att uppdatera lagstiftningen inom avfallsbranschen så att den motsvarar de förändringar som har skett i Finlands och EU:s avfallspolitik, i den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen, i avfallsbranschens verksamhetsfält och i samhället i allmänhet sedan den gällande avfallslagen stiftades. Utöver de materiella justeringarna av bestämmelserna är det också nödvändigt att förnya lagstiftningens systematik och hierarkiska uppbyggnad så att den exakt uppfyller kraven i grundlagen. Man strävar dessutom efter att skapa klarhet i lagstiftningen och göra den mer lättförståelig.

3.1.1 Lagsystematiken

De reformer som krävs för att uppdatera den nuvarande lagen är så omfattande att det inte är ändamålsenligt att genomföra dem med en delreform.

I samband med beredningen av den nya lagen utreddes möjligheten att göra avfallslagstiftningen till en del av den övriga miljöskyddslagstiftningen. Avfallslagen och miljöskyddslagen är delvis överlappande, vilket ansågs stöda en sammanslagning. En enhetlig lagstiftning skulle göra regleringen klarare och mer konsekvent, minska lagstiftningstekniska problem med överlappande reglering och även förbättra rättssäkerheten efter en övergångsperiod. En sammanslagning skulle emellertid innebära att också den gällande miljöskyddslagens begreppsapparat och tillämpningsområde måste ändras. En omfattande reform av miljöskyddslagstiftningen skulle inte ha varit möjlig i samband med totalreformen av avfallslagen, bl.a. på grund av tidsfristen som satts för verkställandet av avfallsdirektivet.

I samband med beredningen övervägde man också möjligheten att avskilja miljöbe-

stämmelserna i avfallslagen till en del av miljöskyddslagen och utfärda en separat ”avfallshanteringslag” om avfallshanteringens operativa verksamhet. Man ansåg emellertid att det varken är möjligt eller ändamålsenligt att göra en sådan avskiljning. Det ansågs inte skapa någon väsentlig klarhet i lagstiftningen eller göra den lättare att förstå eller behärska.

I propositionen föreslås det att avfallslagstiftningen uppdateras utifrån en parallell tillämpning av den gällande avfalls- och miljöskyddslagstiftningen. Den nuvarande lagsystematiska uppbyggnaden har konstaterats vara tämligen fungerande i praktiken. Uppbyggnaden passar också väl ihop med EU:s avfallslagstiftning. För att göra lagstiftningen och förvaltningspraxis mer enhetliga föreslås dock preciseringar jämfört med nuvarande avfallslag särskilt i bestämmelserna om tillsyn och förvaltningstvång. Inga väsentliga förändringar föreslås i fråga om hur de materiella bestämmelserna ska fördelas mellan avfalls- och miljöskyddslagen. Alltså anses det att exempelvis de godkännandeförfaranden som nu finns i avfallslagen ska preciseras men stå kvar i avfallslagen.

I propositionen föreslås det att man stiftar en ny avfallslag som ersätter den gällande avfallslagen. Den gällande avfallslagens 35 § och tillhörande bestämmelser i avfallsförordningen, som gäller statens deltagande i avfallshanteringsarbete, föreslås ändå förbli i kraft tills vidare. Avsikten är att separat uppdatera bestämmelserna i fråga under de närmaste åren. Då kommer man att överväga om lagstiftningen exempelvis ska bli en del av miljöskyddslagen eller tas med i en separat författning som utfärdas om de statliga stödåtgärderna på miljöskyddsområdet. Med anledning av det reformarbete som under den närmaste tiden ska inledas ansågs det inte vara ändamålsenligt att överföra bestämmelserna om avfallshanteringsarbete till den föreslagna avfallslagen som sådana eller efter smärre ändringar.

3.1.2 Prioriteringsordning

I propositionen föreslås det att en prioriteringsordning fastställs för avfallshanteringen i enlighet med EU-lagstiftningen, genom vilken ordningen bestäms i fråga om åtgärder för minskning av avfallets mängd och skadlighet och avfallshantering i EU:s och medlemsstaternas avfallspolitik och avfallslagstiftning. Prioriteringsordningen ska enligt förslaget bestå av fem nivåer

1) minskning av avfallets mängd och skadlighet (förebyggande),
2) förberedelse för återanvändning,
3) materialåtervinning,
4) annan återvinning, och
5) bortskaffande.

Innehållsmässigt innebär prioriteringsordningen ingen väsentlig förändring jämfört med gällande lagstiftning, eftersom nämnda prioriteringsordning ingår i den allmänna omsorgsplikten i den gällande avfallslagen, med undantag av förberedelse för återanvändning. Prioriteringsordningen ska i alla fall få större betydelse i lagstiftningen och tillämpningen av den. Enligt förslaget kan man under vissa förutsättningar avvika från prioriteringsordningen utifrån produktens och avfallets verkningar under hela livscykeln. Prioriteringsordningen avses styra normgivningen och uppgörandet av avfallsplanerna samt annat beslutsfattande och annan styrning med stöd av lagen.

Propositionen avses inkludera flera förslag med tanke på iakttagandet av prioriteringsordningen, med vilka man inriktar sig på att minska avfallets mängd och skadlighet, öka materialåtervinningen och annan återvinning samt minska behandlingen av avfall på avstjälpningsplatsen. Det föreslås att detaljerade bestämmelser fogas till lagen om när ett ämne eller en produkt som uppkommer under produktionsprocessen inte är avfall utan en biprodukt. Likaså ska bestämmelser ingå om statsrådets bemyndigande att utfärda föreskrifter för att förtydliga när avfall som genomgått ett återvinningsförfarande inte längre är avfall. I lagen ska det också ingå mer exakta bestämmelser om de skyldigheter att iaktta prioriteringsordningen som tillfaller tillverkaren, den som släpper ut produkten på marknaden och distributören samt myndigheter och offentligrättsliga inrättningar och samfund.

För att genomföra prioriteringsordningen föreslås att de avfallsproducenter som enligt lag är bokföringsskyldiga ska åläggas att föra bok över bl.a. de specifika avfallsmängderna

som uppkommer genom verksamheten. Avsikten är att styra avfallsproducenterna till att följa upp mängden avfall som produceras och materialeffektiviteten i verksamheten. Det föreslås att en bestämmelse fogas till miljöskyddslagen om att man i samband med tillståndsvillkoren utöver energiförbrukningens effektivitet även ska kunna beakta materialanvändningens effektivitet. Med hjälp av förordningar som utfärdas med stöd av lagens bestämmelser om bemyndigande ska enligt förslaget föreskrivas om målen för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning för olika typer av avfall, målen för sortering av avfall samt begränsningar som gäller behandlingen av avfall på avstjälpningsplatsen. Prioriteringsordningen ska också främjas med hjälp av preciseringar av bestämmelserna om avfallsplanering och avfallsrådgivning.

I samband med beredningen bedömdes också andra möjligheter till reglering för att minska avfallets mängd och skadlighet, såsom att ålägga företagen som producerar avfallet att göra upp en separat plan för materialeffektiviteten. Enligt förslaget ska detta ändå inte fogas till lagen, eftersom den administrativa bördan bedömdes vara för stor jämfört med nyttan. Av samma orsak föreslås det inte heller att någon sådan skyldighet som tillämpas i vissa länder införs i lagen i fråga om att utse en särskild ansvarsperson vid avfallsproducerande företag vars uppgift skulle vara att se till att materialanvändningen är effektiv och att skyldigheterna i anknytning till avfallshanteringen iakttas. Vissa styrmedel för materialeffektiviteten och för att förebygga uppkomsten av avfall har utvärderats mer i detalj i en bakgrundsutredning som utarbetats under beredningen av avfallslagen (YMra 24/2008, SYKE 4/2010).

3.1.3 Ansvar för avfallshanteringen

Vissa ändringar och preciseringar föreslås i lagen för att göra ansvarsfördelningen i enlighet med den gällande lagen klarare och effektivisera avfallshanteringen. Ändringarna hänför sig till ansvarsfördelningen för hanteringen av kommunalt avfall, transporten av avfall som omfattas av kommunens organiseringsansvar samt producentansvaret.

Under beredningen bedömdes behovet att med en separat bestämmelse avgränsa konkursbon från avfallshanteringsansvaret i vissa situationer. Ansvaret kan i vissa konkursfall leda till en ojämlik behandling av fordringsägare. Kostnaderna för hantering av avfall som uppstått i samband med företagets verksamhet behandlas som en så kallad masskuld och betalas ur konkursboets medel före bevakade fordringar. Det ansågs dock inte befogat att ta in en undantagsbestämmelse i lagen som skulle avgränsa konkursbons ansvar på grund av några enstaka fall.

Ansvar för hanteringen av kommunalt avfall

Ansvarsfördelningen i fråga om hanteringen av kommunalt avfall ska enligt förslaget förbli till största delen den samma som i lagen om ändring av 10 och 13 § i avfallslagen (411/2007). Det föreslås att vissa justeringar av ansvarsfördelningen dock görs i syfte att göra ansvarsfördelningen klarare och undvika åtföljande tolkningssvårigheter och motstridigheter.

Enligt den gällande lagen ansvarar kommunen för hanteringen av kommunalt avfall som uppkommit från bosättning och offentlig verksamhet. Enligt förslaget överförs ansvaret för hanteringen av kommunalt avfall som uppkommer från privata hälsovårds- och socialtjänster samt utbildning till kommunen. I och med förändringen överförs endast 1—2 procent av det kommunala avfallet som uppkommer till kommunen, vilket inte anses ha någon större ekonomisk betydelse. Till följd av förslaget avlägsnas behovet av att dra en gräns mellan offentlig och privat verksamhet, vilket anses minska de tolkningssvårigheter som försvårar den praktiska verksamheten.

Enligt förslaget ska kommunen också åläggas att ordna avfallshanteringen för avfallsproducenter som idkar näringsverksamhet då privata avfallshanteringstjänster inte är rimligen tillgängliga i ett visst område och avfallet till sin beskaffenhet och mängd är lämpligt för transport eller behandling i det kommunala avfallshanteringssystemet. Syftet med förslaget är att garantera att avfallshanteringen fungerar i nämnda situationer.

Enligt förslaget är kommunen fortfarande skyldig att ordna mottagning och behandling

av problemavfall inte endast från bosättning utan också från jord- och skogsbruket, om det inte är fråga om oskäliga mängder.

Kommunens olika uppgifter i egenskap av myndighet och tjänsteproducent förtydligas. Enligt förslaget preciseras den ställning som innehas av kommunernas samägda avfallshanteringsbolag, som grundats för att sköta kommunernas lagstadgade serviceuppgifter, och kommunernas möjligheter att tillämpa ägarstyrning förstärks. Syftet är då att klarlägga ändamålsenliga tillvägagångssätt för att ordna kommunens avfallshantering och säkerställa att alla aktörer har jämlika förutsättningar att producera avfallshanteringstjänster.

I samband med beredningen av propositionen utreddes och bedömdes de olika alternativen för att fastställa ansvarsfördelningen för hanteringen av kommunalt avfall. Detta förutsatte också riksdagen då den antog den ändring av avfallslagen som förändrade ansvarsfördelningen (RSv 304/2006 rd). Som alternativ utvärderades bl.a. att kommunalisera eller privatisera hela hanteringen av kommunalt avfall. Samtidigt utvärderades möjligheten att begränsa kommunens ansvar till endast hushållsavfall samt alternativet att utöver den nuvarande ansvarsfördelningen också överföra ansvaret för hanteringen av blandat kommunalt avfall från näringsverksamheten till kommunen. Konsekvenserna av några av de nämnda alternativen bedömdes i en separat utredning av Finlands miljöcentral (SYKE 4/2010).

I bedömningen av alternativen identifierades de centrala målen för hanteringen av kommunalt avfall:

1) att säkerställa en infrastruktur som uppfyller kraven enligt prioriteringsordningen för miljöskyddet och avfallshanteringen,

2) att trygga tillgången och kontinuiteten i avfallshanteringen, och

3) att främja företagsverksamheten och innovationerna inom avfallsbranschen.

En fullständigt privatiserad avfallshantering bedömdes inte uppfylla de två första målen i lagstiftningen, åtminstone inte utan omfattande säkerhets-, tillsyns- och andra arrangemang som är helt nya jämfört med nuvarande praxis. Ett sådant system anses också ställa orimliga krav på ordnandet av en ändamålsenlig avfallshantering för hushåll och andra små avfallsproducenter.

En avfallshantering som helt och hållet omfattas av kommunens organiseringsansvar bedömdes förhållandevis väl uppfylla de primära målen i lagstiftningen som gäller hanteringen av kommunalt avfall. Däremot kan den inte betraktas som det bästa eller enda alternativet med tanke på kommunalt avfall avsett för återvinning. Marknaden kan ofta effektivt producera motsvarande tjänster för den typen av avfall. Den kommunala avfallshanteringen kan också ha mer begränsad beredskap än den privata avfallshanteringen med tanke på produktionen av kundinriktade tjänster för näringsverksamheten. Det här alternativet motsvarar i praktiken situationen som rådde före delreformen av avfallslagen 2007. Att återgå till den situation som föregick lagändringen endast några år efter ändringen av ansvarsfördelningen kan inte anses förverkliga kravet på förutsebarhet i lagstiftningen i enlighet med principerna om bättre lagstiftning.

Det bedömdes som nödvändigt att kommunen har fortsatt ansvar för allt hushållsavfall (exklusive avfall som lämnats till producentansvarssystemen), eftersom det är orimligt att kräva att hushållen ska ordna miljöansvarig avfallshantering för det avfall de själva producerat. Hushållen ska ha rätt till en enkel, tillgänglig och fungerande tjänst vid alla tidpunkter och under alla förhållanden. Hushållsfastigheter har i allmänhet ekonomisk nytta av en centralt anordnad avfallshantering då kommunen har större förhandlingskraft vid konkurrensutsättning. Alternativet att kommunen ansvarar för hushållsavfallet stöds också av möjligheten att utjämna avfallsavgifterna mellan olika områden och att styra avfallshanteringen t.ex. med avfallstaxor som uppmuntrar till sortering.

På basis av nämnda primära bedömningskriterier gjordes bedömningen att det inte är ändamålsenligt att begränsa kommunens ansvar till endast hushållsavfall. Liksom för hushållen är det viktigaste också för de flesta offentliga aktörer och andra aktörer inom den allmänna förvaltnings- och tjänstesektorn att tjänsten är enkel, tillgänglig och fungerande vid alla tidpunkter och under alla förhållanden. Därför är det enligt förslaget motiverat

att sådant avfall omfattas av kommunens organiseringsansvar. I kommunernas tjänsteutbud till såväl hushållen som förvaltnings- och tjänsteverksamheten måste man ändå i tillräcklig utsträckning ta i beaktande kundernas individuella behov, såsom villigheten att förverkliga en avfallshantering av så hög kvalitet som möjligt i enlighet med prioriteringsordningen. Dessutom föreslås det att de nämnda aktörerna under vissa förutsättningar ska ha en möjlighet att av kommunen beviljas befrielse från skyldigheten att överlämna avfallet för kommunalt anordnad avfallshantering.

Modellen för ansvarsfördelningen enligt den gällande lagstiftningen bedömdes vara problematisk med tanke på vissa av de primära bedömningsgrunderna. Möjligheterna att säkerställa en tillräcklig och ur miljöskyddsperspektiv förstklassig infrastruktur för avfallshanteringen försämras av att ansvaret för avfallshanteringen av avfall som kräver liknande behandling sprids mellan kommunen och enskilda avfallsinnehavare. Detta leder också till överlappande avfallstransport- och behandlingssystem i samma område, vilket på motsvarande sätt återspeglas i miljöutsläpp från transporterna samt säkerhets- och trivselproblem som dessa orsakar. Modellen kan inte heller nödvändigtvis garantera att avfallshanteringstjänster är tillgängliga för avfall från näringsverksamhet på glesbygden.

Den nuvarande modellen gör det i alla fall möjligt för näringsverksamheten att självständigt anskaffa avfallshanteringstjänster och få kundinriktade tjänster. Den förmodas också främja innovationer och företagsverksamhet som specialiserar sig på avfallshanteringstjänster för näringslivet bättre än kommunalt anordnad avfallshantering, trots att det sedan lagändringen 2007 tills vidare inte finns några bevis på att de privata investeringarna har ökat märkbart inom avfallshanteringstjänsterna för kommunalt avfall från näringsverksamhet. Enligt bedömningarna som gjorts har ansvarsfördelningen å andra sidan bara en obetydlig inverkan på förutsättningarna att idka företagsverksamhet eller på möjligheterna att främja innovationer eller utveckla teknologin. Andra faktorer med anknytning till lagstiftningen, såsom klarhet och förutsägbarhet samt de materiella kravens stränghet och flexibiliteten i sätten att förverkliga kraven, bedöms ha en klart större betydelse än ansvarsfördelningen med tanke på utvecklingen av innovationer.

I samband med beredningen av lagen utreddes möjligheten att avstå från kommunens nuvarande skyldighet att ordna mottagning och behandling av problemavfall från jord- och skogsbruket, varvid jord- och skogsbrukarna själva enligt förslaget får ordna avfallshanteringen av problemavfall på samma sätt som andra näringsidkare. I utlåtandena om förslaget betonades det emellertid att kommunens service är absolut nödvändig på glesbygden för att ordna ändamålsenlig hantering av problemavfall från jord- och skogsbruket. Kommunens skyldighet ska enligt förslaget förbli oförändrad i detta avseende.

Enligt förslaget ska endast de jämförelsevis små justeringar av ansvarsfördelningen som beskrivs ovan göras på ovan nämnda grunder för att göra ansvarsfördelningen klarare och säkerställa att avfallshanteringen fungerar.

Producentansvar

I lagstiftningen om producentansvaret föreslås ändringar i ansvarsfördelningen mellan olika aktörer, i synnerhet i fråga om förpackningar och förpackningsavfall. I stället för det nuvarande partiella producentansvaret avses produktens förpackare och importören av en förpackad produkt (producenter) ansvara för förpackningsavfallets hela avfallshanteringskedja oavsett om avfallet går till materialåtervinning, återvinns som energi eller eventuellt deponeras på en avstjälpningsplats. Förpackningarnas producentansvar ska styras av samma grundläggande bestämmelser på lagnivå som annat avfall som omfattas av producentansvaret.

Under beredningen av lagförslaget utreddes flera olika möjligheter att organisera producentansvaret för förpackningsavfall. I en utredning av Finlands miljöcentral (SYKE 4/2010) omfattade de utvärderade alternativen bl.a. ett fullständigt producentansvar såsom inom andra branscher där producentansvar införts, partiellt producentansvar i enlighet med gällande lag samt en modell där förpackningsproducenterna endast sörjer för av-

fallshanteringen av näringslivets förpackningar, medan kommunen ansvarar för förpackningsavfallet från verksamheter där den också i övrigt ansvarar för hanteringen av kommunalt avfall. Ett av de viktigaste missförhållandena med det nuvarande partiella producentansvaret bedömdes vara den oklara ansvarsfördelningen och till följd av detta problem med anknytning till rättssäkerheten. Den viktigaste skillnaden mellan alternativen ansågs vara hur kostnaderna för avfallshanteringen inriktas på olika aktörer. I modellen med fullständigt producentansvar inriktas kostnaderna på producenterna enligt det grundläggande syftet med producentansvaret. I modellen med delat ansvar kan invånarna i praktiken bli tvungna att betala för avfallshanteringen både i förpackningarnas pris och i kommunens avfallsavgifter.

Utöver alternativen som beskrivits ovan granskades den modell som tillämpas i Flandern i Belgien, där kommunen svarar för insamlingen av förpackningsmaterialet från boendet och överlåter avfallet till behandling som anordnats av avfallsproducenten. För att uppfylla producentansvarsprincipen ersätter producenterna kommunen årligen för de kostnader som orsakas av insamlingen. Det alternativet skulle dock ha komplicerat lagstiftningen om producentansvaret ytterligare. Dessutom bedömdes det att ersättningssystemet skulle leda till meningsskiljaktigheter mellan producenterna och kommunerna och på så sätt bidra till ökade administrativa kostnader till följd av lagstiftningen.

Vid beredningen har också en upphävning av producentansvaret för förpackningar diskuterats. Då skulle ansvaret för avfallshanteringen i fråga om förpackningar fördelas mellan avfallsinnehavaren och kommunen i enlighet med bestämmelserna om ansvarsfördelningen i kap. 5 och 6. EU-regleringen förutsätter inte att medlemsstaterna tillämpar ett ansvarsproducentsystem i avfallshanteringen i fråga om förpackningar, utan endast att vissa återanvändnings- och återvinningsmål uppnås och att dessa rapporteras till kommissionen. Alternativets styrka kan anses vara den tydliga ansvarsfördelningen och de relativt låga administrativa kostnaderna till följd av regleringen. Modellens svaga sida är bland annat att det statistikförings- och rapporteringssystem som producenterna inrättat och upprätthållit eventuellt skulle behöva omskapas. Detta skulle åtminstone i övergångsfasen försvåra tillgången till tillförlitlig information och rapportering till kommissionen om hanteringen av förpackningsavfall.

Det finns ingen betydande skillnad mellan de alternativ som gäller ansvarsfördelningen av de totala avfallshanteringskostnaderna, eftersom de totala kostnaderna närmast beror på vilka krav som ställs på insamling, materialåtervinning och annan återvinning av förpackningsavfallet. I alla alternativ som granskats ska producenterna utvidga sitt nätverk av mottagningsplatser, eftersom det nuvarande nätverket inte är tillräckligt för att uppfylla det föreslagna kravet att den sista användaren av en produkt lätt ska kunna lämna avfallet till en mottagningsplats som anordnats av producenten. På det hela taget är syftet med de föreslagna bestämmelserna om producentansvaret att förbättra servicenivån. Detta leder ofrånkomligen också till att de totala kostnaderna för hanteringen av förpackningsavfall stiger.

Utöver den föreslagna ändringen som gäller hanteringen av förpackningsavfall ska det, på motsvarande sätt som i bestämmelserna om ansvarsfördelningen i fråga om bärbara batterier och ackumulatorer, skapas klarhet i ansvarsfördelningen mellan producenter och distributörer av produkter när det gäller avfallshanteringen av elektriska och elektroniska produkter samt kasserade fordonsdäck. Distributörer av sådana produkter är skyldiga att ta emot kasserade produkter av konsumenterna och samla in dem i ändamålsenliga partier med tanke på transporten. Producenterna ska å sin sida ordna transport för behandling från den mottagningsplats som distributören ordnat.

Det föreslås också ändringar i regleringen som gäller producentsammanslutningar. För att det ska vara möjligt att garantera producenternas bestämmanderätt kan andra än producenter inte längre vara medlemmar i producentsammanslutningar. Syftet är att kontinuiteten i producentsammanslutningarnas verksamhet ska tryggas genom en ny bestämmelse där producentsammanslutningarna åläggs att lämna en utredning till myndighe-

terna över sammanslutningens soliditet och framtida verksamhet.

Den arbetsgrupp som berett reformen av avfallslagstiftningen föreslog att den sista innehavaren av en kasserad produkt ska vara skyldig att i första hand överlämna produkten till den mottagningsplats som ordnats av producenten. Denna bestämmelse har man frångått i propositionen bland annat på grund av att den är svår att övervaka. Arbetsgruppen föreslog också en skyldighet för distributörer av vissa produkter som omfattas av producentansvaret att de innan en produkt tas till distribution ska säkerställa att producenten av dessa på behörigt sätt har registrerat sig i producentregistret. Genom bestämmelsen åtgärdas problemet med gratisåkare, vilket är värt att beaktas med tanke på att producentansvarssystemet ska fungera. Förslaget i propositionen om en försummelseavgift skulle dock för sin del minska gratisåkandet, så bestämmelsen har ändrats i propositionen till en skyldighet för producenten att informera distributören om att producenten antecknats i producentregistret.

Vid beredningen granskades också möjligheten att införa ett s.k. clearing-system, närmast i producentansvarssystem för el- och elektronikskrot samt batterier och ackumulatorer. Ett fungerande clearing-system skulle göra det möjligt att rikta kostnadsansvaret mer exakt än tidigare enligt principen om förorenarens ansvar. Problemet med producentansvarssystemen har varit att kostnaderna för avfallshanteringen inte alltid fördelas tillräckligt jämnt mellan olika producentsammanslutningar, och inte heller mellan olika producenter i producentsammanslutningar. Vid beredningen kom man ändå fram till att producenterna och producentsammanslutningarna i första hand ska lösa problemet på frivillig grund.

Ordnande av transport av avfall som omfattas av kommunens ansvar

Enligt 10 § i den gällande avfallslagen ordnar kommunen transporten av det avfall som omfattas av kommunens ansvar. Detta görs i praktiken genom att anskaffa tjänsterna från privata transportföretag genom att konkurrensutsätta upphandlingen i enlighet med upphandlingslagstiftningen. Kommunen kan också besluta att ordna avfallstransporten i kommunen eller en del av den enligt avtal, varvid varje avfallsinnehavare avtalar om transporten separat med avfallstransportören.

Enligt nuvarande lag ska också avfall som transporteras enligt avtal levereras till kommunalt anordnad återvinning och bortskaffande. Genom detta säkerställer man att kommunens skyldigheter och rättigheter är i balans och att kommunen i praktiken ska ha en möjlighet att planera och dimensionera kapaciteten som behövs för att behandla avfallet och säkerställa att avfallet som omfattas av dess ansvar behandlas ändamålsenligt. På vissa håll har man fört fram tolkningen att transportföretagen får bestämmanderätten till avfallet vid avfallstransport enligt avtal. Dels på grund av detta betraktar transportföretagarna avfallstransporten enligt avtal som väsentlig med tanke på utvecklingen av affärsverksamheten. Såsom ovan konstaterats ska det avfall som omfattas av kommunens ansvar enligt lagen dock levereras till kommunalt anordnad behandling eller återvinning.

Den nuvarande fördelningen av ansvaret för hanteringen av kommunalt avfall leder i praktiken till att transporterna inte kan planeras och ordnas på det logistiskt sett mest effektiva sättet, då avfallet från hushåll och den offentliga verksamheten transporteras av kommunen, medan transporten av avfall från näringsverksamheten beställs av avfallsinnehavaren själv. Transportföretagarna anser att verksamhet som fokuseras enbart på transport och behandling av avfall från näringsverksamhet kan idkas på ett lönsamt sätt i det närmaste endast i huvudstadsregionen. På andra håll i Finland görs verksamheten ofta lönsam bara genom att kombinera transport av både avfall som omfattas av kommunens ansvar och avfall från näringsverksamhet. Inom det område där kommunen ordnar avfallstransporten är å sin sida många avfallsproducerande företag villiga att ytterligare använda sig av avfallstransporter som ordnas av kommunen eller kommunens avfallshanteringsbolag. Upphandlingslagstiftningen och villkoren för konkurrensneutralitet begränsar dock det kommunala avfallshanteringsbolagets eller -anläggningens möjligheter att er-

bjuda den här typen av tjänst. Särskilt i glesbygden är privata transporttjänster inte nödvändigtvis alltid rimligen tillgängliga.

Enligt förslaget ska kommunen också i fortsättningen ha möjlighet att ordna transport av kommunalt avfall som omfattas av kommunens ansvar inom vissa områden i kommunen på samma sätt som den nuvarande avfallstransporten enligt avtal i den nuvarande lagen så att fastighetens innehavare avtalar om detta med transportören (avfallstransport som anordnats av fastighetsinnehavaren). Förutsättningarna för kommunens beslutsfattande med anknytning till transportsystemet preciseras, och det föreslås att bestämmelser om att effektivisera uppföljningen av och tillsynen över transporterna fogas till lagen. Under beredningen av lagförslaget utreddes också ett alternativ enligt vilket kommunen alltid skulle vara skyldig att ordna avfallstransporter som egen verksamhet eller genom att skaffa tjänsterna från privata företagare i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Åsikterna bland olika aktörer om de alternativa transportsystemen går kraftigt i sär.

Den möjlighet för kommunen att välja mellan två avfallstransportsystem som ingår i nuvarande lag och som bibehållits i förslaget, kan i princip anses vara en regleringslösning som stöder kommunens självstyrelse. Å andra sidan kan genomförandet av arrangemanget enligt erfarenhet medföra betydande administrativa merkostnader. Kommunens beslutsfattande i fråga om övergången från ett transportsystem till ett annat har i flera fall visat sig vara en kontroversiell fråga vars behandling i avsevärd omfattning kräver resurser i kommunförvaltningen och vid de rättsorgan som handlägger besvär över kommunernas beslut. En ändring av transportsystemet genom kommunens beslut eller enbart möjligheten till detta försämrar förutsebarheten i regleringen om avfallstransporter, vilket försvårar planeringen av verksamheten för företagare inom sektorn och fastighetsinnehavare. Ett dubbelt system har också konstaterats komplicera kommunernas samarbete inom avfallshanteringen i de fall där avfallstransportsystemet skiljer sig bland de kommuner som deltar i samarbetet.

Vid beredningen av propositionen har man jämfört verksamheten inom olika transportsystem och deras effekter på basis av vissa kriterier som bedömts vara centrala. Svårigheten att övervaka verksamhetens laglighet är en betydande svaghet i avfallstransporten enligt avtal. I praktiken är det mycket svårt för kommunens myndigheter att övervaka hur fastigheterna ansluter sig till avfallstransporten samt vart avfallet transporteras för återvinning eller bortskaffande. Det har varit svårt att få tillförlitlig information om transportmängderna och -objekten från transportföretagen eller de enskilda hushållen. Kommunernas myndigheter har i praktiken inga möjligheter att genomföra sådan här mycket tidskrävande tillsyn. Bristen på tillsyn har lett till gratisåkande, där avfall bränns på eget initiativ och olagliga avstjälpningsplatser blir allt vanligare, samt att de regionala mottagningsplatserna och avfallsinsamlingsplatserna vid rastplatser längs vägarna missbrukas. Då kommuner övergått från avfallstransport enligt avtal till kommunalt anordnad avfallstransport har man i vissa fall observerat att en väsentlig del av områdets fastigheter inte ordnat avfallstransport på det sätt som lagen förutsätter.

Även om tillsynen över transporter skulle effektiveras på det sätt som föreslås i propositionen bedöms risken vara större vid transport som anordnas av fastighetsinnehavare (avfallstransport enligt avtal) för miljö- och hälsorisker i samband med olaglig avfallshantering än vid kommunalt anordnad avfallstransport. Fastigheternas anslutning till transportsystemet och avfallets destination vid kommunalt anordnad avfallstransport bekräftas däremot vid anordnandet av transport utan några särskilda åtgärder.

Genom de föreslagna effektiviseringsåtgärderna för tillsynen strävar man efter att säkerställa att avfallstransporten oberoende av det transportsystem som tillämpas uppfyller kravet i artikel 15.4 i avfallsdirektivet. Enligt detta ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att på sitt territorium se till att de verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar avfall levererar det insamlade och transporterade avfallet till lämpliga behandlingsanläggningar.

Centraliserad kommunalt anordnad transport anses effektivisera transportlogistiken och minska säkerhets- och trivselproblemen som transporterna orsakar. Den anses också minska växthusutsläppen som orsakas av transporten jämfört med systemet med transport enligt avtal. Enligt en undersökning i Uleåborgsregionen 2008 är utsläppen av växthusgaser från kommunalt anordnad avfallstransport cirka 14 procent mindre än utsläppen i systemet med avfallstransporter enligt avtal. Med tanke på de totala utsläppen av växthusgaser anses klimatkonsekvenserna som ändringarna av avfallstransportsystemet medför ändå vara jämförelsevis små.

Det är svårt att göra en tillförlitlig bedömning av hur de olika avfallstransportalternativen påverkar prisnivån på transporttjänsterna, eftersom heltäckande information om de nuvarande priserna på avfallstransport enligt avtal saknas. Avfallstransportsystemens konsekvenser för företagen utvärderades separat i en utredning av Statens ekonomiska forskningscentral. Enligt utredningen är kommunalt anordnad avfallstransport klart förmånligare för avfallsinnehavaren än avfallstransport enligt avtal (priseffekt cirka -40 procent). Särskilt hushållen och småföretagen, som inte själva har en stor kunds förhandlingskraft på marknaden, drar nytta av ett system med koncentrerad kommunalt anordnad transport. Å andra sidan ledde övergången till kommunalt anordnad transport enligt undersökningen till att i genomsnitt 0,39 företag försvann från sektorn avfallstransport från bostadsfastigheter. Enligt utredningen ser transport som konkurrensutsatts av kommunen inte ut att leda till underprissättning och den verkar inte heller gynna stora företag på småföretagens bekostnad. Prisuppgifterna som använts i utredningen baserar sig på resultaten från Kommunförbundets förfrågan om avfallshanteringen åren 2005—2008 som är det mest heltäckande materialet om avfallets transportpriser i Finland som finns att tillgå.

Den centraliserade konkurrensutsättningen förbättrar enligt utredningen den ekonomiska verksamheten inom hela avfallshanteringsbranschen och bör understödas med tanke på branschens utveckling, även om antalet företag minskar. Betydelsen av den centraliserade konkurrensutsättningens konsekvenser för företagen betonar emellertid kommunernas ansvar som planerare av avfallstransportmarknaden. Ordnandet av transporter kräver att kommunerna behärskar konkurrensutsättningsförfarandena så att man kan förhindra en övercentralisering på marknaden. Om ett företag får en dominerande marknadsposition på ett stort område blir det betydligt dyrare och svårare för samhället att i efterhand omfördela marknaden, än att man med hjälp av omsorgsfullt planerade konkurrensutsättningar håller marknaden i balans i konkurrenshänseende. För att säkerställa att konkurrensutsättningen av transporterna är ändamålsenlig föreslås att man till lagen fogar en bestämmelse om minimivillkoren med anknytning till konkurrensutsättningen av transporterna.

Som en fördel med avfallstransport enligt avtal kan betraktas att den erbjuder en bättre möjlighet än det centraliserade systemet när det gäller att producera kundinriktade transporttjänster. Med avfallstransport enligt avtal kan man också i vissa fall skapa den flexibilitet som kunderna önskar i fråga om avfallshanteringen för en fastighet. I vissa kommuner, där man använder kommunalt anordnad avfallstransport, har fastigheterna erbjudits en möjlighet att på egen bekostnad ordna transport enligt avtal av bestämda avfallstyper som ska återvinnas.

Ansvarsfördelningen inom avfallshantering och EU:s rättsordning

I de flesta länder är avfallshantering delvis en uppgift för kommuner eller andra offentliga samfund, delvis för den som producerar eller innehar avfallet. Systemet med producentansvar har skapat en ytterligare grupp aktörer med ansvar att ordna avfallshantering. Producentansvar innebär att tillverkaren eller importören av en produkt åläggs att ordna avfallshantering för produkten när den kasseras och blir avfall. Den operativa ansvarsfördelningen i avfallshanteringen bör analyseras å ena sidan mot bakgrund av det nya avfallsdirektivet och de direktiv som handlar om producentansvar och å andra sidan mot bakgrund av regleringen av den inre marknaden i

enlighet med EU:s grundfördrag eller Lissabonfördraget.

Lagförslagets 4—6 kap. innehåller bestämmelser som är av betydelse mot bakgrund av Lissabonfördragets bestämmelser om förbjudna statsåtgärder som påverkar konkurrensen, förbjudna statsunderstöd och reglering av offentliga upphandlingar. Det är fråga om huruvida och i vilken grad avfallshantering är en allmännyttig tjänst som ger rättslig grund för begränsningar av konkurrensen i syfte att trygga att tjänsten tillhandahålls.

Kommissionen har i sitt meddelande om ett nytt europeiskt åtagande som gäller tjänster av allmänt intresse, däribland sociala tjänster (KOM (2007)/ 25, klassificerat avfallshantering som en allmännyttig ekonomisk tjänst som omfattas av lagstiftningen om offentlig upphandling, miljö och konsumentskydd. EU-domstolen har i sin rättspraxis ansett att begränsningar av konkurrensen bör stå i rätt proportion till den fördel (att tjänsten tryggas) man når genom begränsningarna. För det andra bör begränsningarna också knytas till syften (intressen) som erkänns i EU:s grundfördrag, t.ex. till miljövård (C-393/92). Den allmännyttiga tjänsten ska dessutom avskiljas från de delar vars avskiljande inte äventyrar tillhandahållandet av den allmännyttiga tjänsten som helhet (C-320/91).

Enligt det nya avfallsdirektivets 14 artikel bör medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning följa principen om förorenarens ansvar, enligt vilken kostnaderna för avfallshanteringen bör falla på den ursprungliga avfallsproducenten eller på avfallets följande innehavare. Enligt artikel 15 som handlar om det operativa ordnandet av avfallshantering bör medlemsstaterna se till att den ursprungliga producenten eller innehavaren av avfallet själv ordnar behandlingen av avfallet eller anlitar en privat eller offentlig aktör för avfallshanteringen. Dessutom kan medlemsstaterna enligt artikel 15. 3 bestämma att det så kallade utvidgade producentansvaret helt eller delvis ska tillämpas på vissa avfallskomponenter. Det mest centrala kravet som härleds ur avfallsdirektivet när det gäller hur det nationella ansvaret för ordnande av avfallshantering ska fördelas gäller dock kvalitetsnivån för avfallshanteringen. Enligt artikel 15.1 bör medlemsstaterna se till att avfallshanteringskedjan fungerar så att prioriteringsordningen i enlighet med artikel 4 och kraven angående hälsa och miljövård i enlighet med artikel 13 kommer att uppfyllas. Man bör alltså även betrakta regleringen av ansvarsfördelningen främst med tanke på att hälso- och miljövårdsmål ska uppnås. Av det kan man dra den slutsatsen att avfallsdirektivets ovannämnda bestämmelser inte fastställer någon prioriteringsordning mellan de ansvariga aktörerna inom avfallshanteringen, utan att medlemsstaterna själva är behöriga att besluta om vart förpliktelserna om ordnande av avfallshantering ska riktas i den nationella lagstiftningen. Det väsentliga är att ansvarsfördelningen i praktiken förverkligar direktivets centrala krav och förpliktelser i fråga om skyddet av hälsa och miljö.

Enligt huvudregeln i förslagets 28 § skulle ansvaret att ordna avfallshantering ligga hos avfallsinnehavaren. Enligt 32 § skulle dock kommunen vara förpliktad att ordna hanteringen av hushållsavfall och vissa därmed jämförbara typer av kommunalt avfall. Dessutom skulle kommunen ha ansvaret för hantering av annat avfall om ingen privat tjänsteleverantör finns till hands och om avfallet tekniskt sett passar in i kommunens avfallshanteringssystem. Genom denna alternativa kommunala plikt att ordna avfallshantering skulle det säkerställas att avfallet blir hanterat i enlighet med direktivets hälso- och miljökrav även när serviceutbudet på marknadens villkor inte fungerar. Det ovan beskrivna alternativa avfallshanteringsansvaret lämpar sig bäst för offentligrättsliga aktörer.

I Finland — såsom i de flesta andra EU-länder — har kommunen sedan länge haft ett ganska omfattande ansvar för den kommunala avfallshanteringen, och kommunerna har skapat lämplig infrastruktur i detta syfte. Kommunalt ägda avfallsanläggningar har i praktiken redan länge, när annat serviceutbud saknats, tillhandahållit service även utanför kommunens lagstadgade primära ansvarsområde. Dessa uppgifter kan inte på ett meningsfullt sätt skiljas från kommunens allmänna serviceuppdrag. Den föreslagna regleringen förtydligar rättigheterna och skyldigheterna för de olika ansvariga aktörerna inom avfallshanteringen och skapar större

förutsägbarhet i kommunens och näringsidkarnas verksamhet. Kommunen är enligt lagen om offentlig upphandling som offentligt samfund förpliktad att konkurrenssätta alla uppdrag som sköts av externa aktörer.

Rollen för kommunala avfallshanteringsbolag har definierats med utgångspunkten att de ska sköta kommunernas offentligrättsliga serviceuppgift. Förutsättningarna för överföring av dessa uppgifter till aktörer utanför förvaltningen regleras i 124 § i grundlagen. Förslagets 43 § innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som kommunen kan överföra till avfallshanteringsbolag och under vilka förutsättningar detta kan ske. Genom dessa bestämmelser vill man försäkra sig om att principen för myndighetsförvaltning tillämpas inom kommunens ansvarsområde. Den föreslagna regleringen av överföring av uppgifter skulle även skapa större tydlighet i kommunala avfallsanläggningars ställning som sådana enheter anknutna till en upphandlande enhet som avses i lagen om offentlig upphandling, av vilka ägarkommunerna kan få de tjänster de behöver utan behov av konkurrenssättning.

Tanken bakom producentansvaret är att kostnaderna för avfallshantering åläggs tillverkaren av produkten så att denne ska ha en orsak att planera produkter som så enkelt som möjligt kan återanvändas eller återvinnas. Ovannämnda artikel 15 i avfallsdirektivet ger medlemsstaterna behörighet att utvidga tillämpningen av systemet till att omfatta även andra områden än de som nämns i direktiven om producentansvar. Vår nationella reglering av producentansvaret, med undantag av bestämmelserna om fordonsdäck, förpackningar och pappersprodukter, bygger på EU:s motsvarande lagstiftning. När producentansvaret tillämpas bör man enligt artikel 8.3 i avfallsdirektivet bland annat se till att den inre marknaden fungerar smidigt. I förslaget har detta beaktats genom att ålägga producenter och producentsammanslutningar att vid anskaffning av avfallshanteringstjänster behandla de olika tjänsteleverantörerna jämlikt så att det inte uppstår konkurrenssnedvridande effekter.

Utgångspunkten för systemet med producentansvar är att producenterna har förstahandsrätt att ordna avfallshantering. EU:s bestämmelser om producentansvar innehåller bland annat kvantitativa mål rörande uppsamling av kasserade produkter och andra liknande avfallsrelaterade mål som är bindande för medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska rapportera om hur dessa mål förverkligas till kommissionen, som övervakar implementeringen. Ett effektivt fullföljande av åliggandena förutsätter att det avfall som omfattas av producentansvaret styrs till avfallshantering som ordnas av producenterna i fråga. Detta är en utmaning för vissa avfallstyper eftersom avfallsflödena i praktiken sammanblandas med avfallet i avfallsinnehavarens eller kommunens avfallshantering. Att producentansvarssystemet inte har fungerat så effektivt som man önskat har delvis berott på att avfall med positivt värde samlas in av andra aktörer än producenterna som överlåter dem för vidarebehandling mot ersättning. För producenterna återstår då närmast att bekosta hanteringen av avfall med negativt värde. Ett annat problem är att den rapportering som bör ske enligt lagstiftningen inte täcker avfall som inte omfattas av systemet med producentansvar. I teorin kunde sammanställandet av uppgifter om avfallshantering och rapporteringen också förverkligas så att alla de aktörer som deltar i behandlingen av avfall som omfattas av producentansvar åläggs att föra bok och rapportera till myndigheterna. Bakom förslaget i propositionen ligger dock en bedömning att skyldigheterna som ingår i EU:s producentansvarsreglering uppfylls säkrast genom att säkerställa att producenterna har förstahandsrätt till anordnande av avfallshantering.

Av ovannämnda skäl är bestämmelser om en precisering av rättigheter och åligganden för övriga aktörer inom avfallshanteringen en förutsättning för en effektiv implementering av producentansvaret. Enligt 47 § 1 mom. i förslaget får övriga aktörer ordna behandling av avfall som omfattas av producentansvaret bara om detta inte gör det svårare för producenten att uppfylla sina avfallshanteringsåligganden. Vid bedömning av bestämmelsernas konkurrensbegränsande inverkan bör man beakta att de inte hindrar t.ex. att innehavare av produkter överlåter begagnade produkter till näringsidkare eller sammanslutningar som reparerar och säljer dem.

Det finns alltså inga begränsningar för verksamhet vars syfte är återanvändning. Avsikten med bestämmelsen är bara att garantera att producenten har förstahandsrätt att ordna annan typ av avfallshantering.

Syftet med reglering av ansvarsfördelningen enligt lagförslagets 4—6 kap. är att säkerställa att den operativa avfallshanteringskedjan (insamling — transport — behandling) fungerar utan störningar och att hälso- och miljökraven i avfallslagstiftningen tillgodoses. Det är oundvikligt att bestämmelser om ansvarsfördelning också innehåller konkurrensbegränsande element. Enligt den uppfattning som gör sig gällande i förslaget är de dock nödvändiga för att avfallshanteringssystemet ska fungera.

3.1.4 Effektivare tillsyn

Propositionen innehåller flera förslag vars syfte är att effektivisera tillsynen av avfallslagstiftningen.

Som ny tillsynsåtgärd föreslås en administrativ försummelseavgift som tillsynsmyndigheten kan påföra verksamhetsidkare i klara fall av försummelse av avfallslagstiftningen. Syftet med den föreslagna avgiften är att effektivisera genomförandet av verksamhetsutövarnas skyldigheter att göra anmälningar och ansökningar om registrering och framlägga vissa dokument. Försummelseavgiften skulle påföras av behörig myndighet genom administrativt förfarande. Beslutet om avgiften kunde verkställas innan det vinner laga kraft. Ordningsböter som har samma tillämpningsområde som försummelseavgiften i avfallslagen skulle utgå från tillämpningsområdet i fråga. Det skulle med andra ord inte vara möjligt att få både försummelseavgift och böter för samma gärning.

För att effektivisera tillsynen föreslås även att bokföringsskyldigheten i fråga om avfall och avfallshantering ska utvidgas och preciseras i lagen. Nya bokföringsskyldiga som föreslås i lagen är transportörer och insamlare av annat avfall än farligt avfall samt vissa producenter av avfall. Förfarandena för godkännande skulle fastställas för transportörer och förmedlare av avfall samt för producenter och producentsammanslutningar som omfattas av systemet med producentansvar. Skyldigheten att medföra transportdokument vid transport av avfall utvidgas till att omfatta transporter av slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, slam från fett- och sandavskiljare, bygg- och rivningsavfall samt förorenad marksubstans.

Skyldigheten att regelbundet lämna in uppgifter till myndigheterna utökas för avfallstransportörer när det gäller avfall som ligger på kommunens ansvar. De administrativa tvångsmedlen som används för att trygga myndigheternas rätt att få information och för att bestraffa försummelser preciseras. För producenter av vissa produkter som omfattas av producentansvaret föreskrivs skyldigheten att underrätta distributören om att de är upptagna i producentregistret. Syftet är att förebygga att producenter försummar sina skyldigheter i fråga om avfallshantering genom att låta bli att ansöka om registrering i producentregistret. I propositionen ingår även förslag på att övervakningen och kontrollen av egen verksamhet som bedrivs av verksamhetsutövare ska utökas.

3.2 De viktigaste förslagen

Det föreslås att den nuvarande avfallslagen upphävs och ersätts av en ny avfallslag. Att ge lagen samma namn som den gamla lagen har haft innebär under en övergångsperiod risker för missförstånd. Avfallslagen är dock ett koncist, tydligt och heltäckande namn. Förutom avfallshantering omfattar lagen centrala åtgärder som syftar till att reducera uppkomsten av avfall, vilket betyder att namnet avfallshanteringslag inte helt skulle täcka lagens innehåll. Det har också föreslagits att lagen skulle heta materialhushållningslag eller att förebyggandet av uppkomsten av avfall skulle nämnas i namnet på lagen men detta skulle lägga alltför stor tyngd på dessa åtgärder jämfört med lagens huvudsakliga innehåll.

I lagens 1 kap. föreslås allmänna bestämmelser om lagens syfte och tillämpningsområde samt definitioner. Inga väsentliga ändringar i lagens syfte föreslås jämfört med den nuvarande lagen.

I fråga om lagens tillämpningsområde, terminologi och definitioner föreslås några förtydliganden vars syfte är att harmonisera

regleringen med EU-lagstiftningen. Tillämpningsområdet skulle dock inte inkludera alla de gränsdragningar som tillåts av direktivet. Till exempel är det inte nödvändigt att nämna att rent jordmaterial som används vid byggande och byggnader i permanent kontakt med marken inte ska ingå i lagens tillämpningsområde eftersom dessa i allmänhet inte betraktas som avfall och därmed inte ingår i avfallslagens tillämpningsområde. En del jord- och skogsbruksavfall som används för gödselfabrikat eller för energiproduktion skulle inte omfattas av förpliktelser som gäller registrering och bokföring eller övriga administrativa förpliktelser i avfallslagen och inte heller av de miljötillståndsförpliktelser som gäller avfallsbehandling. Däremot föreslås de allmänna förpliktelserna i avfallslagen bli tillämpade på ifrågavarande avfall för att garantera att det inte uppstår sådan fara eller skada för hälsan som avses i direktivet.

Det föreslås att det i avfallslagens begrepp ska införas vissa ändringar som väsentligt påverkar språkbruket inom branschen. Termen problemavfall föreslås bli ersatt med den i EU-lagstiftningen etablerade termen farligt avfall. Termen behandling av avfall skulle enligt förslaget få en betydelse som avviker från dess nuvarande betydelse i avfallslagstiftningen. Enligt förslaget ska termen behandling omfatta både återvinning och bortskaffande av avfall som avses i lagen. Bortskaffande motsvaras av begreppet behandling i den nuvarande lagstiftningen. Det är nödvändigt att förenhetliga begreppssystemet så att det motsvarar terminologin i EU-lagstiftningen och den allmänt gällande internationella terminologin, även om missförstånd kan uppstå under övergångsperioden. Nya definitioner som föreslås ingå i lagen är bland annat definitionerna för kommunalt avfall och blandat kommunalt avfall samt återanvändning, förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.

I lagens 2 kap. föreslås bestämmelser om allmänna skyldigheter och principer på området avfall och avfallshantering. Enligt förslaget förblir dessa i stort sett oförändrade. Bestämmelserna om skyldigheter föreslås dock bli preciserade så att lagbestämmelserna utgör en tillräcklig grundbestämmelse för mer detaljerade bestämmelser som ska utfärdas av statsrådets i form av förordningar om vissa avfallsslag eller avfallshanteringsmetoder eller andra liknande ämnen. En del av den reglering som ingår i gällande förordningar som är givna med stöd av den nuvarande avfallslagen föreslås på motsvarande vis bli överförd till lagen.

I lagens 3 kap. föreslås bestämmelser om myndigheter. Uppgifterna för de olika myndigheterna föreslås huvudsakligen förbli oförändrade. För att klargöra kommunernas myndighetsuppgifter föreslås bestämmelser som behandlar den kommunala avfallsmyndighetens arbetsuppgifter och hur dessa ska ordnas. För att effektivisera myndighetsarbetet och ägarstyrningen av bolag som bildats för att sköta serviceuppdrag som bygger på kommunens lagstadgade avfallshanteringsuppgifter föreslås en bestämmelse enligt vilken uppdraget som kommunens avfallshanteringsmyndighet kan skötas av ett gemensamt organ för kommunernas samarbetsområde eller av en samkommun som kommunerna bildat.

I 4 kap. föreslås bestämmelser om det allmänna ansvaret för ordnande av avfallshantering samt om överföring av ansvar. Inga väsentliga ändringar föreslås i huvudprinciperna om ansvar jämfört med den nuvarande lagen. Ansvaret att ordna avfallshantering skulle i första hand ligga hos avfallets innehavare. Ansvaret skulle innebära ett totalansvar för avfallshanteringen och däri skulle också ingå ansvaret för kostnaderna. Avfallshantering som ordnas av kommunen samt producentansvaret utgör ett undantag från huvudregeln om avfallsinnehavarens ansvar.

I 5 kap. föreslås bestämmelser om avfallshantering som ordnas av kommunen. Till kommunens ansvar att ordna hantering av kommunalt avfall föreslås några mindre utvidgningar vars syfte är att göra ansvarsfördelningen tydligare och garantera att avfallshanteringen fungerar. Avfallstransporter ska som nu i första hand ordnas av kommunen, men kommunen skulle alltjämt ha möjlighet att bestämma att varje fastighetsinnehavare ska avtala om avfallstransporter med den aktör som sköter dem. För att säkerställa ett jämbördigt och icke-diskriminerande serviceutbud föreslås det att närmare bestämmelser utfärdas i fråga om villkoren för kommu-

nernas beslutsfattande om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar. Samtidigt preciseras transportföretagarnas rapporteringsskyldigheter och uppföljningen och övervakningen av transporterna effektiviseras.

Det föreslås att till 5 kap. även ska fogas bestämmelser om kvalitetskrav för kommunens avfallshanteringstjänster. Dessutom förtydligas regleringen om ordnandet av kommunens avfallshanteringstjänster, upphandling av avfallstransporttjänster samt ekonomisk bokföring av avfallshanteringstjänster. I övrigt skulle bestämmelserna huvudsakligen motsvara den nuvarande regleringen.

I 6 kap. föreslås bestämmelser om producentansvar. Bestämmelsernas disposition och formulering skulle ändras. Producenternas skyldigheter föreslås dock huvudsakligen förbli oförändrade. Enligt förslaget ska den nuvarande principen om partiellt producentansvar för förpackningar upphävas. Enligt förslaget ska producentansvaret för förpackningsavfall omfattas av samma grundbestämmelser på lagnivå som gäller för övriga typer av avfall som omfattas av producentansvaret. Ansvarsfördelningen mellan producenter och distributörer förtydligas när det gäller kasserade elektriska och elektroniska produkter och fordonsdäck. Relationen mellan producentansvar och avfallshantering som ordnas av andra aktörer samt producentsammanslutningarnas ställning förtydligas i syfte att säkerställa att systemen för producentansvar fungerar.

I 7 kap. föreslås bestämmelser om krav på retursystem för sådana dryckesförpackningar som avses i lagen om accis för dryckesförpackningar. Principerna i de föreslagna skyldigheterna föreslås vara samma som nu, men regleringen förtydligas avsevärt jämfört med den nuvarande. Dryckesförpackningar som ingår i retursystemet ska enligt de nya bestämmelserna märkas så att det framgår att förpackningen ingår i retursystemet. Också storleken på panten ska framgå av märkningen. Myndigheten skulle i vissa fall kunna bevilja undantag från märkningsplikten. Distributörens skyldighet att ta emot förpackningar och betala ut panter binds till en i proportion till försäljningsvolymen rimlig mängd dryckesförpackningar som omfattas av samma retursystem.

I 8 kap. föreslås bestämmelser om nedskräpning och uppsnyggning av nedskräpade områden. Skyldigheterna föreslås huvudsakligen vara de samma som nu, men regleringen ska förtydligas och formuleringarna ska vara mer lättfattliga.

I 9 kap. föreslås bestämmelser om kommunala avfallsavgifter och övriga avgifter för avfallshantering. Till bestämmelserna om kommunala avfallsavgifter föreslås preciseringar i syfte att göra betalningsgrunderna och betalningsförfarandena tydligare och förbättra informationen om betalning och betalningsgrunder. Förslaget skulle möjliggöra att en särskild grundavgift enligt redan vedertagen praxis skulle uppbäras som en del av den kommunala avfallsavgiften. Lagen skulle dessutom definiera minimikraven för grunderna för avfallsavgift som uppbärs för avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren. Dessutom föreslås en bestämmelse om konsumentens rätt att enligt konsumentskyddslagstiftningen få prisavdrag för fel i avfallsservicen. Bestämmelsen föreslås bli tillämpad på såväl offentligrättslig som privaträttslig service.

I 10 kap. föreslås bestämmelser om den nationella och regionala avfallsplanen, om kommunala bestämmelser om avfallshantering och om avfallsrådgivning. Inga väsentliga förändringar föreslås i de nuvarande bestämmelserna om avfallsplanering. Enligt förslaget ska tillämpningsområdet för kommunala bestämmelser om avfallshantering begränsas från det nuvarande så att sådana bestämmelser förutom i vissa undantagsfall bara skulle kunna ges för avfall vars hantering enligt lagstiftningen hör till kommunens ansvarsområde. På samma sätt begränsas kommunens ansvar för avfallsrådgivning.

I 11 kap. föreslås bestämmelser om hur professionella transportörer, insamlare, förmedlare och producenter som omfattas av systemet med producentansvar samt producentsammanslutningar och aktörer som upprätthåller retursystem för dryckesförpackningar ska godkännas eller antecknas i avfallshanterings- eller producentregistret. Förtydliganden föreslås i de nuvarande bestämmelserna i syfte att förbättra aktörernas rättsskydd och

förfarandets funktionalitet och enhetlighet, samt för att effektivisera myndighetsövervakningen av aktiviteterna. Godkännande av avfallstransportörer och -mäklare till avfallshanteringsregistret ska tydligare än nu få karaktären av förhandstillstånd. Å andra sidan ska förfarandena för godkännande av yrkesmässig avfallsinsamling förenklas. För dessa skulle det räcka att man anmäler sig till ett avfallshanteringsregister som upprätthålls av den kommunala miljövårdsmyndigheten.

I 12 kap. föreslås kompletterande bestämmelser till avfallstransportförordningen om övervakning av internationella avfallstransporter. Till regleringen enligt nuvarande lag föreslås några förtydliganden som gör lagen mera samstämmig med EU-lagstiftningen. För att främja återvinning av avfall föreslås ett nytt förfarande för förhandsgodkännande av anläggningar som återvinner avfall i enlighet med avfallstransportförordningen. Med stöd av denna bestämmelse ska en anläggning kunna importera avfall av den typ som avses i godkännandet genom ett anmälningsförfarande som är enklare än det vanliga.

I 13 kap. föreslås bestämmelser om regler för tillsyn och förvaltningstvång. I kapitlet föreslås ett flertal bestämmelser vars syfte är att skapa bättre förutsättningar för myndighetsövervakning och effektivisera övervakningen. Exempelvis föreslås en försummelseavgift och en utvidgning och precisering av skyldigheterna att föra bok, lämna uppgifter och upprätta transportdokument. Förfarandena föreslås också bli samordnade med motsvarande förfaranden i miljöskyddslagen.

I 14 kap. föreslås bestämmelser om överklagande och verkställighet. Besvärsrätten utvidgas så att den noggrannare än nu motsvarar bestämmelserna i miljöskyddslagen. Också myndigheternas besvärsrätt utvidgas jämfört med nuläget.

De särskilda bestämmelserna i 15 kap. föreslås bland annat omfatta bestämmelser om ansvarspersoner på anläggningar eller platser där avfall behandlas, om olika register för avfallshantering och om straff.

I 16 kap. föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande och om övergångstider. Lagen föreslås träda i kraft ett år efter att den stadfästs. Den nuvarande avfallslagens 35 § om statens avfallshanteringsarbeten samt bestämmelser i anknytning till det i avfallsförordningen föreslås dock vara i kraft tills vidare. Avsikten är att bestämmelserna under de närmaste åren ska ses över genom en separat lagstiftningsprocess. Bestämmelserna om producentansvar tillämpas allmänt ett år efter att lagen trätt i kraft, men när det gäller kravet på mottagning av förpackningsavfall föreslås bestämmelsen bli tillämpad först två år efter att lagen trätt i kraft. Kommunen ska ordna transport av kommunalt avfall som den ansvarar för i enlighet med den föreslagna lagen inom fem år efter att lagen trätt i kraft.

I miljöskyddslagen föreslås ändringar i terminologi och referenser som syftar till samstämmighet med den reviderade avfallslagen. Förtydliganden föreslås i undantagen från tillståndsplikt för avfallsbehandlingsfunktioner men dessa inverkar inte väsentligt på tillståndsförfarandena. Bestämmelserna om krav på att verksamhetsutövaren ska ställa säkerhet ska enligt förslaget ändras så att regleringen blir tydligare och så att säkerhetssystemet fungerar bättre och blir mera jämbördigt. Man avstår från bedömningen av verksamhetsutövarens soliditet och de godkända typerna av säkerhet begränsas strängare än nu. Till bestämmelsen om tillståndsvillkor föreslås ett tillägg enligt vilket tillståndsmyndigheten förutom energihushållningen vid behov också kan beakta materialanvändningens effektivitet när den utfärdar tillståndsbestämmelser.

I propositionen föreslås det att 18 andra lagar ändras. Ändringarna är tekniska till sin natur, och gäller närmast samordning av hänvisningsbestämmelser och vissa termer med den föreslagna avfallslagen.

4 Propositionens konsekvenser

Enligt propositionen bibehålls i huvudsak de centrala skyldigheterna och principerna i avfallslagstiftningen oförändrade. Därför blir de direkta konsekvenserna av propositionen små. Propositionen kan emellertid ha indirekta konsekvenser, till följd av förordningar som senare utfärdas med stöd av den förslagna nya avfallslagen eller av bestämmelser i miljöskyddslagen som kommer att ändras. Innehållet i och konsekvenserna av dessa kan

endast i begränsad mån bedömas i propositionen.

4.1 Bedömning av konsekvenserna

Konsekvenserna av propositionen har vid miljöministeriet bedömts som en del av lagberedningen. De viktigaste regleringsalternativen som granskats och grunderna för en jämförelse dem emellan finns tidigare beskrivna under punkt 3.1.

Det huvudsakliga materialet för bedömningen av konsekvenserna är materialet från möten som hållits av arbetsgruppen som har berett helhetsreformen av lagstiftningen inom avfallsbranschen, material från de informationsmöten som ordnats under beredningen och de rikliga remissvaren på arbetsgruppens betänkande.

Som stöd för bedömningen har ett flertal utredningar gjorts: Finlands miljöcentral bedömde effekterna av vissa åtgärder för att förebygga uppkomsten av avfall, av olika alternativ när det gäller ansvarsfördelningen vid hantering av kommunalt avfall och av olika modeller för producentansvaret i hanteringen av förpackningsavfall (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska). Miljöcentralen utredde också hur producentansvaret vid avfallshanteringen fungerar (YMra 15/2009, presentationsblad på svenska). Statens ekonomiska forskningscentral gjorde en utvärdering av vilka konsekvenser olika avtalsmodeller för avfallstransport som kommunen ska anordna har för företagen (VATT 1/2010, endast på finska). Joensuu universitet utredde tillsammans med Åbo universitet de juridiska styrmedel som finns för att förebygga uppkomsten av avfall (YMra 24/2008, presentationsblad på svenska). Enheten för ekonomisk rätt (Talousoikeuden yksikkö) vid Tekniska högskolan vid Aalto-universitetet utredde kraven på säkerheter för avfallshanteringen och olika alternativ för att utveckla bestämmelserna i miljöskyddslagen i anknytning till dessa (YMra 1/2009, presentationsblad på svenska). Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten undersökte metoder för att göra övervakningen av avfallstransporterna effektivare och möjligheter att utveckla bestämmelserna om anmälan av transportörer till avfallsregistret (YMra 5/2010, presentationsblad på svenska). Finnish Consulting Group Oy gjorde en utredning av avfallshanteringens ekonomiska betydelse och kostnader (YMra 12/2010, presentationsblad på svenska). Aalto-universitetet utredde hur man kan fastställa återanvändnings- och återvinningsgraden för fiber-, plast-, glas- och metallförpackningar samt för returpapper. Inom sekretariatet för arbetsgruppen gjordes en rapport om förhållandet mellan avfallslagstiftningen och grundlagen (YMra 14/2009, presentationsblad på svenska). Utredningarna finns på webben på adressen www.ymparisto.fi/jatelainuudistus.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1 Konsekvenser för hushållens ekonomiska ställning

Konsekvenserna av propositionen i sin helhet på hushållens ekonomiska ställning är mycket liten.

Hushållen betalar för avfallshanteringen både direkt som en avfallshanteringstjänst som kommunen eller ett privat företag producerar och indirekt i priset för produkter som omfattas av systemet med producentansvar. Avfallshanteringens andel i totalkostnaderna för fastighetsskötseln är omkring tre till fem procent beroende på boendeform. Likaså är avfallshanteringens andel av priset för produkter som omfattas av systemet med producentansvar högst några procent.

Priserna på avfallshanteringstjänster och konsumtionsprodukter kan i någon mån stiga som en följd av de åtgärder som föreslås i propositionen. Kostnaderna påverkas framför allt av den ökade avfallssorteringen och separatinsamlingen, som närmast beror på åtstramade krav på återvinning och separatinsamling i lagstiftningen inom Europeiska unionen. Enligt propositionen borde det regionala mottagningsnätet för produkter som omfattas av systemet med producentansvar och som tagits ur bruk ordnas så att den sista innehavaren av produkten på ett lätt sätt och i hela landet kan lämna den kasserade produkten till mottagning som producenten av produkten har organiserat.

Omfattningen av det mottagningsnät som producenterna organiserar ska regleras produktgruppsvis i en statsrådsförordning med stöd av den föreslagna lagen (49 §). Separat mottagning av konsumentplastförpackningar ordnas i praktiken inte just alls idag. Om ett krav på mottagning i hela landet bestäms gälla också plastförpackningar, kommer kostnaderna för mottagningen och transporten att stiga avsevärt. Ökningen av kostnaderna för hantering av förpackningsavfall kan emellertid betraktas som betydelselösa för hushållen. Kostnadseffekten av ett avsevärt mera omfattande mottagningsnät på priset för en enskild förpackning är beroende på förpackningsmaterialet ca 1—8 cent (Finnish Consulting Group Oy:s rapport 2010).

Den avfallsavgift som kommunen tar ut bestäms av de kostnader som kommunen har för avfallshanteringen. Då har det bland annat betydelse hurdan omfattningen av kommunens avfallsinsamlingstjänster är och vilket sätt avfallet behandlas på. Det minimikrav på den kommunala avfallshanteringens kvalitet som ingår i propositionen (34 §) ökar tjänsterna bland annat i anknytning till separatinsamling av avfall, vilket höjer avfallsavgifterna en aning. Transportkostnaderna utgör nästan hälften av totalkostnaderna för kommunens avfallshantering (YMra 12/2010, presentationsblad på svenska). Storleken av transportkostnaderna påverkas av bland annat det transportsystem som kommunen väljer. Hushållen drar i allmänhet nytta av kommunens centralt organiserade transport, eftersom kommunen har en starkare förhandlingsposition än en enskild fastighetsinnehavare i konkurrensutsättningen av transporterna. Övergången från avtalsbaserad transport till avfallstransport som kommunen ordnar och konkurrensutsätter har minskat kostnaderna för transporten med upp till 40 procent (VATT 1/2010, endast på finska).

Propositionen har inga direkta effekter på kostnaderna för avfallshanteringen eftersom mera detaljerade krav på avfallshanteringen ska utfärdas genom förordningar, såsom förordningar om avfallsförbränning respektive avstjälpningsplatser. Kostnadsutvecklingen beträffande olika sätt att behandla avfallet beror också på hur råvarumarknaden utvecklas och på annan lagstiftning, såsom bestämmelserna om gödselfabrikat och så kallade animaliska biprodukter. Avfallsskatten höjer också avsevärt kostnaderna och avfallsavgifterna för behandlingen av det kommunala avfallet på avstjälpningsplatserna.

Grunderna för de avgifter som kommunerna och företagen tar ut för avfallshanteringen föreslås bli preciserade och faktureringens genomblickbarhet förbättras (kap. 9). Propositionen innehåller också en bestämmelse om avfallsinnehavarens rätt till prisavdrag i vissa situationer (86 §). En reglering av avgifterna enligt kap. 9 kan leda till en sänkning av avgifterna.

4.2.2 Konsekvenser för företag

Propositionen bedöms i någon mån öka företagens administrativa skyldigheter och de kostnader som följer. Propositionen ska förtydliga olika aktörers rättigheter och skyldigheter och förbättra förutsättningarna för en jämlik konkurrens inom avfallsbranschen. I övrigt antas propositionen inte ha några betydande direkta konsekvenser i fråga om förutsättningarna för företagens affärsverksamhet eller deras ställning på den inhemska eller den internationella marknaden. Propositionen har inte några väsentliga effekter på möjligheterna att utveckla innovationer inom avfallsbranschen.

Konsekvenser för de administrativa kostnaderna inom företagsverksamheten

För avfallstransportörer som omfattas av kommunens ansvar föreslås skyldighet att ge uppgifter till kommunen om de fastigheter transporten omfattar och om det avfall som transporteras från dem (39 §, 44 §). De skyldigheter att bokföra och lämna uppgifter (54 §) som avses i lagens kap. 6 (producentansvar) ökar. Skyldigheten att föra bok (118 §) över avfallet utvidgas till att gälla till exempel större butiker som inte omfattas av miljötillstånd, men som hos vilka sammanlagt minst 100 ton avfall uppstår per år. Skyldigheten att föra bok över s.k. specifika avfallsmängder, dvs. avfallets mängd i förhållande till verksamhetens omfattning, gäller verksamhet där det uppstår över 100 ton avfall

per år (119 §). De verksamheter som omfattas av bokförings- och uppgiftsskyldigheten berörs också av skyldigheten att följa och övervaka avfallshanteringen och vid behov vidta åtgärder för att avhjälpa observerade brister (120 §). Skyldigheten är ny, men i praktiken har en del av verksamhetsutövarna redan frivilligt ordnat med motsvarande uppföljning och kontroll, t.ex. i samband med företagets miljösystem.

Anmälan till avfallsregistret enligt nuvarande lag ändras till ansökan om anteckning i avfallshanteringsregistret (94 §). Dessutom utvidgas skyldigheten att göra ett transportdokument till att gälla transport av slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, slam från sand- och fettavskiljningsbrunnar, bygg- och rivningsavfall samt förorenad mark (121 §).

De föreslagna bestämmelserna ökar de administrativa skyldigheterna för företag som producerar avsevärda avfallsmängder (över 100 ton per år), transporterar avfall och enligt producentansvarsbestämmelserna definieras som producenter. Någon systematisk bedömning av kostnadseffekterna av ökningen har inte gjorts. Avfallstransportörernas skyldighet att informera och vissa avfallsproducenters bokföringsskyldighet är helt nya skyldigheter jämfört med den nuvarande lagen. Genom att precisera och utvidga skyldigheterna gällande avfallsbokföringen uppmuntrar man till en förbättring av verksamhetens materialeffektivitet, vilket på längre sikt kan medföra kostnadsinbesparningar för företagen.

Den föreslagna ändringen av miljöskyddslagen (43 a—43 c §) skärper regleringen som gäller säkerheter. Antalet godtagbara säkerhetsformer minskas och kan i fortsättningen endast beviljas av ett yrkesmässigt finansiellt institut. Ändringen svarar till en del mot förvaltnings- och rättspraxis som skärpts den senaste tiden. Från lagen avlägsnas den möjlighet som finns i den nuvarande lagen enligt vilken en säkerhet i samband med beviljandet av tillstånd för annan verksamhet än avstjälpningsplatser eller behandling av problemavfall inte behöver avkrävas om utövaren är tillräckligt solvent. Däremot kan säkerheten, med undantag av avstjälpningsplats, helt frångås för en verksamhet av liten skala.

Till följd av förslaget skulle flera verksamhetsutövare vara tvungna att ställa en säkerhet eller förnya säkerhetsformen för att tillgodose kraven i de föreslagna bestämmelserna. Kravet att ställa ny säkerhet eller att ändra säkerhetsform skulle uppskattningsvis gälla några tiotals sådana tillståndspliktiga verksamheter, vars miljötillstånd beviljas av regionförvaltningsverket. Då skulle till exempel en borgen som ges av ett företag inom samma koncern (koncernborgen), som i praktiken är gratis för verksamhetsutövaren, behöva ersättas med en borgen av ett finansiellt institut eller med en pantsatt deposition. Om man använder en pantsatt deposition som säkerhet binds eventuellt för tiotals år en sådan förmögenhet till säkerheten som annars kunde användas i affärsverksamheten. I vissa enskilda fall skulle ställandet av säkerhet eller en ändring av säkerhetsform i betydande grad höja verksamhetsutövarnas kostnader i anknytning till miljötillståndet. Storleken på säkerhet för efterbehandling av avstjälpningsplatser i industriområden kan uppgå till hundratusentals eller till och med miljontals euro (YMra 1/2009). För en del av verksamheterna som omfattas av de kommunala tillståndsmyndigheternas befogenheter skulle man också vara tvungen att förnya säkerhetsformen, men å andra sidan skulle en del av dessa bli helt befriade från kravet på säkerhet på grund av verksamhet av liten skala. På längre sikt är den ekonomiska betydelsen av den åtstramade säkerhetsregleringen för företagen som helhet inte särskilt betydande. Säkerheten utgör inte någon ny kostnadspost för företagsverksamheten eftersom de kostnader som täcks av säkerheten i varje fall realiseras när verksamheten upphör och avfallshanteringsåtgärderna ska utföras. Propositionen ökar förutsebarheten i säkerhetsregleringen, vilket kan ha en sänkande verkan på de administrativa kostnaderna på längre sikt.

Skyldigheten att märka förpackningar som hör till ett retursystem för dryckesförpackningar (70 §) ökar kostnaderna för de tillverkare eller producenter av dryckesförpackningar som ännu inte har gjort motsvarande märkningar på sina förpackningar. Majorite-

ten av de dryckesförpackningar som hör till ett retursystem har emellertid redan märkts frivilligt, vilket innebär att kostnadseffekten av den föreslagna märkningsskyldigheten i sin helhet är liten. Märkningen av vissa dryckesförpackningar som importeras från utlandet måste göras i Finland i efterhand innan produkten kommer ut på marknaden, och då är kostnaderna p.g.a. märkningen något högre än för dryckesförpackningar som tillverkats i vårt land. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland och miljöcentralen har i vissa fall behörighet att bevilja undantag i fråga om märkningen.

Vid sidan av märkningsskyldigheten ökar preciseringen av bestämmelserna kring katalogiseringen av medlemmarna i retursystem för dryckesförpackningar och deras uppgiftsskyldighet (69 §) i någon mån de administrativa skyldigheterna för upprätthållarna av retursystemen.

I den föreslagna lagen har det p.g.a. det nya avfallsdirektivet föreslagits ett flertal ändringar av de grundläggande begreppen i avfallshanteringen. I den nuvarande avfallslagen avses t.ex. med ”behandling” verksamhet vars syfte är att göra avfallet oskadligt eller slutdeponera det. I den nya lagen har avfallets ”slutbehandling” motsvarande betydelse medan ”behandling” syftar på både ”bortskaffande” och ”återvinning” av avfallet. Dessutom ersätts begreppet ”problemavfall” med ”farligt avfall”. Definitioner på olika former av avfall kommer också till. Företagen måste göra motsvarande ändringar i sina datasystem, i märkningarna av produkter och avfall samt i kommunikationen om verksamheten.

Konsekvenser för förutsättningarna för företagens affärsverksamhet

Propositionen kan utvärderas utgående från en utveckling av affärsverksamhetsförutsättningarna för å ena sidan aktörerna inom avfallsbranschen och å andra sidan övriga företag. Den gemensamma omsättningen för de branscher som är knutna till avfallshanteringen var år 2007 ca 1 750 miljoner euro, vilket är ca 7 procent av omsättningen för byggnadsbranschen (YMra 12/2010, presentationsblad på svenska). Affärsverksamhetsförutsättningarna för företagen inom avfallsbranschen är starkt beroende av utvecklingen av den totala omsättningen inom servicemarknaden för avfallshantering. Det viktigaste för de företag som inte verkar inom avfallshanteringen är att trygga avfallshanteringstjänster av tillräckligt hög kvalitet och till måttliga kostnader (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska).

I lagförslaget kvarstår den nuvarande ansvarsfördelningen mellan innehavare, kommun och producenter till största delen när det gäller att arrangera hanteringen av kommunalt avfall. Om kommunen eller producenten enligt lagen ansvarar för att arrangera avfallshanteringen kan inte ett företag inom avfallsbranschen erbjuda sina tjänster direkt till avfallsinnehavaren. Hanteringen av kommunalt avfall utgör dock endast en del av avfallshanteringens servicemarknad. Hushållens och tjänsternas kostnader för hanteringen av kommunalt avfall har uppskattats vara ca 36 procent av helhetskostnaderna för avfallshanteringen (YMra 12/2010, presentationsblad på svenska). Dessutom ska det beaktas att om kommunen eller producenten åläggs ansvaret för att ordna avfallshanteringen hindrar detta inte privata företag inom avfallsbranschen att utveckla sin affärsverksamhet och erbjuda tjänster åt kommunen eller producentsamfunden. Kommunerna har länge skött en avsevärd del av sina skyldigheter beträffande avfallshanteringen genom att skaffa tjänster från privata företag. Det är inte sannolikt att propositionen påverkar kommunernas praxis så att den minskar möjligheterna för den privata affärsverksamheten. Tvärtom kan man anta att kraven på avfallshanteringstjänster av ännu högre kvalitet skapar större möjligheter för de privata företagen inom avfallsbranschen att erbjuda kommunerna sina tjänster.

Kommunen har en andrahandsskyldighet att ordna avfallshantering när avfallsinnehavaren i brist på annat tjänsteutbud anhåller om det och avfallet lämpar sig för kommunens system (33 §). För företag som producerar avfall tryggar den föreslagna bestämmelsen — inom ramen för kommunens kapacitet att hantera avfallet — möjligheten att förutse tillgången på avfallshanteringstjänster. Kommunerna har via sina bolag i praktiken

också skött företagens avfallshantering, eftersom det inte alltid finns tjänster på den privata marknaden. I den nuvarande avfallslagen har företagens avfallshantering emellertid inte tydligt fastställts som en (offentligrättslig) skyldighet för kommunen, utan den har setts som en marknadsbestämd verksamhet där kommunen eller ett bolag i dess ägo konkurrerar på samma marknad som de privata företagen. Tolkningen har ifrågasatt den ställning som intressentenhet som kommunernas avfallsbolag har enligt lagstiftningen om offentlig upphandling. I propositionen utgår man från att när förutsättningarna enligt förslaget uppfylls (33 §) kan kommunerna sköta sin andrahandsskyldighet att ordna avfallshanteringen också via sina avfallsbolag utan att vara rädda för att verksamheten riskerar avfallsbolagens ställning som intressentenhet. Kommunen eller ett bolag som ägs av kommuner konkurrerar inte med privata avfallshanteringsbolag då de sköter åliggan-den i enlighet med 33 §.

Propositionen innehåller vid sidan av de egentliga bestämmelserna om ansvaret för avfallshanteringen också andra förslag på bestämmelser med vilka man vill öka konkurrensneutraliteten och verksamhetens förutsebarhet inom avfallshanteringen. I lagen bestäms vilka uppgifter inom avfallshanteringen som kommunerna kan överföra på sina bolag (43 §). Dessutom har kommunerna och deras bolag skyldighet att i sin bokföring särskilja avfallshantering som omfattas av kommunens offentligrättsliga skyldighet enligt förslagets 32 § och 33 § från den serviceverksamhet som kommunen av egen vilja idkar marknadsbestämt (44 §).

Kommunens val av avfallstransportsystem påverkar ställningen för de företag för vilka den transport av avfall som kommunen ansvarar för utgör en betydande del av affärsverksamheten. I förslaget kvarstår kommunens möjlighet att välja mellan två avfallstransportsystem, men transport ordnad av en fastighetsinnehavare kan endast utnyttjas om vissa förutsättningar i lagen uppfylls. Bland annat på basis av remissutlåtandena verkar det som om de villkor som föreslagits bli föreskrivna för transport som ordnas av fastighetsinnehavaren åtminstone inte i nuläget skulle uppfyllas i alla de kommuner där det nu tillämpas avfallstransport enligt avtal. I sådana fall borde man inom kommunen övergå till kommunalt anordnad avfallstransport. Enligt en utredning av VATT ökar övergången till kommunalt ordnad transport konkurrensen mellan transportföretagen och den minskar eventuellt antalet företag inom branschen. Konkurrensutsättningen i kommunen antas inte gynna stora företag på bekostnad av de små och inte heller leda till rovprissättning eller ”predatory pricing” (VATT 1/2010).

En effektivare laglighetsövervakning av avfallshanteringen och förenhetligad praxis med säkerheter i samband med miljötillståndet kan antas förbättra förutsättningarna för jämlik konkurrens mellan företagen inom avfallsbranschen.

Konsekvenser för möjligheterna att utveckla innovationer inom avfallsbranschen

Propositionen antas inte ha några väsentliga effekter på möjligheterna att utveckla innovationer inom avfallshanteringen. Regleringsmiljön är en faktor som har betydelse för uppkomsten av innovationer. Andra verksamma faktorer är bl.a. den befintliga finansieringen (offentlig och privat) och nätverksbildningen mellan aktörerna. Allmänt taget har det också visat sig vara svårt att i efterhand reda ut hur innovationer uppkommit och vilka faktorer som inverkat på utvecklingen av teknologin (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska).

Under de senaste åren har flera konfliktsituationer i anknytning till ordnandet av avfallshantering mellan kommuner och privata avfallshanteringsföretag varit anhängiga vid förvaltningsdomstolarna och marknadsdomstolen. Man kan anta att motsättningen försvårar samarbetet mellan offentliga och privata aktörer och därigenom också utvecklingen av innovationer inom avfallshanteringen. Trots att man med lagstiftning inte direkt kan påverka t.ex. hur väl de olika aktörerna inom avfallshanteringen bildar nätverk och samarbetar med varandra bedöms den föreslagna avfallslagen öka förutsebarheten i regleringen.

Den lagstiftningsfaktor som främst påverkar innovationerna inom avfallsbranschen är hur strikta bestämmelserna om kvalitetsnivån inom avfallshanteringen är (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska). Med stöd av den föreslagna nya avfallslagen kan man i framtiden sätta ikraft bl.a. striktare hälso- och miljöskyddskrav på avfallshanteringen samt kvantitativa återanvändnings- och återvinningsmål eller -skyldigheter som verkställer prioriteringsordningen i avfallshanteringen. Propositionen har till denna del en indirekt främjande effekt på innovationer, och den kommer till uttryck på längre sikt närmast som en följd av krav som utgår från EU och som ska verkställas genom förordningar.

Tydlighet i bestämmelserna om ansvaret för ordnandet av avfallshantering främjar också innovationen. En klar ansvarsfördelning skapar förutsebarhet, vilket har en främjande betydelse för samarbetet mellan de olika aktörerna (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska). I propositionen avses att förtydliga bestämmelserna om fördelningen av ansvaret för avfallshanteringen genom att grunderna för att fastställa vilket kommunalt avfall som faller på kommunens ansvar ändras (32 §), kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand bestäms (33 §) och avfallstransportörernas rättigheter och skyldigheter preciseras (36 §). I producentansvarssystemet läggs ansvaret för att ordna avfallshantering för förpackningar uteslutande på producenterna (46 §). Övriga aktörer inom avfallshanteringen förbjuds att försvåra avfallshantering som producenten ordnat (47 §). Dessutom åläggs producenten med en uttrycklig bestämmelse att ordna transport från distributörens mottagningsplats i fråga om kasserade produkter (49 § 3 mom.).

De föreslagna ändringarna preciserar rättigheterna och skyldigheterna för de olika aktörerna inom avfallshanteringen i förhållande till den nuvarande lagstiftningen. I synnerhet förtydligas regleringen av ändringen i fråga om hanteringen av förpackningsavfall, eftersom ansvaret för att ordna avfallshantering uteslutande kommer att ligga på producenten i stället för att enligt nuvarande bestämmelser vara delat. Som helhet betraktad är ansvaret för att ordna hantering av kommunalt avfall dock fortfarande delat mellan avfallsinnehavaren, kommunen och producenten. Därför försvinner inte tolkningsproblemen i fråga om ansvarsfördelningen helt, trots att grunderna för ansvarsfördelningen preciseras. Dessutom kan kommunen fortfarande välja mellan två olika transportsystem, vilket har en försvagande betydelse för tydligheten och förutsebarheten i ansvarsfördelningen.

4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Propositionen har inte några betydande konsekvenser för statsekonomin. Propositionen ändrar inte kommunernas uppgifter när det gäller att ordna avfallshanteringen.

Ordnandet av avfallshanteringen i fråga om kommunalt avfall från hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet föreslås bli överförd på kommunerna (32 §). Dessutom åläggs kommunerna skyldighet i vissa fall att ordna avfallshantering i andra hand (33 §). Överföringen av förpackningsavfallshanteringen i sin helhet på producentens ansvar minskar kommunens skyldigheter för den delen. Kommunerna har i praktiken ordnat den avfallshantering av förpackningar som uppstår i samband med boende. Kommunerna täcker kostnaderna för sina uppgifter att ordna avfallshanteringen med avgifter som tas ut av avfallsinnehavarna.

Propositionen ökar kommunens myndighetsuppgifter beträffande avfallshanteringen i någon mån. Kommunen kan på ansökan av producenterna av hälsovårds- och socialtjänster samt av de offentligrättsliga samfunden, ifall vissa förutsättningar uppfylls, besluta om att avfall som hör till kommunens ansvarsområde inte behöver överlämnas till kommunens avfallshantering (42 §). Kommunen påförs ytterligare uppgifter som gäller att motta information om avfallstransport som ordnas av avfallsinnehavaren (39 §) och att föra ett register med den här informationen (143 §). Enligt lagförslaget måste man göra en anmälan om yrkesmässig insamling av avfall till kommunens miljövårdsmyndighet. Kommunen ska anmäla till den som gjort anmälan om anteckning i registret. Registret förs av en närings-, trafik- och miljöcentral. Kommunen kan ta ut avgifter för behand-

lingen av ansökningar och anmälningar enligt det föreslagna 144 § 2 mom.

4.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Uppgifts- och behörighetsfördelningen mellan kommunala och statliga myndigheter förändras inte enligt förslaget. Den kommunala miljövårdsmyndighetens och närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet som tillsynsmyndighet är liksom i den nuvarande avfallslagen delvis överlappande. Den osäkerhet i tillsynsansvaret som följer av detta har i någon mån konstaterats försvåra myndigheternas verksamhet. Det är emellertid svårt att i lagstiftningen dra en klar gräns mellan de kommunala och statliga myndigheternas behörighet. Inga förändringar sker heller i behörighetsfördelningen mellan de statliga myndigheterna. De besvär gällande avfallshantering som ska behandlas i förvaltningsdomstolarna styrs fortfarande till den lokalt behöriga förvaltningsdomstolen.

Propositionen innehåller ytterligare förslag vilka ökar myndigheternas uppgifter och med vilka syftet är att göra laglighetstillsynen av avfallshanteringen effektivare. De nya uppgifterna ökar ytterligare behovet av att prioritera bland de olika uppgifter som produktivitetsprogrammen inom förvaltningen medför i närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Anmälan till avfallsregistret enligt gällande lag ersätts med en ansökan till avfallshanteringsregistret (94 §). Antalet aktörer som omfattas av förfarandet förändras inte väsentligt, men behandlingen av ansökningar bygger tydligare på ett godkännande än förut. Propositionen ökar i viss mån arbetsmängden på de närings-, trafik- och miljöcentraler som behandlar ansökningarna. Besluten om godkännande i producentregistret måste förnyas inom en övergångstid, vilket ökar uppgifterna för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland.

Det nya förfarandet med förhandsgodkännande enligt propositionen i samband med internationella transporter (114 §) ökar i början uppgifterna för Finlands miljöcentral, som fungerar som tillsynsmyndighet. En återvinningsanläggning för avfall kommer att genom förhandsgodkännande omfattas av ett snabbare och mera förenklat anmälningsförfarande, vilket på längre sikt minskar uppgifterna i samband med enskilda avfallstransporter.

Uppgifterna för de kommunala myndigheterna kommer att öka i samband med tillsynen av avfallstransporten. De nya uppgifterna ansluter sig till behandlingen av den information som avfallstransportörerna lämnar in för övervakningens skull och till att föra register över informationen (143 §). I majoriteten av kommunerna — särskilt i dem där kommunerna står för avfallstransporten — används redan ett motsvarande register. Den föreslagna regleringen förbättrar möjligheterna för de kommunala myndigheterna att utöva tillsyn.

Kommunerna får i någon mån ytterligare uppgifter genom de behandlingar av ansökningar med vilka producenterna av hälsovårds- och socialtjänster samt de offentligrättsliga samfunden kan ansöka om möjlighet att ordna sin egen avfallshantering. Det är svårt att bedöma antalet ansökningar, men de kommunala eller regionala skillnaderna kan vara avsevärda. Ansökan om undantag påverkas å ena sidan av utbudet på den privata tjänstemarknaden och å andra sidan möjligheterna för kommunerna och de bolag som sköter avfallshanteringen för dem att erbjuda avfallshanteringstjänster som tillfredsställer avfallsinnehavarens behov.

Mottagandet av anmälningar om avfallsinsamling (100 §) är också en ny uppgift för kommunen. Å andra sidan underlättas den kommunala miljövårdsmyndighetens övervakningsarbete av att det finns information om var insamlingsplatserna för avfall finns, vem som står för dem och vad avfallet består av. Dessutom ersätter anmälan om insamlingen i vissa fall miljötillståndet och minskar i detta avseende arbetet för den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Kommunens skyldighet att ordna avfallsrådgivning enligt den nuvarande avfallslagen begränsas till att gälla kommunalt avfall på kommunens ansvar (93 §). Ändringen avser närmast att skriva in det nuvarande förfarandet i lagen. Den behörighet som gäller kommunens avfallshanteringsföreskrifter begränsas (91 §), vilket i någon mån kan minska kommunens uppgifter i samband med utfärdandet av avfallshanteringsföreskrifter. Å

andra sidan är det möjligt att behovet av kommunal styrning på motsvarande vis ökar på de områden där kommunerna fortfarande har behörighet.

Bestämmelserna om försummelseavgift som ingår i propositionen (131—133 §) skapar ett nytt arbetsredskap som är snabbare än det normala förvaltningstvånget och straffrättsliga påföljdssystemet. Möjligheten att fastställa en försummelseavgift förbättrar i väsentlig grad särskilt möjligheterna för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, som ansvarar för tillsynen över producentansvarssystemet, att ingripa i fall av så kallat gratisåk där producenten försummar ansökan till producentregistret och på så sätt försöker undvika de centrala skyldigheter som ingår i producentansvaret.

Skyldigheten för upprätthållaren av ett retursystem för dryckesförpackningar att föra en förteckning som är allmänt tillgänglig över sina medlemmar, och bland annat över de dryckesförpackningar för vilka medlemmen anslutit sig till systemet, underlättar tillsynsmyndighetens verksamhet. Dessutom underlättar bestämmelserna verkställandet och övervakningen av beskattningen av dryckesförpackningar vid Tullstyrelsen.

De nya bestämmelserna om säkerhet som föreslås i miljöskyddslagen (43 a—43 c §) underlättar bedömningen av säkerhetens godtagbarhet och minskar myndighetens behov av att följa upp säkerhetens realiserbarhet. Bedömningen av verksamhetsutövarens soliditet faller helt bort. Vid behov utfärdas bestämmelser om fastställandet av säkerhetens storlek genom en förordning av statsrådet. Förnyandet av verksamhetsutövarnas säkerheter enligt de föreslagna bestämmelserna ökar till en början miljötillståndsmyndigheternas arbete. På längre sikt underlättar emellertid de föreslagna bestämmelserna tillståndsprövningen och minskar arbetsmängden för denna. En revidering av tillståndsbestämmelserna i enlighet med bestämmelserna om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen (avfallslagens 120 §, miljöskyddslagens 46 §) skulle i början i någon mån öka tillståndsmyndigheternas arbete.

Bestämmelsen som gäller överföringen av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen (43 §) kräver att verksamheten inom vissa av de avfallsbolag som kommunen äger omdefinieras. Kommunernas skyldighet enligt propositionen att utse ett gemensamt organ för myndighetsuppgifter när de operativa uppgifterna har överförts till ett gemensamt bolag (23 §) ökar till en början kommunens uppgifter. På lång sikt gör ett gemensamt organ emellertid kommunernas beslutsfattande i avfallshanteringen effektivare. Beredandet och uppföljningen av ett beslut om avfallstransport som ordnas av en fastighetsinnehavare ökar kommunens uppgifter i de kommuner där ett motsvarande transportsystem enligt nuvarande lag är i bruk.

4.4 Miljökonsekvenser

Syftet med den föreslagna avfallslagen är att förhindra fara eller skada för hälsan och miljön samt att minska avfallets mängd och skadlighet, att främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, säkerställa en fungerande avfallshantering och förhindra nedskräpning.

Hur stor mängd avfall som uppstår beror till stor del på samhällsekonomins allmänna utveckling samt på annan lagstiftning och styrning än den inom avfallssektorn. Man kan inte i någon väsentlig mån påverka avfallsmängden med avfallslagstiftning, trots att avfallsregleringen genom det allt starkare livscykeltänkandet också allt mer sträcker sig till produkterna och produktionen. En följd av de allmänna principerna i rättsordningen är emellertid att man inte med lagstiftning kan sätta kvantitativa gränser för produktionen eller för lanseringen av produkter på marknaden. Därför har propositionen högst indirekt effekt på avfallsmängden. Med den föreslagna lagen kan man närmast styra behandlingen och annan avfallshantering av redan uppkommet avfall.

Propositionen innehåller en ny skyldighet enligt vilken verksamhetsutövare som producerar större mängder avfall ska föra bok över mängden så kallat specifikt avfall, så som den avfallsmängd som uppkommer i förhållande till en producerad tjänst eller produkt (119 §). Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att öka verksamhetsutövarnas och myndigheternas medvetenhet om material-

strömmarna i produktionsprocessen. Då kan man allt bättre identifiera metoder som ökar produktionsprocessernas materialeffektivitet och bl.a. granska produktionsprocessernas materialeffektivitet i miljötillståndet. Åtgärder som ökar materialeffektiviteten har visat sig minska ett företags kostnader (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska). Hur avfallsmängden eller dess skadlighet påverkas av skyldigheten att bokföra mängderna specifikt avfall framträder först på längre sikt.

Åtgärderna i propositionen kan för sin del minska utnyttjandet av naturresurserna, trots att också det främst beror på den allmänna ekonomiska utvecklingen och särskilt på världsmarknaden för råvaror. Avfallslagstiftningen påverkar marknadsställningen för avfallsbaserade material på många sätt. I de förordningar som utfärdas med stöd av avfallslagen kan man bestämma om gradvis åtstramade skyldigheter eller mål för återanvändning och annan återvinning av avfallet. Det föreslagna förfarandet när ett ämne upphör att klassificeras som avfall gör det möjligt att avlägsna avfallsmaterial avsett för återvinning från att omfattas av avfallsregleringen och därmed att lätta på den börda som regleringen av dessa material medför. Återvinning av avfall sparar ofta jungfruliga naturresurser, såsom marksubstans och metaller. Återvinningen minskar också de skadliga verkningarna på miljön som orsakas av täkt och förädling av naturresurserna. Förädling av återvinningsmaterial till råvara konsumerar i allmänhet avsevärt mindre energi än förädlingen av jungfruligt råmaterial. Materialåtervinningen minskar samtidigt de utsläpp som hanteringen av avfallet annars orsakar.

Propositionen medför inte som sådan några betydande förändringar i regleringen av produkter eftersom den nuvarande avfallsregleringen i princip omfattar produktens hela livscykel från tillverkning till avfallshantering. De skyldigheter och förbud som är förknippade med tillverkning och marknadslansering av produkten kommer under de närmaste åren att fortsätta att öka i och med att EU-regleringen utvecklas. Lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter som baserar sig på EU:s direktiv ställer striktare krav än tidigare på produkter som använder energi. Om produkten inte fyller kraven får den inte introduceras på EU-marknaden. Tills vidare prioriteras energieffektivitet i kraven för ekologisk design, men syftet är också att minska konsumtionen av naturresurser och de skadliga miljöeffekterna.

Bestämmelsernas inverkan på produkternas tillverkningssätt och egenskaper är svår att bedöma och särskilja från t.ex. den ökade medvetenheten hos konsumenterna och de förändringar i efterfrågan som därigenom uppstår. Allmänt taget ökas effekterna av produktregleringen väsentligt om den tillämpas på hela marknadsområdet för produkten. Till exempel i hanteringen av förpackningsavfall har producentansvaret i Finland varit ett nationellt beslut och inte någon skyldighet som följer av EU-bestämmelser. Systemet med producentansvar för förpackningar som ingår i propositionen påverkar knappast mängden eller beskaffenheten av det uppkomna avfallet, bl.a. för att besluten om tillverkning av förpackningarna i allmänhet fattas på andra premisser än den finländska marknaden. Förpackarna är också oberoende av producentansvaret motiverade att försöka optimera förpackningens vikt och hållbarhet bara av logistiska orsaker (SYKE 4/2010, presentationsblad på svenska).

Utsläppen till vatten, mark och luft till följd av avfallshanteringen är till största delen beroende av hur avfallet behandlas. Slutbehandlingen av avfall på avstjälpningsplatser eller genom förbränning leder i allmänhet till mera utsläpp än materialåtervinning och behandling för återanvändning. Hur stor del av utsläppen i luften de olika skedena av avfallshanteringen utgör är oklar, och forskningen ger motstridiga svar på frågan. Det här kommer sig av de olika avgränsningarna i och sätten att utföra livscykelbedömningarna. När man t.ex. betraktar miljöeffekterna av och kostnaderna för materialåtervinning och förbränning av avfall på basis av rapporten från projektet POLKU är transportens andel av utsläppen från avfallshanteringen liten (Suomen ympäristö 39/2008, presentationsblad på svenska). I en utredning som Rosk´n Roll Ab lät göra om växthusgasutsläpp från behandling av bioavfall (slutrap-

port 15.6.2010) fick man annorlunda resultat. Enligt en utredning av Förpackningsbranschens Miljöregister PYR Ab ser det ut som om ett tätare insamlingsnät för förpackningsavfall på glest bebodda områden väsentligt skulle öka växthusgasutsläppen under förpackningens livscykel (CRnet Oy 14.04.2010).

På det hela taget har förslaget inga direkta effekter på mängden utsläpp från avfallshanteringen. Utvecklingen på avfallsråvarumarknaden påverkar fortfarande i hög grad hur mycket avfall som materialåtervinns och hur mycket utsläppen från avfallshanteringen därför minskar. Propositionen ger flera medel för övervakning av lagligheten i avfallshanteringen, och det kan antas minska oändamålsenlig avfallshantering och därmed de utsläpp till luft, mark och vattendrag som en sådan orsakar. Å andra sidan minskas tillsynsmyndigheternas resurser av det produktivitetsprogram inom statsförvaltningen som tillämpats under den senaste tiden, vilket gör det svårt att ta nya styrmedel i bruk i den praktiska övervakningen.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen har inga direkta effekter på sysselsättningen. De eventuella effekter på sysselsättningen som den föreslagna lagen har inriktas främst på avfallshanteringsbranschen. Omkring 4 300 personer är idag sysselsatta inom branscher som är anknutna till avfallshantering, och det är ca 3 procent av antalet personer inom byggnadsbranschen (YMra 12/2010, presentationsblad på svenska). Oberoende av propositionen kommer affärsverksamheten i samband med avfallshanteringen och dess sysselsättande effekter sannolikt att öka i fortsättningen. Med en stadigt åtstramad reglering såsom skyldigheterna gällande separatinsamling, återanvändning och återvinning av avfall kan man påverka den ökande affärsverksamheten och antalet arbetsplatser inom branschen.

Preciseringen som gäller bestämmelserna om beredning av avfallsplaner (89 §) och den nya bestämmelsen om förfarandet vid utfärdandet av kommunala avfallsföreskrifter (92 §) förtydligar regleringen och underlättar medborgarnas deltagande i beslutsfattandet beträffande planering och styrning av avfallshanteringen. Propositionens förhållande till de grundläggande rättigheterna har behandlats i större omfattning i motiveringarna för lagstiftningsordningen för den föreslagna avfallslagen.

Avfallsinnehavarens och fastighetsinnehavarens ställning som konsumenter av avfallshanteringstjänster förbättras som en följd av propositionen. Tjänsterna i samband med separatinsamling av avfall ökar till följd av preciseringen av den reglering som gäller kvalitetskrav för kommunala avfallshanteringstjänster (34 §) och minimiantal mottagningsplatser för kasserade produkter som omfattas av producentansvaret (49 §). Den föreslagna nya bestämmelsen om rätt till prisavdrag vid fel (86 §) gäller såväl kommunala som privat erbjudna tjänster och förbättrar konsumentskyddet inom avfallshanteringen. Avfallsavgifternas genomblickbarhet förbättras, för både kommunala och privata företagare inom avfallshantering måste enligt den föreslagna avfallslagen i sina fakturor ytterligare specificera grunderna för fakturan (82 och 85 §). De märknings- och informationsskyldigheter som gäller producenterna, tillverkarna av produkterna och upprätthållarna av retursystemet för dryckesförpackningar (9, 12, 16, 51, 57 och 70 §) förbättrar konsumenternas möjligheter att få information om produkternas egenskaper och avfallshantering.

Med propositionen förbättras den regionala jämlikheten i fråga om tillgången till avfallshanteringstjänster. Mottagningsplatserna för kasserade produkter som omfattas av systemet med producentansvar ska vara lätt tillgängliga i hela landet. Den föreslagna skyldigheten för kommuner att i andra ordna avfallshantering (33 §) tryggar för sin del tillgängligheten till avfallshantering på områden där det inte uppstår tillräckligt med marknadsbestämd service.

Propositionen har inte påvisats ha några konsekvenser för jämställdheten mellan män och kvinnor.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Reformen av avfallslagstiftningen inleddes 2007, då miljöministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av lagstiftningen för avfallsbranschen. Arbetsgruppen fick i uppgift att göra upp ett förslag till modernisering av avfallslagstiftningen så att den motsvarar de nuvarande prioriteringarna inom avfallspolitiken i Finland och EU, den ändrade avfallslagstiftningen inom EU och bestämmelserna i grundlagen.

Arbetsgruppen bestod av representanter för miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Finlands Kommunförbund, Finlands Näringsliv EK, JLY-Avfallsverksföreningen rf, Finlands Naturskyddsförbund rf och Miljöföretagens Förbund rf. Arbetsgruppens permanenta sakkunniga kom från miljöministeriet, Finlands miljöcentral och Aalto-universitetets tekniska högskola.

En av arbetsgruppen tillsatt sektion beredde ett förslag till bestämmelser om producentansvar som skulle inkluderas i avfallslagstiftningen.

Både arbetsgruppen och dess sektion hörde flera sakkunniga under beredningen. Arbetsgruppen ordnade två omfattande samråd. Arbetsgruppen höll 44 möten och dess sektion 22 möten.

Arbetsgruppens förslag blev klart den 2 mars 2010. Arbetsgruppen föreslog att en ny avfallslag stiftas i stället för avfallslagen från 1993. I arbetsgruppens förslag ingick sju avvikande meningar. Man begärde utlåtanden om arbetsgruppens förslag av över hundra instanser. Utgående från utlåtandena färdigställdes regeringens proposition vid miljöministeriet och vid behov hördes också andra myndigheter, sakkunniga och intressebevakningsorganisationer.

Propositionen har anmälts till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Väntetiden för anmälan går ut den 29 november 2010.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Remissinstanser

Totalt 152 utlåtanden lämnades om arbetsgruppens förslag till avfallslag och lag om ändring av miljöskyddslagen. Ett sammandrag av utlåtandena är tillgängligt i elektroniskt format på miljöministeriets webbplats (www.ymparisto.fi/jatelainuudistus, på finska).

Utlåtanden lämnades av justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, naturmiljöavdelningen vid miljöministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Konkurrensverket, Konsumentverket, Trafiksäkerhetsverket TraFi, Försvarsförvaltningens byggverk, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), Finlands miljöcentral, Statistikcentralen, Tullstyrelsen, Säkerhetsteknikcentralen (Tukes), regionförvaltningsverket i Södra Finland, regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, regionförvaltningsverket i Östra Finland, regionförvaltningsverket i Norra Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajanaland, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Joensuu stad, Jyväskylä stad, Björneborg stad, Seinäjoki stad, Högsta förvaltningsdomstolen, Vasa förvaltningsdomstol, Kyrkostyrelsen, Tammerfors evangelisk-lutherska kyrkliga sam-

fällighet, Seinäjoki församling, Helsingfors universitet, juridiska fakulteten vid Åbo universitet, Tammerfors tekniska universitet, Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, Finlands Näringsliv EK, Finlands Livsmedelsindustriförbund rf, Emmaus Helsingfors rf, Finsk Energiindustri rf, Finansbranschens Centralförbund rf, Helsingforsregionens handelskammare, JLY - Avfallsverksföreningen rf, Kaivannaisteollisuus ry, Förbundet för Finsk Handel, Kemiindustrin KI rf, Lapplands handelskammare, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Turism- och Restaurangförbundet rf, Skogsindustrin rf, Renbeteslagens förbund, Pidä Lappi Siistinä ry, Håll Skärgården Ren rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Byggnadsindustrin RT rf, Föreningen för bygg- och inredningsvaruhandeln i Finland, Förening för Finlands Alkoholdryckhandel rf, Centern i Finland r.p., Delegationen för företagsärenden, Finlands Återanvändningscentrals förening rf, Finlands fastighetsförbund rf, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Finlands Kommunförbund, Finlands naturskyddsförbund, Finlands Egnahemsförbund rf, Finska Förpackningsföreningen rf, Finlands Seglarförbund rf, Suomen Romukauppiaiden liitto ry, Finlands Hamnförbund rf, Miljörättsliga Sällskapet i Finland rf, Företagarna i Finland rf, Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer, Förening för Teknisk Handel och Tjänster rf, Teknologiindustrin rf, Terveyspalvelualan Liitto, Vatten- och avloppsverksföreningen i Finland rf, Väli-Suomen ympäristöyritykset ry, Miljöföretagens Förbund rf, Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry, Olje- och Gasbranschens Centralförbund rf, Akkukierrätys Pb Oy, Alko Ab, A-Pullo Oy, Föreningen Ekoflaska rf, ERP Finland ry, Finn Spring Oy, FLIP ry, ICT Producenternas Andelslag — TY, Lidl Suomi Ky, Mepak-Kierrätys Oy, North Re-Tyre Oy, Förpackningsbranschens Miljöregister PYR Ab, Paperinkeräys Oy, Träförpacknings Återvinning PPK Ab, Recser Oy, SELT ry, SER-Tuottajayhteisö ry, Suomen Aaltopahviyhdistys ry, Suomen Autokierrätys Oy, Suomen Keräyslasiyhdistys ry, Suomen Keräystuote Oy, Suomen Kuitukierrätys Oy, Suomen Kuluttajakuitu ry, Suomen Matkailuautokierrätysyhdistys MAK ry, Suomen NP-kierrätys Oy, Suomen Palautuspakkaus Oy, Finsk Däckåtervinning Ab, Suomen Teollisuuskuitu Oy, Finlands Returplast Ab, HRM Helsingforsregionens miljötjänster, Östra Nylands Avfallsservice Ab, Jämsän Seudun Jätehuolto Oy, Jätekukko Oy, Lakeuden Etappi Oy, Lapin Jätehuolto kuntayhtymä, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, Oulun Jätehuolto, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy, Rosk'n Roll Oy Ab, Rouskis Oy, Åbonejdens Avfallsservice Ab, Vestia Oy, Ylä-Savon Jätehuolto Oy, Conforman Oy, Ekokem Oy Ab, Kuusakoski Oy, Lassila & Tikanoja Oyj, Forststyrelsen, Motiva Oy, Senatfastigheter, SITA Finland Oy Ab, St1 Biofuels Oy, Suomen Terveystalo Oy, Finlands Universitetsfastigheter Ab, och av vissa privatpersoner.

Allmänt

Remissinstanserna betraktade i allmänhet en modernisering av avfallslagstiftningen som nödvändig, även om man i vissa utlåtanden föreslog att avfallslagstiftningen omarbetas som en del av den mer omfattande reformen av miljölagstiftningen. I flera utlåtanden konstaterades att förhållandet mellan lagen och förordningarna behöver klarläggas. Vissa remissinstanser ansåg också att det i arbetsgruppens förslag finns för mycket som ska regleras genom statsrådets förordning och att bemyndigandena att utfärda förordning inte är tillräckligt specificerade. I den fortsatta beredningen har man strävat efter att skapa klarhet i bestämmelserna och noggrannare avgränsa bemyndigandena att utfärda förordning.

Detaljerade anmärkningar

De flesta remissinstanserna förordade en utformning av lagens syfte i enlighet med avfallsdirektivet, där miljö- och hälsoskyddet nämns som första syfte. Många remissinstanser konstaterade dessutom att lagens tillämpningsområde ska följa avfallsdirektivets tillämpningsområde. Definitionen av biprodukt ansågs var obestämd. I den fortsatta beredningen har lagens syfte granskats och man har dessutom gjort preciseringar av tillämp-

ningsområdet och definitionen av biprodukt samt preciserat motiveringarna för dessa.

I vissa utlåtanden konstaterades att tillämpningen av en prioriteringsordning inte får leda till att företagens möjligheter att utveckla materialeffektiviteten begränsas. Å andra sidan konstaterades att möjligheten att avvika från prioriteringsordningen ska begränsas till endast sådana situationer där den är motiverad med tanke på miljökonsekvenserna under hela livscykeln. I den fortsatta beredningen har man till största delen hållit sig till formuleringen i arbetsgruppens förslag.

I flera av utlåtandena konstaterades att de omsorgsplikter som i arbetsgruppens förslag ingår i de allmänna skyldigheterna är ovanligt stränga och att de ska mildras. I den fortsatta beredningen har bestämmelserna preciserats och skyldigheten att se till att verksamheten inte förfular miljön, som i utlåtandena ansågs särskilt problematisk, har ersatts med kravet att verksamheten eller anläggningen ska passa in i miljön.

Man både stödde och motsatte sig den föreslagna ansvarsfördelningen med tanke på hanteringen av kommunalt avfall. I de utlåtanden som stödde arbetsgruppens föreslagna ansvarsfördelning ansågs den underlätta verkställandet av miljö- och hälsoskyddet samt skapa förutsättningar för lönsamma investeringar i återvinning och behandling av avfall genom stora, jämna materialflöden som är garanterade i alla marknadslägen. I de utlåtanden som motsatte sig förslaget å sin sida ansåg man att den föreslagna ansvarsfördelningen begränsar avfallsinnehavarens valfrihet, vilket ansågs problematiskt. Särskilt ansågs den föreslagna ansvarsfördelningen försvåra avfallshanteringen som helhet inom branscher där det uppkommer både avfall som kommunen ansvarar för och avfall som hanteras av avfallsinnehavaren. I vissa utlåtanden föreslogs att kommunens ansvar begränsas, i andra att det utvidgas ytterligare. I en del av utlåtandena föreslogs det dessutom att kommunen också i fortsättningen ska ansvara för mottagningen av farligt avfall från jordbruket. I den fortsatta beredningen har ansvarsfördelningen i fråga om hanteringen av kommunalt avfall till största delen bibehållits enligt arbetsgruppens förslag, men mottagningen av farligt avfall från jordbruket har enligt förslagen i utlåtandena inkluderats i kommunens ansvarsområde. Dessutom har bestämmelserna som gäller kvalitetskraven för kommunala avfallshanteringstjänster preciserats och i lagen har också inkluderats vissa undantag från skyldigheten att överlämna avfallet till kommunalt anordnad avfallshantering.

Båda alternativen för kommunalt anordnad avfallstransport som presenteras i arbetsgruppens förslag vann understöd. Förespråkarna för kommunalt anordnad avfallstransport ansåg att alternativet främjar marknadens funktion, garanterar tillgången på tjänster, effektiverar transportlogistiken, minskar utsläppen från transporter, säkerhetsriskerna och andra olägenheter, är administrativt tydlig, möjliggör den myndighetstillsyn och sammanhängande kontroll av de olika skedena av avfallshanteringen som lagen kräver samt möjliggör jämlikhet i fråga om avfallsavgifterna. Andra remissinstanser ansåg att alternativet där kommunen själv fattar beslut om transportsystemet gör det möjligt att bevara kommunens självbestämmanderätt. Det avtalsbaserade transportsystemet som ingår i detta alternativ ansågs trygga kundens valfrihet samt möjliggöra en mer flexibel, kundorienterad och fungerande tjänst än den kommunalt anordnade avfallstransporten. Alternativet ansågs trygga framför allt de små och medelstora avfallstransportföretagens verksamhetsförutsättningar, sysselsättningen och marknadens funktion samt främja investeringar och innovationer. I utlåtandena framfördes också att alternativet där kommunen fattar beslut om transportsystemet kan vara problematiskt med tanke på grundlagen.

I den fortsatta beredningen har man beslutat att bibehålla det nuvarande systemet, enligt vilket kommunen fattar beslut om transportsystemet. Kommunen kan på så sätt också besluta att ordna transporten av kommunalt avfall som kommunen ansvarar för inom vissa områden i kommunen så att fastighetens innehavare avtalar om detta med transportören. Förutsättningarna för kommunens beslutsfattande med anknytning till transportsystemet preciseras och bestämmelser om att effektivisera uppföljningen av och tillsynen över transporterna fogas till lagen.

Den föreslagna bestämmelsen om de kommunala avfallshanteringsmyndigheternas uppgifter och dess organisering understöddes och det ansågs att den klargör arbetsfördelningen mellan olika kommunala myndigheter och mellan kommunen och kommunägda bolag. Å andra sidan föreslogs det att beslut om uppgifter som innefattar omfattande offentlig makt, bör i lag föreskrivas kommunfullmäktige. I utlåtandena ansågs också bestämmelsen som gäller överföringen av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen till kommunägda bolag problematisk med tanke på grundlagen. Bestämmelserna har preciserats i den fortsatta beredningen.

I flera utlåtanden motsatte man sig förslaget till separat bokföring över avfallshanteringstjänster och kravet på ett separat bokslut. Kravet på en separat kalkyl betraktades i många utlåtanden som ett bättre alternativ än ett separat bokslut. I den fortsatta beredningen har kravet på ett separat bokslut ersatts med ett krav på en separat kalkyl som beskriver verksamhetens ekonomiska resultat.

Man både stödde och motsatte sig en utvidgning av producentansvaret inom avfallshanteringen av förpackningsavfall. I utlåtandena framfördes också mycket motstridiga åsikter om vem som ska ansvara för insamlingen av avfallet. I vissa utlåtanden ansåg man att kommunerna ska ha ansvaret framför allt för insamlingen av konsumentförpackningar och förpackningsavfall från fastigheter som omfattas av kommunens avfallshantering. I andra utlåtanden å sin sida motsatte man sig kommunens möjlighet att samla in förpackningsavfall från fastigheterna. I den fortsatta beredningen har man förhandlat med olika parter och kommit fram till en lösning där producenterna ansvarar för hanteringen av förpackningarna minst enligt den minimikravnivå som fastställs i lagen och med stöd av den. Kommunen har i alla fall rätt — på samma sätt som för annat avfall som omfattas av producentansvar — att komplettera mottagningen av förpackningsavfall som en del av annan avfallshantering som kommunen ansvarar för enligt lag.

I flera utlåtanden motsatte man sig distributörernas skyldighet att ta emot kasserade elektriska och elektroniska produkter samt producenternas skyldighet att ansvara för transporten av insamlade produkter. I en del av utlåtandena föreslogs att om distributörerna blir skyldiga att ta emot kasserade produkter ska man också godkänna andra mottagningsplatser än mottagning i närheten av försäljningsstället. I den fortsatta beredningen har distributörernas mottagningsskyldighet till största delen bibehållits enligt arbetsgruppens förslag, men distributören har möjlighet att ordna mottagning av kasserade produkter någon annanstans än på försäljningsstället, om mottagningsplatsen är lika lättillgänglig för produktinnehavaren och om detta är ändamålsenligt med avseende på den transport som producenten ordnar.

Man både stödde och motsatte sig kraven som gäller märkningar på dryckesförpackningar. Skyldigheten att märka förpackningarna konstaterades underlätta tillsynen över beskattningen, men kostnaderna som märkningen orsakar ansågs också orimligt höga. I den fortsatta beredningen har skyldigheten att märka förpackningarna bibehållits enligt arbetsgruppens förslag. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan emellertid på ansökan bevilja undantag från märkningsskyldigheten, om de förpackade dryckerna inte överlåts till konsumenter eller om avsaknaden av märkningar inte försvårar returneringen av dryckesförpackningarna väsentligt. Den föreslagna obegränsade skyldigheten för distributörer av pantförsedda dryckesförpackningar att ta emot tomma förpackningar ansågs också orimlig, särskilt för små försäljningsställen. I den fortsatta beredningen har skyldigheten begränsats till att gälla ett i förhållande till mängden saluhållna förpackade drycker skäligt antal tomma dryckesförpackningar som omfattas av samma retursystem.

I flera utlåtanden ansågs det viktigt att man tryggar genomblickbarheten i fråga om grunderna för den kommunala avfallsavgiften och att kommunerna ska identifiera vilka utgifter som ska täckas med avfallsavgifterna. Man konstaterade dessutom att grunderna för fastställandet av grundavgiften ska definieras i detalj. Man ska också se till att avgiften begränsas till de allmänna utgifterna för avfallshanteringen. I den fortsatta beredningen har bestämmelserna justerats så att de bättre

tryggar genomblickbarheten i fråga om grunderna för avgiften.

Man var till största delen nöjda med de föreslagna bestämmelserna om godkännande av transport- och mäklarverksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret. I många utlåtanden konstaterades i alla fall att det föreslagna förfarandet är besvärligt och resurskrävande. Särskilt det föreslagna remissförfarandet ansågs vara arbetskrävande. I den fortsatta beredningen har bestämmelsen om remissförfarandet avlägsnats som onödig bestämmelse på lagnivå och bestämmelserna om avfallshanteringsregistret har preciserats. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten för transportören ansågs också alltför resurskrävande och svår att verkställa. Bestämmelsen har avlägsnats i den fortsatta beredningen.

Avfallstransportörernas och -producenternas bokföringsskyldighet i enlighet med arbetsgruppens förslag betraktades i vissa utlåtanden som orimliga. Utvidgningen av bokföringsskyldigheten betraktades i alla fall också som en viktig utgångspunkt för att främja materialanvändningens effektivitet. Den ansågs möjliggöra en noggrannare tillsyn över avfallsflödena och underlätta planeringen av avfallshanteringen. I den fortsatta beredningen har bestämmelserna som gäller bokföringsskyldigheten preciserats, men skyldigheten har till största delen bibehållits enligt arbetsgruppens förslag.

Man både stödde och motsatte sig den föreslagna försummelseavgiften. Vissa remissinstanser ansåg den vara ett alltför hårt straff, särskilt för brister i uppgifts- och bokföringsskyldigheterna. Däremot ansågs försummelseavgiften nödvändig vid försummelse av skyldigheten att göra en ansökan om godkännande av verksamheten till producentregistret. De föreslagna bestämmelserna om försummelseavgiften betraktades som problematiska eftersom samma handling också kan få straffrättslig påföljd. Påförandet av en försummelseavgift för brott mot uppgiftsskyldigheten betraktades också som problematiskt med tanke på skyddet mot självinkriminering. I den fortsatta beredningen har försummelseavgiften avlägsnats som påföljd för brott mot uppgifts- och bokföringsskyldigheten. I bestämmelsen har också inkluderats ett förbud mot att påföra försummelseavgift om den betalningsskyldige har dömts för samma förseelse eller om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning, åtalsprövning eller är anhängigt vid en domstol.

I utlåtandena både stödde och motsatte man sig bestämmelserna om säkerhet som krävs i fråga om verksamheten. Särskilt motsatte man sig kravet på säkerhet i fråga om andra än avfallsbehandlaren. I några utlåtanden ansåg man dessutom att alla nuvarande typer av säkerhet ska godkännas också i framtiden. Andra remissinstanser ansåg å andra sidan att typerna av säkerhet ska begränsas för att underlätta tillsynen. I den fortsatta beredningen avstod man från en utvidgning av av tillämpningen av reglering av säkerheter till andra verksamheter än avfallshantering och övergångsperioderna med anknytning till preciseringen av kraven på säkerhet har förlängts betydligt. I övrigt har bestämmelserna till största delen bibehållits enligt arbetsgruppens förslag.

6 Samband med andra propositioner

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker samt om ändring av vissa lagar som gäller accis (RP 148/2010 rd). Propositionen innehåller förslag till ändring av lagen om accis på vissa dryckesförpackningar. Bestämmelserna om hänvisning i den nu gällande lagen om accis på vissa dryckesförpackningar till lagen om påförande av accis hänvisar till den redan upphävda lagen om påförande av accis (1469/1994) som har ersatts av den nuvarande punktskattelagen. I denna regeringsproposition föreslås det inte att alla hänvisningsbestämmelserna ska ändras, utan ändringarna gäller endast de paragrafer i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar som har en klar anknytning till avfallslagens bestämmelser. De övriga hänvisningsbestämmelserna i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar föreslås bli ändrade i ovannämnda regeringsproposition.

Riksdagen behandlar en proposition med förslag till avfallsskattelag (RP 159/2010 rd). I propositionen föreslås att den gällande la-

gen upphävs och att en ny avfallsskattelag stiftas. Propositionen innehåller hänvisningar till den nuvarande avfallslagen och de begrepp som används i den.

Riksdagen behandlar också regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av vissa lagar som gäller Säkerhetsteknikcentralens uppgifter och behörighet (RP 173/2010 rd). I propositionen föreslås ändringar i den nuvarande avfallslagens 57, 58 och 65 §. Samtidigt behandlar riksdagen en regeringsproposition med förslag till lagar om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen, 58 § i naturvårdslagen samt 20 § i miljöskyddslagen (RP 157/2010 rd). I och med de föreslagna bestämmelserna genomförs i Finland Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/99/EG) om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser. I propositionen ingår ett förslag om ändring av strafflagens 48 kap. 1 §.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Avfallslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Lagens syfte är att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar samt minska avfallets mängd och skadlighet, främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, säkerställa en fungerande avfallshantering och förhindra nedskräpning. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen till stor del den nuvarande avfallslagens syfte. Med den fara och skada för hälsan och miljön som avfallshantering orsakar avses dels av avfallshanteringen orsakad lokal eller regional förorening, dels mera vittgående verkningar, t.ex. inverkan på klimatförändringen eller på ozonskiktets uttunning. Lagens syfte motsvarar i stora drag avfallsdirektivets syfte och tillämpningsområde som anges i artikel 1 i avfallsdirektivet.

Jämfört med den gällande avfallslagen innehåller den föreslagna bestämmelsen de nya målen att förhindra nedskräpning och säkerställa en fungerande avfallshantering. Man bör sträva efter att garantera alla avfallsproducenter adekvata avfallshanteringstjänster under alla förhållanden. Avfallet bör i slutändan hanteras adekvat, oberoende av var och inom vilket slag av verksamhet det uppkommer.

De mål som nämns i bestämmelsen omfattar också de producentansvarssystem som anges i 6 kap. I 3 a kap. i den nuvarande avfallslagen finns särskilda bestämmelser om syftet med producentansvaret.

2 §. *Tillämpningsområde.* Lagens tillämpningsområde föreslås till stor del förbli detsamma som den gällande lagens.

Enligt 1 mom. ska lagen tillämpas på avfall, avfallshantering och nedskräpning samt på produkter och verksamheter som ger upphov till avfall. På produkter och verksamheter avses lagen bli tillämpad till den del det är påkallat för reglering av det avfall som produkterna eller verksamheterna ger upphov till. Detta kommer i fråga närmast för genomförande av bestämmelserna i Europeiska unionens avfallslagstiftning om minskning av avfallets mängd och skadlighet, återanvändning av produkter, materialåtervinning och annan avfallshantering.

I 2 mom. preciseras lagens tillämpningsområde i fråga om fartygsgenererat avfall som avses i miljöskyddslagen för sjöfarten och avfall som uppkommit vid en oljeskada eller fartygskemikalieolycka som avses i lagen om bekämpning av oljeskador. De föreslagna partiella begränsningarna av avfallslagens tillämpningsområde motsvarar de begränsningar som nu finns i avfallsförordningen. Författningshänvisningarna uppdateras i överensstämmelse med den reviderade lagstiftningen om miljöskydd för sjöfarten och bekämpning av oljeskador.

Hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. är informativ och genom den uttrycks det liksom i den nuvarande avfallslagen att inte bara avfallslagen utan också miljöskyddslagen innehåller bestämmelser om hindrande av sådan förorening av miljön som orsakas av avfall. På motsvarande sätt föreslås också en hänvisning till hälsoskyddslagen, enligt vars 22 § avfall ska förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

3 §. *Begränsningar av tillämpningsområdet.* I paragrafen föreskrivs det med stöd av artikel 2 i avfallsdirektivet om vissa undantag från lagens tillämpningsområde.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska lagen inte tilllämpas på utsläpp till luft. Utsläpp till luft har i allmänhet inte betraktats som avfall. Gasformiga utsläpp till luft har helt och hållet undantagits från avfallsdirektivets tilllämpningsområde.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska koldioxid som avskilts och transporterats för geologisk lagring eller lagrats geologiskt undantas från lagens tillämpningsområde, till den del bestämmelser om den finns någon annanstans i lag. Dessutom ska geologisk lagring av koldioxid undantas helt och hållet från lagens

tillämpningsområde, om den totala mängd som avses bli lagrad underskrider 100 000 ton och syftet med lagringen är forskning, utveckling eller provning av nya produkter och processer. Bestämmelsen motsvarar den ändring av artikel 2 i avfallsdirektivet som gjordes i samband med att direktivet om geologisk lagring av koldioxid antogs.

Enligt 3 punkten ska lagens tillämpningsområde inte omfatta avloppsvatten till den del bestämmelser om avloppsvatten finns någon annanstans i lag. Bestämmelser om utsläppande av avloppsvatten i vatten och avlopp finns i bl.a. miljöskyddslagen, vattenlagen och vattentjänstlagen. Den föreslagna begränsningen är motiverad för undvikande av överlappande reglering. Samtidigt säkerställs det att kraven i avfallsdirektivet uppfylls. Avloppsvatten har undantagits från avfallsdirektivet till den del det omfattas av annan gemenskapslagstiftning.

Enligt Europeiska gemenskapernas domstols dom C-252/05 har lagstiftarna i gemenskapen uttryckligen haft för avsikt att definiera att avloppsvatten utgör avfall, men i lagstiftningen ingår ändå bestämmelsen att avfall av detta slag i vissa fall kan falla utanför direktivets tillämpningsområde. Förutsättningen är att avloppsvatten av detta slag omfattas av annan lagstiftning. För att lagstiftningen i fråga ska kunna anses utgöra annan lagstiftning måste den enligt domen innehålla precisa bestämmelser om organiseringen av avfallshanteringen och säkerställa en miljöskyddsnivå som motsvarar allra minst den nivå som följer av att avfallsdirektivet iakttas.

Det undantag beträffande avfall från explosiva varor, kärnavfall och radioaktivt avfall som föreslås i 4 punkten motsvarar till sitt innehåll motsvarande bestämmelse i den nuvarande avfallslagen och undantaget i artikel 2.1 d—e i avfallsdirektivet.

Undantaget beträffande muddermassa i 5 punkten avses ersätta det undantag som anges i 2 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen och gäller avfall som deponeras i havet med stöd av tillstånd enligt havsskyddslagen (1415/1994). I enlighet med direktivet avses undantaget gälla både muddermassa som deponeras i havet och muddermassa som deponeras i vatten av annat slag. Undantaget begränsas till icke-förorenade muddermassor. I artikel 2.3 i avfallsdirektivet begränsas direktivets tillämpningsområde så att det inte omfattar sediment som är icke-farliga. En begränsning som är snävare än i direktivet är motiverad med beaktande av behovet av att föreskriva också om behandlingen av sådana muddermassor som anses vara förorenade men inte når upp till gränsvärdena för farligt avfall. När det bedöms om muddermassorna är icke-förorenade kan man använda som hjälpmedel t.ex. de bedömningsgrunder och andra rekommendationer som ingår i miljöministeriets guide om muddring och deponering av muddermassor (Miljöhandledning 117/2004).

Enligt 6 punkten begränsas avfallslagens tillämpningsområde så att det inte omfattar några animaliska biprodukter som avses i biproduktförordningen utom sådana som är avsedda för förbränning, deponering på avstjälpningsplatser eller användning vid biogasanläggningar, komposteringsanläggningar eller andra biologiska behandlingsanläggningar. Bestämmelsen motsvarar artikel 2.2 b i avfallsdirektivet. Utanför tillämpningsområdet står därmed t.ex. biprodukter som används för tillverkning av gödselfabrikat, inom foderproduktion eller vid tillverkning av foder för sällskapsdjur. Biprodukter som är sådana att de förfaranden för godkännande som anges i biproduktförordningen tillämpas på internationell transport av dem har dessutom uteslutits särskilt ur avfallstransportförordningen. Stallgödsel från animalieproduktionens djur, vilket är en animalisk biprodukt enligt biproduktförordningen, omfattas på motsvarande grunder av avfallslagen när den är avsedd för förbränning, deponering på en avstjälpningsplats eller användning vid en biogas- eller komposteringsanläggning eller någon annan biologisk behandlingsanläggning. Däremot omfattas stallgödsel som är avsedd att användas som gödselfabrikat eller som råmaterial för gödselfabrikat samt användningen av obearbetad stallgödsel till gödsling av åkrar och jordförbättring inte av avfallslagen.

Undantagen från lagens tillämpningsområde föreslås vara motsvarande i fråga om hela kroppar av djur som dött på annat sätt än genom slakt, inbegripet djur som avlivats i syf-

te att utrota djursjukdomar. Exempelvis djurkroppar som transporterats till destruktionsanläggningar, grävts ned eller använts till utfodring med kadaver och andra animaliska biprodukter avses inte ingå i lagens tillämpningsområde, utan på dessa funktioner tillämpas biproduktförordningen. Det är däremot meningen att lagen ska tillämpas på djurkroppar som är avsedda för deponering på avstjälpningsplatser eller förbränning. Statsrådets förordning om avfallsförbränning tillämpas dock inte på förbränning av ovan nämnda hela djurkroppar, i stället tillämpas på den kraven i biproduktförordningen vid förbränning i samband med både sedvanlig jordbruksverksamhet och allvarliga, akuta djursjukdomsfall. Den föreslagna begränsningen är något snävare än motsvarande bestämmelse i artikel 2.2 c i avfallsdirektivet, enligt vilken direktivet inte tillämpas på kadaver som ska bortskaffas i enlighet med biproduktförordningen.

Genom bestämmelserna om biprodukter i 6 punkten begränsas avfallslagens nuvarande tillämpningsområde i någon mån. Den gällande avfallslagen tillämpas i sin helhet på animaliska biprodukter och bearbetningsmaterial som hör ihop med dem, i den utsträckning materialen utgör avfall. Genom de föreslagna begränsningarna minskas den överlappande reglering som gäller insamling och transport av animaliska biprodukter och motsvarande material. Tillståndsplikten för bearbetning av animaliska biprodukter förblir däremot i stort sett oförändrad. Med stöd av miljöskyddslagen krävs miljötillstånd av t.ex. fabriker för tillverkning av foder eller foderprotein, foderblandningsanläggningar och benmjölsfabriker.

Enligt 7 punkten ska lagen inte tillämpas på förorenad jord som inte lösgjorts från berggrunden eller marken. Enligt EU-domstolens rättspraxis kan icke utgrävd förorenad jord vara sådant avfall som avses i avfallsdirektivet, men den har undantagits från direktivets tillämpningsområde (C-1/03). I direktivets tillämpningsområde ingår i enlighet med artikel 2.1 b inte heller icke förorenad jord in situ och byggnader med permanent markkontakt. De sist nämnda materialen betraktas i regel inte som avfall, och det är således inte nödvändigt att ange i avfallslagen att de inte ingår i lagens tillämpningsområde.

Enligt 2 mom. undantas från lagens tillämpningsområde delvis också vissa slag av avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial. Enligt förslaget ska varken de registreringsförfaranden och andra administrativa förfaranden som det föreskrivs om i 11 kap. eller de krav på bokföring, lämnande av uppgifter, uppföljning, kontroll och transportdokument som det föreskrivs om i 13 kap. tillämpas på återvinning av de slag av avfall som nämns i bestämmelsen. Dessutom föreslås det bli föreskrivet i miljöskyddslagen liksom nu att miljötillstånd inte krävs för återvinning av dem.

Bestämmelsen gäller material som motsvarar de allmänna kännetecken för avfall som det föreskrivs om i 5 §. På sådana material från jord- och skogsbruket som inte utgör avfall tillämpas avfallsregleringen givetvis inte. Exempel på sådana material är halm som används som strö, isoleringsmaterial eller dekoration, vegetabiliska material som används för utfodring av djur på gården samt hyggesavfall som med säkerhet återvinns i form av energi.

Begränsningen inbegriper för det första avfall som avses i 2 mom., om det utnyttjas inom jord- och skogsbruket för andra ändamål än energiproduktion. Med detta avses t.ex. användning som gödselfabrikat i enlighet med lagen om gödselfabrikat samt annan motsvarande nyttoanvändning inom växtproduktionen på ett sådant sätt att hälsan och miljön inte orsakas olägenhet. Också användning av växtrester som foder eller vid utfodring av vilt omfattas av begränsningen. För det andra föreslås de skyldigheter som avses i bestämmelsen inte heller bli tillämpade på vegetabiliskt avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial och som används inom energiproduktion.

Återvinningen av de nämnda avfallsslagen har på motsvarande sätt delvis uteslutits också ur avfallsdirektivets tillämpningsområde. Enligt artikel 2.1 f i direktivet ska från direktivets tillämpningsområde undantas fekalier, halm och annat naturligt, icke-farligt material från jordbruk eller skogsbruk som används

inom jordbruk, skogsbruk eller för energiproduktion från sådan biomassa genom processer eller metoder som inte skadar miljön eller utgör ett hot mot människors hälsa. Syftet med det nu föreslagna partiella undantaget från lagens tillämpningsområde som avser vissa slag av avfall från jord- och skogsbruk är att främja återvinningen av avfall och att samtidigt säkerställa att återvinningen inte medför någon i direktivet avsedd fara eller skada för miljön.

Enligt förslaget upptas inte alla i artikel 2 i avfallsdirektivet angivna undantag från tillämpningsområdet i paragrafen. I artikel 2.1 c anges det att tillämpningsområdet inte omfattar icke förorenad jord och annat naturligt förekommande material som grävts ut i samband med byggverksamhet, när det är säkerställt att materialet kommer att användas för byggnation i sitt naturliga tillstånd på den plats där grävningen utfördes. Det i bestämmelsen avsedda material som med säkerhet och någorlunda omedelbart kommer att användas för byggnation, i sitt naturliga tillstånd eller efter att ha förbehandlats genom sållning eller på något annat motsvarande sätt, på den plats där grävningen utfördes eller någon annanstans motsvarar sällan de allmänna kännetecknen för avfall, och det är därför inte nödvändigt att föreskriva om ett sådant undantag från avfallslagens tillämpningsområde.

Enligt artikel 2.2 d är det utvinningsavfall som direktivet om hantering av avfall från utvinningsindustrin omfattar undantaget från direktivets tillämpningsområde. Direktivet gäller avfall från utvinningsverksamhet och avfall som behandlas i samband med den, men inte hantering av utvinningsavfall som transporteras till någon annan plats. I Finland har direktivet genomförts genom miljöskyddslagen och delvis också med stöd av avfallslagen. Liksom i direktivet tillämpas inte bestämmelserna om avstjälpningsplatser på deponier för utvinningsavfall, och miljötillstånd behöver inte sökas för vissa ofarliga deponier för utvinningsavfall. Det är inte skäl att ändra den nuvarande regleringsmodellen. De nuvarande undantagen från miljötillståndsplikt för deponier för utvinningsavfall föreslås kvarstå i miljöskyddslagen.

4 §. *Tillämpning inom försvarsmakten.* Paragrafen föreslås innehålla en bestämmelse om tillämpning av avfallslagen på försvarsmaktens verksamhet. Principen är att lagen ska tillämpas på försvarsmaktens verksamhet. Den tillämpas dock inte på verksamhet inom försvarsmakten som är sådan att tillämpning av lagen på den skulle äventyra rikets säkerhet eller försörjningsberedskap. Lagen avses inte heller bli tillämpad på produkter som är avsedda särskilt för militärt bruk eller produkter som hänför sig till bevakning av rikets centrala säkerhetsintressen. Närmare bestämmelser om tillämpning av lagen på försvarsmakten får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. För närvarande föreskrivs det om saken i 2 § i avfallsförordningen och, för vissa produkters del, i 18 b § i avfallslagen.

5 §. *Definition av avfall.* Enligt den föreslagna paragrafen förblir den allmänna definitionen av avfall likadan som i den nuvarande lagen. Definitionen är också förenlig med motsvarande definition i avfallsdirektivet.

Avsikten är att genom 2 mom. förtydliga den i 1 mom. angivna allmänna definitionen av avfall genom att precisera gränsdragningen mellan avfall som uppkommer genom en produktionsprocess och biprodukter. Genom bestämmelsen genomförs artikel 5 i avfallsdirektivet. Definitionen av biprodukt avses vara direkt tillämplig i förvaltningsbeslut, t.ex. i det miljötillståndsförfarande om vilket det föreskrivs i miljöskyddslagen. Det innebär att avfallsinnehavaren i första hand klassificerar ämnet eller föremålet utifrån klassificeringskriterierna i 2 mom. Det är skäl att lagra det informationsmaterial som hänför sig till klassificeringen, och vid behov bör överläggningar om klassificeringen föras med tillsynsmyndigheten. I fråga om miljötillståndspliktig verksamhet granskar tillståndsmyndigheten klassificeringsförslaget i samband med att tillståndsärendet behandlas. I anslutning till årsrapporteringen av hanteringen av det avfall som verksamheten genererar kommer klassificeringen och eventuella behov av att ändra den också till tillsynsmyndighetens kännedom för att bedömas. Myndigheterna har dessutom med stöd av 122 § rätt att få uppgifter om biprodukter för

säkerställande av att de har klassificerats korrekt.

Utifrån bestämmelsen är det möjligt att definiera som biprodukt bara s.k. restprodukter som uppkommer som biflöde i en produktionsprocess, vid sidan av den egentliga huvudprodukten. Med stöd av denna bestämmelse kan t.ex. restprodukter från konsumtion inte definieras som biprodukter. Biprodukter utgör inte avfall som avses i denna lag, och på dem tillämpas därmed inte vare sig denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Biprodukter jämställs med vilka produkter som helst och omfattas av den relevanta produktlagstiftningen. Som exempel kan nämnas att kemikalielagstiftningen ska tillämpas på biprodukter som innehåller farliga ämnen, liksom den eventuella övriga speciallagstiftning som gäller produktkategorin i fråga. Enligt bestämmelsen är det möjligt att definiera ett ämne eller föremål som biprodukt bara om alla förutsättningar enligt 2 mom. uppfylls. Till skillnad från avfall som uppkommer genom en process kan det anses att en restprodukt som definieras som biprodukt har producerats med avsikt i processen. Ett tecken på det kan t.ex. vara att det görs ansträngningar att skräddarsy restproduktens bruksegenskaper med hjälp av valet av råmaterial och tekniskt reglage av produktionsprocessen för att restprodukten ska lämpa sig så väl som möjligt för fortsatt användning.

Enligt 1 punkten ska det vara säkerställt att ämnet eller föremålet kommer att fortsätta att användas. Detta betyder bevis för eller visshet om dels ett användningsbehov som rör materialet, dels allmän efterfrågan. Ämnets eller föremålets positiva ekonomiska värde räcker inte i sig som grund för uppfyllande av kriteriet i 1 punkten (kommissionen mot Italien C-195/05 och Palin Granit C-09/00). I praktiken är uppfyllandet av kriteriet beroende av tids- och rumsmässiga variationer i marknadsläget. Exempelvis kan förekomsten av ett långvarigt avtal mellan materialinnehavaren och de fortsatta användarna i vissa fall anses vara ett tecken på tillräcklig visshet om den fortsatta användningen. Den omständigheten att ett material lagras under en lång tid före en eventuell men inte garanterad återanvändning tyder för sin del på att materialet bör betraktas som avfall (Palin Granit C-9/00).

Enligt 2 punkten ska ämnet eller föremålet kunna användas direkt i befintligt skick eller efter att på sin höjd ha genomgått sådan bearbetning som är normal i industriell praxis. Om materialets fortsatta användning förutsätter ett sådant i direktivet avsett återvinningsförfarande där ämnets eller föremålets sammansättning eller egenskaper ändras t.ex. för uppfyllande av miljöskyddskrav, kan ämnet eller föremålet inte anses vara en biprodukt utan utgör avfall (Avesta Polarit C114-/01). Som normalt i industriell praxis kan betraktas t.ex. tagande av kontrollprov eller vidtagande av andra bearbetningsåtgärder med nära anknytning till produktionsprocessen som syftar till att uppnå den tekniska kravuppfyllelse som behövs för fortsatt användning av ämnet eller föremålet. Det kan vara fråga om t.ex. tvätt, torkning, homogenisering eller tillförsel av vissa egenskaper eller material.

Enligt 3 punkten ska ämnet eller föremålet produceras som en integrerad del i en produktionsprocess. Bedömningen av om en restprodukt uppkommer som en väsentlig eller oskiljaktig del av produktionsprocessen påverkas bl.a. av om materialet är direkt lämpat för fortsatt användning, arten och omfattningen av de åtgärder som vidtagits före det samt den fysiska kopplingen mellan dessa åtgärder och den huvudsakliga produktionsprocessen. Om materialet sänds för fortsatt behandling till en plats utanför produktionsanläggningen kan det vara ett tecken på att materialet inte uppkommer som en oskiljaktig del av produktionsprocessen. När produktionsanläggningarna specialiseras är detta emellertid inte alla gånger ett tecken på att produktionsprocesserna är fristående.

Enligt 4 punkten ska ämnet eller föremålet dessutom uppfylla de krav på det och användningen av det som ingår i den övriga lagstiftningen, däribland miljö- och hälsoskyddslagstiftningen. Användningen får enligt en helhetsbedömning inte medföra fara eller skada för miljön eller för människornas hälsa. I rättspraxis har den planerade användningen av ett ämne eller föremål betraktats också med avseende på ett hållbart utnyttjande av naturresurser. Klassificeringen av ett ämne eller föremål som biprodukt kan

främja genomförandet av en hållbar användning av naturresurserna bättre än en klassificering som avfall, eftersom den omständigheten att användningen underlättas genom klassificeringen i praktiken kan medföra att användningen av motsvarande naturmaterial, t.ex. grus, minskar (HFD 2005:90). Främjandet av en hållbar användning av naturresurser kan dock inte motivera en klassificering som biprodukt, om användningen av ämnet eller föremålet orsakar avsevärt större olägenheter för hälsan eller miljön enligt en helhetsbedömning än användningen av alternativa jungfruliga material eller produkter som tillverkats utifrån sådana.

Genom en förordning i enlighet med 3 mom. sätts de preciserade kriterier för klassificering av ämnen eller föremål som biprodukter som avses i artikel 5.2 i avfallsdirektivet och som kommissionen senare beslutar om ikraft. Med stöd av bemyndigandet är det möjligt att föreskriva om bedömningsgrunder också för sådana ämnen eller föremål som Europeiska unionen inte har fastställt bedömningsgrunder för. Genom förordning är det också möjligt att utfärda bestämmelser om särskilda krav som hänför sig till biprodukternas egenskaper och användning. Sådana nationella bestämmelser som kompletterar gemenskapsregleringen ska anmälas till kommissionen enligt direktiv 98/34/EG. Ingen anmälan till kommissionen behöver dock göras om sådana avgöranden som i enskilda fall har träffats i miljötillstånd och som gäller klassificering av ämnen eller föremål som biprodukter.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om när ett ämne eller föremål upphör att vara avfall. Grunden för tolkningen är för närvarande i huvudsak en tolkning från fall till fall av den allmänna definitionen av avfall, varvid bl.a. EU-domstolens avgöranden beträffande den beaktas. Genom den föreslagna bestämmelsen förtydligas tolkningen samtidigt som den förenhetligas. Genom bestämmelsen sätts ett i artikel 6 i avfallsdirektivet angivet förfarande i kraft enligt vilket ett specifikt avfall kan anses ha upphört att vara avfall efter att ha genomgått ett återvinningsförfarande. Återvinningsförfarandet kan vara så enkelt som en kontroll av om avfallet, ämnet eller föremålet uppfyller kriterierna för att det ska upphöra att vara avfall.

Till skillnad från bestämmelsen om biprodukter är bestämmelsen om avfallsegenskapens upphörande inte avsedd att vara direkt tillämplig i förvaltningsbeslut. Paragrafen syftar i första hand till att bemyndiga statsrådet att sätta i kraft de avfallsspecifika specifika kriterier för när avfall upphör att vara avfall som avses i artikel 6.2 i avfallsdirektivet och som kommer att fastställas genom kommittologiförfarande som anknyter till Europeiska unionens lagstiftning. Vid det här laget har specifika kriterier för järn-, stål-, aluminium- och kopparskrot samt returpapper och glas börjat beredas under kommissionens ledning. Enligt avfallsdirektivets ingress bör specifika kriterier övervägas också för t.ex. ballastmaterial, annat metallskrot, däck, textilier, bygg- och rivningsavfall, vissa former av aska och slagg samt kompost. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen är det dessutom i andra hand möjligt att föreskriva om nationella avfallsspecifika kriterier för när avfall upphör att vara avfall, om motsvarande kriterier inte har fastställts på EU-nivå genom kommittologiförfarande. Sådana nationella författningar ska anmälas till kommissionen enligt direktiv 98/34/EG.

I likhet med kriterierna för vad som är biprodukter är de i paragrafen nämnda kriterierna för när avfall upphör att vara avfall kumulativa, vilket innebär att de ämnes- eller föremålsspecifika specifika kriterier som utformas ska uppfylla alla krav i 1—5 punkten. Avfallsinnehavaren ska i princip ha tungt vägande bevis för att det finns ett användningsbehov och allmän efterfrågan som rör materialet. Enligt 2 punkten ska det finnas ett ändamål för vilket ämnet eller föremålet används allmänt. Enligt 3 punkten ska kriterierna angående marknad och efterfrågan bedömas jämsides. Kriterierna motsvarar i praktiken det kriterium som används för bedömning av biproduktegenskapen och refererar till säkerställandet av den fortsatta användningen. Enligt 4 punkten ska ämnet eller föremålet uppfylla de tekniska krav som rör användningsändamålet och motsvara de gällande bestämmelser som tillämpas på motsvarande produkter. Syftet med denna punkt är att säkerställa att den planerade fortsatta

användningen av ämnet eller föremålet inte strider mot andra bestämmelser. Enligt 5 punkten får användningen av ämnet eller föremålet inte medföra fara eller skada för hälsan eller miljön, enligt en helhetsbedömning. Frågan om när avfall upphör att vara avfall bör betraktas också med avseende på genomförandet av avfallshierarkin och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna.

I 5 mom. föreslås preciseringen att det genom förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av 4 mom. och som gäller ett ämne eller ett föremål upphör att vara avfall, vid behov också får utfärdas närmare bestämmelser om t.ex. specifika krav som gäller ämnet eller föremålet eller om tekniska krav som gäller användningen.

6 §. *Övriga definitioner.* I paragrafen definieras de andra centrala begrepp som används i lagen. Definitionerna överensstämmer så väl som möjligt med motsvarande definitioner i avfallsdirektivet.

Begreppet problemavfall, som används i den nuvarande avfallslagen, föreslås bli ersatt med begreppet farligt avfall. Detta motsvarar begreppsapparaten i Europeiska unionens avfallslagstiftning såsom avfallsdirektivet och avfallstransportförordningen. Definitionen av farligt avfall grundar sig i enlighet med artikel 3.2 i avfallsdirektivet på avfallets farliga egenskaper. I definitionen av farligt avfall hänvisas det allmänt till farliga egenskaper, och dessa preciseras genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 3 mom. och baserar sig på bilaga III till avfallsdirektivet. Bestämmelserna motsvarar tillsammans avfallsdirektivets begrepp farligt avfall.

En ny definition som föreslås ingå i lagen gäller kommunalt avfall. Med kommunalt avfall avses avfall från boende och därmed till sin beskaffenhet jämförbart annat avfall som uppkommer i förvaltnings-, service- och näringsverksamhet. Avfall från boende omfattar allt avfall, oberoende av typ, beskaffenhet och mängd, som uppkommer i stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och vid annat boende, inbegripet farligt avfall och slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar. Avfall från boende inbegriper också avfall som uppkommer vid renoveringsarbeten som de boende utför själva samt avfall från trädgårdsarbete och gårdsarbete. Med avfall som är jämförbart med avfall från boende avses avfall som till sina egenskaper och sin sammansättning lämpar sig för insamling och behandling i samma avfallshanteringssystem som hushållsavfall. När beskaffenheten hos sådant avfall bedöms i förhållande till avfall från boende är det centralt att undersöka i vilken mån den avfallsgenererande verksamheten kan jämställas med boende.

Definitionen av kommunalt avfall motsvarar definitionen i kategori 20 i den avfallsförteckning över de vanligaste typerna av avfall och över problemavfall som baserar sig på Europeiska gemenskapernas kommissions beslut 2000/532/EG och som fastställts genom miljöministeriets förordning. Kommunalt avfall är enligt den avfall som uppkommit från bosättning och liknande avfall från handeln, industrin och andra institutioner. Utöver det avfall som avses i kategori 20 i den nämnda förteckningen är förpackningsavfall i kategori 15 kommunalt avfall i den utsträckning som det till sin beskaffenhet är jämförbart med förpackningsavfall från boende. Så är t.ex. pappers- och kartongavfall som uppkommer i kontorslokalerna hos ett företag inom industrisektorn avfall som till sin beskaffenhet kan jämställas med avfall från boende, medan sådant pappers- och kartongavfall som uppkommer i den egentliga produktionsprocessen inte är kommunalt avfall.

Som blandat kommunalt avfall definieras i den föreslagna avfallslagen kommunalt avfall som återstår när fraktioner specificerade enligt avfallsslag har sorterats ut på den plats där avfallet uppkommit. Typiska avfallsfraktioner som sorteras ut på den plats där avfallet uppkommit är returpapper, bioavfall, vissa slag av förpackningsavfall samt farligt avfall, såsom batterier och ackumulatorer, läkemedel och el- och elektronikavfall. Sådant avfall vars avfallsfraktioner inte kan identifieras klart utgör däremot blandat kommunalt avfall. Exempelvis utgör s.k. energiavfall som insamlats separat för energiåtervinning enligt definitionen blandat kommunalt avfall.

Definitionen av avfallsproducent motsvarar till sitt innehåll definitionen i artikel 3.5 i avfallsdirektivet. Till skillnad från definitionen i den nuvarande lagen preciseras det i den föreslagna definitionen att också var och en

som genom förbehandling, blandning eller annan verksamhet ändrar avfallets egenskaper eller sammansättning ska betraktas som avfallsproducent. Preciseringen förändrar inte väsentligt nuvarande praxis för tolkning av begreppet avfallsproducent.

Med avfallsinnehavare avses enligt den föreslagna definitionen avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller någon annan som är i besittning av avfallet. I EU-domstolens rättspraxis har emellertid också en aktör som utövar bestämmanderätt över avfallet kunnat anses vara avfallsinnehavare, även om aktören inte har varit i fysisk besittning av avfallet. Definitionen motsvarar definitionen i artikel 3.6 i avfallsdirektivet.

Med fastighetsinnehavare avses enligt förslaget var och en som äger eller innehar arrenderätten till en fastighet. Den hänvisning till en med ägaren jämställd innehavare av en fastighet som finns i definitionen av fastighetsinnehavare i 3 § 4 punkten i den nuvarande lagen behövs i praktiken inte.

Med avfallstransportör avses var och en som ansvarar för transport av avfall. Som transportör betraktas därmed transportföretaget, inte enskilda arbetstagare som utför transportarbete. Definitionen motsvarar den gällande lagen till sitt innehåll.

Med avfallsmäklare avses var och en som yrkesmässigt köper eller säljer avfall eller förmedlar avfall eller avfallshanteringstjänster för någon annans räkning, inbegripet mäklare som inte kommer i fysisk besittning av avfallet. Genom den föreslagna definitionen sammanslås definitionerna av handlare och mäklare i artikel 3.7 och 3.8 i avfallsdirektivet. Avsikten är att på så sätt förenkla terminologin och undvika att termen handlare, som i vardagsspråket upplevs vara svår och vilseledande, används i lagen. De krav beträffande handlare och mäklare som ingår i avfallsdirektivet och avfallstransportförordningen är i praktiken identiska, och något behov av att särskilja mellan dessa aktörer i lagen existerar därför inte.

Den föreslagna definitionen av avfallshantering motsvarar definitionen i artikel 3.9 i avfallsdirektivet. Definitionen i den gällande avfallslagen kompletteras genom att också verksamhet som avfallsmäklare innefattas i begreppet.

Insamling av avfall avser enligt förslaget uppsamling av avfall, inbegripet försortering och tillfällig lagring av avfallet, till en mottagningsplats som ordnats av en fastighetsinnehavare, kommun, producent, distributör eller någon annan för egen behandling eller vidare transport till behandling. Mottagningsplatsen ska ha de konstruktioner, sopkärl, behållare m.fl. redskap som behövs för avfallsuppsamlingen. Definitionen motsvarar definitionen i artikel 3.10 i avfallsdirektivet. Avfallslagens definition inbegriper dock också uppsamling av avfall för egen behandling.

Jämfört med den nuvarande avfallslagen breddar den föreslagna definitionen insamlingsbegreppet så att det täcker också försortering och inledande lagring av avfall i samband med uppsamling, utanför den plats där avfallet produceras, för transport till behandling. Det innebär att t.ex. den av apoteken organiserade mottagningen av läkemedelsavfall och butikernas retursystem för kasserade konsumtionsvaror och den tillfälliga avfallslagringen i samband med dem ska betraktas som ett led i insamlingsverksamheten.

I lagen föreslås en definition av den nya termen minskning av avfallets mängd och skadlighet. Definitionen motsvarar den definition av förebyggande som finns i artikel 3.12 i avfallsdirektivet. Enligt förslaget ska med minskning av avfallets mängd och skadlighet avses verksamhet som äger rum innan produkten blivit avfall och som främjar återanvändning av produkten, förlänger dess användningstid eller på något annat sätt förebygger uppkomsten av avfall eller som minskar mängden av skadliga ämnen i produkten eller skadlig miljö- och hälsopåverkan hos det avfall som uppkommer.

Återanvändning föreslås i enlighet med artikel 3.13 i avfallsdirektivet avse användning av produkter eller delar av dem på nytt i samma syfte som de ursprungligen var avsedda för. Återanvändning är ett inslag i minskningen av avfallets mängd och skadlighet, och den ingår därmed inte i avfallshanteringen.

Förberedelse för återanvändning är ett led i avfallshanteringen. Det är meningen att begreppet på samma sätt som i artikel 3.16 i avfallsdirektivet ska avse verksamhet som utgör kontroll, rengöring eller reparation av av-

fall och genom vilken kasserade produkter eller delar av dem bereds för att användas på nytt utan någon annan förbehandling. Motsvarande term definieras inte i den nuvarande avfallslagen, men en definition av återanvändning där innehållet är nästan detsamma har i linje med de berörda direktiven införlivats med statsrådets förordningar om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter och om skrotfordon och statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall.

Materialåtervinning avser enligt förslaget verksamhet där avfall återvinns i form av material. Också processering av organiskt material, t.ex. genom kompostering eller rötning, är materialåtervinning om den slutprodukt som uppstår i processen används som material för ett nyttigt ändamål på så sätt att användningen av andra material de facto ersätts. Med materialåtervinning avses inte energiåtervinning eller upparbetning av avfall till bränsle eller markfyllning. Definitionen motsvarar till sitt sakinnehåll den definition som finns i artikel 3.17 i avfallsdirektivet. Motsvarande begrepp definieras inte i den nuvarande avfallslagen, men en definition av materialåtervinning där innehållet är nästan detsamma ingår i statsrådets förordningar om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, om skrotfordon och om batterier och ackumulatorer och statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall. Förberedelse för återanvändning är ett led i materialåtervinningen.

Definitionen av återvinning av avfall motsvarar till sitt innehåll definitionen i artikel 3.15 i avfallsdirektivet. Definitionen är exaktare än den som ingår i 3 § 1 mom. 10 punkten i den nuvarande avfallslagen. Återvinning är enligt den föreslagna definitionen verksamhet vars främsta syfte är att avfallet utnyttjas genom att ämnen eller föremål som i annat fall skulle ha använts för detta ändamål ersätts med avfall. Typiska exempel på återvinning är att metallavfall återvinns som råvara för metallindustrin, lösningsmedelsavfall regenereras, aska och slagg används i markbyggnad och bränsle som framställts av avfall används inom energiproduktion. Materialåtervinning är ett led i återvinningen. Genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 3 mom. fastställs i enlighet med bilaga II till avfallsdirektivet en förteckning över exempel på återvinningsförfaranden. Bland dem ingår också åtgärder av förbehandlingstyp där avfallet bereds för återvinning.

Bortskaffande av avfall är en ny term, och den ersätter termen behandling som används i den nuvarande avfallslagen. Med bortskaffande avses deponering av avfall på en avstjälpningsplats, förbränning utan energiutvinning eller någon annan med dessa jämförbar verksamhet som inte är återvinning, även om verksamheten sekundärt leder till återvinning av materialet eller energin i avfallet. Definitionen motsvarar till sitt innehåll definitionen i artikel 3.19 i avfallsdirektivet men kompletteras med förtydligande exempel på typiska bortskaffningsförfaranden. Genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 3 mom. i paragrafen fastställs i enlighet med bilaga I till avfallsdirektivet en förteckning över exempel på bortskaffningsförfaranden. Bland dem ingår också åtgärder av förbehandlingstyp där avfallet bereds för bortskaffande.

Enligt definitionen är t.ex. förbränning av farligt avfall vid en förbränningsanläggning som är specialiserad på detta liktydigt med bortskaffande — trots att energi utvinns vid förbränningen — om förfarandet primärt syftar till att oskadliggöra avfallet. Förbränning av kommunalt avfall är en form av bortskaffande, om den inte uppfyller det i enlighet med bilaga II till avfallsdirektivet fastställda krav på energieffektivitet som gäller förbränningsanläggningar avsedda för kommunalt avfall.

Behandling av avfall föreslås ha en innebörd som skiljer sig från den nuvarande avfallslagens. Enligt förslaget ska behandling vara en övergripande term för återvinning och bortskaffande av avfall, medan termen behandling som används i den nuvarande avfallslagen motsvarar den föreslagna lagens term bortskaffande. Den nya definitionen motsvarar avfallsdirektivets begreppsapparat och är också från allmänspråklig synpunkt mera lättbegriplig vad innehållet beträffar. Behandling inbegriper i enlighet med artikel

3.14 i direktivet också beredning före återvinning eller bortskaffande.

En nyhet i lagen är definitionen av distributör, en term som behövs särskilt i 6 kap. där producentansvaret regleras. Med distributör avses en yrkesmässig säljare eller någon annan som bjuder ut en produkt till användaren. För tillfället definieras distributör i statsrådets förordningar om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter och om batterier och ackumulatorer.

Den föreslagna definitionen av internationell avfallstransport är enklare än definitionen i den nuvarande avfallslagen, men avsikten är inte att detta ska inverka på innehållet i sak. Med internationell avfallstransport avses enligt förslaget sådan transport av avfall som avses i avfallstransportförordningen när transporten sker från Finland till ett annat land eller från ett annat land till Finland och när avfall transporteras via Finland.

Enligt 2 mom. gäller det som i avfallslagen föreskrivs om kommuner också den samkommun som avses i 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen (829/2009) och andra samkommuner i den utsträckning som de har getts uppgifter som i denna lag eller med stöd av den bestäms eller föreskrivs för kommunerna. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i den gällande avfallslagen.

I 3 mom. föreskrivs det om statsrådets behörighet att utfärda närmare bestämmelser om de farliga egenskaper som avses i 1 mom. 1 punkten och behövs för att avfall ska kunna definieras som farligt avfall. Den i bilaga III till avfallsdirektivet ingående förteckningen över egenskaper som gör att avfall klassificeras som farligt avfall sätts i kraft genom bestämmelserna. Med stöd av det föreslagna bemyndigandet i momentet får statsrådet också föreskriva om klassificeringen av avfall som farligt avfall respektive annat avfall. I praktiken är det med stöd av bemyndigandet möjligt att sätta i kraft EU:s avfallsförteckning som bygger på kommissionens beslut 2000/532/EG och de ändringar i den som görs genom kommittologiförfarande. För närvarande har avfallsförteckningen satts i kraft genom en förordning av miljöministeriet, men med stöd av den föreslagna lagen blir statsrådet behörigt att utfärda bestämmelser om förteckningen.

Med stöd av bemyndigandena i 3 mom. fastställs också de exempelförteckningar över bortskaffnings- och återvinningsförfaranden som finns i bilagorna I och II till avfallsdirektivet. Likaså sätts i kraft den formel för energiutvinning ur kommunalt avfall som anges i en fotnot i bilaga II till avfallsdirektivet. Genom förordning av statsrådet får också föreskrivas om preciseringar som behövs för genomförande av bl.a. direktiven om producentansvar och gäller t.ex. definitionerna av förberedelse för återanvändning, återvinning och materialåtervinning.

7 §. *Avvikelse från klassificering som farligt avfall.* Bestämmelsen grundar sig på artikel 7.2—7.5 i avfallsdirektivet och kommissionens beslut 2000/532/EG om en förteckning över avfall. Motsvarande bestämmelse finns i 3 a § i den nuvarande avfallsförordningen, men av skäl som följer av grundlagen behöver bestämmelsen tas in i lag.

Med den genom förordning av statsrådet föreskrivna klassificering av farligt avfall som avses i paragrafen avses Europeiska unionens förteckning över avfall om vilken det föreskrivs i ett beslut av kommissionen. Förteckningen har för närvarande satts i kraft genom en förordning av miljöministeriet. Det är meningen att förteckningen på samma sätt som i direktivet ska vara en exempelförteckning över avfall men att klassifikationen ska vara bindande i fråga om de slag av farligt avfall som nämns i den. Enligt bestämmelsen ska det vara möjligt att, i ett enskilt fall och under de förutsättningar som fastställs i bestämmelsen, avvika från den bindande klassificering som farligt avfall som följer av avfallsförteckningen. Beslut om avvikelse ska enligt förslaget fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen, utom då det är fråga om miljötillståndspliktig verksamhet som faller inom regionförvaltningsverkets behörighet. Det är befogat att koncentrera uppgiften till statliga myndigheter därför att alla avvikelser från vad som i avfallsförteckningen fastställs vara farligt avfall enligt direktivet ska anmälas till kommissionen.

I 112 §, som handlar om avfallstransport, föreskrivs om motsvarande förfarande med

anknytning till klassificering av farligt avfall i samband med tillämpning av förbud mot att exportera avfall. Vid det förfarandet är Finlands miljöcentral den behöriga myndigheten.

2 kap. Allmänna skyldigheter och principer

8 §. *Allmän skyldighet att iaktta prioriteringsordningen.* Genom bestämmelsen sätts den s.k. avfallshierarki som anges i artikel 4 i avfallsdirektivet i kraft. Avfallshierarkin gäller som prioriteringsordning för de olika förfarandena för minskning av avfallets mängd och skadlighet (”förebyggande av avfall”) och avfallshantering i EU:s avfallspolitik och avfallslagstiftning. Prioriteringsordningen styr den normgivning och det utarbetande av avfallsplaner som sker med stöd av lag samt det beslutsfattande och den styrning i övrigt som sker utgående från lag. Prioriteringsordningen ska också beaktas i all verksamhet där genomförandet av den går att påverka. En enskild verksamhet kan emellertid inte förbjudas enbart på grundval av bestämmelsen om prioriteringsordning, men bestämmelsen styr tillämpningen av lagen vid tillstånds- eller anmälningsförfaranden. Verksamhet som står i strid med prioriteringsordningen kan inte heller i sig vara en grund för t.ex. utövning av förvaltningstvång.

Minskning av avfallets mängd och skadlighet föreslås vara en skyldighet i första hand i förhållande till de egentliga avfallshanteringsåtgärderna. Med minskning av skadligheten avses att avfallets skadliga egenskaper såsom koncentrationerna av skadliga ämnen minskas, men också andra åtgärder som vidtas före avfallets uppkomst och minskar avfallets skadliga verkningar vid avfallshanteringen. I andra hand bör avfallet förberedas för återanvändning på det sätt som definieras i 6 § 1 mom. 13 punkten. Förberedandet syftar därmed på åtgärder som vidtas i fråga om avfallet före den egentliga återanvändningen, t.ex. att fordon eller apparater demonteras för att sådana delar i dem som lämpar sig för återanvändning ska kunna tas till vara. Användningen av demonterade delar när fordon eller apparater repareras är återanvändning, som inte längre riktar sig till avfall.

På tredje plats i prioriteringsordningen kommer materialåtervinning, som enligt 6 § 1 mom. 14 punkten innebär att avfall återvinns i form av material, inbegripet förberedelse för materialåtervinning. Som ovan konstateras avses med materialåtervinning också upparbetning av organiskt material genom t.ex. kompostering eller rötning och genom att materialet sätts i omlopp i markförbättringssyfte, men inte energiåtervinning och upparbetning till material som ska användas som bränsle eller markfyllning. Annan återvinning, t.ex. avfallsförbränning i energiutvinningssyfte och nyttig användning av avfall för markfyllning liksom också upparbetning av avfall till bränsle eller markfyllning, kommer på fjärde plats i avfallshierarkin. Användning av avfall på avstjälpningsplatser kan betraktas som återvinning bara om det är nödvändigt att använda sådant eller motsvarande material för att de tekniska kraven på avstjälpningsplatsernas konstruktioner ska kunna uppfyllas. Längst ner i avfallshierarkin finns alternativet bortskaffande, vilket i praktiken sker antingen på avstjälpningsplatser eller i förbränningsanläggningar.

Bestämmelser om undantag från prioriteringsordningen finns i 2 mom. Utgångspunkten för en bedömning av förutsättningarna för att avvika från prioriteringsordningen är att de verkningar som produkten och avfallet har under hela sin livscykel granskas. De olika alternativen ska jämföras med varandra med hänsyn till lagens syfte, som anges i den föreslagna1 §. Undantag från prioriteringsordningen förutsätter att ett alternativ på lägre nivå i avfallshierarkin enligt en samlad bedömning bättre fullföljer lagens syfte att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar, minska avfallets mängd och skadlighet, främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, säkerställa en fungerande avfallshantering och förhindra nedskräpning. Vid sidan av fullföljandet av lagens syfte ska hänsyn vid bedömningen tas till den försiktighets- och aktsamhetsprincip som tillämpas inom miljöskyddet och som det föreskrivs om i 4 § 1 mom. 2 punkten i miljöskyddslagen samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att iaktta prioriteringsordningen. Enligt artikel 4 i avfallsdirektivet ska förutsättningar-

na att avvika från prioriteringsordningen bedömas genom en helhetsbedömning och genom att verkningarna vägs mot varandra. Enligt artikeln ska medlemsstaterna ta hänsyn till bl.a. miljöskyddsprinciperna om försiktighet och hållbarhet, teknisk genomförbarhet och ekonomisk livskraft samt skydd av resurser och den allmänna påverkan på miljön, människors hälsa, ekonomi och samhälle i enlighet med artiklarna 1 och 13.

I 3 mom. finns ett bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om prioriteringsordningen och om avvikelser från den. Med stöd av bemyndigandet får det föreskrivas närmare bl.a. om prioriteringen av återanvändning och materialåtervinning i fråga om vissa avfallsfraktioner. Med stöd av den nuvarande avfallslagen finns motsvarande bestämmelser i beslut och förordningar av statsrådet som gäller t.ex. byggavfall, avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter och skrotfordon. Med stöd av det föreslagna bemyndigandet är det också möjligt att föreskriva om t.ex. genomförandet av Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (FördrS 34/2004) och det närmare genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG. Genom bestämmelserna begränsas materialåtervinningen och återvinningen av avfall som innehåller långlivade organiska föreningar. Likaså är det möjligt att utfärda sådana bestämmelser om begränsning av återvinningen av avfall innehållande kvicksilver som behövs för genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1102/2008 om exportförbud för metalliskt kvicksilver och vissa kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar och säker förvaring av metalliskt kvicksilver.

Statsrådet föreslås också kunna utfärda bestämmelser om de kvantitativa mål och skyldigheter som gäller minskning av avfallets mängd och skadlighet, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning. Med stöd av bemyndigandet är det vid behov möjligt att införliva med den nationella lagstiftningen också de mål för medlemsländerna som anges i artikel 11 i avfallsdirektivet och enligt vilka förberedandet för återanvändning och materialåtervinning av vissa avfallsmaterial ska öka till totalt minst 50 viktprocent senast 2020. Målen gäller bl.a. papper, metall, plast och glas från hushåll och, eventuellt, samma material från andra källor förutsatt att dessa avfallsflöden liknar avfall från hushåll. Tidsfristen är densamma för att öka förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning (inklusive användning som markfyllning) av icke-farligt bygg- och rivningsavfall till minst 70 viktprocent av det avfall som uppkommer. Vidare kan kvantitativa mål och skyldigheter som gäller materialåtervinning, återvinning och annan avfallshantering i fråga om kasserade produkter som omfattas av det i lagens 6 kap. avsedda producentansvaret fastställas med stöd av bemyndigandet i 3 mom. De direktiv som gäller förpackningar, avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, skrotfordon samt batterier och ackumulatorer innehåller bestämmelser om motsvarande krav som gäller medlemsstaterna.

9 §. *Omsorgsplikt för dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem.* Paragrafen innehåller den föreslagna lagens samlade bestämmelser om produktion och produkter. Bestämmelserna, som delvis motsvarar 4 § i den gällande avfallslagen, utgör laggrunden för sådan normgivning som gäller enskilda produkter eller verksamhet och för tillståndsvillkor som meddelas inom ramen för det administrativa godkännandeförfarandet. De föreslagna bestämmelserna är flexibla, vilket framgår av uttrycken ”i den mån det är möjligt” och ”efter behov”, och de är därmed inte ensamma tillräckliga som grund för utövning av förvaltningstvång eller påförande av straff, utan för detta krävs alltid att det genom en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av ett bemyndigande har meddelats en exaktare skyldighet eller ett exaktare tillståndsvillkor som rör en enskild produkt eller verksamhet. En betydande del av bestämmelserna består av produktreglering. Reglering av motsvarande typ finns i de förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av 13 och 15 § i miljöskyddslagen. Enligt artikel 8.2 i avfallsdi-

rektivet får medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra en produktutformning som minskar inverkan på miljön och genereringen av avfall under produktionen och den efterföljande användningen av produkterna och i syfte att säkerställa att återvinning och bortskaffande av produkter som har blivit avfall sker i enlighet med direktivet.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs det om principen om materialeffektivitet vid tillverkningen (1 punkten) och den s.k. substitutionsprincipen, dvs. att man vid tillverkningen strävar efter att ersätta hälso- och miljöskadliga råmaterial med oskadliga (2 punkten). Dessutom ska produktionsmetoden i den mån det är möjligt väljas så att så litet avfall som möjligt uppkommer och avfallet är så oskadligt som möjligt (3 punkten). När produkten släpps ut på marknaden får den inte förpackas onödigtvis (4 punkten).

Den som tillverkar en produkt ska se till att produkten är hållbar och kan repareras eller återanvändas och kan materialåtervinnas när den blivit avfall samt att produkten och användningen av den ger upphov till så litet avfall som möjligt (5 punkten). Likaså gäller det att se till att produkten när den blivit avfall inte orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön och inte heller nedskräpning eller avsevärd skada eller svårighet för avfallshanteringen (6 punkten). Tillverkaren kan fullgöra sin omsorgsplikt t.ex. genom att använda tillräckligt hållbara material och komponenter vid tillverkningen eller genom att utforma produkten så att den går lätt att reparera eller omarbeta och att de komponenter som återanvänds respektive materialåtervinns går lätt att separera i avfallshanteringsskedet. Förutom produktens fysikalisk-tekniska egenskaper gäller det att bedöma också vilken inverkan användningen av produkten har på mängden avfall som uppkommer eller på dess skadlighet. I praktiken bör tillverkaren i den mån det är möjligt t.ex. välja återanvändbara reservdelar i stället för engångsdelar, i vissa fall t.ex. laddbara ackumulatorer i stället för batterier. När produkternas verkningar bedöms kan tillverkarna och importörerna som hjälpmedel använda t.ex. miljömärkningar och kriterierna för dem samt med den så kallade REACH förordningen förenliga säkerhetsdatablad och registreringar av kemikalier.

I 2 mom. förpliktas tillverkaren att efter behov se till att produkten är försedd med märkningar eller andra motsvarande uppgifter som klargör dess egenskaper och underlättar användningen, återanvändningen, avfallshanteringen och riktandet av producentansvaret (1 punkten), att användarna av produkten informeras tillräckligt om produktmärkningarna och deras betydelse samt om återanvändnings- och avfallshanteringsarrangemangen (2 punkten) och att aktörerna inom avfallshanteringen ges de upplysningar som behövs med avseende på utförandet av dessa uppgifter (3 punkten). Genom bestämmelsen införlivas artikel 8.1 i avfallsdirektivet, som hänför sig till s.k. utökat producentansvar, med den nationella lagstiftningen. Den nationella bestämmelsen begränsas dock inte så att den omfattar bara sådana produkter och sådant avfall som omfattas av producentansvarssystemen. Beroende på fallet fullgörs informationsskyldigheten genom upplysningar som inkluderas i produkten eller förpackningen och t.ex. genom särskild information och vägledning som ges i butiken.

Enligt 3 mom. ska en del av de krav som anges i 1 mom. och alla skyldigheter som anges i 2 mom. gälla också dem som släpper ut produkter på marknaden och distribuerar dem.

10 §. *Förordningar av statsrådet om produkter.* I paragrafen finns ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om sådant som uppräknas i paragrafen. De närmare bestämmelserna avser fullgörande av de skyldigheter som anges i 9 §. Bestämmelsens innehåll motsvarar i huvuddrag 5 § i den nuvarande avfallslagen. De föreslagna bemyndigandena för statsrådet behövs för verkställande av en förebyggande avfallspolitik och genomförande av de EU-direktiv som är baserade på en sådan politik . Till dem hör bl.a. direktivet om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler, direktivet om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer, direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, direktivet om uttjänta fordon och direktivet om förpack-

ningar och förpackningsavfall. Inom Europeiska unionen behandlas som bäst kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (KOM/(2008) 809 slutlig, omarbetning av RoHS-direktivet), som innehåller produktreglering och krav på marknadskontroll. Genomförandet av kraven stöder sig på den föreslagna 9 § och på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (NLF-förordningen).

11 §. *Främjande av iakttagandet av prioriteringsordningen.* I paragrafen föreskrivs det om myndigheters och offentligrättsliga inrättningars och samfunds skyldigheter att främja en sparsam materialanvändning i sin egen verksamhet. Bestämmelsen motsvarar till stor del 4 § 1 mom. 3 punkten i den nuvarande avfallslagen, men skyldigheterna specificeras något mer ingående än nu. Vid sidan av statliga och kommunala myndigheter och samkommuners myndigheter avses skyldigheten gälla också andra offentligrättsliga inrättningar och samfund såsom den evangelisk-lutherska och den ortodoxa kyrkans myndigheter, statens affärsverk och sådana bolag i kommunal ägo som producerar allmännyttiga tjänster. Värdet av de offentliga upphandlingarna i Finland uppgår till 27 miljarder euro om året, dvs. omkring 15 % av bruttonationalprodukten. De offentliga upphandlingarna är av betydelse också genom att de utgör ett föredöme för övriga aktörer vad miljövänliga och materialeffektiva verksamhetssätt beträffar.

Bestämmelsen är avsedd att styra myndigheternas och andra offentligrättsliga aktörers planering av de grundläggande funktionerna och i synnerhet upphandlingen av tjänster och varor. Enligt lagen om offentlig upphandling kan i den tekniska specifikationen för en anbudsförfrågan vid offentlig upphandling ingå också miljökrav som hänför sig till produkternas hållbarhet, möjligheten till materialåtervinning eller annat. I praktiken har sådana krav emellertid ställts ytterst sällan. Enligt statsrådets principbeslut av den 8 april 2009 om främjande av hållbara val i offentlig upphandling bör miljöaspekter integreras i organisationernas upphandlingsstrategier i större utsträckning än nu är fallet. Den föreslagna bestämmelsen stöder för sin del verkställandet av statsrådets principbeslut.

12 §. *Skyldighet att känna till avfallet och lämna information.* I 1 mom. föreskrivs det i likhet med i 51 § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen om skyldighet för den som bedriver produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt att känna till avfallet. I 2 mom. föreskrivs det om avfallsinnehavarens skyldighet att känna till och vid behov informera andra aktörer inom avfallshanteringen om avfallet och dess verkningar. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll i huvuddrag 51 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. Att bestämmelserna placeras i 2 kap., som omfattar allmänna skyldigheter, understryker deras centrala betydelse vid verkställigheten av avfallslagen.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning om avfallsinnehavarens skyldighet att följa och kontrollera verksamhetens miljö- och hälsopåverkan och att lämna information om avfallet och avfallets behandling samt om andra skyldigheter som är jämförbara med dessa.

13 §. *Förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar.* I 1 mom. föreskrivs i likhet med i 6 § 1 mom. 6 punkten i den nuvarande avfallslagen om ett förbud mot att överge avfall och behandla det på ett okontrollerat sätt. Genom bestämmelsen införs i lagstiftningen den i artikel 36 i avfallsdirektivet angivna skyldigheten för medlemsstaterna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förbjuda att avfall överges, dumpas eller hanteras på ett okontrollerat sätt.

Förbudet mot att överge avfall och behandla det på ett okontrollerat sätt gäller alla olämpliga åtgärder eller all underlåtenhet att vidta åtgärder som anknyter till avfall, t.ex. nedgrävning i mark och dumpning i vatten, öppen förbränning av avfall eller lämnande av avfall på den plats där det har uppkommit, mellanlagras eller behandlas utan att det görs ansträngningar att ordna avfallshanteringen så som förutsätts i lagen. Ett separat förbud mot avfallsförbränning i Finlands vattenom-

råde och ekonomiska zon föreslås i 18 § i avfallslagen. I havsskyddslagen finns bestämmelser om förbud mot att göra sig kvitt och bränna avfall i havsområdena.

Tillämpningen av det nedskräpningsförbud om vilket det föreskrivs i 8 kap. och förbudet mot att behandla avfall på ett okontrollerat sätt kommer i praktiken att vara överlappande till en del. Som nedskräpning anses enligt förslaget förhållandevis småskalig verksamhet, också när det är många som deltar i den nedskräpande verksamheten. Om t.ex. stora föremål eller betydande avfallsmängder inte tas om hand på lämpligt sätt ligger det närmare försummelse av avfallshanteringsskyldigheten. Den centrala åtskiljande faktorn är dock alltjämt arten av den negativa påverkan som åtgärden ger upphov till. Nedskräpning innebär i allmänhet en kränkning av ett områdes snygghet, trivsel och estetiska miljövärden. Distinktionen saknar emellertid betydelse för den rättsliga påföljden, eftersom det i båda fallen är den som brutit mot förbudet som åläggs att vidta åtgärder för att avhjälpa och förhindra olägenheter. På de situationer som medför fara för förorening tillämpas de relevanta bestämmelserna i miljöskyddslagen om sanering av förorenad mark och förorenat grundvatten.

I 2 mom. föreskrivs det om den allmänna minimikravnivå för avfallshantering som hänför sig till hälso- och miljöskyddet, och genom det genomförs artikel 13 i avfallsdirektivet. Bestämmelsen motsvarar i stort den allmänna omsorgsplikt som det föreskrivs om i 6 § 1 mom. 4 punkten i den gällande avfallslagen och de kvalitetskrav i fråga om ordnande av avfallshantering som preciseras i 7—9 § i avfallsförordningen. Den föreslagna bestämmelsen är ett allmänt tillämpligt minimikrav för avfallshantering och riktar sig till avfallsproducenter, behandlare, transportörer och andra aktörer som ansvarar för att avfallshanteringen ordnas eller deltar i avfallshanteringen.

Bestämmelsen förpliktar aktörerna att handla så att verksamheten inte orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön, medför nedskräpning, försvagar den allmänna säkerheten eller leder till någon annan därmed jämförbar kränkning av allmänt eller enskilt intresse. Avsikten är att bestämmelsen ska täcka alla faror och skador för hälsan och miljön som är förknippade med avfallshantering. Begreppet skada för hälsan som används i paragrafen har samma innebörd som begreppen olägenhet för hälsan, vilket används i miljöskyddslagen, och sanitär olägenhet, vilket används i hälsoskyddslagen. På finska används ett och samma uttryck i alla dessa tre lagar. Genom bestämmelsen införlivas med lagstiftningen kravet i artikel 13 i avfallsdirektivet på att avfallshanteringen genomförs utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön, i synnerhet utan risk för vatten, luft, mark, växter eller djur.

Med uttrycket kränkning av allmänna eller enskilda intressen refereras det t.ex. till negativ påverkan på landskapet och kulturvärdena. Genom bestämmelsen införs i den nationella lagstiftningen det krav i artikel 13 c i avfallsdirektivet enligt vilket avfallshanteringen ska genomföras utan att negativt påverka landskapet eller områden av särskilt intresse. Detta krav genomförs också genom miljöskyddslagen och markanvändnings- och bygglagen. Miljöskyddslagens definition av förorening täcker bl.a. minskning av den allmänna trivseln i miljön eller särskilda kulturvärden. Det system för markanvändningsplanering som det föreskrivs om i markanvändnings- och bygglagen och genom vilket t.ex. placeringen av avfallsbehandlingsanläggningar styrs syftar bl.a. till att främja den byggda miljöns skönhet och värnandet om kulturvärden (5 §). När landskapsplaner och generalplaner utarbetas ska särskild uppmärksamhet ägnas åt att värna landskapet, enligt markanvändnings- och bygglagens 28 och 39 §. Bland kraven på detaljplaners innehåll ingår enligt den nämnda lagens 54 § att den byggda miljön och naturmiljön ska värnas.

I 2 mom. anges också grundläggande krav som rör dels insamling och transport av avfall, dels avfallsbehandlingsanläggningar. Kraven härrör huvudsakligen från motsvarande EU-lagstiftning. Med stöd av momentet kommer de förordningar om avstjälpningsplatser och anläggningar för avfallsförbränning som utfärdas av statsrådet och som är mera detaljerade än lagen att kunna härledas från avfallslagen tydligare än vad som nu är fallet. Bestämmelsen avses bli tillämpad

parallellt med miljöskyddslagens bestämmelser om förorening. För tydlighetens skull föreslås i avfallslagen samma skrivning som i miljöskyddslagen angående förebyggande av utsläpp som kan medföra risk för förorening av miljön, inbegripet buller och lukt, till vilket det hänvisas också i artikel 13 i avfallsdirektivet. I bestämmelsen har man också velat betona vikten av de för avfallshanteringsfunktioner typiska estetiska konsekvenserna. I enlighet med detta föreslås det att avfallshanteringsfunktionerna och anläggningar som behandlar avfall ska passa in i miljön och landskapet.

Enligt 3 mom. ska bästa tillgängliga teknik (BAT) användas och bästa miljöpraxis (BEP) iakttas vid avfallshanteringen. Principerna stämmer överens med motsvarande principer i 4 § i miljöskyddslagen som tillämpas närmast på avfallsgenererande verksamhet samt på återvinning och bortskaffande av avfall. Enligt artikel 3.20 i avfallsdirektivet avses med bästa tillgängliga teknik detsamma som i IPPC-direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar. I principen ingår därmed bl.a. kravet på teknisk och ekonomisk genomförbarhet.

14 §. *Förordningar av statsrådet för förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar.* Enligt paragrafen bemyndigas statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om fullgörandet av de allmänna krav i fråga om avfallshantering som det föreskrivs om i 13 §. Med stöd av bemyndigandet är det möjligt att utfärda bestämmelser och precisera bestämmelserna i de gällande förordningar och beslut som statsrådet har utfärdat om avstjälpningsplatser, förbränningsanläggningar och samförbränningsanläggningar för avfall samt återvinning av avfall i markbyggnad och användning av slam från reningsverk inom jordbruket. Med stöd av bemyndigandet är det också möjligt att föreskriva närmare om t.ex. kraven på komposterings- och rötningsanläggningar samt andra biologiska behandlingsanläggningar, omlastningsstationer för avfall eller områdesvisa mottagningsplatser eller mottagningsplatser för farligt avfall eller om kraven på insamling, transport och förpackning av avfall samt avfallsmärkningar. Avsikten är att de allmänna kraven på avfallshanteringen ska kunna preciseras inte bara genom förordningar av statsrådet utan också genom kommunala avfallshanteringsföreskrifter så som sägs i 91 §.

15 §. *Skyldighet att hålla avfall åtskilt.* Från avfallshanteringssynpunkt motsvarar bestämmelsen om skyldigheten att hålla olika avfallsslag åtskilt från varandra i huvuddrag 6 § 1 mom. 7 punkten i den nuvarande avfallslagen. Meningen är inte att skyldigheten ska vara ovillkorlig i alla situationer, utan den ska enligt förslaget fullgöras när det är tekniskt och ekonomiskt möjligt och behövs för att förebygga fara eller skada för hälsan eller miljön, ordna avfallshanteringen på behörigt sätt eller iaktta den prioriteringsordning som gäller avfallshanteringen. Enligt EU-domstolens rättspraxis medför avfallsdirektivet inte någon förpliktelse att hålla avfall som klassificeras i olika grupper i avfallsförteckningen åtskilt, om inte detta är nödvändigt för att uppfylla direktivets krav på skydd för hälsan och miljön (C-387/07).

Genom bestämmelsen införs i den nationella lagstiftningen artikel 10.2 i avfallsdirektivet, där medlemsstaterna åläggs att, för att underlätta eller förbättra återvinningen, införa separat insamling av avfall om det är tekniskt, miljömässigt och ekonomiskt genomförbart, och där blandning av avfall med annat avfall eller annat material med andra egenskaper förbjuds. Genom bestämmelsen genomförs tillsammans med 17 § också kravet i avfallsdirektivets artikel 21.1 a på separat insamling av spilloljor.

Med stöd av de föreslagna bemyndigandena i 2 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om kraven på att hålla vissa slag av avfall åtskilt och om under vilka förutsättningar vissa typer av avfall kan blandas med varandra. Bestämmelsen bemyndigar statsrådet att föreskriva också om t.ex. skyldigheten enligt artikel 11.1 i avfallsdirektivet att ordna separat insamling av papper, metall, plast och glas och om skyldigheten enligt artikel 22 att ordna separat insamling av biologiskt avfall. De krav som ställs kan variera i olika områden med hänsyn till befolkningstätheten och andra omständigheter som inverkar på insamlingens miljövårdsmässiga och tekniskekonomiska ändamålsenlighet. När kraven

ställs gäller det att beakta områdets befintliga och potentiella serviceutbud för återvinning av det avfall som samlats in separat. När det föreskrivs om kraven är den likställighetsprincip som framgår av 6 § i grundlagen bindande för de befogenheter som den som utfärdar förordningen har.

Skyldigheten att hålla avfall åtskilt kan preciseras också i kommunala avfallshanteringsföreskrifter i enlighet med vad som bestäms i 91 §.

16 §. *Skyldighet att förpacka och märka farligt avfall.* I 1 mom. föreskrivs det om förpackning och märkning av farligt avfall och om givande av upplysningar om sådant avfall. Genom bestämmelsen införlivas med den nationella lagstiftningen de krav angående förpackning och märkning av farligt avfall som anges i artikel 19 i avfallsdirektivet. Genom den genomförs också skyldigheten enligt artikel 17 för medlemsstaterna att säkerställa att farligt avfall kan spåras och att tillräckliga åtgärder vidtas för att övervaka farligt avfall. Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll i huvuddrag 5 § i den nuvarande avfallsförordningen.

I 2 mom. förtydligas det att skyldigheterna enligt 1 mom. inte gäller hushåll. Skyldigheterna gäller farligt avfall från boende först efter att avfallet har överlämnats och uppsamlats på en mottagningsplats för farligt avfall som kommunen eller någon annan har ordnat. Bestämmelsen motsvarar 6 § 2 mom. i den nuvarande avfallsförordningen och är förenlig med artikel 20 i avfallsdirektivet.

Med stöd av bemyndigandet i 3 mom. får närmare bestämmelser utfärdas om förpackning och märkning av farligt avfall samt om lämnande av upplysningar om det. Kraven kan skilja sig åt i fråga om olika typer av avfall.

17 §. *Förbud mot uppblandning av farligt avfall.* Enligt paragrafen skärps förbudet mot uppblandning av farligt avfall. Undantag från det med avfallsdirektivet förenliga förbudet får under de förutsättningar som föreskrivs i 1 mom. göras bara om uppblandning behövs för behandling av avfallet och miljötillstånd för verksamheten har beviljats i enlighet med miljöskyddslagen. I den nuvarande lagen finns ingen motsvarande begränsning enligt vilken verksamheten skall vara miljötillståndspliktig. Avfall som har uppblandats sinsemellan i strid med lagen ska separeras, om separering är nödvändig för att hindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada och tekniskt möjlig att genomföra utan att oskäliga kostnader uppstår. Separering av avfall är ekonomiskt oskälig t.ex. när kostnaderna för den överstiger kostnaderna för att behandla hela avfallsmängden som farligt avfall.

Med stöd av 2 mom. är det möjligt att i likhet med nu genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om t.ex. hantering av avfall som innehåller polyklorerade bifenyler och kvicksilver, oljeavfall samt batterier och ackumulatorer.

18 §. *Förbud mot förbränning av avfall på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon.* Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 73 a § i den nuvarande avfallslagen.

19 §. *Självförsörjningsprincip och närhetsprincip.* Paragrafen innehåller bestämmelser om två allmänna principer som styr avfallshanteringen, nämligen självförsörjningsprincipen och närhetsprincipen. Principerna inverkar framför allt på den normgivning som följer av avfallslagen och tillämpningen av de registrerings- och tillståndsförfaranden som det föreskrivs om i avfallslagen och miljöskyddslagen.

Enligt 1 mom. ska målet för de myndigheter som avses i den föreslagna lagen när de planerar och styr avfallshanteringen vara att det i landet finns tillräckliga och mot behovet svarande möjligheter att återvinna och bortskaffa blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna och att bortskaffa annat avfall. När möjligheterna bedöms ska hänsyn tas till avfallshanteringens prioriteringsordning och till geografiska förhållanden och behovet av särskild behandling av vissa slag av avfall.

Enligt artikel 16 i avfallsdirektivet ska medlemsstaterna, i samarbete med andra medlemsstater om det är nödvändigt, vidta lämpliga åtgärder för att upprätta ett sammanhängande och ändamålsenligt utformat nätverk av behandlingsanläggningar för avfall som skall bortskaffas och för blandat kommunalt avfall som samlats in från privata hushåll, inbegripet när insamlingen även omfattar sådant avfall från andra producenter.

Det blandade kommunala avfall som avses i direktivet motsvarar som begrepp sådant blandat kommunalt avfall som kommunen enligt den föreslagna lagens 32 § är ansvarig att ordna avfallshanteringen för. Syftet med det nätverk av anläggningar som anges i direktivet är att se till att medlemsländerna i Europeiska unionen är självförsörjande i fråga om avfallshantering så att de var för sig kan närma sig det nämnda målet, dock med hänsyn till geografiska förhållanden och behovet av anläggningar som är specialiserade på vissa slag av avfall. Självförsörjningsprincipen betyder inte att varje medlemsstat inom sitt territorium behöver ha anläggningar för återvinning av alla avfallskategorier.

På sådana typer av avfall som inte avses i paragrafen tillämpas självförsörjningsprincipen inte uttryckligen. När avfallsinnehavare, kommuner eller producenter ordnar hanteringen av sådant avfall ska de i enlighet med den ansvarsfördelning som fastställs i lagen se till att det för avfallet finns tillgång till behandlingsanläggningar som är förenliga med prioriteringsordningen och som även annars uppfyller lagstiftningens krav.

Myndigheterna ska i den mån det är möjligt genomföra självförsörjningsprincipen t.ex. när lagstiftning bereds, avfallsplaner utarbetas och kommunala avfallshanteringsföreskrifter bereds. I de regionala avfallsplanerna ska behovet av centrala anläggningar för avfallsbehandling och principerna för deras placering bedömas. Vid bedömningen ska självförsörjningsprincipen beaktas som en central aspekt vid sidan av bl.a. prioriteringsordningen, skyddet för miljön och hälsan samt principen om bästa tillgängliga teknik och bästa miljöpraxis. De bedömningar av nätverket av anläggningar som ingår i de regionala avfallsplanerna är i sin tur av betydelse bl.a. för utarbetandet av landskapsöversikter och landskapsplaner och med stöd av 50 § i miljöskyddslagen vid den prövning som gäller miljötillstånd.

Enligt 2 mom. ska avfallsinnehavaren se till att återvinningen och bortskaffandet av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 är ansvarig för och bortskaffandet av annat avfall sköts vid en för ändamålet lämplig anläggning som ligger så nära den plats där avfallet uppkommit som möjligt. Bestämmelsen grundar sig på närhetsprincipen, som fastställs i artikel 16.3 i avfallsdirektivet. Enligt den ska det sammanhängande nätverk av anläggningar som upprättas göra det möjligt att bortskaffa avfall eller återvinna sådant blandat kommunalt avfall som avses i artikeln vid någon av de närmast belägna lämpliga anläggningarna med användning av de lämpligaste metoderna och teknikerna, så att en hög miljö- och hälsoskyddsnivå säkerställs. Den föreslagna närhetsprincipen är en skyldighet som riktar sig direkt till avfallsinnehavarna och striktare än motsvarande artikel 16 i avfallsdirektivet, som har utformats som en skyldighet för varje medlemsstat att säkerställa att avfall av ovan nämnda slag kan återvinnas eller bortskaffas vid någon av de lämpliga anläggningar som ligger tillräckligt nära (EU-domstolens avgöranden C-209/98 och C-203/1996). Syftet med den föreslagna bestämmelsen är dock att förebygga att avfall av nämnda slag transporteras över långa sträckor i situationer där en lämplig anläggning för bortskaffande eller återvinning som uppfyller kraven finns på närmare håll. I bestämmelsen ställs det inte något ovillkorligt krav på att avfall av de nämnda slagen ska behandlas vid närmaste möjliga anläggning. Om det på nära håll finns flera anläggningar som uppfyller de tekniska kraven, kan avfallsinnehavaren välja till vilken av dem avfallet ska föras för behandling. I en del fall kan det också vara motiverat att transportera avfallet för behandling till ett annat land, om lämplig anläggningskapacitet inte är tillgänglig i Finland på ett rimligt transportavstånd. Det innebär att bestämmelsen inte kommer att ha någon nämnvärd konkurrensbegränsande inverkan. Genomförandet av närhetsprincipen preciseras i miljöskyddslagens föreslagna 45 och 50 § samt i miljötillstånd för såväl avfallsgenererande som avfallsbehandlande anläggningar.

Enligt 3 mom. ska kommunen och andra aktörer inom avfallshanteringen beakta den i 1 mom. föreskrivna självförsörjningsprincipen när de ordnar avfallshanteringen. Kommunen iakttar i praktiken självförsörjningsprincipen huvudsakligen via avfallshanteringsföreskrifterna samt annat beslutsfattande och annan planering. Bestämmelsen förplik-

tar i sig inte kommunerna att själva investera i inrättandet av behandlingsanläggningar.

20 §. *Principen om förorenarens ansvar.* I paragrafen föreskrivs det om den princip om förorenarens ansvar som framgår av artikel 14 i avfallsdirektivet. Enligt den ska avfallsproducenten eller den nuvarande eller de tidigare avfallsinnehavarna svara för kostnaderna för avfallshanteringen. Det är meningen att principen ska styra den normgivning som sker med stöd av lag och särskilt tolkningen av bestämmelserna om ansvarsfördelning i fråga om avfallshantering och nedskräpning (4–8 kap.) och bestämmelserna om avfallsavgifter (9 kap.). De nämnda bestämmelserna genomför också i sig själva principen om förorenarens ansvar, men det är inte möjligt att i förväg utfärda detaljerade regler om alla konfliktsituationer som kan uppstå när det gäller ansvarsfördelningen inom avfallshanteringen och hur kostnaderna ska täckas. Därför har bedömningen gjorts att tillämpningen och tolkningen av lagen förtydligas i vissa fall, om också själva principen skrivs in i lagen.

21 §. *Täckande av kostnaderna för bortskaffande.* I paragrafen genomförs den princip om förorenarens ansvar som anges i 20 §. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll i huvuddrag 27 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen, och genom den sätts kraven i artikel 10 i direktivet om deponering av avfall i kraft. Skyldigheten att ta ut avgift gäller dock förutom avstjälpningsplatser också annat bortskaffande av avfall. Att kostnaderna för bortskaffandet täcks så fullständigt som möjligt genom avgifter som tas ut hos dem som använder anläggningarna är ett centralt sätt att omsätta avfallshanteringens prioriteringsordning i praktiken. Avgiften bör inkludera inte bara den operativa verksamheten (inrättande, drift, nedläggning) utan också kostnaderna för att förvalta anläggningarna för bortskaffande av avfall, inberäknat kostnaden för vederbörlig nedläggning och säkerhet för tryggande av efterbehandlingen.

Den avgift som tas ut hos dem som använder en avstjälpningsplats ska i enlighet med direktivet om deponering av avfall inkludera kostnaderna för efterbehandlingen under minst 30 år. I likhet med nu avses bestämmelsen gälla alla avstjälpningsplatser och andra avfallsbehandlingsplatser oberoende av ägarförhållandena. Avgifterna för det avfall som förs till avstjälpningsplatser kommer i praktiken att grunda sig på företagsekonomiska beslut som tillsynsmyndigheterna inte förutsätts befatta sig med direkt. Kostnaderna för verksamheten bestäms utifrån de på direktivet om deponering av avfall baserade allmänna kraven i miljöskyddslagen, avfallslagen och statsrådets beslut om avstjälpningsplatser och på de villkor som anges från fall till fall i miljötillståndet. Huvudmannen för en avstjälpningsplats täcker kostnaderna för verksamheten genom avgifter som tas ut för det avfall som förs till avstjälpningsplatsen. Om det är fråga om en avstjälpningsplats som industrin driver med tanke på avfall som uppkommer inom dess egen verksamhet säkerställs iakttagandet av artikel 10 i direktivet om deponering av avfall och principen om förorenarens ansvar genom att kostnaderna för bortskaffande av avfallet inkluderas i företagets bokföring och bokslut i enlighet med de allmänna principerna i bokföringslagen (1336/1997).

3 kap. Myndigheterna och deras uppgifter

22 §. *Statliga myndigheter.* Enligt 1 mom. svarar miljöministeriet för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet som avses i lagen. Ministeriet ska följa och styra lagens verkställighet och tillämpning. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i huvuddrag 36 § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen.

Enligt 2 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen inom sitt verksamhetsområde styra och främja skötseln av de uppgifter som avses i lagen. Bestämmelsen motsvarar 37 § i den nuvarande avfallslagen.

I 3 mom. föreskrivs det om Finlands miljöcentrals uppgifter som behörig myndighet och kontaktorgan enligt avfallstransportförordningen. Motsvarande bestämmelse finns i 36 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. Allmänna bestämmelser om Finlands miljöcentrals uppgifter finns i lagen om Finlands miljöcentral (1069/2009). Vissa förordningar av statsrådet innehåller närmare bestämmelser om Finlands miljöcentrals uppgifter.

I 4 mom. finns bestämmelser om Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkalands uppdrag att i egenskap av riksomfattande myndighet styra och främja skötseln av uppgifter gällande producentansvar.

I 5 mom. finns en hänvisningsbestämmelse som rör Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), som styr de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna när det gäller tillsynen över efterlevnaden av hälsoskyddslagen, t.ex. gällande den avfallshantering om vilken det föreskrivs i den.

23 §. *Kommunal avfallshanteringsmyndighet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om den kommunala avfallshanteringsmyndigheten. Myndighetsuppgifterna tilldelas något kollegialt organ i kommunen genom beslut av fullmäktige. Kommunens myndighetsuppgifter konkretiseras i andra bestämmelser i den föreslagna avfallslagen. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten får bl.a.

1) godkänna de kommunala avfallshanteringsföreskrifter som avses i 91 §,

2) besluta till vilken del och under vilka förutsättningar de praktiska uppgifterna inom avfallshanteringen ska överföras till andra aktörer än kommunen i enlighet med kommunallagen (365/1995) och denna lag,

3) besluta i enlighet med 35—38 § om ordnandet av avfallstransport i kommunen och

4) anta avfallstaxan, som innehåller de detaljerade grunderna för påförande av avfallsavgift enligt 9 kap., debitera avfallsavgift och besluta om jämkning av avfallsavgiften och om anmärkningar som framställts mot avfallsavgifterna.

Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande avfallslagen. Bestämmelsen behövs för att det ska gå att skilja mellan den kommunala avfallshanteringsmyndighetens uppgifter och de serviceuppgifter med anknytning till ordnande av avfallshanteringen som åläggs kommunen och där utövning av offentlig makt inte ingår. Kommunens myndighetsuppgifter kan inte genom beslut av kommunen överföras till en privaträttslig aktör, utan uppgifterna som myndighet i avfallshanteringsärenden sköts alltid av den kommunala avfallshanteringsmyndigheten och tillsynsuppgifterna inom avfallshanteringen sköts av den kommunala miljövårdsmyndigheten. I den kommunala avfallshanteringsmyndighetens och den kommunala miljövårdsmyndighetens verksamhet iakttas det som föreskrivs i de allmänna lagar som gäller myndighetsverksamhet, såsom förvaltningslagen (434/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Om de serviceuppgifter med anknytning till kommunens ordnande av avfallshantering som avses i 43 § sköts i samarbete mellan kommuner av ett bolag som kommunerna äger gemensamt, är den kommunala avfallshanteringsmyndigheten enligt 2 mom. ett organ som är gemensamt för kommunerna eller en samkommun, så som anges i kommunallagen. Bestämmelsen behövs för att effektivisera kommunernas avfallshanteringssamarbete. Om kommunernas serviceuppgifter sköts t.ex. i form av samarbete inom en samkommun är det fråga om en myndighet, och myndighetsuppgifter kan skötas inom samma organisation. Ett bolag som ägs av kommunerna är däremot formellt ett privaträttsligt samfund, som enligt grundlagens 124 § inte kan sköta myndighetsuppgifter. Att kommunerna som är delägare i bolaget åläggs samarbeta även gällande skötseln av myndighetsuppgifter effektiviserar organiseringen av avfallshanteringen, jämfört med att myndighetsbeslut, såsom beslut om avfallsavgiften och utfärdandet av avfallshanteringsföreskrifter, fortfarande skulle fattas separat i varje kommun för sig. Dessutom har en gemensam avfallshanteringsmyndighet bättre möjligheter än en enskild kommun att styra bolagets verksamhet. Motsvarande lagstiftning som tvingar kommunerna till samarbete finns bl. a. i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen (829/2009), Skötseln av myndighetsuppgifter i ett gemensamt organ effektiviserar och förenhetligar myndighetsverksamheten i de kommuner som är delägare i bolaget jämfört med att myndighetsbesluten fattas separat i varje kommun för sig.

Enligt 3 mom. får den kommunala avfallshanteringsmyndigheten i sin tur delegera skötseln av uppgifter till en underlydande tjänsteinnehavare så som anges i kommunallagen. På tjänsteinnehavaren tillämpas då det som föreskrivs om den myndighet som an-

nars sköter dessa uppgifter och om överklagande av dess beslut.

24 §. *Allmänna tillsynsmyndigheter.* Enligt paragrafen är närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndighet som avses i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/1986) allmänna tillsynsmyndigheter i fråga om lagen. Dessa myndigheter ska utöva allmän tillsyn över att lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den följs. De två myndigheternas behörighet inom tillsynen är överlappande.

Tillsynsmyndigheterna inom avfallshanteringen övervakar bl.a. att förbud och skyldigheter om vilka det bestäms i lagen och föreskrivs särskilt i förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av den iakttas, att de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna iakttas och att myndighetsbeslut som fattats med stöd av avfallslagen iakttas. Dessutom övervakar de den verksamhet som bedrivs av dem som ansvarar för ordnande av avfallshanteringen i kommunen och av dem som utför olika avfallshanteringsuppgifter. Många av de uppräknade uppgifterna är lokala till sin natur, därför kommer den kommunala miljövårdsmyndigheten att bära det praktiska ansvaret för tillsynen av dem. Inom tillsynen behövs dock samarbete mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Enligt förslaget ska den kommunala avfallshanteringsmyndigheten inte ha tillsynsbefogenheter, i stället ska den ansvara för de uppgifter som särskilt åläggs den genom lag. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska dock ge akt på att fastigheterna ansluter sig till den kommunalt anordnade avfallshanteringen och på ordnandet av den avfallstransport som avses i 36 och 37 §. Detta behövs för att fullgöra uppgiften att ordna avfallshantering, vilken åläggs kommunen. Om det vid uppföljningen visar sig finnas behov av att ingripa i en konstaterad försummelse ska de tillsynsåtgärder som behövs i saken, t.ex. utövning av förvaltningstvång, vidtas av den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Vid utförandet av tillsynsuppgifter kan den kommunala miljövårdsmyndigheten enligt förslaget delegera behörighet till en underlydande tjänsteinnehavare enligt samma förfarande som när den kommunala avfallshanteringsmyndigheten delegerar behörighet.

25 §. *Övriga tillsynsmyndigheter.* Paragrafen föreslås innehålla samlade bestämmelser om de tillsynsmyndigheter som inte är allmänna tillsynsmyndigheter.

I 1 mom. finns bestämmelser om Finlands miljöcentrals tillsynsuppgift i samband med internationella avfallstransporter.

I 2 mom. föreskrivs om Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkalands uppgift som riksomfattande myndighet som har tillsyn över att bestämmelserna om producentansvar och om retursystem för dryckesförpackningar följs.

I den gällande avfallslagen finns ingen bestämmelse om Säkerhetsteknikcentralens tillsynsuppgift som motsvarar den som föreslås i 3 mom. I praktiken ska Säkerhetsteknikcentralen enligt förslaget övervaka att kraven i förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av avfallslagen i fråga om produkter som annars ingår i centralens ansvarsområde, samt produkternas egenskaper och märkningar följs. Närmare bestämmelser om tillsynsuppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Tillsynen stöder sig på EU:s s.k. NLF-förordning om ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter.

I 4 mom. föreskrivs det om tullverkets uppgifter inom tillsynen över internationella avfallstransporter och dryckesförpackningar. Bestämmelsen motsvarar en gällande bestämmelse i avfallslagen. I 12 kap. i lagförslaget föreskrivs det om tullens skyldighet att stoppa olagliga avfallstransporter.

Vid sidan av de myndigheter som nämns i paragrafen avses den kommunala hälsoskyddsmyndigheten vara skyldig att inom sitt ansvarsområde utöva tillsyn över förebyggandet av olägenheter som orsakas av avfall. I 22 § i hälsoskyddslagen tilldelas den kommunala hälsoskyddsmyndigheten befogenheter som hänför sig till förebyggande av sanitära olägenheter i samband med avfallshantering. Enligt den nämnda bestämmelsen ska avfall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras samt avloppsvatten ledas och renas så att sanitär olägenhet inte uppkommer. För att avhjälpa eller förebygga uppkomsten av en sanitär olägenhet har den

kommunala hälsoskyddsmyndigheten med stöd av 51 § i hälsoskyddslagen rätt att meddela enskilda förbud och föreskrifter. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan också meddela allmänna föreskrifter i syfte att förebygga sanitär olägenhet och övervaka de sanitära förhållandena (hälsoskyddsordning). När det gäller tillsynen över efterlevnaden av hälsoskyddslagen styrs de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), som enligt 25 § i hälsoskyddslagen kan meddela kommunerna anvisningar om t.ex. hantering av avfall. När en sanitär olägenhet som orsakats av avfallshantering breder ut sig över ett vidsträckt område eller annars är speciellt betydelsefull, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) eller regionförvaltningsverket med stöd av 52 § meddela föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga uppkomsten av den sanitära olägenheten.

Också vissa andra myndigheter sköter inom sitt ansvarsområde tillsynsuppgifter med anknytning till avfall, t.ex. Livsmedelssäkerhetsverket Evira som lyder under jord- och skogsbruksministeriet. Eviras tillsynsuppgifter som hänför sig till avfall fastställs i lagstiftningen om gödselfabrikat och animaliska biprodukter.

26 §. *Ordnande av myndighetsuppgifter i kommunen.* I paragrafen uppräknas kommunens olika administrativa och organisatoriska möjligheter att ordna den kommunala avfallshanteringsmyndighetens uppgifter. Bestämmelsen är informativ och upprepar de möjligheter att organisera uppgifterna som kommunen förfogar över enligt kommunallagen. Myndighetsuppgifterna kan skötas genom att kommunen sköter verksamheten själv eller i samarbete med andra kommuner (exempel: den s.k. värdkommunmodellen) eller genom att kommunen är medlem i en samkommun. I vart och ett alternativ är det fråga om en kommunal myndighet, vilket innebär att uppgifter inte överförs till en aktör utanför förvaltningen genom de nämnda åtgärderna.

I 5 kap. föreskrivs det separat om överföring av serviceuppgifter med anknytning till ordnande av avfallshanteringen till privaträttsliga aktörer som inte ingår i den kommunala myndighetsstrukturen.

27 §. *Expertmyndigheter och sakkunniginrättningar.* I paragrafen föreskrivs det om möjligheten att utse vissa statliga myndigheter och forskningsinstitut till expertmyndigheter eller sakkunniginrättningar i enlighet med avfallslagen. Expertmyndigheterna och sakkunniginrättningarna ska ge utlåtanden samt utföra undersökningar och utredningar för de myndigheter som anges i denna lag. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om expertmyndigheter och sakkunniginrättningar samt om deras uppgifter. I den nuvarande avfallsförordningen anges som sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar när det gäller avfallsfrågor social- och hälsovårdsministeriet, tullverket, Finlands miljöcentral, Institutet för hälsa och välfärd och statens tekniska forskningscentral. Motsvarande bestämmelse bör införlivas med avfallsförordningen. Bestämmelsen kan efter behov kompletteras också med omnämnande av jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket Evira och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

4 kap. Ansvaret för att ordna avfallshantering

28 §. *Ordnande av avfallshantering.* I artikel 15 i avfallsdirektivet föreskrivs det om minimikraven för den reglering som gäller ansvaret för att ordna avfallshanteringen. Enligt direktivet kan medlemsstaterna i stor utsträckning själva avgöra till vem ansvaret för att ordna avfallshanteringen ursprungligen riktas och under vilka förutsättningar ansvaret förs vidare inom avfallshanteringskedjan. Genom bestämmelserna om ansvar gäller det att säkerställa att avfallet behandlas i enlighet med avfallshierarkin (artikel 4) och minimikraven i fråga om hälso- och miljöskydd (artikel 13).

Enligt förslaget ska avfallsinnehavaren ansvara för att avfallshanteringen ordnas, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Den kommunalt anordnade avfallshanteringen (5 kap.) och producentansvaret (6 kap.) utgör undantag från huvudregeln att avfallsinnehavaren är ansvarig. Avfallsinneha-

varens skyldighet enligt paragrafen innebär ett helhetsansvar för avfallshanteringen, dvs. insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall inklusive kontroll och uppföljning av funktionerna samt för efterbehandling och verksamhet som mäklare. I det ingår också i enlighet med i avfallsdirektivet ansvaret för avfallshanteringskostnaderna. Avfallsinnehavaren är utgående från den föreslagna 4 § 1 mom. 5 punkten i regel den i vars fysiska besittning avfallet är. I EU-domstolens rättspraxis har emellertid också en aktör som utövar bestämmanderätt över avfallet eller produkten kunnat anses vara avfallsinnehavare, även om aktören inte har varit i fysisk besittning av avfallet. Begreppet avfallsinnehavare och det därav följande ansvaret för avfallshanteringen kopplas till den i den föreslagna 20 § föreskrivna principen om förorenarens ansvar (C-1/03, van de Valle och C-188/07, Commune de Mesquer).

Enligt det föreslagna 2 mom. är fastighetsinnehavaren sekundärt ansvarig för avfallshanteringen, om avfallsinnehavaren eller de tidigare avfallsinnehavarna inte anträffas eller om det t.ex. på grund av deras insolvens inte går att få dem att åta sig att fullgöra sin skyldighet. Fastighetsinnehavaren är enligt förslaget dock ansvarig för avfall bara om han har tillåtit den avfallsgenererande verksamheten på fastigheten eller tillåtit att avfallet förs till fastigheten. Fastighetsinnehavaren kan anses vara skyldig att följa och ha uppsikt över verksamheten på fastigheten. Om det på en fastighet t.ex. i flera månader deponeras avfall som förts till den från någon annan plats utan att fastighetsinnehavaren uppmanar avfallsinnehavaren att avlägsna avfallet, kan detta tolkas som att fastighetsinnehavaren gett sitt godkännande. Hur omfattande fastighetsinnehavarens skyldighet är bör dock alltid bedömas från fall till fall. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan fastighetsinnehavaren inte förpliktas att ordna med hantering av t.ex. sådant avfall som hamnat på fastigheten till följd av en olycka. När bestämmelsen tillämpas bör det dessutom noteras att fastighetsinnehavaren också ofta är avfallsinnehavare. Då är fastighetsinnehavaren redan utifrån huvudregeln i 1 mom. ansvarig för att ordna avfallshanteringen.

29 §. *Överlämnande av avfall.* Paragrafen innehåller bestämmelser om vem avfall får överlämnas till. I huvudsak motsvarar bestämmelsen 15 § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen. Även i fortsättningen får avfall enligt den föreslagna huvudregeln överlämnas endast till en sådan verksamhetsutövare vars verksamhet har bedömts vid ett godkännandeförfarande som det föreskrivs om i avfallslagen eller miljöskyddslagen. Den som överlämnar avfall ska vid behov kontrollera vid överlämnandet att avfallstransportören och avfallsbehandlaren har rätt att ta emot sådant avfall.

Enligt 2 mom. kan avfall i undantagsfall överlämnas också till en aktör av vilken det inte krävs ett i 1 mom. 1 punkten avsett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret eller en anteckning i registret eller ett sådant miljötillstånd eller en sådan registrering i datasystemet för miljövårdsinformation som avses i 2 punkten. Då ska avfallsmottagaren ha tillräcklig ekonomisk och teknisk beredskap samt tillräcklig sakkunskap att ordna avfallshanteringen. Den avfallsinnehavare som överlämnar avfallet är skyldig att utreda mottagarens yrkeskunskap och möjlighet att föra avfallet till sådan behandling som uppfyller de krav som föreskrivs i lagen eller med stöd av den. Skyldighetens omfattning är från fall till fall beroende av bl.a. avfallets beskaffenhet och mängd. I den praxis som har utformats under den gällande avfallslagen har t.ex. klädinsamlingar och sådana frivilliga insamlingsevenemang som skolor och välgörenhetsorganisationer arrangerar ansetts vara verksamhet som inte är yrkesmässig, dvs. avfall kan överlämnas till den trots det som sägs i 1 och 2 punkten. Avsikten är inte att ändra denna praxis genom den föreslagna bestämmelsen.

30 §. *När ansvaret för att ordna avfallshantering upphör och övergår.* Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att ansvaret för att ordna avfallshanteringen ska upphöra i samband med att avfall överlämnas och samtidigt om vilket slag av ny innehavare ansvaret kan övergå till. Ansvaret övergår bara till en sådan mottagare som det enligt 29 § är möjligt att överlämna avfallet till. På så sätt säkerställs det att avfallsinnehavaren inte kan bli kvitt ansvaret

för avfallshanteringen på något annat sätt än genom att överlämna avfallet till en sådan yrkesmässig aktör som har förutsättningar att ansvara för en adekvat avfallshantering. Helhetsansvaret för avfallshanteringen kan emellertid inte övergå till en sådan avfallstransportör som transporterar avfall för någon annans räkning. När avfallet överlämnas till en transportör förblir helhetsansvaret hos överlämnaren, eller så övergår det till den i 29 § avsedda avfallsmottagare som transportören för avfallet till utifrån ett avtal eller vad som bestämts. Det ögonblick då ansvaret övergår avgörs från fall till fall på basis av avtalet mellan den som överlämnar avfallet och den som tar emot det. I praktiken är det ofta avgörande för vilkenderas räkning avfallstransportören handlar. Om transportören handlar för överlämnarens räkning övergår ansvaret i allmänhet först när transportören lämnar avfallet till en mottagare som avses i 29 §. Om transportören däremot hämtar avfallet på uppdrag av mottagaren kan ansvaret för avfallshanteringen övergå till mottagaren redan när en transportör som registrerats i enlighet med lagen har tagit avfallet i sin besittning.

Bestämmelsen innebär en förändring jämfört med läget enligt 15 § i den nuvarande avfallslagen, enligt vilket ansvaret för avfallshanteringen övergår på transportören, om det är fråga om ordnad avfallstransport, dvs. kommunalt anordnad avfallstransport eller avfallstransport enligt avtal. Enligt den föreslagna nya bestämmelsen övergår t.ex. bostadsfastigheters skyldighet att ta hand om avfallet och avfallshanteringen till kommunen när avfallet överlämnas till en avfallstransportör som kommunen har anordnat. Vid transport som fastighetsinnehavaren ordnar avgörs ansvarets övergång utifrån avtalet mellan överlämnaren och mottagaren (behandlaren).

31 §. *Transport av avfall.* I paragrafen, som motsvarar en bestämmelse i den nuvarande avfallslagen, föreskrivs det om avfallstransportörens skyldighet att föra avfallet till en plats som anges i ett avtal eller som en myndighet har anvisat och om överlämnarens skyldighet att ta tillbaka avfallet av transportören i vissa situationer.

Paragrafen gäller närmast sådant avfall som kommunens ansvar att ordna avfallshanteringen inte omfattar. Det beror på att kommunen, som ansvarar för att avfall bortskaffas eller återvinns, inte kan vägra att ordna hanteringen av sådant avfall som dess ansvar omfattar. Om en behandlingsanläggning som sköter en kommunal serviceuppgift inte tar emot avfallet ska kommunen ordna en annan behandlingsplats för avfallet.

Enligt bestämmelsen är den som överlämnat avfall skyldig att ta det tillbaka, om den avtalsenliga mottagaren vägrar att ta emot avfallet. I praktiken kan en sådan situation som avses i bestämmelsen uppstå, om mottagaren anser att avfallet till sin beskaffenhet inte motsvarar det som har överenskommits med överlämnaren. Då är det oskäligt från transportörens synpunkt om avfallet inte kan återbördas till den som överlämnat det. Överlämnarens skyldighet att ta tillbaka avfall avses emellertid inte omfatta situationer där det inte är tekniskt möjligt att återbörda avfallet till överlämnaren, t.ex. om avfallet härrör från flera överlämnare, vilket är fallet i fråga om t.ex. avfall som samlats ihop i sopbilar med komprimator, i slambilar och på växelflak.

5 kap. Kommunalt anordnad avfallshantering

32 §. *Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering.* Paragrafen innehåller bestämmelser om till vilka delar kommunen ansvarar för att ordna hanteringen av kommunalt avfall som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten. I annat fall ska hanteringen av kommunalt avfall ordnas av avfallsinnehavaren i enlighet med 4 kap. eller av den som producerar eller distribuerar produkten eller av den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar i enlighet med 6 eller 7 kap. Kommunens ansvar för att ordna avfallshanteringen föreslås inte heller sträcka sig till insamling på fastigheten, utan denna avses bli skött av fastighetsinnehavaren, avfallsproducenten eller någon annan avfallsinnehavare i enlighet med 40 och 50 §. Den som innehar sådant avfall som uppkommer vid verksamhet enligt 1 mom. ska med vissa undantag som anges i 41 och 42 § överlämna avfallet till kommunalt anordnad avfallshantering.

Enligt förslaget förblir kommunens nuvarande ansvar för ordnande av hanteringen av kommunalt avfall som det föreskrivits om genom lagen om ändring av 10 och 13 § i avfallslagen (411/2007) i huvuddrag oförändrat. Genom den nämnda lagen som trädde i kraft den 1 juni 2007 begränsades ansvaret till avfall som uppkommit från bosättning samt därmed i fråga om beskaffenhet, sammansättning och mängd jämförbart avfall som uppkommit inom offentlig verksamhet. Före det omfattade kommunens ansvar allt avfall som uppkommit från boende samt avfall som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från boende men som uppkommit inom industrin, servicesektorn eller någon annan verksamhet. Nu föreslås endast vissa smärre preciseringar av ansvarsfördelningen. Syftet med dem är att förtydliga ansvarsfördelningen och minska de tolkningssvårigheter och konflikter som hänför sig till den. Avsikten är också att trygga alla avfallsproducenters tillgång till avfallshanteringstjänster. Grunden för den ansvarsfördelning som valts och de alternativ som granskats i sammanhanget behandlas mera ingående i avsnitt 3.1.3 i propositionens allmänna motivering.

Enligt 1 mom. 1 punkten i lagförslaget ska kommunen i likhet med nu ordna hanteringen av avfall från boende (s.k. hushållsavfall). Med avfall från boende avses, oberoende av avfallets typ, mängd och beskaffenhet, allt avfall från stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och annat boende, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar. Definitionen av avfall från boende behandlas mera ingående i motiveringen till definitionen av kommunalt avfall, som finns i 6 § 2 punkten.

Att föreskriva att kommunen ska ansvara för att ordna hanteringen av avfall från boende är befogat bl.a. därför att det skulle vara oskäligt att kräva av enskilda hushåll att de självständigt ska ordna avfallshanteringen med uppfyllande av alla krav som anges i den föreslagna lagen och som föreskrivits och bestämts med stöd av den. Hushållen bör ha rätt till fungerande tjänster som är okomplicerade och tillgängliga under alla förhållanden. När avfallshanteringen ordnas centralt drar hushållen också nytta av kommunens bättre förhandlingsposition vid upphandling av tjänster. Genom att det fastställs att kommunen ska ansvara för att ordna hanteringen av avfall från bosättning som en helhet blir det möjligt att jämna ut skillnaderna mellan avfallsavgifterna i olika områden. Dessutom blir det möjligt att styra avfallshanteringen med hjälp av t.ex. avfallstaxor som innehåller incitament.

Till skillnad från vad som nu föreskrivs om kommunens ansvar föreslås det i 1 mom. 2 punkten bli föreskrivet att kommunen ska vara skyldig att ordna all hantering av kommunalt avfall från hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet. Enligt de nuvarande bestämmelserna omfattas det kommunala avfallet från dessa verksamheter av kommunens ansvar när avfallet uppkommer inom offentlig verksamhet men av avfallsinnehavarens ansvar om verksamheten är privat. I en del fall, som när kommuner köper de nämnda tjänsterna av privata företag, har skiljelinjen mellan offentlig och privat verksamhet lett till tolkningsproblem och konflikter mellan olika aktörer. Till följd av den föreslagna ändringen avskaffas behovet av en skiljelinje mellan privat och offentlig verksamhet, och kommunalt avfall som uppkommer inom de allmännyttiga tjänsterna i fråga omfattas av det kommunala avfallshanteringssystemet, oberoende av avfallsproducenten. Kommunens skyldighet föreslås omfatta bara kommunalt avfall men inte annat avfall som uppkommer i verksamheter som avses här, t.ex. specialavfall från sjukhus.

I 1 mom. 3 punkten föreskrivs det i likhet med nu att kommunen ska vara skyldig att ordna hanteringen av kommunalt avfall från statens, kommuners, församlingars samt andra offentligrättsliga samfunds och offentligrättsliga föreningars förvaltning och servicefunktioner också i fråga om annat kommunalt avfall än sådant som uppkommer inom de verksamheter som avses i 2 mom., dvs. hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet. Avfall av detta slag motsvarar i regel till sin beskaffenhet avfall från bosättning och är därmed väl lämpat att transporteras och behandlas i samma system som avfall från bosättning. Med stöd av bestämmelsen kan kommunen ordna också av-

fallshanteringen för sina egna verksamhetsställen.

I fråga om kommunalt avfall från hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet och avfall från offentlig verksamhet föreslås skyldigheten att ansluta sig till kommunalt anordnad avfallshantering inte vara ovillkorlig, utan avfallsinnehavaren kan med stöd av den föreslagna 42 § ansöka hos kommunen om befrielse från skyldigheten att överlämna avfallet till kommunalt anordnad avfallstransport.

Enligt 1 mom. 4 punkten ska kommunen vara skyldig att alldeles som nu ordna också hanteringen av sådant kommunalt avfall från affärslokaler i bostadsfastigheter, t.ex. företag i stenfoten på hus, som samlas in tillsammans med det övriga kommunala avfall som uppkommer på fastigheten. Det föreslås att bestämmelsen ska tillämpas inte bara på bostadsfastigheter utan också på andra fastigheter där det uppkommer avfall vars hantering kommunen är skyldig att ordna och där det dessutom finns affärslokaler som ger upphov till kommunalt avfall. Det vanligaste är att det är fråga om fastigheter där det avfall som uppkommer i affärslokalerna är jämförelsevis litet i förhållande till den totala mängden kommunalt avfall som uppkommer på fastigheten. Bestämmelsen hindrar inte heller att hanteringen av det avfall som uppstår i affärslokalerna ordnas separat från fastighetens övriga avfallshantering, om en överenskommelse om ett sådant arrangemang nås med fastighetsinnehavaren.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska kommunen ordna hanteringen också av kommunalt avfall som uppkommer inom näringsverksamhet och samlas in inom ramen för samma områdesvisa sopsugsystem eller ett annat motsvarande stationärt insamlingssystem som avfall som kommunen är skyldig att ordna avfallshanteringen för. Det är sannolikt att områdesvisa sopsugsystem som redan är i allmänt bruk i vissa andra länder och där avfallet transporteras i rörnät med hjälp av undertryck kommer att bli allmännare också i Finland under de närmaste åren. För att sopsugsystemet ska fungera bra är det väsentligt att alla fastigheter i området kan förutsättas ansluta sig till det, oberoende av om det är fråga om kommunalt avfall från boende, offentlig verksamhet eller näringsverksamhet och att avfall av liknande typ som uppkommer inom olika verksamheter inte behöver hållas åtskilt under insamlingen. Därför föreslås det att avfall som samlas in med hjälp av system av detta slag ska omfattas i sin helhet av kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen. Kommunen avses vara skyldig att ordna avfallshanteringen också i det fall att ett fristående servicebolag och inte kommunen genomför det områdesvisa sopsugsystemet och driver det i praktiken. Det är däremot inte meningen att kommunen ska vara skyldig att ordna avfallshanteringen i fråga om kommunalt avfall från näringsverksamhet som samlas in via sopsugsystem i fastigheter som utgör t.ex. affärscentrum. Om avfall samlas in i systemen också från bostäder som finns i anslutning till affärscentrumet behöver kommunen inte ordna hanteringen av avfall från bostäderna.

Enligt 2 mom. ska kommunen alldeles som nu ordna också mottagningen och behandlingen av farligt avfall från boende, oavsett dess mängd och beskaffenhet. Kommunen föreslås ansvara också för att ordna behandlingen av farligt avfall från jord- och skogsbruk, utom i det fall att det är fråga om avfallsmängder som är oskäliga i förhållande till kommunens möjligheter att ta emot avfall. För mottagningen av farligt avfall från jord- och skogsbruk ska kommunen enligt 78 § hos avfallsinnehavaren ta ut en avgift som täcker avfallshanteringskostnaderna fullt ut.

I 3 mom. förtydligas förhållandet mellan kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen och den avfallshantering som producenter, distributörer eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska ordna i enlighet med 6 och 7 kap. Avfallsinnehavaren är inte skyldig att till kommunalt anordnad avfallshantering överlämna tomma dryckesförpackningar eller annat förpackningsavfall, returpapper eller kasserade batterier, ackumulatorer eller el- eller elektronikprodukter eller andra kasserade produkter som omfattas av producentansvaret, om detta avfall förs till mottagning som ordnas av producenten eller av någon som är ansvarig för ett retursystem för dryckesprodukter.

Med stöd av bemyndigandet i 4 mom. får närmare bestämmelser om fastställandet av vilka slag av avfall som med stöd av 1 mom. omfattas av kommunens ansvar utfärdas genom förordning av statsrådet.

33 §. *Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand.* Paragrafen innehåller bestämmelser om kommunens skyldighet att i vissa situationer tillhandahålla avfallshanteringstjänster också för andra avfallsinnehavare än dem vars avfallshantering kommunen enligt 32 § alltid är skyldig att ordna. I praktiken avser denna skyldighet avfall från näringsverksamhet vars hantering avfallsinnehavaren i princip är skyldig att ordna, enligt vad som sägs i 4 och 5 kap. Avsikten är att trygga avfallshanteringstjänster för producenter av avfall som uppkommer inom näringsverksamhet när tillgången till privata avfallshanteringstjänster inom ett visst område inte är rimlig. När kommunen sköter skyldigheter som avses i bestämmelsen verkar kommunen inte på en marknad där det förekommer konkurrens.

Näringsidkarna kan ofta ordna åtminstone avfallstransporten och till en del återvinningen med hjälp av privata serviceföretag inom avfallshanteringssektorn. Privata avfallshanteringstjänster står ändå inte alltid till buds för alla näringsidkare. Särskilt i glesbygdsområden händer det ofta att tjänster inte tillhandahålls. Då är kommunala avfallshanteringstjänster i praktiken det enda alternativet. Fungerande avfallshantering är en förutsättning för att den grundläggande rättighet i fråga om miljön som fastställs i grundlagens 20 § ska kunna tillgodoses. Därför måste det allmänna anses vara skyldigt att trygga avfallshanteringen också i det fall att den i första hand är något som avfallsinnehavarna och de som tillhandahåller privata avfallshanteringstjänster bör avtala om.

Sådana avfallshanteringstjänster som produceras i enlighet med paragrafen anses vara en lagstadgad uppgift som ingår i kommunens ansvarsområde, något som för sin del förtydligar också den ställning som bolag som sköter avfallshanteringen för kommunens räkning enligt lagen om offentlig upphandling har i egenskap av enheter anknutna till den upphandlande enheten. För närvarande härrör så mycket som 30—40 % av de kommunala avfallshanteringsbolagens omsättning från avfallshanteringstjänster som tillhandahålls näringsverksamhet. En stor del av dessa består av mottagning av avfall från företag i glesbygdsområden till avstjälpningsplatser, som är en tjänst som anses nödvändig. Det är inte möjligt att på basis av EU-domstolens hittillsvarande rättspraxis (C-107/98, Teckal och C-340/04, Carbotermo) entydigt sluta sig till hur stor del av bolagens omsättning som utan hot om förlust av ställningen som enhet anknuten till den upphandlande enheten får härröra från verksamhet som inte följer av det uppdrag som ägarkommunerna har gett bolaget. Enligt vissa bedömningar kan andelen vara ca. 10—19 procent. Till följd av den föreslagna bestämmelsen blir upprätthållandet av avfallshanteringstjänst i andra hand avgjort en lagstadgad kommunal skyldighet. Utgångspunkten för förslaget är att det från de kommunägda avfallshanteringsbolagens synpunkt härvid är fråga om att ordna tjänsten på uppdrag av ägarkommunerna, något som inte äventyrar bolagens ställning som enheter anknutna till den upphandlande enheten. Omsättningen från kommunens eller det kommunägda bolagets tjänster på marknadsvillkor ska inte ingå i omsättningen från de lagstadgade tjänsterna.

Kommunen är enligt förslaget skyldig att under vissa förutsättningar ta emot t.ex. kommunalt avfall från näringsverksamhet till avfallstransport som den ordnar i ett område eller att ta emot kommunalt avfall från näringsverksamhet, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall eller avfall från produktionsverksamhet till mottagning, återvinning eller bortskaffande som den ordnar. I enskilda fall förutsätter kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen för det första att avfallsinnehavaren ber kommunen om avfallshanteringstjänster därför att det privata utbudet av tjänster är bristfälligt. Innan kommunen samtycker bör den göra bedömningen att det inte finns tillgång till annan avfallshanteringsservice på rimliga villkor. Tolkningen bör inte bindas till att det i varje enskilt fall tillämpas ett formellt förfarande för bedömning av tillgången till tjänster. En begäran som avfallsinnehavaren framställer till kommunen tyder i regel redan i sig på att marknaden för av-

fallshanteringstjänster fungerar bristfälligt. I praktiken kan det emellertid uppstå situationer där en avfallsinnehavare trots att privata tjänster står till buds ber kommunen ordna avfallshanteringen av kostnadsskäl. Avgiften för kommunala avfallshanteringstjänster fastställs utifrån det som bestäms i 9 kap., till skillnad från vad som gäller tjänster på marknadsvillkor som kommunen eventuellt tillhandahåller.

Den i paragrafen föreskrivna skyldigheten för kommuner inbegriper också mottagning av avfall från näringsverksamhet till avstjälpningsplatser, förutsatt att avfallet inte rimligen kan återvinnas eller behandlas på något annat sätt som är bättre med avseende på prioriteringsordningen. Största delen av de allmänna avstjälpningsplatser som är i bruk i Finland ägs och drivs numera av kommuner eller kommunala avfallshanteringsbolag. För många avfallsproducenter vars avfall härrör från näringsverksamhet är den service som kommunala avstjälpningsplatser tillhandahåller därmed det i praktiken enda till buds stående alternativet för behandling av icke återvinningsbart kommunalt avfall, bygg- och rivningsavfall eller annat sedvanligt produktionsavfall. Deponering av avfall är det alternativ som kommer längst ner i prioriteringsordningen, och ansträngningar görs så långt det går för att minska mängden avfall som deponeras på avstjälpningsplatser. För att prioriteringsordningen ska genomföras är det meningen att bl.a. bereda bestämmelser för att begränsa deponeringen av biologiskt nedbrytbart avfall på avstjälpningsplatser mera än nu är fallet. Målet är att på så sätt styra avfallsproducenterna att ordna avfallshanteringen i överensstämmelse med prioriteringsordningen.

Enligt förslaget ska kommunen oberoende av marknadssituationen alltid ha rätt att vägra att ordna avfallshanteringen, om avfallet på grund av sin beskaffenhet eller av tekniska skäl är olämpligt för kommunens avfallshanteringssystem. Kommunens skyldighet omfattar inte t.ex. sådant avfall från företag som till sin beskaffenhet eller mängd inte lämpar sig för transport med samma materiel som används för transport av avfall från hushållen i området. Kommunen är inte skyldig att skaffa vare sig ny transportmateriel eller nya behandlingsanläggningar för att ordna sådan avfallshantering som avses i paragrafen. Kommunen är skyldig att tillhandahålla tjänster inom hanteringen av avfall från näringsverksamhet bara inom ramen för den avfallshanteringskapacitet som står till kommunens förfogande också i övrigt.

Om det är fråga om en kontinuerlig och regelbunden avfallshanteringstjänst, ska kommunen ingå avtal om den med avfallsinnehavaren för högst fem år i sänder. Kravet på att avtalet ska vara tidsbegränsat behövs för att det ska säkerställas att situationen beträffande det privata tjänsteutbudet och därigenom behovet av offentlig kommunal service bedöms regelbundet. För kommunen är ingående av avtal operativ serviceverksamhet som försiggår direkt med stöd av lag, och inget separat förvaltningsbeslut om det behöver fattas. Om kommunen vägrar att tillhandahålla sådana avfallshanteringstjänster som avses i bestämmelsen kan den som begärt tjänsten få saken prövad av förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål. Om frågan om huruvida kommunen i sitt uppdrag handlar i strid med de konkurrensrättsliga bestämmelserna väcks, kan företagen på avfallshanteringsmarknaden tillgripa rättsmedlet att göra en ansökan till marknadsdomstolen.

Utöver de lagstadgade avfallshanteringsuppgifter som föreskrivs i paragrafen kan kommunen alltjämt delta också i produktionen av avfallshanteringstjänster på marknadsvillkor, om detta med stöd av 2 § i kommunallagen anses höra till kommunens ansvarsområde. När kommunen agerar på marknaden i en konkurrenssituation ska den se till att verksamheten inte leder till problem med konkurrensneutraliteten mellan offentliga och privata aktörer. Med avvikelse från 13 § 1 mom. i den gällande avfallslagen föreslås det inte att den nya avfallslagen ska innehålla några specifika bestämmelser om verksamhet på marknadsvillkor, utan verksamheten regleras utifrån den övriga relevanta lagstiftningen, bl.a. kommunallagen och lagstiftningen om konkurrens och offentlig upphandling.

34 §. *Kvalitetskrav för kommunala avfallshanteringstjänster.* Syftet med de kvalitetskrav som föreslås bli fastställda i paragrafen är att säkerställa kvaliteten på de avfallshan-

teringstjänster som kommunen producerar och som är att betrakta som nödvändighetstjänster. Vid sidan av tryggandet av kontinuiteten hos och tillgången till sådana avfallshanteringstjänster till ett rimligt pris som uppfyller lagens krav innefattar en högklassig avfallshantering också att avfallsinnehavarnas behov beaktas i så stor utsträckning som möjligt när tjänsterna ordnas. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den nuvarande avfallslagen. Det är befogat att föreskriva om kvalitetskrav också därför att de avfallsinnehavare som omfattas av kommunalt anordnad avfallshantering i den föreslagna lagen åläggs att anlita kommunala avfallshanteringstjänster, med de undantag som föreskrivs i 41 och 42 §.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska avfallsinnehavarna ha tillgång till avfallstransport från fastigheten, dvs. fastighetsvis avfallstransport, om den inte anses vara onödig med hänsyn till 35 § 3 mom. I 2 punkten förutsätts det att kommunen ordnar ett tillräckligt antal områdesvisa mottagningsplatser för återvinningsbart och farligt avfall samt vid behov för blandat kommunalt avfall. På motsvarande sätt som i den föreslagna 49 § föreskrivs i fråga om produkter som omfattas av producentansvaret ska de områdesvisa mottagningsplatserna för avfall vara lättillgängliga för avfallsproducenterna. De områdesvisa mottagningsplatserna ska ligga invid vägar som invånarna och andra avfallsproducenter brukar färdas längs, och de ska kunna nås obehindrat också i övrigt. Efter den senaste tidens kommunsammanslagningar är i många fall t.ex. det minimikrav som tillämpades allmänt tidigare och enligt vilket det ska finnas en mottagningsplats för farligt avfall per kommun inte längre nog för att trygga den föreslagna bestämmelsens krav på att mottagningsplatserna ska vara lättillgängliga.

Enligt 3 och 4 punkten ska kommunen vid planeringen och ordnandet av avfallshanteringstjänster trygga tillräckligt mångsidiga avfallshanteringstjänster där också kundernas individuella behov beaktas tillräckligt. Detta gäller t.ex. villigheten att genomföra en avfallshantering som är så högklassig som möjligt med avseende på prioriteringsordningen eller behovet av att få sopkärlen tömda med tätare eller glesare intervaller än vanligt. Avfallsinsamlingen och avfallstransporten ska ordnas och dimensioneras så att de så väl som möjligt motsvarar mängden av och beskaffenheten hos det avfall som uppkommer på fastigheterna. När den lämpliga storleken på sopkärl och tömningsfrekvensen fastställs gäller det ändå att förvissa sig om att förvaringen av avfall i kärlen inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön och att avfallshanteringsarrangemangen på fastigheten är adekvata även i övrigt.

Syftet med 5 punkten är att säkerställa att kunderna får tillräckligt med information om arrangemangen gällande den fastighetsvisa avfallstransporten och den områdesvisa avfallsmottagningen. Även om kommunen enligt lag inte kommer att vara skyldig att ingå serviceavtal med sina kunder vid kommunalt anordnad avfallstransport bör den i praktiken kontakta sina kunder innan avfallstransporten inleds eller ändras, och den ska också informera och förhandla om de viktigaste omständigheterna som hör ihop med tjänsten. Avfallsinnehavaren ska t.ex. ha tillräckliga möjligheter att påverka placeringen av sopkärl på sin tomt. Kommunen ska också informera om var de områdesvisa mottagningsplatser för avfall som den har ordnat finns och vilka öppettiderna är och ge andra relevanta uppgifter som anknyter till mottagningsplatserna.

Närmare bestämmelser om dimensioneringen av insamlingsarrangemangen och om antalet mottagningsplatser får med stöd av det föreslagna 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §. *Ordnande av fastighetsvis avfallstransport.* I paragrafen föreskrivs det om de alternativ som står till buds för kommunen när avfallstransporten ordnas.

Det föreslås att den nya termen fastighetsvis avfallstransport ska tas i bruk i lagen. Den ersätter termen ordnad avfallstransport, som används i den nuvarande lagen. Med fastighetsvis avfallstransport avses att avfall vars hantering kommunen har ålagts ansvaret för transporteras från en mottagningsplats som fastighetsinnehavaren ordnar i enlighet med 40 § till en avfallsbehandlingsplats som kommunen bestämmer.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska kommunen ansvara för att avfall som kommunen är ansvarig för enligt 32 § trans-

porteras från fastigheten antingen i form av kommunalt anordnad avfallstransport i enlighet med 36 § eller i form av avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar i enlighet med 37 §.

Kommunen kan enligt förslaget sörja för att också fastighetsvis transport av separat insamlat förpackningsavfall ordnas från sådana fastigheter som med stöd av 32 § också i övrigt omfattas av kommunalt anordnad avfallshantering. Kommunen ska föra förpackningsavfallet till avfallshantering som producenten ordnar. Om kommunen inte har hand om ordnandet av fastighetsvis transport av förpackningsavfall, har fastighetsinnehavaren med stöd av 41 § 3 mom. rätt att ordna transporten av förpackningsavfall från fastigheten.

I 2 mom. föreskrivs det om de allmänna kraven på fastighetsvis avfallstransport som ordnats i enlighet med 36 eller 37 §. Enligt paragrafen ska fastighetsinnehavaren för det första tillhandahållas avfallstransporttjänster tillförlitligt samt på skäliga och icke-diskriminerande villkor. Vid kommunalt anordnad avfallstransport riktar sig kravet till kommunen, som ska se till att fastighetsinnehavarna bemöts jämlikt bl.a. när avfallstaxan och de anbudsförfrågningar som hänför sig till konkurrensutsättningen av transporter fastställs. Via entreprenadavtalen riktar sig kraven också till avfallstransportörer som arbetar för kommunens räkning.

Vid avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar riktar sig kravet på att tjänsteutbudet ska vara tillförlitligt samt skäligt och icke-diskriminerande direkt till avfallstransportföretaget. Även om det vid avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar är fråga om ett privaträttsligt avtalsförhållande där fastighetsinnehavaren åtminstone i princip har rätt att fritt välja önskad transportör, är det inte frivilligt att ingå avtal med en avfallstransportör i det fall som avses i paragrafen. Den föreslagna bestämmelsen behövs därför för att fastighetsinnehavarnas intressen och rättigheter samt tillgången till tjänster ska tryggas inom alla områden och i alla situationer.

Kravet på att tjänsteutbudet ska vara skäligt och icke-diskriminerande betyder bl.a. att olika kunder, kundgruppen eller områden inte ogrundat försätts i avvikande ställning när tjänsten t.ex. prissätts. En eventuell dominerande marknadsställning får inte heller utnyttjas vid prissättningen i strid med konkurrensbegränsningslagen.

För det andra ska de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna iakttas vid fastighetsvis avfallstransport, enligt 2 mom. Sådana är t.ex. föreskrifter om skyldigheterna att samla in avfall separat, om insamlingsredskap för olika typer av avfall och placering och underhåll av dem samt om tömningsintervallet för sopkärl och de tillåtna transporttidpunkterna. Vid avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar ska avfallshanteringsföreskrifterna beaktas i avtalet mellan fastighetsinnehavare och transportföretag. Vid kommunalt anordnad avfallstransport ska avfallshanteringsföreskrifterna beaktas när avfallstransporterna konkurrensutsätts och i det entreprenadavtal som ingås med avfallstransportören.

För det tredje föreskrivs det i 2 mom. att avfall som omfattas av fastighetsvis avfallstransport ska föras till bortskaffande eller återvinning som kommunen anvisar. Bestämmelsen motsvarar en bestämmelse i 13 § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa kommunens rätt och möjligheter att ha hand om skötseln av den avfallshanteringsuppgift som ålagts den. Vid kommunalt anordnad avfallstransport bestäms leveransplatsen för avfallet i allmänhet i entreprenadavtalet. I fråga om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar kan leveransplatsen för avfallet anvisas t.ex. i ett kommunalt beslut som avses i 37 § eller i de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna. Vid behov ska leveransplatsen anvisas med iakttagande av förfarandena enligt lagstiftningen om offentlig upphandling.

Med stöd av 3 mom. kan kommunen besluta att fastighetsvis avfallstransport inte ordnas om beslutet är motiverat genom att kommunikationerna i området är bevärliga, avfallsinnehavarna är få eller mängden avfall som behöver transporteras är liten. Kommunen ska i så fall ordna behövlig områdesvis mottagning av avfallet i enlighet med 34 §. Fastighetsvis avfallstransport ska ordnas också i sådana fall, om den bedöms vara nödvändig av hälso- eller miljöskäl. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar delvis be-

stämmelsen om områdesvis insamling av avfall i 10 § 3 mom. i den nuvarande avfallslagen.

I praktiken kan det bli aktuellt att utesluta fastigheter ur den fastighetsvisa avfallstransporten närmast när det gäller glesbebyggda områden och vid insamling av vissa återvinningsbara avfallsfraktioner i tätorter. Det är i allmänhet inte heller befogat att förutsätta regelbunden fastighetsvis avfallstransport i fråga om t.ex. semesterbostäder som bebos oregelbundet och ofta korta tider åt gången. I glest befolkade områden så som småhusområden kan fastighetsinnehavarna t.ex. styras att använda sopkärl som är gemensamma för fastigheterna, något som för sin del minskar behovet av att inrätta områdesvisa insamlingsplatser. Fastigheterna kan dock inte åläggas att ta gemensamma sopkärl i bruk. Behovet av avfallshanteringstjänster som tillhandahålls och deras tillgänglighet bör beaktas när avfallstaxan och avfallsavgifterna fastställs.

36 §. *Kommunalt anordnad avfallstransport.* Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen är principen den att kommunen ska ordna fastighetsvis avfallstransport, om inte något annat följer av 37 eller 41 §. Kommunen ordnar således inte avfallstransporten i sådana områden i kommunen där det i enlighet med ett beslut som kommunen fattat tillämpas avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar och inte heller i fråga om sådana avfalls- eller fastighetsinnehavare som med stöd av 41 § inte är skyldiga att överlämna avfall till fastighetsvis avfallstransport.

Kommunen ska enligt förslaget ordna transporten i form av egen verksamhet eller upphandla tjänsterna hos en privat företagare i enlighet med lagen om offentlig upphandling. I praktiken har kommunerna inte egen transportmateriel, därför ordnas transporterna genom att tjänsterna upphandlas hos privata transportföretag.

I 2 mom. preciseras det att inga andra än kommunen eller en avfallstransportör som handlar för kommunens räkning får åta sig att transportera avfallet vid kommunalt anordnad avfallstransport. På så sätt förtydligas de olika aktörernas ansvar och rättigheter vid ordnande av avfallshanteringen. Den nuvarande avfallslagen innehåller inte någon motsvarande uttrycklig bestämmelse.

I 3 mom. föreskrivs om de principer som ska iakttas när avfallstransporterna konkurrensutsätts. Momentet innehåller en hänvisning till lagen om offentlig upphandling, där det föreskrivs om bl.a. utnyttjande av konkurrensförhållandena, behandling av deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett ickediskriminerande sätt och tillräcklig öppenhet vid upphandlingen. Syftet med paragrafen är att säkerställa att transportföretagarna — också nya företagare — har jämlika möjligheter att vara med om att producera avfallstransporttjänster för kommunerna. Det är möjligt att påverka detta t.ex. genom att fastställa de entreprenadområden som konkurrensutsätts och avtalstiderna och genomföra konkurrensutsättningarna vid olika tidpunkter så att detta möjliggör investeringar i insamlingsmateriel och långsiktig planering av affärsverksamheten. Företagarna bör också ha kännedom om tidtabellen för konkurrensutsättning i tillräckligt god tid.

Kommunen ska enligt 4 mom. ge fastighetsinnehavarna information om mängden av avfall som transporterats från fastigheten och om leveransplatserna, om fastighetsinnehavarna ber att få sådan information. Informationen kan behövas t.ex. för genomförande av miljöledningssystem som upprättas av offentliga samfund eller av verksamhetsutövare som bedriver hälsovårds- och socialtjänster eller utbildningsverksamhet.

37 §. *Avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar.* Enligt paragrafen kan kommunen besluta att fastighetsvis avfallstransport ordnas i kommunen eller en del av kommunen på så sätt att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör. Arrangemanget motsvarar i princip den avfallstransport enligt avtal som avses i 10 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen.

Kommunen ska fatta ett förvaltningsbeslut i enlighet med kommunallagen om saken. Till skillnad från vad som bestäms i den nuvarande lagen kan beslutet dock fattas bara om förutsättningarna i 1 mom. uppfylls. Den föreslagna begränsningen av kommunens beslutanderätt är nödvändig för säkerställande av att kommunen i fråga om det avfall vars hantering den enligt 32 § är skyldig att ordna

säkrar avfallshanteringstjänsternas tillgänglighet, kvalitet och funktion också när fastighetsinnehavaren väljer transportör i enlighet med den föreslagna paragrafen.

I enlighet med vad som föreslås i 1 mom. kan kommunen besluta om införande av avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar för det första bara om det är känt att det på området tillhandahålls avfallstransporttjänster tillförlitligt samt på villkor som är skäliga och icke-diskriminerande. Förutsättningar för beslutet överensstämmer med de allmänna krav i 35 § 2 mom. som föreslås gälla fastighetsvis ordnad avfallstransport. För det andra får fastighetsvis transport som fastighetsinnehavaren ordnar inte tas i bruk, om den försvagar avfallshanteringens allmänna funktion i området eller ökar faran eller skadan för hälsan eller miljön jämfört med kommunalt anordnad avfallstransport. För det tredje bör beslutets verkningar bedömas vara positiva som helhet, särskilt med beaktande av konsekvenserna för hushållen och för företagens och myndigheternas verksamhet. Till de aspekter som härvid bör bedömas hör verkningarna för olika aktörers avfallshanteringskostnader och arbetsbörda. Vid helhetsbedömningen kan kommunen betona sådana faktorer som anses regionalt viktiga.

Enligt 2 mom. kan kommunen avgränsa beslutet så att det gäller bara avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Det föreslås inte att lagen ska uppta den möjlighet för kommunen som det föreskrivs om i den gällande avfallslagen och enligt vilken kommunen får bestämma villkor om det skäliga högsta pris som kan tas ut för transporten eller om det område där transportören ska erbjuda transportservice. Orsaken är att de nämnda omständigheterna beaktas tillräckligt när det bedöms och ges akt på om förutsättningarna i 1 mom. uppfylls. För utvärdering och uppföljning av om förutsättningarna uppfylls föreslås den kommunala avfallshanteringsmyndigheten med stöd av 122 § ha rätt att begära uppgifter om bl.a. transportpriserna av avfallstransportören.

I det föreslagna 3 mom. åläggs kommunen att oavbrutet följa och övervaka verkställandet av sitt beslut om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar och uppfyllandet av förutsättningarna för det. Om förutsättningarna inte längre uppfylls ska kommunen ändra beslutet. På ändring av beslutet tillämpas samma förfaranden och förutsättningar som vid beredningen av det beslut som ändras.

De föreslagna förutsättningarna för införande av avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar är stramare än de förutsättningar för införande av avfallstransport enligt avtal som anges i den gällande avfallslagen. Detta är nödvändigt i synnerhet för att trygga fastighetsinnehavarens rättsäkerhet. Ordnandet av avfallstransporten enligt 37 § leder till att fastighetsinnehavaren är skyldig att ingå ett avfal om avfallstransporten. Fastighetsinnehavarens skyldigheter ökar således jämfört med kommunalt anordnad avfallstransport.

Enligt övergångsbestämmelserna i 152 § ska en kommun där avfallstransporten vid ikraftträdandet av denna lag ordnas som avfallstransport enligt avtal enligt den nuvarande lagen ordna transporten i överensstämmelse med 37 § eller gå över till kommunalt anordnad avfallstransport inom fem år från denna lags ikraftträdande.

38 §. *Kommunalt beslutsfattande som gäller fastighetsvis avfallstransport.* I paragrafen föreskrivs om det förfarande som ska iakttas när det kommunala beslutsfattandet bereds och sker i sådana fall där det är fråga om ett beslut enligt det föreslagna 35 § 3 mom., där ett visst område i kommunen utesluts ur den fastighetsvisa avfallstransporten, eller ett beslut enligt 37 §, där avfallstransporten i kommunen eller en del av den ordnas i form av avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar. I den nuvarande avfallslagen finns det ingen motsvarande bestämmelse. Bestämmelsen har ansetts vara behövlig eftersom kommunernas praxis har varierat när det gällt beredningen av beslut om avfallstransporter och detta har medfört problem för fastighetsinnehavarnas och delvis också de avfallstransporterande företagarnas rättsskydd. Avsikten är att med hjälp av bestämmelsen garantera att alla som avgörandet kan ha stor betydelse för har möjlighet att få information om och påverka beslutsfattandet om ordnande av avfallstransport.

Kommunens beslut får överklagas genom kommunalbesvär så som anges i kommunallagen.

39 §. *Uppgifter om fastighetsvis avfallstransport.* I paragrafen föreskrivs om skyldigheten för avfallstransportören att lämna uppgifter. Skyldigheterna avses gälla såväl kommunalt anordnad avfallstransport som avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar.

Enligt 1 mom. ska avfallstransportören vid behov ge till fastighetsinnehavaren eller kommunen för påseende ett i 98 § avsett utdrag ur avfallshanteringsregistret eller annars visa att transportverksamheten har godkänts för anteckning i det avfallshanteringsregister som avses i 11 kap. Vid avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar behöver giltigheten för beslutet om godkännande i allmänhet visas för fastighetsinnehavaren innan avtal om avfallstransporten tecknas. Vid kommunalt anordnad avfallstransport visar transportören i allmänhet i sitt entreprenadanbud att beslutet om godkännande är giltigt.

Genom bestämmelsen i 2 mom. åläggs avfallstransportören att lämna de uppgifter om avfallstransporterna som avses i bestämmelsen till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten. Uppgifterna ska lämnas kvartalsvis eller årligen i fråga om de fastigheter där avfall har avhämtats samt om antalet sopkärlstömningar fastighetsvis och per avfallstyp. Dessutom ska avfallstransportören enligt förslaget årligen ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag över mängden av avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. Vid kommunalt anordnad avfallstransport kan kommunen i sin anbudsförfrågan och i det entreprenadavtal som ingås med transportören förutsätta en rapportering som är tätare än den föreslagna minimikravnivån, t.ex. elektronisk inlämning av aktuella uppgifter om rutterna. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten åläggs att anteckna de uppgifter som avfallstransportörerna har lämnat in i enlighet med 2 mom. i det register över avfallstransporter som föreslås i 143 §. Bestämmelsen är ny och avsikten är att den ska skapa mera fungerande förutsättningar än nu för uppföljning av avfallstransporterna, något som särskilt vad den av fastighetsinnehavaren ordnade avfallstransporten beträffar har visat sig vara problematiskt inom ramen för den nuvarande lagen. På så sätt blir det möjligt att effektivisera uppföljningen av och tillsynen över transporterna samt bättre än nu säkerställa att fastigheternas avfallshantering och avfallstransporterna genomförs på det sätt som lagen förutsätter. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten kan utifrån de uppgifter som lämnas in till den bl.a. bedöma om förutsättningarna för dess beslut enligt 37 § om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar och de villkor som fogats till det uppfylls.

40 §. *Mottagningsplats för avfall på en fastighet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten för fastighetsinnehavare som omfattas av fastighetsvis avfallstransport att se till att avfallet samlas in på fastigheten. Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 7 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen.

Enligt paragrafen ska fastighetsinnehavaren ordna en mottagningsplats för insamling av avfall som omfattas av fastighetsvis avfallstransport. Det betyder bl.a. att fastighetsinnehavaren ska skaffa de kärl som behövs för insamling av olika avfallstyper och ordna med lämpliga utrymmen för placering av sopkärlen på tomten. När sopkärlen skaffas och placeras ut ska fastighetsinnehavaren ta hänsyn till de krav som kommunen ställer i sina avfallshanteringsföreskrifter eller i övrigt. Fastighetsinnehavaren föreslås kunna ordna en mottagningsplats som är gemensam för två eller flera fastigheter. Användning av gemensamma sopkärl kan komma i fråga särskilt inom avfallshanteringen för småhus i glesbefolkade områden och semesterbostäder. Fastigheterna kan dock inte förpliktas att ta gemensamma sopkärl i bruk.

41 §. *Överlämnande av avfall till fastighetsvis avfallstransport eller till en områdesvis mottagningsplats.* Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten för fastighetsinnehavaren eller någon annan avfallsinnehavare att överlämna avfall till fastighetsvis avfallstransport som ordnats i området eller till en områdesvis mottagningsplats som

kommunen ordnat samt om undantag från överlämningsskyldigheten.

Innehavare av bostadsfastigheter och andra innehavare av sådant avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna ska enligt 1 mom. överlämna avfallet till fastighetsvis avfallstransport som har ordnats i enlighet med 36 eller 37 §. Om transport från fastigheten inte ordnas i området, ska avfallet föras till en områdesvis mottagningsplats som kommunen ordnar. Bestämmelsen motsvarar 11 § i den nuvarande avfallslagen, enligt vilken avfallsinnehavare ska ansluta sig till ordnad avfallstransport. Att anslutningsskyldigheten ersätts med överlämningsskyldighet beskriver bättre den faktiska karaktären hos avfallsinnehavarens skyldighet. Skyldigheten omfattar enligt 32 § 3 mom. inte avfall som i enlighet med 6 eller 7 kap. förs till avfallshantering som producenten ordnar.

I 2 mom. föreskrivs det om vissa små undantag från den i 1 mom. angivna överlämningsskyldigheten som är befogade med avseende på vissa fastigheters avfallshanteringsarrangemang. Avfall som uppkommit på en fastighet behöver inte överlämnas till fastighetsvis avfallstransport, om det på grund av sin exceptionella storlek eller stora mängd eller någon annan egenskap inte lämpar sig för transport inom ramen för sedvanlig regelbunden avfallstransport, t.ex. sådan som genomförs med hjälp av komprimerande sopbilar. Det kan härvid vara fråga om t.ex. kasserade möbler och andra skrymmande föremål samt trädgårds- och renoveringsavfall. Överlämningsskyldigheten omfattar inte heller vissa slag av avfall som avfallsproducenten själv behandlar på fastigheten. I praktiken begränsar sig undantaget närmast till kompostering av bioavfall, trädgårdsavfall och annat vegetabiliskt avfall samt till användning av rent trä och annat liknande avfall i små mängder som bränsle i fastighetens eldstad. En ytterligare förutsättning för undantag från överlämningsskyldigheten föreslås vara att egen transport av avfall eller småskalig avfallsbehandling tillåts i de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna eller i de kommunala miljöskyddsföreskrifter som utfärdats med stöd av 19 § i miljöskyddslagen och att den även i övrigt kan genomföras i enlighet med avfallslagen och miljöskyddslagen utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada.

I 3 mom. föreskrivs om ett särskilt undantag från den i 1 mom. avsedda överlämningsskyldigheten. Undantaget gäller förpackningsavfall som samlats in separat på fastigheten. Enligt den föreslagna 34 § förpliktas kommunen att trygga med prioriteringsordningen förenliga möjligheter till separat insamling av förpackningsavfall och annat avfall. Om fastighetsvis avfallstransport av separat insamlat förpackningsavfall i enlighet med 35 § emellertid inte ordnas i kommunen kan fastighetsinnehavaren om han så önskar ordna transporten själv genom att införskaffa tjänsten av en privat företagare. Också i det fallet ska förpackningsavfallet transporteras till mottagning som producenten har ordnat. Vid sådana transporter av förpackningsavfall ska i övrigt samma krav och förfaranden tillämpas som i bl.a. 37, 38 och 39 § bestäms i fråga om fastighetsvis avfallstransport.

42 §. *Undantag från skyldigheten att överlämna avfall till kommunalt anordnad avfallshantering.* Med stöd av paragrafen kan kommunen under vissa förutsättningar befria avfallsinnehavaren från skyldigheten att överlämna kommunalt avfall som har uppkommit inom hälsovårds- och socialtjänster och utbildningsverksamhet till kommunalt anordnad avfallshantering. Beslutet fattas på ansökan av avfallsinnehavaren. Befrielsen förutsätter att ett alternativt avfallshanteringsarrangemang leder till ett bättre iakttagande av prioriteringsordningen eller av någon annan orsak är befogat för ordnande av fastighetens avfallshantering. Befrielse kan vara motiverad t.ex. när det kommunala avfallet utgör bara en liten del av det avfall som uppkommer inom verksamheten och det tas om hand inom ramen för fastighetens övriga avfallshantering. Det alternativa arrangemanget får inte medföra någon fara eller skada för hälsan eller miljön. Avfallsinnehavaren ska årligen lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten för uppföljning av verksamheten. Förvaltningslagen ska iakttas när kommunens beslut bereds och delges. Beslutet får överklagas i enlighet med 137 §. Beslutet fattas för en viss tid och högst för en tid av fem år.

43 §. *Överföring av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen till ett kommunägt bolag.* I paragrafen föreskrivs det om överföring av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen till ett bolag som ägs av flera kommuner gemensamt. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de bolagiseringsarrangemang som gäller produktionen av kommunernas avfallshanteringstjänster motsvarar grundlagens krav. I praktiken har kommunerna redan länge skött sina uppgifter som hänför sig till avfallshanteringen via aktiebolag, affärsverk eller samkommuner. Av dessa är bara aktiebolagen privata på det sätt som avses i 124 § i grundlagen.

En sådan överföring som avses i bestämmelsen kan omfatta bara serviceuppgifter med anknytning till det operativa ordnandet av avfallshantering: avfallsmottagning, avfallstransporter, avfallsbehandling, avfallsrådgivning enligt 93 § 1 mom., skötsel av praktisk penningrörelse med anknytning till avfallshanteringstjänster och andra sådana administrativa uppgifter med direkt anknytning till dessa som inte innebär utövning av offentlig makt. Exempelvis förandet av ett kundregister är en sådan annan uppgift som anknyter till de uppgifter som nämns särskilt i bestämmelsen. Utövning av offentlig makt som anknyter till de kommunala serviceuppgifter som nämns i bestämmelsen, t.ex. fattande av beslut om grunderna för avgifterna för avfallshantering eller beslut om transportsystemet eller meddelande av avfallshanteringsföreskrifter, kan däremot inte överföras till kommunägda bolag med stöd av bestämmelsen. Även om ett bolag som avses i bestämmelsen skulle kunna sköta de uppgifter som överförts till det genom att upphandla dem hos privata företagare — vilket utan undantag har skett i praktiken för avfallstransporternas del — skulle bolaget t.ex. vid fastställandet av kriterierna för bedömning av anbudsförfrågan vara bundet till att genomföra de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna och till annan styrning från kommunens håll. Kommunen svarar också för att de serviceuppgifter inom avfallshanteringen som föreskrivits för den blir skötta även när uppgifterna i enlighet med den föreslagna paragrafen har överförts till ett kommunägt bolag.

En sådan uppgiftsöverföring som avses i den föreslagna bestämmelsen förutsätter att kommunerna gemensamt har kontroll över och äger det bolag som bildas. På så sätt vill man säkerställa att det bolag som är föremål för överföringen av en offentlig förvaltningsuppgift står under kommunernas tillsyn i sista hand. Förutsättningen enligt vilken ägarna ska vara kommuner är också kopplad till bevarandet av bolagets karaktär av enhet anknuten till den upphandlande enheten, i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Vid upphandling av tjänster hos enheter anknutna till den upphandlande enheten behövs inte ett sådant upphandlingsförfarande som anges i den nämnda lagen, eftersom dessa enheter jämställs med den myndighet som företar upphandlingen. En överföring av uppgiftshelheten leder till att det kommunägda bolaget likställs med kommunen som arrangör av serviceuppgifter inom avfallshanteringen, varvid bolaget också självt kan upphandla och konkurrensutsätta uppgifter som överförts till det. Enligt EU-domstolen ska enheter anknutna till den upphandlande enheten inte ägas privat till någon som helst del, och de medverkande upphandlande enheterna ska också i övrigt ha kontroll över bolagets verksamhet (C-295/05, Tragsa). I praktiken skulle det vara tydligast att förbjuda privat ägande i det delägaravtal som upprättas mellan kommunerna.

I beslutet om överföring av uppgifter ska kommunen fastställa så exakt som möjligt de uppgifter som överförs till bolaget. Den kommunalt anordnade avfallshanteringen inverkar på konkurrenssituationen inom branschen och på företagens verksamhet. Detta bör beaktas när kommunens avfallshanteringsuppgifter överförs på det sätt som anges i den föreslagna bestämmelsen och i 124 § i grundlagen. Tydligast skulle det vara om det i kommunens beslut särskilt nämndes t.ex. om — och i vilken utsträckning — bolaget har befogenheter att producera också andra avfallshanteringstjänster än sådana som grundar sig på kommunens lagstadgade skyldigheter.

Av den föreslagna bestämmelsen följer att ägarkommunerna i en del fall kan behöva dra

upp nya eller mera detaljerade gränser för avfallshanteringsbolagens befogenheter för att säkerställa att bolagens uppgifter inte innebär utövning av offentlig makt och att bolagen sköter bara sådana serviceuppgifter som ingår i uppdraget från ägarkommunerna.

Den föreslagna bestämmelsen gäller inte överföring av uppgifter mellan myndigheter. De uppgifter som avses i paragrafen kan utan någon bestämmelse i lag överföras på en för flera kommuner gemensam myndighet som har hand om avfallshanteringsuppgifter. Det är t.ex. möjligt att på en samkommun överföra alla uppgifter som hänför sig till den kommunala avfallshanteringen, också sådana som innebär betydande utövning av offentlig makt. Den föreslagna bestämmelsen är inte heller tillämplig på enstaka operativa upphandlingar som kommunen företar. Så är t.ex. köp av en tjänst som gäller avfallsbehandling inte liktydigt med en i bestämmelsen och 124 § i grundlagen avsedd överföring av en offentlig förvaltningsuppgift till en enskild.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska de centrala bestämmelserna om tjänsteansvar och förvaltningsverksamhet tillämpas på personalen vid bolag som sköter avfallshantering. Bestämmelsen är närmast informativ. Enligt grundlagsutskottet innebär tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när offentliga förvaltningsuppgifter sköts och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (GrUU 20/2006 rd). I 3 mom. hänvisas det till lagen om offentlig upphandling, som ska iakttas när kommunerna och kommunägda bolag upphandlar tjänster.

Förslagen till bestämmelser om överföring av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen granskas med avseende på 124 § i grundlagen också i 4 kap. i propositionens detaljmotivering i avsnitt 4 (förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning).

44 §. *Bokföring över avfallshanteringstjänster och transportörens skyldighet att lämna uppgifter.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om att en kommun eller ett bolag som producerar avfallshanteringstjänster för kommunens räkning i sin bokföring ska skilja åt skötseln av kommunens lagstadgade serviceuppgifter inom avfallshanteringen och skötseln av eventuella serviceuppgifter som inte är lagstadgade. För dessa ska det för varje räkenskapsperiod utarbetas separata kalkyler som beskriver verksamhetens ekonomiska resultat. Bestämmelsen utgör inget hinder för att ordna bokföringen över de andra funktionerna tillsammans med huvudbokföringen, men separata konton för ändamålet ska anvisas i bokföringen. Vid revisionen ska det vara möjligt att granska för sig bokföringen över de andra funktionerna som ett led i kommunens eller bolagets revision. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i kalkylen får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Skyldigheten avses omfatta också kommunala affärsverk som utgör en del av kommunens organisation.

De föreslagna nya kraven behövs för att det ska vara möjligt att ge akt på att kommunens och bolagets verksamhet och prissättning är genomblickbar och för att korssubventioner mellan den lagstadgade verksamheten och verksamheten på marknadsvillkor ska kunna förhindras. På så sätt är det möjligt att bidra till att trygga konkurrensneutraliteten inom avfallssektorn, att förhindra missbruk av en dominerande marknadsställning och att över huvud taget förbättra förtroendet och samarbetet mellan de olika aktörerna i avfallsbranschen.

Uppdraget att föra bok och utarbeta separata kalkyler i enlighet med 1 mom. är i praktiken möjligt för den avfallsmottagande behandlingsanläggningen som drivs av kommunen eller av ett kommunägt bolag att sköta bara om uppgifterna om det mottagna avfallets ursprung kan specificeras tillräckligt noggrant. När avfallstransportören i ett och samma lass samlar in kommunalt avfall både från fastigheter som omfattas av kommunens lagstadgade skyldighet (t.ex. hushåll) och från fastigheter som kommunens ansvar inte omfattar (t.ex. affärsfastigheter) ska transportören ge avfallsmottagaren uppgifter om avfallets ursprung specificerade enligt kategorierna avfall som kommunens lagstadgade skyldighet omfattar och annat avfall.

45 §. *Avfallstransportörens bokföring i vissa fall.* I paragrafen föreskrivs det om av-

fallstransportörens skyldighet att i vissa fall föra bok över de avfallstransporter som fastighetsinnehavaren har avtalat om. Bokföringen behövs för att säkerställa transportavgifternas genomblickbarhet när kommunen i enlighet med 80 § 2 mom. tar ut avgift för avfallsbehandling hos avfallstransportören. I sådana fall ska transportören föra bok över de behandlingsavgifter som tagits ut hos kunderna. Enligt den föreslagna 85 § ska avfallstransportören också i sitt transportanbud och i fakturan specificera avfallstransportens respektive behandlingens andel. Avfallstransportören ska ge uppgifterna om bokföringen till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten för påseende, om denna ber om det för att kunna ge akt på om behandlingsavgifterna motsvarar kostnaderna.

6 kap. Producentansvar

46 §. *Producentens ansvar för avfallshanteringen och kostnaderna för den.* I 1 mom. fastställs producentens ansvar för avfallshanteringen och kostnaderna för den. I producentansvaret är utgångspunkten att skyldigheten att ordna avfallshantering (insamling, transport, återvinning och bortskaffande samt kontroll av dessa funktioner och efterbehandling) och ansvaret för de uppkomna kostnaderna riktas till de tillverkare och importörer som släppt ut produkterna på marknaden. Detta innebär ett undantag från avfallsinnehavarens och kommunens ansvar för att ordna avfallshantering, om vilket det föreskrivs i 4 respektive 5 kap.

Producentens ansvar för avfallshanteringen begränsar sig enligt förslaget till de kasserade produkter som har överlämnats till en mottagning som producenten eller distributören upprätthåller. I 49 § föreskrivs det om den mottagning som producenten ordnar och om antalet mottagningsplatser som krävs. Annanstans än i småhus- och glesbygdsområden ska producenten enligt förslaget dessutom ordna transporten av kasserade pappersprodukter från en mottagningsplats som fastighetsinnehavaren har ordnat. I de fall om vilka det bestäms i 56 § föreslås inte bara producenten utan också distributören vara skyldig att kostnadsfritt ta emot kasserade produkter av den sista innehavaren. Insamlingen av vissa produkter som omfattas av producentansvaret grundar sig dels på mottagningsplatser som producenterna själva ordnar, dels på den mottagning som distributörerna upprätthåller. I praktiken blir en del av de kasserade produkterna också föremål för sådan avfallshantering som avfallsinnehavarna eller kommunen ordnar i enlighet med 4 och 5 kap.

Det föreslagna 2 mom. motsvarar i huvudsak 18 c § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. För att bestämmelsen ska förtydligas slopas den hänvisning i den gällande avfallslagen som görs till produktmängden. Enligt förslaget ska producenten i första hand svara för avfallshanteringen i fråga om de produkter som han släpper ut på marknaden. Producenten ska dessutom i andra hand ansvara för avfallshanteringen i fråga om andra motsvarande produkter vars producenter har upphört att existera eller inte är yrkesmässiga. Vad förpackningsavfall beträffar omfattar det sekundära ansvaret också förpackningar som släppts ut på marknaden av företag där omsättningen understiger 1 000 000 euro. I praktiken omfattar producentens sekundära ansvar dessutom avfallshanteringen i fråga om produkter som sådana producenter som försummar sina lagstadgade skyldigheter, alltså s.k. gratisåkare, släpper ut på marknaden. En enskild producents sekundära ansvar för avfallshanteringen i fråga om andras motsvarande produkter föreslås bli begränsad till producentens marknadsandel vid tillfället i fråga. Producentens ansvar för avfallshanteringen i fråga om både de egna produkterna och andras motsvarande produkter avses omfatta också avfallshanteringen för produkter som släppts ut på marknaden innan bestämmelserna om producentansvar trädde i kraft och kostnaderna för den. Producenterna föreslås vara skyldiga att sinsemellan se till att kostnaderna för avfallshanteringen fördelas rättvist mellan producenterna så att ingen snedvridning av konkurrensen uppstår.

Förslaget förändrar ansvarsfördelningen i fråga om hanteringen av det avfall som kasserade förpackningar utgör. Enligt 18 j § i den nuvarande avfallslagen ska producenten ”för egen del se till att i genomsnitt sammanlagt 61 viktprocent av allt förpackningsavfall återvinns”. I övrigt har avfallsinnehavaren och kommunen ansvaret för avfallshanter-

ingen. Bestämmelsen har visat sig vara oklar med avseende på den praktiska ansvarsfördelningen inom avfallshanteringen, och den fastställer inte med tillräcklig tydlighet grunderna för medborgarnas rättigheter och skyldigheter på lagnivå. Efter den föreslagna ändringen innehas ansvaret för hanteringen av förpackningsavfall och för kostnaderna för den i sin helhet av producenterna i den utsträckning som det är fråga om förpackningsavfall, som i praktiken i slutändan förs till områdesvis mottagning som producenten ordnar med stöd av 49 §. Enligt förslaget ska producenten ansvara för avfallshanteringen i fråga om förpackningar oberoende av om avfallet slutligen materialåtervinns, återvinns på något annat sätt eller bortskaffas. Genom ändringen fylls producentansvarets grundläggande syfte fullt ut också för förpackningarnas del, samtidigt som regleringen av ansvarsfördelningen i fråga om avfallshanteringen förtydligas som helhet.

47 §. *Förbud mot att försvåra avfallshantering som producenten ordnat.* För att producentansvarssystemet ska verkställas effektivt krävs det att producenten garanteras möjlighet att ordna avfallshanteringen. Enligt 18 h § 5 mom. i den gällande avfallslagen ska kommunen handla så att producentens möjlighet att fullgöra producentansvarsskyldigheterna inte äventyras. Bestämmelsen, som ensidigt har gällt bara kommunerna, har inte motsvarat det praktiska behovet. Avfall som omfattas av producentansvaret hamnar också hos sådana privata aktörer som inte är skyldiga att ordna avfallshantering och inte står i avtalsförhållande till producenten. Dessa aktörer samlar in kasserade produkter på grund av dessas ekonomiska värde och huvudsakligen bara i områden där verksamheten är lönsam. Den kostnadsgenererande avfallshanteringen lämnas åt producenterna att ordna. Den föreslagna bestämmelsen betonar producentens företrädesrätt att ordna hanteringen av avfallet i fråga om kasserade produkter som omfattas av producentansvaret.

I det föreslagna 1 mom. fastställs producentens företrädesrätt att utgående från det i 46 § fastställda producentansvaret ordna hanteringen av avfall som omfattas av producentansvaret. Andra än producenter får enligt momentet ordna motsvarande avfallshantering eller tillhandahålla tjänster med anknytning till den bara om detta inte försvårar genomförandet av producentansvaret. Den föreslagna bestämmelsen preciserar producentens rätt att komma i besittning av avfallsflödena från de kasserade produkter som producenten ansvarar för.

I det föreslagna 2 mom. utesluts tillhandahållandet av tjänster med anknytning till återanvändning av produkter eller förberedelse för återanvändning ur det förbud mot försvårande av avfallshanteringen som ingår i 1 mom. Om producenten hade företrädesrätt att ordna också återanvändning och förberedelse för sådan skulle detta kunna försvåra genomförandet av återanvändning av kasserade produkter. Producenten ska inte ha rätt att genom att åberopa 1 mom. hindra t.ex. att kommersiella eller allmännyttiga aktörer som reparerar produkter med avseende på återanvändning tar emot av konsumenterna sådana produkter som dessa har kasserat och levererar dem reparerade till konsumenter eller till detaljförsäljning.

I det föreslagna 3 mom. preciseras också kommunens rätt att ordna mottagning av kasserade produkter som ett led i annan hantering av kommunalt avfall som kommunen ordnar i enlighet med 5 kap. Kommunalt anordnad mottagning av kasserade produkter kompletterar den mottagning som producenten ordnar med stöd av 49 §. Kommunen ska enligt förslaget föra de kasserade produkter som den har tagit emot till avfallshantering som producenten har ordnat.

48 §. *Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret.* Paragrafen grundar sig på 18 b § i den gällande avfallslagen. Producentansvarets tillämpningsområde avses i likhet med nu omfatta fordonsdäck, fordon, elektriska eller elektroniska produkter, batterier och ackumulatorer, pappersprodukter och förpackningar. Nya produktgrupper föreslås inte bli omfattade av producentansvaret. Med producenter avses yrkesmässiga tillverkare och importörer som släpper ut sådana produkter på marknaden och i fråga om förpackningar de som förpackar produkter eller importerar förpackade produkter.

I de för olika produktgrupper specifika bestämmelserna om tillämpningsområdet före-

slås vissa ändringar av teknisk natur jämfört med 18 b § i den gällande avfallslagen. Producentansvaret för tillverkare av däckförsedda fordon eller anordningar utgår-, eftersom skyldigheten överlappar den skyldighet som åligger dem som tillverkar eller importerar däck som används när fordonen eller anordningarna tillverkas. Producentansvar innehas efter ändringen alltjämt av den som tillverkar, importerar eller regummerar däck som monteras på sådana fordon eller anordningar. De som importerar däckförsedda fordon eller anordningar fortsätter att ha producentansvar. Den begränsning av tillämpningsområdet som finns i 18 b § i den nuvarande avfallslagen och gäller elektriska och elektroniska produkter samt ackumulatorer och batterier för militärt bruk ingår som en allmän bestämmelse i 1 kap. i den paragraf som handlar om avfallslagens tillämpning inom försvarsmakten. Som producent av pappersprodukter ska enligt förslaget betraktas också de som yrkesmässigt importerar sådana tryckta pappersprodukter som motsvarar definitionen. Kompletteringen behövs eftersom producentansvaret för närvarande inte omfattar dem som importerar pappersprodukter till Finland i form av t.ex. färdiga tidningar eller kataloger. Som pappersprodukter som är liknande som de pappersprodukter som räknas upp i bestämmelsen betraktas bl.a. direktreklampublikationer, postorderkataloger och kuvert.

Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i 6 kap., med undantag för 52 § som gäller främjande av återanvändning av produkter, inte alls tillämpas på förpackningsproducenter vars hela företagsverksamhetsomsättning underskred 1 000 000 euro året innan. Kraven enligt 9 § på produkter, bland dem även kraven på förpackningarnas sammansättning, möjligheten att återanvända och återvinna förpackningarna samt märkningarna av dem, avses däremot gälla alla förpackningsproducenter, liksom också de krav om vilka det föreskrivs genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 10 §.

Enligt det föreslagna bemyndigandet i 3 mom. utfärdar statsrådet närmare bestämmelser om vilka produkter och producenter producentansvaret ska tillämpas på. Också för närvarande preciseras tillämpningsområdet för producentansvaret i sektorspecifika beslut och förordningar som statsrådet har utfärdat. I synnerhet definieringen av vilka produkter som omfattas av producentansvaret är teknisk och ofta kopplad till motsvarande EU-reglering. Vilka producenter som ska omfattas av producentansvaret definieras så uttömmande som möjligt i lagen. Bemyndigandet att utfärda förordning bibehålls emellertid också till denna del för den händelse att det blir nödvändigt att göra preciseringar av teknisk natur som rör definitionen av producent, närmast för att genomföra EU-lagstiftningen.

49 §. *Mottagning och transport av kasserade produkter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om producentens mottagningsskyldighet. Mottagningsskyldighetens omfattning avgör i väsentlig utsträckning producentens ansvar för avfallshanteringen, eftersom det i 46 § 1 mom. föreskrivs att producentens skyldighet att ordna transport och behandling ska gälla bara kasserade produkter som har återlämnats till sådan mottagning eller transport som producenten ordnar eller sådan mottagning som distributörerna ordnar. Den mottagning som avses i det föreslagna 1 mom. kan genomföras i form av t.ex. områdesvisa mottagningsplatser eller s.k. mobil insamling. Närmare bestämmelser om minimiantalet mottagningsplatser får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom den föreslagna bestämmelsen utsträcks det områdesvisa insamlingsnät som omspänner hela landet också till kasserade förpackningar.

Det är inte möjligt att med stöd av 1 mom. föreskriva om fastighetsvis insamling i fråga om någon produktgrupp som omfattas av producentansvaret. Producenten kan dock frivilligt ordna fastighetsvis insamling av sina egna produkter genom att avtala med fastighetsinnehavaren och vid behov med kommunen om arrangemangen. Insamling som producenten ordnar ska också i dessa fall vara kostnadsfri för den sista innehavaren av produkten.

Huvudregeln i 1 mom. avgör vad producenternas mottagningsskyldighet ska omfatta när det gäller annat än pappersprodukter. Utgångspunkten ska enligt förslaget vara att den sista innehavaren av produkten tryggas

en viss miniminivå på servicen i hela landet. Enligt riksdagens miljöutskott (MiUB 4/2004 rd) bör avfallshanteringen av produkter som omfattas av producentansvaret ses som en nödvändig serviceform vars tillgänglighet och kvalitet bör säkerställas under alla förhållanden. Insamlingen av avfall bör därför skötas på ett sätt som uppfyller kraven även när det är fråga om områden som inte är fördelaktiga i kostnadshänseende. Enligt utskottet är det med tanke på producentansvarssystemet särskilt viktigt att innehavaren av en produkt i praktiken har en skälig möjlighet att lämna en kasserad produkt i systemet. Utskottet anser att skälighetsvillkoret förutsätter att det finns ett rikstäckande nät av mottagningsplatser så att avståndet till mottagningsplatsen motsvarar ett normalt avstånd till en mottagningsplats för specialavfall eller till en affär som säljer samma typ av produkter. Den sista innehavaren bör kunna lämna in produkten kostnadsfritt.

Antalet mottagningsplatser som krävs av producenten avgörs i praktiken vid det registreringsförfarande som föreskrivs i 11 kap. då tillsynsmyndigheten godkänner producenten eller producentsammanslutningen för anteckning i producentregistret. Närmare bestämmelser om minimiantalet mottagningsplatser som kan krävas av producenter får enligt förslaget utfärdas också genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 1 mom., varvid det inte nödvändigtvis behövs ett särskilt beslut av tillsynsmyndigheten beträffande varje producent eller producentsammanslutning.

Tillsynsmyndigheten och, vid utfärdandet av förordning, statsrådet ska enligt förslaget bedöma områdesvis hur många mottagningsplatser som behövs. Då ska hänsyn tas till typen och den sannolika mängden av samt beskaffenheten hos de kasserade produkter som lämnas till mottagningsplatserna, liksom också den miljöpåverkan som mottagningen och transporten ger upphov till. När mängden kasserade produkter som kommer att lämnas till mottagningsplatserna bedöms kan bl.a. områdets befolkningstäthet beaktas. Den miljöpåverkan som mottagningen och transporten ger upphov till kan bedömas på ett allmänt plan, t.ex. utifrån mängden kasserade produkter och transportavstånden. Bestämmelsen utgör en grundläggande förpliktelse som är gemensam för alla producentansvarssektorer men möjliggör samtidigt att skillnaderna mellan dem beaktas när det avgörs hur omfattande mottagningsnätet ska vara. Bestämmelsen svarar mot dagens praxis för de flesta producentansvarssektorernas del. Olika krav kan vid behov föreskrivas för t.ex. produkter som härrör från hushåll respektive företag. I fråga om produkter som används av företag behövs inte alltid ett lika heltäckande nät för att inlämningsmöjligheterna ska vara skäliga. Mottagningen av kasserade produkter kan kräva särskilda åtgärder, t.ex. i fråga om stora sjukhus- eller industriapparater. Producenterna kan om de så vill ordna fler mottagningsplatser i ett område än vad som krävs i bestämmelsen eller i en föreskrift eller ett beslut som tillsynsmyndigheten har meddelat, t.ex. när det förutsätts för att återvinnings- eller materialåtervinningsmålen ska nås.

De krav i fråga om antalet mottagningsplatser som fastställs genom förordning av statsrådet är i praktiken produktgruppsspecifika. I kraven bör tas hänsyn till de regionala särförhållandena för avfallshanteringen. Då kan kravet på hur tätt mottagningsnätet ska vara skilja sig åt mellan tätorter och glesbygden. Kravnivån kan variera också för de olika produkternas vidkommande, t.ex. enligt förpackningsslag eller typ av elapparat. Med stöd av 18 d § i den nuvarande avfallslagen har närmare bestämmelser om insamling av batterier och ackumulatorer utfärdats genom en förordning av statsrådet om batterier och ackumulatorer.

Enligt 2 mom. ska pappersprodukter till skillnad från andra produktgrupper i princip samlas in fastighetsvis. Ett undantag utgör småhus- och glesbygdsområden, där producenten ska ordna transporten från områdesvisa mottagningsplatser. I det fallet ska avfallsinnehavarna föra pappersprodukterna till de områdesvisa mottagningsplatserna. Producentens skyldighet att ordna fastighetsvis insamling kommer inte att vara bunden till att kostnaderna är skäliga, vilket nu är fallet. Avsikten är att förenkla lagtolkningen. I småhus- och glesbygdsområden blir kostnaderna för fastighetsvis insamling ofta höga i förhållande till det insamlade avfallet. Produ-

centen kan, om han så önskar, ordna fastighetsvis insamling också i småhus- och glesbygdsområden efter att först ha kommit överens om det med fastighetsinnehavaren.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om transporten av kasserade produkter som avses i 56 § från distributörens mottagningsplats. I praktiken har det rått oklarhet om skyldigheten. Genom bestämmelsen preciseras det i linje med den allmänna principen om producentansvar att producenten ska ordna transporten från distributörens mottagningsplats.

50 §. *Fastighetsinnehavarens skyldighet vid insamling av pappersprodukter.* Enligt paragrafen ska fastighetsinnehavaren ordna insamlingen av pappersprodukter som omfattas av producentansvaret. Skyldigheten gäller inte sådana fastigheter i ett småhus- eller glesbygdsområde som omfattas av områdesvis mottagning som producenten ordnar. I praktiken ska fastighetsinnehavaren ordna de utrymmen som behövs och ett sopkärl, och producenten hämtar avfallet därifrån i enlighet med 49 § 2 mom. Fastighetsinnehavaren kan också komma överens med grannfastigheterna om gemensam insamling. För att bestämmelsen ska förenklas uppräknas olika fastighetstyper inte på samma sätt som i 18 h § i den nuvarande lagen. Bestämmelsen föreslås inte längre heller uppta någon hänvisning till en bedömning av kostnaderna.

51 §. *Producentens skyldighet att informera om mottagningen.* Enligt bestämmelsen ska producenten informera innehavarna av kasserade produkter om den mottagning som producenten ordnar och årligen lämna tillsynsmyndigheten en sammanfattning av den information som producenten har spridit. En separat bestämmelse om informationen behövs för att det ska vara möjligt att öka mängden kasserade produkter som förs till producentansvarssystemet.

52 §. *Åtgärder för främjande av återanvändning.* I producentansvaret ingår enligt artikel 11 i avfallsdirektivet skyldigheten att främja återanvändning av produkter. I praktiken kan återanvändning främjas när produkterna planeras och tillverkas samt i avfallshanteringsskedet. Den föreslagna paragrafen hänför sig närmast till den förberedelse för återanvändning som äger rum i avfallshanteringsskedet. Andra bestämmelser om produkter finns i 2 kap.

Kasserade produkter bör efter behov samlas in så att de inte går sönder och så att sådana produkter som lämpar sig för återanvändning tas åt sidan från avfallsflödet och styrs till återanvändning i motsvarighet till efterfrågan. Vid separeringen kan man beakta om det finns en marknad för de separerade produkterna eller delarna. Producenten ska i den mån det är möjligt se till också att de som använder produkterna och de aktörer som ordnar avfallshanteringen av kasserade produkter får den information som behövs om möjligheterna att återanvända produkterna och delarna av dem samt om demonteringen och om var i produkterna farliga ämnen och delar finns.

I praktiken är de produkter som omfattas av producentansvaret och det avfall som de ger upphov till högst varierande från återanvändningssynpunkt. De som producerar produkter som är väl lämpade för återanvändning, t.ex. elektriska och elektroniska produkter, bör också i övrigt främja återanvändning genom att exempelvis samarbeta med företag som bedriver återanvändning av produkter.

53 §. *Undantag från producentens kostnadsansvar i fråga om vissa produkter som används annanstans än i hushåll.* Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från det i 46 § definierade producentansvaret för vissa produktgruppers del. Det ansvar för kostnaderna för avfallshantering som producenten har i fråga om elektriska och elektroniska produkter samt batterier och ackumulatorer begränsas när det gäller produkter avsedda för företagsbruk och professionell användning. Begränsningarna avses inte gälla producentens operativa ansvar för att ordna avfallshantering. I praktiken ska producenten t.ex. upprätthålla mottagningsplatser för kasserade produkter också när det gäller sådana produkter som avses i paragrafen. Begränsningarna av kostnadsansvaret grundar sig på de relevanta direktiven och motsvarar den gällande avfallslagen. Indelningen i produkter som används i hushåll och produkter som används annanstans görs utgående från produkternas egenskaper, inte de faktiska användarna.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska producenten stå för kostnaderna för avfallshantering av elektriska och elektroniska produkter som är avsedda för företagsbruk och har släppts ut på marknaden före den 13 augusti 2005 bara om produkten ersätts med en motsvarande produkt eller med en produkt med samma användningsändamål. Den sista innehavaren av produkten står för kostnaderna för hantering av avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter som undantagits från producentens kostnadsansvar. När det gäller de produkter som avses i paragrafen kan producenten och den sista produktinnehavaren alltjämt komma överens om att kostnaderna för avfallshantering ska fördelas på ett annat sätt än det som föreskrivs i 1 mom. Då kan t.ex. den sista produktinnehavaren i praktiken stå också för kostnaderna för avfallshantering i fråga om produkter som släppts ut på marknaden efter den 13 augusti 2005.

I 2 mom. föreskrivs det om industribatterier och industriackumulatorer samt om bilbatterier eller bilackumulatorer avsedda för annat än privata fordon. Producenten och den sista innehavaren kan enligt förslaget komma överens om fördelningen av kostnaderna för avfallshantering på samma sätt som i fråga om i 1 mom. avsett avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

54 §. *Producentens bokförings- och uppgiftsskyldighet.* I paragrafen föreskrivs det om en skyldighet för producenten att föra bok över de produkter producenten har släppt ut på marknaden och över avfallshanteringen av kasserade produkter samt om producentens skyldighet att ge in ett sammandrag av bokföringsuppgifterna till tillsynsmyndigheten. Bestämmelsen preciserar producentens skyldigheter jämfört med 18 f § i den gällande avfallslagen. Producentens bokföring avses omfatta uppgifter som anknyter till produkternas mängd och beskaffenhet och behövs för tillsyn över att bestämmelserna om producentansvar följs. Producenten ska föra bok också över mottagna produkter och delar av dem samt över de produkter och delar av dem som förts till återanvändning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning och bortskaffande. Vid behov ska dessa uppgifter specificeras efter leveransplats. Bokföringen i fråga om fordon samt elektriska och elektroniska produkter ska i enlighet med kraven i de relevanta direktiven innehålla motsvarande uppgifter också om delar eller komponenter av produkter. De uppgifter som anges i paragrafen ska ingå i bokföringen över kasserade produkter som förts ut till ett annat land.

Producenten ska enligt paragrafen bevara uppgifter inte bara om avfallshantering utan också om annat som är väsentligt för tillsynen, såsom var mottagningsplatserna för kasserade produkter finns och spridningen av information om dem.

Enligt 2 mom. ska ett sammandrag av bokföringsuppgifterna ges in årligen till tillsynsmyndigheten. Denna får dock bestämma att uppgifterna ska ges in till den oftare, om det behövs för tillsynen över att bestämmelserna följs. Det är möjligt att kräva att t.ex. sådana upprätthållare av retursystem för dryckesförpackningar som inte har nått sina mål beträffande återanvändning eller materialåtervinning ska ge in uppgifter oftare, för att det ska vara möjligt att ge akt på att situationen avhjälps och att vidta andra åtgärder vid behov. Producentsammanslutningar och upprätthållare av sådana retursystem för dryckesförpackningar som tar emot medlemmar ska centraliserat lämna tillsynsmyndigheten uppgifter som de samlat in hos sina medlemmar och ur andra källor och sammanställt. Deras medlemmar är dock ansvariga för de uppgifter som de lämnat in till producentsammanslutningen eller den som är ansvarig för retursystemet. Vid behov har tillsynsmyndigheten rätt att få också uppgifter som rör enskilda medlemmar, t.ex. för att kontrollera att uppgifterna är korrekta. Utöver detta kan tillsynsmyndigheten med stöd av den föreslagna 122 § också begära att få andra uppgifter som behövs för tillsynen över eller verkställigheten av lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i bokföringen och lämnas till myndigheten och om tidpunkterna för inlämnande av dem utfärdas produktspecifikt genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet behövs eftersom de

uppgifter som krävs för olika produktgruppers del kan skilja sig åt väsentligt.

55 §. *Producentens skyldighet att upplysa distributören om att producenten ingår i producentregistret.* Enligt paragrafen ska en producent vid leverans av produkter till distributörer upplysa dem om producenten finns registrerad i producentregistret. Syftet med bestämmelsen är att effektivisera verkställigheten av bestämmelserna om producentansvar och särskilt att förebygga s.k. gratisåkning.

56 §. *Distributörens mottagningsskyldighet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om distributörens skyldighet att ta emot kasserade produkter och stå för kostnaderna för detta. Motsvarande bestämmelser i den gällande avfallslagen, vilka är spridda produktgruppsvis, sammanförs i den föreslagna paragrafen. Distributörens mottagningsskyldighet är något olika inom olika produktgrupper, något som delvis beror på EU:s regelverk. Mottagningsskyldigheten avses inte gälla dem som distribuerar pappersprodukter, förpackningar och fordon. Inga betydande förändringar i rättstillståndet blir följden.

Distributören kan enligt förslaget inte ta ut kostnaderna för mottagningen hos producenten och inte heller begära att den som lämnar in en kasserad produkt ska betala en avgift för mottagningen.

Säljare och andra distributörer av bärbara batterier och ackumulatorer ska enligt förslaget ta emot kasserade bärbara batterier och ackumulatorer. Inget krav på inköp av ett nytt batteri eller en ny ackumulator eller någon annan produkt får ställas som villkor för mottagningen. Distributörens skyldighet är strängare än inom andra produktgrupper och grundar sig på ett motsvarande krav i direktivet.

Distributörer av elektriska och elektroniska produkter ska ta emot av köparen kasserade produkter från hushåll och liknande kasserade produkter som ersätts med en motsvarande ny produkt. Mottagningen ska i första hand ordnas i distributörens egna lokaler. Alternativt kan mottagningen ordnas på någon annan plats som är åtminstone lika lättillgänglig för produktinnehavaren som distributörens försäljningsställe och om detta är ändamålsenligt med avseende på transport som producenten ordnar. Den andra plats som avses i bestämmelsen kan vara t.ex. en sådan mottagningsplats i samma affärs- eller köpcentrum som är gemensam för flera distributörer. Den alternativa platsen bör dock ha ordnats av distributören. En mottagningsplats som flera distributörer ordnar gemensamt kan betjäna produktinnehavarna bättre än sådan mottagning på vart och ett försäljningsställe som grundar sig på skyldigheten att köpa en ny produkt.

Bestämmelsen bottnar i säkerställande av att artikel 5 i direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter genomförs effektivt. Principen i den är att distributören är skyldig att kostnadsfritt ta emot en gammal produkt som motsvarar en ny produkt som köps för samma användningsändamål. Medlemsstaterna får avvika från denna bestämmelse bara om det säkerställs att det inte blir svårare för slutanvändarna att återlämna uttjänta elektriska och elektroniska produkter och att återlämnandet förblir kostnadsfritt. Bestämmelsen i det nuvarande 18 h § 2 mom. i avfallslagen har inte garanterat ett effektivt genomförande av direktivet, eftersom distributören i praktiken har kunnat anvisa en mottagningsplats som vad avståndet, förbindelserna eller öppettiderna beträffar är klart mera svårtillgänglig än butiken.

Mottagningsskyldigheten för däckdistributörer föreslås vara kopplad till att den som återlämnar däck köper nya i stället. Mottagningskravet lindras något jämfört med den nuvarande avfallslagen, eftersom distributören förpliktas att ta emot bara motsvarande mängd däck som köps i stället. Distributörens mottagningsskyldighet avses alltjämt omfatta bara däck av samma typ som distributören själv säljer. Distributörer av personbilsdäck avses t.ex. inte vara skyldiga att ta emot traktordäck.

Mottagningen av bilbatterier och bilackumulatorer avsedda för privata fordon ska enligt 3 mom. vara frivillig för distributören. Om distributören dock tar emot sådana bilbatterier och bilackumulatorer, ska mottagningen ordnas på motsvarande sätt som i 1 mom. föreskrivs beträffande bärbara batterier och ackumulatorer, med andra ord ska mottagningen vara kostnadsfri och inget krav

på inköp av en ny produkt får ställas som villkor för mottagningen. Paragrafen motsvarar 18 h § 6 mom. i den gällande avfallslagen och omfattar både försäljningsställen och andra mottagningsplatser.

I 4 mom. föreskrivs det att distributören ska stå för kostnaderna för den mottagning som han ordnar, och där preciseras även i övrigt distributörens skyldigheter i förhållande till producenten. Distributören bör främja avfallshanteringskedjans funktion genom att t.ex. ordna de mottagna kasserade produkterna och delarna av dem i kärl som är lämpliga från transportsynpunkt, vid behov så att de olika produkterna och delarna har separerats. Distributören får inte överlämna såsom avfall kasserade produkter till andra än sådana transportörer eller behandlare som handlar för producentens räkning. Producenten ska med stöd av 46 § ta åtminstone kostnadsfritt emot alla produkter som distributören har tagit emot. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att också avfall som omfattas av producentansvaret och förs till av distributören ordnad mottagning behandlas på det sätt som krävs i de produktgruppsspecifika rättsakterna. Producentens ansvar för avfallshanteringen avses börja först när distributören har gått till väga på det sätt som förutsätts i bestämmelsen.

57 §. *Distributörens informationsskyldighet.* I den föreslagna paragrafen åläggs distributören att informera produktinnehavarna om den mottagning av kasserade produkter som han har ordnat. Informationen kan ske t.ex. genom skyltar på försäljningsställena och i butikens övriga marknadsföring. För att informationen om mottagning av produkter ska effektiviseras har det ansetts finnas behov av en särskild paragraf där det föreskrivs om distributörens skyldighet att informera om mottagningen.

58 §. *Inlämning av fordon för skrotning.* En fordonsinnehavare ska enligt den föreslagna paragrafen lämna in ett skrotfordon till en insamlare eller behandlare som handlar för producentens räkning. Avsikten är att genom bestämmelsen, som motsvarar 18 l § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen, säkerställa att fordonet i slutändan omfattas av producentansvarssystemet och avregistreras på behörigt sätt i fordonsregistret. Det har i fråga om kasserade fordon visat sig vara ett problem att produkterna i slutändan tas om hand av illegala aktörer som står utanför produktansvarssystemet.

59 §. *Skrotningsintyg och slutlig avregistrering av fordon.* I paragrafen föreskrivs det på motsvarande sätt som i 18 l § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen om avregistrering av skrotade fordon. Insamlaren eller behandlaren ska ge fordonets innehavare ett skrotningsintyg. Innan intyget ges ska insamlaren eller behandlaren kontrollera fordonsinnehavarens rätt att överlämna skrotfordonet. Trafiksäkerhetsverket avregistrerar fordonet slutligt på basis av en anmälan som insamlaren eller behandlaren gör. En skälig avgift för avregistreringen ska enligt förslaget kunna tas ut hos producenten.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om avregistrering och skrotningsintyg utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §. *Ersättning för extrakostnader.* Om det i ett skrotningsfärdigt fordon har tillsatts föremål eller ämnen som väsentligt försvårar återanvändningen eller avfallshanteringen, kan enligt förslaget en insamlare eller behandlare som handlar för producentens räkning precis som nu ta ut en skälig avgift hos fordonets innehavare. Det föreslås däremot inte att lagen ska uppta samma möjlighet som i den gällande lagen att ta ut avgift också när fordonet saknar väsentliga delar, eftersom detta bedöms innebära en onödig minskning av inlämningen av skrotfordon till insamlare eller behandlare som handlar för producentens räkning.

61 §. *Säkerhet som producenter av elektriska och elektroniska produkter ska ställa.* I paragrafen föreskrivs det i enlighet med ett direktiv angående detta om en skyldighet för producenter av elektriska och elektroniska produkter att ställa säkerhet för att trygga avfallshanteringen av produkter som används i hushåll. När säkerhetsbeloppet bedöms ska hänsyn tas till särskilt de fasta kostnaderna för ett landsomfattande nät av mottagningsplatser, kostnaderna för avfallshantering som motsvarar den insamlade mängden och produkternas livslängd (inlämning till avfallshantering). Säkerheten ska ställas till förmån för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland. Ingen säkerhet behöver ställas, om

producenten har överfört sina skyldigheter på en producentsammanslutning.

Enligt det föreslagna 2 mom. godkänns som säkerhet borgen, försäkring eller en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessutom är det en förutsättning att Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland får ta säkerheten i anspråk på begäran (on demand), efter att produkterna har börjat släppas ut på marknaden.

Enligt 3 mom. får Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland yrka på att ta säkerheten i anspråk, om producenten har konstaterats vara insolvent eller om producenten trots uppmaning har försummat att ordna avfallshanteringen av sådana uttjänta elektroniska och elektroniska produkter som han är ansvarig för. Om producenten försvinner från marknaden fördelas den realiserade säkerheten i förhållande till marknadsandelen enligt produktgrupp mellan de producenter och producentsammanslutningar som är godkända för anteckning i producentregistret vid tillfället i fråga och som i praktiken ordnar avfallshanteringen av produkter som den producent som har försvunnit från marknaden har släppt ut på marknaden.

Närmare bestämmelser om uträkning av säkerhetsbeloppet och om tagande av säkerheten i anspråk får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §. *Bildande av producentsammanslutningar och överföring av producentansvaret.* Paragrafen innehåller bestämmelser om bildandet av producentsammanslutningar i syfte att fullgöra enskilda producenters skyldigheter. I 1 mom. fastställs exaktare än nu syftet med och förutsättningarna för att bilda producentsammanslutningar. En producentsammanslutning kan enligt förslaget bildas för att fullgöra producenternas skyldigheter i enlighet med 6 kap. En enskild producent kan inte bilda en producentsammanslutning, och en producentsammanslutning kan ha bara producenter som medlemmar. Bestämmelsen har praktiska följder, eftersom en del av de producentsammanslutningar som har godkänts under den nuvarande avfallslagens giltighetstid har även andra än producenter som ägare, delägare eller medlemmar. Genom ändringen garanteras producenternas inflytande över avfallshanteringens genomförande och vid fullgörandet av de andra skyldigheter som följer av producentansvaret. Producenterna föreslås i likhet med nu kunna överföra sina producentansvarsskyldigheter på producentsammanslutningar. För att genomföra överföringen kan producenten tillgripa alla juridiskt giltiga bolags- och avtalsarrangemang genom vilka en registrerad producentsammanslutning åtar sig att fullgöra producentens skyldigheter. Den föreslagna regleringen är enklare än i 18 g § i den gällande avfallslagen, där de associations- och avtalsrättsliga arrangemang genom vilka producenterna har kunnat överföra sina skyldigheter på producentsammanslutningar nämns särskilt.

Om en producentsammanslutning inte uppfyller de krav som föreskrivs i paragrafen kan den avföras ur producentregistret. De skyldigheter som överförts på producentsammanslutningen återgår då samtidigt till producenterna.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska en producentsammanslutning vara öppen för alla producenter i den bransch där producentsammanslutningen är verksam, om de uppfyller producentsammanslutningens villkor och betalar de avgifter som fastställts för dem. De villkor som tillämpas på nya producenter ska vara opartiska och jämlika i förhållande till de villkor som tillämpas på sådana producenter som redan ingår i producentsammanslutningen.

Enligt 3 mom. får en förpackningsproducent fullgöra sina skyldigheter i fråga om producentansvaret för dryckesförpackningar också genom att ansluta sig till ett retursystem för dryckesförpackningar som avses i 68 §. Den som är ansvarig för retursystemet ansvarar för att ordna mottagningen (via distributörerna), återanvändningen och materialåtervinningen i fråga om de dryckesförpackningar som omfattas av systemet. Den ansvarige för retursystemet ska ha avtal om ordnande av återanvändning, materialåtervinning och annan avfallshantering, vilket är ett krav som i praktiken ställs redan för närvarande. En producent som är ansvarig för eller hör till ett retursystem behöver enligt

förslaget inte längre separat ansluta sig till en producentsammanslutning eller registrera sig hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland som producent av sådana dryckesförpackningar. Ändringen förtydligar ansvarsförhållandena mellan den som är ansvarig för retursystemet och producentsammanslutningarna inom förpackningsbranschen samt bl.a. skyldigheten att lämna uppföljningsinformation. Den uppföljningsinformation som den som är ansvarig för retursystemet för dryckesförpackningar lämnar anses vara tillräcklig. Dessutom förebygger ändringen att dubbla avgifter som avses i 65 § tas ut hos de medlemmar i systemet som omfattas av producentansvaret. Bestämmelsen begränsar inte samarbetet mellan den som är ansvarig för retursystemet och t.ex. andra aktörer inom förpackningsbranschen när det gäller fullgörandet av skyldigheter. De krav på tjänsteupphandling som föreskrivs i 66 § ska dock beaktas.

63 §. *Producentsammanslutningars verksamhet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om producentsammanslutningarnas verksamhet. Det föreslagna 1 mom. innebär en ändring jämfört med 18 g § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. I en producentsammanslutning ska skyldigheterna fördelas rättvist mellan producenterna med avseende på verksamhetens art och omfattning. Syftet med bestämmelsen är att undvika handelshinder och snedvridning av konkurrensen som kan uppstå, om producentansvaret genomförs orättvist. Det är önskvärt att producentsammanslutningarna själva beslutar på vilket sätt skyldigheterna kan fördelas rättvist. Producentsammanslutningarna bör dock exaktare än förr fördela kostnaderna för avfallshantering enligt principen om förorenarens ansvar. Detta kan omsättas i praktiken bl.a. så att ansvarsfördelningen definieras entydigt i producentsammanslutningens avtal eller stadgar och att dessa är lättåtkomliga för producenterna. Producentsammanslutningens verksamhet bör även i övrigt vara öppen och genomblickbar.

Producentsammanslutningen ska enligt 2 mom. föra en allmänt tillgänglig uppdaterad förteckning över producenter som har överfört sitt producentansvar på den. Förteckningen ska publiceras också i ett datanät så att vem som helst har tillgång till den och t.ex. distributörer behändigt kan kontrollera vilka företag som hör till en producentsammanslutning. Förteckningen får inte finnas på en avgiftsbelagd tjänstesida eller skyddas med lösenord. Uppgifter om förteckningen ske ges till distributörerna också per telefon.

64 §. *Tryggande av producentsammanslutningars verksamhet.* Bestämmelsen syftar till att effektivisera tillsynen och förbättra producentsammanslutningarnas funktionssäkerhet. Enligt 1 mom. ska en producentsammanslutning ha tillräckliga ekonomiska resurser att organisera sin verksamhet på behörigt sätt. Den ska dessutom vara redo att oavbrutet ansvara i minst sex månader för de producentansvarsskyldigheter som överförts på den. Producenterna ska vara med om att trygga producentsammanslutningarnas verksamhet, t.ex. genom att garantera finansieringen av den. När producentsammanslutningarna tryggar sin verksamhet ska de t.ex. förbereda sig för undantags- eller störningssituationer till följd av konjunkturförändringar.

Producentsammanslutningen ska årligen eller inom tre månader från en väsentlig förändring i verksamheten lämna tillsynsmyndigheten en redogörelse för tryggandet av verksamheten och för solvensen som ett led i detta. Redogörelsen ska också innehålla en verksamhetsplan som rör ordnandet av återanvändning och avfallshantering. För bedömning av solvensen ska producentsammanslutningen årligen enligt förslaget lämna tillsynsmyndigheten det fastställda bokslutet för den avslutade räkenskapsperioden och en verksamhetsplan för den påbörjade räkenskapsperioden, en budget och vid behov ett utgående från budgetutfallet upprättat mellanbokslut eller en bokslutsprognos. Om det i producentsammanslutningen inträffar förändringar som har en väsentlig inverkan på verksamheten eller solvensen, ska producentsammanslutningen inom tre månader från förändringen lämna tillsynsmyndigheten en budgetändring och ett mellanbokslut eller en bokslutsprognos.

De nyckeltal som används allmänt för att mäta solvensen lämpar sig illa för angivande av producentsammanslutningarnas solvens. Exempelvis soliditeten kan variera avsevärt inom ett och samma producentansvarsområ-

de. Dessutom inriktas solvensberäkningen på nuläget, genom den är det inte möjligt att säkerställa verksamheten t.ex. i långvariga undantags- eller störningssituationer. Därför har det ansetts att det finns ett behov av en särskild bestämmelse om beredskap och visande av den.

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om visande av solvensen, verksamhetsplanens innehåll och annat motsvarande inlämnande av en redogörelse som anknyter till tryggande av verksamheten.

65 §. *Samarbete mellan producenter och producentsammanslutningar.* Till sitt innehåll motsvarar 1 mom. i stor utsträckning 18 o § 3 mom. i den nuvarande avfallslagen. Om insamlingen och den övriga avfallshanteringen av flera produktgrupper ordnas gemensamt, får detta inte föranleda producenterna mångfaldiga avgifter, utan avgifterna bör motsvara de faktiska kostnaderna för avfallshanteringen.

Den nuvarande avfallslagens 18 g § 4 mom. ligger till grund för det föreslagna 2 mom. Till skillnad från den nuvarande ordalydelsen föreslås momentet innehålla också en möjlighet att föreskriva närmare om kraven för samarbetet. Den som föreslås kunna meddela föreskrifter är statsrådet, alldeles som nu. Bestämmelsen kan komma att tillämpas t.ex. i en situation där det uppkommer parallella mottagningssystem som tar emot bara vissa varumärken eller produkter av en viss ålder. Detta skulle leda till en oskälig situation för slutanvändarna, eftersom de i förväg skulle behöva ta reda på hurdana produkter var och en mottagningsplats tar emot. Också den omständigheten att informationen rörande ett nät av mottagningsplatser kan vara splittrad riskerar att leda till en situation som är oskälig för slutanvändaren.

66 §. *Producentsammanslutningars tjänsteupphandling.* Paragrafen motsvarar i huvudsak 18 g § 3 mom. i den gällande avfallslagen. Enligt bestämmelsen ska en producentsammanslutning på ett icke-diskriminerande sätt beakta alla ekonomiska aktörer och deras verksamhetsmöjligheter på marknaden för avfallshanterings- och återanvändningstjänster. En producentsammanslutning är inte en upphandlande enhet enligt lagen om offentlig upphandling, så den är inte heller skyldig att konkurrensutsätta de tjänster som den upphandlar. Syftet med den föreslagna skyldigheten är att undvika handelshinder och snedvridning av konkurrensen på marknaden för avfallshanteringstjänster.

67 §. *Bemyndigande att utfärda förordning för genomförande av Europeiska unionens rättsakter om producentansvar.* Bestämmelsen upptar de bemyndiganden att utfärda förordning som är nödvändiga för sättande i kraft av vissa tekniska bestämmelser i Europeiska unionens rättsakter och för vars del det inte har ansetts finnas skäl att i avfallslagen ta in en grundläggande materiell bestämmelse om utfärdandet. EU-lagstiftningen om producentansvar omfattar avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, skrotfordon, batterier och ackumulatorer samt förpackningar. De grundläggande materiella bestämmelser som anknyter till de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning skrivs inte i lagen eftersom de bestämmelser som sätts i kraft med stöd av bemyndigandena är begränsade till en enskild produktgrupp och inte har just någon betydelse för producentansvarssystemets allmänna funktion. De materiellrättsliga grunderna för bemyndigandena finns därmed i de berörda direktiven. Enligt t.ex. det direktiv som gäller batterier och ackumulatorer ska medlemsstaten prioritera aktörer som använder certifierade miljöledningssystem. Kravet i direktivet har genomförts i förordningen om batterier och ackumulatorer genom en skyldighet för producenter att i sin tjänsteupphandling prioritera sådana producenter av avfallshanteringstjänster som använder certifierade miljöledningssystem.

7 kap. Dryckesförpackningar

I kapitlet föreslås det att bestämmelserna om retursystem för dryckesförpackningar ska preciseras i förhållande till den nuvarande avfallslagen. Det centrala vid preciseringarna är att förhållandet mellan bestämmelserna i avfallslagen och lagen om accis på vissa dryckesförpackningar definieras. De skyldigheter som hör till dem som ansvarar för retursystem för dryckesförpackningar precise-

ras i lagen. En ny skyldighet som anges i avfallslagen är skyldigheten att märka dryckesförpackningar som överlåts till konsumenter för att returneras.

Returneringen av dryckesförpackningar främjas i Finland genom accisbeskattning, dvs. punktbeskattning. Medlemskap i ett pantbaserat retursystem för dryckesförpackningar eller inrättandet av ett sådant system är ett frivilligt sätt att bli delaktig av den skattefrihetsförmån beträffande accisbeskattningen som omfattar dryckesförpackningar som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar. Bestämmelser om de krav som ställs på retursystem för dryckesförpackningar och om registreringen av den ansvarige för ett retursystem föreslås ingå i den föreslagna lagen och i en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den.

Det är meningen att dryckesförpackningarna alldeles som nu ska omfattas av producentansvaret, om vilket det föreskrivs i det föreslagna 6 kap. Enligt den föreslagna 48 § ska producentansvaret omfatta sådana förpackare av drycker och importörer av förpackade drycker vars omsättning är minst 1 000 000 euro. Medlemskap i ett retursystem för dryckesförpackningar avses vara ett tillräckligt bevis för att producenten fullgör sitt producentansvar i fråga om de dryckesförpackningar som ingår i systemet. En producent av dryckesförpackningar som inte hör till ett retursystem för dryckesförpackningar bör för dryckesförpackningarnas del vara medlem i en producentsammanslutning för förpackningar som godkänts i enlighet med den föreslagna 103 § eller självständigt fullgöra sina skyldigheter enligt 6 kap.

Det är meningen att alla accisskyldiga om de så önskar ska ha rätt att inrätta ett retursystem för dryckesförpackningar eller att ansluta sig till ett sådant, oberoende av om de är producenter som avses i 48 § 1 mom. 6 punkten eller inte.

68 §. *Inrättande av och anslutning till retursystem för dryckesförpackningar.* Den föreslagna paragrafen motsvarar de föreslagna 62 och 63 §, vilka handlar om producentsammanslutningar och deras verksamhet, dock så att särdragen i retursystemen för dryckesförpackningar beaktas. Ett retursystem för dryckesförpackningar kan alltjämt vara ett system som en enda förpackare, importör eller accisskyldig tillämpar eller så kan det ha flera medlemmar. Medlemmarna kan vara förpackare eller importörer av förpackade produkter som omfattas av producentansvar eller andra accisskyldiga, t.ex. förpackare eller importörer av förpackade produkter vars omsättning understiger en miljon euro. Ändringen medför större klarhet och förbättrar också tillgången till information om de förpackningar som släppts ut på marknaden i hela landet. De som är skyldiga att betala accis för dryckesförpackningar har möjlighet att välja mellan att betala accis eller ansluta sig för förpackningarnas del till ett retursystem för att få accisfrihetsförmånen. Genom ändringen blir de märkningar som hör ihop med systemet för dryckesförpackningar viktigare. Det kan antas att alla accisskyldiga inte heller framdeles kommer att ansluta sig till något retursystem för dryckesförpackningar och att uppgifter om alla accisskyldiga inte kommer att ingå i ett utdrag ur producentregistret.

Frågan om vem som är accisskyldig avgörs alltjämt med stöd av 4 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar och 12 § i punktskattelagen. Det är meningen att lagen om accis på vissa dryckesförpackningar inom kort ska revideras till följd av den nya punktskattelagen, varvid också definitionen av accisskyldig sannolikt kommer att ändras. En accisskyldig är inte nödvändigtvis densamma som en förpackare eller en importör av förpackade produkter som är medlem i ett godkänt retursystem för dryckesförpackningar. I vissa fall kan den accisskyldige också vara t.ex. ett företag som bedriver regelbunden partihandel, en säljare som bedriver detaljhandel eller en produktanvändare. Dessa accisskyldiga åläggs inget producentansvar, om de inte ska omfattas av det enligt 48 § i avfallslagen. Detta motsvarar också nuvarande praxis.

En del av de system som tar emot medlemmar har inte tagit emot som medlemmar sådana accisskyldiga som inte är producenter. I fortsättningen är det enligt förslaget möjligt för accisskyldiga att ansluta sig till alla retursystem som tar emot medlemmar. Medlemmarna i systemet anmäls med stöd av

105 § i avfallslagen till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för anteckning i producentregistret.

Systemet ska vara vederbörligen godkänt för anteckning i producentregistret och fungera i enlighet med beslutet om godkännande. Förpackningsproducenter kan fullgöra sina skyldigheter beträffande producentansvaret för dryckesförpackningar i enlighet med 62 § 2 mom. genom att höra till ett retursystem för dryckesförpackningar. Producenter eller accisskyldiga anses vara med i ett retursystem för dryckesförpackningar när medlemskapet har antecknats i eller godkänts för anteckning i producentregistret. Ändringarna inverkar för de accisskyldigas del på påförandet av accis för följande kalendermånad efter tillställandet av uppgifterna, enligt vad som föreskrivs i 7 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar.

I ett retursystem för dryckesförpackningar ska skyldigheterna fördelas rättvist mellan producenterna och de accisskyldiga med avseende på verksamhetens art och omfattning och på så sätt att handelshinder och snedvridning av konkurrensen undviks. De som är i likadan ställning ska behandlas jämbördigt sinsemellan. De villkor som tillämpas på nya medlemmar ska vara opartiska och jämlika i förhållande till de villkor som tillämpas på övriga medlemmar i systemet.

69 §. *Skyldigheterna för dem som ansvarar för retursystem för dryckesförpackningar.* Ett retursystem för dryckesförpackningar baserar sig på en pant som betalas till dem som returnerar förpackningarna. Systemet bör vara fungerande, vilket innebär att den ansvarige för systemet svarar för hela systemets praktiska verksamhet och funktionsduglighet, dvs. pant- och systemmärkningarna för de pantförsedda dryckesförpackningar som omfattas av systemet, återvinningen av förpackningsråvaran som material (materialåtervinning) eller fyllningen av förpackningarna på nytt (återanvändning) på ett sådant sätt att återanvändnings- och materialåtervinningsmålen nås, lämnandet av uppföljningsinformation till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland och den övriga behöriga verksamhet som anknyter till systemet på det sätt som förutsätts i avfallslagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Den ansvarige för retursystemet ska också följa och kontrollera att dryckesförpackningarna hålls i omlopp och mottagningen av tomma dryckesförpackningar. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska i fråga om retursystemen för dryckesförpackningar ha tillsyn över den ansvarige, inte de enskilda medlemmarna i systemet. Beskattningen övervakas av tullverket.

Paragrafen ersätter 18 k § i den nuvarande avfallslagen, där det sägs att vad som i avfallslagen föreskrivs om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar samt om producenter gäller på motsvarande sätt i 3 § 1 mom. 2 punkten i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar avsedda fungerande retursystem och sådana accisskyldiga som avses i 4 § i den nämnda lagen. Den nuvarande ordalydelsen har ansetts vara problematisk såtillvida att både de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar och accisskyldiga jämställs med producenter. Dessutom lämnar tillämpningen av avfallslagens paragrafer på dryckesförpackningar delvis rum för tolkning.

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska enligt förslaget föra en förteckning över sina medlemmar och publicera den i ett datanät.

Enligt 3 mom. ska den ansvarige för ett retursystem iaktta det som i 54 § bestäms om producentens bokförings- och uppgiftsskyldighet. Uppgifterna ska på begäran ges till tillsynsmyndigheten. På sådana retursystem som tar emot medlemmar tillämpas också bestämmelserna i 64 § om tryggande av verksamhet, bestämmelserna i 65 § om samarbete mellan producenter och producentsammanslutningar och bestämmelserna i 66 § om producentsammanslutningars tjänsteupphandling.

Närmare bestämmelser om målen och skyldigheterna i fråga om återanvändning och materialåtervinning av förpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar, pantens minimistorlek och den information som hänför sig till ett retursystemets funktion får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om motsvarande omständigheter finns för närvarande i statsrådets förordning om retursystem för

vissa dryckesförpackningar, som har utfärdats med stöd av avfallslagen. Målen för återanvändning och materialåtervinning i fråga om dryckesförpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar kan enligt förslaget vara strängare än motsvarande materialåtervinningskrav som gäller förpackningar som inte omfattas av systemet, om vilka det föreskrivs i statsrådets beslut om förpackningar och förpackningsavfall. För uppnåendet av målen i fråga om dryckesförpackningar som omfattas av ett system svarar den ansvarige för systemet, inte en producentsammanslutning eller producent.

70 §. *Märkning av förpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar.* För att systemet ska fungera bättre, konsumenternas medvetenhet ska ökas samt övervakningen av beskattningen och beskattningens enhetlighet ska främjas åläggs de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar att märka dryckesförpackningar som omfattas av ett retursystem så att pantens storlek framgår tydligt, liksom också den omständigheten att dryckesförpackningarna omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar vars ansvarige har godkänts för anteckning i producentregistret.

Som det nu är har inte alla dryckesförpackningar som omfattas av ett godkänt retursystem märkts på ett sådant sätt att det framgår dels att dryckesförpackningen är pantförsedd och omfattas av ett retursystem, dels hur stor panten är. Detta medför förvirring för konsumenterna och minskar returneringen av vissa förpackningar. Antalet olika typer av dryckesförpackningar har också vuxit i och med att antalet plastflaskor för engångsbruk ökat. Den föreslagna möjligheten för alla accisskyldiga att ansluta sig ökar behovet av märkningar för att accisbelagda och accisfria förpackningar ska kunna skiljas från varandra. Det krävs inte någon gemensam märkning för alla ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar, utan varje ansvarig kan själv fastställa hur märkningen ska se ut. Många godkända retursystem för dryckesförpackningar har redan i dagens läge tagit i bruk egna tydliga märkningar.

Enligt förslaget får Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland på ansökan bevilja undantag från märkningsskyldigheten, om dryckesförpackningarna inte överlåts till konsumenter eller om avsaknaden av pant- eller systemmärkningar inte väsentligt försvårar returneringen av dryckesförpackningarna. Undantag kan beviljas t.ex. i fråga om dryckesförpackningar som är avsedda för yrkesbruk, dvs. närmast restauranger, hotell samt måltidstjänster och catering, och som inte i något skede överlåts till konsumenter för att returneras. Undantag kan beviljas också om den ansvarige visar att avsaknaden av märkningar inte försvårar returneringen av dryckesförpackningarna väsentligt. En sådan situation kan vara t.ex. konsumenternas vedertagna vana att returnera alkoholflaskor till returautomater på ställen där alkoholdrycker säljs. Beviljandet av undantag förutsätter att lämplig och heltäckande information om returneringsmöjligheterna ges. Undantaget bör tolkas snävt. När undantagsbestämmelsen tillämpas bör den ansvarige för retursystemet klargöra för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland vilka dryckesförpackningar undantaget bör gälla och på vilka grunder.

Beslutet om undantag från märkningsskyldigheten avses vara avskilt från beslutet om godkännande av retursystemet för dryckesförpackningar. Beslut om undantag kan fattas i vilket skede som helst, och det föreslås kunna omfatta alla dryckesförpackningar som omfattas av retursystemet eller bara en del av dem. Beslutet om undantag avses gälla tills vidare, dock högst så länge som godkännandet av systemet för anteckning i producentregistret gäller. Dess giltighet förutsätter att de krav som anges i lagen är uppfyllda. Om dryckesförpackningar överlåts till konsumenter eller om returneringen av dryckesförpackningar annars försvåras väsentligt, vilket märks t.ex. i att målen inte nås, kan det bestämmas att beslutet om undantag ska upphöra att gälla. Beslutet om undantag är liksom beslutet om att undantaget ska upphöra att gälla ett normalt förvaltningsbeslut som får överklagas i enlighet med bestämmelserna om överklagande. Avgift för beslutet kan tas ut i enlighet med vad som bestäms i 144 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska omedelbart underrätta Tullstyrelsen om beslut om undantag som den har fattat och om återkallande av dem.

71 §. *Skyldighet att ta emot dryckesförpackningar.* Enligt paragrafen ska den som distribuerar drycker som säljs i pantförsedda dryckesförpackningar som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar ta emot ett i förhållande till mängden saluhållna drycker skäligt antal tomma dryckesförpackningar som omfattas av samma system och betala pant till dem som returnerar dryckesförpackningarna.

Enligt 18 h § 3 mom. i den nuvarande avfallslagen är säljare och andra distributörer av drycker som avses i 18 k § skyldiga att ta emot tomma dryckesförpackningar av dem som köper sådana drycker. I förslaget krävs det inte att dryckesförpackningarna har köpts av samma säljare eller distributör och det bestäms inte heller att returneringen ska vara kopplad till en köpskyldighet. Förslaget motsvarar såtillvida nuvarande praxis enligt vilken det räcker att dryckesförpackningarna omfattas av samma retursystem och den som returnerar dryckesförpackningar inte har någon köpskyldighet. Mottagningsskyldigheten lindras i det avseendet att den föreslås gälla ett i förhållande till mängden saluhållna dryckesförpackningar skäligt antal tomma dryckesförpackningar. Säljare och andra distributörer behöver alltjämt inte ta emot dryckesförpackningar som omfattas av ett annat system. I köpcentra kan affärer fortfarande ha gemensamma ställen där dryckesförpackningar kan returneras. Hotell, restauranger och caféer samt måltidstjänst- och cateringföretag avses vara mottagningsskyldiga, om de säljer dryckesförpackningar i likhet med affärer. Då ska de också ta emot dryckesförpackningar som omfattas av samma system.

8 kap. Nedskräpning

72 §. *Nedskräpningsförbud.* Bestämmelsen innehåller ett nedskräpningsförbud som liknar det som ingår i 19 § i den gällande avfallslagen. Enligt förslaget får i miljön inte avfall lämnas och inte maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges. Bestämmelsen avses därmed bli tillämpad också på sådana föremål och ämnen som inte obestridligt är avfall men som på grund av sitt skick, avsaknaden av omsorg eller platsen där föremålen eller ämnena finns kan konstateras ha övergetts eller kasserats. Inte heller får något ämne, vilken form det än förekommer i, släppas ut i miljön.

För att lämnandet av avfall eller övergivandet av föremål eller utsläppandet av ämnen i miljön ska vara nedskräpning krävs en sådan följd som anges i bestämmelsen, dvs. osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet. Det saknas objektiva kriterier för konstaterande av följderna; som t.ex. osnygghet, förfulning av landskapet eller minskad trivsel betraktas följder som allmänt uppfattas som störande.

Nedskräpningsförbudet avses omfatta också sådana föremål eller ämnen som är produkter vid utsläppningen i miljön men omvandlas till avfall på kort tid, t.ex. ballonger och fyrverkeripjäser, om de inte samlas in efter användningen.

Med miljö ska förstås all miljö, såväl boendemiljö som andra kulturmiljöer och naturmiljöer. Också föremål som sjunkit i vatten eller är osynliga inne i marken eller ämnen som släppts ut i vatten eller mark kan medföra nedskräpning. Nedskräpningsförbudet omfattar såväl insjöar som havet.

73 §. *Nedskräparens skyldighet att städa upp.* I enlighet med principen om förorenarens ansvar ska enligt förslaget den som har skräpat ned avlägsna det nedskräpande föremålet eller ämnet ur miljön och städa upp det nedskräpade området även i övrigt. Uppstädningsskyldigheten omfattar de föremål och ämnen som nedskräparen har lämnat i miljön eller släppt ut i den eller motsvarande andel av det nedskräpade området. Uppstädning av ett nedskräpat område betyder att t.ex. att den miljö som förorenats av föremålet eller ämnet snyggas upp eller att ytjorden avlägsnas.

74 §. *Uppstädningsskyldighet i andra hand.* Bestämmelserna om uppstädningsskyldighet i andra hand föreslås vara likartade till sitt innehåll som i den gällande avfallslagen. En förutsättning för uppkomsten av uppstädningsskyldighet i andra hand avses alltid vara att nedskräpning har konstaterats och att det inte kan utredas vem som har skräpat ned, eller att den som skräpat ned inte anträffas eller försummar sin skyldighet.

För konstaterandet av att nedskräparen försummat sin uppstädningsskyldighet räcker det att nedskräparen har uppmanats att städa upp området men ingen städning har företagits inom utsatt tid.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska väghållaren för en landsväg eller enskild väg och banhållaren eller hamninnehavaren vara uppstädningsskyldig i andra hand i fråga om ett område som skräpats ned till följd av att vägen, banan eller hamnen använts. På motsvarande sätt ska enligt 1 mom. 2 punkten innehavaren av ett för allmänt rekreationsbruk avsett område eller den som är ansvarig för en friluftseller snöskoterled vara uppstädningsskyldig i andra hand i fråga om ett område som skräpats ned till följd av att området eller leden använts.

Arrangören av en offentlig tillställning ska enligt 1 mom. 3 punkten vara uppstädningsskyldig i andra hand i fråga om det område som reserverats för tillställningen och ett område i dess omedelbara närhet som skräpas ned till följd av tillställningen, eller innehavaren av området, om tillställningen arrangeras med hans samtycke och arrangören försummar sin uppstädningsskyldighet.

På ett område för vilket det finns en gällande detaljplan ska enligt 1 mom. 4 punkten innehavaren av ett annat område än de som avses i 1 mom. 1—3 punkten alltid vara uppstädningsskyldig i andra hand, såsom i den gällande avfallslagen.

Om nedskräpningen sker utanför ett område för vilket det finns en gällande detaljplan och det inte är fråga om ett område som avses i 1 mom. 1—3 punkten, är enligt 1 mom. 5 punkten områdets innehavare skyldig i andra hand att städa upp det nedskräpade området, om han visste eller borde ha vetat om den nedskräpande verksamheten eller tillställningen och om uppstädningen inte annars är oskälig för honom. Skyldigheten kan vara oskälig om nedskräpningen till sin karaktär har varit exceptionell eller skett i stor skala eller om fastighetsinnehavaren har gjort ansträngningar för att förhindra nedskräpning.

På samma sätt som enligt den gällande avfallslagen ska kommunen enligt 2 mom. städa upp ett sådant i 1 mom. 5 punkten avsett nedskräpat område utanför ett område för vilket det finns en detaljplan som det skulle vara oskäligt för områdets innehavare att städa upp.

Uppstädningsskyldigheten i andra hand gäller enligt 1—3 punkten bara sådan nedskräpning som är en följd av att vägen, banan eller något annat område använts. Exempelvis avfall som uppkommit i ett fordon eller avfall som någon som har använt en rastplats har lämnat efter sig har uppkommit vid användning av vägen. Någon som är uppstädningsskyldig i andra hand kan bli skyldig att i egenskap av fastighetsägare ta hand om avfall enligt 28 § i denna lag, och t.ex. en väghållare kan vara skyldig att ordna avfallshantering också som ett led i den underhållsskyldighet som anges i landsvägslagen (503/2005) eller lagen om enskilda vägar (358/1962). I praktiken kan det emellertid ofta vara svårt att göra åtskillnad utgående från den plats där det nedskräpande föremålet eller ämnet uppkommit eller uppkomstsättet, och praktiken har också visat att det är lätt hänt att mera skräp lämnas på ett nedskräpat område. Därför gäller det ofta att från fall till fall avgöra frågan om vem som är uppstädningsskyldig, och i vilken utsträckning, utgående från erfarenhet.

Uppstädningsskyldigheten i andra hand omspänner både det område som områdets innehavare besitter och det angränsande området i den utsträckning nedskräpningen beror på verksamhet som bedrivits på området. Uppstädningsskyldigheten i andra hand för arrangören av en offentlig tillställning begränsar sig dock bara till det område som reserverats för tillställningen och ett område i dess omedelbara närhet. Det finns inte heller några allmängiltiga grunder för bedömning av uppstädningsskyldighetens geografiska utsträckning, utan skyldigheten måste avvägas från fall till fall.

Uppstädningsskyldigheten i andra hand undanröjer inte nedskräparens skyldighet att städa upp. Den som är uppstädningsskyldig i andra hand kan indriva städningskostnaderna hos nedskräparen i efterhand, om nedskräparen anträffas senare. Kostnaderna indrivs på privaträttslig väg.

75 §. *Åläggande att städa upp.* Den kommunala miljövårdsmyndigheten får ålägga den som ska städa upp att fullgöra sin upps-

tädningsskyldighet. I allmänhet ska åläggande utfärdas för att avfallslagens syfte ska fyllas. Det är möjligt att låta bli att utfärda ett åläggande t.ex. när nedskräpningen varit lindrig och inte föranleder nämnvärd fara eller olägenhet. Om kommunen försummar sin uppstädningsskyldighet i andra hand enligt 74 § 2 mom., får närings-, trafik- och miljöcentralen ålägga kommunen att städa upp. I 13 kap. föreskrivs om utfärdandet av åläggande och om förvaltningstvång som kan förenas med ett åläggande. Enligt 139 § kan det bestämmas att ett uppstädningsåläggande ska iakttas oberoende av överklagande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

76 §. *Insamling av avfall för förhindrande av nedskräpning.* Den som är ansvarig för en landsväg, enskild väg, bana eller hamn eller en friluft- eller snöskoterled, innehar ett för allmänt rekreationsbruk avsett område eller arrangerar en offentlig tillställning ska ordna med tillräcklig avfallsinsamling och andra avfallshanteringstjänster på området i syfte att förhindra nedskräpning. Skyldigheten hänför sig till den verksamhet som i vanliga fall bedrivs på platsen. Skyldighetens omfattning varierar över tid och från en plats till en annan och utgår från den övriga servicenivå på området som är att betrakta som sedvanlig. Att ett område skräpas ned är ofta ett tecken på att avfallshanteringstjänsterna inte motsvarar behovet. En skyldighet med motsvarande innehåll, som emellertid inte gäller arrangörer av offentliga tillställningar, finns i 7 § 3 mom. i den gällande avfallslagen.

77 §. *Övriga bestämmelser om nedskräpning.* Bestämmelser om sådant som har med nedskräpning att göra finns förutom i avfallslagen också i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden, markanvändnings- och bygglagen, lagen om flyttning av fordon, miljöskyddslagen och miljöskyddslagen för sjöfarten.

Bestämmelserna tillämpas oftast parallellt. Nedskräpningsförbudet gäller alla områden, men på uppstädningen av nedskräpade områden är det möjligt att tillämpa andra lagar än avfallslagen.

9 kap. Avgifter för avfallshantering

78 §. *Kommunal avfallsavgift.* Enligt förslaget ska kommunen vara skyldig att ta ut en avfallsavgift som täcker kommunens alla kostnader för kommunalt anordnad avfallshantering. Enligt den nuvarande avfallslagen har kommunen rätt men inte skyldighet at ta ut en avfallsavgift. Den offentligrättsliga kommunala avfallsavgiften bör enligt förslaget täcka de kostnader som kommunen, ett bolag i kommunens ägo eller någon annan enhet har för kommunens lagstadgade uppgift att ordna avfallshanteringen.

Förslaget utgår från att kommunen täcker kostnaderna för den avfallshantering som den ordnar genom separata avfallsavgifter som den tar ut hos kommuninvånarna och andra avfallsproducenter. Att bekosta avfallshanteringen med skattemedel är problematiskt med avseende på principen om att förorenaren ska betala, som anges i artikel 14 i avfallsdirektivet. En tjänstebaserad avgift genomför bättre än en skatt principen om att förorenaren ska betala.

I 1 mom. föreskrivs det om de allmänna principerna för påförande av kommunal avfallsavgift. Den kommunala avfallsavgiften ska enligt principen om att förorenaren ska betala täcka alla kostnader för ordnande av avfallshantering. Avgiften ska bl.a. inbegripa kostnaderna för transport av avfall från fastigheten och kostnaderna för områdesvis mottagning och för behandling av blandat kommunalt avfall, sådant avfall som insamlats separat för återvinning och farligt avfall. I den ska ingå också de investeringar på lång sikt som hänför sig till uppbyggnaden av infrastruktur för skötseln av kommunens lagstadgade avfallshanteringsskyldighet. Avfallsavgiften ska i enlighet med direktivet om deponering av avfall täcka fullt ut också de i lagens 21 § avsedda kostnaderna för inrättande, drift och nedläggning av avstjälpningsplatser samt kostnaderna för efterbehandling av dem. En avgift som täcker kostnaderna fullt ut ska tas ut hos avfallsinnehavaren också för avfallshanteringstjänster som kommunen tillhandahåller med stöd av 33 § och för mottagning och behandling av farligt avfall från jord- och skogsbruket som avses i 32 § 2 mom.

Genom avgiften är det möjligt att täcka också kostnaderna för övriga uppgifter med anknytning till den kommunalt anordnade avfallshanteringen. Sådana uppgifter är bl.a. avfallsrådgivningen, som kommunen är skyldig att ordna på det sätt som föreskrivs i 93 § 1 mom., samt förandet av ett register över avfallstransporter, konkurrensutsättningen av avfallstransporter, faktureringen av avfallsavgifter och annat motsvarande administrativt arbete som har en direkt anknytning till ordnandet av avfallshantering. Kostnaderna för tillsynsmyndighetens arbete kan inte täckas med de influtna avfallsavgifterna.

Med beaktande av avfallshanteringens karaktär av nödvändighetstjänst föreskrivs det i det föreslagna 2 mom. att den kommunala avfallsavgiften ska motsvara den servicenivå som tillhandahålls. Avgifterna bör vara rättvisa och skäliga i förhållande till servicenivån så att olika kunder och kundgrupper eller olika delar av kommunen inte utan fog placeras i en ställning som avviker från de andras. I överensstämmelse med lagens syfte föreskrivs det i 2 mom. också att avfallsavgiften i den mån det är möjligt ska uppmuntra till minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till avfallshantering som följer prioriteringsordningen. Det betyder i praktiken att avgifterna för hantering av olika avfallsfraktioner kan graderas så att avgiften för avfall som kan materialåtervinnas är proportionellt sett mindre än avgiften för avfall som ska bortskaffas. Vid prissättningen gäller det dock att undvika ogrundade korssubventioner mellan olika avfallsfraktioner och att se till att det totala pris som tas ut hos avfallsproducenten för behandling av olika avfallsfraktioner täcker kostnaderna fullt ut.

Enligt 3 mom. kan kommunen vid behov ta ut avfallsavgift i form av en separat grundavgift för täckande av kostnaderna för bl.a. den avfallsrådgivning och det administrativa arbete som beskrivs ovan samt kostnaderna för inrättande och underhåll av områdesvisa mottagningsplatser för avfall. I praktiken är det omöjligt att för dessa tjänster ta ut en på den anlitade tjänstens omfattning baserad avgift som är förenlig med principen om att förorenaren ska betala, eftersom det inte går att fastställa eller övervaka i vilken mån tjänsten anlitas av och riktas till enskilda kunder. Det är motiverat att ta ut en fast grundavgift hos alla avfallsproducenter, om tjänsterna ordnas heltäckande så att de omfattar hela kommunen och avfallsinnehavarna om de så önskar har tillfälle att anlita de tjänster som kommunen erbjuder. Grundavgiften kan också ingå i den övriga avfallsavgiften. I en del fall kan avfallsavgiften bestå av endast grundavgift. Detta kan komma i fråga t.ex. när avfallstransporten i kommunen ordnas i enlighet med 37 § i form av transport som fastighetsinnehavaren ordnar.

Enligt 4 mom. kan i den kommunala avfallsavgiften ingå högst en skälig avkastning på det kapital som kommunen har bundit i skötseln av sina lagstadgade avfallshanteringsskyldigheter. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att avgiften baserar sig på de faktiska kostnaderna för avfallshantering, investeringarna på lång sikt inberäknade. Bestämmelsen förebygger också att avgifterna för avfallshantering utgör en form av dold beskattning. När det bedöms om avkastningen är skälig behövs prövning från fall till fall. Därför är det inte möjligt att allmänt ange vilken avkastning som kan anses vara skälig. Till exempel har man vid övervakningen av att avkastningen för energimarknadens del är skälig fastställt metoder för värdering av det kapital som bundits i verksamheten, sätten att fastställa vad som är en skälig avkastning på det bundna kapitalet och nätverksamhetens resultat samt beaktande av verksamhetens effektivitet. Vid bedömningen av vad som är en skälig avkastningsnivå beaktas i allmänhet också verksamhetsriskerna jämfört med andra affärsverksamheter.

79 §. *Grunderna för kommunal avfallsavgift.* Enligt den huvudprincip som föreslås i paragrafen ska grunden för den kommunala avfallsavgiften vara i vilken omfattning kunden anlitar de kommunala avgiftshanteringstjänsterna. De huvudsakliga avgiftsgrunderna föreslås därmed, i likhet med vad som är fallet enligt den nuvarande avfallslagen, vara avfallets typ, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Som grunder kan dessutom, alldeles som nu, beaktas insamlings- och transportförhållandena på fastigheten och uppsamlingsområdet, användningen av kommunens sopkärl samt transportsträckan när avfallet transporteras som enskild trans-

port. Vid regelbunden fastighetsvis avfallsinsamling kan transportsträckan för avfall inte användas som avgiftsbestämningsgrund. För att medborgarna ska bemötas jämlikt bör de avfallsavgifter som tas ut hos dem som bor inom en och samma kommun inte vara beroende av avståndet till den plats där avfallet behandlas.

Avfallsavgiften kan enligt 1 mom. fastställas också utifrån antalet personer som bor på fastigheten eller fastighetens användningsändamål, om avfallets mängd eller beskaffenhet svårligen kan utredas på ett tillförlitligt sätt eller om det behövs ur miljövårdssynpunkt eller för ordnande av avfallshanteringen. Detta kan bli aktuellt t.ex. i glesbygdsområden när avgifterna för hantering av avfall som förts till en gemensam mottagningsplats som ordnats för flera avfallsinnehavare riktas till de olika fastigheterna utan att mängden av de enskilda avfallspartier som inkommit till platsen behöver mätas för sig. I praktiken är det omöjligt att för sådana tjänster ta ut en avgift som baserar sig på tjänstens volym, eftersom det inte går att fastställa eller övervaka i vilken mån tjänsten anlitas av och riktas till de enskilda kunderna. Enligt EU-domstolen kan grunderna för avfallsavgifterna i den nationella lagstiftningen fastställas också på grundval av något annat än den mängd avfall som faktiskt producerats eller avfallets beskaffenhet, t.ex. på grundval av antalet personer på fastigheten eller fastighetens användningsändamål (C-254/08).

Enligt 2 mom. kan som avgiftsgrunder för grundavgiften användas antalet personer som bor på fastigheten, fastighetens användningsändamål eller någon annan motsvarande omständighet. Grundavgiften kan vara av olika storlek för t.ex. stadigvarande bostadsfastigheter och bostadsfastigheter för fritidsbruk. I domstolsavgöranden (t.ex. HFD 26.8.2002 liggare1956 kort referat) har det dock ansetts att en taxa inte är förenlig med kravet på medborgarnas jämlikhet om avgiften enligt den kan vara olika stor utgående från om fastigheten för fritidsbruk ligger i samma kommun som bostadsfastigheten eller i en annan kommun. Bostadsfastigheter för fritidsbruk och andra fastigheter som är i bruk under bara en del av året eller står oanvända under lång tid bör också ha rätt till avbrott i tjänsten och kunna befrias från avfallsavgift för den tid fastigheten inte används. Grundavgiften kan enligt förslaget tas ut fastighets- eller hushållsvis.

Grunderna för avfallsavgiften fastställs enligt 3 mom. närmare i den avfallstaxa som kommunen antar. I momentet föreslås också bestämmelser om förfarandet i samband med fattandet av beslut om avfallstaxan. För säkerställande av att den kommunala avfallstaxan är genomblickbar sägs det i den föreslagna paragrafen dessutom att kommunen årligen ska informera kommuninvånarna och andra som anlitar avfallshanteringstjänsterna om de influtna avfallsavgifterna och eventuella grundavgifterna samt om vad de influtna medlen har använts till. Informationen ska vara lättillgänglig t.ex. på kommunens egen webbplats.

80 §. *Skyldighet att betala kommunal avfallsavgift.* Enligt paragrafen ska en fastighetsinnehavare eller någon annan avfallsinnehavare för vars del kommunen ordnar avfallshanteringen vara skyldig att betala kommunal avfallsavgift. Motsvarande bestämmelse finns i 31 § i den nuvarande avfallslagen, men för tydlighetens skull föreslås hänvisningen till den föregående innehavarens avgiftsskyldighet utgå. Också grundavgiften som ingår i avfallsavgiften eller utgör en separat avgift föreslås kunna tas ut och debiteras hos fastighets- eller bostadsaktiebolag och andra fastighetsinnehavare.

Det är meningen att 2 mom. ska tillämpas i områden där transport som fastighetsinnehavaren ordnar är i bruk i enlighet med 37 §. Kommunen kan i de fallen ta ut hos avfallstransportören den del av avfallsavgiften som gäller avfallsbehandlingen. Bestämmelsen motsvarar 31 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. Kommunen avses dock inte kunna ta ut t.ex. grundavgift enligt 78 § 3 mom. hos en avfallstransportör, utan den ska vid behov tas ut direkt hos fastighetsinnehavaren eller någon annan avfallsinnehavare. I sådana fall som avses i bestämmelsen är avfallstransportören enligt den föreslagna 45 § skyldig att föra bok över de avfallsavgifter som tagits ut hos kunderna och att på begäran ge uppgifterna till avfallshanteringsmyndigheten för påseende. Transportören ska likaså enligt 85 § 3 mom. i det anbud som transportören

ger till fastighetsinnehavaren och i fakturan specificera den andel av behandlingsavgiften som betalas till kommunen .

81 §. *Påförande av kommunal avfallsavgift.* Den kommunala avfallshanteringsmyndighet som avses i 23 § föreslås påföra och debitera avfallsavgiften i enlighet med avfallstaxan. Det är fråga om en offentlig förvaltningsuppgift som enligt den föreslagna lagen inte kan ges till andra än myndigheter.

Under vissa förutsättningar kan avgiften påföras så att den avviker från avfallstaxan eller avgiften efterskänkas. Det kan vara skäl att jämka avgiften, om det inte genom ändringar som gäller sopkärlens storlek eller tömningsintervallet är möjligt att åstadkomma en avgift som är skälig i förhållande till mängden avfall som uppkommer. Detta kan komma i fråga t.ex. när en fastighet står tom på grund av att fastighetsinnehavaren vårdas på sjukhus eller har flyttat till en annan ort. Medellöshet eller något annat motsvarande socialt skäl är däremot inte en i denna lag avsedd grund för jämkning av avgiften. I vilket fall som helst ska avgiftsgrunderna vara objektiva och skäliga.

82 §. *Avfallsfaktura och anmärkning mot kommunal avfallsavgift.* Enligt 1 mom. ska kommunen för uttag av avfallsavgiften sända till den avgiftsskyldige en avfallsfaktura som upptar det belopp som ska betalas, förfallodagen, betalningsadressen, avgiftsgrunden tillräckligt noggrant specificerad, uppgift om dröjsmålspåföljder, anvisningar för framställande av anmärkning och behövliga kontaktuppgifter så att den avgiftsskyldige kan ta kontakt. Som avgiftsgrunder ska specificeras t.ex. grundavgiftens samt avfallsbehandlingens och avfallstransportens andel av avfallsavgiften. Förslaget syftar till att säkerställa att avgifterna är genomblickbara och att kunderna får tillräckligt med information, och i rätt tid, om grunderna för fastställande av avgifterna. Kraven grundar sig på riktlinjer som dragits upp inom konsumenträtten. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den nuvarande avfallslagen. Termen debetsedel som används i den gällande avfallslagen föreslås bli ersatt med termen avfallsfaktura, som är närmare vardagsspråket.

Bestämmelsen i 2 mom. om den avgiftsskyldiges rätt att framställa anmärkning mot den kommunala avfallsavgiften överensstämmer med en motsvarande bestämmelse i den nuvarande avfallslagen. I praktiken är tiden för framställande av anmärkning i allmänhet längre, eftersom det i allmänhet räknas att den avgiftsskyldige har fått fakturan den sjunde dagen efter fakturans datum. Avfallshanteringsmyndigheten ska fatta ett beslut med anledning av anmärkningen och sända en ny faktura till den avgiftsskyldige. Den nya fakturan kan också vara en kreditfaktura.

83 §. *Betalning och återbetalning av kommunal avfallsavgift.* Bestämmelserna i paragrafen om betalning och återbetalning av avfallsavgift är förenliga med motsvarande bestämmelser i den nuvarande avfallslagen.

84 §. *Tillämpning av bestämmelserna om kommunal avfallsavgift när det gäller kommunägda bolag.* I paragrafen preciseras tillämpningen av bestämmelserna om kommunal avfallsavgift när kommunen i enlighet med 43 § har överfört serviceuppgifter inom avfallshanteringen på ett för ändamålet bildat bolag som ett antal kommuner äger gemensamt. Detta förtydligar förfarandena kring avfallsavgiften, som i dagsläget uppfattas som oklara. Bestämmelserna om kommunal avfallsavgift ska däremot inte tillämpas till den del uppgiften att producera avfallshanteringstjänster har överförts på någon annan sammanslutning eller en privat företagare som sköter uppgiften självständigt. För dessa tjänster kan den som producerar dem ta ut en privaträttslig avgift hos avfallsinnehavaren.

85 §. *Avgift för transport som fastighetsinnehavaren ordnar.* I paragrafen föreskrivs det om minimikraven för grunderna för avgifterna för den i 37 § avsedda avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar. I den gällande lagen finns ingen motsvarande bestämmelse. Syftet med bestämmelsen är att trygga att prissättningen för tjänsten är objektiv, skälig och genomblickbar.

Vid sådana avfallstransporttjänster som avses i paragrafen är det i princip fråga om ett privaträttsligt avtalsförhållande där fastighetsinnehavaren träffar ett val mellan olika företags tjänster och prisalternativ. Ingåendet av avtal är emellertid inte frivilligt för fastighetsinnehavaren, eftersom fastighetsinnehavaren enligt den föreslagna lagen är skyldig

att ordna avfallstransporten genom att avtala om den med en avfallstransportör. Den avfallstransport som avses i paragrafen kan därmed jämställas med sådana nödvändighetstjänster som el- och vattenleverans som det är viktigt att alla har tillgång till, och det till ett pris som är skäligt och objektivt. Objektiviteten betyder t.ex. att olika kunder, kundgrupper eller områden inte grundlöst försätts i olika ställning vid prissättningen. Skäligheten kan komma att bedömas också som ett förfarande som strider mot konkurrensbegränsningslagen, om det i något område finns ett enda företag som tillhandahåller avfallstransporttjänster och det har möjlighet att utnyttja sin dominerande marknadsställning vid prissättningen.

Avsikten är att prissättningens genomblickbarhet i fråga om transporttjänster ska tryggas genom det föreslagna kravet i 2 mom., som gäller vilka uppgifter som ska specificeras i den faktura som sänds till fastighetsinnehavaren. Bestämmelsen är likartad som 82 § 1 mom., vilket handlar om kommunal avfallsavgift. Genom kravet i 3 mom. tryggas avgiftens genomblickbarhet när kommunen tar ut avgift för avfallsbehandling hos avfallstransportören. Transportören ska då i anbudet och i fakturan som ges till fastighetsinnehavaren specificera hur stor den behandlingsavgift som transportören betalar till kommunen är och vilken andel som tas ut för transporttjänsterna och stannar hos transportören. Detta underlättar konkurrensutsättningen av olika transportföretagare och jämförelsen mellan de transportpriser som de anger i sina anbud.

86 §. *Fel och prisavdrag.* Det föreslås att lagen ska uppta de principer som ingår i konsumentskyddslagstiftningen om kundernas rättigheter i sådana situationer där en avfallshanteringstjänst inte motsvarar det som förutsätts av den med stöd av lagstiftningen. Paragrafen avses bli tillämpad inte bara på privaträttsliga avgifter för avfallshanteringstjänster utan också på de offentligrättsliga kommunala avfallsavgifterna, även om den kommunalt anordnade avfallshanteringen inte ingår i konsumentskyddslagstiftningens tillämpningsområde.

Enligt 1 mom. ska avfallsinnehavaren ha rätt till prisavdrag om avfallshanteringstjänsten är behäftad med ett fel. Som fel anges bl.a. att sopkärlen inte töms eller att avfallshanteringen annars inte ordnas på ett sätt som är förenligt med föreskrifterna eller avtalet. När det bedöms om ett avbrott i tjänsten ska betraktas som fel gäller det att beakta också orsaken till avbrottet och övriga förhållanden. Då ska uppmärksamhet bl.a. ägnas åt avbrottets följder och hur det har informerats om avbrottet samt vilka slag av åtgärder kommunen eller någon annan som tillhandahåller tjänsten har vidtagit på grund av avbrottet.

För att avfallsinnehavaren ska få ett prisavdrag ska han enligt 2 mom. inom rimlig tid efter att felet upptäckts yrka på prisavdrag hos den som sköter faktureringen av tjänsten. Prisavdraget ska motsvara felets omfattning och varaktighet. Ett prisavdrag som medges med anledning av ett fel kan t.ex. inom regelbunden avfallstransport företas vid den följande faktureringen. När det gäller privaträttsliga avtalsförhållanden behandlas tvistemål som hänför sig till prisavdrag av tingsrätten. Tvistemål som hänför sig till offentligrättsliga tjänster behandlas som förvaltningstvistemål i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Enligt 3 mom. får bestämmelserna i paragrafen inte åsidosättas till nackdel för fastighetsinnehavaren, om det är fråga om avfall från boende. Bestämmelsen gäller vid sidan av kommunalt anordnad avfallshantering också tjänster som en producent tillhandahåller fastigheterna i fråga i enlighet med 6 kap. Bestämmelsen avses dessutom bli tillämpad på avfallstransport som en fastighetsinnehavare ordnar i enlighet med 37 §. I vattentjänstlagen och elmarknadslagen (386/1995) gäller motsvarande bestämmelse om fel bara konsumenter som avses i konsumentskyddslagen (38/1978). I den föreslagna lagen är det emellertid befogat att bestämmelsen utsträcks att gälla alla fastigheter där avfall från boende uppkommer. På så sätt kommer bostadsaktiebolagen heltäckande att ingå i bestämmelsens tillämpningsområde. Bestämmelsen gäller inte förhållanden mellan företag.

10 kap. Planering och styrning

I de föreslagna 87—90 § finns bestämmelser om miljöministeriets och närings-, trafik- och miljöcentralernas skyldighet att utarbeta en avfallsplan samt om kommunens skyldighet att lämna uppgifter som behövs för uppgörandet av planer. Genom bestämmelserna sätts de grundläggande krav beträffande avfallsplaner och avfallsförebyggande program som finns i artiklarna 28—30 i avfallsdirektivet i kraft. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelserna till stor del 40 och 40 a § i den gällande avfallslagen. I kapitlet föreskrivs dessutom om kommunala avfallshanteringsföreskrifter och om avfallsrådgivning.

87 §. *Riksomfattande avfallsplan.* Enligt den föreslagna paragrafen ska miljöministeriet i likhet med vad som sägs i 40 § i den nuvarande avfallslagen bereda ett förslag till riksomfattande avfallsplan, och förslaget ska underställas statsrådet för godkännande. Enligt 3 § 13 punkten i reglementet för statsrådet (262/2003) ska lagstadgade riksomfattande planer handläggas och avgöras vid statsrådets allmänna sammanträde.

Den riksomfattande avfallsplanen ska i likhet med nu ha karaktären av en strategisk plan där principerna för avfallshanteringen och för minskningen av avfallets mängd och skadlighet samt de riksomfattande målen för avfallssektorn och de åtgärder som behövs för att nå dem anges. Den förpliktar de statliga myndigheterna att inom respektive ansvarsområde beakta de mål och åtgärder som ingår i planen, t.ex. när lagstiftning bereds, normer meddelas, finansieringsbeslut fattas och tillstånd prövas. Planen ska dessutom styra övriga myndigheter och aktörer inom avfallsbranschen så att de i sin egen verksamhet beaktar de mål och åtgärdsförslag som ingår i planen.

Enligt 1 mom. är avsikten med den riksomfattande avfallsplanen att avfallslagens syfte nås och verkställandet av bestämmelserna i den främjas. Det mål som föreslås för avfallsplanen är förenligt med avfallsdirektivet. Enligt direktivet ska avfallsplanerna omfatta de åtgärder som ska vidtas för att i miljöhänseende förbättra avfallshanteringen.

I 1 mom. föreskrivs också allmänt om vad den riksomfattande avfallsplanen ska innehålla. Dessa innehållskrav kan enligt förslaget preciseras genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 90 §. Planen ska för det första innehålla en bedömning av nuläget för minskning av avfallets mängd och skadlighet och för avfallshanteringen. För det andra ska planen uppta målen och de åtgärder som behövs för att nå dem. För det tredje ska till avfallsplanen fogas en bedömning av effekterna för klarläggande av hur de föreslagna åtgärderna stöder uppnåendet av de centrala mål som ställs upp i planen. Med beaktande av målet för planen innebär bedömningen av effekterna således i enlighet med kraven i direktivet också en bedömning av hur planen bidrar till uppfyllandet av målen för lagen och verkställandet av bestämmelserna i den. Också en i 3 § i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program avsedd bedömning av miljökonsekvenserna ska göras beträffande planen.

Planen föreslås i likhet med nu gälla dels avfallshantering, dels minskning av avfallets mängd och skadlighet. Genom bestämmelsen sätts den i artikel 29 i avfallsdirektivet angivna nya skyldigheten för medlemsstaterna att utarbeta ett program för minskning av avfallets mängd och skadlighet (i direktivet används uttrycket avfallsförebyggande program) i kraft. Med hjälp av programmen vill man främja åtgärderna för att minska avfallets mängd och skadlighet och underlätta spridningen av bästa praxis inom sektorn i medlemsstaterna. Syftet med de mål och åtgärder för minskning av avfallets mängd och skadlighet som ska anges i planen är enligt direktivet att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljöpåverkan som hänger samman med uppkomsten av avfall.

Utgångspunkten är att planen för minskning av avfallets mängd och skadlighet utarbetas som en del av den riksomfattande avfallsplanen. Enligt 2 mom. kan planen dock vid behov avskiljas till en separat avfallsplan eller integreras i den övriga riksomfattande planeringen, t.ex. programmet för hållbar konsumtion och produktion eller någon annan plan för ett hållbart utnyttjande av naturresurserna. I artikel 29 i avfallsdirektivet godtas både utarbetandet av en separat plan för minskning av avfallets mängd och skad-

lighet och integreringen av den i en annan plan. Enligt direktivet ska de avfallsförebyggande åtgärderna tydligt anges, om planen ingår i en annan plan.

Enligt 3 mom. ska miljöministeriet bereda en reviderad avfallsplan som underställs statsrådet för godkännande, om detta utifrån en utvärdering anses nödvändigt. Behovet av att revidera planerna ska utvärderas åtminstone vart sjätte år, alldeles som det förutsätts i artikel 30 i avfallsdirektivet.

Kommissionen ska informeras om den riksomfattande avfallsplanen i enlighet med artikel 33 i avfallsdirektivet.

88 §. *Regional avfallsplan.* För tydlighetens skull föreslås det att bestämmelserna om regionala avfallsplaner ska ingå i en paragraf för sig. I den nuvarande lagen finns bestämmelserna om riksomfattande avfallsplan och regional avfallsplan i en och samma paragraf. Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralen svara för uppgörandet av den regionala avfallsplanen. I enlighet med dagens praxis kan planen också utarbetas så att den omfattar två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers områden.

Den regionala avfallsplanen är en för en viss region utarbetad plan för minskning av avfallets mängd och skadlighet och utveckling av avfallshanteringen. Den är samtidigt en plan för verkställighet av de strategiska riktlinjerna i den riksomfattande avfallsplanen eller i en separat riksomfattande plan för minskning av avfallets mängd och skadlighet. Genom den preciseras de mål och åtgärder som anges i den riksomfattande avfallsplanen och som rör t.ex. fastställande av behovet av system för avfallsinsamling och en infrastruktur för avfallshantering samt placeringsprinciperna för dem. I planerna ska studeras t.ex. de åtgärder som behövs i regionen för att minska deponeringen av avfall på avstjälpningsplatser och för säkerställande av att anläggningskapaciteten är tillräcklig. I planen är det också möjligt att ange andra mål och åtgärder än sådana som han härledas direkt från den riksomfattande avfallsplanen, när de bedöms vara behövliga för minskning av avfallets mängd och skadlighet och för utveckling av avfallshanteringen i regionen.

Den regionala avfallsplanen är inte rättsligt bindande till sin karaktär, och det föreslås inte vara möjligt att överklaga det beslut som fattas om den. Enligt 50 § i miljöskyddslagen ska avfallsplanerna dock beaktas när beslut om miljötillstånd som gäller avfallsbehandling fattas och när tillståndsvillkor meddelas, alldeles som nu är fallet.

Den regionala avfallsplanen har också en koppling till planeringen på landskapsnivå. Den regionala avfallsplanen bör beaktas när landskapsöversikten och landskapsplanen, om vilka det föreskrivs i 25 § i markanvändnings- och bygglagen, utarbetas. På motsvarande sätt ska landskapsöversikterna och landskapsplanerna beaktas när den regionala avfallsplanen bereds. För säkerställande av samarbetet föreskrivs det i den föreslagna 89 § om en skyldighet att ge landskapsförbundet tillfälle att yttra sig om en regional avfallsplan som är under beredning.

Den regionala avfallsplanen kommer att vara av central betydelse också vid finansiering av investeringar. Enligt t.ex. Europeiska kommissionen kan finansiering ur Europeiska unionens regionalfonder beviljas endast för sådana infrastrukturprojekt på avfallshanteringens område som ingår i en avfallsplan som kommissionen har informerats om.

På samma sätt som när det gäller den riksomfattande avfallsplanen ska behovet av att revidera de regionala planerna utvärderas med sex års mellanrum, enligt 2 mom., och kommissionen ska informeras om de regionala avfallsplanerna i enlighet med artikel 33 i avfallsdirektivet.

89 §. *Beredning av avfallsplaner.* Paragrafen motsvarar paragrafer i den gällande avfallslagen och uppfyller kraven enligt artikel 31 i avfallsdirektivet beträffande berörda parters och allmänhetens medverkan i beredningen av avfallsplaner.

Till sitt sakinnehåll motsvarar 1 mom. den gällande bestämmelsen. I 2 mom. föreslås den nuvarande bestämmelsen bli kompletterad så att närings-, trafik- och miljöcentralen uttryckligen blir skyldig att bereda planen i växelverkan med kommunerna och myndigheterna i regionen och med sådana näringsutövare, föreningar och stiftelser i regionen vars verksamhet det som sägs i avfallsplanen kan anknyta till på ett väsentligt sätt. För säkerställande av en tillräcklig växelverkan och ett tillräckligt samarbete ska närings-, trafik-

och miljöcentralen för ändamålet tillsätta en samarbetsgrupp som består av de nämnda parterna. Den nuvarande bestämmelsen kompletteras dessutom på så sätt att landskapsförbundet ges tillfälle att yttra sig om den regionala avfallsplan som är under beredning. Detta behövs för att säkerställa samarbetet mellan de myndigheter som svarar för den regionala avfallsplaneringen och planeringen på landskapsnivå och för att säkra att avfallsplanerna och landskapsöversikterna stämmer överens med varandra. De föreslagna bestämmelserna innebär i praktiken inte något nytt för den praxis som redan anammats i fråga om beredningen av planer.

I 3 mom. föreskrivs det om kommunens skyldighet att lämna närings-, trafik- och miljöcentralen de uppgifter som behövs för beredningen av avfallsplanen, alldeles som nu. Närings-, trafik- och miljöcentralen föreslås i sin tur vara skyldig att till miljöministeriet förmedla de uppgifter som behövs vid beredningen av den riksomfattande avfallsplanen.

90 §. *Förordningar av statsrådet om avfallsplaner.* Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om kraven på avfallsplanernas innehåll, enligt förslaget. Med stöd av bemyndigandet kan de detaljerade innehållskrav beträffande avfallsplaner som finns i artiklarna 28 och 29 i avfallsdirektivet sättas i kraft i den utsträckning som behövs.

Det är meningen att en del av direktivets krav beträffande avfallsplanens innehåll ska genomföras i den riksomfattande avfallsplanen, medan andra genomförs i de regionala avfallsplanerna. Den riksomfattande planen är till sin karaktär en övergripande avfalls- och miljöpolitisk riktlinje. I de regionala planerna behandlas bl.a. det regionala genomförandet av målen för den riksomfattande planen och behoven av att utveckla nätet av anläggningar för avfallsbehandling i regionen. Planerna bör vara förenliga med den nationella strategi för biologiskt nedbrytbart avfall som förutsätts i direktivet om deponering av avfall och de bör uppfylla de krav angående planens innehåll som anges i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall.

Genom förordning av statsrådet får dessutom utfärdas bestämmelser om utvärderingen av hur planerna har genomförts och om översyn av planen. Genom förordningar är det möjligt att vid behov sätta i kraft t.ex. de beräkningsgrunder för målen för materialåtervinning av avfall enligt artikel 11.3 i avfallsdirektivet som beretts genom kommittologiförfarande och de indikatorer beträffande åtgärder för minskning av avfallets mängd och skadlighet som avses i artikel 29.4.

91 §. *Kommunala avfallshanteringsföreskrifter.* Paragrafen föreslås på motsvarande sätt som 17 § i den nuvarande avfallslagen innehålla bestämmelser om befogenheter för kommunen att utfärda av de lokala förhållandena påkallade avfallshanteringsföreskrifter. De föreskrifter som kommunen utfärdar kan gälla hela kommunen eller bara någon del av den. Kommunens uppgift att meddela normer kan enligt 124 § i grundlagen inte överföras på andra än myndigheter.

De kommunala avfallshanteringsföreskrifterna avses i huvudsak gälla ordnande av den operativa avfallshanteringen. Utfärdandet av föreskrifter bottnar närmast i en strävan att avvärja faror eller skador för hälsan eller miljön.

Med stöd av 1 mom. 1 punkten får kommunen utfärda föreskrifter om minskning av mängden av avfall som kommunen är ansvarig för enligt 5 kap. samt om insamling, sortering, förvaring, transport, återvinning och bortskaffande av sådant avfall. Föreskrifterna kan gälla t.ex. insamling eller sortering av vissa slag av avfall med beaktande av den planerade behandlingsmetoden för dem. Föreskrifterna kan gälla också tekniska krav på avfallshanteringen, såsom sopkärlens eller transportmaterielens beskaffenhet och de tillåtna tömningstiderna för sopkärl på fastigheter. Kommunen föreslås också få utfärda föreskrifter om förutsättningarna för egen småskalig avfallsbehandling på fastigheten och om minimikraven i fråga om t.ex. vegetabiliskt avfall eller annat bioavfall. Likaså är det enligt förslaget möjligt att fastställa förutsättningarna för när en avfallsinnehavare själv får transportera avfall som avviker till sina egenskaper eller sin mängd till en behandlingsplats som kommunen har bestämt, utan att överlämna avfallet till fastighetsvis avfallstransport.

Enligt 1 mom. 1 punkten får kommunen utfärda föreskrifter också om insamling, sorter-

ing, förvaring, transport, återvinning och bortskaffande av kasserade produkter som omfattas av producentansvaret i enlighet med det föreslagna 6 kap. och som uppkommer vid boende och i annan verksamhet som avses i 32 §. Möjligheten att utfärda avfallshanteringsföreskrifter behövs, eftersom kommunen enligt den föreslagna 47 § som en del av den avfallshantering som kommunen ordnar enligt 5 kap. kan komplettera mottagningen av kasserade produkter till den del producenten inte ordnar sådan själv. Enligt det föreslagna 35 § 1 mom. kan kommunen likaså ordna transporten av separat insamlat förpackningsavfall som uppkommit inom den nämnda verksamheten från fastigheten till avfallshantering som producenten har ordnat. Kommunen bör vid behov förhandla om avfallshanteringsföreskrifterna med den berörda producenten eller med en producentsammanslutning eller någon annan som företräder producenten.

Enligt 1 mom. 2 punkten får kommunen utfärda avfallshanteringsföreskrifter också i fråga om sådant avfall vars hantering kommunen inte är skyldig att ordna. Då begränsas kommunens befogenheter emellertid till praktiska arrangemang och tekniska krav i samband med insamling, mottagning och transport av avfall på fastigheter eller mottagningsplatser för avfall. Dessutom kopplas utfärdandet av föreskrifter till verkställandet av hälso- och miljöskyddskrav i enlighet med 13 § 1 och 2 mom. De kommunala föreskrifterna kan t.ex. inte gälla omfattningen av det ansvar för avfallshantering som producenten har enligt 6 kap., såsom antalet mottagningsplatser som producenten ålagts att inrätta enligt 49 §. Inte heller kan föreskrifterna gälla vilket slag av behandling det avfall som uppkommer inom näringsverksamhet ska föras till. När kommunen utarbetar föreskrifter ska den följa de allmänna förvaltningsprinciperna såsom principen om ändamålsbundenhet och proportionalitetsprincipen.

Enligt 1 mom. 3 punkten får kommunen utfärda föreskrifter om åtgärder för förebyggande av nedskräpning. De kan gälla t.ex. åtgärder för förhindrande av nedskräpning i samband med offentliga evenemang som ordnas inom kommunen. I 8 kap. i den föreslagna lagen finns bestämmelser om nedskräpningsförbud och om uppstädning av nedskräpade områden.

Enligt 1 mom. 4 punkten får kommunen föreskriva om skyldighet att lämna uppgifter om sådant avfall som kommunen är skyldig att ordna avfallshanteringen för. Genom föreskrifterna är det också möjligt att precisera skyldigheten enligt 39 § för avfallstransportörer att lämna uppgifter, t.ex. genom att föreskriva om när och i vilken form uppgifterna ska lämnas till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten.

Enligt 2 mom. kan det i avfallshanteringsföreskrifterna anges att föreskrifter som utfärdas med stöd av 1 mom. 1 punkten gäller också kompostering eller någon annan motsvarande småskalig behandling på uppkomstplatsen av annat avfall än sådant för vars del kommunen är skyldig att ordna avfallshantering. Det är i en del fall motiverat att utsträcka kvalitetskraven för behandling till alla avfallsinnehavare. Kommunens rätt att utfärda sådana föreskrifter föreslås begränsa sig till kompostering i liten skala på fastigheten av vegetabiliskt avfall eller annat bioavfall, förbränning i liten skala i fastighetens värmepannor eller annan motsvarande småskalig egen behandling. Den kan inte gälla sättet eller platsen för återvinning av avfallet utanför fastigheten. Inte heller är det meningen att föreskrifter ska kunna utfärdas om sådan avfallsbehandling för vilken miljötillstånd krävs.

Enligt 3 mom. kan den kommunala myndighet som anges i avfallshanteringsföreskrifterna bevilja undantag från iakttagandet av avfallshanteringsföreskrifterna. Bestämmelsen motsvarar 19 § i miljöskyddslagen, som handlar om miljöskyddsföreskrifter. Med stöd av den föreslagna 144 § får kommunen för behandling av ärendet ta ut en avgift vars grund i tillämpliga delar ska överensstämma med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som det föreskrivs närmare i avfallstaxan som kommunen antar.

92 §. *Förfarande vid utfärdandet av kommunala avfallshanteringsföreskrifter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när avfallshanteringsföreskrifter utfärdas. Det är fråga om en bestämmelse som är huvudsakligen informativ.

Enligt paragrafen ska kommunen ge den berörda närings-, trafik- och miljöcentralen och vid behov andra myndigheter såsom regionförvaltningsverket tillfälle att ge utlåtande innan avfallshanteringsföreskrifterna utfärdas. Den gällande avfallslagen upptar inte upptar någon motsvarande bestämmelse.

Förvaltningslagens bestämmelser avses i övrigt bli tillämpade på beredningen av kommunala avfallshanteringsföreskrifter, alldeles som nu. Den bestämmelse om hörande som finns i 34 § i förvaltningslagen är inte tillämplig vid beredningen av avfallshanteringsföreskrifter, eftersom beredningen av föreskrifter inte riktas direkt till någon särskild och det därmed inte i egentlig mening finns några parter som avses i den nämnda paragrafen. Vid beredningen av avfallshanteringsföreskrifter ska möjligheter till inflytande i enlighet med 41 § i förvaltningslagen däremot ges också andra än parter. Enligt den nämnda paragrafen ska myndigheten ge dessa som inte är parter möjlighet att få uppgifter om utgångspunkterna och målen för behandlingen av ärendet samt att uttala sin åsikt om ärendet, om avgörandet kan ha en betydande inverkan på deras livsmiljö, arbete eller övriga förhållanden. Av de skäl som nämns ovan bör kommunen efter behov förhandla med producenten eller en producentsammanslutning eller någon annan som företräder producenten om föreskrifter om kasserade produkter som omfattas av producentansvaret.

Information om att ärendet är anhängigt och om möjligheten till inflytande ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning. Beredningen av avfallshanteringsföreskrifter som är helt nya eller av ett nytt slag och av sådana ändringar av avfallshanteringsföreskrifterna som är betydande till sitt innehåll kan anses vara ett ärende som avses i 41 § i förvaltningslagen och som förutsätter det förfarande som anges i paragrafen. I praktiken förutsätter givandet av möjlighet till inflytande vid beredningen av avfallshanteringsföreskrifter effektiv spridning av information genom t.ex. allmänna anslag som kan kompletteras med informations- och diskussionsmöten och tidningsannonser. Riktad information kan behövas bl.a. i fråga om invånarföreningar och avfallstransportföretag, t.ex. i form av att tjänstebrev som innehåller ett meddelande sänds till de föreningar och företagare som är kända.

De godkända föreskrifterna ska sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen och till regionförvaltningsverket. Bestämmelserna motsvarar den praxis som är allmän för närvarande, även om den gällande lagen inte upptar någon motsvarande bestämmelse.

Med stöd av 137 § 3 mom. får beslut om godkännande av de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna överklagas i enlighet med kommunallagen, liksom nu. Därför föreslås kommunallagens bestämmelser bli tilllämpade på delgivningen av beslut om godkännande och på besvärstidens begynnande. Enligt 95 § i kommunallagen sker delgivningen av beslut till kommunmedlemmar genom att protokollet läggs fram offentligt, varvid besvärstiden börjar. Delgivningen av beslut till parter sker genom att parterna får ett protokollsutdrag över beslutet jämte besvärsanvisning särskilt per brev. Parternas besvärstid börjar sju dagar efter att brevet avsändes. I ett ärende som gäller godkännandet av avfallshanteringsföreskrifter finns det inte i egentlig mening några parter, därför tillämpas inte bestämmelsen om delgivning till den delen. Enligt 96 § i kommunallagen ska ändå protokollsutdrag över beslutet jämte besvärsanvisning sändas till den som begärt det. Det är skäl att informera på detta sätt omedelbart efter att protokollet lagts fram offentligt, även om det inte inverkar på när besvärstiden börjar.

93 §. *Avfallsrådgivning.* Enligt förslaget ska kommunen alltjämt spela en central roll som rådgivare i avfallsfrågor. Kommunens avfallsrådgivning avses fortfarande omfatta både rådgivning om det praktiska ordnandet av avfallshanteringen och rådgivning och upplysning om minskning av avfallets mängd och skadlighet. Kommunens skyldighet avgränsas dock till kommunalt avfall som uppkommer i sådan verksamhet som avses i 32 §. I praktiken innebär rådgivningen t.ex. produktion och distribution av broschyrer och annat upplysningsmaterial, upprätthållande av webbplatser eller ordnande av olika kampanjer och rådgivningstillfällen. Kom-

munen kan delegera rådgivningsuppgiften till ett bolag som den äger eller köpa de tjänster som behövs av privata företagare eller sammanslutningar. Kommunen kan täcka skäliga kostnader för rådgivningen genom den kommunala avfallsavgift som avses i 78 §. Rådgivningen, informationen och upplysningen om kasserade produkter som omfattas av producentansvaret ska kommunen efter behov ordna i samarbete med producenten eller en producentsammanslutning som företräder producenten.

I 2 mom. föreskrivs det att närings-, trafik- och miljöcentralen när den sköter lagstadgade uppgifter särskilt ska främja fullgörandet av den skyldighet känna till avfallet som i 12 § 1 mom. åläggs den som bedriver produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt, dvs. att de som producerar avfall som uppkommer i näringsverksamhet har tillräckligt med information om sina möjligheter att utveckla produktionen eller produkten på ett sådant sätt att avfallets mängd och skadlighet minskar. Enligt 3 § 2 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska centralerna bl.a. producera och distribuera miljöinformation och förbättra miljömedvetenheten.

11 kap. Godkännande för anteckning i avfallshanterings- och producentregistret samt anteckning i registret

I 11 kap. sammanförs bestämmelser om de godkännandeförfaranden som ingår i lagen, frånsett de godkännandeförfaranden som tillämpas vid internationella avfallstransporter och om vilka det föreskrivs i 12 kap. Kapitlet föreslås innehålla bestämmelser om godkännandeförfarandena i samband med insamling och transport av avfall och verksamhet som avfallsmäklare samt om godkännandeförfarandena i fråga om producenter och producentsammanslutningar som avses i 6 kap. och de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar som avses i 7 kap. Bestämmelserna grundar sig på den nuvarande avfallslagens bestämmelser om anmälan till avfallsregistret och producentregistret, men dessa förtydligas för att förfarandet ska fungera bättre och bli enhetligare och för att förbättra verksamhetsutövarnas rättsskydd samt för att myndighetstillsynen över verksamheterna ska bli effektivare. Om avfallshanteringsverksamheternas miljötillstånd föreskrivs liksom nu i miljöskyddslagen.

Lagutskottet begärde av statsrådet den 2 december 2008 en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om hur miljöbrott kommer till myndigheternas kännedom och hamnar inom lagskipningens räckvidd, övervakning och förebyggande av miljöbrott och tröskeln för att ingripa i miljöbrott, tillämpning av bestämmelserna om åtgärdsfördröjning inom polisen, det straffrättsliga ansvaret och myndighetssamarbetet. När ärendet behandlades och vid ett seminarium kring ärendet som hölls i riksdagen den 13 februari 2009 påpekades bl.a. att myndigheternas förhandstillsyn är viktig för förebyggande av miljöbrott. De förslag till ändring av förfarandena för godkännande som ingår i avfallslagen har ambitionen att bidra till att svara på de problem som framkom när ärendet behandlades.

Genom bestämmelserna om avfallshanterings- och producentregistret sätts kraven enligt artikel 26 i avfallsdirektivet om förande av register över aktörer och över sådana producenter som avses i direktiven om producentansvar i kraft. Direktivet möjliggör ett enklare förfarande för registrering av aktörer än det som föreslås. Enbart registrering utan de i lagen föreslagna bestämmelserna om förutsättningarna för godkännande av verksamheten och om förfarandena i samband därmed skulle emellertid inte säkerställa att verksamheten är adekvat, att den sista produktinnehavarens rättigheter tillgodoses och att aktörerna inom branschen har jämlika verksamhetsförutsättningar.

94 §. *Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Bestämmelsen motsvarar i huvuddrag 49 § i den nuvarande avfallslagen, där det bestäms om anmälan om verksamhet till avfallsregistret. I den föreslagna bestämmelsen är det fråga om ett godkännandeförfarande där en myndighet behandlar ansökan, vid behov begär att få ytterligare information, prövar beslutsgrunderna och fattar ett överklagbart beslut genom vilket ansökan godkännas eller avslås. Beslutet kan förenas med villkor

som sökanden ska uppfylla. Verksamheten får inte heller enligt 96 § inledas förrän myndigheten har godkänt verksamheten för anteckning i registret.

Skyldigheten att ansöka om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret avses gälla yrkesmässig avfallstransport på motsvarande sätt som anmälan om yrkesmässig transport ska göras enligt den nuvarande lagen. I enlighet med artikel 26 i avfallsdirektivet ska skyldigheten gälla också verksamhet som avfallsmäklare. Enligt den nuvarande lagen är bara säljare och förmedlare anmälningsskyldiga när avsikten är återvinning eller behandling av avfallet utanför Finland. Yrkesmässig insamling av avfall förutsätter däremot inte längre godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. I fråga om sådan verksamhet föreslås det räcka med ett enklare förfarande, dvs. att det görs en i 100 § föreskriven anmälan om verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret.

Enligt EU-domstolens rättspraxis (C-270/03, C-311/99) omfattar uttrycket yrkesmässig transport inte endast dem som i sitt yrke som transportör transporterar avfall som producerats av andra utan också dem som trots att de inte utövar transportöryrket icke desto mindre inom ramen för sin egen verksamhet normalt och regelbundet transporterar avfall, oavsett om avfallet producerats av någon annan eller av dem själva.

Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralen vara den som godkänner verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret och har tillsyn över den. Uppgiften lämpar sig bäst för en regional tillsynsmyndighet, eftersom det framför allt är fråga om ett hjälpmedel för tillsynen. Det är inte ändamålsenligt att överföra uppgiften på kommunen, eftersom sådan transport-, försäljnings- och förmedlingsverksamhet i fråga om avfall som behöver godkännas för anteckning i registret i allmänhet bedrivs på ett område som omspänner flera kommuner.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska ansökan göras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Om ingen behörig myndighet kan anvisas på denna grund, görs ansökan hos den myndighet inom vars verksamhetsområde verksamhetsutövarens hemort finns. Praxis enligt den nuvarande avfallslagen, dvs. att utgångspunkten är att anmälan görs till den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde företaget har sin hemort, har varit problematisk från tillsynssynpunkt eftersom företagets hemort i många fall har kunnat ligga på en helt annan ort än den där företaget bedriver sin egentliga verksamhet. Den föreslagna ändringen förbättrar närings-, trafik- och miljöcentralernas möjligheter att ha tillsyn över transporten och förmedlingen av avfall inom sitt verksamhetsområde. Om en verksamhetsutövare av misstag lämnar in ansökan till fel närings-, trafik- och miljöcentral, ska denna i enlighet med förvaltningslagen överföra ärendet till den rätta myndigheten för behandling.

Om den verksamhet som anges i ansökan bedrivs inom två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområde, ska den närings-, trafik- och näringscentral som avses i 94 § 2 mom. vid behov ge de andra berörda närings-, trafik- och miljöcentralerna tillfälle att påverka beredningen av beslutet om godkännande. Detta förbättrar informationsutbytet mellan myndigheterna och myndigheternas beredskap att följa och övervaka verksamheten inom avfallssektorn inom det egna området. Inlämnandet av ansökan eller uppgifter gällande den kan i praktiken skötas elektroniskt via närings-, trafik- och miljöcentralernas gemensamma informationssystem.

I 3 mom. föreskrivs det exaktare än i den nuvarande lagen om vilka uppgifter som ska ges i ansökan. Närmare krav som gäller innehållet i ansökan får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

95 §. *Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Det föreslagna 1 mom. baserar sig i huvuddrag på 49 a § i den nuvarande avfallslagen. Enligt förslaget ska det emellertid tydligare än nu vara en förutsättning för godkännande att verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada. Kravet på säkerhet i 1 mom. 4 punkten skiljer sig i någon mån från den nuvarande lagen, enligt vilken det är möjligt att använda en bedömning av verksamhetsutövarens solvens som alternativ

till säkerhet. Detta föreslås nu bli slopat. Myndigheten ska i stället ha möjlighet att avstå från att kräva säkerhet, om det med beaktande av verksamhetens omfattning och art är onödigt att säkerhet ställs. I 2 mom. föreskrivs det om vilka former av säkerhet som är godtagbara. Bestämmelsen är likartad som i 61 § (säkerhet som ska ställas av producenter av elektriska och elektroniska produkter) och 116 § (säkerhet i fråga om avfallstransporter) samt 43 a § i miljöskyddslagen (säkerhet som miljötillståndspliktiga verksamhetsutövare ska ställa). Kraven på ställande av säkerhet ska enligt förslaget rikta sig opartiskt till verksamhetsutövarna, och de ska vara enhetliga i fall som är likadana.

96 §. *Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* I 1 mom. föreskrivs det i enlighet med 50 § i den nuvarande lagen att närings-, trafik- och miljöcentralen alltid ska fatta beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Till skillnad från den nuvarande avfallslagen förtydligas det i momentet dessutom att verksamheten inte får inledas förrän närings-, trafik- och miljöcentralen har godkänt verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret. När ärendet behandlas ska förfarandena enligt förvaltningslagen iakttas, och beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.

Enligt 1 mom. kan godkännandet beviljas antingen tills vidare eller för en viss tid. Ingen motsvarande bestämmelse finns i den nuvarande avfallslagen. Bestämmelsen behövs för att godkännandets giltighetstid ska kunna preciseras. Om det i beslutet inte anges hur länge godkännandet är giltigt, är det fråga om ett godkännande som gäller tills vidare. Detta motsvarar en praxis som redan är vedertagen inom tillsynen.

I 2 mom. föreskrivs det exaktare än i 50 § i den nuvarande avfallslagen om innehållet i de villkor som kan meddelas i samband med godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. I beslutet kan för det första meddelas villkor som behövs för tryggande av förutsättningarna för godkännande. En exakt hänvisning till möjligheten att meddela villkor som gäller bokföringen och givandet av upplysningar behövs för att det ska poängteras att dessa krav är viktiga med avseende på en fungerande tillsyn. Genom villkoren är det också möjligt att begränsa verksamheten så att den gäller endast avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Den möjlighet som ingår i den nuvarande lagen och gäller begränsning av mängden av avfall som lagras utgår emellertid, eftersom den är onödig med avseende på den verksamhet som omfattas av godkännandeförfarandet. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 3 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen anteckna i avfallshanteringsregistret de väsentliga uppgifter som ingår i ansökan och i beslutet. Registret utgör en del av datasystemet för miljövårdsinformation, om vilket det föreskrivs i 27 § i miljöskyddslagen och som Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna upprätthåller. Beslut med anledning av ansökan ska också sändas till de andra närings-, trafik- och miljöcentraler inom vars verksamhetsområden verksamheten bedrivs.

97 §. *Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Den föreslagna bestämmelsen grundar sig i huvuddrag på 49 § 3 mom. och 50 a § i den nuvarande avfallslagen. Beslutet kan ändras på myndighetens initiativ, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för godkännandet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades.

98 §. *Utdrag ur avfallshanteringsregistret.* Den föreslagna bestämmelsen grundar sig delvis på 14 b § i den nuvarande avfallsförordningen. Bestämmelsen föreslås bli kompletterad med en skyldighet för avfallstransportörer att medföra utdraget ur avfallshanteringsregistret under avfallstransporten eller annars i fordon som är i trafik och att på begäran visa upp det för tillsynsmyndigheterna och polisen. Kravet möjliggör kontroll av verksamhetens lagenlighet t.ex. vid övervakning av tung trafik eller andra kontrollåtgärder.

Enligt 2 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen sända ett utdrag till verksamhetsutövaren för kontroll tre år efter att verksamheten godkändes för anteckning i avfallshanteringsregistret eller ändringar i verksamheten registrerades. Om verksamhetsutövaren inte besvarar begäran om kontroll blir följden

enligt den föreslagna 99 § att godkännandet upphör att gälla.

99 §. *Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om återkallande och upphörande av ett godkännande. Ett återkallande ska basera sig på ett uppsåtligen eller av oaktsamhet begånget felaktigt förfarande från verksamhetsutövarens sida. Detta kan ha skett genom att felaktiga uppgifter getts och detta inverkat väsentligt på den beslutsfattande myndighetens prövning av förutsättningarna. Också upprepad likgiltighet för lagen och för de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den kan vara en grund för att återkalla godkännandet, om den leder till att verksamheten orsakar hälsan eller miljön betydande fara eller skada. Användning av den sist nämnda grunden förutsätter att närings-, trafik- och miljöcentralen har påpekat förseelsen för verksamhetsutövaren.

I 2 mom. föreskrivs det om förfarandena i situationer där verksamhetsutövaren inte besvarar begäran om kontroll av utdraget ur avfallshanteringsregistret. Underlåtenhet ett svara föreslås leda till att godkännandet upphör att gälla, men innan det upphör att gälla ska myndigheten ge verksamhetsutövaren tillfälle att bli hörd.

100 §. *Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret.* Enligt den föreslagna bestämmelsen ska anmälan om yrkesmässig avfallsinsamling för anteckning i avfallshanteringsregistret göras till miljövårdsmyndigheten i den kommun där insamlingsverksamheten bedrivs. Med yrkesmässig insamling avses att avfall samlas upp på mottagningsplatser för avfall som ordnas av t.ex. kommuner, producentsammanslutningar, distributörer eller andra serviceföretag inom avfallshanteringssektorn för vidare transport till behandling. Bestämmelsen innebär i praktiken också att miljötillstånd i fortsättningen inte behövs för dessa verksamheter. Begreppen insamling och yrkesmässighet diskuteras närmare i motiveringen till de föreslagna 6 § 1 mom. 10 punkten och 94 §. Insamlingssystem som inte upprätthålls yrkesmässigt kan enligt skäl 17 i avfallsdirektivets ingress vara t.ex. apotekens mottagning av läkemedelsavfall, i affärerna ordnade mottagningsplatser för konsumtionsvaror och frivilliga insamlingsevenemang som skolor och välgörenhetsorganisationer ordnar.

Som det konstateras i motiveringen till det lagrum där begreppet insamling definieras är yrkesmässig insamling av avfall ofta förknippad med kortvarig eller tillfällig lagring på den plats där avfallet uppkommit eller på någon annan mottagningsplats, före transport till behandling. Sådan lagring som är en del av insamlingen kräver i allmänhet inte miljötillstånd ens som yrkesmässig verksamhet eller verksamhet vid anläggningar, i stället skärskådas lagringen i den anmälan om insamlingsverksamhet som görs för anteckning i avfallshanteringsregistret. I övrigt kräver lagring som är yrkesmässig eller sker vid anläggningar i regel miljötillstånd. Vid långvarig lagring av avfall kan också de särskilda bestämmelserna om avstjälpningsplatser bli tillämpliga.

Anmälan ska enligt förslaget göras i god tid innan insamlingen påbörjas, och anmälan ska innehålla de uppgifter om insamlingsverksamheten som är väsentliga enligt 2 mom. Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska anteckna uppgifterna om insamlingsverksamheten i avfallshanteringsregistret och underrätta verksamhetsutövaren om anteckningen. Registret förs av närings-, trafik- och miljöcentralen, men den kommunala miljövårdsmyndigheten ska kunna anteckna uppgifter i registret via en anslutning som den har tillgång till. Det är fråga om ett anmälningsförfarande och de uppgifter som erhålls via det kan utnyttjas när insamlingsverksamheten övervakas. I samband med anmälningsförfarandet fattas inget förvaltningsbeslut, och inte heller har verksamhetsutövaren någon besvärsrätt eftersom inget överklagbart beslut finns.

101 §. *Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret.* Paragrafen grundar sig på 50 b § i den nuvarande avfallslagen med den modifieringen att producenter, producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar enligt förslaget i stället för en anmälan ska göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret. Dessa god-

känns för anteckning i producentregistret efter ansökan.

I ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret ska sökanden lämna tillräckliga uppgifter på basis av vilka Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan förvissa sig om att sökanden har förutsättningar att bedriva verksamheten på det sätt som föreskrivs i avfallslagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I ansökan ska sökanden specificeras tillräckligt noggrant och redogöras för sökandens verksamhet, inbegripet de produkter som ansökan gäller. Ansökan ska dessutom innehålla tillräckliga uppgifter om mottagningen av kasserade produkter och informationen om den samt om återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen; på basis av uppgifterna bedöms det om arrangemangen är lämpliga. Att mottagningen är tillräcklig ska visas genom att en plan för ordnande av insamlingen läggs fram för myndigheten. I det skede då ansökan lämnas förutsätts det inte att nätverket av mottagningsplatser är färdigt.

Producenter av elektriska och elektroniska produkter som är avsedda för hushåll ska dessutom redogöra för den säkerhet som avses i 61 §. Ansökningar som görs av producentsammanslutningar och sådana retursystem för dryckesförpackningar som tar emot medlemmar ska innehålla nödvändiga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar på basis av vilka det kan bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i lag och förordningar.

Genom förordning av statsrådet är det enligt förslaget också möjligt att precisera innehållet i ansökan, dvs. vilka handlingar och uppgifter som ska lämnas in till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland.

102 §. *Förutsättningar för godkännande för anteckning i producentregistret.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om förutsättningarna för godkännande för anteckning i producentregistret. De motsvarar i huvudsak förutsättningarna enligt den nuvarande lagen i något preciserad form.

De förutsättningar som det föreskrivs om i 1 mom. gäller både producenter, producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar. Dessa ska vid mottagningen och avfallshanteringen av kasserade produkter och dryckesförpackningar samt i sin verksamhet även i övrigt uppfylla de krav som ställs i lagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, och beakta målen för återanvändning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning.

I 2 mom. föreskrivs det om ytterligare förutsättningar för godkännande av producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar. Producentsammanslutningar ska ha bildats och fungera i enlighet med 62 och 63 §, och retursystem för dryckesförpackningar ska ha inrättats och fungera i enlighet med 68 och 69 §. Dessa ska också ge in en redogörelse enligt 64 § för sin solvens och en verksamhetsplan för ordnande av återanvändning och avfallshantering för att kunna godkännas för anteckning i producentregistret.

Enligt 3 mom. är det också en förutsättning för godkännande av producenter av elektriska och elektroniska produkter som är avsedda för hushåll att säkerhet enligt 61 § ställs.

Om en producent eller producentsammanslutning inte motsvarar förutsättningarna kan godkännande inte beviljas. Producenten eller producentsammanslutningen kan då bli godkänd för anteckning i producentregistret genom att lägga om sin verksamhet så att den motsvarar bestämmelserna. En producent kan fullgöra sina skyldigheter med avseende på producentansvaret också i enlighet med 63 § genom att överföra producentansvaret på en producentsammanslutning eller på en ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar. I så fall ska producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet för dryckesförpackningar anmäla producenten till producentregistret i enlighet med 105 §.

103 §. *Beslut om godkännande för anteckning i producentregistret.* Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska utan obefogat dröjsmål fatta beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret. Godkännandet av producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar ska enligt myndighetens prövning gälla för en viss tid eller tills vidare, beroende på ärendets art.

Genom ett godkännande för en viss tid är det möjligt att säkerställa t.ex. när en producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar godkänns första gången att verksamheten omprövas efter den fastställda tiden, och förutsättningarna för godkännande ska uppfyllas också efter att beslutet har getts. Exempelvis i etablerade situationer där godkännandet önskas bli förlängt och verksamheten har uppfyllt kraven kan också godkännande tills vidare tillämpas. Enskilda producenter föreslås dock bli godkända för anteckning i producentregistret tills vidare. Beslutet om godkännande är ett förvaltningsbeslut som får överklagas.

I beslutet är det möjligt att meddela nödvändiga villkor för uppfyllande av förutsättningarna för godkännande och för iakttagande av avfallslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt för övervakning av verksamheten. Avsikten med beslutsvillkoren är inte att obefogat begränsa konkurrensen eller ingripa i näringsidkarens verksamhet i högre grad än vad som är nödvändigt för att säkerställa att skyldigheterna i fråga om producentansvaret fullgörs. Avsikten är att genom beslutsvillkoren precisera t.ex. hur eller under vilka förutsättningar sökanden fullgör sina producentansvarsskyldigheter enligt 6 kap. i avfallslagen och hur sökanden ska visa detta för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland. Om beslutsvillkoren inte uppfylls och om verksamheten inte till alla delar svarar mot kraven i lagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland återkalla beslutet om godkännande av producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet för dryckesförpackningar. De ansvariga för nya retursystem för dryckesförpackningar kan efter behov meddelas successivt strängare mål för retursystemets funktion, tills de kvantitativa mål som fastställts genom förordning av statsrådet gäller dem.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska enligt förslaget anteckna de väsentliga uppgifterna i ansökan och beslutet i det producentregister som den för. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 §. *Utdrag ur producentregistret.* Enligt förslaget ska Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland utfärda ett utdrag ur producentregistret till ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar, och dessa ska sända utdraget till sina medlemmar. Ett retursystem kan ha hundratals medlemmar vars kontaktuppgifter tillsynsmyndigheten inte har. Medlemmarna ska vid behov sända utdraget vidare till accisskyldiga som avses i 4 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar. Genom bestämmelsen befästs nuvarande förvaltningspraxis som baserar sig på statsrådets förordning om retursystem för vissa dryckesförpackningar.

105 §. *Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret.* En producent som hör till en producentsammanslutning eller en producent eller accisskyldig som hör till ett retursystem för dryckesförpackningar behöver enligt förslaget inte göra någon separat ansökan till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, utan producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet svarar för att producenten eller den accisskyldige anmäls till producentregistret. Ett registreringsförfarande av inskrivningstyp är mindre tungrott än ett egentligt godkännandeförfarande, och inget förvaltningsbeslut fattas i saken. Minimiuppgifterna är uppgifter om företaget och om vilken producentsammanslutning producenten har överfört sina skyldigheter på eller vilket retursystem för dryckesförpackningar medlemmen hör till och för vilka produkters del.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska enligt förslaget anteckna uppgifterna i producentregistret och underrätta den som gjort anmälan om anteckningen. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

106 §. *Ändring av beslut om godkännande för anteckning i producentregistret.* Paragrafen preciserar den nuvarande avfallslagens förfaranden i situationer där det på grund av ändringar i verksamheten är nödvändigt att ändra beslutet om godkännande för anteckning i producentregistret. En anmälan om ändringen ska göras, om ändringen i verksamheten är väsentlig eller om medlemmarna i en producentsammanslutning eller ett retursystem för dryckesförpackningar byts. När-

mare bestämmelser om tidpunkten för anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna de förändrade uppgifterna i producentregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande för anteckning i producentregistret eller fatta ett helt nytt beslut.

Ett beslut kan ändras också på initiativ av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland i det fall att omständigheterna har förändrats väsentligt eller grunderna för beslutet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet utfärdades.

107 §. *Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i producentregistret.* Det föreslås vara möjligt att återkalla ett godkännande för anteckning i producentregistret, om en producent, en producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar inte inom en rimlig tid har ordnat på producentansvaret grundad mottagning, återanvändning, återvinning och annan avfallshantering på det sätt som förutsätts i denna lag eller i de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller när någon annan väsentlig förutsättning för godkännande inte längre uppfylls i övrigt. När beslutet behandlas ska det hörande och de andra förfaranden som det föreskrivs om i förvaltningslagen tillämpas.

Om en producentsammanslutning inte efter den övergångstid som avses i övergångsbestämmelsen uppfyller förutsättningarna i 62 §, uppgör godkännandet att gälla utan särskilt beslut och producentsammanslutningen avförs ur producentregistret. De skyldigheter som överförts på producentsammanslutningen återgår då till producenten.

Om en producents, en producentsammanslutnings eller en ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningars verksamhet upphör t.ex. till följd av ett konkursförfarande eller på något annat sätt, upphör godkännandet att gälla utan särskilt beslut och producenten, producentsammanslutningen eller retursystemet för dryckesförpackningar avförs ur producentregistret.

12 kap. Internationella avfallstransporter

108 §. *Internationell avfallstransport och godkännande av den.* I paragrafen hänvisas det till avfallstransportförordningen, med vilken i enlighet med 6 § 1 mom. 19 punkten i lagen avses Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Genom avfallstransportförordningen föreskrivs det i detalj om de förfaranden och kontrollsystem som Europeiska unionens medlemsländer ska tillämpa på avfallstransporter och om grunderna för godkännande av avfallstransporter. Avsikten är att i avfallslagen inkludera sådana bestämmelser om internationella avfallstransporter som kompletterar avfallstransportförordningen till den del detta förutsätts eller tillåts i avfallstransportförordningen. På avfall som transporteras från eller till Finland tillämpas också den föreslagna avfallslagens allmänna skyldigheter och principer som rör avfall samt den föreslagna avfallslagens bestämmelser om bokföring, förvaltningstvång, överklagande, verkställighet och straff. Till sitt sakinnehåll motsvarar bestämmelsen 45 § i den gällande avfallslagen.

109 §. *Transport av avfall till ett annat land för behandling.* I paragrafen föreslås det bli föreskrivet om de ytterligare förutsättningarna för godkännande av avfallstransport till ett annat land när det är fråga om att transportera avfall för bortskaffande eller när blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna transporteras för återvinning. I enlighet med artikel 11.1 a i avfallstransportförordningen kan ett medlemsland helt eller delvis förbjuda eller systematiskt invända mot transporter av avfall för bortskaffande i syfte att i enlighet med avfallsdirektivet genomföra närhetsprincipen, principen om prioritering av återvinning och självförsörjningsprincipen på unionsnivå och nationell nivå. Bestämmelserna kompletterar de orsaker som anges i artikel 11 i avfallstransportförordningen och utifrån vilka den behöriga myndigheten i ett medlemsland får resa invändningar mot en planerad transport av avfall.

De grunder för godkännande som nämns i paragrafen och gäller transport av avfall för bortskaffande motsvarar i huvuddrag 46 § i

den gällande avfallslagen. Med avvikelse från den nuvarande lagen föreslås bestämmelserna bli tillämpade också på transport till ett annat land för återvinning av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna. Bestämmelsen grundar sig på artikel 3.5 i avfallstransportförordningen, enligt vilken förordningens bestämmelser om avfall som är avsett för bortskaffande tillämpas också på blandat kommunalt avfall som insamlats från privata hushåll, inbegripet även sådana fall då insamlingen omfattar dylikt avfall från andra producenter än hushåll, och då avfallet är avsett för återvinning.

Bestämmelserna i 1—4 punkten är till sitt sakinnehåll likartade som 46 § 1—4 punkten i den gällande avfallslagen. I enlighet med självförsörjningsprincipen ska de typer av avfall som avses i den föreslagna paragrafen i princip behandlas i Finland. Enligt 1 punkten kan transport av avfall till ett annat fall godkännas, om det i Finland inte finns tekniska eller ekonomiska förutsättningar eller behövliga anläggningar för behandling av avfallet på ett godtagbart sätt. Enligt 2 punkten kan transporter godkännas också om behandlingen av avfallet där är avsevärt bättre med tanke på miljöskyddet än i Finland. Enligt 3 punkten är det en alternativ förutsättning för transport av avfall till ett annat land att avfallet där behandlas på ett sätt som skulle vara godtagbart i Finland och som vad de totala kostnaderna beträffar är avsevärt fördelaktigare än behandling i Finland. När de totala kostnaderna uppskattas gäller det att förutom behandlingspriset beakta t.ex. transportkostnaderna och de avgifter som de olika ländernas behöriga myndigheter tar ut för kostnaderna för övervakning och kontroll enligt avfallstransportförordningen. Enligt 4 punkten godkänns transporter också om de utförs för att pröva en ny behandlingsmetod eller med avseende på annan försöksverksamhet.

Enligt 5 punkten får annat avfall än farligt avfall också transporteras för bortskaffande eller i paragrafen avsett blandat kommunalt avfall transporteras för återvinning, om transporten grundar sig på regionalt avfallshanteringssamarbete mellan kommuner i Finland och Sverige eller kommuner i Finland och Norge. Avsikten med bestämmelsen är att möjliggöra regionalt samarbete mellan kommuner i fråga om hantering av sådant avfall också när det gäller kommuner i Sverige och Norge. Den gällande lagens bestämmelse av motsvarande typ gäller bara transport av avfall till Finland men inte transport från Finland till Sverige eller Norge. Den föreslagna bestämmelsen klargör regleringen och tryggar jämbördiga förutsättningar för samarbete inom avfallshanteringen när det gäller både utförsel och införsel. Regionalt samarbete mellan kommuner i grannländerna vid ordnande av hanteringen av kommunalt avfall är motiverat på grund av de långa avstånden och den förhållandevis låga befolkningstätheten.

110 §. *Transport av avfall till Finland för behandling.* De förutsättningar för godkännande av avfallstransporter som föreslås i 1 mom. gäller både transporter till Finland av avfall som är avsett att bortskaffas och också transporter till Finland av vissa avfall som är avsedda att återvinnas. Enligt bestämmelsen får avfall transporteras till Finland för behandling bara om bortskaffandet av avfall som uppkommer i Finland eller återvinningen av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen är skyldig att ordna inte förhindras eller fördröjs i Finland till följd av detta. Bestämmelsen motsvarar i fråga om sådant avfall som är avsett för bortskaffande 47 § 1 mom. 1 punkten i den nuvarande avfallslagen. Genom den sätts också i kraft medlemsstaternas rätt enligt artikel 16.1 i avfallsdirektivet att begränsa transporten av sådant avfall till respektive medlemsstat som är avsett för behandling i förbränningsanläggningar för avfall som klassificeras som återvinningsanläggningar, om det har fastställts att sådana transporter skulle få till följd att blandat kommunalt avfall vars avfallshantering kommunen är skyldig att ordna måste bortskaffas eller måste behandlas på ett sätt som inte är förenligt med medlemsstatens avfallsplaner. Syftet med bestämmelsen är att genomföra den självförsörjningsprincip som fastställs i 19 § 1 mom. och, på ett sätt som tillåts i direktivet, skydda den behandling av blandat kommunalt avfall som kommunerna ordnar. Bestämmelsen gör det möjligt att t.ex. förbjuda transporten av avfall från ett

annat land till en anläggning som utvinner energi ur blandat kommunalt avfall som kommunen är skyldig att ordna avfallshanteringen för, om blandat kommunalt avfall som kommunerna är skyldiga att ordna avfallshanteringen för på grund av transporten skulle behöva deponeras på en avstjälpningsplats i brist på lämplig behandlingskapacitet. Förbudet skulle härvid kunna avse också annat än blandat kommunalt avfall.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de ytterligare förutsättningarna för godkännande av avfallstransporter när det är fråga om att transportera avfall till Finland för bortskaffande. Bestämmelserna kompletterar i likhet med 109 § de i artikel 11 i avfallstransportförordningen fastställda orsakerna till invändningar mot avfallstransport och är nationella åtgärder som avses i artikel 11.1 a i förordningen. I fråga om avfall som är avsett för bortskaffande motsvarar paragrafen i huvudsak 47 § 2 och 3 mom. i den nuvarande avfallslagen. Enligt bestämmelsen förutsätts det för godkännande av transport av avfall som är avsett för bortskaffande utöver det som bestäms i 1 mom. att farligt avfall förbränns i en anläggning som är specialiserad på detta, att avfallet undergår biologisk eller fysikalisk-kemisk behandling eller att avfallet deponeras på eller under markytan eller på särskilt planerade avstjälpningsplatser eller att förbränningen av annat avfall än farligt avfall baserar sig på regionalt avfallshanteringssamarbete mellan kommuner i Finland och Sverige eller kommuner i Finland och Norge. Avfall får inte transporteras till Finland för att genomgå andra funktioner för bortskaffande än de som nämns i momentet, såsom behandling av avfallet i markbädd, djupinjicering, invallning, utsläppande till vatten eller hav, förbränning till havs eller permanent lagring.

111 §. *Förbud mot internationell avfallstransport efter olaglig transport eller avgiftsförsummelse.* Bestämmelsen i 1 punkten ersätter 48 § i den gällande avfallslagen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 11.1 d och artikel 12.1 d i avfallstransportförordningen, vilka ska genomföras genom nationell lagstiftning. Enligt bestämmelsen får Finlands miljöcentral förbjuda en avfallstransport, om det genom dom eller beslut slagits fast att anmälaren eller avfallsmottagaren har gjort sig skyldig till olaglig avfallstransport. Förbudet föreslås dock inte längre förutsätta att gärningen begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Avfallstransportförordningen förutsätter inte att gärningen begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Förbudet kan basera sig utom på dom också på beslut av en myndighet, t.ex. ett beslut som Finlands miljöcentral eller någon annan myndighet som är behörig i fråga om avfallstransporter har fattat. Åberopandet av denna förbudsgrund förutsätter emellertid att gärningen eller försummelsen varit väsentlig och att förbudet är ändamålsenligt i förhållande till den planerade avfallstransporten. Tillämpningen av bestämmelsen föreslås bli begränsad till situationer där olaglig avfallstransport har konstaterats. Till skillnad från vad som är fallet enligt den gällande avfallslagen kan avfallstransporter enligt förslaget inte förbjudas med stöd av bestämmelsen, om anmälaren eller mottagaren har gjort sig skyldig till någon annan handling som är olaglig av miljöskyddsskäl.

Enligt 2 punkten får Finlands miljöcentral förbjuda en avfallstransport, om anmälaren har underlåtit att betala avgiften för behandling av en anmälan som anknyter till en tidigare avfallstransport och med stöd av 144 § påförts av Finlands miljöcentral. Den föreslagna bestämmelsen förbättrar Finlands miljöcentrals möjligheter att ingripa i vissa utländska avfallsimportörers systematiska underlåtenhet att betala avgifter. I praktiken är det inte ändamålsenligt att försöka driva in avgifterna eftersom de totala kostnaderna för indrivning utomlands ofta klart överstiger värdet av avgiften för ett enskilt godkännande (under 1 000 euro).

112 §. *Tillämpning i vissa situationer av exportförbud enligt avfallstransportförordningen.* Till sitt sakinnehåll motsvarar 1 mom. den nuvarande avfallslagens 48 b §. Enligt artikel 36 i avfallstransportförordningen är det förbjudet att från Europeiska unionens medlemsländer i återvinningssyfte exportera farligt avfall och vissa andra slag av avfall till länder som inte omfattas av OECD-rådets beslut C(2001)107/slutlig rörande revidering av beslut C(92)39/slutlig om kontroll av gränsöverskridande transporter av av-

fall avsett för återvinning. Paragrafen innehåller i överensstämmelse med avfallstransportförordningen bestämmelser om undantag från exportförbudet.

Bestämmelsen i 1 mom. 1 punkten grundar sig på artikel 36.3 i avfallstransportförordningen. Enligt den får medlemsstaterna i undantagsfall anta bestämmelser, med stöd av vilka kan fastställas att ett särskilt slag av avfall som i en bilaga till förordningen klassificerats som farligt avfall undantas från exportförbudet, såvida avfallet inte uppvisar någon av de farliga egenskaper som anges i bilaga III till avfallsdirektivet. De farliga egenskaper som anges i bilaga III till avfallsdirektivet motsvarar begreppet farlig egenskap i definitionen av farligt avfall i 6 § 1 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen. Med stöd av bestämmelsen är det inte möjligt att undanta från exportförbudet t.ex. hushållsavfall som nämns i del 3 i bilaga V till avfallstransportförordningen. Exportförbudet för detta grundar sig på annat än dess farliga egenskaper.

I 1 mom. 2 punkten föreskrivs det i överensstämmelse med artikel 36.4 i avfallstransportförordningen att ett avfallsslag i undantagsfall kan klassificeras som farligt avfall och därigenom omfattas av exportförbudet, om det har någon av de farliga egenskaper som anges i 6 § 1 punkten i den föreslagna lagen, även om avfallet inte anges som farligt avfall i bilaga V till avfallstransportförordningen eller det nämns i del 1 förteckning B i bilaga V (Baselkonventionens förteckning över avfallsslag som i regel inte är farliga).

För säkrande av att tolkningarna är samstämmiga ska Finlands miljöcentral i den mån det är möjligt samarbeta vid beredningen av beslutet med de behöriga myndigheterna i andra länder som deltar i avfallstransporterna och med de berörda tillstånds- och tillsynsmyndigheterna i Finland. Därför föreskrivs det i 2 mom. att Finlands miljöcentral ska informera den behöriga myndigheten i mottagarlandet innan den fattar beslut. I övrigt ska förvaltningslagen iakttas vid behandlingen av ärendet och delgivningen av beslutet. En kopia av beslutet ska enligt bestämmelsen sändas till de andra berörda tillstånds- och tillsynsmyndigheterna. Finlands miljöcentral ska före utgången av varje kalenderår underrätta miljöministeriet och Europeiska kommissionen om sina beslut som den har fattat med stöd av paragrafen.

De berörda finska tillstånds- och tillsynsmyndigheter som avses ovan är, beroende på situationen, regionförvaltningsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen eller den kommunala miljövårdsmyndighet inom vars verksamhetsområde innehavaren av avfallet i fråga verkar. Lagens 7 § upptar på motsvarande sätt bestämmelser om befogenheterna för regionförvaltningsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen att under vissa förutsättningar fatta beslut om avvikelse från klassificeringen av avfall som farligt. I båda fallen baserar sig besluten om undantag på en bedömning av avfallets farliga egenskaper. Samarbete mellan Finlands miljöcentral och de myndigheter som avses i 7 § är nödvändigt för säkerställande av en enhetlig praxis för klassificering av avfall.

113 §. *Internationell transport av avfall enligt artikel 18 i avfallstransportförordningen.* Den föreslagna bestämmelsen är likartad som 48 c § i den nuvarande avfallslagen. Artikel 18 i avfallstransportförordningen gäller i praktiken annat avfall än farligt avfall och blandningar av sådant avfall (bilagorna III, IIIA och IIIB till avfallstransportförordningen) som transporteras för återvinning. Vid internationell transport av sådant avfall krävs inget skriftligt anmälnings- och godkännandeförfarande, utan ett transportdokument ska åtfölja avfallet och den som organiserar transporten och mottagaren ska ha ingått en överenskommelse om avfallsåtervinning. Artikel 18 i avfallstransportförordningen berättigar medlemsstaterna att i den nationella lagstiftningen föreskriva om lämnande av uppgifter för inspektions-, efterlevnads-, planerings- och statistiksyften. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen får Finlands miljöcentral med tanke på inspektioner och verkställighet begära att få de uppgifter som avses i bilaga VII till avfallstransportförordningen av den som ansvarar för en internationell avfallstransport eller av avfallstransportören. När en allmän tillsynsmyndighet får kännedom om en avfallstransport som är förenlig med artikel 18 i avfallstransportförordningen ska den förvissa sig om att trans-

porten är lagenlig och underrätta Finlands miljöcentral om en eventuell försummelse.

114 §. *Förhandsgodkännande av avfallsåtervinningsanläggning.* Genom den föreslagna paragrafen införs i Finland det förfarande för förhandsgodkännande av återvinningsanläggningar som avses i artikel 14 i avfallstransportförordningen. Förfarandet grundar sig på OECD-rådets beslut C(2001)107/slutlig. När avfall importeras från en annan stat som är hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller OECD för återvinning till en anläggning som förhandsgodkänts är den föreskrivna tiden för myndighetsbehandling av anmälan om avfallstransporten kortare än vid det sedvanliga anmälningsförfarandet. Det godkännande av avfallstransporten som Finlands miljöcentral beviljar kan enligt förslaget dessutom beviljas för tre år i stället för den sedvanliga tiden ett år. Förfarandet syftar till att i dessa fall underlätta de tillsynsförfaranden som vanligen iakttas vid avfallstransport och att därmed främja återvinningen av avfall.

I 1 mom. ges Finlands miljöcentral rätt att på ansökan av verksamhetsutövaren bevilja förhandsgodkännande i enlighet med artikel 14 i avfallstransportförordningen. Förhandsgodkännande kan enligt förslaget inte beviljas för transport av avfall med avseende på åtgärderna R12 och R13 som utgör behandling i avvaktan på återvinning och anges i bilaga II till avfallsdirektivet, eftersom särskilda bestämmelser om transport som gäller dem meddelas i artikel 15 i avfallstransportförordningen. Enligt förslaget ska förhandsgodkännande inte heller få beviljas för transport av avfall som sker för testning av metoder för avfallsåtervinning eller för annan försöksverksamhet, eftersom det inte är fråga om vedertagen verksamhet vid anläggningar. I sådana fall blir det härvid nödvändigt att tillgripa prövning från fall till fall när anmälan om avfallstransport behandlas. Tillsyn som grundar sig på förhandsgodkännande lämpar sig således inte för sådana fall.

I 2 mom. föreskrivs det om de förutsättningar under vilka Finlands miljöcentral får bevilja förhandsgodkännande för verksamhetsutövare vid återvinningsanläggningar. Genom förhandsgodkännandet säkerställs det att anläggningen uppfyller tillräckliga miljöskyddskrav och övriga krav, varvid anmälningar om sådana transporter kan behandlas snabbare än andra anmälningar. Avfallstransportförordningen innehåller inte bestämmelser om de förutsättningar under vilka förhandsgodkännande kan beviljas, utan den behöriga myndigheten i respektive medlemsland avgör den saken.

Förhandsgodkännande kan beviljas bara för import av ett visst specificerat slag av avfall för återvinning enligt en viss metod vid en viss anläggning. Enligt 2 mom. 1 punkten ska anläggningen ha miljötillstånd för sin verksamhet. Enligt artikel 12 i avfallstransportförordningen får de behöriga myndigheterna resa invändningar mot transport av avfall till återvinningsanläggningar som saknar ett behövligt tillstånd. Utvärderingen av anläggningens verksamhet hör främst till den myndighet som har tillsyn över anläggningen; i fråga om avfallstransporter är denna i allmänhet närings-, trafik- och miljöcentralen. Enligt 2 mom. 2 punkten är det en förutsättning för förhandsgodkännande att verksamhetsutövaren har tillräcklig sakkunskap i fråga om internationella avfallstransporter. Verksamhetsutövaren ska kunna visa sig vara tillräckligt väl på det klara med vilka skyldigheter som följer av avfallstransportförordningen.

Enligt 2 mom. 3 punkten ska det krävas att förhandsgodkända anläggningar har ett gällande miljöledningssystem i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG, eller något motsvarande system, t.ex. certifiering enligt systemet ISO 14000. I OECD-rekommendationen om miljövänlig hantering av avfall (C(2004)100) är det ett grundläggande krav att anläggningarna har ett gällande miljöledningssystem.

Enligt 2 mom. 4 punkten kan förhandsgodkännande beviljas bara för anläggningar där den som ansvarar för verksamheten vid tidigare avfallstransporter har fullgjort sina skyldigheter som följer av avfallstransportförordningen, såsom utfärdandet av mottag-

nings- och återvinningsintyg. Upprepad underlåtenhet att fullgöra förpliktelser som följer av avfallstransportförordningen är enligt artikel 12 i förordningen en grund för att förbjuda avfallstransporter. Verksamhetsutövaren ska dessutom i sin verksamhet ha fullgjort sina skyldigheter enligt miljöskyddslagen, t.ex. följt villkoren i miljötillståndet.

I 3 mom. föreslås det bli föreskrivet om innehållet i det beslut som Finlands miljöcentral fattar. Paragrafen grundar sig på kraven i artikel 14 i avfallstransportförordningen beträffande förhandsgodkännandets innehåll. I beslutet ska den anläggning, den återvinningsmetod och de avfallsslag som förhandsgodkännandet gäller specificeras. Förhandsgodkännandet ska alltid vara tidsbegränsat och kunna beviljas för högst tio år. Finlands miljöcentral ska meddela uppgifter om de förhandsgodkända anläggningarna till kommissionen och OECD:s sekretariat. Ändring i beslutet får sökas i enlighet med 137 §.

I 4 mom. föreskrivs det om verksamhetsutövarens skyldighet att i ansökan ge tillräckliga uppgifter för behandling av ärendet. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och i beslutet om förhandsgodkännande får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

115 §. *Ändring och återkallande av beslut om godkännande av en internationell avfallstransport och beslut om förhandsgodkännande av en återvinningsanläggning.* Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 50 a § i den gällande avfallslagen. Enligt bestämmelsen får ett beslut om godkännande av en internationell avfallstransport eller ett beslut om förhandsgodkännande av en återvinningsanläggning ändras, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för beslutet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades. Båda besluten kan också återkallas, om förutsättningarna för beslutet inte längre uppfylls, och beslut om avfallstransport också när förutsättningarna enligt avfallstransportförordningen inte längre uppfylls.

116 §. *Säkerhet för internationell avfallstransport.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om vilka former av säkerhet Finlands miljöcentral kan godkänna som ekonomisk säkerhet i enlighet med artikel 6 i avfallstransportförordningen. Enligt paragrafen ska det för avfallstransporter som kräver anmälan ställas en säkerhet som täcker kostnaderna för eventuellt återsändande av avfallet till avsändarlandet, alternativ behandling av avfallet och åtgärder med anknytning till dessa om transporten inte kan genomföras så som planerat eller om transporten är olaglig. De godtagbara säkerhetsformerna föreslås vara borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt avfallstransportförordningen ska säkerheten täcka åtminstone transportkostnaderna, behandlingen, kostnaderna för eventuell behandling i avvaktan på återvinning eller bortskaffande och kostnader för lagring i 90 dagar. Motsvarande bestämmelse finns i 11 e § i den gällande avfallsförordningen.

117 §. *Tullens uppgifter.* I 1 mom. bestäms det i överensstämmelse med 39 § i den gällande avfallslagen att tullen vid behov ska stoppa en avfallstransport som inte uppfyller kraven i avfallstransportförordningen eller i den föreslagna lagen och anmäla om saken till Finlands miljöcentral, som fattar beslut om fortsatta åtgärder.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar 11 g § i den gällande avfallsförordningen, och med stöd av den kan tullstyrelsen i enlighet med avfallstransportförordningen utse de tullkontor via vilka avfall till eller från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska transporteras.

13 kap. Tillsyn och förvaltningstvång

118 §. *Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om bokföringen över avfall och avfallshantering och om lämnande av bokföringsuppgifter. De föreslagna bestämmelserna breddar i någon mån den nuvarande bokföringsskyldigheten, om vilken det föreskrivs i 51 § 3 mom. i den gällande avfallslagen. Skyldigheten avses alltså vara mera omfattande än motsvarande krav i artikel 35 i avfallsdirektivet. Syftet med den utvidgade

bokföringsskyldigheten är att styra aktörerna så att de ger akt på hur den mängd avfall som de producerar utvecklas och på ordnandet av avfallshanteringen samt att förbättra myndigheternas förutsättningar att övervaka verksamhetens lagenlighet. Alldeles som i direktivet avses bokföringsskyldigheten enligt 2 mom. inte gälla hushåll. Bestämmelser om bokföringsskyldigheten för producenter som omfattas av producentansvaret föreslås i 54 §.

Enligt 1 mom. 1—4 punkten ska bokföringsskyldigheten alldeles som nu gälla verksamhet där det uppkommer farligt avfall samt miljötillståndspliktig verksamhet. Till skillnad från vad som sägs i den nuvarande lagen krävs bokföring med stöd av 1 mom. 1 punkten också av andra avfallsproducenter, om det inom verksamheten uppkommer minst 100 ton avfall per år. Det innebär att bokföringsskyldigheten utsträcks till t.ex. större butiker som inte är miljötillståndspliktiga. Bokföringen ska upprättas för vart och ett verksamhetsställe.

Enligt det föreslagna 30 a § 1 mom. i miljöskyddslagen behövs miljötillstånd inte för sådan behandling av avfall som avses i den nämnda bestämmelsen. Verksamheten i fråga undantas på motsvarande sätt också från bokföringsskyldigheten. I enlighet med detta avses bokföringsskyldigheten inte gälla när avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial används inom jord- och skogsbruket eller när avloppsslam och slam från slamavskiljare och avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadligt slagg återvinns eller används i enlighet med lagen om gödselfabrikat (539/2006). Inte heller gäller skyldigheten när vegetabiliskt avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial återvinns inom energiproduktion. Det innebär att det enligt bestämmelsen inte är nödvändigt att föra bok över t.ex. användningen av slam från reningsverk inom jordbruket. En verksamhetsutövare vid ett avloppsreningsverk där det produceras slam ska däremot föra bok över dem som tagit emot och använt slam och över de platser där slammet har använts eller avses bli använt. Detta svarar mot kraven i statsrådets beslut om användning av slam från reningsverk inom jordbruket och kraven i det relevanta direktivet.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska bokföringsskyldigheten omfatta alla som yrkesmässigt förmedlar, transporterar och samlar in avfall. Skyldigheten riktar sig därmed till samma aktörer som enligt 94 § är skyldiga att göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret eller som enligt 100 § är skyldiga att göra en anmälan om verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret. Enligt den nuvarande lagen omfattar skyldigheten bara dem som yrkesmässigt transporterar farligt avfall och avfallsmäklare, om avfallet är avsett för behandling någon annanstans än i Finland. Utsträckandet av bokföringsskyldigheten till yrkesmässig transport och insamling av sedvanligt avfall och till sådana mäklare som förmedlar avfall från ett annat land till Finland eller förmedlar avfall vid transporter inom Finland är befogat för att möjligheterna att övervaka verksamheten ska förbättras. Den i avfallsdirektivet fastställda bokföringsskyldigheten gäller bara förmedling av farligt avfall samt yrkesmässig transport och insamling.

I 3 mom. föreskrivs det om skyldigheten för avfallsbehandlare och andra avfallsinnehavare att ge tidigare avfallsinnehavare och producenter bokföringsuppgifter om avfall som dessa har överlämnat. Genom bestämmelsen sätts den skyldighet som anges i artikel 35.2 i avfallsdirektivet i kraft.

119 §. *Uppgifter som ska ingå i bokföringen och bevarande av dem.* I 1 mom. föreskrivs det enligt förslaget allmänt vilka uppgifter verksamhetsutövarna ska föra bok över. För informationsinnehållets del motsvarar den föreslagna regleringen kraven i den nuvarande avfallslagen och i avfallsdirektivet. Bokföringen ska också innehålla uppgifter om mängden av avfall som uppkommer i verksamheten i proportion till en variabel som uttrycker verksamhetens omfattning och som beroende på verksamhetens art kan vara t.ex. omsättningen, antalet anställda eller antalet kundplatser. Kravet riktar sig till sådana avfallsproducenter inom vars verksamhet det uppkommer åtminstone 100 ton avfall per år. Syftet är att styra avfalls-

producenterna så att de ger akt på och främjar en effektiv materialanvändning i sin verksamhet. Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna kan också använda uppgifter om de specifika avfallsmängderna som hjälpmedel när de ger akt på hur materialanvändningens effektivitet utvecklas i verksamheten och överväger behövliga tillståndsvillkor.

Enligt förslaget får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i bokföringen, specificerade enligt verksamhet eller avfallsslag, och om beräkning av den specifika avfallsmängden. I enlighet med avfallsdirektivet är avsikten med förordningen vid sidan av annat att föreskriva om ett register i tidsföljd genom att kräva att leverans-, transport- och behandlingsdatum bokförs. Det bemyndigande som ingår i den nuvarande lagen och enligt vilket miljöministeriet kan meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om bokföringsskyldigheten och tillsyns- eller tillståndsmyndigheten i enskilda fall kan meddela föreskrifter och anvisningar om den slopas.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bevarandet av bokföringen. Tiden för bevarande av bokföringsuppgifter föreslås vara sex år, medan den i den gällande avfallslagen är tre år. Sex års bevaringstid motsvarar det krav som följer av bokföringslagen. Det är ett allmänt krav och i fråga om vissa verksamheter är det möjligt att förkorta tiden genom förordning, om verksamheten till sin natur är sådan att en sexårig bevaringstid inte behövs med avseende på övervakning av verksamheten. Bokföringsuppgifterna kan bevaras också i elektronisk form.

120 §. *Verksamhetsutövarens uppföljnings- och kontrollskyldighet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten för de centrala aktörerna inom avfallshanteringen att ordna regelbunden och planmässig uppföljning och kontroll av avfallshanteringen. Uppföljnings- och kontrollskyldigheten är avsedd att förbättra aktörernas egenkontroll och samtidigt avlasta myndighetstillsynen. Egenkontroll som organiseras mera systematiskt än tidigare är ett viktigt sätt att uppnå syftet med den föreslagna lagen.

Den allmänna uppföljnings- och kontrollskyldighet som föreslås i 1 mom. gäller producenter, behandlare, transportörer, mäklare och insamlare av avfall som avses i 118 § 1 mom. och samtidigt är bokföringsskyldiga. Bokförings- samt uppföljnings- och kontrollskyldigheterna är nära kopplade till varandra. I den utsträckning som den verksamhet som aktörerna inom avfallshanteringen bedriver är miljötillståndspliktig meddelas närmare uppföljnings- och kontrollvillkor i miljötillståndet.

En särskild uppföljnings- och kontrollplan ska enligt 2 mom. utarbetas beträffande miljötillståndspliktig avfallsbehandlingsverksamhet. Planen ska läggas fram för tillståndsmyndigheten och den utgör en del av miljötillståndet. Planen ska innehålla uppgifter om avfall som godkänns för behandling, granskning av beskaffenheten av det avfall som mottas, uppföljning och kontroll av det avfall och de utsläpp som uppkommer vid behandlingen, åtgärder för att utreda beskaffenheten av det avfall som uppkommer vid behandlingen, godtagbara behandlingsmetoder och -platser för det avfall som uppkommer vid behandlingen, åtgärder vid störningar och exceptionella situationer, personer som ansvarar för behandlingen och hur de instruerats samt om andra motsvarande omständigheter som behövs för att ordna lämplig uppföljning och kontroll. Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som är väsentliga för ordnandet av uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen fastställs i en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 3 mom. Planen ska utvärderas och vid behov revideras, om avfallets mängd eller beskaffenhet eller avfallets behandling förändras.

121 §. *Transportdokument.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om det transportdokument som ska medfölja transporter av vissa slag av avfall. Syftet med bestämmelsen är att trygga att avfallet förs till ändamålsenlig behandling och att skapa förutsättningar för en tillräcklig uppföljning av och tillsyn över avfallstransporterna. De föreslagna bestämmelserna grundar sig på kraven i statsrådets beslut om uppgifter som skall lämnas om problemavfall samt om förpackning och märkning av problemavfall, vars innehåll i väsentlig utsträckning föreslås bli inskrivet i lagen. I fråga om farligt avfall

grundar sig kraven på artikel 19.2 i avfallsdirektivet.

Enligt 1 mom. ska skyldigheten att upprätta transportdokument utsträckas till att gälla inte bara farligt avfall utan också sådana transporter av annat avfall där risken för att verksamheten är inadekvat bedöms vara större än vanligt. Det är fråga om slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, avfall från sand- och fettavskiljningsbrunnar, bygg- och rivningsavfall samt förorenad mark. Som slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar betraktas också slam från små reningsverk för avloppsvatten som uppstår vid boende. Kraven i fråga om vilka uppgifter som ska ingå i transportdokumentet avses förbli likadana som nu. Kraven kan preciseras genom förordning av statsrådet.

I 2 mom. föreskrivs det om sådant som gäller användningen av transportdokumentet under avfallstransporten och om bevarande av dokumentet på motsvarande sätt som nu föreskrivs om användning av transportdokument vid transport av problemavfall. I bestämmelsen godkänns det att transportdokumentet upprättas i form av ett elektroniskt dokument i överensstämmelse med vad som i artikel 26.3 i avfallstransportförordningen bestäms om transportdokument som ska användas vid internationella avfallstransporter.

Enligt 3 mom. ska skyldigheten att upprätta eller underteckna transportdokument inte gälla hushåll. När avfall avhämtas från hushåll ska avfallstransportören på hushållets vägnar fullgöra de skyldigheter som hänför sig till transportdokumentet. De skyldigheter som anknyter till transportdokumentet avses inte heller gälla internationella avfallstransporter direkt, eftersom bestämmelser om det dokument som ska användas vid sådana finns i avfallstransportförordningen, särskilt i artiklarna 16 och 18 i den.

122 §. *Rätt att få uppgifter.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om rätten för tillsynsmyndigheten och andra myndigheter som åläggs uppgifter i lagen att få uppgifter för tillsyn över efterlevnaden av lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och för annan verkställighet av lagen. Rätten omfattar uppgifter från avfallsinnehavaren och alla som bedriver avfallshantering samt dem som är skyldiga att städa upp nedskräpade områden. I paragrafen föreskrivs dessutom om myndigheternas rätt att få uppgifter om tillverkningen av produkter och om de ämnen som används vid tillverkningen samt om de produkter som släpps ut på marknaden, samt också om myndigheternas rätt att få handlingar och uppgifter av varandra trots den i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivna tystnadsplikten. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 52 § 1 och 2 mom. i den nuvarande avfallslagen.

Också den föreslagna rätten enligt 2 mom. för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland att få uppgifter motsvarar i huvuddrag 52 § i den nuvarande lagen med det tillägget att rätten att få uppgifter kan rikta sig också till andra verksamhetsutövare än de som omfattas av producentansvarssystemet och inbegriper uppgifter också om utförseln av kasserade produkter.

Om den kommunala avfallshanteringsmyndighetens rätt att på begäran få upplysningar av avfallsinnehavaren eller andra aktörer inom avfallshanteringen föreskrivs i ett eget 3 mom. På så sätt betonas det att den kommunala avfallshanteringsmyndigheten kan begära att få bara sådana upplysningar som den behöver för att sköta de uppgifter som åläggs den i 5 kap. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska enligt förslaget däremot inte få begära upplysningar för allmän tillsyn över lagen, utan till denna del är det den kommunala miljövårdsmyndigheten som har rätt att få uppgifter.

123 §. *Inspektionsrätt.* I 1 mom. föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas rätt att utföra inspektioner och mätningar samt ta prov. Likaså föreskrivs det om rätten att röra sig på annans område och få tillträde till platser där verksamhet som omfattas av lagen bedrivs. Enligt förslaget ska tillsynsmyndigheterna när de utför sin tillsynsuppgift också vid behov kunna kontrollera verksamhetens miljö- och hälsopåverkan. Närmast skulle detta kunna betyda uppföljning eller mätningar av olika slag för klarläggande av verkningarna.

Motsvarande bestämmelse om inspektionsrätt finns i 83 § i miljöskyddslagen. En liknande bestämmelse föreslås också i 14 kap. 3 § i vattenlagen, enligt regeringens proposi-

tion med förslag till reform av vattenlagstiftningen.

Tillsynsmyndigheternas verksamhet regleras dels genom lagbestämmelser, dels genom de allmänna förvaltningsprinciperna. Av dem är principen om ändamålsbundenhet och proportionalitetsprincipen centrala för inspektionsrätten och övriga tillsynsåtgärder. Enligt principen om ändamålsbundenhet är prövningsrätten för en myndighet när det gäller myndighetens utövning av sina befogenheter bunden till det syfte för vilket befogenheterna har getts i lagstiftningen. Enligt proportionalitetsprincipen ska en myndighets åtgärder stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas, och åtgärdens intensitet ska ställas i proportion till dess syfte så att rättigheterna för enskilda begränsas så litet som möjligt.

Förfarandet vid inspektioner regleras i 39 § i förvaltningslagen. Bestämmelsen tillämpas eftersom avfallslagen inte innehåller bestämmelser som avviker från förvaltningslagen. Enligt förvaltningslagen ska en myndighet underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Parten har rätt att närvara vid inspektionen och att framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som har samband med inspektionen. Under inspektionens gång ska parten om möjligt underrättas om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Inspektionen ska förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskälig olägenhet. Den som förrättar inspektion ska utan dröjsmål avfatta en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen. Av inspektionsberättelsen ska inspektionens förlopp och inspektionsförrättarens viktigaste iakttagelser framgå. Inspektionsberättelsen ska delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen.

De inspektioner och anknytande åtgärder som avses i det föreslagna 1 mom. är inte tillåtna i lokaler som omfattas av hemfriden, dvs. lokaler som används för permanent boende. Enligt 10 § i grundlagen kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden, t.ex. inspektioner, kan godkännas för att brott ska kunna utredas om åtgärden kopplas till en konkret och specificerad (motiverad) anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås (GrUU 8/2006 rd, GrUU 44/2002 rd). Med tanke på proportionaliteten har utskottet utgått från att ingrepp i hemfriden inte får göras för utredning av förseelser som är föga klandervärda och som högst leder till böter (GrUU 40/2002 rd).

Den i grundlagen skyddade hemfriden täcker i princip alla lokaler som används för stadigvarande boende (GrUU 16/2004 rd). Avfallsrum i flervåningshus, utrymmen för avfallshantering i stenfoten på hus, sopskjul på gårdsplaner och andra inhägnader för avfallskärl på gårdsplaner eller längs gator kan inte anses vara områden som omfattas av det i grundlagen tryggade skyddet för hemfriden.

Den kommunala avfallshanteringsmyndighetens inspektionsrätt enligt 2 mom. behövs bl.a. för uppföljning av fastighetsvisa avfallsinsamlingsplatser och sopkärl samt för uppföljning av fastighetsvis kompostering. Uppföljningen behövs för att det ska vara möjligt att fastställa hur ofta sopkärlen ska tömmas, och att säkerställa att avfallsavgifterna påförs korrekt. När lämplig fastighetsvis kompostering tillämpas är det möjligt att tömma sopkärlen mera sällan. Om avfallshanteringsmyndigheten eller en tjänsteinnehavare som lyder under den inte hade någon inspektionsrätt skulle det vara nödvändigt att vid behov utreda saken genom att be tillsynsmyndigheten vidta tillsynsåtgärder och lämna upplysningar, något som skulle komplicera de praktiska förfarandena i onödan. Det område som den kommunala avfallshanteringsmyndighetens inspektionsverksamhet omfattar begränsas genom 32 och 33 §, där det definieras vilka slag av avfall kommunen är ansvarig att ordna hanteringen för.

Enligt 3 mom. ska den som innehar den plats eller produkt som ska inspekteras på begäran ge den myndighet som utför inspektionen tillgång till de handlingar och registreringar i datasystemet som kan ha betydelse

vid tillsynen över att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Enligt förslaget ska den som utför inspektionen ha rätt att få kopior av handlingarna och utskrifter av registreringar i datasystemen. Förvaltningslagens bestämmelser och, på ett mera övergripande plan, de allmänna förvaltningsprinciperna utgör ramarna för myndigheternas verksamhet också i dessa situationer. Tagandet av kopior ska begränsas till sådana handlingar eller registreringar som är relevanta för inspektionen. Den som är föremål för inspektionen ska underrättas om vilka handlingar som har kopierats. Bestämmelser om marknadskontroll för produkter finns också i EU:s s.k. NLF-förordning om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter. NLF-förordningen är av betydelse för avfallshanteringen eftersom t.ex. den marknadskontroll av produktkrav som är förenlig med direktivet och gäller begränsning av farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter kommer att stödja sig på den.

Bestämmelsen i 4 mom. motsvarar 54 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. Beslut om att ta ut avgift kan dock enligt förslaget fattas bara om detta är befogat med tanke på tillsyn över lagens verkställighet. Bestämmelsen är begränsad till betalning av kostnader för mätningar och undersökningar, men inte kostnader för inspektionen. Mätningar och provtagning är i praktiken exceptionella vid inspektioner.

I propositionen föreslås det inte att allmän avgiftsplikt för tillsynsverksamheten införs, till skillnad från vad som är fallet inom t.ex. miljö- och hälsoskyddet, där alla tillsynsåtgärder som går att planera i förväg är avgiftsbelagda för verksamhetsutövarna. Vid miljöministeriet utreds separat möjligheterna att avgiftsbelägga den planmässiga tillsynsverksamhet som hänför sig till verkställigheten av miljöskyddslagstiftningen. När riksdagen godkände ett lagförslag som gällde ändring av miljöskyddslagen (RP 100/2009 rd) förutsatte den att det vidtas åtgärder för att göra efterhandstillsynen inom miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift och utveckla själva efterhandstillsynen

124 §. *Inspektioner.* Genom bestämmelsen sätts de krav i artikel 34 i avfallsdirektivet som gäller företagande av inspektioner på lämpligt sätt och med jämna mellanrum delvis i kraft. Närmare bestämmelser om saken får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet.

125 §. *Meddelande av beslut i ett enskilt fall.* I paragrafen föreslås bli föreskrivet om möjligheten att meddela beslut i ett enskilt fall i syfte att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshanteringen på lämpligt sätt. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll miljöskyddslagens 85 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan beslutet inte meddelas gällande miljötillståndspliktig verksamhet, utan på sådan verksamhet tillämpas tillsynsförfaranden i enlighet med miljöskyddslagen.

Den föreslagna paragrafen är avsedd för fall där utövning av förvaltningstvång som avses i 126—129 § inte ännu betraktas som ändamålsenligt och fall som inga andra bestämmelser omfattar. Tillämpning av paragrafen förutsätter inte någon allmän bestämmelse eller någon föreskrift som det har handlats i strid med. Med stöd av bestämmelsen kan tillsynsmyndigheten meddela beslut om hur det ska gås till väga i verksamheten för att en i övrigt oskälig situation ska kunna förhindras. Meddelandet av ett beslut i ett enskilt fall är en mer lättrodd åtgärd än förvaltningstvång. Paragrafen lämpar sig särskilt för att förebygga att enskilda personers avfallshantering ordnas på ett sätt som inte är adekvat. Beslut i ett enskilt fall kan meddelas t.ex. för att en skräpig fastighet ska snyggas upp. Om den kommunala miljövårdsmyndigheten upptäcker att nedskräpning uppstår på ett område kan den t.ex. besluta att fler avfallskärl ska placeras på området.

Beslutet föreslås bli meddelat av den kommunala miljövårdsmyndigheten. De situationer som avses i bestämmelsen är lokala, och den myndighet som känner till de lokala förhållandena är därför bäst lämpad att lösa dem. Miljövårdsmyndigheten ska samarbeta med den kommunala hälsoskyddsmyndigheten och kommunens byggnadstillsynsmyndighet.

126 §. *Åtgärder vid förseelser eller försummelser.* Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att ge-

nom att meddela en huvudförpliktelse i samband med förvaltningstvång ingripa i verksamhet som strider mot lagen eller mot de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvuddrag 57 § 1 mom. i den nuvarande avfallslagen. Jämfört med den nuvarande bestämmelsen omfattar förslaget också förfarande som strider mot föreskrifter, beslut och ålägganden som utfärdats med stöd av lagen och förfarande som strider mot avfallstransportförordningen. Om vite samt hot om tvångsförfarande och hot om avbrytande bestäms i 129 §. Bestämmelsen innebär en allmän möjlighet att utöva förvaltningstvång som står till förfogande för alla myndigheter som har tillsyn över att avfallslagen följs. Myndigheterna kan utöva förvaltningstvång utgående från hur befogenheterna i tillsynsärenden fördelas mellan myndigheterna. De allmänna tillsynsmyndigheter som anges i lagen, dvs. närings-, trafik- och miljöcentralerna och de kommunala miljövårdsmyndigheterna, har överlappande tillsynsbefogenheter. Praktiska skäl talar för att befogenheterna i enskilda tillsynsärenden som handlar om lokala situationer tillkommer den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten föreslås kunna meddela förbud och ålägganden för att rätta till ett rättsstridigt tillstånd och återställa ett lagenligt tillstånd. Exempelvis kan det åläggas att byggavfall som körts ut i skog ska avlägsnas och föras till ändamålsenlig behandling. Nytt jämfört med de nuvarande bestämmelserna är att det föreslås att tillsynsmyndigheten ska kunna ålägga den som har meddelats ett förbud eller ett åläggande att återställa miljön i ursprungligt skick eller undanröja den olägenhet som har orsakats genom överträdelsen. Förslaget behövs eftersom paragraferna om nedskräpning och förorening inte är lämpliga i alla situationer. Ett åläggande om att miljön ska återställas kan också grunda sig på t.ex. att miljön förorenats eller växtligheten förstörts. Reglering av motsvarande slag finns i 84 § 1 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen.

Möjligheten enligt 1 mom. 3 punkten att bestämma om temporära åtgärder beträffande avfallet eller produkten behövs särskilt med avseende på tillsynen över internationella avfallstransporter. Det föreslås vara möjligt att meddela ålägganden t.ex. vid misstanke om olaglig avfallstransport, när utredningen av ärendet pågår. Då kan Finlands miljöcentral förbjuda t.ex. att en last lossas eller att avfall behandlas samt meddela ett åläggande om tillfällig avfallslagring. Enligt avfallstransportförordningen ska avfallspartier som transporterats olagligt återsändas till avsändarlandet i första hand. Också en myndighet i ett annat land kan bestämma om återsändning, varvid Finlands miljöcentral behöver kunna meddela ålägganden om de praktiska arrangemang som ska genomföras i Finland före återsändningen. Bestämmelsen kan tillgripas också i andra situationer än vid internationella avfallstransporter, om temporära åtgärder behövs angående något avfallsparti. Enligt 2 mom. ska den som har handlat i strid med bestämmelserna, föreskrifterna, beslutet eller åläggandet svara för kostnaderna för de temporära åtgärderna.

Innan tillsynsmyndigheten tillgriper förvaltningstvång bör den skriftligen eller muntligen uppmana den som handlat i strid med bestämmelserna att avhjälpa den lagstridiga situationen. Förvaltningstvång tillgrips först om uppmaningen inte leder till resultat. Den som ett eventuellt beslut avser ska härvid alltid ges tillfälle att bli hörd i saken i enlighet med förvaltningslagen och viteslagen (1113/1990). Tillsynsmyndigheten namnges inte explicit i bestämmelsen, utan avsikten är att tillsynsmyndighetens uppgifter och behörighet ska preciseras annanstans i lagstiftningen. Rätten att meddela ålägganden avgörs i vart och ett fall i enlighet med den allmänna uppgifts- eller behörighetsfördelningen mellan myndigheterna. Ändring i beslutet får sökas genom besvär.

Det föreslagna 3 mom., som gäller den kommunala miljövårdsmyndighetens rätt att meddela åläggande i brådskande fall, motsvarar till stor del 89 § i miljöskyddslagen. Meddelandet av åläggande förutsätter alltid att det objekt som drabbas av olägenheten inspekteras. Den som åläggandet riktas till specificeras tydligt. När ålägganden meddelas ska den allmänna skyldigheten att tåla olägenheter i skälig utsträckning beaktas.

Utöver att tillsynsmyndigheten förfogar över de medel som avses i bestämmelsen har

den också möjlighet att i vissa fall påföra försummelseavgift enligt 131 § eller anmäla saken för förundersökning. Tillsynsmyndigheten är dessutom i regel skyldig att förena förbud eller ålägganden med vite eller med hot om tvångsförfarande eller hot om avbrytande. Bestämmelsen enligt 86 § i miljöskyddslagen om avbrytande av verksamhet är tillämplig också i fråga om avfallsverksamheter, om förutsättningarna för att tillämpa paragrafen uppfylls i övrigt.

127 §. *Åtgärder vid förseelser eller försummelser som gäller produkter eller produktmärkningar.* Paragrafen ersätter 57 § 2 mom. i den nuvarande avfallslagen. Om det är fråga om en produkt eller produktmärkning som inte uppfyller de specificerade minimikraven i den föreslagna 70 § eller i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 10 §, får miljöministeriet eller, i fråga om elektriska och elektroniska produkter som avses i 48 § 1 mom. 3 punkten och batterier och ackumulatorer som avses i 48 § 1 mom. 4 punkten, Säkerhetsteknikcentralen enligt förslaget temporärt eller permanent förbjuda utsläppande av produkten på marknaden eller ålägga den som överträtt bestämmelserna att företa sådana åtgärder i produkten att kraven uppfylls och visa att ändringarna har företagits. Tullverket föreslås vara den behöriga myndigheten i fråga om pantförsedda dryckesförpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar om vilket det föreskrivs i 68 §. Myndigheten kan också bestämma t.ex. att nödvändiga åtgärder ska vidtas angående produkter som redan har släppts ut på marknaden. Med stöd av 57 § 2 mom. i den gällande avfallslagen har miljöministeriet och, i fråga om elektriska och elektroniska produkter samt batterier och ackumulatorer, Säkerhetsteknikcentralen redan dessa rättigheter.

Åtgärdsurvalet i paragrafen står till myndighetens förfogande utöver de åtgärder som det föreskrivs om i 126 §. I paragrafen preciseras dessutom mera detaljerat än i den nuvarande lagen vem skyldigheterna, förbuden eller ålägganden kan rikta sig till. Paragrafen behövs för att ordna den marknadskontroll av produkter som förutsätts på Europeiska unionens inre marknad och som det finns bestämmelser om i NLF-förordningen. Tillsynen över ålägganden som rör produkter förutsätter att tillsynsmyndigheten är behörig i hela Finland. Det kan då vara fråga om produkter som släppts ut på marknaden och för vilkas del tillbakadragande från marknaden förutsätter att myndighetens förfarande är enhetligt. Specificerade krav som gäller produkter finns särskilt i Europeiska unionens direktiv.

128 §. *Åtgärder vid förseelser eller försummelser i fråga om avfallshantering som producenten ordnar.* Paragrafen ersätter 57 § 3 mom. i den nuvarande avfallslagen och står till myndighetens förfogande vid sidan av åtgärderna enligt 126 §. Paragrafen gäller tvångsmedel i situationer där en producent eller producentsammanslutning som avses i 6 kap. eller en i 7 kap. avsedd ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar har brutit mot specificerade krav för ordnande av avfallshanteringen som anges i lagen eller utfärdats med stöd av den.

Den föreslagna bestämmelsen i 2 punkten är helt ny. Med stöd av den kan Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland förbjuda en producent att på marknaden släppa ut en produkt som omfattas av producentansvaret, tills producenten har godkänts för anteckning i eller antecknats i det producentregister som avses i 142 §. Bestämmelsen är avsedd närmast som utväg i sista hand när t.ex. en försummelseavgift antingen inte är tillämplig eller saknar effekt och producenten uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sina skyldigheter och på så sätt når avsevärd marknadsfördel i förhållande till producenter som fullgör sina skyldigheter klanderfritt. Bestämmelsen kan användas t.ex. i fråga om s.k. gratisåkare, alltså aktörer som konstaterats vara producenter och som redan har påförts försummelseavgift men alltjämt vägrar att ansluta sig till en producentsammanslutning eller registrera sig i det producentregister som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för. I första hand har förbudsrättens existens en förebyggande verkan, och bestämmelsen kommer sannolikt att tillämpas bara i exceptionella situationer. Bestämmelsen behövs för att hindra att konkurrensen snedvrids till följd av att lagstadgade skyldigheter försummas uppsåtligen. Myndighetens förbudsrätt sträcker sig inte till dis-

tributörer, utan förbudet gäller bara överlåtelse av produkter vidare från producenten från det att förbudet meddelats tills producenten godkänts för anteckning i eller antecknats i producentregistret.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland får enligt den föreslagna 107 § också återkalla ett beslut om godkännande av en producent, en producentsammanslutning eller en ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar, om förutsättningarna i den nämnda bestämmelsen uppfylls.

129 §. *Vite samt hot om tvångsutförande och hot om avbrytande.* Den föreslagna paragrafen ersätter 58 § i den nuvarande avfallslagen. Bestämmelsen motsvarar till sin ordalydelse 88 § i miljöskyddslagen, men kompletteras med den möjlighet att förbjuda verksamhet som ingår i 58 § i den nuvarande avfallslagen. Enligt paragrafen ska den huvudförpliktelse som hänför sig till förseelser och som uppställts med stöd av 126—128 § förenas med vite eller hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande, om det inte är uppenbart onödigt. I undantagsfall, då det inte råder någon ovisshet om att huvudförpliktelsen kommer att uppfyllas, är det inte nödvändigt att förena åläggandet av huvudförpliktelsen med vite eller hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande. Inte heller är det nödvändigt med vite eller hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande, om det är sannolikt att den som huvudförpliktelsen gäller i själva verket inte kommer att kunna fullgöra sina skyldigheter på grund av t.ex. medellöshet. Enligt 58 § i den nuvarande avfallslagen är det möjligt att förena ett förbud eller en föreskrift med vite eller med hot om tvångsutförande eller avbrytande, men det är inte obligatoriskt. I den nämnda paragrafen uppräknas de myndigheter för vilka detta är möjligt. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande föreläggas av tillsynsmyndigheten, vars uppgifter och behörighet det föreskrivs om annanstans.

Vite som närings-, trafik- och miljöcentralen har dömt ut indrivs på det sätt som bestäms i utsökningsbalken (705/2007). En uttrycklig bestämmelse om saken behövs med avseende på ordalydelsen i 2 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten i utsökningsbalken. På förvaltningstvångsärenden tillämpas i övrigt viteslagen, enligt förslaget. Exempelvis vite kan därmed föreläggas som löpande eller till ett visst belopp. Enligt viteslagen kan en myndighet också, på de grunder som bestäms i viteslagen, avstå från att utdöma vite. Dessutom ska de bestämmelser i viteslagen iakttas som gäller meddelande om uppställda förpliktelser.

Viteslagen tillämpas också på indrivningen av kostnaderna för tvångsutförande. Enligt 17 § i viteslagen betalas kostnaderna för tvångsutförande i förskott av den statliga eller kommunala myndighetens medel och indrivs därefter hos den förpliktade enligt vad som bestäms om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. För genomförande av det s.k. skyddet mot självkriminalisering bestäms det i 1 mom. att information som erhållits med stöd av paragrafen inte får användas som bevismaterial i ett ärende som gäller brott eller försummelseavgift.

130 §. *Försäljning av lös egendom som är föremål för hot om tvångsutförande.* Bestämmelsen grundar sig på 65 § i den nuvarande avfallslagen. Det föreslås att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att bortföra för återvinning eller sälja sådan lös egendom som har värde i pengar och är föremål för ett hot om tvångsutförande som enligt vad det bestämts ska verkställas. Tillsynsmyndigheten föreslås också kunna delegera försäljningen av egendomen till utsökningsmyndigheterna. Om det efter att egendomen återvunnits eller sålts återstår ett eventuellt överskott efter det att kostnaderna för tvångsutförandet har täckts, ska myndigheten betala tillbaka överskottet till den ursprungliga ägaren.

131 §. *Försummelseavgift.* Enligt förslaget ska det inom tillsynen över avfallshanteringen tas i bruk en försummelseavgift som är av påföljdskaraktär och påförs genom förvaltningsförfarande. Riksdagens miljöutskott har fäst vikt vid behoven av att effektivisera tillsynen över avfallslagstiftningen. Utskottet konstaterade i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av avfallslagen (RP 176/2007 rd) i sitt betänkande (MiUB 2/2008 rd) att möjligheterna att effektivisera tillsynen, t.ex. att påföra en felavgift eller ett slags ordningsbot för försummelse att uppfylla skyldigheter,

bör fördomsfritt bli klarlagda när avfallslagen omarbetas. Då behövs enligt utskottet en ny typ av reglering och en noggrann översyn av grunderna för straffrättsliga och administrativa påföljder.

Med avseende på den laglighetsövervakning som gäller avfallslagstiftningen finns det för verkställande av de centrala skyldigheter som rör anmälan och transportdokument och andra motsvarande skyldigheter inte tillgång till åtgärder som är effektiva men samtidigt uppfyller de krav på proportionalitet och ändamålsenlighet som förvaltningsverksamheten ska uppfylla. Från det att hot om förvaltningstvång enligt lagens 58 § föreläggs till det att högsta förvaltningsdomstolens beslut vinner laga kraft går det mellan tre och fyra år. Uppfyllande av rekvisitet i miljöbrottsbestämmelserna enligt strafflagen (39/1889) förutsätter alltid förorening eller åtminstone risk för sådan. De förseelser som försummelseavgiften föreslås vara tillämplig på uppfyller inte denna förutsättning.

Tillämpning av den avgift som föreslås kommer i fråga vid försummelser som är enkla att påvisa och inte kräver vidare utredningar. Gränsen mellan försummelseavgiften och ett straffrättsligt påföljdssystem förblir därmed klar. I t.ex. Sverige tillämpas en miljösanktionsavgift som den behöriga tillsynsmyndigheten beslutar om bl.a. om en aktör vidtar vissa åtgärder utan tillstånd eller åsidosätter sin skyldighet att lämna in föreskrivna uppgifter. En avgift av motsvarande typ som har karaktären av påföljdsavgift kan i Finland påföras åtminstone vid försummelse av skyldigheten att lämna uppgifter enligt lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), försummelse av utredningsskyldigheten enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006) och försummelse av skyldigheterna att lämna uppgifter enligt lagen om Finansinspektionen (587/2003) samt vid oljeutsläpp enligt lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg (300/1979) och överskriden utsläppsrätt enligt lagen om utsläppshandel (683/2004).

132 §. *Försummelseavgiftens storlek.* Grunden för försummelseavgiftens storlek i fråga om en i 131 § 1 mom. avsedd underlåtenhet att göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret föreslås vara den betalningsskyldiges omsättning under den föregående räkenskapsperioden. Underlåtenhet att göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret innebär i praktiken att alla producentansvarsskyldigheter försummas och beroende på fallet eventuellt en årlig inbesparing på hundratusentals euro. Eftersom det finns ett uppenbart ekonomiskt incitament för försummelse bör också påföljden vara tillräckligt stor för att kunna ha förebyggande verkan. Enligt förslaget ska avgiften vara 1 procent av omsättningen, men maximalt 500 000 euro. Avgiften för de försummelser som anges i det föreslagna 131 § 2 mom. föreslås vara 500—10 000 euro beroende på försummelsens art och omfattning samt den ekonomiska vinning som den gett upphov till.

Försummelseavgiften kan enligt förslaget jämkas eller ingen avgift behöver påföras, om den betalningsskyldige visar att försummelsen har berott på ett misstag från den betalningsskyldiges sida eller på exceptionella förhållanden och den betalningsskyldige inte har fått någon betydande ekonomisk vinning genom försummelsen. Jämkning är möjlig bara om båda förutsättningarna i bestämmelsen uppfylls. De enda försummelser på vilka försummelseavgift kan tillämpas är försummelser av rutinmässiga administrativa skyldigheter, och påförandet av avgift föregås alltid av att myndigheten uppmanar den försumlige att avhjälpa försummelsen. Avgiftsjämkning eller avstående från att påföra avgiften kan därmed komma i fråga bara i ett fåtal undantagsfall, men det måste anses att en bestämmelse som möjliggör detta behövs med avseende på de betalningsskyldigas rättsskydd.

Genom 3 mom. tryggas Närings-, trafik och miljöcentralen i Birkalands möjligheter att få nödvändiga uppgifter för påförandet av den på omsättningen baserade försummelseavgiften. Enligt förslaget baserar sig endast storleken på försummelseavgiften som påförs för underlåtenhet att göra en ansökan om godkännande för antecknig i producentregistret på producentens omsättning. Uppgifter om producentens omsättning fås i första hand från den offentliga databas som patent- och registerstyrelsen upprätthåller. Uppgifter

om alla producenter finns dock inte i praktiken i patent- och registerstyrelsens databas och därför bör tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna ha rätt att av Skatteförvaltningen få motsvarande uppgifter. Uppgifterna ges på begäran av tillsynsmyndigheterna av skattebyråerna på basen av producenternas skattedeklarationer och bilagorna till dessa.

133 §. *Påförande av försummelseavgift.* Enligt den föreslagna paragrafen påförs försummelseavgiften av den behöriga tillsynsmyndigheten. Förfarandet vid påförande av avgift är delvis beroende av vilken i 131 § avsedd försummelse det är fråga om. Om det är fråga om en försummelse som kan avhjälpas och som avses i 131 § 1 mom. eller i 131 § 2 mom. 1—3 punkten, ska tillsynsmyndigheten innan avgiften påförs sända den betalningsskyldige en skriftlig uppmaning att fullgöra skyldigheten inom utsatt tid. I uppmaningen ska det nämnas att avgift påförs till följd av försummelse. Den tidsfrist som ges i uppmaningen ska vara minst 30 dagar. Myndigheten ska påföra avgiften senast inom 60 dagar från utgången av den tidsfrist som angetts i uppmaningen. I fråga om hörande av den betalningsskyldige iakttas den allmänna bestämmelsen i 34 § i förvaltningslagen. Om det däremot är fråga om en försummelse av engångsnatur som avses i 131 § 2 mom. 4—9 punkten och som det inte är möjligt att avhjälpa i efterhand, ska tillsynsmyndigheten ge den försumlige en skriftlig anmärkning och uppmana den försumlige att vid äventyr av avgift inte upprepa försummelsen. Avgift kan påföras först om en verksamhetsutövare upprepar försummelsen under de två följande åren efter det att anmärkningen getts, t.ex. transporterar avfall utan ett medföljande utdrag ur avfallshanteringsregistret eller ett medföljande transportdokument för avfallet. Avgiften kan då påföras inom 60 dagar från konstaterandet av försummelsen.

Försummelseavgift kan enligt 2 mom. inte påföras, om den betalningsskyldige har dömts för samma förseelse eller om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning eller åtalsprövning eller är anhängigt vid en domstol. Bestämmelsen är förenlig med principen om ne bis in idem, enligt vilken straff inte kan utdömas två gånger för samma sak. Enligt paragrafen ska det dock vara möjligt att på nytt påföra försummelseavgift för en i 131 § 1 mom. avsedd underlåtenhet att ansöka om godkännande för anteckning i producentregistret, när det har gått minst ett kalenderår från det att den föregående avgiften påfördes. Underlåtenhet att ansöka om godkännande för anteckning i ett register är en på passivitet grundad försummelse som inte kan upprepas. Med avseende på principen om ne bis in idem utgör påförandet av en ny avgift en del av samma straff, som på grund av gärningens art påförs genom två eller flera beslut beroende på hur länge försummelsen fortgår.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska avgiften betalas till staten. På en försenad avgift betalar den betalningsskyldige dröjsmålsränta enligt den allmänna räntegrund som anges 4 § i räntelagen (633/1982).

134 §. *Rätt att inleda ärenden.* Den föreslagna paragrafen ersätter 59 § i den nuvarande avfallslagen. Till sin ordalydelse motsvarar den 92 § 1 mom. i miljöskyddslagen. Enligt 59 § i den nuvarande avfallslagen får ett ärende som gäller ett förordnande eller en bestämmelse som avses i lagens 21 eller 57 § anhängiggöras vid närings-, trafik- och miljöcentralen eller hos den kommunala miljövårdsmyndigheten av dem som avses i de nu föreslagna 1 och 2 punkten. Begreppet tillsynsmyndighet enligt förslaget omfattar både närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Utsträckandet av rätten att inleda ärenden till dem som anges i 3 och 4 punkten främjar avfallslagens överensstämmelse med miljöskyddslagen och ger myndigheterna en mer omfattande rätt att inleda ärenden. Enligt förslaget utsträcks rätten att inleda ärenden till den kommun där verksamheten är placerad och till andra kommuner inom vars område verksamhetens miljöpåverkan framkommer. Kommunens allmänna talan förs av kommunstyrelsen, om inte kommunen har beslutat något annat. Dessutom har de motsvarande kommunernas miljövårdsmyndigheter självständig rätt att inleda ärenden i egenskap av tillsynsmyndigheter. Också närings-, trafik- och miljöcentralerna föreslås få rätt att inleda ärenden i sin egenskap av allmän tillsynsmyndighet inom miljöskyddssektorn. Av

bestämmelsen framgår entydigt också att myndigheten även kan inleda förfarandet själv.

En förutsättning för att ett ärende ska inledas hos en myndighet är enligt 19 § i förvaltningslagen i regel ett yrkande i skriftlig form där grunderna för yrkandet anges. När ett ärende inleds är det inte fråga enbart om en anmälan, förvaltningsklagan, en formfri angivelse eller någon annan hänvändelse till myndigheten. Med anledning av inledandet ska myndigheten fatta ett beslut som får överklagas.

135 §. *Handräckning.* Bestämmelsen ersätter 56 § i den gällande avfallslagen, enligt vilken polisen och tullmyndigheterna vid behov ska ge tillsynsmyndigheten handräckning för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. I den föreslagna bestämmelsen nämns polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet.

136 §. *Åtgärder i samband med brottmål.* Paragrafen är ny och genom den förenhetligas bestämmelserna i avfallslagen och miljöskyddslagen. Enligt 1 mom. ska tillsynsmyndigheterna anmäla konstaterade lagstridiga gärningar och försummelser till polisen, eller i fall av tullbrott till tullmyndigheterna, för inledande av förundersökning. Tillsynsmyndigheterna behöver dock inte göra någon anmälan, om gärningen med hänsyn till omständigheterna ska anses vara ringa och om allmänt intresse inte kan anses kräva att åtal väcks. Det föreslagna 1 mom. motsvarar i stor utsträckning 94 § i miljöskyddslagen, men för tydlighetens skull begränsas anmälningsskyldigheten till misstanke om brott som avses i 48 kap. 1—4 § i strafflagen. Detta innebär att de obetydligaste brotten inte omfattas av anmälningsskyldigheten. För deras del föreslås myndigheterna alltjämt ha rätt att göra anmälan till förundersökningsmyndigheterna. I skrivningen har tillsynsmyndigheternas, förundersökningsmyndigheternas, åklagarnas och domstolarnas begränsade resurser beaktats, dvs. det är inte ändamålsenligt att föreskriva om anmälningsskyldighet för de allra obetydligaste angelägenheterna. Samtidigt har man velat säkra att myndigheten inte blir skyldig att anmäla sådana brott som det är ändamålsenligare och effektivare att påföra försummelseavgift för. Tillsynsmyndigheten ska utreda tillräckligt de omständigheter som hänför sig till de anmälda brottsmisstankarna för att främja och försnabba förundersökningen. Polisen kan också be tillsynsmyndigheten om utredningar under förundersökningen.

Den målsägandeställning som närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 2 mom. har inom sitt ansvarsområde avser alla brottmål som är förknippade med överträdelse av avfallslagen eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, om allmänt intresse har kränkts. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland föreslås vara målsägande i brottmål som gäller producentansvar, om allmänt intresse har kränkts. Som kränkning av allmänt intresse betraktas i producentansvarssammanhang t.ex. att en producent har fått ogrundad nytta i förhållande till producenter som fullgör sina skyldigheter oklanderligt genom att han har försummat sina producentansvarsskyldigheter och därmed snedvridit konkurrensen inom branschen. Rekvisiten enligt 48 kap. i strafflagen lämpar sig illa för lagstridiga förfaranden i fråga om producentansvaret, vilka ofta är förknippade med strävan efter avsevärd ekonomisk vinning. Ställningen för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland som målsägande är därmed befogad också i fall som gäller enbart överträdelse av avfallslagen.

Målsäganden ska höras under förundersökningen och i domstolen och ges tillfälle att ställa frågor till parter och vittnen under rättegången. Målsäganden har också självständig åtalsrätt i ärendet. I bestämmelsen beaktas Europarådets konvention om straffrättsliga sanktioner till skydd för miljön, som antogs i Strasbourg 1998.

14 kap. Överklagande och verkställighet

137 §. *Överklagande.* Lagen innehåller ett stort antal paragrafer med stöd av vilka myndigheterna fattar beslut som kan bli föremål för överklagande. Sådana är bl.a. beslut med anknytning till avvikelse från klassificering av farligt avfall (7 §), åläggande att städa upp (75 §), jämkning av kommunal avfallsavgift (81 §), beslut om anmärkning mot kommunal

avfallsavgift (82 §), undantag från de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna (91 §), beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och ändringar av dem (96, 97 och 99 §) samt beslut om godkännande för anteckning i producentregistret och ändring av dem (103, 106 och 107 §), olika beslut av Finlands miljöcentral om avfallstransporter (111, 112, 114 och 115 §), tillsynsmyndighetens beslut i tillsynsverksamhet och beslut om utövning av förvaltningstvång (125─129 §) samt påförande av försummelseavgift (133 §).

Enligt det föreslagna 1 mom. får beslut som har meddelats med stöd av denna lag överklagas hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen ska besvär i regel anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den myndighet vars beslut överklagas har sitt verksamhetsområde. Det är fråga om förvaltningsbesvär. Den avgift som tas ut för behandlingen får överklagas på samma sätt som huvudsaken.

När beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen överlagas är den behöriga förvaltningsdomstolen enligt huvudregeln i 2 mom. den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den berörda verksamheten är belägen. I fråga om beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret som fattas i enlighet med 96, 97 och 99 § och anknytande beslut om förvaltningstvång och försummelseavgift föreslås den behöriga förvaltningsdomstolen i enlighet med 1 mom. dock vara den inom vars domkrets den myndighet vars beslut överklagas har sitt verksamhetsområde. Beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har fattat i producentansvarsärenden får överklagas hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller den sammanslutning som beslutet gäller har sin hemkommun respektive hemort. Beslut som regionförvaltningsverket har fattat med stöd av 7 § och som gäller klassificering av farligt avfall får enligt förslaget överklagas till Vasa förvaltningsdomstol så som anges i 96 § i miljöskyddslagen.

Enligt 3 mom. får av kommunen fattade beslut om kommunala avfallshanteringsföreskrifter (91 §), beslut om avfallstaxan som gäller avfallsavgifter och behandlingsavgifter (79 och 144 §), beslut om systemet för avfallstransport (38 §) och beslut om att överföra serviceuppgifter inom avfallshanteringen på ett bolag (43 §) överklagas genom kommunalbesvär så som föreskrivs i kommunallagen. Grunden för besvärsvägen är att dessa beslut gäller ordnande av kommunens verksamhet. Också andra beslut som gäller ordnande av kommunens verksamhet, t.ex. beslut där en samkommun anvisas avfallshanteringsuppgifter, får överklagas genom kommunalbesvär i enlighet med kommunallagen. Det är inte nödvändigt att ta in en uttrycklig bestämmelse i avfallslagen för angivande av hur dessa beslut får överklagas.

Ett interimistiskt åläggande som en tjänsteinnehavare som lyder under den kommunala miljövårdsmyndigheten har meddelat i brådskande fall med stöd av 126 § får inte överklagas, enligt 3 mom. Det är emellertid möjligt att överklaga det beslut som den kommunala miljövårdsmyndigheten fattar i ärendet.

I 4 mom. föreskrivs om överklagande av förvaltningsdomstolens beslut i ärenden som gäller betalning av avfallsavgift, inklusive ärenden som utgör grundbesvär. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut får sökas endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

138 §. *Besvärsrätt.* Paragrafen innehåller bestämmelser om rätten att överklaga beslut som enligt avfallslagen får överklagas genom förvaltningsbesvär. I kommunallagen anges det vilka som har rätt att anföra kommunalbesvär. Enligt paragrafen ska besvärsrätten tillkomma dem som saken berör, t.ex. dem som ansöker om något godkännande enligt avfallslagen och eventuella skadelidande vars rätt eller fördel beslutet berör.

Till skillnad från den nuvarande avfallslagen föreskrivs det i paragrafen också om vissa myndigheters besvärsrätt. Enligt förslaget ska inte bara den kommun där verksamheten är placerad och kommunerna inom verksamhetens influensområde utan också den kommunala tillsynsmyndigheten i dessa kommuner, dvs. miljövårdsmyndigheten, ha rätt att överklaga. När ändring söks bevakar kommunen, vars talan förs av kommunstyrelsen, kommunens allmänna intresse medan till-

synsmyndigheten har tillsyn över att lagens bestämmelser uppfylls särskilt med avseende på miljöskyddets samlade intresse. Närings-, trafik- och miljöcentralen föreslås ha separat rätt att överklaga eftersom den bevakar det allmänna intresset. Rätten att överklaga gäller beslut av den kommunala avfallshanteringsmyndigheten och miljövårdsmyndigheten och, beroende på situationen, också beslut som en annan närings-, trafik- och miljöcentral har fattat.

Besvärsrätt har enligt 1 mom. 2 punkten också registrerade föreningar och stiftelser som med stöd av lagens 134 § har rätt att inleda ärenden. Motsvarande bestämmelse finns i den nuvarande avfallslagen.

Den föreslagna bestämmelsen i avfallslagen gällande besvärsrätt uppvisar stora likheter med motsvarande bestämmelse i miljöskyddslagen. Avfallslagen föreslås dock inte innehålla någon bestämmelse om den besvärsrätt som tillkommer andra myndigheter som bevakar det allmänna intresset. Eftersom en uttrycklig bestämmelse saknas följer tolkningen av andra myndigheters besvärsrätt allmän praxis för tolkning av förvaltningsprocesslagen.

I 2 mom. föreslås närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten dessutom ha rätt att överklaga sådana beslut av förvaltningsdomstolen genom vilka beslut som de har fattat i första instans har ändrats eller upphävts. Tillsynsmyndighetens besvärsrätt grundar sig här på bevakning av miljöskyddsintresset.

139 §. *Verkställighet av beslut oberoende av överklagande.* Utgångspunkten för att ett beslut ska kunna verkställas är att det har vunnit laga kraft. Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheten att i vissa beslut föreskriva att beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Detta kan föreskrivas i beslut om uppstädningsskyldighet i nedskräpningsärenden, beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och beslut som ges med stöd av avfallstransportförordningen. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 67 § i den nuvarande avfallslagen.

140 §. *Verkställighet och återbetalning av försummelseavgift.* Enligt paragrafen kan det bestämmas att en försummelseavgift ska verkställas utan lagakraftvunnet beslut. Det exceptionella arrangemanget motiveras med en effektiv tillsyn. Möjligheten att tillämpa direkt verkställighet är samtidigt inte särskilt problematisk med avseende på den betalningsskyldiges rättsskydd, när man beaktar den teknisk-administrativa karaktären hos de försummelser och förseelser som avgiften omfattar och förfarandet vid påförande av avgift, där avgiftsbeslutet föregås av en skriftlig anmärkning. På verkställigheten av avgiften tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter. Enligt förslaget ska indrivningen av försummelseavgiften skötas av Rättsregistercentralen, som verkställer olika bötesstraff som påförs i enlighet med straff- och disciplinbestämmelser och flera olika administrativa sanktionsavgifter. Enligt det föreslagna 2 mom. ska Rättsregistercentralen på ansökan återbetala en avgift, om beslutet om påförandet av avgiften upphävs med anledning av besvär eller om ett ärende som gäller samma förseelse blir anhängigt vid en domstol.

15 kap. Särskilda bestämmelser

141 §. *Ansvarig person för en behandlingsanläggning eller behandlingsplats för avfall.* Till bestämmelsen överförs i delvis preciserad form det krav i som föreskrivs i 10 § i den nuvarande avfallsförordningen enligt vilket det ska finnas en ansvarig person för en återvinnings- eller behandlingsplats för avfall. I överensstämmelse med bestämmelsens innehåll och karaktär är det motiverat att föreskriva om saken i lag.

142 §. *Förande av registren för avfallshantering och producentregistret.* Paragrafen innehåller bestämmelser om registren för avfallshantering, som ingår i det i 27 § i miljöskyddslagen avsedda datasystemet för miljövårdsinformation.

De skyldigheter som i 1 mom. 1 och 2 punkten åläggs Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna motsvarar 21 § i den nuvarande avfallsförordningen, där det föreskrivs om avfallsregister som ingår i avfallsregistrens samregister. Termen avfallsregistrens samregister frångås. Närings-, trafik- och miljöcentralerna förpliktas

enligt förslaget också att föra ett avfallshanteringsregister med uppgifter om anmälningar till kommunen som har gjorts om insamling av avfall enligt 100 §. Något motsvarande krav ingår inte i den nuvarande lagen. De register som avses i lagen kan tekniskt sett bestå av flera register som ingår i ett datasystem. Avsikten är ändå att de uppgifter som avses i paragrafen ska vara tillgängliga med hjälp av ett enhetligt användargränssnitt.

I 1 mom. 3 punkten föreskrivs om skyldighet för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland att föra ett producentregister.

Enligt 2 mom. åläggs Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralen samt den kommunala miljövårdsmyndigheten att föra in i de register som anges i 1 mom. de väsentliga uppgifter som anmäls till dem i fråga om godkännande för anteckning i ett register eller anteckning i ett register. Den kommunala miljövårdsmyndigheten föreslås vara skyldig att föra in i avfallshanteringsregistret uppgifterna i anmälningar som den har fått med stöd av 100 §, men skyldigheten att föra registret hör i enlighet med 1 mom. till närings-, trafik- och miljöcentralen.

Enligt 3 mom. ska Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland föra en allmänt tillgänglig förteckning över de producenter och producentsammanslutningar som godkänts för anteckning i producentregistret. Förteckningen ska vara tillgänglig i ett datanät. En uppdaterad offentlig förteckning över de registrerade producenterna främjar identifieringen av producenter som kringgår sitt ansvar. Med hjälp av förteckningen kan t.ex. distributörer vid behov kontrollera innan en produkt distribueras att producenten är antecknad i producentregistret.

Den skyldighet att lämna uppgifter och den rätt att få uppgifter som tillkommer den kommunala miljövårdsmyndigheten enligt 27 § 2 och 3 mom. i miljöskyddslagen ska enligt förslaget tillämpas på de register som avses i paragrafen och ingår i datasystemet för miljövårdsinformation, liksom också bestämmelserna om hemlighållande och utlämnande av personuppgifter.

143 §. *Register över avfallstransporter.* Enligt 1 mom. ska den kommunala avfallshanteringsmyndigheten föra ett register där de uppgifter som avfallstransportören i enlighet med 39 § 2 mom. har gett om det transporterade avfallet antecknas. Skyldigheten att föra registret gäller både kommunalt anordnad transport och transport som fastighetsinnehavaren ordnar. Personuppgifter som antecknats i registret ska bevaras i fem år efter att de antecknats i registret.

I 2 mom. hänvisas det till i lagen om offentlighet för myndigheternas verksamhet och till personuppgiftslagen (523/1999), där det föreskrivs om hemlighållande, utlämnande och annan behandling av personuppgifter och andra uppgifter. Bestämmelsen motsvarar det nuvarande sättet att föreskriva om registrerade personuppgifter.

144 §. *Avgifter för behandling av ärenden.* Paragrafen innehåller en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten och till en förordning av miljöministeriet som utfärdas med stöd av den. Dessa avses bli tillämpade på avgifter som tas ut för behandling vid en statlig myndighet av ett ärende som avses i den föreslagna lagen eller i avfallstransportförordningen. Avgiftsbelagda prestationer som avses i paragrafen är t.ex. beslut av närings-, trafik- och miljöcentralerna om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret, beslut av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland om godkännande för anteckning i producentregistret och beslut av Finlands miljöcentral med anledning av anmälningar om avfallstransport och ansökningar om förhandsgodkännande.

Enligt förslaget ska lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas på grunderna för den avgift som tas ut för behandling vid en kommunal myndighet av ett ärende som avses i den föreslagna lagen. Om grunderna för avgiften bestäms närmare i den taxa som kommunen antar.

Avgift ska enligt förslaget inte tas ut för behandling av ärenden som har inletts på initiativ av en myndighet eller en part som orsakats olägenhet.

145 §. *Indrivning av kostnader och avgifter.* Till sitt sakinnehåll motsvarar paragrafen en bestämmelse i 73 § i den nuvarande avfallslagen.

146 §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Till sitt sakinnehåll motsvarar paragrafen 71 § i den nuvarande avfallslagen.

147 §. *Straffbestämmelser.* Formuleringen i den föreslagna paragrafen motsvarar 116 § i miljöskyddslagen, och den föreslagna paragrafen ersätter 60 § (avfallsförseelse), 61 § (hänvisningsbestämmelse) och 62 § (ordningsbot) i den gällande avfallslagen. Det föreslagna 1 mom. motsvarar den nuvarande lagens 61 §.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller brott mot avfallslagen och motsvarar 60 § i den nuvarande avfallslagen. Brottsbeteckningen föreslås bli ändrad från avfallsförseelse till brott mot avfallslagen. Ändringen är förenlig med brottsbeteckningen brott mot miljöskyddslagen, som används i 116 § i miljöskyddslagen. De bestämmelser som ingår i området för straffbarhet i fråga om avfallslagen specificeras mera ingående i förslaget än i den nuvarande lagen. Gärningar för vilka försummelseavgift kan påföras omfattas inte av den föreslagna straffbestämmelsen.

Det föreslagna 3 mom. motsvarar 62 § i den nuvarande lagen. Med stöd av förordningen om ordningsbotsförseelser (610/1999) som utfärdats med stöd av strafflagen får polisen för närvarande förelägga en ordningsbot på 50 euro som påföljd för ringa brott mot nedskräpningsförbudet.

16 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

148 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft ett år efter att den har stadfästs. Beroende på den tid det tar att behandla propositionen kan lagen därmed träda i kraft före sommaren 2012.

Avfallsdirektivet bör sättas i kraft i medlemsländerna senast den 12 december 2010. På grund av den arbetsmängd som totalreformen av avfallslagen kräver och den tid som reserverats för förberedelser inför avfallslagens verkställighet försenas genomförandet av avfallsdirektivet med drygt ett år, om den föreslagna tidtabellen följs.

Det föreslagna ikraftträdandet tillsammans med de övergångsperioder som föreslås i 152 § och är ännu längre och som gäller vissa skyldigheter behövs för att myndigheterna, företagen och medborgarna samt alla andra som lagen berör ska få tid att förbereda sig på verkställigheten av de nya bestämmelserna. Under övergångsperioden är det nödvändigt att ändra flera förordningar och beslut av statsrådet så att de blir förenliga med den nya lagen. Information och utbildning kring den nya lagstiftningen behöver ordnas för myndigheterna. Informationssystemen behöver ses över till den del den nya lagstiftningen ger anledning till det. Anvisningarna om och blanketterna för godkännandeförfaranden behöver omarbetas i överensstämmelse med den nya lagen.

Genom lagen upphävs 1993 års avfallslag, frånsett 35 § som gäller statens deltagande i avfallshanteringsarbete och 4 kap. i avfallsförordningen som har ett samband med den nämnda paragrafen. Avsikten är att förslag till ändring av dem ska läggas fram i ett annat sammanhang. Därmed förblir också ansvaret för förorening av mark som har skett under den tid 1993 års avfallslag har varit i kraft och före det oförändrat. I 22 § i lagen om införande av miljöskyddslagstiftningen (113/2000) föreskrivs det om vilka bestämmelser som tillämpas på förorening av mark som har skett innan miljöskyddslagen trädde i kraft.

I kraft förblir också de förordningar och beslut av statsrådet och miljöministeriet som har utfärdats med stöd av 1993 års avfallslag, till den del de inte strider mot den föreslagna lagen. Det är meningen att förordningarna och besluten ska omarbetas i den mån det behövs, så att de blir förenliga med den föreslagna lagen.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

149 §. *Tillämpning av tidigare bestämmelser.* De ärenden som är anhängiga när den föreslagna lagen träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På internationella avfallstransporter som Finlands miljöcentral har godkänt eller fått anmälan om före den föreslagna lagens ikraftträdande och vars mottagande den behöriga myndigheten i mottagarlandet har bekräftat tillämpas enligt förslaget de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Om fullföljdsdomstolen i ett ärende som är anhängigt när den föreslagna lagen träder i kraft upphäver ett beslut på vilket de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträ-

dande ska tillämpas och återförvisar ärendet för att behandlas på nytt i sin helhet, behandlas och avgörs ärendet i enlighet med bestämmelserna i den föreslagna lagen.

En kommun som innan lagen om ändring av 10 och 13 § i 1993 års avfallslag (411/2007) trädde i kraft, dvs. före den 1 juni 2007 har ordnat transporten av avfall som uppkommit inom industrin, servicesektorn eller någon annan näringsverksamhet och som är jämförbart med avfall från bosättning på det sätt som avses i 10 § 1 mom. i 1993 års avfallslag genom att anlita en annan sammanslutning eller en företagare, får fortsätta arrangemanget under det med sammanslutningen eller företaget ingångna avtalets giltighetstid, dock högst till den 31 maj 2012. Övergångsperioden motsvarar den övergångsperiod som anges i lag 411/2007.

En kommun där ordnad avfallstransport som avses i 1993 års avfallslag vid ikraftträdandet av den föreslagna lagen ordnas som avfallstransport enligt avtal ska inom fem år från denna lags ikraftträdande ordna transporten i överensstämmelse med 36 eller 37 § i den föreslagna lagen. Övergångsperioden behövs eftersom de i 37 § föreslagna förutsättningarna för införande av avfallstransort som fastighetsinnehavaren ordnar är snävare än de nu gällande förutsättningarna för införande av avfallstransport enligt avtal.

150 §. *Hänvisningar till avfallslagen och vissa begrepp i tidigare bestämmelser.* En allmän hänvisning någon annanstans i lagstiftningen som görs till 1993 års avfallslag ska efter den föreslagna lagens ikraftträdande anses hänvisa till denna lag, enligt bestämmelsen.

I den föreslagna lagen används huvudsakligen samma begrepp som i den gällande avfallslagen. Till följd av det nya avfallsdirektivet används i den föreslagna lagen dock inte begreppet problemavfall, vilket används i 1993 års avfallslag, utan begreppet farligt avfall och i stället för begreppet behandling som används i 1993 års avfallslag används i den föreslagna lagen begreppet bortskaffande. Författningar som utfärdats med stöd av 1993 års avfallslag ska tillämpas som om de begrepp som används i den föreslagna lagen användes i dem. Bestämmelsen om begreppsändringarna behövs för undvikande av rättsliga oklarheter, särskilt under de närmaste åren. Största delen av författningarna inom avfallssektorn kommer sannolikt att revideras inom kort, varvid termerna ses över så att de blir förenliga med termerna i den föreslagna lagen. På motsvarande sätt gäller det att beakta den ändrade terminologin när lagstiftning som utgör annat än avfallslagstiftning revideras.

Enligt paragrafens 3 mom. gäller då lagen träder ikraft den föreslagna lagens bestämmelser om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar, såsom de föreslagna 35, 39, 45 och 85 §, på motsvarande sätt avfallstransport som då ordnas som avfallstransport enligt avtal som avses i 1993 års avfallslag.

151 §. *Tidigare beslut, föreskrifter och åligganden.* Ett beslut, en föreskrift eller ett åläggande som har meddelats med stöd av 1993 års avfallslag och som är i kraft när den föreslagna lagen träder i kraft ska enligt förslaget iakttas, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Med sådana beslut, föreskrifter och åligganden avses alla beslut som kommunen fattat och de beslut i enskilda fall som statliga myndigheter har meddelat.

Kommunala avfallshanteringsföreskrifter som har meddelats med stöd av 17 § i 1993 års avfallslag föreslås också fortsätta att gälla till den del de inte står i strid med den föreslagna lagen.

Om någon i ett beslut, en föreskrift eller ett åläggande som meddelats med stöd av 1993 års avfallslag har ålagts att göra en anmälan till avfalls- eller producentregistret, iakttas bestämmelserna i den föreslagna lagen om godkännande för anteckning och om anteckning i avfallshanteringsregistret och producentregistret.

152 §. *Övergångstider för vissa skyldigheter.* Den som bedriver privata hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet, eller en verksamhetsutövare som avses i 32 § 1 mom. 4 och 5 punkten som enligt 1993 års avfallslag inte är skyldig att ansluta sig till ordnad avfallstransport, är i enlighet med 41 § 1 mom. i denna lag skyldig att överlämna avfallet till kommunalt anordnad avfallshantering från och med den 1 juni 2013, om inte något annat följer av 41 § 2 eller 3 mom. eller 42 §.

Bestämmelserna i 6 kap. om producentansvar ska enligt förslaget tillämpas från och med ett år efter lagens ikraftträdande. Mottagningen av kasserade förpackningar som producenten ska ordna enligt 49 § ska dock ordnas inom två år från den föreslagna lagens ikraftträdande. Fram till de nämnda tidpunkterna tillämpas motsvarande bestämmelser om producentansvar i 1993 års avfallslag, vilka huvudsakligen finns i kapitel 3 a i den nämnda lagen.

Importörer av tryckta pappersprodukter ska inom ett år från den föreslagna lagens ikraftträdande göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret.

Bestämmelserna i 70 § om märkning av förpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar ska enligt förslaget tillämpas när det har gått ett år efter denna lags ikraftträdande. Bestämmelsen tilllämpas på dryckesförpackningar som överlåts för konsumtion efter den nämnda tidpunkten, alltså från det att skattepliktighet i enlighet med punktskattelagen uppkommer.

Om en verksamhet när den föreslagna lagen träder i kraft är antecknad i det avfallsregister som avses i 1993 års avfallslag, ska verksamhetsutövaren senast inom tre år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret.

En producentsammanslutning som när den föreslagna lagen träder i kraft är antecknad i det producentregister som avses i 1993 års avfallslag ska inom ett år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 101 § om godkännande för anteckning i producentregistret, och en producent som när den föreslagna lagen träder i kraft är antecknad i det producentregister som avses i 1993 års avfallslag ska göra motsvarande ansökan inom två år från lagens ikraftträdande.

En anmälan enligt 100 § i den föreslagna lagen om yrkesmässig avfallsinsamling som bedrivs när lagen träder i kraft ska göras inom ett år från lagens ikraftträdande.

Den som utövar en miljötillståndspliktig verksamhet ska vid behov justera den uppföljning och kontroll som han ordnar eller en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och för tillståndsmyndigheten framlägga justeringarna eller planen inom ett år från lagens ikraftträdande, om miljötillstånd för verksamheten har beviljats innan den föreslagna lagen har trätt i kraft och uppföljningen och kontrollen inte motsvarar kraven i 120 §.

1.2 Miljöskyddslag

2 §. *Tillämpningsområde.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att uttrycket ”återvinning och behandling” i enlighet med den föreslagna avfallslagen ersätts med termen behandling.

5 §. *Allmänna skyldigheter.* Den hänvisning till avfallslagen som finns i 2 mom. föreslås bli ändrad så att den motsvarar de nya bestämmelser som föreslås i 2 kap. i avfallslagen. För närvarande hänvisas det i miljöskyddslagen till 4 och 6 § i avfallslagen men hänvisningen till den föreslagna avfallslagen omfattar hela 2 kap., eftersom innehållet i de två nämnda paragraferna föreslås bli flyttat till flera paragrafer i den nya lagen. Betydelsefulla allmänna skyldigheter och principer som anges i avfallslagens 2 kap. är med avseende på miljötillståndspliktiga verksamheter och miljötillståndsförfarandet särskilt den allmänna skyldigheten att iaktta prioriteringsordningen (8 §), skyldigheten att känna till avfallet och lämna information (12 §), förebyggande av den fara och skada som avfallshantering orsakar (13 §), skyldigheten att hålla avfall åtskilt (15 §), förbudet mot uppblandning av farligt avfall (17 §) samt självförsörjningsprincipen och närhetsprincipen (19 §). De andra bestämmelserna i 2 kap. i avfallslagen är dock inte heller de betydelselösa vid prövningen av miljötillstånd. Innehållet i de skyldigheter som anges i 2 kap. i avfallslagen refereras i detaljmotiveringen till avfallslagen.

12 §. *Vissa verksamheter.* Det föreslås att skrivningen i 1 mom. 6 punkten ändras för att begreppen i den föreslagna miljöskyddslagen ska motsvara den föreslagna avfallslagen. Ändringen gäller samtidigt också innehållet, eftersom den utsträcker bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning också till annan behandling av avfall än sådan som sker i en anläggning och yrkesmässigt. Det innebär att förordningar av statsrådet med

stöd av lagen får utfärdas också beträffande sådan behandling av avfall som inte är miljötillståndspliktig. Med stöd av miljöskyddslagen får förordningar utfärdas i syfte att förebygga risker för förorening av miljön, vilket begränsar bemyndigandet till bekämpning av sådana föroreningar som sker via utsläpp. De bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i miljöskyddslagen och avfallslagen när det gäller regleringen av verksamheter för avfallsbehandling är i praktiken delvis överlappande, och många gånger går det inte att tydligt visa att det finns bara en grund för bemyndigandet.

Ändringen av ordalydelsen i 2 mom. 5 punkten möjliggör i förordningarna bestämmelser inte bara om återvinnings- och bortskaffandeåtgärder utan också om t.ex. insamling av avfall och lagring av avfall på den plats där avfallet uppkommit.

27 §. *Datasystemet för miljövårdsinformation.* Paragrafen föreslås bli ändrad i enlighet med den föreslagna avfallslagen. Det föreslås att avfallslagen inte längre ska uppta bestämmelser om ett avfallsregister och uppgifter som ska antecknas i det, utan i stället föreskrivs det i den föreslagna 142 § om tre olika register. Enligt den föreslagna avfallslagen ska närings-, trafik- och miljöcentralerna föra ett avfallshanteringsregister med uppgifter om de avfallstransportörer och mäklare som godkänts för anteckning i registret samt uppgifter om anmälningarna om insamling av avfall. Finlands miljöcentral föreslås föra ett register med uppgifter om internationella avfallstransporter. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska enligt förslaget föra det producentregister som avses i den föreslagna avfallslagen. Alla dessa tre register avses ingå i datasystemet för miljövårdsinformation, och de relevanta bestämmelserna i miljöskyddslagen ska tillämpas när registren förs och används.

28 §. *Allmän tillståndsplikt.* Paragrafens ordalydelse föreslås bli ändrad i överensstämmelse med begreppen i den föreslagna avfallslagen. Dessutom föreslås det i 2 mom. att behovet av miljötillstånd uttryckligen ska kopplas till avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen, vilket innebär en innehållsmässig ändring av bestämmelsen. Eftersom en del av de olika avfallsslagen inte omfattas av avfallslagens tillämpningsområde enligt 3 § i den föreslagna avfallslagen, avses sådan behandling av dem som sker i en anläggning eller yrkesmässigt inte vara tillståndspliktig enligt denna bestämmelse i miljöskyddslagen. Detta utesluter emellertid inte möjligheten att verksamheten är tillståndspliktig med stöd av någon annan av de grunder för tillståndsplikt som anges i 28 §.

I 3 § i avfallslagen föreskrivs det vid sidan av annat att avfallslagen ska tillämpas på animaliska biprodukter som avses i biproduktförordningen och därav framställda produkter, såsom stallgödsel, bara i den utsträckning de är avsedda för förbränning, deponering på avstjälpningsplatser eller användning vid biologiska behandlingsanläggningar. Enligt den föreslagna 28 § är t.ex. användningen av stallgödsel på ett sätt som avses i lagen om gödselfabrikat därmed inte miljötillståndspliktig. Om det emellertid är fråga om de behandlingsformer som nämns i 3 § 1 mom. 6 punkten i avfallslagen, dvs. förbränning, deponering på avstjälpningsplatser eller användning vid biologiska behandlingsanläggningar, är stallgödselbehandlingen tillståndspliktig. Utgående från förteckningen över anläggningar i miljöskyddsförordningen hänförs till miljötillståndspliktig verksamhet i djurstallar bl.a. lagring av stallgödsel samt behandling av stallgödsel och spridning av den på närbelägna åkrar.

I samband med reformen av avfallslagen föreslås att de nödvändiga ändringar som följer av reformen ska göras i miljöskyddslagens bestämmelser om tillståndsplikt. Avsikten är att bestämmelserna om tillståndsplikt ska granskas mera ingående då Europeiska kommissionens förslag till direktiv om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (KOM (2007) 844 slutlig)), dvs. det omarbetade IPPC-direktivet, träder i kraft och införlivas med den nationella lagstiftningen.

30 a §. *Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling.* Bestämmelsen i 30 a § i miljöskyddslagen fogades till lagen genom en lagändring (253/2010) genom vilken vissa verksamheter vars miljöpåverkan är av mindre slag överflyttades från tillståndsförfarandet till ett enklare registreringsförfarande. I det samman-

hanget ändrades också lagens bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning, vilket ledde till att den bestämmelse om undantag från tillståndsplikten för vissa avfallsverksamheters del som hade ingått i miljöskyddsförordningen tidigare riskerade att sakna grund för bemyndigandet. Bestämmelsen flyttades då över till lagen. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av miljöskyddslagen (RP 100/2009 rd) konstaterades att det i samband med totalrevideringen av avfallslagstiftningen finns skäl att utföra en mer omfattande granskning av tillståndsplikten och av eventuella behov av undantag från tillståndsplikten när det gäller behandling och återvinning av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt. I det sammanhanget finns det också skäl att granska bestämmelsernas ändamålsenlighet och tillämpningsområde. När det gäller att fastställa området för tillståndsplikt är också 100 § i den föreslagna avfallslagen av betydelse. Genom den föreskrivs det om anmälan till avfallshanteringsregistret. En anmälan ska göras om yrkesmässig insamling av avfall. Yrkesmässig insamling i enlighet med bestämmelsen är inte liktydig med behandling som sker i en anläggning eller yrkesmässigt, och den är därmed inte tillståndspliktig.

I denna proposition föreslås flera preciseringar av paragrafen. I preciseringarna har dels avfallsdirektivets tillämpningsområde och undantagen från det, dels kraven i artiklarna 24 och 25 i avfallsdirektivet beträffande tillämpningsområdet och förutsättningarna för undantag från tillståndskravet beaktats. De centrala förutsättningarna i direktivet är registrering av verksamheter som undantas från tillståndskravet och allmänna krav för verksamheterna; i den nationella lagstiftningen i Finland innebär dessa allmänna krav om vilka det föreskrivs genom förordning av statsrådet.

I 30 a § granskas undantagen från tillståndsplikt bara i förhållande till 28 § 2 mom. 4 punkten som gäller allmän tillståndsplikt och där det föreskrivs om tillståndsplikt för behandling av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt. De verksamheter som uppräknas i bestämmelsen om undantag kan vara tillståndspliktiga med stöd av någon annan allmän grund som anges i 28 § 2 mom., t.ex. förorening av vattendrag eller utsättande av omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i lagen angående vissa grannelagsförhållanden. Avfallsbehandlingsverksamhet kan vara tillståndspliktig också därför att den utgör en i 3 § 1 mom. 2 punkten avsedd teknisk eller funktionell helhet tillsammans med verksamhet som är tillståndspliktig på någon annan grund, t.ex. behandling av stallgödsel som ingår i djurstallshelheten.

Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten behövs det inte miljötillstånd när det är fråga om att avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial används inom jord- och skogsbruket eller avloppsslam, slam från slamavskiljare och avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadligt slagg återvinns och används i enlighet med kraven i lagen om gödselfabrikat. Med oskadligt avfall avses här t.ex. kasserade blad, potatisskal, skal av andra rotfrukter och äggskal samt kasserad blast och obehandlad mjölk.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska miljötillstånd inte heller behövas när avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga vegetabiliska naturmaterial återvinns inom energiproduktion. I bestämmelsen avses t.ex. stubbar, hyggesavfall, ris, bark, flis och halm, om de allmänna kännetecknen för avfall uppfylls. Flisning av t.ex. stubbar och hyggesavfall kan dock medföra behov av tillstånd i enlighet med 28 § 2 mom. 3 punkten eftersom verksamheten kan utsätta omgivningen (grannarna) för oskäligt besvär. Likaså krävs miljötillstånd under de förutsättningar som föreskrivs i miljöskyddsförordningen t.ex. för verksamheten vid en sådan anläggning för energiproduktion som är av en viss storlek och använder trä.

I 1 och 3 punkten avsett avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial utesluts på motsvarande sätt med stöd av 3 § i den föreslagna avfallslagen också ur de administrativa förfaranden som avses i avfallslagen. På återvinningen av dessa slag av avfall på det sätt som anges i bestämmelsen tillämpas därmed närmast bara de allmänna skyldigheter och principer som föreskrivs i 2 kap. i av-

fallslagen och genom vilka det i enlighet med avfallsdirektivet säkerställs att återvinningen, som inte är underkastad administrativa förfaranden och tillståndsplikt, sker ”genom processer som inte skadar miljön eller utgör ett hot mot människors hälsa”.

Bestämmelsen i 1 mom. 4 punkten motsvarar till sitt innehåll 4 punkten i den nuvarande lagen. Ordalydelsen har dock preciserats något.

Den föreslagna paragrafen avses inte uppta alla undantag som ingår i motsvarande paragraf i den gällande lagen. Det föreslås att 1 mom. 2 och 3 punkten i den paragraf som finns i den nuvarande miljöskyddslagen slopas, 2 punkten helt och 3 punkten delvis. Enligt den nuvarande 2 punkten som föreslås bli slopad behövs miljötillstånd inte när det är fråga om att icke-förorenat jord- och stenavfall som uppkommer vid marktäkt eller byggnads- eller jordbyggnads- och vattenbyggnadsverksamhet återvinns eller behandlas på täkt- eller byggnadsplatsen eller på någon annan byggnadsplats där avfallet återvinns eller behandlas enligt en godkänd plan eller enligt ett tillstånd som uppfyller motsvarande krav i avfallslagen.

Sådan icke-förorenad jord och andra icke-förorenade naturliga beståndsdelar som avses i bestämmelsen och som återvinns på täktplatsen med säkerhet och planmässigt utan någon föregående bearbetning är enligt rättspraxis inte avfall. Bestämmelsen är därmed onödig till denna del.

Också sådan icke-förorenad jord och andra icke-förorenade naturliga beståndsdelar som avses i bestämmelsen och som med säkerhet och planmässigt återvinns någon annanstans än på täktplatsen utan någon föregående bearbetning har ofta uteslutits ur begreppet avfall. Enligt skäl 11 i avfallsdirektivets ingress bör frågan huruvida icke förorenad jord från utgrävningar och andra naturligt förekommande material som används på andra platser än där grävningen utfördes är avfall eller inte avgöras i enlighet med definitionen av avfall och bestämmelserna om biprodukter eller om när avfall upphör att vara avfall enligt avfallsdirektivet. På eventuella undantag från tillståndsplikten för återvinning av icke-förorenad jord eller andra icke-förorenade naturliga beståndsdelar som anses vara avfall tillämpas vid behov 30 a § 2 mom. i miljöskyddslagen.

Enligt den gällande 3 punkten är återvinning av stallgödsel som gödselfabrikat inte tillståndspliktig. Bestämmelsen föreslås bli slopad såsom onödig, eftersom den återvinning av stallgödsel som avses i den utesluts ur avfallslagens tillämpningsområde med stöd av 3 § i den föreslagna avfallslagen och tillståndsplikten enligt 28 § 2 mom. 4 punkten i miljöskyddslagen gäller bara behandlingsfunktionerna för sådana slag av avfall som omfattas av avfallslagen.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att de begrepp som används i momentet stämmer överens med begreppen i den föreslagna avfallslagen.

39 §. *Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet.* En felaktig hänvisningsbestämmelse korrigeras i 1 mom.

42 §. *Förutsättningarna för beviljande av tillstånd.* Det nuvarande 3 mom. stryks ur paragrafen. Bestämmelserna om säkerhet flyttas till de nya 43 a—43 c §. Den föreslagna paragrafens 3 mom. ändras så att det motsvarar de begrepp som används i avfallslagen.

43 §. *Tillståndsvillkor om hindrande av förorening.* Begreppen i paragrafen ändras i överensstämmelse med den begreppsapparat som används i den föreslagna avfallslagen. Med stöd av bestämmelsen meddelas även i fortsättningen tillståndsvillkor om avfall, uppkomsten och mängden av avfall samt minskning av avfallets mängd och skadlighet som behövs för hindrande av förorening av miljön.

Enligt 3 mom. ska också materialanvändningens effektivitet beaktas när tillståndsvillkoren meddelas. Detta krav är parallellt med det beaktande av energianvändningens effektivitet som redan nämns i paragrafen.

Materialanvändningens effektivitet innefattar i sin bredaste bemärkelse produktens hela livscykel, varvid uttrycket inbegriper valet av material och materialeffektiviteten ända från primärproduktion av råvaror till återanvändning, återvinning eller kassering av produkten. De nackdelar som hänför sig till produktens livscykel regleras främst med andra styrmedel än tillståndsvillkor. Minskning av avfallets mängd och skadlighet beaktas på anläggningsnivå som en av faktorerna när de

alternativa sätten att effektivisera materialanvändningen prioriteras.

Den specifika avfallsmängden, den specifika produktionen av icke återvinningsbart avfall och den specifika produktionen av farligt avfall är några sätt att uttrycka svinnet och dess skadlighet. Materialanvändningens effektivitet som begrepp täcker minskningen av avfallets mängd och skadlighet. Därför kan åtminstone den specifika mängden icke återvinningsbart avfall och den specifika mängden farligt avfall anses vara centrala storheter som uttrycker materialanvändningens effektivitet. Dessutom är det inom många branscher av vikt att beräkna vilken andel av råmaterialen i en viss produktion eller produkt användningen av återvinningsmaterial står för. Tillverkningen av en motsvarande produkt med mindre materialåtgång minskar råvaruförbrukningen och de olägenheter för miljön som anskaffningen och produktionen av råvarorna ger upphov till.

Begreppet materialanvändningens effektivitet innefattar också att skadliga råmaterial eller hjälpämnen ersätts med mindre skadliga eller kemikaliefria produktionsmetoder. Vid förbättringen av materialanvändningens effektivitet ligger större tyngd på att minska sådana materialflöden som ger upphov till de proportionellt sett största utsläppen eller de största negativa effekterna av annat slag under livscykeln. Materialanvändningens effektivitet måste bedömas från fall till fall, men inom respektive bransch är det möjligt att skaffa jämförelsematerial för bedömning av enskilda projekts effektivitet.

Materialanvändningens effektivitet främjas och utvecklas på flera håll. Finlands miljöcentral forskar och utför sakkunnigarbete som syftar till att främja materialeffektiviteten. I Finlands miljöcentrals verksamhetsfält ingår t.ex. att utveckla metoder som anknyter till material- och ekoeffektiviteten och till livscykelkalkyler samt att utveckla användningen och tillämpningen av styrmedel såsom bästa tillgängliga teknik och miljöledningssystemet EMAS. Motiva utvecklar handlingsmodeller och sprider med hjälp av sina samarbetsnätverk information om effektivare materialanvändning. Motiva utvecklar verktyg, arbetssätt och tjänster som främjar materialeffektiviteten och understryker vikten av framförhållning och planering. Ett särskilt mål består i att utveckla energi- och materialeffektiviteten parallellt, eftersom de är nära kopplade till varandra. Vid utvecklingen av materialeffektivitetssyner kan erfarenheterna av energisyner utnyttjas.

Synerna och utveckling av verksamheten utgående från resultatet av dem kan vara ett betydande inslag i förbättringen av materialanvändningens effektivitet vid anläggningar. Materialeffektiviteten främjas också med hjälp av många andra verktyg, t.ex. miljöledningssystemen ISO 14 001 och EMAS eller verktyget EcoStart.

43 a §. *Säkerhet som krävs för verksamhet.* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om skyldigheten att ställa säkerhet och om undantag från skyldigheten.

Den som bedriver avfallsbehandling, dvs. verksamhetsutövare som återvinner eller bortskaffar avfall, ska ställa säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering samt kontroll och andra åtgärder som behövs när verksamheten avslutas eller efter avslutad verksamhet. Det är möjligt att avstå från att kräva säkerhet av verksamhetsutövare som bedriver annan verksamhet än avstjälpningsplatsverksamhet, om kostnaderna för avfallshantering när verksamheten avslutas är ringa med beaktande av avfallets mängd och beskaffenhet samt övriga omständigheter. Bestämmelsen innebär att möjligheterna till undantag breddas. Enligt den gällande lydelsen i42 § 3 mom. i miljöskyddslagen är undantag inte möjliga för avstjälpningsplatser eller för behandling av farligt avfall. Enligt förslaget utsträcks möjligheten till undantag nu också till behandling av farligt avfall. Kravet på att ställa säkerhet är ovillkorligt bara i samband med miljötillstånd för avstjälpningsplatser. Genom det ovillkorliga kravet genomförs ett krav i artikel 8 i direktivet om deponier, där det förutsätts säkerhet eller något motsvarande arrangemang i fråga om alla avstjälpningsplatser som omfattas av direktivet.

43 b §. *Säkerhetens storlek.* I paragrafen föreskrivs det om säkerhetens storlek. Enligt bestämmelsen ska verksamhetens omfattning och karaktär och de villkor som meddelas med avseende på verksamheten beaktas när säkerhetens belopp bedöms. Säkerheten för en avstjälpningsplats ska täcka också kostna-

derna för efterbehandling samt övervakning och kontroll av avstjälpningsplatsen. I princip ska tiden för efterbehandling av avstjälpningsplatser vara minst 30 år efter nedläggningen. Säkerheten för avstjälpningsplatser och annan långtidsverksamhet ska höjas så att säkerhetsbeloppet så väl som möjligt motsvarar de kostnader som en nedläggning av verksamheten bedöms medföra vid bedömningstillfället.

I 3 mom. bemyndigas statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om grunderna för uträkning av säkerheten för olika verksamheters del. För vissa småskaliga verksamheters vidkommande kan det enligt förslaget också fastställas att säkerheten ska vara ett fast belopp som får vara högst 10 000 euro.

43 c §. *Ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet vid ställande av säkerhet, om de godtagbara typerna av säkerhet och om säkerhetens giltighet.

Det föreslås att tillståndsmyndigheten i tillståndsbeslutet ska förplikta tillståndshavaren att ställa säkerhet till förmån för den behöriga tillsynsmyndigheten. På grund av oklarheter som förekommit i tillståndspraxis konstateras förmånstagaren i lag.

Som säkerhet godkänns enligt förslaget borgen, försäkring eller en pantsatt deposition som ställs av ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut. Eftersom koncernborgen eller borgen som ställs av en enskild förutsätter att borgensmannens solvens oavbrutet bedöms och följs är de inte längre godtagbara säkerhetsformer. Inte heller avses säkerhetsförbindelser som kommunen ingår och som tillåts enligt nuvarande praxis vara godtagbara längre. Anledningen till att av kommunen givna säkerhetsförbindelser inte längre godtas är i synnerhet kravet på att konkurrensen mellan olika aktörer ska vara neutral och kravet på kostnadsmotsvarighet inom avfallshanteringen. I direktivet om deponering av avfall preciseras kravet på kostnadsmotsvarighet genom en särskild bestämmelse så att avgiften för bortskaffande av avfall ska inbegripa också kostnaderna för säkerheten. En skyldighet som gäller detta föreslås i 21 § i avfallslagen.

Enligt gällande lydelse i 42 § 3 mom. i miljöskyddslagen kan det i stället för ställande av säkerhet förutsättas att verksamhetsutövaren visar att han är tillräckligt solvent. Eftersom bedömning av solvensen i praktiken förutsätter att myndigheten anlitar utomstående sakkunskap och att myndigheten kontinuerligt ger akt på solvensen under tillståndets hela giltighetstid frångås i förslaget helt och hållet möjligheten att verksamhetsutövaren visar sin solvens i stället för att ställa säkerhet. Motsvarande reform föreslås i 11 kap. i avfallslagen när det gäller den säkerhet som krävs vid anmälning till avfallshanteringsregistret.

Säkerheten ska vara giltig senast när verksamheten inleds, och den ska vara giltig i minst tre månader efter det att de åtgärder som täcks av säkerheten har vidtagits och anmälts till tillsynsmyndigheten. En säkerhet för en avstjälpningsplats ska vara giltig tills den uppskattade tiden för efterbehandling har upphört.

I ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen föreskrivs det om övergångsarrangemang med anknytning till den ändring av miljöskyddslagen som gäller godtagbara säkerheter.

Enligt 4 mom. ska en säkerhet frigöras efter hand som verksamhetsutövaren vidtar en del av de åtgärder som säkerheten täcker. Enligt förslaget beslutar tillståndsmyndigheten om återlämnande av säkerheten helt eller delvis.

45 §. *Villkor om avfall och avfallshantering.* Med stöd av bestämmelserna i 45 § meddelas i tillståndet även i fortsättningen behövliga villkor om avfall och avfallshantering för iakttagande av avfallslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

För iakttagandet av den närhetsprincip som anges i den föreslagna avfallslagen föreslås det i miljöskyddslagen bli bestämt att tillståndet vid behov ska förenas med villkor om förande av sådant blandat kommunalt avfall som är avsett att återvinnas eller bortskaffas och vars hantering kommunen är skyldig att ordna eller om förande av annat avfall som är avsett att bortskaffas till en behandlingsanläggning som avses i 19 § 2 mom. i avfallslagen.

Genom 19 § 2 mom. i den föreslagna avfallslagen genomförs den närhetsprincip som anges i artikel 16 i avfallsdirektivet. Principen utgör tillsammans med den självförsörjningsprincip som anges i 19 § 1 mom. i den föreslagna avfallslagen en helhet som reglerar tillräckligheten och funktionen hos nätverket av avfallshanteringsanläggningar. Enligt närhetsprincipen gäller det att sträva efter att ordna bortskaffandet av avfall och återvinningen av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen är skyldig att ordna så nära uppkomstplatsen som möjligt vid en sådan anläggning där behandlingen kan göras på ett sätt som är det bästa möjliga med avseende på miljö- och hälsoskyddet. I bestämmelsen anges inget absolut krav på att avfallet ska behandlas vid den närmaste möjliga anläggningen, och inte heller anges det i de tillståndsvillkor som meddelas med stöd av miljöskyddslagen utgående från tillståndsprövning någon skyldighet att föra avfallet för behandling till en namngiven anläggning. Om det på nära håll finns flera anläggningar där kravet på bästa tillgängliga teknik uppfylls, kan avfallsinnehavaren välja till vilken av dem avfallet ska föras för behandling.

I första meningen i 2 mom. ändras begreppen så att de stämmer överens med terminologin i den föreslagna avfallslagen. För närvarande kan behandlingen av avfall, med andra ord återvinningen eller bortskaffandet av avfall, begränsas i miljötillståndet på så sätt att det inom verksamheten är möjligt att behandla bara avfall som hör till vissa avfallskategorier. I praktiken har det i tillståndet också varit möjligt att begränsa behandlingen av avfall till avfall från en viss verksamhet; på så sätt är det t.ex. möjligt att säkerställa beskaffenheten hos det avfall som behandlas. På samma gång kan man bl.a. försäkra sig om att det avfall som förs till bortskaffande inte är återvinningsbart.

Enligt bestämmelsen i den föreslagna andra meningen kan det i ett tillstånd som gäller behandling av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen är skyldig att ordna och bortskaffande av annat avfall vid behov anges som villkor att endast avfall från ett visst område får behandlas i verksamheten. Genom den föreslagna bestämmelsen ersätts en bestämmelse i den nuvarande lagen som lämnar rum för tolkning och möjliggör att behandlingen av avfall från ett visst område prioriteras.

46 §. *Uppföljnings- och kontrollvillkor.* Paragrafen ändras på det sätt som följer av den föreslagna avfallslagen. I överensstämmelse med detta fogas till 1 mom. en bestämmelse enligt vilken miljötillståndet ska förenas med behövliga villkor också om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen i enlighet med 120 § i avfallslagen samt om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och iakttagandet av den. Vidare föreslås det att 1 mom. ändras så att begreppen i bestämmelsen motsvarar dem som används i den föreslagna avfallslagen. Också paragrafrubriken och 4 mom. ändras av motsvarande anledning. I 2, 3, 5 och 6 mom. har endast smärre stiliseringar av den svenska språkdräkten gjorts.

50 §. *Inverkan av vissa planer och program.* Den rättsliga och administrativa betydelse som de regionala avfallsplanerna har förblir oförändrad. Enligt både de nuvarande och de föreslagna bestämmelserna är de regionala avfallsplanerna inte rättsligt bindande, och besluten om dem kan t.ex. inte överklagas. De är därmed inte heller bindande vid tillståndsprövning. I avfallsplanerna är det t.ex. möjligt att regionalt konkretisera avfallshanteringens närhetsprincip och prioriteringsordningen. I praktiken kan avfallsplanen beaktas vid tillståndsprövningen så att den stöder de tillståndsvillkor och grunderna för dem som anknyter till den regionala avfallshanteringen.

61 §. *Verksamhet av försöksnatur.* Hänvisningsbestämmelsen i paragrafen korrigeras.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avfallslagen, dvs. ett år efter att den stadfästs.

I övergångsbestämmelserna föreskrivs det att om miljötillstånd för verksamhet enligt 30 a § finns när lagen träder i kraft och 30 a § till denna del inskränker tillståndsplikten, förfaller miljötillståndet automatiskt utan några åtgärder från verksamhetsutövarens eller myndighetens sida. Tillståndsplikten har redan med stöd av de tidigare bestämmelser-

na inte omfattat motsvarande verksamheter. Den behöriga myndigheten ska emellertid i enlighet med god förvaltningspraxis underrätta verksamhetsutövaren om att grunden för tillståndsplikt upphör att gälla, om en sådan underrättelse inte har getts ännu.

I 2 mom. föreskrivs det om en övergångsperiod som gäller ändringar av bestämmelserna om säkerhet för tillståndspliktiga verksamheter och om justering av säkerheterna så att de blir förenliga med de nya bestämmelserna. Om miljötillstånd för en verksamhet har beviljats innan den föreslagna lagen trätt i kraft och säkerheten inte är förenlig med de föreslagna 43 a och 43 b §, ska verksamhetsutövarens säkerhet justeras när miljötillstånd för en väsentlig ändring av verksamheten ska sökas enligt 28 § 3 mom. eller när en tillståndsansökan för justering av tillståndsvillkoren ska göras enligt 55 § 2 mom. Tillståndsmyndigheten ska justera ett villkor som gäller säkerhet så att det stämmer överens med denna lag också om det är nödvändigt att ändra tillståndet med stöd av 58 § eller om tillståndsmyndigheten med stöd av 90 § ska meddela villkor om åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten.

Enligt 3 mom. ska tillståndsmyndigheten vid behov justera tillståndsvillkoren om uppföljning och kontroll av verksamheten eller om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen inom två år från denna lags ikraftträdande, om miljötillstånd för verksamheten har beviljats före denna lags ikraftträdande och villkoren om uppföljning och kontroll inte motsvarar kraven i 46 § i denna lag och 120 § i avfallslagen. Enligt den föreslagna avfallslagen har verksamhetsutövaren ett år på sig från avfallslagens ikraftträdande att för tillståndsmyndigheten framlägga de behövliga justeringarna.

1.3 Hälsoskyddslag

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen. I paragrafen rättas också en hänvisning till den gällande veterinärvårdslagen.

1.4 Kemikalielag

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.5 Strafflag

48 kap 1 §. *Miljöförstöring.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.6 Avfallsskattelag

12 §. Paragrafen ändras på grund av de ändrade hänvisningsbestämmelserna. I bestämmelsen korrigeras dessutom hänvisningen till den kommunala miljövårdsmyndigheten.

1.7 Lag om accis på vissa dryckesförpackningar

3 §. *Definitioner* och **7 §.** *Anteckning i producentregistret.* Hänvisningsbestämmelserna till den föreslagna avfallslagen och de relevanta bestämmelserna i den ändras i paragraferna. I den finska texten ändras bestämmelsen i 7 § också så att den stämmer överens med den föreslagna avfallslagens terminologi i fråga om godkännande för anteckning i producentregistret. I bestämmelsen korrigeras dessutom hänvisningen till den gällande punktskattelagen.

Regeringen har överlämnat till riksdagen en proposition med förslag till lag om punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker samt om ändring av vissa lagar som gäller accis (RP 148/2010 rd). Propositionen innehåller förslag till ändringar av lagen om accis på vissa dryckesförpackningar. I den gällande lagen om accis på vissa dryckesförpackningar hänvisas det till den redan upphävda lagen om påförande av accis (1469/1994), som har ersatts av den nuvarande punktskattelagen. I denna proposition föreslås det inte att alla hänvisningsbestämmelser korrigeras, utan ändringarna gäller bara de paragrafer i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar som har en tydlig koppling till avfallslagens bestämmelser. De andra hänvisningsbe-

stämmelserna i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar föreslås bli korrigerade i den nämnda propositionen.

1.8 Fordonslag

64 §. *Anmälan av fordons registeruppgifter,* **66 §.** *Första registrering av fordon* och **66 e §.** *Skrotade eller på annat sätt förstörda fordon.* Hänvisningsbestämmelserna i paragraferna ändras så att de motsvarar den föreslagna avfallslagen. I paragraferna görs också nödvändiga termändringar.

1.9 Lag om flyttning av fordon

2 §. *Definitioner* och **8 §.** *Flyttning av skrotfordon.* Hänvisningsbestämmelserna i paragraferna ändras så att de motsvarar den föreslagna avfallslagen. I paragraferna görs också nödvändiga termändringar.

1.10 Miljöskyddslag för sjöfarten

3 §. *Tillämpningsområde.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.11 Lag om Finlands ekonomiska zon

3 §. *Lagstiftning som skall tillämpas på miljöskydd* och *vattenbyggande* och **11 §.** *Miljöbrott i den ekonomiska zonen.* Hänvisningsbestämmelserna i paragraferna ändras så att de motsvarar den föreslagna avfallslagen.

1.12 Lag om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen

2 §. *Avfallshantering.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.13 Dammsäkerhetslag

3 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.14 Lag om gödselfabrikat

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen. I bestämmelsen rättas dessutom en hänvisning till den gällande avfallstransportförordningen.

1.15 Lag om växtskyddsmedel

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen och terminologin.

1.16 Lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

5 §. *Allmänna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen. I paragrafen rättas också en hänvisning till lagen om växtskyddsmedel (1259/2006) och foderlagen (86/2008).

1.17 Läkemedelslag

7 §. Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen och terminologin.

1.18 Narkotikalag

28 §. *Förstöring av narkotika som farligt avfall.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen och terminologin.

1.19 Lag om sammankomster

24 §. *Avlägsnande av mötesutrustning och konstruktioner samt uppsnyggning av området.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

1.20 Lag om förvaltningsdomstolarna

12 a §. *Sammansättning i vissa ärenden.* Paragrafen ändras på grund av den ändrade hänvisningsbestämmelsen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt 4 § i avfallslagen får närmare bestämmelser om de av försvarsmaktens verksamheter och produkter som lagen eller en del av bestämmelserna i den inte tillämpas på utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 5 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om de i 2 mom. i den nämnda paragrafen angivna förutsättningarna för klassificering som biprodukt, specificerade för olika biprodukter, utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 5 § 4 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om att ett ämne eller föremål inte längre är att betrakta som avfall, och enligt 5 mom. i den nämnda paragrafen om tillåtna koncentrationer och lösligheter av skadliga ämnen i ämnet eller föremålet, tekniska krav som gäller användning av ämnet eller föremålet och andra motsvarande omständigheter.

Enligt 6 § 3 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet dels utfärdas närmare bestämmelser om de egenskaper enligt 1 mom. 1 punkten i den nämnda paragrafen på basis av vilka avfall ska betraktas som farligt avfall, dels föreskrivas om klassificeringen av avfall som farligt avfall respektive annat avfall. Närmare bestämmelser om vilka förfaranden som är återvinning som avses i 1 mom. 15 punkten och vilka som är bortskaffande som avses i 16 punkten får också utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 8 § 3 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om prioriteringsordningen och om avvikelser från den som kan gälla skyldigheten att förbereda avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall, återvinna avfall i form av energi eller på annat sätt eller bortskaffa avfall. Dessutom får närmare bestämmelser om de kvantitativa mål och skyldigheter som gäller minskning av avfallets mängd och skadlighet, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning samt om tidsfristerna för uppnående av målen och fullgörande av skyldigheterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Målen och skyldigheterna kan skilja sig åt för de olika avfallsslagens del.

Enligt 10 § i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om i 9 § 1 mom. 5—6 punkten och 2 mom. föreskrivna produktions- och produktkrav som riktar sig till dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem: 1) märkning av produkten eller informering eller givande av upplysningar med anknytning därtill, 2) förbud mot, begränsning av eller villkor för tillverkning, utsläppande på marknaden, utförsel eller användning av produkten, om det när produkten tillverkas, används eller kasseras uppkommer avfall som har konstaterats eller som på goda grunder kan förväntas medföra någon avsevärd olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen eller fara eller skada för hälsan eller miljön, 3) möjligheterna att återvinna och återanvända produkten och nödvändiga skyldigheter som gäller detta, 4) lämnande till myndigheterna av sådana upplysningar om verksamheten eller produkten eller det avfall som produkten ger upphov till som är nödvändiga för tillsynen, 5) förhindrande av sådan nedskräpning som produkten ger upphov till och 6) andra liknande krav som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens relevanta rättsakter och gäller verksamhet, produkter eller avfall och tillsyn över efterlevnaden av dem samt den därtill anknytande skyldigheten att lämna information.

Enligt 12 § 3 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om 1) avfallsinnehavarens skyldighet att följa och kontrollera avfallets och avfallsbehandlingens miljö- och hälsopåverkan, 2) lämnandet av information om avfallet och avfallets behandling till den tidigare avfallsinnehavaren eller avfallsbehandlaren, 3) andra motsvarande åtgärder för fullgörandet av skyldigheterna enligt 2 mom.

Enligt 14 § i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om 1) krav i fråga om insamling, transport, förpackning och märkning av avfall, 2) krav eller begränsningar i fråga om det avfall som tas emot till behandlingsanläggningar och behandlingsplatser eller förbud mot att föra avfall till behandlingsan-

läggningar och behandlingsplatser, 3) drift och underhåll av behandlingsanläggningar och behandlingsplatser, förutsättningarna för placering av dem och åtgärder som ska vidtas efter det att verksamheten vid dem har upphört, 4) behandlingsanläggningarnas och behandlingsplatsernas konstruktion, 5) krav i fråga om beskaffenheten hos det avfall som uppkommer vid behandlingen samt användningen och hanteringen av det och 6) andra motsvarande åtgärder för fullgörandet av skyldigheterna enligt 13 § 2 mom.

Med stöd av 15 § 2 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om 1) kraven på att hålla avfall åtskilt och förutsättningarna för att blanda avfall av olika typ och beskaffenhet och 2) separat insamling av avfall, där kraven kan skilja sig åt mellan olika områden med hänsyn till områdets befolkningstäthet, mängden avfall som uppkommer och återvinningsmöjligheterna samt de miljökonsekvenser och kostnader som ordnandet av separat insamling ger upphov till.

Med stöd av 16 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om förpackning och märkning av farligt avfall samt om de upplysningar om farligt avfall som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 17 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om verkställande av förbudet mot uppblandning av farligt avfall utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 27 § i avfallslagen får närmare bestämmelser om de expertmyndigheter och sakkunniginrättningar som avses i den föreslagna lagen och om deras uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 32 § 4 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om vad det avfall som avses i den nämnda paragrafens 1 mom. inbegriper utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 34 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser och det ordnande och den dimensionering av insamlingen och transporten som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 39 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om de uppgifter som avfallstransportören ska lämna till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 44 § 1 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i kalkyler som kommunen eller ett kommunägt bolag utarbetar för varje räkenskapsperiod och som avses i den nämnda bestämmelsen.

Med stöd av 48 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om vilka de produkter och producenter som avses i 1 mom. i den nämnda paragrafen är utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar, i fall där produkterna skaffas från ett annat land eller förs ut ur landet genom elektronisk handel eller någon annan distansförsäljning.

Med stöd av 49 § 1 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser som producenten ordnat för kasserade produkter utfärdas genom förordning av statsrådet. Antalet kan skilja sig åt mellan olika produktgrupper och områden.

Med stöd av 51 § 3 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om den i 1 mom. avsedda skyldigheten för producenter att informera om mottagningen och om den i 2 mom. avsedda skyldigheten att lämna Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland en sammanfattning av den information som producenten har spridit.

Med stöd av 54 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i producentens bokföring och lämnas till myndigheten och om tidpunkterna för inlämnande av uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 59 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om avregistrering i fordonsregistret och skrotningsintyg utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 61 § 4 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om uträkning av beloppet av den säkerhet som producenter av elektriska och elektroniska produkter ska ställa och om tagande av säkerheten i anspråk.

Med stöd av 64 § 2 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om redogörelserna och planerna för visande av en producentsammanslutnings solvens och tryggande av dess verksamhet samt om lämnandet av dem till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland.

Med stöd av 67 § i avfallslagen får det för genomförande av Europeiska unionens rättsakter om producentansvar genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om 1) angivande i produktpriset av avfallshanteringskostnaderna för produkter som avses i 6 kap., 2) undantag från producentens eller distributörens skyldighet att ta emot en kasserad produkt och om avvikande avfallshanteringsarrangemang som gäller den, om produkten är förorenad och på så sätt ger upphov till en hälso- eller säkerhetsrisk för personalen och 3) producenternas eller producentsammanslutningarnas skyldighet att i sin tjänsteupphandling gynna aktörer som har tagit certifierade miljöledningssystem i bruk.

Med stöd av 69 § 4 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om pantens minimistorlek och den information som hänför sig till ett retursystems funktion samt om målen och skyldigheterna beträffande återanvändning och materialåtervinning av förpackningar som omfattas av ett retursystem. Målen och skyldigheterna kan vara striktare än motsvarande mål och skyldigheter som gäller förpackningar i allmänhet.

Enligt 79 § 3 mom. i avfallslagen finns utförligare bestämmelser om grunderna för avfallsavgiften i den avfallstaxa som kommunen antar.

Enligt 90 § i avfallslagen får närmare bestämmelser om beredningen och utarbetandet av den riksomfattande avfallsplanen och de regionala avfallsplanerna och om deras innehåll samt om utvärderingen av planernas utfall och effekter och om översyn av planerna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 91 § i avfallslagen får kommunen utfärda för verkställigheten av denna lag behövliga allmänna föreskrifter som är påkallade av de lokala förhållandena och gäller kommunen eller någon del av den. Föreskrifter får utfärdas 1) om minskning av mängden av kommunalt avfall från verksamhet som avses i 32 § och sortering, förvaring, insamling, transport, återvinning och bortskaffande av sådant avfall samt tekniska krav som gäller dessa funktioner, 2) för iakttagande av kraven i 13 § 1 och 2 mom. i fråga om de praktiska arrangemangen på fastigheter eller mottagningsplatser för avfall i samband med insamling, mottagning och transport av andra slag av avfall än det som avses i 1 punkten samt tekniska krav som gäller dessa funktioner, 3) om åtgärder för förhindrande av nedskräpning, 4) om skyldigheten att lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten eller den kommunala miljövårdsmyndigheten om avfall som avses i 1 punkten eller om avfallstransporter som avses i 39 §.

Enligt 94 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i och behandlingen av ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 96 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om vad beslutet om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret ska innehålla utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 98 § 1 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i utdraget ur avfallshanteringsregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 100 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i den anmälan om avfallsinsamlingsverksamhet som görs till avfallshanteringsregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 101 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i och behandlingen av ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 103 § 4 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i beslutet om godkännande för anteckning i producentregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 105 § i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i en sådan anmälan genom vilken en producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för

dryckesförpackningar anmäler en medlem till producentregistret utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 106 § 3 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om tidpunkten för den anmälan som avses i 1 mom. i den nämnda paragrafen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 114 § 4 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och i beslutet om förhandsgodkännande utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 119 § 1 mom. i avfallslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i bokföringen, angivna enligt verksamhet eller avfallsslag, och om beräkning av den specifika avfallsmängden.

Med stöd av 119 § 2 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet föreskrivas om en tidsfrist för bevarande av bokföringsuppgifterna som är kortare än den som anges i det nämnda momentet, om en sexårig bevaringstid är uppenbart onödig med avseende på övervakning av verksamheten.

Med stöd av 120 § 3 mom. i avfallslagen får det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om ordnandet av uppföljning och kontroll av avfallshanteringen och om innehållet i den plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen som avses i 2 mom. i den nämnda paragrafen.

Med stöd av 121 § 1 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om de uppgifter som ska antecknas i transportdokumentet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 124 § 2 mom. i avfallslagen får närmare bestämmelser om ordnandet av inspektioner och annan tillsyn utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 12 § i miljöskyddslagen får närmare bestämmelser för de branscher som anges i paragrafen utfärdas genom förordning av statsrådet i syfte att förebygga risker för förorening av miljön.

Med stöd av 43 b § 3 mom. i miljöskyddslagen får statsrådet utfärda närmare bestämmelser om grunderna för uträkning och utökande av säkerheten. Med avseende på småskaliga verksamheter kan det fastställas att säkerheten ska vara ett fast belopp som får vara högst 10 000 euro.

Med stöd av avfallslagen utfärdas en ny förordning av statsrådet om avfall. I den sammanförs de viktigaste allmänna bestämmelserna gällande verkställigheten av avfallslagen. På samma gång upphävs statsrådets beslut om uppgifter som skall lämnas om problemavfall samt om förpackning och märkning av problemavfall, statsrådets beslut om oljeavfallshantering och statsrådets beslut om användning av slam från reningsverk inom jordbruket. Bestämmelserna om statliga avfallshanteringsarbeten i 15 och 16 § i den nuvarande avfallsförordningen fortsätter med stöd av en övergångsbestämmelse i lagen att gälla tills något annat föreskrivs.

I den nya förordningen av statsrådet avses det i likhet med de nuvarande förordningarna bli föreskrivet om tillämpning av avfallslagen inom försvarsmakten, farliga egenskaper hos avfall och sättande i kraft av EU:s förteckning över avfall, klassificering av verksamheter för återvinning och bortskaffande av avfall, de allmänna kvalitetskraven för olika verksamheter vid ordnande av avfallshantering (insamling, förpackning och märkning av avfall samt lämnande av uppgifter om avfall, lastning och transport av avfall, nedläggning av avfallsbehandlingsplatser, förpackning av farligt avfall och märkning av förpackningarna) samt kraven beträffande hantering av vissa slag av avfall (begränsning gällande förbränning av oljeavfall, bestämmelser om sammansättningen hos regenererad olja och regenererat oljeavfall, tillåtna användningsobjekt för slam från reningsverk inom jordbruket). Dessutom avser man utreda behovet av nya bestämmelser om t.ex. insamling av asbestavfall, förpackning, märkning och transport av avfall, skyldigheten att hålla avfall åtskilt, sortering av kommunalt avfall, hantering av avfall från offentliga tillställningar samt minimikrav för anläggningar där kommunalt avfall förbehandlas och sorteras.

I förordningen av statsrådet föreskrivs om beredning och utarbetande av den riksomfattande avfallsplanen och de regionala avfallsplanerna samt om planernas innehåll och om utvärdering och översyn av genomförandet. Avsikten är att det i förordningen även ska

föreskrivas om bl.a. bokföringsskyldigheten och skyldigheter som anknyter till transportdokument, innehållet i ansökan och beslutet om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret och producentregistret, innehållet i den anmälan som görs för anteckning i avfallshanteringsregistret och innehållet i ansökan och beslutet m förhandsgodkännande av avfallsåtervinningsanläggningar.

De förordningar och beslut av statsrådet som har utfärdats med stöd av den nuvarande avfallslagen ändras i överensstämmelse med den nya avfallslagens begreppsapparat och uppbyggnad. Statsrådets beslut om byggavfall avses bli ändrat med beaktandet av materialåtervinningsmålet enligt artikel 11.2 b i avfallsdirektivet. Det är meningen att statsrådets beslut om avstjälpningsplatser ska ändras så att den begränsning som gäller deponering av biologiskt nedbrytbart avfall på avstjälpningsplatser skärps. Statsrådets förordningar om producentansvar preciseras i fråga om mottagnings-, materialåtervinnings- och återvinningsmålen och minimikravet för antalet mottagningsplatser. Statsrådets förordning om retursystem för vissa dryckesförpackningar ändras i överensstämmelse med bestämmelserna i den nya avfallslagen.

Miljöskyddsförordningen avses bli ändrad i överensstämmelse med den nya avfallslagens begreppsapparat och uppbyggnad. Bestämmelserna om innehållet i tillståndsansökan och de uppgifter som ska fogas till ansökan kompletteras med skyldigheten att vid behov ge uppgifter om materialanvändningens effektivitet. Dessutom preciseras bestämmelserna om uträkning och utökande av den säkerhet som krävs i fråga om verksamheten.

3 Ikraftträdande

Den föreslagna nya avfallslagen behöver kompletteras med bestämmelser på förordningsnivå. Reformen förändrar till en del de förfaranden och materiella bestämmelser som ska iakttas i ärenden med anknytning till avfall och avfallshantering. Flera förordningar och beslut av statsrådet måste ändras så att de blir förenliga med den nya lagen.

Information och utbildning kring den nya lagstiftningen behöver ordnas för myndigheterna. Informationssystemen behöver ses över till den del den nya lagstiftningen ger anledning till det. Anvisningarna om och blanketterna för godkännandeförfaranden behöver omarbetas i överensstämmelse med den nya lagen. Därför föreslås det att lagarna träder i ett år efter att de har stadfästs.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Ett av syftena med omarbetningen av avfallslagen är att se över bestämmelserna så att de uppfyller grundlagens krav. Den föreslagna avfallslagen är en central författning som styr avfallssektorn och avfallshanteringen, och den har beröringspunkter också med regelverket om avfallsgenererande produktionsverksamhet och om produkter. Bestämmelserna i den föreslagna lagen påverkar också utnyttjandet av naturresurser och energiproduktionen. De centrala grundläggande fri- och rättigheter som anknyter till den föreslagna avfallslagen är ansvar för miljön (20 § 1 mom. i grundlagen), egendomsskydd (15 § i grundlagen), jämlikhet (6 § i grundlagen) och medborgarnas rätt till inflytande (20 § 2 mom. i grundlagen) samt näringsfrihet (18 § i grundlagen). Andra helheter av betydelse med tanke på grundlagen är i synnerhet beaktandet av den i 80 § i grundlagen föreskrivna legalitetsprincipen i lagens grundläggande bestämmelser och i bemyndigandena att utfärda förordning samt frågor som det föreskrivs om i 124 § i grundlagen och som anknyter till överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUB 25/1994 rd) angett följande förutsättningar för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna: Begränsningarna ska grunda sig på en bestämmelse på lagnivå samt vara noggrant avgränsade och tillräckligt exakt definierade. Grunderna för begränsningarna ska vara godtagbara med avseende på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och de ska vara påkallade av vägande samhälleliga skäl. Sådana begränsningar som kränker kärnområdet för en grundläggande fri- eller rättighet kan inte fö-

reskrivas i lag. Vidare ska begränsningarna vara nödvändiga för att det eftersträvade målet ska nås. Till sin omfattning ska begränsningarna stå i riktig proportion

till det rättsgoda som skyddas genom de grundläggande fri- eller rättigheterna och till det samhälleliga intresse som ligger till grund för begränsningen. När en grundläggande frieller rättighet begränsas ska man sörja för tillräckliga rättsskyddsarrangemang samt se till att begränsningarna inte står i strid med sådana internationella människorättsförpliktelser som är bindande för Finland.

Ansvar för miljön

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det ansvar för miljön som följer av paragrafen (den grundläggande rättigheten i fråga om miljön) genomförs via den materiella lagstiftningen. Genom tillgodoseendet av den grundläggande rättigheten i fråga om miljön kan man motivera sådana inskränkningar i andra grundlagsskyddade rättigheter som följer av den föreslagna avfallslagen.

Den föreslagna avfallslagen har syftet att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar samt minska avfallets mängd och skadlighet, främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, säkerställa en fungerande avfallshantering och förhindra nedskräpning. Bestämmelserna i den föreslagna lagen har därmed en central betydelse för tryggandet av att den grundläggande rättigheten i fråga om miljön tillgodoses.

Materiell reglering med siktet inställt på miljöskydd och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna förekommer särskilt i 2 kap. i den föreslagna lagen som handlar om allmänna skyldigheter och gäller produkter, avfall och avfallshantering. Bestämmelserna innefattar bl.a. krav på produktegenskaperna och krav i fråga om utsläppande på marknaden samt skyldigheter och förbud med anknytning till avfallshanteringen. Ansvarig för att avfallshanteringen ordnas är enligt de föreslagna bestämmelserna i 46 kap. avfallsinnehavaren, kommunen eller den som tillverkar eller importerar en produkt som omfattas av producentansvaret eller någon annan som släpper ut en sådan produkt på marknaden.

Jämlikhet

Den föreslagna avfallslagen kan skärskådas med avseende på 6 § i grundlagen, genom vilken jämlikheten mellan människor tryggas, för att det ska kunna bedömas i vilken mån en avfallshantering vars nivå är skäligen likartad säkerställs för avfallsinnehavarna i hela landet. En central bestämmelse i lagförslaget är 34 §, enligt vilken kommunen ska planera och ordna den avfallshantering som den är ansvarig för så att avfallsproducenterna och fastighetsinnehavarna efter behov har tillgång till fastighetsvis avfallstransport och områdesvisa mottagningsplatser för avfall samt tillräckligt mångsidiga avfallshanteringstjänster av annat slag. Insamlingsarrangemangen ska dimensioneras så att de motsvarar avfallets mängd och beskaffenhet så väl som möjligt. De områdesvisa mottagningsplatserna för avfall ska dessutom vara lättillgängliga för avfallsproducenterna. Enligt 35 § 2 mom. i den föreslagna avfallslagen ska fastighetsinnehavarna vid fastighetsvis avfallstransport tillhandahållas avfallstransporttjänster på skäliga och icke-diskriminerande villkor. Enligt 49 § i den föreslagna avfallslagen ska producenten ordna mottagningsplatser för kasserade produkter så att produkterna kostnadsfritt och utan svårighet kan lämnas till en sådan mottagningsplats. Genom arrangemangen tryggas avfallsinnehavarna i enlighet med jämlikhetsprincipen en avfallshantering vars nivå är skäligen likartad i landets olika delar.

I 9 kap. i den föreslagna avfallslagen föreskrivs det om avfallsavgift och grunderna för den. Enligt den föreslagna 78 § ska avgiften motsvara den servicenivå som kommunen tillhandahåller, och enligt 79 § är grunderna för avfallsavgift avfallets typ, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Enligt den sistnämnda bestämmelsen kan som grunder beaktas också insamlings- och transportförhållandena på fastigheten och uppsamlingsområdet. Också antalet personer som bor på fastigheten eller fastighetens användningsändamål eller andra motsvarande omständigheter kan användas som grunder

för avfallsavgiften, om avfallets mängd eller beskaffenhet svårligen kan utredas eller om det behövs för förebyggande av olägenheter för hälsan eller miljön eller för ordnande av avfallshanteringen. Detta kan komma i fråga t.ex. i glesbygdsområden, när avgifterna för hantering av avfall som förts till en gemensam insamlingsplats som ordnats för flera avfallsinnehavare ska fördelas mellan olika fastigheter utan att det är nödvändigt att separat mäta storleken på de enskilda avfallspartier som förts till insamlingsplatsen. Det är i praktiken omöjligt att för sådana tjänster ta ut en på tjänstens omfattning baserad avgift, eftersom det inte är möjligt att fastställa eller kontrollera i vilken mån enskilda kunder anlitar tjänsten.

När de nämnda föreslagna bestämmelserna formulerats har den i 6 § i grundlagen fastställda jämlikhetsprincipen beaktats. Bestämmelserna har som mål att trygga en fungerande avfallshantering och garantera att avfallsavgifterna fastställs i enlighet med jämlikhetsprincipen. Kommunens beslut om taxan kan överklagas, varvid det är möjligt att med hjälp av rättsmedel få avfallsavgifternas lagenlighet prövad. Den föreslagna lagen innehåller också en bestämmelse enligt vilken det i vissa fall är möjligt att jämka avgiften. Detta kan komma i fråga t.ex. när en fastighet står tom på grund av att fastighetsinnehavaren vårdas på sjukhus eller har flyttat till en annan ort. Medellöshet eller något annat motsvarande socialt skäl är däremot inte en i denna lag avsedd grund för jämkning av avgiften. I alla händelser ska avgiftsgrunderna vara objektiva och skäliga.

Medborgarnas rätt till inflytande

Enligt 20 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Myndigheternas beslutsförfarande i fråga om avfall och avfallshantering baserar sig till stor del på allmän lagstiftning om förvaltningsförfarande och miljöskydd. I den föreslagna avfallslagen finns dessutom bestämmelser som avser att bidra till att medborgarnas rätt till inflytande tryggas.

I 11 kap. i den föreslagna avfallslagen finns bestämmelser om vissa godkännandeförfaranden. I de föreslagna 94—96 § föreskrivs det om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret och i 101—103 § om godkännande av producenter, producentsammanslutningar eller ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar för anteckning i producentregistret. Det föreslås inte att den nya avfallslagen med avseende på dessa godkännandeförfaranden ska uppta separata bestämmelser om behandling av ärenden, information om dem och deltagande i behandlingen. Vid behandlingen av ärenden iakttas förvaltningslagens bestämmelser som garanterar också medborgarnas rätt till inflytande. När det gäller miljötillståndspliktiga avfallsbehandlingsfunktioner iakttas vid behandlingen av tillståndsansökningar 6 kap. i miljöskyddslagen, vars bestämmelser garanterar rätten till inflytande inom tillståndsförfarandet.

Ett viktigt sätt att utöva inflytande är också allmänhetens möjlighet att delta i planeringen av den riksomfattande avfallsplanen eller de regionala avfallsplanerna. Enligt 89 § i den föreslagna lagen ska utkastet till den riksomfattande avfallsplanen publiceras i ett datanät, och en tillräcklig tid ska reserveras för framförandet av åsikter. Dessutom ska information om den godkända planen med tillhörande motivering och om hur de framförda åsikterna har blivit beaktade ges i elektronisk form. På deltagandet i beredningen av den regionala avfallsplanen tillämpas lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program. Lagen upptar detaljerade bestämmelser om beredningen av och informationen om planer samt om samrådet om utkastet till plan och om miljörapporten. I ett beslut om godkännande av en plan ska det dessutom redogöras för hur åsikterna har beaktats och på vilket sätt de har inverkat på planens innehåll.

Enligt den föreslagna 91 § får kommunen utfärda kommunala avfallshanteringsföreskrifter om sådant som föreskrivs särskilt i lagen. Förvaltningslagen ska tillämpas på beredningen av avfallshanteringsföreskrifterna. Den bestämmelse om hörande som finns i 34 § i förvaltningslagen tillämpas dock inte, eftersom beredningen av föreskrifter inte rik-

tas direkt till någon särskild och det därmed inte i egentlig mening finns några parter som avses i den nämnda paragrafen. Vid beredningen av avfallshanteringsföreskrifter ska möjligheter till inflytande i enlighet med 41 § i förvaltningslagen däremot ges. Enligt den nämnda paragrafen ska myndigheten ge dem som inte är parter möjlighet att få uppgifter om utgångspunkterna och målen för behandlingen av ärendet samt att uttala sin åsikt om ärendet, om avgörandet kan ha en betydande inverkan på deras livsmiljö, arbete eller övriga förhållanden. Information om att ärendet är anhängigt och om möjligheten till inflytande ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning. Förfarandet enligt 41 § i förvaltningslagen garanterar medborgarnas rätt till inflytande vid beredningen av kommunala avfallshanteringsföreskrifter. Samma tillvägagångssätt föreslås i samband med beredningen av kommunens beslut om avfallstransport (38 §) och beredningen av kommunens beslut om en taxa där grunderna för avfallsavgiften anges (79 § 3 mom.).

Väsentlig med tanke på medborgarnas möjligheter att utöva inflytande och påverka är också 134 § i den föreslagna avfallslagen, med stöd av vilken medborgarna kan inleda ett tillsyns- eller förvaltningstvångsförfarande i ett ärende som gäller ett åläggande att städa upp ett nedskräpat område (75 §) och förfaranden enligt 125 och 126 §. Myndigheten, som i dessa ärenden är antingen närings-, trafik- och miljöcentralen eller den kommunala miljöskyddsmyndigheten, ska behandla ett skriftligt anhängiggörande i enlighet med förvaltningslagen och med anledning av det fatta ett beslut som kan överklagas i enlighet med bestämmelserna om överklagande.

Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Bestämmelser om rätten att överklaga beslut som meddelats med stöd av avfallslagen finns i 137 § i den föreslagna lagen. Vid överklagande iakttas förvaltningsprocesslagen, utom vid överklagande av kommunens i 137 § 3 mom. avsedda beslut om ordnande av verksamhet; som får överklagas i enlighet med kommunallagen. Om rätten att överklaga genom förvaltningsbesvär föreskrivs i 138 §. Besvärsrätt har parter och de myndigheter som uppräknas i bestämmelsen. I bestämmelsen tryggas besvärsrätten också för sådana registrerade föreningar och stiftelser vars syfte är att främja bl.a. miljöskydd, när det gäller ärenden vars miljö- eller hälsopåverkan framkommer inom föreningarnas eller stiftelsernas verksamhetsområde.

Vid lagöverträdelser kan de tillsynsmyndigheter som anges i den föreslagna avfallslagen vidta tillsyns- och förvaltningstvångsåtgärder som är förenliga med 13 kap. i avfallslagen. Åtgärdernas lagenlighet kan fås prövad av fullföljdsdomstolen.

Enligt den föreslagna 83 § ska den kommunala avfallsavgiften betalas även om den överklagas. Den kommunala avfallsavgiften och vissa andra avgifter som det föreskrivs om i 145 § är direkt utsökbara. Det är dock möjligt att anföra grundbesvär över debiteringen av avgifterna. Ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som gäller betalning av avfallsavgift enligt 83 §, grundbesvärsärenden inberäknade, får överklagas endast om tillstånd till det ges. Det är inte fråga om besvärsförbud, så detta kan anses vara ett mindre undantag från besvärsrättens ställning som huvudregel.

I propositionen föreslås ett nytt tillsynsinstrument, dvs. försummelseavgift som påförs av tillsynsmyndigheten. Enligt förslaget kan försummelseavgiften verkställas innan beslutet om avgiften har vunnit laga kraft (131—133 §). Om beslutet upphävs eller avgiften sänks med anledning av överklagande, återbetalar Rättsregistercentralen avgiften eller en del av den. Även om den avgiftsskyldiges rätt att överklaga avgiftsbeslutet inte begränsas kan det faktum att avgiften är direkt verkställbar vara problematisk från rättsskyddssynpunkt. De försummelser för vilka avgift påförs går dock att konstatera entydigt, så det är i praktiken omöjligt att påföra en avgift

som är helt obefogad. Dessutom kan tillsynsmyndigheten påföra avgiften först efter att skriftligen ha uppmanat verksamhetsutövaren att avhjälpa försummelsen och efter att ha reserverat en minst 30 dagar lång tidsfrist för avhjälpandet. Avgiftens storlek är också reglerad tämligen exakt i lag. I jämförelse med nuläget effektiviserar den föreslagna försummelseavgiften i väsentlig utsträckning fullgörandet av vissa skyldigheter som är centrala för tillsynen över avfallshanteringen och främjar därmed uppnåendet av lagens syfte. I proportion till detta har den eventuella försvagning av rättsskyddet som följer av att avgiften är direkt verkställbar en ringa betydelse.

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Principen om näringsfrihet anses vara en huvudregel i samband med bedrivande av näringsverksamhet, men undantag från den är möjliga om andra viktiga samhällsintressen talar för det.

Av näringsfriheten följer bl.a. att bestämmelser om tillståndsplikt för en verksamhet alltid ska utfärdas genom lag, varvid kraven på begränsning av grundläggande fri- och rättigheter, dvs. exakthet och noggrann avgränsning, ska uppfyllas. Begränsningarnas väsentliga innehåll, såsom deras omfattning, bör framgå av lagen. Verksamhetsutövare som bedriver sådana verksamheter som avses i 94 § i den föreslagna avfallslagen ska ansöka om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret. På motsvarande sätt ska producenter, producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar i enlighet med 101 § ansöka om godkännande för anteckning i producentregistret. Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av godkännande och om innehållet i ansökningarna samt om ändring, återkallande och upphörande av beslut om godkännande för anteckning i registren finns i den föreslagna lagens 11 kap. Förvaltningslagen tillämpas när ärendet behandlas.

Bestämmelserna om verksamhet som förutsätter godkännande grundar sig i enlighet med 80 § i grundlagen på bestämmelser i lag som är tillräckligt exakt avgränsade. Verksamhetsutövarens rättigheter och skyldigheter ska framgå av dem. I de förfaranden som tillämpas när beslut om godkännande återkallas har också de krav som följer av proportionalitetsprincipen beaktats.

Bestämmelserna om godkännande av verksamhet bottnar i att de verksamheter som förutsätter godkännande behöver övervakas effektivt för att det ska kunna säkras att lagens syften som är relaterade till den grundläggande rättigheten i fråga om miljön uppnås. Grunderna för begränsning av näringsfriheten är därmed godtagbara och vägande, och lagförslaget är därmed inte problematiskt för godkännandeförfarandenas vidkommande med avseende på 18 § 1 mom. och 80 § 1 mom. i grundlagen.

I 32 § i den föreslagna avfallslagen föreskrivs det att kommunen ska ansvara för ordnande av hanteringen av avfall som uppkommer vid boende och i annan verksamhet som kan jämställas med den. Kommunens ansvar för avfallshanteringen har en koppling till genomförandet av jämlikhet och den grundläggande rättigheten i fråga om miljön, eftersom det syftar till att säkra en adekvat avfallshantering och trygga avfallshanteringstjänsternas tillgänglighet för alla avfallsproducenter under alla förhållanden. Kommunens avfallshanteringsuppgifter bildar en omfattande helhet som måste betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift. Grundlagsutskottet har tidigare ansett att förvaltningsuppgifter som i princip hör till myndigheter inte omfattas av näringsfriheten (GrUU 40/2002 rd, GrUU 20/2006 och GrUU 12/2010 rd). Den föreslagna regleringen av kommunens ansvar för avfallshanteringen behöver därmed inte skärskådas mer ingående från näringsfrihetssynpunkt.

I 46 § i förslaget till avfallslag föreskrivs det om producentens skyldighet att ordna avfallshanteringen för kasserade produkter och stå för kostnaderna för den. I den föreslagna lagens 47 § föreskrivs det om en begränsning som gäller andra än producenter att bedriva avfallshantering i fråga om produkter som omfattas av producentansvaret. Enligt be-

stämmelsen får andra aktörer inom avfallshanteringen ordna avfallshantering av produkter som omfattas av producentansvaret eller tillhandahålla fastighets- eller avfallsinnehavare tjänster med anknytning till den bara, om detta inte försvårar fullgörandet av de skyldigheter som producenten har. I bestämmelsen preciseras också kommunens rätt att ordna mottagningen av kasserade produkter som ett led i den övriga hanteringen av kommunalt avfall. Kommunen föreslås vara skyldig att föra de kasserade produkter som den separat har tagit emot till producenten.

Syftet med den föreslagna 47 § är att säkra producentens förstahandsrätt att ordna avfallshantering och därmed också möjligheten att genomföra producentansvaret i praktiken. Den föreslagna bestämmelsen begränsar inte andra aktörers rätt att tillhandahålla tjänster med anknytning till återanvändning av produkter eller förberedelse för återanvändning.

De bestämmelser om producentansvar som föreslås i avfallslagen bygger på Europeiska unionens motsvarande lagstiftning. Europeiska unionens rättsakter om producentansvar innefattar kvantitativa mål för insamling och annan avfallshantering av kasserade produkter. Målen är bindande för medlemsstaterna och utfallet ska rapporteras till kommissionen. För att producentansvaret ska kunna genomföras effektivt förutsätts det att avfallet som omfattas av producentansvaret styrs till avfallshantering som producenterna ordnar. Bestämmelsen i 47 § som tryggar fullgörandet av producentens lagstadgade skyldighet är i sig inte problematisk från näringsfrihetssynpunkt. Eventuell reglering som begränsar andra producenters näringsfrihet ingår redan i den föreslagna 46 §, enligt vilken producenten ska ordna avfallshanteringen av kasserade produkter och stå för kostnaderna för den. Den eventuella begränsning av näringsfriheten som följer av den föreslagna 47 § är dock befogad för tryggande av att producentansvarssystemet fungerar effektivt, och proportionalitetsprincipen beaktas i den.

Egendomsskydd

I det egendomsskydd som avses i 15 § i grundlagen ingår bl.a. individens frihet att bestämma om sin egendom på det sätt som individen själv önskar. Till egendomsskyddet hör också att begränsningar i användningen av egendom inte får bli så betydande att de till sina faktiska verkningar kan jämställas med expropriation av egendom (t.ex. GrUU 38/1998 rd). Egendomsskyddet omfattar utöver fysiska personer också juridiska personer.

Enligt den föreslagna avfallslagen ordnar avfallsinnehavaren i regel avfallshanteringen själv. Lagen begränsar ändå på många sätt innehavarens bestämmanderätt över avfallet. De föreslagna bestämmelserna i 2 kap. innehåller bl.a. förbud mot att överge avfall och behandla avfall på ett okontrollerat sätt (13 §) och mot att blanda upp farligt avfall (17 §). Dessutom förutsätter bestämmelserna om kommunalt anordnad avfallshantering i det föreslagna 5 kap. i praktiken att avfallsinnehavaren avstår från sin äganderätt över avfallet. Enligt den föreslagna 41 § ska avfallet överlämnas till fastighetsvis avfallstransport eller till en områdesvis mottagningsplats som kommunen har ordnat. Från individens synpunkt har avfallet vanligen ingen ekonomisk betydelse, eftersom det får ett positivt ekonomiskt värde först efter att ha samlats in och sorterats ihop i stora mängder. Dessutom omfattas största delen av det avfall som är värdefullt av producentansvaret.

De ovannämnda begränsningarna av egendomsskyddet är nödvändiga för uppnående av den föreslagna avfallslagens syfte och för tryggande av både den grundläggande rättigheten i fråga om miljön och jämlikheten, vilka båda skyddas genom grundlagen. Därför står propositionen inte i strid med grundlagens bestämmelser om egendomsskydd.

Hemfrid

I 123 § 1 och 2 mom. i den föreslagna avfallslagen finns bestämmelser om inspektioner som tillsynsmyndigheten utför och som behövs för tillsyn över den föreslagna avfallslagen och om inspektioner som den kommunala avfallshanteringsmyndigheten utför och som är nödvändiga för ordnande av avfallshanteringen. De inspektioner och anknytande åtgärder som avses ska enligt förslaget inte vara tillåtna i lokaler som används

för permanent boende. Lokaler av det slaget omfattas av hemfriden.

Den i grundlagen skyddade hemfriden täcker i princip alla lokaler som används för stadigvarande boende (GrUU 16/2004 rd). Avfallsrum i flervåningshus, utrymmen för avfallshantering i stenfoten på hus, sopskjul på gårdsplaner och andra inhägnader för avfallskärl på gårdsplaner eller längs gator kan inte anses vara områden som omfattas av det i grundlagen tryggade skyddet för hemfriden. Lagbestämmelsen begränsar därmed inte inspektioner i sådana utrymmen, när inspektionerna är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av den föreslagna avfallslagen.

Enligt de föreslagna bestämmelserna kan bara myndigheter eller av dem utsedda tjänstemän eller tjänsteinnehavare utföra inspektioner. Det måste anses att 123 § 1 och 2 mom. i den föreslagna avfallslagen uppfyller kraven i 10 § 3 mom. i grundlagen.

Skydd för personuppgifter

När förslaget beretts har det beaktats att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag, enligt 10 § i grundlagen. Bestämmelsen refererar till ett behov av att lagstiftningsvägen trygga individens rättsskydd och integritetsskydd när personuppgifter behandlas, registreras och används.

På datasystemet för miljövårdsinformation, där avfallshanteringsregistret, producentregistret och registret över internationella avfallstransporter om vilka det föreskrivs i 142 § i den föreslagna avfallslagen ingår, tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om hemlighållande och utlämnande av personuppgifter och personuppgiftslagen i fråga om annan behandling av personuppgifter. I 143 § 2 mom. i den föreslagna avfallslagen föreskrivs på motsvarande sätt i fråga om registret över avfallstransporter.

Föreningsfrihet

Enligt 13 § i grundlagen har var och en föreningsfrihet. Föreningsfriheten innefattar rätt att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar och delta i föreningars verksamhet.

I 62 § i den föreslagna avfallslagen sägs det att producenter gemensamt kan bilda en producentsammanslutning med rättshandlingsförmåga för att fullgöra skyldigheter i fråga om producentansvaret. Endast producenter får höra till en producentsammanslutning. Motsvarande bestämmelse i fråga om retursystem för dryckesförpackningar finns i 68 § i den föreslagna lagen.

De sammanslutningar som avses i förslaget kan till sin natur vara lagstadgade och offentligrättsliga föreningar. I 6 kap. i den föreslagna avfallslagen föreskrivs det om producentens ansvar inom avfallshanteringen. Enligt den föreslagna 63 § kan producenterna överföra sina skyldigheter på en producentsammanslutning som myndigheten godkänt för anteckning i registret, vilket möjliggör ett kostnadseffektivt fullgörande av producentens skyldigheter enligt lag. Producentsammanslutningarna är med andra ord sammanslutningar som skapats för ett ändamål som avgränsas genom lagstiftningen. Avsikten med begränsningen att bara producenter får vara medlemmar är att säkerställa att producentsammanslutningarna kan utföra den uppgift som de har skapats för. Detta förutsätter att besluten om åtaganden och skyldigheter fattas av dem som i princip ska fullgöra dessa åtaganden och skyldigheter, alltså producenterna. Producentsammanslutningarna är en fråga om ekonomisk verksamhet, inte ideell. Att andra än producenter inte kan ansluta sig till en sådan förening är inte ett problem med avseende på föreningsfriheten.

Bemyndiganden att utfärda förordning

De bestämmelser i förslaget som handlar om avfall, avfallshantering och producentansvar grundar sig i stor utsträckning på delegering av den lagstiftande makten. Förslaget innehåller i flera bestämmelser bemyndiganden med stöd av vilka det är möjligt att utfärda bestämmelser som är mera detaljerade än de allmänna grundläggande bestämmelserna i den föreslagna lagen. Denna reglering måste bedömas med utgångspunkt i 80 § i grundlagen.

Den gällande avfallslagens bemyndiganden har behandlats i grundlagsutskottets utlåtande 1/2004 rd, speciellt med avseende på bestämmelserna om producentansvar. I utlåtandet konstateras bl.a. att bestämmelserna om producentansvar är så allmänt hållna att producentansvarets innehåll i allt väsentligt måste regleras genom förordning. När man beaktar behovet av produktvisa bestämmelser är det enligt utskottet ändå motiverat att reglera situationen på ett sätt som är relativt sällsynt i dagens läge. Även vissa andra för regleringen utmärkande särdrag ledde till slutsatsen att regleringen inte påverkade behandlingsordningen för lagförslaget i detta avseende. Grundlagsutskottet anmärkte dock på förslaget på många punkter, vilket ledde till att det i propositionen med förslag till lag om ändring av avfallslagen och lag om ändring av 4 § lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (RP 152/2003 rd) gjordes ändringar vid riksdagsbehandlingen utgående från miljöutskottets betänkande.

Enligt 80 § i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Enligt grundlagsutskottets praxis ska bemyndiganden som hänför sig till utfärdande av förordning och delegering av lagstiftningsmakt vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av lagen ska tydligt framgå vad det avses bli föreskrivet om genom förordning. Också då är det en förutsättning att bestämmelser om grunderna för rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag.

De bemyndiganden att utfärda förordning som är centralast för den föreslagna lagens sakinnehåll och verkställighet finns i 2 kap. Med stöd av det föreslagna 8 § 3 mom. får statsrådet utfärda närmare bestämmelser om den i 8 § 1 mom. angivna prioriteringsordningen. Bestämmelserna kan gälla bl.a. skyldigheten att förbereda avfallet för återanvändning, materialåtervinna det, återvinna det i form av energi eller på annat sätt eller bortskaffa det. I den föreslagna 9 § föreskrivs det om producentens skyldigheter som preciseras genom förordningar av statsrådet med stöd av ett bemyndigande i 10 §. Med stöd av bemyndigandet kan förordningar utfärdas om bl.a. förbud mot, begränsning av eller villkor för tillverkning, utsläppande på marknaden, utförsel eller användning av produkter, dock bara under förutsättningen att det när produkten tillverkas, används eller kasseras uppkommer avfall som kan medföra någon avsevärd olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen eller fara eller skada för hälsan eller miljön. Ett tredje centralt bemyndigande att utfärda förordning finns i 14 §, där det föreskrivs om förordningar för förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar; dessa ska precisera bestämmelserna i den föreslagna 13 §. De sistnämnda förordningarna kan gälla bl.a. krav på anläggningar för avfallsbehandling, det avfall som tas emot till behandlingsplatser samt krav beträffande insamling, mellanlagring, transport, förpackning och märkning av avfall.

Den föreslagna lagen innehåller också andra betydande, men till sin omfattning avgjort snävare, bemyndiganden att utfärda förordning. Exempel på dem är bemyndigandet att utfärda närmare bestämmelser om kraven på att hålla avfall åtskilt (15 §), bemyndigandet att fastställa närmare vad det avfall som den kommunala avfallshanteringen omfattar inbegriper (32 § 4 mom.), bemyndigandet att utfärda närmare bestämmelser om vilka de produkter och producenter som omfattas av producentansvaret är (48 § 3 mom.) och bemyndigandet att utfärda närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser som producenten ska ordna (49 § 1 mom.).

Den föreslagna lagen innehåller också ett stort antal andra bemyndiganden att utfärda förordning som handlar om krav som är avgjort mera tekniska än de ovannämnda. Bland dem finns t.ex. precisering av de uppgifter om avfallstransporter som ska lämnas (39 § 2 mom.), uppgifter som ska ingå i producentens bokföring (54 §), skrotningsintygets innehåll (59 §), uträkning av säkerhetsbeloppet (61 §), innehållet i redogörelsen för solvensen (64 §), beredningen av den riksomfattande avfallsplanen och de regionala avfallsplanerna och deras närmare innehåll (90 §), det närmare innehållet i ansökningar (94 och 101 §), det närmare innehållet i beslut (96 och 103 §) samt närmare uppgifter

om bokföringen (119 §) och transportdokumentet (121 §).

För de många bemyndiganden att utfärda förordning som ingår i den föreslagna avfallslagen talar den omständigheten att den reglering som behövs är detaljerad och teknisk. Bemyndigandena behövs också för genomförande av Europeiska unionens direktiv och andra rättsakter. De befogenheter som den som utfärdar förordning har stöder sig både på de grundläggande bestämmelserna i lagförslaget och i sak också på Europeiska unionens synnerligen detaljerade och omfattande avfallslagstiftning.

I den föreslagna avfallslagen har bemyndigandena för statsrådet att utfärda förordning bundits till de grundläggande bestämmelser om saken som finns i lagen, och 80 § i grundlagen har beaktats när de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning formulerats. Statsrådet får med stöd av lagen utfärda närmare bestämmelser om de rättigheter och skyldigheter som följer av de grundläggande bestämmelserna. Grunderna för de skyldigheter och rättigheter som tillkommer avfallsinnehavare, avfallsbehandlare, producenter och andra centrala aktörer regleras genom bestämmelser på lagnivå. Uppgången i avfallsregleringens hierarkiska nivå tar sig uttryck i att den föreslagna avfallslagen är avsevärt mera omfångsrik än den gällande avfallslagen.

Ansträngningar har gjorts för att se till att de skyldigheter som anges i de grundläggande bestämmelserna riktas tydligt och är så noggrant avgränsade till sitt innehåll som möjligt. De EU-direktiv som reglerar avfallshanteringen innehåller rikligt med detaljerade skyldigheter som ofta skiljer sig åt något mellan olika branscher, verksamheter och avfallstyper. Detta faktum tillsammans med kravet på en grundläggande bestämmelse på lagnivå har lett till ett behov av att generalisera bestämmelserna på lagnivå. I annat fall skulle antalet avfallstypsspecifika bestämmelser av tekniskt slag i lagen ha tenderat att vara mycket större än vad som föreslagits. Härvid har det också blivit nödvändigt att föreslå att en del av bestämmelserna om allmänna skyldigheter är i någon mån flexibla till sitt innehåll för att de vid en allmän tillämpning inte ska leda till slutresultat som i en del situationer vore oskäliga. Förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av de bemyndiganden som kopplats till de grundläggande bestämmelserna i det föreslagna 2 kap. anger i detalj vad som åläggs dem som kraven gäller.

I den föreslagna 67 § finns ett skenbart öppet bemyndigande att utfärda förordning, men förordningarnas innehåll begränsas i det fallet av Europeiska unionens relevanta rättsakter om producentansvar.

Bemyndigandena för statsrådet har avgränsats så noggrant, tydligt och detaljerat som möjligt vad innehållet beträffar, och allmänna formuleringar har undvikits i dem. Detta har visserligen lett till att många av bemyndigandena är långa och omständliga.

Kommunala avfallshanteringsföreskrifter

De kommunala myndigheternas regleringsmakt måste bedömas med utgångspunkt i 80 § 2 mom. i grundlagen. Enligt momentet kan även andra myndigheter än de som nämns i paragrafens 1 mom. bemyndigas genom lag att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat. Bestämmelsen avser i första hand statliga myndigheter. De principer som kommer till uttryck i den ska dock följas också när kommunerna bemyndigas att utfärda rättsnormer (GrUU 3/2000 rd). Å andra sidan har grundlagsutskottet med hänsyn till aspekterna kring den i 121 § i grundlagen garanterade självstyrelsen för kommunens invånare ansett att kommunerna genom lag kan tillföras behörighet att utfärda föreskrifter i något större omfattning än statliga myndigheter kan bemyndigas att utfärda rättsnormer enligt 80 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 64/2002 rd). Beslut om godkännande av sådana föreskrifter kan underställas en oberoende domstol för prövning, något som det finns bestämmelser om också i den föreslagna avfallslagen (137 §).

Bemyndigandet enligt 91 § i den föreslagna avfallslagen att utfärda kommunala avfallshanteringsföreskrifter är likartat som det be-

myndigande i 19 § i miljöskyddslagen som gäller kommunala miljöskyddsföreskrifter. Grundlagsutskottet har ansett att miljöskyddsföreskrifterna enligt 19 § i miljöskyddslagen är högst generella och flexibla bestämmelser. Kommunen har rätt att meddela sådana trots att de är något generellare än vad som krävs av bestämmelser som tangerar de grundläggande fri- och rättigheterna. Motiveringen har varit att beslutet om att godkänna dem kan hänskjutas till en oberoende domstol för prövning (GrUU 11/1999 rd, GrUU 45/2004 rd). Miljöskyddsföreskrifterna beror på lokala förhållanden och avser att verkställa miljöskyddslagen. Att utfärda sådana föreskrifter har ansetts höra till kommunernas kompetens. Kommunerna har prövningsrätt att meddela eller låta bli att meddela sådana föreskrifter (GrUU 45/2004). Samma synpunkter gäller för de kommunala avfallshanteringsföreskrifter som får utfärdas med stöd av ett bemyndigande i den föreslagna avfallslagen.

De kommunala föreskrifternas roll kan dock bara vara att komplettera lagen (GrUU 11/1999 rd, GrUU12/2005 rd). I 91 § i den föreslagna avfallslagen finns en bestämmelse där det ingår omnämnanden av förutsättningar för och begränsningar av utövande av rätten att utfärda föreskrifter. Dessa omnämnanden styr den prövning som äger rum i kommunen, och bemyndigandet är lokalt begränsat till behövliga krav av tekniskt slag som gäller avfallshanteringen. Bemyndigandet att utfärda kommunala avfallshanteringsföreskrifter är därmed exakt och noggrant avgränsat. Förteckningen över föreskrifter är uttömmande så som grundlagsutskottet förutsätter (GrUU 38/1998 rd, GrUU 11/1999 rd och GrUU 12/2005 rd).

Rätt att få uppgifter

Med stöd av 122 § i den föreslagna avfallslagen har tillsynsmyndigheten rätt att få av avfallsinnehavaren eller någon annan aktör inom avfallshanteringen eller av den som är skyldig att städa upp ett nedskräpat område de uppgifter som behövs för tillsynen över efterlevnaden av lagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen. Rätten att få uppgifter på dessa grunder riktar sig också till den som tillverkar eller importerar en produkt och till andra som släpper ut en produkt på marknaden. Rätten att få uppgifter gäller behövliga uppgifter om tillverkningen av produkten och om de ämnen som används vid tillverkningen samt om de produkter som tillverkas eller importeras eller annars släpps ut på marknaden. Enligt 1 mom. 3 punkten sträcker sig rätten också till sådana för tillsynen behövliga uppgifter av andra myndigheter som annars omfattas av tystnadsplikt.

Paragrafen om rätt att få uppgifter har formulerats med hänsyn till grundlagsutskottets tidigare ställningstaganden. I bestämmelsen har rätten att få uppgifter avgränsats så att ändamålen anges tydligt, och den gäller endast uppgifter som är nödvändiga för bestämmelsens syfte (GrUU 37/2005).

Uppgifter som anförtros kommunerna

Både de allmänna grunderna för kommunal förvaltning och de uppgifter som anförtros kommunerna bestäms enligt 121 § i grundlagen genom lag. I 3 kap. i den föreslagna avfallslagen föreskrivs det om de kommunala myndigheter som avses i denna lag, och särskilt i 5, 8, 9 och 10 kap. föreskrivs det om kommunernas uppgifter. Dessa uppgifter har redan med stöd av den tidigare avfallslagen skötts av kommunerna. I den föreslagna lagens 100 § föreskrivs det att anmälan om yrkesmässig avfallsinsamling för anteckning i avfallshanteringsregistret ska göras till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Dessutom tar kommunerna emot de anmälningar av avfallstransportörer som anges i 39 § 2 mom. i den föreslagna avfallslagen och antecknar uppgifterna om dem i det register över avfallstransporter som förs i enlighet med 143 §.

Dessa uppgifter som kommunerna ska sköta är inte i egentlig mening nya, utan det är fråga om att sättet att sköta en uppgift som kommunen redan med stöd av de nuvarande bestämmelserna har hand om förändras. Kommunerna övervakar yrkesmässig avfallsinsamling redan med stöd av den nuvarande avfallslagen, och till den del det inte är fråga om insamling av farligt avfall har de kom-

munala miljövårdsmyndigheterna redan hittills ansvarat för behandlingen av miljötillstånd för verksamheten. Den administrativa behandlingen av yrkesmässig avfallsinsamlingsverksamhet och tillsynen över den utifrån anmälningar förtydligar lagtolkningen och lättar upp kommunernas arbetsbörda. De register över avfallstransport som kommunerna redan för kan utnyttjas som register som avses i 143 § i den föreslagna lagen.

Delegering av offentliga förvaltningsuppgifter

I 5 kap. i den föreslagna avfallslagen finns det bestämmelser om den avfallshantering som kommunen ansvarar för att ordna. Enligt den föreslagna lagen ska kommunen bl.a. ordna hanteringen av avfall från boende samt avfall från offentlig serviceverksamhet och avfall från vissa andra verksamheter (32, 33 och 35 §), fatta beslut om systemet för avfallstransport (37 §), ha hand om ordnandet av avfallsrådgivning, (93 §), anta den taxa för avfallsavgifter som ska följas i kommunen, påföra och debitera de enskilda avfallsavgifterna (79, 81 §) samt godkänna de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna (91—92 §). De uppgifter som kommunen ska sköta enligt den föreslagna avfallslagen bildar en omfattande helhet av offentliga förvaltningsuppgifter. Sådana uppgifter bland dem som innebär utövning av offentlig makt och hänför sig till individens rättigheter, skyldigheter och intressen är t.ex. kommunens beslut om kommunala avfallshanteringsföreskrifter och avfallstaxan samt påförande av avfallsavgiften. Utövning av offentlig makt ingår också i den kommunala miljövårdsmyndighetens alla uppgifter, dvs. tillsynsuppgifter och uppgiften att ha hand om anmälningarna till avfallshanteringsregistret.

Kommunen kan enligt den föreslagna informativa bestämmelsen i 26 § 1 mom. ordna avfallshanteringsuppgifterna så som anges i kommunallagen. I bestämmelsen utrycks sätten för ordnandet genom en upprepning av de i kommunallagen föreskrivna sätten. Avsikten med detta är att förtydliga avfallslagens praktiska tillämpning.

Enligt det föreslagna 43 § 1 mom. kan kommunen överföra mottagningen, transporten och behandlingen av avfall, faktureringen av avfallsavgifter enligt 82 §, skötseln av avfallsrådgivning enligt 93 § 1 mom. och uppgifter med direkt anknytning till dem som inte innebär utövning av offentlig makt på ett bolag som bildats särskilt för detta ändamål och som kommunen äger tillsammans med andra kommuner. Kommunen ansvarar också i detta fall för att de överförda serviceuppgifterna inom avfallshanteringen blir skötta i enlighet med den föreslagna avfallslagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Förteckningen i bestämmelsen över de offentliga förvaltningsuppgifter som kommunen kan överföra är uttömmande.

Regleringen i 43 § i den föreslagna avfallslagen måste bedömas med avseende på 124 § i grundlagen. Enligt den kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Kommunen kan sköta uppgifter för ordnande av avfallshanteringen tillsammans med andra kommuner utifrån de samarbetsformer som fastställs i kommunallagen. Den allmänt hållna regleringen i kommunallagen uppfyller ändå inte till alla delar de begränsningar och förutsättningar som 124 § i grundlagen fastställer för överföring av offentliga förvaltningsuppgifter. Genom bestämmelsen i den föreslagna 43 § möjliggörs det att centrala serviceuppgifter inom avfallshanteringen överförs på ett bolag som ägs och kontrolleras av kommuner. Praktiken har utvisat att kommunerna kan uppnå funktionell och ekonomisk nytta när de ordnar serviceuppgifterna inom avfallshanteringen via bolag som bildats för detta ändamål och som de äger och förvaltar gemensamt. Genom den föreslagna bestämmelsen begränsas de uppgifter som överförs på bolag till operativ avfallshantering där utövning av offentlig makt inte ingår. Dessutom kan den uppgiftshelhet som avses i bestämmelsen överföras enbart på kommunägda bolag.

Den grundläggande karaktären hos de skyldigheter som hänför sig till kommunens ordnande av avfallshantering är operativ, och vid skötseln av dem utövas inte offentlig makt. Detta hindrar emellertid inte att den kommunala avfallshanteringen anses vara en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen (GrUU 36/2009, 16/2009, 3/2009, 1/2008, 6/2008, 8/2008 rd). Den kommunala avfallshanteringens funktionsduglighet inverkar direkt på bl.a. tillgodoseendet av den grundläggande rättigheten i fråga om miljön, vilket för sin del talar för att överföringen av avfallshanteringsuppgifter på ett bolag granskas ur grundlagsperspektiv.

Utgångspunkten i den föreslagna 43 § är att det inte i sig är ändamålsenligt att betrakta fullgörandet av en enskild operativ skyldighet, t.ex. återvinning av ett visst slag av specialavfall eller transport av avfall, som en offentlig förvaltningsuppgift. En snävare tolkning av grundlagen skulle försvåra det praktiska ordnandet av avfallshanteringen i kommunerna. Om utförandet av en enskild serviceuppgift betraktades som en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen skulle det med utgångspunkt i de riktlinjer som grundlagsutskottet dragit upp (GrUU 3/2009) leda också till att t.ex. avfallstransportörerna handlar under tjänsteansvar.

Den helhet som består av flera operativa avfallshanteringsuppgifter är däremot enligt den uppfattning som anammats i propositionen i en annan ställning med avseende på 124 § i grundlagen än enskilda uppgifter som är lösryckta ur ett sammanhang. Helheten innefattar logistisk samordning av de olika uppgifterna och upphandling av de operativa tjänster som är nödvändiga för skötseln av dem. Skötseln av uppgiftshelheten inverkar redan i betydande utsträckning på kostnaderna för och kvaliteten på de kommunala avfallshanteringstjänsterna, och därigenom på tillgodoseendet av den grundläggande rättigheten i fråga om miljön och uppnåendet av jämlikhet för medborgarna. Därför är det befogat att anse att den helhet som bildas av de uppgifter som avses i bestämmelsen är en offentlig förvaltningsuppgift som avses i grundlagen och om vars överföring från kommunens myndighetsorganisation till en fristående aktör som formellt är privaträttslig det bör bestämmas i lag.

Enligt den föreslagna bestämmelsen är de uppgifter som överföringen omfattar genomförande av avfallshantering (mottagning, transport, återvinning, bortskaffande) och skötsel av anknytande nödvändig administration. Det enda undantaget från detta är avfallsrådgivning, som enligt 93 § i den föreslagna lagen är en skyldighet som kommunen ska ha hand om i likhet med vad som bestäms i den nuvarande avfallslagen och som enligt förslaget ska vara möjlig att överföra på ett kommunägt bolag. Avfallsrådgivningen går ut på att avfallsinnehavarna får råd om bl.a. hur de ska gå till väga för att trygga en adekvat hantering av de avfallspartier som de har i sin besittning. Dessutom får enskilda medborgare och företag via avfallsrådgivningen handledning i hur de kan minska avfallsmängden och i övrigt praktiskt genomföra prioriteringsordningen för avfallshantering. Avfallsrådgivningstjänsten innefattar inte avgöranden som rör individens rättigheter, skyldigheter eller intressen, därför är det inte fråga om utövning av offentlig makt (GrUU 11/2006 rd). Avfallsrådgivningen kan emellertid anses komplettera myndigheternas allmänna skyldighet att ge råd om vilken det föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen, det talar för att avfallsrådgivningen i sig anses vara en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Överföring av avfallsrådgivningsuppgifter på ett kommunägt bolag under de förutsättningar som anges i den föreslagna 43 § står dock i samklang med 124 § i grundlagen.

Det är väsentligt för tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning att personalen vid det kommunägda bolag som uppgifterna överförs på handlar under tjänsteansvar med stöd av 43 § 3 mom. i lagförslaget. På personalen tillämpas dessutom de allmänna förvaltningslagarna i enlighet med det som bestäms i dem (jfr GrUU 3/2009 rd). Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis är det inte längre nödvändigt att med anledning av 124 § i grundlagen ta in hänvisningar av sistnämnda typ i lag, eftersom de allmänna förvaltningslagarna med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition av myndighet eller enskildas

skyldighet att ge språklig service tillämpas också på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd). Bestämmelsen har dock föreslagits ingå i avfallslagen av praktiska skäl och för förtydligande av saken.

Systemet för avfallstransport och fattande av beslut om det

I den föreslagna avfallslagen bibehålls i likhet med vad som är fallet enligt den gällande avfallslagen kommunens möjlighet att välja mellan två olika system för avfallstransport (35—37 §). I utgångsfallet ordnar kommunen avfallstransporten själv (36 §, kommunalt anordnad avfallstransport). Då beställer kommunen i praktiken utgående från konkurrensutsättning avfallstransport av privata företagare för varje bostadsfastighet i kommunen. Ett avtalsförhållande uppstår mellan kommunen och transportföretagarna. Alternativt kan kommunen fatta beslut om att gå in för avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar (37 §). I detta system ska varje fastighetsinnehavare själv upphandla transporttjänsten hos ett företag. Avtal om avfallstransporten ingås då mellan enskilda fastighetsinnehavare och transportföretagare. Om kraven som ställs på fastighetsvis avfallstransport föreskrivs i 35 § 2 mom. Kraven avses gälla båda transportsystemen. Kommunen ansvarar för att transporten av sådant avfall som avses i det föreslagna 32 § 1 mom. ordnas i enlighet med antingen 36 eller 37 § (35 § 1 mom.).

Hur väl avfallstransporterna fungerar inverkar bl.a. på hur den i avfallshanteringssammanhang centrala principen om förorenarens ansvar genomförs och den grundläggande rättighet i fråga om miljön som följer av 20 § i grundlagen tillgodoses. I den föreslagna lagen föreskrivs det om de förutsättningar på basis av vilka kommunen kan besluta att gå in för avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar (37 § 1 mom.). Enligt det föreslagna 37 § 3 mom. är kommunen skyldig att övervaka verkställandet av beslutet om transportsystem och uppfyllandet av förutsättningarna för det. Om förutsättningarna inte uppfylls, ska kommunen ompröva saken och fatta ett nytt beslut i saken. Tillsynen över avfallstransporter främjas genom lagens 39 och 44 §.

Kommunens behörighet att besluta vilket av de två transportsystemen som ska väljas kan granskas med avseende på 80 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Väsentligt för fastighetsinnehavarna är i båda systemen att de är skyldiga att delta i ordnandet av avfallshantering genom att överlämna det avfall som uppkommit på fastigheten till kommunal avfallshantering. Överlämnandet sker beroende på transportsystemet till en avfallstransportör som antingen är beställd av kommunen (kommunalt anordnad transport) eller har upphandlats själv (transport som fastighetsinnehavaren ordnar). Reglering enligt vilken fastighetsinnehavaren inte har någon lagstadgad skyldighet att upphandla transport skulle leda till lagstridig avfallsbehandling och äventyra uppfyllandet av lagens bestämmelser, vilket står i strid med den grundläggande rättigheten i fråga om miljön. Bestämmelser om grunderna för fastighetsinnehavarnas rättigheter och skyldigheter finns i lagen, men kommunen beslutar delvis om sätten för det praktiska ordnandet av dessa rättigheter och skyldigheter. Den föreslagna avfallslagens bestämmelser om förutsättningarna för fattande av beslut om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar och om tillsynen över systemet leder till att systemen ur grundlagsperspektiv närmar sig varandra.

De villkor för transportsystemet som kommunen fastställer kan vara problematiska med avseende på 80 § 1 mom. i grundlagen. Kommunala föreskrifter kan också anses begränsa avtalsfriheten. Därför insnävas kommunens behörighet att föreskriva om transportvillkoren betydligt i förhållande till den gällande lagen. Enligt förslaget kan kommunen i sitt beslut om transportsystemet bestämma bara om typen av och beskaffenheten hos det avfall som transporteras och avgränsa det område som beslutet gäller.

Med beaktande av de omständigheter som nämns ovan är den föreslagna regleringen av systemet för avfallstransport inte problematisk med avseende på 80 § i grundlagen.

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

De straffrättsliga bestämmelserna har placerats i den föreslagna avfallslagens 15 kap. Avsikten har varit att skrivningen i fråga om de straffbara gärningarna ska grunda sig på den straffrättsliga legalitetsprincipen enligt 8 § i grundlagen så att det utifrån bestämmelsens formulering går att förutse om någon handling eller försummelse är straffbar (GrUU 17/2006 rd). I den föreslagna avfallslagen är påföljden vid gärningar som föreskrivs vara straffbara enbart bötesstraff. I fråga om allvarligare gärningsformer ska strafflagen tillämpas.

Övergångsbestämmelser

Enligt 152 § i den föreslagna avfallslagen ska producentsammanslutningar inom ett år från lagens ikraftträdande och producenter inom två år från ikraftträdandet göra en ansökan enligt 101 § om godkännande för anteckning i producentregistret. I 152 § i den föreslagna avfallslagen föreslås också bli föreskrivet att om en verksamhet när denna lag träder i kraft är antecknad i det avfallsregister som avses i 1993 års avfallslag, ska verksamhetsutövaren senast inom tre år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i det avfallshanteringsregister som anges i 142 §.

Enligt en övergångsbestämmelse som föreslås i miljöskyddslagen ska verksamhetsutövaren i fråga om befintlig verksamhet göra en ansökan hos tillståndsmyndigheten om godkännande av säkerhet enligt 43 a § i en situation där tillstånd för en väsentlig ändring av verksamheten söks även i övrigt eller tillståndet måste ändras med stöd av 55 eller 58 § i miljöskyddslagen. Tillståndsmyndigheten ska fatta beslut i ärendet och fastställa en tidsfrist för ställande av säkerhet.

Avfallslagens och miljöskyddslagens ovannämnda föreslagna bestämmelser måste bedömas särskilt utgående från principen om förtroendeskydd och den bestämmelse om grundläggande rättighet i fråga om miljön som finns i 20 § i grundlagen. Med avseende på bestämmelsen om grundläggande rättighet i fråga om miljön är skyldigheterna motiverade med hänsyn till bestämmelsernas syfte i fråga om miljöskyddet och ordnandet av avfallshantering. Med avseende på förtroendeskyddet har det i bestämmelserna reserverats tillräckliga och skäliga tidsfrister eller andra övergångsarrangemang för fullgörandet av skyldigheter. De föreslagna övergångsbestämmelserna kan inte anses vara problematiska från grundlagssynpunkt.

Med stöd av vad som anförts ovan kan förslaget till ny avfallslag och det i propositionen ingående förslaget till ändring av miljöskyddslagen samt de andra lagändringar som ingår i propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av de statsförfattningsrättsliga synpunkter som hänför sig till propositionen anser regeringen det dock vara önskvärt att ett utlåtande om propositionen begärs av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Avfallslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förebygga den fara och skada för hälsan och miljön som avfall och avfallshantering orsakar samt minska avfallets mängd och skadlighet, främja ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, säkerställa en fungerande avfallshantering och förhindra nedskräpning.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på avfall, avfallshantering och nedskräpning samt på produkter och verksamheter som ger upphov till avfall.

Denna lag tillämpas på

1) fartygsgenererat avfall som avses i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) så snart fartyget har avlämnat avfallet i land,

2) avfall som uppkommit vid en oljeskada eller fartygskemikalieolycka som avses i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) så snart nödvändiga bekämpningsåtgärder för att begränsa skadan och samla upp oljan eller andra skadliga ämnen har genomförts.

Bestämmelser om hindrande av sådan förorening av miljön som orsakas av avfall finns dessutom i miljöskyddslagen (86/2000) och bestämmelser om förebyggande av sanitära olägenheter som orsakas av avfall dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994).

3 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på följande slag av avfall:

1) utsläpp till luft,

2) koldioxid som avskilts och transporterats för geologisk lagring eller lagrats geologiskt, till den del bestämmelser om den finns någon annanstans i lag, eller på geologisk lagring av koldioxid, om den totala mängd som avses bli lagrad underskrider 100 000 ton och syftet med lagringen är forskning, utveckling eller provning av nya produkter och processer,

3) avloppsvatten till den del bestämmelser om avloppsvatten finns någon annanstans i lag,

4) avfall från explosiva varor som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), kärnavfall som avses i kärnenergilagen (990/1987) och radioaktivt avfall som avses i strålskyddslagen (592/1991),

5) icke-förorenade muddermassor i fråga om åtgärder som kräver tillstånd enligt vattenlagen (264/1961) eller anmälan enligt 12 kap. 16 § i den nämnda lagen,

6) animaliska biprodukter till den del det finns bestämmelser om dem i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 *(biproduktförordningen)*, inbegripet stallgödsel och bearbetade produkter som omfattas av biproduktförordningen; lagen tillämpas emellertid på biprodukter och därav framställda produkter som är avsedda

för förbränning, deponering på avstjälpningsplatser eller användning vid biologiska behandlingsanläggningar,

7) förorenad jord som inte lösgjorts från berggrunden eller marken.

Bestämmelserna i 11 kap. och 118—121 § tillämpas inte på avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial och används inom jord- och skogsbruket för annat än energiproduktion, och inte heller på vegetabiliskt avfall från jord- och skogsbruk som består av det nämnda materialet och som används inom energiproduktion.

4 §

Tillämpning inom försvarsmakten

Denna lag tillämpas inte på verksamhet inom försvarsmakten som är sådan att tillämpning av lagen på den skulle äventyra rikets säkerhet eller försörjningsberedskap. Lagen tillämpas inte heller på produkter som är avsedda särskilt för militärt bruk eller produkter som hänför sig till bevakning av rikets centrala säkerhetsintressen. Närmare bestämmelser om de verksamheter och produkter som lagen eller en del av bestämmelserna i den inte tillämpas på får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Definition av avfall

I denna lag avses med *avfall* ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera.

Ett ämne eller föremål är inte avfall utan en biprodukt, om det uppkommer genom en produktionsprocess vars huvudsyfte inte är att producera ämnet eller föremålet, och

1) det är säkerställt att ämnet eller föremålet kommer att fortsätta att användas,

2) ämnet eller föremålet kan användas direkt i befintligt skick eller efter att på sin höjd ha genomgått sådan bearbetning som är normal i industriell praxis,

3) ämnet eller föremålet produceras som en integrerad del i en produktionsprocess, samt

4) ämnet eller föremålet uppfyller produktkraven samt miljö- och hälsoskyddskraven för den användning som planeras och användningen enligt en helhetsbedömning inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön.

Närmare bestämmelser om de i 2 mom. angivna förutsättningarna för klassificering som biprodukt, specificerade för olika biprodukter, får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det specifikt med tanke på olika avfallsslag utfärdas närmare bestämmelser om att ett ämne eller ett föremål inte längre är att betrakta som avfall, om

1) ämnet eller föremålet har genomgått ett återvinningsförfarande,

2) ämnet eller föremålet har ett ändamål för vilket det allmänt används,

3) det finns en marknad för eller efterfrågan på ämnet eller föremålet,

4) ämnet eller föremålet uppfyller de tekniska kraven för användningsändamålet och motsvarar de bestämmelser som tillämpas på motsvarande produkter, och

5) användningen inte medför fara eller skada för hälsan eller miljön, enligt en helhetsbedömning.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser också om tillåtna koncentrationer och lösligheter av tillåtna skadliga ämnen i ett ämne eller föremål som avses i 4 mom., tekniska krav som gäller användning av ämnet eller föremålet och andra motsvarande omständigheter.

6 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

1) *farligt avfall* avfall som är brandfarligt eller explosivt, smittfarligt, annars hälsofarligt, miljöfarligt eller har någon motsvarande egenskap *(farlig egenskap),*

2) *kommunalt avfall* avfall som uppkommer i stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och vid annat boende, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, samt annat till sin beskaffenhet jämför-

bart avfall som uppkommer i förvaltnings-, service- och näringsverksamhet,

3) *blandat kommunalt avfall* kommunalt avfall som återstår när fraktioner specificerade enligt avfallsslag har sorterats ut på den plats där avfallet uppkommit,

4) *avfallsproducent* var och en vars verksamhet ger upphov till avfall och var och en som genom förbehandling, blandning eller annan verksamhet ändrar avfallets egenskaper eller sammansättning,

5) *avfallsinnehavare* avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller någon annan som är i besittning av avfallet,

6) *fastighetsinnehavare* var och en som äger eller innehar arrenderätten till en fastighet,

7) *avfallstransportör* var och en som ansvarar för transport av avfall,

8) *avfallsmäklare* var och en som yrkesmässigt köper eller säljer avfall eller förmedlar avfall eller avfallshanteringstjänster för någon annans räkning, inbegripet mäklare som inte kommer i fysisk besittning av avfallet,

9) *avfallshantering* insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall, inbegripet kontroll och uppföljning av sådan verksamhet och efterbehandling av platser för bortskaffande av avfall, samt verksamhet som mäklare,

10) *insamling av avfall* uppsamling av avfall, inbegripet försortering och tillfällig lagring av avfallet, till en mottagningsplats som ordnats av en fastighetsinnehavare, kommun, producent, distributör eller någon annan för egen behandling eller vidare transport till behandling,

11) *minskning av avfallets mängd och skadlighet* verksamhet som äger rum innan produkten blivit avfall och som främjar återanvändning av produkten, förlänger dess användningstid eller på något annat sätt förebygger uppkomsten av avfall eller som minskar mängden av skadliga ämnen i produkten eller skadlig miljö- och hälsopåverkan hos det avfall som uppkommer,

12) *återanvändning* användning av produkter eller delar av dem på nytt i samma syfte som de ursprungligen var avsedda för,

13) *förberedelse för återanvändning* verksamhet som utgör kontroll, rengöring eller reparation av avfall och genom vilken kasserade produkter eller delar av dem bereds för att användas på nytt utan någon annan förbehandling,

14) *materialåtervinning* verksamhet där avfall återvinns i form av material; med materialåtervinning avses inte energiåtervinning eller upparbetning av avfall till bränsle eller material för markfyllning,

15) *återvinning av avfall* verksamhet vars främsta resultat är att avfallet utnyttjas vid produktionsanläggningar eller någon annanstans i samhället genom att det ersätter ämnen eller föremål som i annat fall skulle ha använts för detta syfte, inbegripet beredning av avfallet för ett sådant syfte,

16) *bortskaffande av avfall* deponering av avfall på en avstjälpningsplats, förbränning utan energiutvinning eller någon annan med dessa jämförbar verksamhet som inte är återvinning, även om verksamheten sekundärt leder till återvinning av materialet eller energin i avfallet, inbegripet beredning för bortskaffande,

17) *behandling av avfall* återvinning eller bortskaffande av avfall, inbegripet beredning för återvinning eller bortskaffande,

18) *distributör* en yrkesmässig säljare eller någon annan som bjuder ut en produkt till användaren,

19) *internationell avfallstransport* sådan transport av avfall som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall, nedan *avfallstransportförordningen,* när transporten sker från Finland till ett annat land eller från ett annat land till Finland och när avfall transporteras via Finland.

Det som i denna lag föreskrivs om kommuner gäller också den samkommun som avses i 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen (829/2009) och andra samkommuner i den utsträckning som de har getts uppgifter som i denna lag eller med stöd av den föreskrivs för kommunerna.

Genom förordning av statsrådet får det dels utfärdas närmare bestämmelser om de egenskaper enligt 1 mom. 1 punkten på basis av vilka avfall ska betraktas som farligt avfall, dels föreskrivas om klassificeringen av avfall

som farligt avfall respektive annat avfall. Närmare bestämmelser om vilka förfaranden som är återvinning som avses i 1 mom. 15 punkten och vilka som är bortskaffande som avses i 1 mom. 16 punkten får också utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Avvikelse från klassificering som farligt avfall

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i enskilda fall på ansökan av avfallsinnehavaren eller på eget initiativ besluta att

1) avfall som i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 6 § 3 mom. har klassificerats som farligt avfall inte är farligt avfall, om avfallsinnehavaren på ett tillförlitligt sätt visar att avfallet inte har en enda farlig egenskap och att detta inte är en följd av utspädning,

2) även annat avfall än sådant som klassificeras som farligt avfall i den nämnda förordningen är farligt avfall, om det har någon farlig egenskap.

Beslut som avses i 1 mom. fattas av regionförvaltningsverket, om det är fråga om miljötillståndspliktig verksamhet som faller inom regionförvaltningsverkets behörighet. Ärendet kan då behandlas som ett led i ett anhängigt miljötillståndsärende.

En kopia av beslutet ska sändas för kännedom till andra berörda tillstånds- och tillsynsmyndigheter. En kopia ska i uppföljningssyfte ges in också till Finlands miljöcentral, som halvårsvis ska sända ett sammandrag över besluten till miljöministeriet.

2 kap.

Allmänna skyldigheter och principer

8 §

Allmän skyldighet att iaktta prioriteringsordningen

I all verksamhet ska följande *prioriteringsordning* iakttas: I första hand ska mängden av och skadligheten hos det avfall som verksamheten ger upphov till minskas. Om avfall emellertid uppkommer, ska avfallsinnehavaren i första hand förbereda avfallet för återanvändning och i andra hand materialåtervinna det. Är materialåtervinning inte möjlig, ska avfallsinnehavaren återvinna avfallet på något annat sätt, exempelvis som energi. Om avfallet inte kan återvinnas, ska det bortskaffas.

Det är möjligt att avvika från prioriteringsordningen, om detta är motiverat med hänsyn till de verkningar som produkten och avfallet har under sin livscykel. Vid avvikelser ska man i första hand ta hänsyn till möjligheten att uppnå det resultat som är bäst med avseende på lagens syfte. Dessutom ska man beakta den försiktighets- och aktsamhetsprincip som tillämpas inom miljöskyddet samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att iaktta prioriteringsordningen.

Närmare bestämmelser om prioriteringsordningen och om avvikelser från den som kan gälla skyldigheten att förbereda avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall, återvinna avfall i form av energi eller på annat sätt eller bortskaffa avfall får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får bestämmelser om de kvantitativa mål och skyldigheter som gäller minskning av avfallets mängd och skadlighet, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning samt om tidsfristerna för uppnående av målen och fullgörande av skyldigheterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Målen och skyldigheterna kan skilja sig åt för de olika avfallsslagens del.

9 §

Omsorgsplikt för dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem

För att de mål som nämns i denna lag ska nås ska den som tillverkar en produkt se till, i den mån det är möjligt, att

1) råvaror används sparsamt vid tillverkningen och att avfall, material som utvunnits ur avfall eller begagnade produkter eller delar av dem används som råvaror,

2) användningen av råvaror som innehåller miljö- och hälsoskadliga ämnen undviks vid

tillverkningen och mindre skadliga råvaror används i stället,

3) produktionsmetoden väljs på ett sådant sätt att så litet avfall som möjligt uppkommer vid tillverkningen och avfallet är så oskadligt som möjligt för hälsan och miljön,

4) produkten inte förpackas onödigtvis,

5) produkten är hållbar och kan repareras eller återanvändas och kan materialåtervinnas när den blivit avfall samt att produkten och användningen av den ger upphov till så litet avfall som möjligt,

6) produkten när den blivit avfall inte orsakar fara eller skada för hälsan eller miljön och inte heller nedskräpning eller avsevärd skada eller svårighet för avfallshanteringen.

Den som tillverkar en produkt ska efter behov se till att

1) produkten är försedd med märkningar som klargör dess egenskaper och underlättar användningen, återanvändningen, avfallshanteringen och riktandet av producentansvaret eller att produkten förses med upplysningar om dessa omständigheter,

2) användarna av produkten informeras om produktmärkningarna och deras betydelse samt om återanvändnings- och avfallshanteringsarrangemangen,

3) aktörerna inom avfallshanteringen ges behövliga upplysningar om återanvändning, demontering och materialåtervinning av produkten eller dess delar och om var i produkten farliga ämnen och delar finns.

För att de mål som nämns i denna lag ska nås ska den som släpper ut en produkt på marknaden och distributören i den mån det är möjligt försäkra sig om att produkten uppfyller kraven enligt 1 mom. 4—6 punkten och att produkten märks samt att det informeras och ges upplysningar om den i enlighet med 2 mom.

10 §

Förordningar av statsrådet om produkter

Närmare bestämmelser om följande i 9 § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 2 mom. föreskrivna produktions- och produktkrav som riktar sig till dem som tillverkar produkter, släpper ut dem på marknaden och distribuerar dem får utfärdas genom förordning av statsrådet:

1) märkning av produkten eller informering eller givande av upplysningar med anknytning därtill,

2) förbud mot, begränsning av eller villkor för tillverkning, utsläppande på marknaden, utförsel eller användning av produkten, om det när produkten tillverkas, används eller kasseras uppkommer avfall som har konstaterats eller som på goda grunder kan förväntas medföra någon avsevärd olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen eller fara eller skada för hälsan eller miljön,

3) möjligheterna att återvinna och återanvända produkten och nödvändiga skyldigheter som gäller detta,

4) lämnande till myndigheterna av sådana upplysningar om verksamheten eller produkten eller det avfall som produkten ger upphov till som är nödvändiga för tillsynen,

5) förhindrande av sådan nedskräpning som produkten ger upphov till,

6) andra liknande krav som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens relevanta rättsakter och gäller verksamhet, produkter eller avfall och tillsyn över efterlevnaden av dem samt den därtill anknytande skyldigheten att lämna information.

11 §

Främjande av iakttagandet av prioriteringsordningen

Myndigheter och offentligrättsliga inrättningar och samfund ska i sin egen verksamhet i den mån det är möjligt använda produkter som är hållbara och kan repareras, återanvändas eller materialåtervinnas eller har tillverkats av återvunna råvaror samt anlita tjänster där det uppkommer så litet avfall som möjligt och avfallet är så oskadligt som möjligt.

12 §

Skyldighet att känna till avfallet och lämna information

Den som bedriver produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt ska

känna till det avfall som uppkommer inom produktionen eller som produkten ger upphov till, avfallets miljö- och hälsopåverkan samt avfallshanteringen och möjligheterna att utveckla produktionen eller produkten så att avfallets mängd och skadlighet minskar.

Avfallsinnehavaren ska känna till avfallets ursprung, mängd, typ, beskaffenhet och andra sådana egenskaper hos avfallet som är av betydelse för avfallshanteringen samt avfallets och avfallshanteringens miljö- och hälsopåverkan och vid behov lämna övriga aktörer inom avfallshanteringen information om dessa.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) avfallsinnehavarens skyldighet att följa och kontrollera avfallets och avfallsbehandlingens miljö- och hälsopåverkan,

2) lämnandet av information om avfallet och avfallets behandling till den tidigare avfallsinnehavaren eller avfallsbehandlaren,

3) andra motsvarande åtgärder för fullgörandet av skyldigheterna enligt 2 mom.

13 §

Förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar

Avfall får inte överges eller behandlas på ett okontrollerat sätt.

Avfallet och avfallshanteringen får inte orsaka hälsan eller miljön någon fara eller skada, medföra nedskräpning, försvaga den allmänna säkerheten eller leda till någon annan därmed jämförbar kränkning av allmänna eller enskilda intressen. När avfall samlas in och transporteras och när behandlingsanläggningar eller behandlingsplatser för avfall placeras, byggs och drivs samt vid den efterbehandling som följer på driften ska särskild omsorg ägnas åt att avfallshanteringen inte medför utsläpp som innebär risk för förorening av miljön, inbegripet buller och lukt eller minskad trivsel. Verksamheten, anläggningen eller platsen ska dessutom passa in i miljön och landskapet.

Principen vid avfallshantering är att bästa tillgängliga teknik används och bästa miljöpraxis iakttas.

14 §

Förordningar av statsrådet för förebyggande av den fara och skada som avfall och avfallshantering orsakar

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) krav i fråga om insamling, transport, förpackning och märkning av avfall,

2) krav eller begränsningar i fråga om det avfall som tas emot till behandlingsanläggningar och behandlingsplatser eller förbud mot att föra avfall till behandlingsanläggningar och behandlingsplatser,

3) drift och underhåll av behandlingsanläggningar och behandlingsplatser, förutsättningarna för placering av dem och åtgärder som ska vidtas efter det att verksamheten vid dem har upphört,

4) behandlingsanläggningarnas och behandlingsplatsernas konstruktion,

5) krav i fråga om beskaffenheten hos det avfall som uppkommer vid behandlingen samt användningen och hanteringen av det,

6) andra motsvarande åtgärder för fullgörandet av skyldigheterna enligt 13 § 2 mom.

15 §

Skyldighet att hålla avfall åtskilt

Avfall vars typ och beskaffenhet skiljer sig åt ska samlas in och vid avfallshanteringen hållas åtskilt i den omfattning som är tekniskt och ekonomiskt möjlig och behövs för att förebygga fara eller skada för hälsan eller miljön, iaktta den prioriteringsordning som anges i 8 § 1 mom. eller ordna avfallshanteringen på behörigt sätt.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om

1) kraven på att hålla avfall åtskilt och förutsättningarna för att blanda avfall av olika typ och beskaffenhet,

2) separat insamling av avfall, där kraven kan skilja sig åt mellan olika områden med hänsyn till områdets befolkningstäthet, mängden avfall som uppkommer och återvinningsmöjligheterna samt de miljökonsekvenser och kostnader som ordnandet av separat insamling ger upphov till.

16 §

Skyldighet att förpacka och märka farligt avfall

Farligt avfall ska förpackas och märkas, och behövliga upplysningar om det ska ges i alla skeden av avfallshanteringen så att avfallstransporterna och avfallets egenskaper kan följas från den plats där avfallet har uppkommit till återvinning eller bortskaffande av avfallet.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller inte hushåll.

Närmare bestämmelser om förpackning och märkning av farligt avfall samt om de upplysningar om farligt avfall som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Förbud mot uppblandning av farligt avfall

Farligt avfall får inte spädas ut eller blandas upp på något annat sätt med avfall av annan typ eller beskaffenhet eller med andra ämnen. Undantag från uppblandningsförbudet kan göras, om blandning behövs för behandling av avfallet och miljötillstånd har beviljats för verksamheten i enlighet med miljöskyddslagen. Avfallsslagen ska separeras, om farligt avfall har blandats upp i strid med förbudet och separering är nödvändig för att hindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada och tekniskt möjlig att genomföra utan att oskäliga kostnader uppstår.

Närmare bestämmelser om verkställande av förbudet mot uppblandning av farligt avfall får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Förbud mot förbränning av avfall på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon

Förbränning av avfall är förbjuden på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon. Bestämmelser om förbränning på fartyg av avfall som fartygets ordinarie drift gett upphov till finns i miljöskyddslagen för sjöfarten.

19 §

Självförsörjningsprincip och närhetsprincip

När de myndigheter som avses i denna lag planerar och styr avfallshanteringen ska målet för dem vara att det i landet finns tillräckliga och mot behovet svarande möjligheter att återvinna eller bortskaffa blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna och att bortskaffa annat avfall *(självförsörjningsprincip).* När möjligheterna bedöms ska hänsyn tas till avfallshanteringens prioriteringsordning och till geografiska förhållanden och behovet av särskild behandling av vissa slag av avfall.

Avfallsinnehavaren ska se till att avfall som avses i 1 mom. förs för behandling till någon av de närmast belägna för ändamålet lämpliga anläggningarna *(närhetsprincip).*

När kommunen och andra aktörer inom avfallshanteringen ordnar avfallshanteringen ska de beakta bestämmelserna i 1 mom.

20 §

Principen om förorenarens ansvar

Den ursprungliga avfallsproducenten eller den nuvarande eller tidigare avfallsinnehavaren svarar för kostnaderna för avfallshanteringen *(principen om förorenarens ansvar).*

21 §

Täckande av kostnaderna för bortskaffande

Kostnaderna för bortskaffande av avfall och avgiften för det ska inkludera kostnaderna för inrättande, drift, nedläggning och efterbehandling av anläggningen eller platsen för bortskaffande och kostnaderna för den säkerhet som avses i 43 a § i miljöskyddslagen samt andra därmed jämförbara kostnader. Avgiften för bortskaffande av avfall på en avstjälpningsplats ska inkludera de beräknade kostnaderna för efterbehandling under minst 30 år.

3 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

22 §

Statliga myndigheter

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet som avses i denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska inom sitt verksamhetsområde styra och främja skötseln av de uppgifter som avses i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Finlands miljöcentral är den behöriga myndighet som avses i avfallstransportförordningen och ansvarar för samarbetet med andra behöriga myndigheter vid övervakning av internationella avfallstransporter. Finlands miljöcentral är också kontaktorgan enligt avfallstransportförordningen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska i egenskap av riksomfattande myndighet styra och främja skötseln av de uppgifter gällande producentansvar som avses i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska inom sitt ansvarsområde styra förebyggandet av de olägenheter för hälsan som avfall orsakar.

23 §

Kommunal avfallshanteringsmyndighet

De myndighetsuppgifter inom avfallshanteringen som kommunen svarar för enligt denna lag ska skötas av ett organ som avses i kommunallagen (365/1995) och som kommunen utser *(kommunal avfallshanteringsmyndighet).*

Om kommunen har överfört en serviceuppgift med anknytning till ordnandet av den kommunala avfallshanteringen till ett kommunägt bolag i enlighet med 43 §, är den kommunala avfallshanteringsmyndigheten i enlighet med kommunallagen ett gemensamt organ för kommunerna i samarbetsområdet eller en av dessa kommuner bildad samkommun.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten får delegera behörighet som avses i denna lag till en tjänsteinnehavare så som anges i kommunallagen. På en tjänsteinnehavare till vilken behörighet har delegerats tillämpas det som föreskrivs om den myndighet som annars sköter dessa uppgifter och om överklagande av dess beslut.

24 §

Allmänna tillsynsmyndigheter

Allmänna tillsynsmyndigheter enligt denna lag är närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndighet som avses i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/1986). De har tillsyn över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den följs.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten får delegera behörighet som avses i denna lag till en tjänsteinnehavare så som anges i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning. På tjänsteinnehavaren tillämpas det som föreskrivs om den myndighet som annars sköter dessa uppgifter och om överklagande av dess beslut. Behörighet kan emellertid inte delegeras till en tjänsteinnehavare i ett ärende som innefattar utövning av förvaltningstvång.

25 §

Övriga tillsynsmyndigheter

Finlands miljöcentral har tillsyn över att bestämmelserna om internationella avfallstransporter följs.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har i egenskap av riksomfattande myndighet i producentansvarsfrågor tillsyn över att bestämmelserna om producentansvar och om retursystem för dryckesförpackningar följs.

Säkerhetsteknikcentralen övervakar att kraven i fråga om produkter, produktegenskaper och märkningar följs så som anges närmare i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 10 §.

Tullverket har inom sitt ansvarsområde tillsyn över att de bestämmelser om dryckesförpackningar enligt 68 § som ingår i denna lag eller utfärdats med stöd av den följs. I samarbete med Finlands miljöcentral övervakar tullverket också internationella avfallstransporter.

26 §

Ordnande av myndighetsuppgifter i kommunen

En kommun kan så som anges i kommunallagen ordna den kommunala avfallshanteringsmyndighetens uppgifter

1) genom att sköta verksamheten själv,

2) genom avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner,

3) genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten.

Det som i 1 mom. 2 punkten bestäms om kommuner tillämpas även på samkommuner som sköter sådan verksamhet som avses i denna lag.

27 §

Expertmyndigheter och sakkunniginrättningar

Statliga myndigheter och forskningsinstitut kan fungera som expertmyndigheter eller sakkunniginrättningar enligt denna lag genom att ge utlåtanden och utföra undersökningar och utredningar för de myndigheter som anges i denna lag. Närmare bestämmelser om expertmyndigheter och sakkunniginrättningar och om deras uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Ansvaret för att ordna avfallshantering

28 §

Ordnande av avfallshantering

Avfallsinnehavaren ska ordna avfallshanteringen, om inte något annat bestäms i detta kapitel eller i 5 eller 6 kap.

Fastighetsinnehavaren ska ordna avfallshanteringen, om avfallsinnehavaren inte fullgör sin skyldighet eller inte anträffas och om fastighetsinnehavaren har tillåtit den avfallsgenererande verksamheten på fastigheten eller tillåtit att avfall förs till fastigheten.

29 §

Överlämnande av avfall

Avfall får överlämnas endast

1) till en mottagare som med stöd av ett i 11 kap. avsett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret eller en i det nämnda kapitlet avsedd anteckning i det nämnda registret har rätt att ta emot sådant avfall, eller

2) till en mottagare som med stöd av ett miljötillstånd enligt miljöskyddslagen eller en registrering i datasystemet för miljövårdsinformation i enlighet med nämnda lag har rätt att ta emot sådant avfall.

Avfall får överlämnas också till en mottagare av vilken ett godkännande, en anteckning, ett miljötillstånd eller en registrering som avses i 1 mom. inte krävs, om mottagaren har tillräcklig sakkunskap samt ekonomisk och teknisk beredskap att ordna avfallshanteringen.

30 §

När ansvaret för att ordna avfallshantering upphör och övergår

Avfallsinnehavarens ansvar för att ordna avfallshanteringen upphör och ansvaret övergår till den nya innehavaren, när avfallet överlämnas till en mottagare som avses i 29 §. Ansvaret övergår inte till en transportör som transporterar avfall för någon annans räkning.

Om avfallet i strid med 29 § har överlämnats till någon annan än en mottagare som avses i den nämnda paragrafen, ansvarar både den nya och den föregående avfallsinnehavaren för att avfallshanteringen ordnas.

31 §

Transport av avfall

Avfallstransportören ska föra avfallet till en plats som avfallsinnehavaren eller en myndighet har anvisat. Tas avfallet inte emot, ska transportören återbörda avfallet till den som överlämnat det. Den som överlämnat avfallet är skyldig att ta det tillbaka.

5 kap.

Kommunalt anordnad avfallshantering

32 §

Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering

Kommunen ska ordna hanteringen av följande slag av avfall som inte är farligt avfall:

1) avfall från stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och annat boende, inbegripet slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar,

2) kommunalt avfall från hälsovårds- och socialtjänster samt utbildningsverksamhet,

3) kommunalt avfall från statens, kommuners, församlingars och andra offentligrättsliga samfunds samt offentligrättsliga föreningars förvaltning och servicefunktioner, när det inte utgör avfall som avses i 2 punkten,

4) sådant kommunalt avfall från affärslokaler som samlas in på fastigheten tillsammans med avfall enligt 1—3 punkten,

5) annat kommunalt avfall som samlas in tillsammans med avfall enligt 1—4 punkten inom ramen för ett områdesvist sopsugsystem eller något motsvarande insamlingssystem.

Kommunen ska dessutom ordna mottagningen och behandlingen av farligt avfall från boende. Kommunen är ansvarig för att ordna mottagningen och behandlingen av farligt avfall från jord- och skogsbruket, om det inte är fråga om oskäliga avfallsmängder.

Kommunens skyldighet enligt 1 och 2 mom. gäller inte avfall som i enlighet med 6 eller 7 kap. förs till avfallshantering som producenten eller distributören ordnar.

Närmare bestämmelser om vad det avfall som avses i 1 mom. inbegriper får utfärdas genom förordning av statsrådet.

33 §

Kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand

Kommunen ska ordna hanteringen av annat avfall än det som avses i 32 §, om avfallsinnehavaren begär det på grund av bristande utbud av andra tjänster och avfallet till sin beskaffenhet och mängd lämpar sig för transport eller behandling i kommunens avfallshanteringssystem. Är det fråga om en avfallshanteringstjänst som behövs kontinuerligt och regelbundet, ska kommunen ingå avtal med avfallsinnehavaren. Avtalet får gälla högst fem år i sänder.

34 §

Kvalitetskrav för kommunala avfallshanteringstjänster

Kommunen ska vid ordnande av avfallshantering se till att

1) fastighetsvis avfallstransport står till förfogande efter behov,

2) det finns tillräckligt med områdesvisa mottagningsplatser för farligt avfall och annat avfall och att mottagningsplatserna är lättillgängliga för avfallsproducenterna,

3) det finns tillräckligt mångsidiga avfallshanteringstjänster av annat slag, inbegripet möjligheter till separat insamling av avfall som är förenliga med prioriteringsordningen,

4) avfallsinsamlingen och avfallstransporten ordnas och dimensioneras så att de motsvarar avfallets mängd och beskaffenhet så väl som möjligt,

5) det ges tillräcklig information om arrangemangen för avfallstransport och områdesvis mottagning av avfall och att informationen ges tillräckligt ofta.

Närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser som avses i 1 mom. 2 punkten och det ordnande och den dimensionering av insamlingen och transporten som avses i

4 punkten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Ordnande av fastighetsvis avfallstransport

Kommunen ansvarar för att transporten av avfall som avses i 32 § 1 mom. ordnas i enlighet med antingen 36 eller 37 § från en mottagningsplats som fastighetsinnehavaren ordnat *(fastighetsvis avfallstransport).* Kommunen kan dessutom sörja för ordnandet av fastighetsvis transport av separat insamlat förpackningsavfall som uppkommit inom verksamhet som avses i 32 § 1 mom. till avfallshantering som producenten har ordnat.

Fastighetsvis avfallstransport ska ordnas så att avfallstransporttjänster tillhandahålls tillförlitligt samt på skäliga och icke-diskriminerande villkor. De kommunala avfallshanteringsföreskrifterna ska iakttas vid avfallstransporten. Avfallet ska föras till en mottagnings- eller behandlingsplats som kommunen anvisar.

Kommunen kan besluta att fastighetsvis avfallstransport inte ordnas i ett område där kommunikationerna är bevärliga, avfallsinnehavarna är få eller mängden avfall som behöver transporteras är liten, om inte transporten ska anses vara nödvändig av miljö- eller hälsoskäl på nytt.

36 §

Kommunalt anordnad avfallstransport

Kommunen ska ordna fastighetsvis avfallstransport, om inte något annat följer av 37 eller 41 § *(kommunalt anordnad avfallstransport).*

Vid kommunalt anordnad avfallstransport får bara kommunen eller en avfallstransportör som handlar för kommunens räkning åta sig att transportera avfallet.

När kommunen upphandlar avfallstransporttjänster ska den iaktta lagen om offentlig upphandling (348/2007). Vid upphandlingen ska det dras försorg om att området för tjänsterna och tjänsternas varaktighet fastställs samt de olika upphandlingarna samordnas tidsmässigt med beaktande av principerna i 2 § i den nämnda lagen.

Kommunen ska på begäran ge fastighetsinnehavarna information om mängden av avfall, specificerat enligt avfallsslag, som transporterats från fastigheten och om leveransplatsen.

37 §

Avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar

Kommunen kan besluta att fastighetsvis avfallstransport ordnas i kommunen eller en del av kommunen så att fastighetsinnehavaren avtalar om den med en avfallstransportör *(avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar),* om

1) det på det område som är föremål för beslutet tillhandahålls avfallstransporttjänster tillförlitligt samt på villkor som är skäliga och icke-diskriminerande,

2) den avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar inte försvagar avfallshanteringens allmänna funktion och inte ökar faran eller skadan för hälsan eller miljön jämfört med kommunalt anordnad avfallstransport,

3) beslutets verkningar bedöms vara positiva som helhet, särskilt med beaktande av konsekvenserna för hushållen och för företagens och myndigheternas verksamhet.

Kommunen kan besluta att avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar ska gälla avfall av en viss typ eller beskaffenhet.

Kommunen ska följa och övervaka verkställandet av det beslut som avses i 1 mom. och uppfyllandet av förutsättningarna för det samt vid behov på nytt behandla ärendet gällande avfallstransport.

38 §

Kommunalt beslutsfattande som gäller fastighetsvis avfallstransport

Innan kommunen fattar beslut som avses i 35 § 3 mom. eller 37 § eller ändrar sådana beslut ska den ge alla på vars förhållanden besluten har en betydande inverkan möjlighet att få uppgifter och uttala sin åsikt. Bestäm-

melser om givande av möjligheter till inflytande finns i 41 § i förvaltningslagen. Kommunen ska informera kommuninvånarna allmänt om ovan avsedda beslut och publicera besluten i ett datanät.

39 §

Uppgifter om fastighetsvis avfallstransport

Avfallstransportören ska vid behov ge till fastighetsinnehavaren eller kommunen för påseende ett i 98 § avsett gällande utdrag ur avfallshanteringsregistret eller annars visa att verksamheten har godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret i enlighet med 96 §.

Avfallstransportören ska kvartalsvis lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om vilka fastigheter avfall har avhämtats på samt om antalet sopkärlstömningar fastighetsvis och per avfallstyp. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten kan godkänna att uppgifterna lämnas årligen, om det inte är nödvändigt för uppföljning av verksamheten att de lämnas kvartalsvis. Transportören ska årligen dessutom ge in ett enligt avfallstyp specificerat sammandrag över mängden av avfall som samlats in på fastigheterna och över leveransplatserna. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska utan dröjsmål anteckna de i 2 mom. avsedda uppgifterna i det register som anges i 143 §.

40 §

Mottagningsplats för avfall på en fastighet

Fastighetsinnehavaren ska ordna en mottagningsplats för insamling av avfall som omfattas av fastighetsvis avfallstransport. Mottagningsplatsen kan ordnas gemensamt med en annan eller flera andra fastigheter.

41 §

Överlämnande av avfall till fastighetsvis avfallstransport eller till en områdesvis mottagningsplats

Fastighetsinnehavaren eller någon annan avfallsinnehavare ska överlämna avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna till den fastighetsvisa avfallstransport som ordnats i området eller till en områdesvis mottagningsplats som kommunen har ordnat.

Avfallsinnehavaren kan trots det som föreskrivs i 1 mom. ordna transporten av sådant avfall som på grund av sin exceptionella storlek eller stora mängd eller någon annan egenskap inte lämpar sig för transport inom ramen för sedvanlig fastighetsvis avfallstransport, om transporten har godkänts i de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna eller i kommunala miljöskyddsföreskrifter som har utfärdats med stöd av 19 § i miljöskyddslagen. Avfallsinnehavaren kan under motsvarande förutsättningar behandla avfallet själv på sin fastighet, om behandlingen är småskalig.

Fastighetsinnehavaren kan trots det som föreskrivs i 1 mom. ordna transporten av separat insamlat förpackningsavfall, om förpackningsavfallet inte transporteras inom ramen för fastighetsvis avfallstransport. Avfallet ska föras till avfallshantering som producenten ordnar. Vid transporten ska i övrigt tillämpas det som i denna lag bestäms om fastighetsvis avfallstransport.

42 §

Undantag från skyldigheten att överlämna avfall till kommunalt anordnad avfallshantering

Kommunen kan på ansökan av avfallsinnehavaren besluta att hanteringen av avfall som avses i 32 § 1 mom. 2 eller 3 punkten med avvikelse från vad som bestäms i 40 § 1 mom. får ordnas i enlighet med 4 kap., om en på detta sätt ordnad avfallstransport är befogad för ordnande av fastighetens övriga avfallshantering och för att prioriteringsordningen ska iakttas på ett bättre sätt och om

den inte medför någon fara eller skada för miljön eller hälsan. Beslutet fattas för en viss tid och högst för en tid av fem år.

Avfallsinnehavaren ska årligen lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten om typen och mängden av avfall som uppkommit i verksamheten samt om leveransplatserna och behandlingssättet.

43 §

Överföring av kommunens serviceuppgifter inom avfallshanteringen till ett kommunägt bolag

Kommunen kan besluta att överföra den för kommunen i denna lag föreskrivna mottagningen, transporten och behandlingen av avfall, faktureringen av avfallsavgifter enligt 82 § och skötseln av avfallsrådgivning enligt 93 § 1 mom. samt till dessa omedelbart anknytande administrativa uppgifter som inte omfattar utövning av offentlig makt till ett bolag som bildats för detta ändamål och som kommunen äger tillsammans med andra kommuner. Kommunen ansvarar för att de överförda serviceuppgifterna inom avfallshanteringen blir skötta i enlighet med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personalen vid det kommunägda bolaget när den sköter offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 1 mom. Bolaget ska iaktta lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), förvaltningslagen och språklagen (423/2003). Bestämmelser om skadeståndsansvaret finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om tjänsteupphandling finns i lagen om offentlig upphandling.

44 §

Bokföring över avfallshanteringstjänster och transportörens skyldighet att lämna uppgifter

Om kommunen eller ett bolag som avses i 43 § sköter annan avfallshantering utöver den som kommunen i detta kapitel åläggs att ordna, ska den specificeras i bokföringen och för varje räkenskapsperiod ska över den utarbetas separata kalkyler som beskriver verksamhetens ekonomiska resultat. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i kalkyler får utfärdas genom förordning av statsrådet.

När de kalkyler som avses i 1 mom. utarbetas ska det som i bokföringslagen (1336/1997) föreskrivs om bokslut iakttas i tillämpliga delar. Revisorerna ska granska kalkylerna som ett led i kommunens eller bolagets lagstadgade revision. Kalkylerna ska fogas till kommunens eller bolagets bokslut. De ska offentliggöras och vara tillgängliga i ett datanät.

När avfall som innehåller både sådant avfall som avses i 32 eller 33 § och annat avfall transporteras till behandling som kommunen eller ett kommunägt bolag svarar för ska avfallstransportören ge mottagaren tillräckligt specificerade uppgifter om avfallets ursprung för upprättande av den bokföring och den separata kalkyl som avses i 1 mom.

45 §

Avfallstransportörens bokföring i vissa fall

Om kommunen i enlighet med 80 § 2 mom. tar ut avfallsavgift för avfallsbehandling hos en avfallstransportör som avses i 37 §, ska transportören föra bok över de avfallsavgifter som tagits ut hos kunderna för avfallsbehandlingen och på begäran ge uppgifterna om dem till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten för påseende.

6 kap.

Producentansvar

46 §

Producentens ansvar för avfallshanteringen och kostnaderna för den

Producenten ska ordna avfallshanteringen för de i 48 § angivna produkter som han släpper ut på marknaden och stå för kostnaderna för den, om inte något annat bestäms

nedan. Producentens skyldighet gäller kasserade produkter som överlämnas till en mottagningsplats eller till transport som avses i 49 § eller 56 §.

Producentens skyldighet enligt 1 mom. gäller produkter som producenten släpper ut på marknaden i Finland och en sådan andel av andra motsvarande produkter som kan anses vara skälig med hänsyn till producentens marknadsandel, oberoende av tidpunkten då produkterna släppts ut på marknaden.

47 §

Förbud mot att försvåra avfallshantering som producenten ordnat

Andra än producenter får ordna avfallshantering av produkter som omfattas av producentansvaret eller tillhandahålla fastighetsinnehavare eller andra avfallsinnehavare tjänster med anknytning till den bara, om detta inte försvårar fullgörandet av de avfallshanteringsskyldigheter som producenten har.

Trots det som bestäms i 1 mom. får andra än producenter tillhandahålla tjänster med anknytning till återanvändning av produkter eller förberedelse för återanvändning.

Kommunen kan, som ett led i avfallshantering som den ordnar enligt 5 kap., komplettera transporten och mottagningen av kasserade produkter till den del som producenten inte ordnar sådan själv. Kommunen ska föra de kasserade produkter som den har tagit emot till avfallshantering som producenten har ordnat.

48 §

Produkter och producenter som omfattas av producentansvaret

Producentansvaret omfattar följande produkter, oberoende av försäljningssättet, och producenter som yrkesmässigt släpper ut dem på marknaden:

1) däck till motordrivna och andra fordon och anordningar, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar, importerar eller regummerar sådana däck eller den som importerar däckförsedda fordon eller anordningar,

2) personbilar, paketbilar och andra jämförbara fordon, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller importerar sådana fordon eller för in fordon i landet i den inhemska användarens namn,

3) elektriska och elektroniska produkter, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller importerar produkten eller försäljare som säljer produkter under eget varumärke,

4) batterier och ackumulatorer inklusive batterier och ackumulatorer som ingår i elektriska och elektroniska produkter, fordon eller andra produkter, beträffande vilka producenten anses vara den som släpper ut batterier eller ackumulatorer på marknaden,

5) tidningar, tidskrifter, kontorspapper och andra liknande pappersprodukter, beträffande vilka producenten anses vara den som tillverkar eller importerar papper som används för tillverkning av pappersprodukter eller den som importerar tryckta pappersprodukter,

6) förpackningar, beträffande vilka producenten anses vara den som förpackar produkter eller importerar förpackade produkter.

Bestämmelserna i detta kapitel, med undantag för 52 §, tillämpas inte på förpackningsproducenter vars omsättning underskrider 1 000 000 euro.

Närmare bestämmelser om vilka de produkter och producenter som avses i 1 mom. är får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar, i fall där produkterna skaffas från ett annat land eller förs ut ur landet genom elektronisk handel eller någon annan distansförsäljning.

49 §

Mottagning och transport av kasserade produkter

Producenten ska ordna mottagningsplatser för kasserade produkter så att produkterna kostnadsfritt och utan svårighet kan lämnas till en sådan mottagningsplats. När antalet mottagningsplatser som behövs fastställs områdesvis ska hänsyn tas till typen och den förväntade mängden av samt beskaffenheten

hos de kasserade produkter som lämnas till mottagningsplatserna och till den miljöpåverkan som mottagningen och transporten ger upphov till. Närmare bestämmelser om antalet mottagningsplatser får utfärdas genom förordning av statsrådet. Antalet kan skilja sig åt mellan olika produktgrupper och områden.

Med avvikelse från 1 mom. ska en producent av pappersprodukter ordna kostnadsfri transport av kasserade pappersprodukter som avses i 48 § 1 mom. 5 punkten från en mottagningsplats som fastighetsinnehavaren har ordnat, om fastigheten finns någon annanstans än i ett småhus- eller glesbygdsområde.

Producenten ska ordna kostnadsfri transport från den mottagningsplats där distributören av en produkt samlar in kasserade produkter i enlighet med 56 §.

50 §

Fastighetsinnehavarens skyldighet vid insamling av pappersprodukter

Fastighetsinnehavaren ska ordna en mottagningsplats för insamling av kasserade pappersprodukter som avses i 48 § 1 mom. 5 punkten, om fastigheten finns någon annanstans än i ett småhus- eller glesbygdsområde.

51 §

Producentens skyldighet att informera om mottagningen

Producenten ska informera om var mottagningsplatserna för kasserade produkter finns och om deras öppettider, de slag av avfall som tas emot där och annat som behövs för att mottagningen ska fungera. Producenten ska vid behov ordna informationsspridningen tillsammans med kommunen och andra aktörer inom avfallshanteringen.

Producenten ska årligen lämna Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland en sammanfattning av den information som producenten har spridit.

Närmare bestämmelser om producentens skyldigheter som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 §

Åtgärder för främjande av återanvändning

Producenten ska ordna mottagningen av kasserade produkter så att hela eller reparerbara produkter och delar av dem hålls åtskilda eller separeras efter behov och så att återanvändning av produkter och delar av dem främjas på annat sätt.

För att främja återanvändning ska producenten i den mån det är möjligt se till att produktinnehavarna och andra aktörer som ordnar avfallshanteringen av kasserade produkter får behövlig information om möjligheterna att återanvända produkter och delar av dem samt om demonteringen och om var i produkten farliga ämnen och delar finns.

53 §

Undantag från producentens kostnadsansvar i fråga om vissa produkter som används annanstans än i hushåll

Producenten står för kostnaderna för avfallshantering av elektriska och elektroniska produkter som används annanstans än i hushåll och har släppts ut på marknaden före den 13 augusti 2005 bara, om produkten ersätts med en motsvarande produkt eller med en produkt med samma användningsändamål. I annat fall står produktinnehavaren för kostnaderna för avfallshantering av produkter som har släppts ut på marknaden före nämnda datum. Producenten och produktinnehavaren kan komma överens om en annan fördelning av kostnaderna för avfallshantering oberoende av när produkten har släppts ut på marknaden.

Producenten och innehavaren av industribatterier och industriackumulatorer samt bilbatterier och bilackumulatorer avsedda för annat än privata fordon kan komma överens om en annan fördelning av kostnaderna för avfallshantering än den som anges i 46 § 1 mom.

54 §

Producentens bokförings- och uppgiftsskyldighet

Producenten ska föra bok enligt produktkategori över typen och mängden av samt beskaffenheten hos de produkter som producenten släppt ut på marknaden och de kasserade produkter som producenten tagit emot samt det avfall som dessa produkter gett upphov till, liksom även över de andra med dessa jämförbara omständigheter som behövs för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. I bokföringen ska dessutom vid behov efter leveransplats specificeras de produkter och det avfall som förts till återanvändning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning och bortskaffande. Bokföringen ska innehålla motsvarande uppgifter också om delar av sådana fordon som avses i 48 § 1 mom. 2 punkten och komponenter till sådana elektriska och elektroniska produkter som avses i 48 § 1 mom. 3 punkten och om det avfall som dessa gett upphov till samt om kasserade produkter och avfall som förts ut till ett annat land.

Producenten ska lämna Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ett sammandrag av de uppgifter som avses i 1 mom. kalenderårsvis eller oftare, om centralen bestämmer att det behövs för tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i bokföringen och lämnas till myndigheten och om tidpunkterna för inlämnande av uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

55 §

Producentens skyldighet att upplysa distributören om att producenten ingår i producentregistret

En producent som avses i 48 § 1 mom. ska vid leverans av produkter till distributörer upplysa dem om att producenten finns registrerad i det producentregister som avses i 142 §.

56 §

Distributörens mottagningsskyldighet

Den som distribuerar en produkt ska på sitt försäljningsställe kostnadsfritt ta emot följande kasserade produkter av innehavaren:

1) bärbara batterier och ackumulatorer; inget krav på inköp av en ny produkt får ställas som villkor för mottagningen,

2) elektriska och elektroniska produkter från hushåll och liknande produkter som ersätts med en motsvarande ny produkt,

3) däck till motordrivna och andra fordon och anordningar, om de till sin typ och mängd motsvarar de nya däck som köpts.

Distributören kan ordna en i 1 mom. 2 punkten avsedd mottagning någon annanstans än på försäljningsstället, om mottagningsplatsen är lika lättillgänglig för produktinnehavaren som försäljningsstället och om detta är ändamålsenligt med avseende på den transport som producenten ordnar.

Om en distributör av bilbatterier och bilackumulatorer avsedda för privata fordon tar emot motsvarande kasserade batterier och ackumulatorer, ska de tas emot kostnadsfritt och inget krav på inköp av en ny produkt får ställas.

Distributören ska samla ihop kasserade produkter i partier som är lämpliga för transport. Distributören får överlämna de kasserade produkterna bara till en transportör eller behandlare som handlar för producentens räkning. Distributören ska stå för kostnaderna för den mottagning som han ordnar.

57 §

Distributörens informationsskyldighet

Distributören ska på sitt försäljningsställe och i sin övriga marknadsföring informera om möjligheten att lämna in kasserade produkter till distributörens mottagning och ska också bära kostnaderna för informationen.

58 §

Inlämning av fordon för skrotning

En fordonsinnehavare ska lämna in ett fordon som är avsett att skrotas till en insamlare eller behandlare som handlar för producentens räkning.

59 §

Skrotningsintyg och slutlig avregistrering av fordon

En insamlare eller behandlare ska ge fordonets innehavare ett skrotningsintyg efter att ha kontrollerat innehavarens rätt att överlämna fordonet för skrotning. Insamlaren eller behandlaren ska underrätta Trafiksäkerhetsverket om skrotningen för att fordonet ska kunna avregistreras slutligt i fordonsregistret. För avregistreringen tar Trafiksäkerhetsverket hos producenten ut en avgift på vilken lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och det som föreskrivs med stöd av den tillämpas.

Närmare bestämmelser om avregistrering och skrotningsintyg får utfärdas genom förordning av statsrådet.

60 §

Ersättning för extrakostnader

Om det i ett skrotningsfärdigt fordon har tillsatts föremål eller ämnen som väsentligt försvårar återanvändningen eller avfallshanteringen, kan insamlaren eller behandlaren hos fordonets innehavare ta ut en ersättning som motsvarar extrakostnaderna för avfallshanteringen.

61 §

Säkerhet som producenter av elektriska och elektroniska produkter ska ställa

Producenter av elektriska och elektroniska produkter ska ställa sådan säkerhet till förmån för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland som täcker mottagning, transport och annan avfallshantering och till dessa anknuten information samt kostnaderna för främjande av återanvändning av produkter som producenten släpper ut på marknaden för att användas i hushåll. En producent som hör till en sådan producentsammanslutning som avses i 62 § behöver inte ställa säkerhet.

Godtagbara säkerheter är borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. En ytterligare förutsättning är att Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland får ta säkerheten i anspråk på begäran.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har rätt att ta säkerheten i anspråk, när producenten har konstaterats vara insolvent eller när producenten trots uppmaning har försummat att ordna avfallshanteringen. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland fördelar säkerheten i förhållande till marknadsandelen mellan sådana producenter och producentsammanslutningar som har godkänts för anteckning i det producentregister som avses i 142 § och som ordnar avfallshanteringen av de produkter som den som ställer säkerheten släpper ut på marknaden.

Närmare bestämmelser om uträkning av säkerhetsbeloppet och om tagande av säkerheten i anspråk får utfärdas genom förordning av statsrådet.

62 §

Bildande av producentsammanslutningar och överföring av producentansvaret

Producenter kan gemensamt bilda en sammanslutning med rättshandlingsförmåga *(producentsammanslutning)* för att fullgöra producenternas skyldigheter enligt detta kapitel. Endast producenter får höra till en producentsammanslutning. Producenter kan överföra sina producentansvarsskyldigheter bara på en producentsammanslutning som har godkänts för anteckning i det producentregister som avses i 142 §.

En producentsammanslutning ska på begäran av en ny producent åta sig att fullgöra

dennes skyldigheter, om producentens verksamhet ingår i producentsammanslutningens verksamhetsfält. De villkor som tillämpas på nya producenter ska vara opartiska och jämlika i förhållande till de villkor som tillämpas på övriga producenter inom producentsammanslutningen.

Förpackningsproducenter kan fullgöra sina producentansvarsskyldigheter i fråga om dryckesförpackningar också genom att ansluta sig till ett i 68 § avsett retursystem för dryckesförpackningar.

63 §

Producentsammanslutningars verksamhet

I en producentsammanslutning ska förpliktelserna fördelas rättvist mellan producenterna med avseende på verksamhetens art och omfattning och på så sätt att det inte uppstår handelshinder och snedvridning av konkurrensen.

Producentsammanslutningen ska föra en allmänt tillgänglig, uppdaterad förteckning över producenter som har överfört sitt producentansvar på den. I förteckningen antecknas medlemmens namn och FO-nummer. Förteckningen ska också vara tillgänglig i ett datanät.

64 §

Tryggande av producentsammanslutningars verksamhet

En producentsammanslutning ska ha tillräckliga ekonomiska resurser att organisera sin verksamhet på behörigt sätt och så att den oavbrutet kan ansvara i minst sex månader för de producentansvarsskyldigheter som överförts på den. För att visa detta ska producentsammanslutningen lämna Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland en redogörelse för sin solvens och en verksamhetsplan som gäller ordnandet av återanvändning och avfallshantering. Redogörelsen och planen ska lämnas årligen eller, om verksamheten förändras väsentligt, inom tre månader från förändringen.

Närmare bestämmelser om redogörelserna och planerna för visande av solvensen och tryggande av verksamheten samt om lämnandet av dem till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland får utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Samarbete mellan producenter och producentsammanslutningar

Producenter och producentsammanslutningar inom olika produktgrupper ska genom lämpliga gemensamma åtgärder se till att genomförandet av producentansvaret inte föranleder dubbla avgifter för producenter eller producentsammanslutningar inom någon annan produktgrupp i sådana fall då mottagning och annan avfallshantering av kasserade produkter ordnas i samarbete.

Statsrådet kan ålägga producenter och producentsammanslutningar inom en viss produktgrupp att samarbeta och besluta om krav för samarbetet, om det är nödvändigt för att undanröja eller förhindra uppkomsten av parallella återanvändnings- och avfallshanteringssystem som medför olägenhet för producentansvarssystemens allmänna funktion eller för produktinnehavarens möjligheter att lämna in kasserade produkter till återanvändning eller avfallshantering.

66 §

Producentsammanslutningars tjänsteupphandling

När en producentsammanslutning upphandlar tjänster som hänför sig till återanvändning av produkter och avfallshantering ska den på ett icke-diskriminerande sätt beakta andra ekonomiska aktörer och deras verksamhetsmöjligheter på marknaden så att handelshinder och snedvridning av konkurrensen undviks.

67 §

Bemyndigande att utfärda förordning för genomförande av Europeiska unionens rättsakter om producentansvar

För genomförande av Europeiska unionens rättsakter om producentansvar får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om

1) angivande i produktpriset av avfallshanteringskostnaderna för produkter som avses i detta kapitel,

2) undantag från producentens eller distributörens skyldighet att ta emot en kasserad produkt och om avvikande avfallshanteringsarrangemang som gäller den, om produkten är förorenad och på så sätt ger upphov till en hälso- eller säkerhetsrisk för personalen,

3) producenternas och producentsammanslutningarnas skyldighet att i sin tjänsteupphandling gynna aktörer som har tagit certifierade miljöledningssystem i bruk.

7 kap.

Dryckesförpackningar

68 §

Inrättande av och anslutning till retursystem för dryckesförpackningar

En producent av dryckesförpackningar som omfattas av producentansvaret med stöd av 48 § 1 mom. eller en i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar (1037/2004) avsedd accisskyldig kan som *ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar,* ensam eller tillsammans med andra producenter av dryckesförpackningar eller accisskyldiga inrätta ett pantbaserat retursystem för dryckesförpackningar. Producenter av dryckesförpackningar och accisskyldiga kan också ansluta sig till ett retursystem för dryckesförpackningar som tar emot medlemmar.

I ett retursystem för dryckesförpackningar ska förpliktelserna fördelas rättvist mellan producenterna och de accisskyldiga med avseende på verksamhetens art och omfattning och på så sätt att handelshinder och snedvridning av konkurrensen undviks. De villkor som tillämpas på nya medlemmar ska vara opartiska och jämlika i förhållande till de villkor som tillämpas på övriga medlemmar i retursystemet.

69 §

Skyldigheterna för dem som ansvarar för retursystem för dryckesförpackningar

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska ordna ett fungerande retursystem för dryckesförpackningar där mottagning samt återanvändning eller materialåtervinning av förpackningar ingår. Den ansvarige ska också sörja för att den pant som hör till systemet och vars storlek garanterar att systemet fungerar administreras samt sköta den information som hänför sig till verksamheten.

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska föra en allmänt tillgänglig uppdaterad förteckning över sina medlemmar. I förteckningen antecknas medlemmens namn och FO-nummer samt uppgift om beträffande vilka slag av dryckesförpackningar medlemmen har anslutit sig till retursystemet. Förteckningen ska också vara tillgänglig i ett datanät.

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska iaktta det som i 54 § bestäms om producentens bokförings- och uppgiftsskyldighet. På sådana retursystem för dryckesförpackningar som tar emot medlemmar tillämpas dessutom bestämmelserna i 64 § om tryggande av producentsammanslutningars verksamhet, bestämmelserna i 65 § om samarbete mellan producenter och producentsammanslutningar och bestämmelserna i 66 § om producentsammanslutningars tjänsteupphandling.

Närmare bestämmelser om pantens minimistorlek och den information som hänför sig till ett retursystems funktion samt om målen och skyldigheterna beträffande återanvändning och materialåtervinning av förpackningar som omfattas av ett retursystem får utfärdas genom förordning av statsrådet. Målen och skyldigheterna kan vara striktare än motsvarande mål och skyldigheter som gäller förpackningar i allmänhet.

70 §

Märkning av förpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar

Den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar ska sörja för att dryckesförpackningar som omfattas av retursystemet förses med en märkning med pantens storlek och med uppgiften att de omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar vars ansvarige godkänts i enlighet med 103 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan på ansökan bevilja undantag från märkningsskyldigheten, om de förpackade dryckerna inte överlåts till konsumenter eller om avsaknaden av märkningar inte försvårar returneringen av dryckesförpackningarna väsentligt.

71 §

Skyldighet att ta emot dryckesförpackningar

Den som distribuerar drycker som säljs i pantförsedda dryckesförpackningar som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar ska ta emot ett i förhållande till mängden saluhållna förpackade drycker skäligt antal tomma dryckesförpackningar som omfattas av samma retursystem och betala pant till dem som returnerar dryckesförpackningarna.

8 kap.

Nedskräpning

72 §

Nedskräpningsförbud

I miljön får inte avfall lämnas, maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges eller ämnen släppas ut så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet *(nedskräpningsförbud).*

73 §

Nedskräparens skyldighet att städa upp

Den som har skräpat ned ska avlägsna det nedskräpande föremålet eller ämnet ur miljön och städa upp det nedskräpade området även i övrigt.

74 §

Uppstädningsskyldighet i andra hand

Om det inte kan utredas vem som har skräpat ned eller om den som har skräpat ned inte anträffas eller försummar sin uppstädningsskyldighet övergår skyldigheten att städa upp på

1) väghållaren för en landsväg eller enskild väg och banhållaren eller hamninnehavaren i fråga om ett område som skräpats ned till följd av att vägen, banan eller hamnen använts,

2) innehavaren av ett för allmänt rekreationsbruk avsett område eller den som är ansvarig för en frilufts- eller snöskoterled i fråga om ett område som skräpats ned till följd av att området eller leden använts,

3) arrangören av en offentlig tillställning i fråga om det område som reserverats för tillställningen och ett område i dess omedelbara närhet som skräpats ned till följd av tillställningen, eller på innehavaren av området, om tillställningen arrangeras med hans samtycke och arrangören försummar sin uppstädningsskyldighet,

4) innehavaren av ett annat område än de som avses i 1—3 punkten i fråga om ett område för vilket det finns en gällande detaljplan,

5) innehavaren av ett annat område än de som anges i 1—4 punkten, om innehavaren visste eller borde ha vetat om den nedskräpande verksamheten eller tillställningen och om uppstädningen inte annars är oskälig för honom.

Om innehavaren av ett område som avses i 1 mom. 5 punkten försummar sin uppstädningsskyldighet eller inte är skyldig att städa upp enligt den nämnda punkten, är kommunen skyldig att städa upp.

75 §

Åläggande att städa upp

Den kommunala miljövårdsmyndigheten får ålägga den som ska städa upp att fullgöra sin uppstädningsskyldighet.

Om en kommun försummar sin uppstädningsskyldighet enligt 74 § 2 mom., får närings-, trafik- och miljöcentralen ålägga kommunen att städa upp området.

I 13 kap. föreskrivs om åläggande och om det vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande som kan förenas med åläggandet för den händelse att skyldigheten försummas.

76 §

Insamling av avfall för förhindrande av nedskräpning

Väghållaren för en landsväg eller enskild väg samt banhållaren eller hamninnehavaren, innehavaren av ett för allmänt rekreationsbruk avsett område, den som är ansvarig för en friluft- eller snöskoterled eller arrangören av en offentlig tillställning ska i syfte att förhindra nedskräpning ordna med tillräcklig avfallsinsamling och andra avfallshanteringstjänster på området.

77 §

Övriga bestämmelser om nedskräpning

Bestämmelser om tomtägarnas och kommunens skyldighet att hålla gator och vissa allmänna områden rena finns i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978). På vården av den byggda miljön tillämpas dessutom vad som föreskrivs om den i markanvändnings- och bygglagen (132/1999). På nedskräpning som orsakas av normal drift av fartyg tillämpas dessutom det som i miljöskyddslagen för sjöfarten bestäms om förhindrande av utsläpp från fartyg. Bestämmelser om flyttning av fordon finns dessutom i lagen om flyttning av fordon (828/2008). Bestämmelser om sanering av förorenad mark finns i miljöskyddslagen.

9 kap.

Avgifter för avfallshantering

78 §

Kommunal avfallsavgift

För avfallshantering som kommunen ordnar i enlighet med denna lag ska kommunen ta ut en avfallsavgift som täcker dess kostnader för att sköta uppgiften. Avgiften för bortskaffande av avfall ska täcka åtminstone de kostnader som avses i 21 §. Kommunen kan ta ut avfallsavgift också för avfallsrådgivning som kommunen är ansvarig för att ordna enligt 93 § 1 mom., för förande av det register som det föreskrivs om i 143 § och för täckande av kostnaderna för övriga motsvarande uppgifter med anknytning till ordnande av avfallshanteringen.

Avfallsavgiften ska motsvara den servicenivå som kommunen tillhandahåller och i den mån det är möjligt uppmuntra till minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till avfallshantering som följer prioriteringsordningen.

Den del av avfallsavgiften som täcker kostnaderna för i 1 mom. avsedd avfallsrådgivning, registerföring och övriga motsvarande uppgifter med anknytning till ordnande av avfallshanteringen kan tas ut i form av en separat grundavgift. Med grundavgiften kan täckas också kommunens kostnader för inrättande och underhåll av områdesvisa mottagningsplatser för farligt avfall och annat avfall.

Avfallsavgiften får inbringa högst en skälig avkastning på kapitalet.

79 §

Grunderna för kommunal avfallsavgift

Grunderna för den kommunala avfallsavgiften är avfallets typ, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Som grunder kan dessutom beaktas insamlings- och transportförhållandena på fastigheten och uppsamlingsområdet, användningen av kommunens sopkärl samt transportsträckan

när avfallet transporteras som enskild transport. Om avfallets mängd eller beskaffenhet svårligen kan utredas på ett tillförlitligt sätt eller om det behövs för förebyggande av olägenheter för miljön eller hälsan eller för ordnande av avfallshanteringen, kan också antalet personer som bor på fastigheten, fastighetens användningsändamål eller andra motsvarande omständigheter användas som grunder för avfallsavgiften.

Grunderna för grundavgiften är antalet personer som bor på fastigheten, fastighetens användningsändamål eller någon annan motsvarande omständighet. Grundavgiften kan bestämmas fastighets- eller hushållsvis.

I den avfallstaxa som kommunen antar finns utförligare bestämmelser om grunderna för avfallsavgiften. Kommunen ska informera allmänt om avfallstaxan på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Kommunen ska årligen också informera kommuninvånarna och andra som anlitar avfallshanteringstjänsterna om de influtna avfallsavgifterna och eventuella grundavgifterna samt om vad de influtna medlen har använts till. Informationen om avfallstaxan, de influtna avgifterna och vad medlen har använts till ska vara tillgänglig i ett datanät.

Bestämmelser om givande av möjligheter till inflytande vid behandlingen av ett ärende som gäller antagande av avfallstaxan finns i 41 § i förvaltningslagen.

80 §

Skyldighet att betala kommunal avfallsavgift

En fastighetsinnehavare eller någon annan avfallsinnehavare för vars del kommunen ordnar avfallshantering är skyldig att betala kommunal avfallsavgift.

Om kommunen ordnar behandlingen av avfallet men inte transporten, kan den hos avfallstransportören ta ut avfallsavgift för avfallsbehandlingen.

81 §

Påförande av kommunal avfallsavgift

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten påför avfallsavgiften i enlighet med den avfallstaxa som kommunen har antagit.

Om avfallsavgiften enligt avfallstaxan måste anses oskäligt stor eller liten med beaktande av avfallets mängd, servicenivån på den kommunalt anordnade avfallshanteringen och den behandling eller transport av avfallet som avfallsproducenten eller fastighetsinnehavaren ordnar i enlighet med 41 § 2 eller 3 mom., kan avgiften på ansökan av den avgiftsskyldige eller på initiativ av myndigheten påföras så att den avviker från avfallstaxan eller avgiften efterskänkas. Om avfallsavgiften påförs så att den avviker från avfallstaxan, ska avgiftsgrunderna vara objektiva och skäliga.

82 §

Avfallsfaktura och anmärkning mot kommunal avfallsavgift

Den avgiftsskyldige ska för betalning av den kommunala avfallsavgiften tillsändas en avfallsfaktura som upptar det belopp som ska betalas, förfallodagen, betalningsadressen, avgiftsgrunden tillräckligt noggrant specificerad, uppgift om dröjsmålspåföljder, anvisningar för framställande av anmärkning och den kommunala avfallshanteringsmyndighetens eller någon annan fakturerares kontaktuppgifter så att den avgiftsskyldige kan ta kontakt.

Den avgiftsskyldige har rätt att framställa anmärkning hos den kommunala avfallshanteringsmyndigheten inom 14 dagar från det att avfallsfakturan mottogs. Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten ska fatta ett beslut med anledning av anmärkningen och sända en ny avfallsfaktura till den avgiftsskyldige, om avgiften ändras.

83 §

Betalning och återbetalning av kommunal avfallsavgift

Avfallsavgiften betalas till kommunen eller till en av kommunen utsedd aktör som handlar för kommunens räkning.

Avfallsavgiften ska, även om den överklagas, betalas senast på den förfallodag som anges på avfallsfakturan eller på den nya faktura som sänts med anledning av en anmärkning. Betalas inte avfallsavgiften inom utsatt tid, ska det betalas ränta på det förfallna beloppet i enlighet med vad som i räntelagen (633/1982) föreskrivs om dröjsmålsränta.

Om avfallsavgiften avlyfts eller sänks med anledning av överklagande, ska kommunen betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte årlig ränta från betalningsdagen till återbetalningsdagen. Räntan bestäms med stöd av 12 § i räntelagen.

84 §

Tillämpning av bestämmelserna om kommunal avfallsavgift när det gäller kommunägda bolag

Bestämmelserna om kommunal avfallsavgift tillämpas också när kommunen har överfört serviceuppgifter inom avfallshanteringen till ett i 43 § avsett för ändamålet bildat bolag.

85 §

Avgift för transport som fastighetsinnehavaren ordnar

Avgifterna för avfallstransporter som ordnas av fastighetsinnehavaren ska vara objektiva och skäliga. Avgiftsgrunderna ska anges tydligt i det anbud som ges till fastighetsinnehavaren.

Till fastighetsinnehavaren ska det sändas en faktura över avfallstransporten som upptar det belopp som ska betalas, förfallodagen, betalningsadressen, avgiftsgrunden tillräckligt noggrant specificerad, uppgift om dröjsmålspåföljder, anvisningar för framställande av anmärkning och fakturerarens kontaktuppgifter så att fastighetsinnehavaren kan ta kontakt.

Om kommunen med stöd av 80 § 2 mom. tar ut avfallsavgift hos avfallstransportören för behandling av avfall, ska behandlingens respektive transportens andel specificeras i det anbud som transportören ger till fastighetsinnehavaren och i fakturan.

86 §

Fel och prisavdrag

Avfallsinnehavaren har rätt till prisavdrag, om sopkärlet inte töms eller avfallshanteringen annars inte ordnas på ett sätt som är förenligt med de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna eller avtalet, eller om avfallshanteringstjänsten är behäftad med något motsvarande fel.

Avfallsinnehavaren ska inom rimlig tid framställa anmärkning mot felet hos den som sköter faktureringen av tjänsten och kräva prisavdrag. Prisavdraget ska motsvara felets omfattning och varaktighet. Ett prisavdrag som medges med anledning av ett fel kan räknas av vid den följande faktureringen.

Bestämmelserna i denna paragraf får inte åsidosättas genom avtal till nackdel för fastighetsinnehavaren, om det är fråga om avfall från boende.

10 kap.

Planering och styrning

87 §

Riksomfattande avfallsplan

För att syftet med denna lag ska fyllas och verkställandet av bestämmelserna i denna lag ska främjas ska miljöministeriet bereda en riksomfattande avfallsplan som underställs statsrådet för godkännande. Planen ska innehålla en bedömning av nuläget för minskning av avfallets mängd och skadlighet samt för avfallshanteringen, målen för dessa och de åtgärder som behövs för att nå målen. Till planen ska det fogas en bedömning av dess effekter.

Den del av den riksomfattande avfallsplanen som gäller minskning av avfallets mängd och skadlighet kan göras upp i form av en separat plan.

Miljöministeriet ska utvärdera den riksomfattande avfallsplanens och den separata planens utfall och effekter åtminstone vart sjätte år och vid behov bereda en reviderad plan som underställs statsrådet för godkännande.

88 §

Regional avfallsplan

För att de mål som ställs upp i den riksomfattande avfallsplanen ska nås och verkställandet av de åtgärder som anges i den ska främjas ska närings-, trafik- och miljöcentralen, ensam eller tillsammans med en eller flera andra närings-, trafik- och miljöcentraler, bereda en regional avfallsplan för sitt verksamhetsområde. Planen kan också innehålla av de regionala förhållandena påkallade nödvändiga mål och åtgärder för att minska avfallets mängd och skadlighet och utveckla avfallshanteringen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utvärdera den regionala avfallsplanens utfall och effekter åtminstone vart sjätte år och vid behov utarbeta en reviderad plan.

89 §

Beredning av avfallsplaner

När den riksomfattande avfallsplanen eller en separat plan för minskning av avfallets mängd och skadlighet bereds ska de riksomfattande föreningar och stiftelser som avses i 134 § 2 punkten samt de myndigheter och aktörer vars ansvarsområde eller uppgifter den riksomfattande avfallsplanen eller den separata planen kan anknyta till på ett väsentligt sätt ges tillfälle att ta del av utkastet till plan och uttrycka sin åsikt om det skriftligen. Utkastet ska vara tillgängligt i ett datanät och en tillräcklig tid ska reserveras för framförandet av åsikter. Information om den godkända planen med tillhörande motivering och om hur de framförda åsikterna har blivit beaktade ska ges i elektronisk form.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska bereda den regionala avfallsplanen i växelverkan med kommunerna och andra myndigheter i regionen och med sådana verksamhetsutövare och i 134 § 2 punkten avsedda föreningar och stiftelser i regionen vars verksamhetsfält den regionala avfallsplanen kan anknyta till på ett väsentligt sätt och tillsätta en samarbetsgrupp för ändamålet. När den regionala avfallsplanen bereds ska landskapsförbundet ges tillfälle att yttra sig om utkastet till plan. Bestämmelser om deltagande i beredningen av en regional avfallsplan finns dessutom i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005).

Kommunen ska lämna närings-, trafik- och miljöcentralen och denna i sin tur miljöministeriet de uppgifter om avfall som uppkommer i kommunen, om ordnandet av och tillsynen över avfallshanteringen samt om utvecklingsmål beträffande dessa som behövs för att utarbeta den riksomfattande eller den regionala avfallsplanen.

90 §

Förordningar av statsrådet om avfallsplaner

Närmare bestämmelser om beredningen och utarbetandet av den riksomfattande avfallsplanen och de regionala avfallsplanerna och om deras innehåll samt om utvärderingen av planernas utfall och effekter och om översyn av planerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

91 §

Kommunala avfallshanteringsföreskrifter

Kommunen får utfärda för verkställigheten av denna lag behövliga allmänna föreskrifter som är påkallade av de lokala förhållandena och gäller kommunen eller någon del av den. Föreskrifter får utfärdas

1) om minskning av mängden av kommunalt avfall från verksamhet som avses i 32 § och sortering, förvaring, insamling, transport, återvinning och bortskaffande av

sådant avfall samt tekniska krav som gäller dessa funktioner,

2) för iakttagande av kraven i 13 § 1 och 2 mom. i fråga om de praktiska arrangemangen på fastigheter eller mottagningsplatser för avfall i samband med insamling, mottagning och transport av andra slag av avfall än det som avses i 1 punkten samt tekniska krav som gäller dessa funktioner,

3) om åtgärder för förhindrande av nedskräpning,

4) om skyldigheten att lämna uppgifter till den kommunala avfallshanteringsmyndigheten eller den kommunala miljövårdsmyndigheten om avfall som avses i 1 punkten eller om avfallstransporter som avses i 39 §.

De föreskrifter som utfärdas med stöd av 1 mom. 1 punkten kan gälla också kompostering eller någon annan motsvarande småskalig behandling på uppkomstplatsen av annat avfall än kommunalt avfall från sådan verksamhet som avses i 32 §, dock inte miljötillståndspliktig avfallsbehandling.

Den myndighet som anges i de kommunala avfallshanteringsföreskrifterna kan i enskilda fall bevilja undantag från iakttagandet av en avfallshanteringsföreskrift på de grunder som nämns i föreskriften.

92 §

Förfarande vid utfärdandet av kommunala avfallshanteringsföreskrifter

Innan kommunala avfallshanteringsföreskrifter utfärdas ska kommunen ge den berörda närings-, trafik- och miljöcentralen och vid behov andra myndigheter tillfälle att ge utlåtande. Bestämmelser om givande av möjligheter till inflytande vid behandlingen av ärendet finns i 41 § i förvaltningslagen.

Kommunen ska informera allmänt om avfallshanteringsföreskrifterna så som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Föreskrifterna ska vara tillgängliga i ett datanät. De ska dessutom sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen och till regionförvaltningsverket.

93 §

Avfallsrådgivning

I syfte att minska mängden och skadligheten i fråga om kommunalt avfall från verksamhet som avses i 32 § och genomföra avfallshanteringen på behörigt sätt ska kommunen ordna rådgivning, information och upplysning.

När en närings-, trafik- och miljöcentral sköter en uppgift enligt 3 § 2 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) ska den särskilt främja fullgörandet av den skyldighet att känna till avfallet som i 12 § 1 mom. åläggs dem som bedriver produktion samt produkttillverkare och importörer.

11 kap.

Godkännande för anteckning i avfallshanterings- och producentregistret samt anteckning i registret

94 §

Ansökan om godkännande av verksamhet för anteckning i avfallshanteringsregistret

En verksamhetsutövare ska göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten i fråga om

1) yrkesmässig transport av avfall,

2) verksamhet som avfallsmäklare.

Ansökan ska göras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde största delen av verksamheten bedrivs. Om ingen behörig myndighet kan anvisas på den nämnda grunden, görs ansökan hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde verksamhetsutövarens hemort finns.

Ansökan ska uppta de uppgifter om verksamhetsutövaren, verksamheten och verksamhetsområdet som är nödvändiga för behandling av ansökan. Dessutom ska ansökan innefatta en redogörelse för verksamhetsutövarens yrkesskicklighet. Närmare bestäm-

melser om innehållet i och behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

95 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

En verksamhet godkänns för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

1) verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och den bedrivs med yrkesskicklighet,

2) verksamheten bedrivs utan att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) den utrustning och materiel som används i verksamheten är tekniskt ändamålsenlig,

4) sökanden till förmån för närings-, trafik- och miljöcentralen ställer en tillräcklig säkerhet för att garantera behörig hantering av det avfall som ska transporteras eller förmedlas, om inte myndigheten beslutar att det med beaktande av verksamhetens omfattning och art är onödigt att säkerhet ställs.

Som säkerhet godkänns borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

96 §

Beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan obefogat dröjsmål fatta ett beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret. Verksamheten får inte inledas förrän närings-, trafik- och miljöcentralen har godkänt verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret. Ett beslut om godkännandet gäller tills vidare eller för en viss tid.

I beslutet kan meddelas villkor för uppfyllande av de i 95 § angivna förutsättningarna för godkännande, om bokföringen över avfall, om skyldigheten att ge myndigheterna upplysningar som behövs för tillsynen och i fråga om andra åtgärder som är nödvändiga för övervakning av verksamheten. Genom villkoren kan verksamheten vid behov begränsas så att den gäller endast avfall av en viss typ eller beskaffenhet. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anteckna i avfallshanteringsregistret de väsentliga uppgifter som ingår i ansökan och i beslutet. Om verksamheten bedrivs inom två eller flera närings-, trafik- och miljöcentralers verksamhetsområden, ska den myndighet som fattat beslutet sända en kopia av beslutet till dessa andra närings-, trafik- och miljöcentraler.

97 §

Ändring av beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Om en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret ändras väsentligt eller upphör, ska närings-, trafik- och miljöcentralen utan dröjsmål underrättas om saken och vid behov ska en ny ansökan göras. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anteckna de ändrade uppgifterna i avfallshanteringsregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande på motsvarande sätt.

Ett beslut om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret kan ändras på initiativ av den myndighet som fattat beslutet, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för godkännandet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades.

98 §

Utdrag ur avfallshanteringsregistret

Ett utdrag över de uppgifter som antecknats i avfallshanteringsregistret ska fogas till beslutet om godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret, liksom också uppgift om inom vilken tid utdraget ska kontrolleras. En transportör vars verksamhet har godkänts

för anteckning i registret ska medföra utdraget under transporten och på begäran visa upp det för tillsynsmyndigheterna och polisen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i utdraget får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till den som bedriver en verksamhet som godkänts för anteckning i avfallshanteringsregistret sända ett utdrag för kontroll under det kalenderår då det gått tre år sedan verksamheten godkändes för anteckning i avfallshanteringsregistret eller, om ändringar i verksamheten har skett, den senaste ändringen godkändes för anteckning i registret. Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål besvara begäran om kontroll av utdraget och meddela ändringar i uppgifterna.

99 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret, om

1) de i 95 § angivna förutsättningarna för godkännande inte längre kan uppfyllas genom att beslutet ändras i enlighet med 97 §,

2) verksamhetsutövaren har gett felaktiga uppgifter som inverkat väsentligt på förutsättningarna för godkännande, eller

3) bestämmelser eller beslutsvillkor trots en skriftlig anmärkning som en myndighet gett har överträtts upprepade gånger på ett sådant sätt att verksamheten orsakar betydande fara eller skada för hälsan eller miljön.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska besluta att ett godkännande för anteckning i avfallshanteringsregistret upphör att gälla, om verksamhetsutövaren inte besvarar den begäran om kontroll av utdraget som avses i 98 § 2 mom. Verksamhetsutövaren ska ges tillfälle att bli hörd innan godkännandet avförs ur avfallshanteringsregistret.

100 §

Anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret

Anmälan om yrkesmässig avfallsinsamling för anteckning i det avfallshanteringsregister som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten ska göras till miljövårdsmyndigheten i den kommun där insamlingen bedrivs. Anmälan ska göras i god tid innan insamlingen påbörjas.

Anmälan ska innehålla för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret nödvändiga uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten, såsom uppgifter om det avfall som avses bli insamlat, sopkärlen och var mottagningsplatserna ligger. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska underrätta anmälaren om anteckningen i avfallshanteringsregistret.

101 §

Ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret

Producenter som avses i 48 §, producentsammanslutningar som avses i 62 § och de ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar som avses i 68 § ska lämna in en ansökan om godkännande för anteckning i det producentregister som avses i 142 § 1 mom. 3 punkten till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland. Ansökan ska göras i god tid så att avfallshanteringen av kasserade produkter kan tryggas.

Sökanden och den verksamhet som sökanden bedriver ska specificeras i ansökan. Ansökan ska innehålla de uppgifter om mottagningen och informationen om denna, återanvändningen, återvinningen och den övriga avfallshanteringen av kasserade produkter som är nödvändiga för behandling av ansökan och för bedömning av om verksamheten är ändamålsenlig. Producenter av elektriska och elektroniska produkter som är avsedda för hushåll ska dessutom redogöra för den säkerhet som avses i 61 §. I de ansökningar som producentsammanslutningar och de ansvariga för retursystem för dryckesförpack-

ningar lämnar in ska behövliga uppgifter om avtal, stadgar och andra handlingar ges för att det ska kunna bedömas om verksamheten uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag och med stöd av den.

Närmare bestämmelser om innehållet i och behandlingen av ansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 §

Förutsättningar för godkännande för anteckning i producentregistret

Producenter, producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar godkänns för anteckning i producentregistret, om

1) verksamheten uppfyller kraven i denna lag och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) mottagningen av kasserade produkter eller mottagningen av dryckesförpackningar ordnas i enlighet med kraven i denna lag och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) de skyldigheter angående återanvändning och återvinning som föreskrivs i denna lag och med stöd av den iakttas vid återanvändningen av produkter och avfallshanteringen av kasserade produkter, och målen för återanvändning och återvinning beaktas i verksamheten.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. förutsätter godkännande för anteckning av producentsammanslutningen och de ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar i producentregistret att

1) producentsammanslutningen har bildats och fungerar i enlighet med 62 och 63 § och att retursystemet för dryckesförpackningar har inrättats och fungerar i enlighet med 68 och 69 §,

2) producentsammanslutningen eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar har gett in en godtagbar redogörelse och verksamhetsplan enligt 64 §.

En förutsättning för godkännande av producenter av elektriska och elektroniska produkter som är avsedda för hushåll är dessutom att det ställs säkerhet enligt 61 §.

103 §

Beslut om godkännande för anteckning i producentregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska utan obefogat dröjsmål fatta ett beslut med anledning av en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret. Det ska bestämmas att beslut om godkännande av producentsammanslutningar och ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar för anteckning i producentregistret gäller tills vidare eller för en viss tid, beroende på ärendets art. Ett beslut om godkännande av producenter gäller tills vidare.

I beslutet kan det meddelas villkor som behövs för uppfyllande av förutsättningarna för godkännande enligt 102 § och andra i denna lag eller med stöd av den föreskrivna krav samt för tillsyn över verksamheten. Genom beslutsvillkoren kan också nya ansvariga för retursystem för dryckesförpackningar meddelas mål för retursystemets funktion som med beaktande av verksamhetens art och omfattning blir successivt strängare, tills de mål som fastställts genom förordning av statsrådet gäller dem fullt ut.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna i producentregistret de väsentliga uppgifter som ingår i ansökan och i beslutet.

Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 §

Utdrag ur producentregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska ge den som ansvarar för ett retursystem för dryckesförpackningar och som godkänts för anteckning i producentregistret ett utdrag ur registret. Den ansvarige för retursystemet ska sända utdraget till dem som anslutit sig till systemet.

105 §

Anmälan av producenter eller medlemmar till producentregistret

En producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar som godkänts för anteckning i producentregistret ska anmäla till producentregistret sina medlemmar eller dem som överfört sina skyldigheter på producentsammanslutningen eller på den ansvarige för retursystemet. Om uppgifterna förändras, ska också detta anmälas till registret. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna uppgifterna i producentregistret och underrätta anmälaren om anteckningarna. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

106 §

Ändring av beslut om godkännande för anteckning i producentregistret

Om en för producentregistret godkänd producents eller producentsammanslutnings eller en för producentregistret godkänd ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningars verksamhet förändras väsentligt eller om det sker ändringar i producentsammanslutningens eller retursystemet för dryckesförpackningars medlemskår, ska Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland utan dröjsmål underrättas om saken och vid behov ska en ny ansökan göras. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska anteckna ändringarna i uppgifterna i producentregistret och vid behov ändra beslutet om godkännande för anteckning i producentregistret.

Ett beslut kan ändras också på initiativ av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för beslutet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för den anmälan som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

107 §

Återkallande och upphörande av ett godkännande för anteckning i producentregistret

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan återkalla ett godkännande för anteckning i producentregistret, om en producent, en producentsammanslutning eller den ansvarige för ett retursystem för dryckesförpackningar inte har ordnat på producentansvaret grundad mottagning, återanvändning, återvinning och annan avfallshantering på det sätt som förutsätts i denna lag och i de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller när någon annan förutsättning för godkännande som anges i 102 § inte längre uppfylls.

Om en producent upphör med sin verksamhet som omfattas av producentansvaret eller om en producentsammanslutning eller ett retursystem för dryckesförpackningar upplöses eller dess verksamhet avslutas, upphör godkännandet att gälla utan särskilt beslut och producenten, producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet för dryckesförpackningar avförs ur producentregistret.

12 kap.

Internationella avfallstransporter

108 §

Internationell avfallstransport och godkännande av den

I fråga om internationella avfallstransporter och godkännande av dem iakttas det som föreskrivs i avfallstransportförordningen samt i denna lag och med stöd av den.

109 §

Transport av avfall till ett annat land för behandling

Från Finland till ett annat land får, utöver det som bestäms i 108 §, avfall transporteras för bortskaffande och blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna transporteras för återvinning bara, om

1) det i Finland inte finns tekniska eller ekonomiska förutsättningar eller behövliga anläggningar för behandling av avfallet på ett godtagbart sätt,

2) behandlingen av avfallet där är avsevärt bättre med tanke på miljöskyddet än i Finland,

3) avfallet där behandlas på ett sätt som med tanke på miljöskyddet skulle vara godtagbart i Finland och som vad de totala kostnaderna beträffar är avsevärt fördelaktigare än behandling i Finland,

4) transporten utförs för att pröva en ny behandlingsmetod eller med avseende på annan försöksverksamhet, eller

5) transporten av annat avfall än farligt avfall grundar sig på regionalt avfallshanteringssamarbete mellan kommuner i Finland och Sverige eller kommuner i Finland och Norge.

110 §

Transport av avfall till Finland för behandling

Till Finland får, utöver det som bestäms i 108 §, avfall transporteras för behandling bara om bortskaffandet av avfall som uppkommer i Finland eller återvinningen av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § är skyldig att ordna inte förhindras eller fördröjs till följd av detta.

För att transport av avfall till Finland för bortskaffande ska godkännas förutsätts dessutom att

1) farligt avfall förbränns i en anläggning som är specialiserad på detta,

2) avfallet undergår biologisk eller fysikalisk-kemisk behandling, eller att

3) avfallet deponeras på eller under markytan eller på särskilt planerade avstjälpningsplatser eller att förbränningen av annat avfall än farligt avfall baserar sig på regionalt avfallshanteringssamarbete mellan kommuner i Finland och Sverige eller kommuner i Finland och Norge.

111 §

Förbud mot internationell avfallstransport efter olaglig transport eller avgiftsförsummelse

Finlands miljöcentral får förbjuda en internationell avfallstransport, om

1) det genom dom eller beslut slagits fast att en mottagare som avses i artikel 2.14 i avfallstransportförordningen eller en anmälare som avses i artikel 2.15 i den nämnda förordningen har gjort sig skyldig till olaglig transport som avses i artikel 2.35 i den nämnda förordningen, eller om

2) anmälaren har underlåtit att betala avgiften för behandling av en anmälan som anknyter till en tidigare avfallstransport och påförts av Finlands miljöcentral.

112 §

Tillämpning i vissa situationer av exportförbud enligt avfallstransportförordningen

Finlands miljöcentral får besluta

1) att exportförbudet enligt artikel 36.1 i avfallstransportförordningen i undantagsfall inte gäller en viss typ av avfall som i bilaga V till den nämnda förordningen klassificeras som farligt avfall, om anmälaren tillförlitligt visar att avfallet i fråga inte har en enda av de farliga egenskaper som anges i 6 § 1 mom. 1 punkten,

2) att avfall i undantagsfall kan klassificeras som farligt avfall och att exportförbudet enligt artikel 36.1 i avfallstransportförordningen därför tillämpas, även om avfallet inte nämns i bilaga V till den nämnda förordningen eller det nämns i del 1 förteckning B i nämnda bilaga, om avfallet i fråga har någon av de farliga egenskaper som anges i 6 § 1 mom. 1 punkten.

Innan Finlands miljöcentral fattar ett beslut som avses i 1 mom. ska den informera den behöriga myndigheten i mottagarlandet. En kopia av beslutet ska sändas för kännedom till de andra berörda tillstånds- och tillsynsmyndigheterna. Finlands miljöcentral ska också före utgången av varje kalenderår underrätta miljöministeriet och Europeiska kommissionen om sådana beslut.

113 §

Internationell transport av avfall enligt artikel 18 i avfallstransportförordningen

Finlands miljöcentral har rätt att av den som ansvarar för en internationell avfallstransport eller av avfallstransportören på begäran få den information som avses i bilaga VII till avfallstransportförordningen och som gäller avfall som avses i artikel 18 i den nämnda förordningen, om det är nödvändigt med tanke på tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av den nämnda förordningen.

114 §

Förhandsgodkännande av avfallsåtervinningsanläggning

Finlands miljöcentral får på ansökan bevilja verksamhetsutövaren vid en avfallsåtervinningsanläggning i Finland förhandsgodkännande som avses i artikel 14 i avfallstransportförordningen i fråga om mottagning av avfall från en annan stat som är medlem i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Förhandsgodkännandet kan inte beviljas någon som bedriver behandling i avvaktan på återvinning i enlighet med artikel 2.7 i avfallstransportförordningen eller försöksverksamhet.

Förhandsgodkännande kan beviljas, om

1) verksamhetsutövaren har ett miljötillstånd som avses i miljöskyddslagen för återvinningsverksamheten,

2) verksamhetsutövaren har tillräcklig sakkunskap i fråga om internationella avfallstransporter,

3) verksamhetsutövaren har ett miljöledningssystem som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG, eller något motsvarande miljöledningssystem, och

4) verksamhetsutövaren vid tidigare internationella avfallstransporter har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag, avfallstransportförordningen och miljöskyddslagen.

Finlands miljöcentral ska fatta beslut med anledning av en ansökan om förhandsgodkännande. I beslutet ska avfallsslagen specificeras samt återvinningsmetoden och den anläggning som godkännandet avser anges. Förhandsgodkännandet är tidsbegränsat och beviljas för högst tio år.

Ansökan om förhandsgodkännande ska innehålla för behandlingen av ansökan nödvändiga uppgifter om verksamhetsutövaren, anläggningen och verksamheten där samt om de planerade internationella avfallstransporterna. Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och i beslutet om förhandsgodkännande får utfärdas genom förordning av statsrådet.

115 §

Ändring och återkallande av beslut om godkännande av en internationell avfallstransport och beslut om förhandsgodkännande av en återvinningsanläggning

Finlands miljöcentral får på eget initiativ ändra sitt beslut om godkännande av en internationell avfallstransport och beslut om förhandsgodkännande av en återvinningsanläggning, om omständigheterna har förändrats väsentligt eller om grunderna för beslutet senare konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts när beslutet meddelades.

Ett beslut om godkännande av en internationell avfallstransport kan återkallas, när någon av de förutsättningar för transport som anges i avfallstransportförordningen eller i denna lag inte längre uppfylls. Ett beslut om

förhandsgodkännande kan återkallas, när någon av de i 114 § angivna förutsättningarna för godkännande inte längre uppfylls.

116 §

Säkerhet för internationell avfallstransport

Som säkerhet i enlighet med artikel 6 i avfallstransportförordningen godkänns borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

117 §

Tullens uppgifter

Tullen ska vid behov stoppa en internationell avfallstransport som inte uppfyller kraven i avfallstransportförordningen eller i denna lag och anmäla om saken till Finlands miljöcentral för beslut om fortsatta åtgärder.

Tullstyrelsen får utse de tullkontor i Finland via vilka avfall till eller från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska transporteras.

13 kap.

Tillsyn och förvaltningstvång

118 §

Bokföringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter

I följande verksamheter ska det föras bok över avfallet:

1) verksamhet där det uppkommer minst 100 ton avfall per år,

2) verksamhet där det uppkommer farligt avfall,

3) sådan behandling av avfall som avses i 28 § 2 mom. 4 punkten i miljöskyddslagen, dock inte behandling som avses i 30 a § 1 mom. 1—3 punkten i den nämnda lagen,

4) annan miljötillståndspliktig verksamhet än den som avses i 1—3 punkten,

5) transport av avfall och verksamhet som mäklare enligt 94 § samt avfallsinsamling enligt 100 §.

Den i 1 mom. föreskrivna bokföringsskyldigheten gäller inte hushåll.

Tidigare avfallsinnehavare och producenter som avses i 48 § ska på begäran ges bokföringsuppgifter om hanteringen av avfall som de har överlämnat.

119 §

Uppgifter som ska ingå i bokföringen och bevarande av dem

Den bokföring som avses i 118 § ska i överensstämmelse med verksamhetens karaktär inbegripa uppgifter om typen och mängden av det avfall som uppkommit, insamlats, transporterats, förmedlats eller behandlats, om avfallets beskaffenhet och ursprung, om leveransplatsen samt om avfallstransporten och avfallsbehandlingen. Bokföringen ska inbegripa också uppgifter om mängden av avfall som uppkommit i verksamhet enligt 118 § 1 mom. 1 punkten i proportion till verksamhetens omfattning uttryckt som omsättning, antalet arbetstagare eller på något motsvarande sätt *(specifik avfallsmängd).* Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i bokföringen, angivna enligt verksamhet eller avfallsslag, och om beräkning av den specifika avfallsmängden.

Bokföringsuppgifterna ska bevaras i skriftlig eller elektronisk form i sex år. Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om en tidsfrist som är kortare än denna, om en sexårig bevaringstid är uppenbart onödig med avseende på övervakning av verksamheten.

120 §

Verksamhetsutövarens uppföljnings- och kontrollskyldighet

Den som bedriver en verksamhet som avses i 118 § 1 mom. ska regelbundet och

planmässigt följa och kontrollera den avfallshantering som han ordnar för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav på den som anges i denna lag och som föreskrivits och bestämts med stöd av den och att tillsynsmyndigheten kan ges de uppgifter som behövs för övervakning av verksamheten. Verksamhetsutövaren ska också se till att de som ansvarar för avfallshanteringen instrueras i uppföljningen och kontrollen av verksamheten och får tillräcklig information om den. Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål vidta åtgärder för att avhjälpa brister i verksamheten som upptäckts vid uppföljningen och kontrollen.

Den som bedriver miljötillståndspliktig avfallsbehandlingsverksamhet ska lägga fram för tillståndsmyndigheten en plan över organiseringen av uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen. Planen ska innehålla de uppgifter som behövs för att ordna uppföljning och kontroll av avfallshanteringen. Om mängden av eller beskaffenheten hos det avfall som är avsett att behandlas eller behandlingsarrangemangen förändras, ska verksamhetsutövaren utvärdera och vid behov revidera planen och underrätta tillsynsmyndigheten om detta.

Närmare bestämmelser om ordnandet av uppföljning och kontroll av avfallshanteringen och om innehållet i den plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

121 §

Transportdokument

Avfallsinnehavaren ska upprätta ett transportdokument för farligt avfall, slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar, slam från sand- och fettavskiljningsbrunnar, bygg- och rivningsavfall samt förorenad mark som transporteras och överlämnas till en mottagare som avses i 29 §. Transportdokumentet ska innehålla för övervakningen och uppföljningen behövliga uppgifter om avfallets typ, beskaffenhet, mängd och ursprung samt leveransplatsen, leveransdatumet och transportören. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska antecknas i transportdokumentet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Avfallsinnehavaren ska se till att transportdokumentet medföljer under avfallstransporten och ges till avfallsmottagaren efter slutförd transport. Mottagaren ska bekräfta mottagandet av avfallet och mängden mottaget avfall med sin underskrift i dokumentet. Transportdokumentet kan lagras i elektronisk form, om det förses med elektroniska signaturer och kan läsas under transporten. Avfallsinnehavaren och mottagaren ska bevara det undertecknade transportdokumentet eller en kopia av det i tre år från undertecknandet.

Om avfall som avses i 1 mom. avhämtas från hushåll, ska avfallstransportören upprätta transportdokumentet i avfallsinnehavarens ställe och se till att dokumentet ges till mottagaren samt bevara dokumentet. Bestämmelser om det transportdokument som ska användas vid internationella avfallstransporter finns i avfallstransportförordningen.

122 §

Rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten, miljöministeriet och Finlands miljöcentral eller en tjänsteman eller tjänsteinnehavare som förordnats av någon av dem har rätt att på begäran för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen få

1) behövliga uppgifter av avfallsinnehavaren eller någon annan aktör inom avfallshanteringen eller av den som är skyldig att städa upp ett nedskräpat område,

2) behövliga uppgifter om tillverkningen av produkten och om de ämnen som används vid tillverkningen samt om de produkter som tillverkas, importeras eller annars släpps ut på marknaden, om det avfall som de ger upphov till och om avfallshanteringen av den som tillverkar eller importerar en produkt eller av någon annan som släpper ut en produkt på marknaden,

3) behövliga uppgifter och handlingar av en annan myndighet, tjänsteman eller tjänsteinnehavare som avses i denna paragraf, trots

den i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivna tystnadsplikten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland eller en tjänsteman som utsetts av den har dessutom rätt att av producentsammanslutningar, producenter, distributörer och andra som bedriver avfallshantering av kasserade produkter som avses i 48 § på begäran för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av lagen få behövliga uppgifter om mängden av produkter som släppts ut på marknaden och som kasserats samt om insamlingen eller utförseln av dem eller om återanvändning, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, återvinning och annan avfallshantering som gäller dem samt om andra liknande omständigheter.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten eller en tjänsteinnehavare som utsetts av den har rätt att av avfallsinnehavaren eller någon annan aktör inom avfallshanteringen på begäran få de upplysningar som behövs för skötseln av en uppgift som anknyter till kommunens skyldighet enligt 5 kap. att ordna avfallshantering.

123 §

Inspektionsrätt

Tillsynsmyndigheten eller en av myndigheten utsedd tjänsteman eller tjänsteinnehavare har rätt att, annanstans än i lokaler som används för permanent boende, för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den och för verkställigheten av dem

1) röra sig på annans område och få tillträde till platser där verksamhet som omfattas av denna lag bedrivs,

2) utföra inspektioner och undersökningar,

3) utföra mätningar och ta prov,

4) kontrollera verksamhetens miljö- och hälsopåverkan.

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten eller en av myndigheten utsedd tjänsteinnehavare har rätt att, annanstans än i lokaler som används för permanent boende, utföra de inspektioner som behövs för skötseln av en uppgift med anknytning till kommunens skyldighet enligt 5 kap. att ordna avfallshantering och att få de upplysningar som behövs för inspektionen.

Den som innehar den plats som inspekteras eller den som tillverkar, släpper ut på marknaden eller innehar den produkt som inspekteras ska på begäran ge den myndighet, tjänsteman eller tjänsteinnehavare som utför inspektionen tillgång i skriftlig eller elektronisk form till de handlingar som kan ha betydelse vid tillsynen över att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs. Den tjänsteman eller tjänsteinnehavare som utför inspektionen har rätt att få kopior av de handlingar som granskas och utskrifter av registreringar i datasystemen.

Tillsynsmyndigheten kan besluta att innehavaren av den plats eller produkt som inspekteras ska betala skäliga kostnader för mätningar eller undersökningar, om detta är befogat med tanke på tillsynen över lagens verkställighet. När avgiftens storlek bestäms iakttas lagen om grunderna för avgifter till staten. Resultaten av mätningen eller undersökningen ska delges innehavaren av den plats eller produkt som inspekteras.

124 §

Inspektioner

Tillsynsmyndigheten ska med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och verksamheter där farligt avfall uppkommer. Också den verksamhet som avfallstransportörer och avfallsmäklare bedriver ska inspekteras. Om inspektion av miljötillståndspliktiga verksamheter föreskrivs i miljöskyddslagen och med stöd av den.

Närmare bestämmelser om ordnandet av inspektioner och annan tillsyn får utfärdas genom förordning av statsrådet.

125 §

Meddelande av beslut i ett enskilt fall

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan med stöd av en inspektion som den har utfört meddela ett beslut i ett enskilt fall som gäller verksamhet som inte är miljötill-

ståndspliktig, om beslutet behövs för att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshanteringen på lämpligt sätt. Beslutet ska vara skäligt med hänsyn till verksamhetens karaktär och nedskräpningens eller de andra olägenheternas betydelse.

126 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser

Tillsynsmyndigheten får

1) förbjuda den som bryter mot denna lag, mot en förordning eller föreskrift eller ett beslut eller åläggande som utfärdats med stöd av den eller mot avfallstransportförordningen att fortsätta eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna eller ålägga denne att fullgöra sina skyldigheter på något annat sätt,

2) ålägga den som har förfarit på ett sådant sätt som avses i 1 punkten att återställa miljön i ursprungligt skick eller att undanröja de olägenheter som har orsakats genom överträdelsen,

3) bestämma om temporära åtgärder beträffande avfallet eller produkten, såsom ändamålsenlig lagring eller förvaring av avfallet eller produkten, förbud mot lossning av en avfallslast, återbördande av avfallet till den ursprungliga platsen eller andra motsvarande åtgärder som behövs i en situation som avses i 1 punkten.

För kostnaderna för de temporära åtgärderna svarar den som har handlat i strid med bestämmelserna, föreskrifterna, beslutet eller åläggandet.

I brådskande fall kan åläggandet meddelas av en tjänsteinnehavare som förordnats av den kommunala miljövårdsmyndigheten och vars ansvarsområde saken gäller. Ärendet ska emellertid utan dröjsmål hänskjutas till den kommunala miljövårdsmyndigheten.

127 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser som gäller produkter eller produktmärkningar

Om en produkt eller dess märkningar inte uppfyller de specificerade kraven i denna lag eller i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av denna lag får miljöministeriet eller, i fråga om produkter som avses i 48 § 1 mom. 3 eller 4 punkten, Säkerhetsteknikcentralen

1) ålägga den som tillverkar eller importerar produkten eller någon annan som släpper ut produkten på marknaden att företa sådana ändringar i produkten eller dess märkningar att de krav som anges i denna lag eller föreskrivits med stöd av den uppfylls och att visa att ändringarna har företagits,

2) temporärt eller permanent förbjuda den som tillverkar eller importerar den produkt som inte motsvarar bestämmelserna, någon annan som släpper ut produkten på marknaden eller distributören att tillverka, importera, förmedla, sälja eller överlåta produkten eller förbjuda användning av den eller ålägga den som har överträtt bestämmelserna att vidta nödvändiga åtgärder i fråga om produkter som redan har släppts ut på marknaden,

3) ålägga den som har överträtt bestämmelserna att bortföra produkten för adekvat behandling som avfall.

Ett i 1 mom. 1 punkten avsett åläggande meddelas av tullverket i fråga om dryckesförpackningar som omfattas av ett i 68 § avsett retursystem för dryckesförpackningar. I ett sådant fall är det den ansvarige för retursystemet som meddelas åläggandet.

128 §

Åtgärder vid förseelser eller försummelser i fråga om avfallshantering som producenten ordnar

Om en producent eller producentsammanslutning som avses i 6 kap. eller en i 68 § avsedd ansvarig för ett retursystem för dryckesförpackningar inte har ordnat på producentansvaret grundad återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning eller annan avfallshantering i enlighet med denna lag eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, får Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland utöver det som bestäms i 126 §

1) ålägga producenten, producentsammanslutningen eller den ansvarige för retursystemet för dryckesförpackningar att anpas-

sa verksamheten till denna lag och de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt att visa att ändringarna har företagits,

2) förbjuda producenten att på marknaden släppa ut en produkt som avses i 48 §, tills producenten har godkänts för anteckning i eller antecknats i det producentregister som avses i 142 §.

129 §

Vite samt hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Tillsynsmyndigheten eller miljöministeriet ska, om det inte är uppenbart onödigt, förena ett förbud eller ett åläggande eller ett beslut i ett enskilt fall som har meddelats med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller om att verksamheten avbryts eller förbjuds. Information som erhållits med stöd av denna paragraf får inte användas som bevismaterial i ett ärende som gäller brott eller försummelseavgift.

Vite som närings-, trafik- och miljöcentralen har dömt ut indrivs på det sätt som bestäms i utsökningsbalken (705/2007). Om inte något annat följer av denna lag, ska i ett ärende som gäller vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande i övrigt tillämpas viteslagen (1113/1990).

130 §

Försäljning av lös egendom som är föremål för hot om tvångsutförande

Om det har bestämts att ett hot om tvångsutförande som gäller lös egendom ska verkställas och om egendomen har värde i pengar, har tillsynsmyndigheten rätt att bortföra sådan egendom för återvinning eller att sälja den för att täcka de kostnader som tvångsutförandet vållar eller att delegera försäljningen av egendomen till utsökningsmyndigheterna. Ett eventuellt överskott ska betalas tillbaka till den ursprungliga ägaren.

131 §

Försummelseavgift

Producenter och producentsammanslutningar som avses i 6 kap. är skyldiga att betala försummelseavgift, om de försummar skyldigheten enligt 101 § att göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret.

Skyldig att betala försummelseavgift är också

1) en producent som försummar skyldigheten enligt 54 § att föra bok och ge in ett sammandrag av bokföringsuppgifterna,

2) en avfallstransportör eller avfallsmäklare som försummar skyldigheten enligt 94 § att göra en ansökan om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret,

3) en avfallsinsamlare som försummar skyldigheten enligt 100 § att göra en anmälan till avfallshanteringsregistret,

4) en avfallstransportör som försummar skyldigheten enligt 98 § att medföra ett utdrag ur avfallshanteringsregistret,

5) den som försummar den i 121 § avsedda skyldigheten att upprätta ett transportdokument, skyldigheten att se till att transportdokumentet medföljer avfallstransporten eller skyldigheten att bekräfta med sin underskrift i transportdokumentet att avfallet har tagits emot,

6) en anmälare enligt artikel 2.15 i avfallstransportförordningen som underlåter att göra en anmälan som avses i artikel 4 i den nämnda förordningen,

7) den som försummar den i artikel 16 i avfallstransportförordningen avsedda skyldigheten att upprätta ett transportdokument eller skyldigheten att se till att transportdokumentet medföljer avfallstransporten eller underlåter att ge förhandsinformation, en bekräftelse av att avfallet har tagits emot eller ett intyg om behandling,

8) den som försummar skyldigheten att upprätta eller underteckna ett dokument som avses i artikel 18 i avfallstransportförordningen eller att medföra dokumentet under transporten,

9) en anmälare av en avfallstransport som underlåter att ställa säkerhet enligt artikel 6 i

avfallstransportförordningen före en avfallstransport.

132 §

Försummelseavgiftens storlek

Försummelseavgiften för en i 131 § 1 mom. avsedd underlåtenhet att göra en ansökan är en procent av den betalningsskyldiges omsättning under den föregående räkenskapsperioden, dock minst 500 euro och högst 500 000 euro. Avgiften för en försummelse som avses i 131 § 2 mom. är minst 500 och högst 10 000 euro beroende på försummelsens art och omfattning samt den ekonomiska vinning som den gett upphov till.

Försummelseavgiften kan jämkas eller ingen avgift behöver påföras, om den betalningsskyldige visar att försummelsen har berott på ett misstag från den betalningsskyldiges sida eller på exceptionella förhållanden och den betalningsskyldige inte har fått någon betydande ekonomisk vinning genom försummelsen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har trots sekretessbestämmelserna rätt att för bestämmande av försummelseavgiftens storlek av Skatteförvaltningen på begäran få de uppgifter om omsättning eller intäkter som motsvarar denna, som de samfund, sammanslutningar samt rörelseidkare och yrkesutövare som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland specificerat i sin begäran uppgett för beskattningen.

133 §

Påförande av försummelseavgift

Försummelseavgift påförs av tillsynsmyndigheten. Innan avgift påförs för en försummelse som avses i 131 § 1 mom. eller 2 mom. 1—3 punkten ska tillsynsmyndigheten skriftligen uppmana den försumlige att vid äventyr att avgift påförs avhjälpa försummelsen inom utsatt tid. I uppmaningen ska det ges en minst 30 dagar lång tidsfrist för avhjälpande av försummelsen. Avgiften kan påföras inom 60 dagar från utgången av den tidsfrist som angetts i uppmaningen, om den försumlige inte har avhjälpt försummelsen. Innan avgift påförs för en försummelse som avses i 131 § 2 mom. 4—9 punkten ska tillsynsmyndigheten först ge den försumlige en skriftlig anmärkning och samtidigt uppmana den försumlige att vid äventyr av avgift inte upprepa försummelsen. Avgift kan påföras, om en verksamhetsutövare upprepar försummelsen under de två följande åren efter det att anmärkningen getts eller den föregående avgiften påförts. Avgiften kan påföras inom 60 dagar från konstaterandet av försummelsen.

Försummelseavgift kan inte påföras den som har dömts till straff för samma förseelse eller om ett ärende som gäller samma förseelse är föremål för förundersökning eller åtalsprövning eller är anhängigt vid en domstol.

Försummelseavgift för en i 131 § 1 mom. avsedd underlåtenhet att göra en ansökan kan i fall där försummelsen fortgår påföras på nytt, när det har gått minst ett kalenderår från det att den föregående avgiften påfördes. När den nya avgiften påförs iakttas det som sägs i 1 mom.

Försummelseavgiften ska betalas till staten. På en försummelseavgift som har förfallit till betalning och som inte har betalats senast på förfallodagen tas det ut dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen.

134 §

Rätt att inleda ärenden

Om ett ärende som avses i 75, 125 eller 126 § inte har inletts på tillsynsmyndighetens eget initiativ, kan ärendet skriftligen inledas av

1) den vars rätt eller fördel saken kan beröra,

2) en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivseln i boendemiljön och inom vars verksamhetsområde den aktuella miljö- eller hälsopåverkan framkommer,

3) den kommun där verksamheten är placerad eller av en annan kommun inom vars område verksamhetens miljö- eller hälsopåverkan framkommer,

4) närings-, trafik- och miljöcentralen samt av den kommunala miljövårdsmyndigheten i

den kommun där verksamheten är placerad och i kommunerna inom det område som påverkas av verksamheten.

135 §

Handräckning

Bestämmelser om polisens skyldighet att lämna handräckning finns i 40 § i polislagen (493/1995) och bestämmelser om gränsbevakningsväsendets skyldighet att lämna handräckning finns i 77 § i gränsbevakningslagen (578/2005). Också tullverket är skyldigt att lämna handräckning för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

136 §

Åtgärder i samband med brottmål

Tillsynsmyndigheten ska göra en anmälan till polisen eller, om det är fråga om tullbrott, i första hand till tullmyndigheterna för inledande av förundersökning, om det är skäl att misstänka en gärning eller försummelse som avses i 147 § 1 mom. Anmälan behöver dock inte göras, om gärningen med hänsyn till omständigheterna ska anses vara ringa och allmänt intresse inte kan anses kräva att åtal väcks.

Närings-, trafik- och miljöcentralen är målsägande i brottmål, om allmänt intresse har kränkts. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland är målsägande i brottmål som gäller producentansvar, om allmänt intresse har kränkts.

14 kap.

Överklagande och verkställighet

137 §

Överklagande

Beslut som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms nedan. Besvär över den avgift som tas ut för behandlingen av ärendet får anföras på samma sätt som besvär över huvudsaken.

Besvär över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets huvuddelen av den berörda verksamheten bedrivs, utom i de fall där besvären gäller beslut som fattats med stöd av 96, 97 och 99 § eller sådana beslut med anledning av förseelser och försummelser av i nämnda paragrafer avsedda skyldigheter som avses i 126 eller 133 §. Besvär över beslut som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland har fattat med stöd av 103, 106, 107, 126, 128 eller 133 § anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den person eller den sammanslutning som beslutet i huvudsak gäller har sin hemkommun respektive hemort. Bestämmelser om överklagande av beslut som regionförvaltningsverket har fattat med stöd av 7 § finns i 96 § i miljöskyddslagen.

Beslut som en kommun har fattat om godkännande av kommunala avfallshanteringsföreskrifter och om avfallstaxan samt beslut som kommunen har fattat med stöd av 37 § och 43 § 1 mom. får överklagas genom besvär så som föreskrivs i kommunallagen. Ålägganden som en kommunal tjänsteinnehavare har meddelat med stöd av 126 § 3 mom. får inte överklagas separat.

Beslut av förvaltningsdomstolen som gäller betalning av avfallsavgift enligt 83 § eller med anledning av ett sådant beslut inlämnade grundbesvär enligt 9 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) får överklagas genom besvär endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

138 §

Besvärsrätt

Besvärsrätt har

1) den vars rätt eller fördel saken kan beröra,

2) en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivseln i boendemiljön

och inom vars verksamhetsområde den aktuella miljö- eller hälsopåverkan framkommer,

3) den kommun där verksamheten är placerad eller en annan kommun inom vars område verksamhetens miljö- eller hälsopåverkan framkommer,

4) närings-, trafik- och miljöcentralen samt den kommunala miljövårdsmyndigheten i den kommun där verksamheten är placerad och i kommunerna inom verksamhetens influensområde.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten har dessutom rätt att i syfte att bevaka det allmänna intresset överklaga beslut varmed förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt deras beslut.

139 §

Verkställighet av beslut oberoende av överklagande

I ett beslut som fattas med stöd av avfallstransportförordningen eller 75, 96, 97 och 99 § eller 125—128 § får det fastställas att beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet och genom vilket verkställigheten av ett överklagat beslut förbjuds eller avbryts får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

140 §

Verkställighet och återbetalning av försummelseavgift

En försummelseavgift verkställs med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter innan beslutet vunnit laga kraft. Försummelseavgiften verkställs av Rättsregistercentralen.

Rättsregistercentralen återbetalar på ansökan en försummelseavgift som redan har betalts, om beslutet om påförande av avgiften upphävs med anledning av besvär eller om ett ärende som gäller samma förseelse blir anhängigt vid en domstol.

15 kap.

Särskilda bestämmelser

141 §

Ansvarig person för en behandlingsanläggning eller behandlingsplats för avfall

Verksamhetsutövaren vid en behandlingsanläggning eller behandlingsplats för avfall ska utse en person som är ansvarig för att verksamheten sköts och anläggningen eller platsen drivs och läggs ned på behörigt sätt och som ska följa och kontrollera verksamheten i anslutning till detta. Den ansvariga personen ska vara anställd hos verksamhetsutövaren och ha sådan yrkesskicklighet som är tillräcklig för skötseln av uppgifterna.

Verksamhetsutövaren ska se till att den ansvariga personen får tillräcklig utbildning.

142 §

Förande av registren för avfallshantering och producentregistret

Finlands miljöcentral och närings-, trafik- och miljöcentralerna för register som ingår i det i 27 § i miljöskyddslagen avsedda datasystemet för miljövårdsinformation enligt följande:

1) Finlands miljöcentral för ett register med uppgifter om anmälningar om internationella avfallstransporter och ansökningar om förhandsgodkännande samt de beslut som fattats med anledning av dem,

2) närings-, trafik- och miljöcentralerna för ett avfallshanteringsregister med uppgifter om ansökningar enligt 94 § och de beslut som fattats med anledning av dem samt om anmälningar enligt 100 §,

3) Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för ett producentregister med uppgifter om ansökningar enligt 101 § och de beslut som fattats med anledning av dem samt om anmälningar enligt 105 §.

Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralen samt den kommunala miljövårdsmyndigheten ser för sin del till att de väsentliga uppgifter som anmäls till dem i

fråga om godkännande för anteckning i ett register eller anteckning i ett register förs in i de register som avses i 1 mom.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland ska föra en allmänt tillgänglig uppdaterad förteckning över de producenter och producentsammanslutningar som godkänts för anteckning i producentregistret. I förteckningen antecknas producentens eller producentsammanslutningens namn och FO-nummer samt de produkter som producentens eller producentsammanslutningens ansvar gäller. Förteckningen ska vara tillgänglig i ett datanät.

143 §

Register över avfallstransporter

Den kommunala avfallshanteringsmyndigheten för ett register där de uppgifter som avses i 39 § 2 mom. antecknas. Personuppgifter som antecknats i registret ska bevaras i fem år från det att anteckningen gjordes.

Bestämmelser om hemlighållande och utlämnande av personuppgifter och övriga uppgifter som lagrats i registret finns i lagen om offentlighet för myndigheternas verksamhet och bestämmelser om den övriga behandlingen av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (523/1999).

144 §

Avgifter för behandling av ärenden

Bestämmelser om avgifterna för behandlingen vid en statlig myndighet av ärenden som avses i denna lag eller i avfallstransportförordningen och om avgiftens storlek finns i lagen om grunderna för avgifter till staten och i en förordning av miljöministeriet som utfärdas med stöd av den nämnda lagen.

För behandling av ett ärende som avses i denna lag vid en kommunal myndighet kan det tas ut en avgift på vars grunder lagen om grunderna för avgifter till staten ska tillämpas. Närmare bestämmelser om grunderna för avgiften till kommunen finns i den taxa som kommunen antar.

Ingen avgift tas ut för behandling av ett ärende som har inletts på initiativ av en myndighet eller en part som orsakats olägenhet.

145 §

Indrivning av kostnader och avgifter

Kommunal avfallsavgift och avgift enligt 144 § 2 mom. samt kostnader enligt 123 § 4 mom. och artikel 29 i avfallstransportförordningen är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

146 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds personliga förhållanden får trots sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till tillsynsmyndigheten eller miljöministeriet för fullgörande av uppgifter enligt denna lag samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredning av brott. Uppgifter som annars är sekretessbelagda kan dessutom lämnas ut till tullmyndigheterna för tillsyn över verkställigheten av avfallsskattelagen (495/1996) och lagen om accis på vissa dryckesförpackningar.

147 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för miljöförstöring som har begåtts i strid med denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den finns i 48 kap. 1—4 § i strafflagen (39/1889).

Den som på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot förbudet enligt 13 § 1 mom. att överge avfall eller behandla det på ett okontrollerat sätt,

2) bryter mot förbudet enligt 17 § 1 mom. att blanda upp farligt avfall,
3) bryter mot förbudet enligt 18 § att förbränna avfall på Finlands vattenområde och i Finlands ekonomiska zon,
4) försummar sin skyldighet enligt 28 § att ordna avfallshantering,
5) överlämnar avfall till någon annan än en mottagare som avses i 29 §,
6) försummar sin skyldighet enligt 31 §,
7) försummar sin skyldighet enligt 35 § 2 mom. att föra avfallet till en mottagnings- eller behandlingsplats som kommunen har anvisat,
8) försummar sin skyldighet enligt 40 § att ordna en mottagningsplats,
9) försummar sin skyldighet enligt 41 § 1 mom. att överlämna avfall till fastighetsvis avfallstransport,
10) försummar sin skyldighet enligt 46 § att ordna avfallshantering,
11) försummar den i 49 § avsedda mottagningsskyldigheten för producenter,
12) försummar sin skyldighet enligt 50 § att ordna en mottagningsplats,
13) försummar den i 56 § avsedda mottagningsskyldigheten för distributörer,
14) bryter mot det i 72 § avsedda nedskräpningsförbudet,
15) försummar sin i 76 § avsedda insamlingsskyldighet,
16) bryter mot ett förbud, en föreskrift eller ett villkor eller åsidosätter ett åläggande eller ett beslut som meddelats med stöd av 91 §, 96 § 2 mom., 103 § 2 mom., 125 §, 126 § 1 mom., 127 eller 128 §,
17) bryter mot bestämmelserna i en förordning som utfärdats med stöd av 8 § 3 mom., 10 eller 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 3 mom. eller 49 § 1 mom.,
18) i strid med denna lag, en bestämmelse som utfärdats med stöd av den, ett beslut i ett enskilt fall eller avfallstransportförordningen importerar eller exporterar avfall eller transiterar avfall genom finskt territorium, bortsett från försummelser som avses i 131 § 2 mom. 6—9 punkten,

ska, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för *brott mot avfallslagen* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot utfärdas särskilt.

16 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

148 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs avfallslagen (1072/1993), nedan 1993 *års avfallslag.*

Bestämmelserna i 35 § i 1993 års avfallslag, och i 4 kap. i avfallsförordningen (1390/1993), vilket gäller avfallshanteringsarbeten, förblir dock i kraft när denna lag träder i kraft. Också övriga förordningar och beslut av statsrådet och miljöministeriet som utfärdats med stöd av 1993 års avfallslag förblir i kraft till den del de inte strider mot denna lag.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

149 §

Tillämpning av tidigare bestämmelser

De ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På internationella avfallstransporter som Finlands miljöcentral har godkänt eller fått anmälan om före denna lags ikraftträdande och vars mottagande den behöriga myndigheten i mottagarlandet har bekräftat tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Om fullföljdsdomstolen i ett ärende som är anhängigt när denna lag träder i kraft upphäver ett beslut på vilket de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande ska tillämpas och återförvisar ärendet för att behandlas på nytt i sin helhet, behandlas och avgörs ärendet i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

En kommun som före den 1 juni 2007 har ordnat transporten av avfall som uppkommit inom industrin, servicesektorn eller någon annan näringsverksamhet och som är jämförbart med avfall från bosättning på det sätt som avses i 10 § 1 mom. i 1993 års avfallslag

genom att anlita en annan sammanslutning eller en privat företagare, får fortsätta arrangemanget under det med sammanslutningen eller företaget ingångna avtalets giltighetstid, dock högst till den 31 maj 2012.

En kommun där ordnad avfallstransport som avses i 1993 års avfallslag vid ikraftträdandet av denna lag ordnas som avfallstransport enligt avtal, ska inom fem år från denna lags ikraftträdande ordna transporten i överensstämmelse med 36 eller 37 § i denna lag.

150 §

Hänvisningar till avfallslagen och vissa begrepp i tidigare bestämmelser

Om det i en författning som getts före denna lags ikraftträdande hänvisas till avfallslagen, tillämpas denna lag i stället för 1993 års avfallslag.

Om begreppet problemavfall används i en bestämmelse som har utfärdats med stöd av 1993 års avfallslag, ska det anses avse begreppet farligt avfall som används i denna lag. Om begreppet behandling av avfall används i en sådan bestämmelse, ska det anses avse begreppet bortskaffande av avfall som används i denna lag.

Det som i denna lag föreskrivs om avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar, gäller på motsvarande sätt avfallstransport som vid ikraftträdandet av denna lag ordnas som avfallstransport enligt avtal som avses i 1993 års avfallslag.

151 §

Tidigare beslut, föreskrifter och ålägganden

Ett beslut, en föreskrift eller ett åläggande som en myndighet har meddelat med stöd av 1993 års avfallslag och som är i kraft när denna lag träder i kraft ska iakttas, om inte något annat bestäms i denna lag.

Kommunala avfallshanteringsföreskrifter som har meddelats med stöd av 17 § i 1993 års avfallslag upphör att gälla när denna lag träder i kraft, till den del de står i strid med denna lag.

Om någon i ett beslut, en föreskrift eller ett åläggande som meddelats med stöd av 1993 års avfallslag har ålagts att göra en anmälan till avfalls- eller producentregistret, iakttas i ärendet de med denna lag förenliga bestämmelserna om godkännande för anteckning och om anteckning i avfallshanteringsregistret och producentregistret.

152 §

Övergångstider för vissa skyldigheter

En utövare av verksamhet som avses i 32 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten, som enligt 1993 års avfallslag inte är skyldig att ansluta sig till ordnad avfallstransport, ska från och med den 1 juni 2013 överlåta avfallet i enlighet med 41 § 1 mom. i denna lag, om inte något annat följer av 41 § 2 eller 3 mom. eller 42 §.

Bestämmelserna i 6 kap. om producentansvar tillämpas när det har gått 12 månader efter denna lags ikraftträdande, dock så att mottagningen av kasserade förpackningar enligt 49 § ska ordnas först inom två år från lagens ikraftträdande. Till de nämnda tidpunkterna ska motsvarande bestämmelser om producentansvar i 1993 års avfallslag iakttas.

Importörer av tryckta pappersprodukter ska inom ett år från denna lags ikraftträdande göra en ansökan om godkännande för anteckning i producentregistret.

Bestämmelsen i 70 § om märkning av förpackningar som omfattas av ett retursystem för dryckesförpackningar tillämpas när det har gått ett år efter lagens ikraftträdande. Bestämmelsen tillämpas på dryckesförpackningar som överlåts för konsumtion efter den nämnda tidpunkten.

Om en verksamhet när denna lag träder i kraft är antecknad i det avfallsregister som avses i 1993 års avfallslag, ska verksamhetsutövaren inom tre år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 94 § om godkännande av verksamheten för anteckning i avfallshanteringsregistret.

En producentsammanslutning som när denna lag träder i kraft är antecknad i det producentregister som avses i 1993 års avfallslag ska inom ett år från lagens ikraftträdande göra en ansökan enligt 101 § i denna lag om godkännande för anteckning i det producentregister som avses i denna lag, och en producent som när denna lag träder i kraft

är antecknad i det producentregister som avses i 1993 års avfallslag ska göra motsvarande ansökan inom två år från lagens ikraftträdande.

En anmälan enligt 100 § i denna lag om yrkesmässig avfallsinsamling som bedrivs när denna lag träder i kraft ska göras inom ett år från lagens ikraftträdande.

Den som utövar en miljötillståndspliktig verksamhet och är skyldig att i enlighet med 120 § 1 mom. följa och kontrollera den avfallshantering som han ordnar eller att utarbeta en plan enligt 2 mom. i den nämnda paragrafen för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och som har beviljats miljötillstånd innan denna lag har trätt i kraft ska justera den uppföljning och kontroll som han ordnar så att den blir förenlig med den nämnda paragrafen och framlägga justeringarna eller planen för tillståndsmyndigheten inom ett år från lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 2 § 1 mom., 5 § 3 mom., 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom., 28 § 2 mom., 30 a § 1 och 2 mom., 39 § 1 mom., 42 §, 43 § 1 och 3 mom., 45 och 46 §, 50 § 1 mom. samt 61 §,

av dem 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom. och 30 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 253/2010, 28 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1061/2004, 42 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 346/2008, 43 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 506/2002, 43 § 3 mom. sådant det lyder i lag 506/2002, 45 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1676/2009 och 46 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 506/2002, 1300/2004 och 252/2005, samt

fogas till lagen nya 43 a—43 c § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på verksamhet som orsakar eller kan orsaka förorening av miljön enligt vad som bestäms nedan. Dessutom tillämpas lagen på verksamhet som ger upphov till avfall och på behandling av avfall.

— — — — — — — — — — — — — — —

5 §

Allmänna skyldigheter

— — — — — — — — — — — — — — —

I verksamhet som medför risk för förorening av miljön ska dessutom de allmänna skyldigheter och principer beaktas som följer av 2 kap. i avfallslagen (/).

12 §

Vissa verksamheter

Närmare bestämmelser för följande branscher och verksamheter får utfärdas genom förordning av statsrådet i syfte att förebygga risker för förorening av miljön:

1) el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt på högst 20 megawatt och sådana verk eller pannanläggningar där gas eller olja används som bränsle och bränsleeffekten understiger 50 megawatt,

2) asfaltstationer,

3) distributionsstationer för flytande bränslen,

4) verksamheter där det används flyktiga organiska föreningar,

5) andra än i 1 punkten avsedda el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt som överstiger 20 megawatt men understiger 50 megawatt,

6) behandling av avfall,

7) jordbruk, kreatursh ushållning, pälsdjursskötsel och skogsbruk,

8) torvproduktion,

9) fiskodling,

10) stenkrossar, stenbrott eller annan stenbrytning.

De bestämmelser som avses i 1 mom. kan, utöver vad som sägs i 11 §, gälla

1) utsläpp i miljön samt begränsning av sådana utsläpp och deras skadeverkningar,

2) krav som ställs på placeringen av verksamheterna med avseende på miljöskyddet, förutsättningarna för placering av verksamheter på olika områden och minimiavstånden till de objekt som berörs av verksamheten,

3) metoder, anordningar, byggnader och konstruktioner som används för att förebygga

utsläpp och deras spridning, förebygga olyckor eller olycksrisker samt för att trygga energieffektiviteten,

4) verksamhetens omfattning och verksamhetstiderna,

5) hantering av avfall,

6) kontroll och verksamhetsutövarens skyldighet att lämna information till myndigheterna,

7) åtgärder efter avslutad verksamhet,

8) övriga åtgärder som behövs för att de krav som föreskrivs i 41—43, 45 och 46 § ska uppfyllas.

— — — — — — — — — — — — — —

27 §

Datasystemet för miljövårdsinformation

Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Finlands miljöcentral upprätthåller datasystemet för miljövårdsinformation, som innehåller behövliga uppgifter om

1) sådana beslut av miljötillståndsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna som avses i denna lag,

2) sådana verksamheter som ska registreras enligt denna lag,

3) rapporter och kontroll med anknytning till tillstånden och anmälningarna,

4) omständigheter som med stöd av avfallslagen ska antecknas i de register som avses i 142 § i avfallslagen,

5) uppföljning och undersökningar som gäller miljöns tillstånd i samband med verkställigheten av denna lag,

6) de kemikalier som används inom verksamhet som medför risk för förorening av miljön, om de utsläpp och det avfall som uppkommer av verksamheten samt om det avfall som tagits emot inom verksamheten,

7) annat som behövs för verkställigheten av denna lag.

— — — — — — — — — — — — — —

28 §

Allmän tillståndsplikt

— — — — — — — — — — — — — —

Miljötillstånd behövs dessutom för

1) verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, då det inte är fråga om sådan verksamhet som avses i 1 kap. 19 § i vattenlagen,

2) avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av en i 1 kap. 2 § i vattenlagen avsedd bädd eller bassäng,

3) verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920),

4) behandling av avfall som omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen i en anläggning eller yrkesmässigt,

5) prospektering efter och utvinning av olja och gas inom Finlands territorialvatten eller i Finlands ekonomiska zon samt annan därmed förknippad verksamhet.

— — — — — — — — — — — — — —

30 a §

Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser avfallsbehandling

För verksamhet som avses i 28 § 2 mom. 4 punkten behövs det inte miljötillstånd med stöd av den nämnda bestämmelsen, när det är fråga om att

1) avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial används inom jord- och skogsbruket,

2) avloppsslam, slam från slamavskiljare eller avfall från torrtoaletter som behandlats så att det blivit oskadligt eller oskadlig aska eller oskadligt slagg återvinns och används i enlighet med lagen om gödselfabrikat (539/2006),

3) vegetabiliskt avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial återvinns inom energiproduktion, eller

4) utvinningsavfall från torvutvinning eller sådant inert avfall eller sådan icke-förorenad jord som uppkommer inom annan verksamhet enligt 103 a § behandlas i enlighet med en plan för hantering av utvinningsavfall i samband med verksamheten i fråga på något annat sätt än genom deponering av avfallet på en sådan i 103 b § avsedd deponi för ut-

vinningsavfall som medför risk för storolycka.

Miljötillstånd behövs inte heller för annan i 28 § 2 mom. 4 punkten avsedd återvinning av avfall eller för bortskaffande av annat avfall än farligt avfall på den plats där det uppkommit, om bestämmelser om miljöskyddskraven för dessa verksamheter har utfärdats genom förordning av statsrådet med stöd av 14 § i avfallslagen eller 12 § 1 mom. i denna lag.

— — — — — — — — — — — — — —

39 §

Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet

En miljötillståndsansökan som gäller förorening av vatten samt en beträffande samma verksamhet gjord tillståndsansökan enligt vattenlagen och en ansökan om nyttjanderätt som avses i 31 § 1 mom. 3 punkten ska behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Gemensam behandling behövs inte, om verksamheten utöver miljötillstånd kräver enbart i 9 kap. i vattenlagen avsett tillstånd att avleda vatten för användning såsom vätska, förutsatt att det inte finns något direkt vattenhushållningssamband mellan avledandet av vatten och återledandet av det till vattendraget.

— — — — — — — — — — — — — —

42 §

Förutsättningarna för beviljande av tillstånd

För att tillstånd ska kunna beviljas krävs att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter

1) medför olägenhet för hälsan,

2) medför annan betydande förorening av miljön eller risk för sådan,

3) har konsekvenser som förbjuds i 7—9 §,

4) leder till försämring av speciella naturförhållanden eller till att vattenförsörjningen eller någon annan från allmän synpunkt viktig användningsmöjlighet äventyras inom det område som påverkas av verksamheten,

5) medför oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden.

Verksamheten får inte placeras i strid med detaljplanen. Vid placeringen ska dessutom 6 § iakttas.

En verksamhetsutövare som behandlar avfall ska ha tillgång till tillräcklig sakkunskap med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

43 §

Tillståndsvillkor om hindrande av förorening

Tillstånd ska förenas med behövliga villkor om

1) utsläpp, utsläppsgränsvärden, hindrande och begränsning av utsläpp samt utsläppsstället,

2) avfall samt om minskning av avfallets mängd och skadlighet,

3) åtgärder vid störningar och i andra exceptionella situationer,

4) åtgärder efter avslutad verksamhet, såsom iståndsättning av områden och hindrande av utsläpp,

5) andra åtgärder för att hindra, minska eller utreda förorening och risken för eller olägenheterna av förorening.

— — — — — — — — — — — — — —

När tillståndsvillkoren meddelas ska beaktas verksamhetens natur, egenskaperna hos det område där verksamhetens konsekvenser uppträder, verksamhetens sammantagna miljöpåverkan, den betydelse som åtgärderna för att hindra förorening har för miljön som en helhet samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärderna. Tillståndsvillkor som gäller utsläppsgränsvärden samt hindrande och begränsning av utsläpp ska vara baserade på bästa tillgängliga teknik. I tillståndsvillkoren får verksamhetsutövaren dock inte åläggas att använda endast en viss bestämd teknik. Dessutom ska vid behov beaktas energi- och materialanvändningens effektivitet samt beredskapen att förebygga olyckor och begränsa verkningarna av sådana.

— — — — — — — — — — — — — —

43 a §

Säkerhet som krävs för verksamhet

Den som bedriver avfallsbehandling ska ställa säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering samt kontroll och åtgärder som behövs när verksamheten avslutas eller efter avslutad verksamhet. Säkerhet behöver inte krävas av den som bedriver annan verksamhet än avstjälpningsplatsverksamhet, om de kostnader som avses bli täckta genom säkerheten när verksamheten avslutas är ringa med beaktande av avfallets mängd och beskaffenhet samt övriga omständigheter.

43 b §

Säkerhetens storlek

Säkerheten ska vara tillräcklig för vidtagande av de åtgärder som anges i 43 a § med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär och de villkor som meddelas med avseende på verksamheten. Säkerheten för en avstjälpningsplats ska täcka också kostnaderna för uppföljning och kontroll efter att avstjälpningsplatsen lagts ned och för övrig efterbehandling av avstjälpningsplatsen under en tid av minst 30 år, om inte verksamhetsutövaren visar att något annat räcker. Säkerheten för en deponi för utvinningsavfall ska täcka också kostnaderna för att ett markområde som anges närmare i en plan för hantering av utvinningsavfall och finns i det område som påverkas av deponin iståndsätts så att dess tillstånd blir tillfredsställande.

Tillståndsmyndigheten ska se till att verksamhetsutövaren höjer beloppet av säkerheten för avstjälpningsplatsen och för långtidsverksamhet av annat slag på ett sådant sätt att säkerheten hela tiden så väl som möjligt motsvarar de kostnader som skulle uppstå om verksamheten avslutades vid bedömningstillfället.

Statsrådet får utfärda närmare bestämmelser om grunderna för uträkning och utökande av säkerheten. Med avseende på småskaliga verksamheter kan det fastställas att säkerheten ska vara ett fast belopp som får vara högst 10 000 euro.

43 c §

Ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet

Miljötillstånd ska förenas med behövliga villkor om säkerhet enligt 43 a § och ställande av den. Som säkerhet godkänns borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Säkerheten ska ställas till förmån för den behöriga tillsynsmyndigheten innan verksamheten inleds. En säkerhet för en deponi för utvinningsavfall ska ställas innan utvinningsavfall börjar deponeras på deponin.

Säkerheten ska vara giltig i minst tre månader efter det att de åtgärder som täcks av säkerheten har vidtagits och anmälts till tillsynsmyndigheten. En säkerhet för en avstjälpningsplats ska vara giltig tills den kontroll och den efterbehandling av annat slag som följer på att avstjälpningsplatsen lagts ned har upphört.

Tillståndsmyndigheten ska frigöra en säkerhet när verksamhetsutövaren har uppfyllt de förpliktelser som föreskrivits för eller ålagts den. En säkerhet kan också frigöras delvis.

45 §

Villkor om avfall och avfallshantering

Tillståndet ska dessutom förenas med behövliga villkor om avfall och avfallshantering för iakttagande av avfallslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Tillståndet ska vid behov förenas med villkor om förande av blandat kommunalt avfall som är avsett att återvinnas eller bortskaffas och vars hantering kommunen enligt 32 § i avfallslagen är skyldig att ordna eller annat avfall som är avsett att bortskaffas till en behandlingsanläggning som avses i 19 § 2 mom. i den nämnda lagen. På verkställigheten av villkoren tillämpas denna lag.

Tillstånd för behandling av avfall kan begränsas till att gälla behandling av ett visst

slag av avfall. I ett tillstånd som gäller återvinning eller bortskaffande av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § i avfallslagen är skyldig att ordna eller bortskaffande av annat avfall kan det vid behov anges som villkor att endast avfall från ett visst område får behandlas i verksamheten.

46 §

Uppföljnings- och kontrollvillkor

Tillståndet ska förenas med behövliga villkor om driftskontroll, kontroll av verksamhetens utsläpp och verksamhetens miljöpåverkan samt kontroll av miljöns tillstånd efter avslutad verksamhet. Tillståndet ska dessutom förenas med behövliga villkor om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen i enlighet med 120 § i avfallslagen samt om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och iakttagandet av den. För utförandet av kontroller ska tillståndet innehålla bestämmelser om mätmetoder och mätfrekvenser. I tillståndet ska det också anges hur uppföljnings- och kontrollresultaten ska bedömas och hur de ska ges in till tillsynsmyndigheten. Verksamhetsutövaren kan också åläggas att lämna andra uppgifter som behövs för tillsynen.

Det som i övervakningsprogram för vattnens status som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen har ansetts behövas för övervakningen ska beaktas när villkor meddelas om kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av en förvaltningsplan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.

Tillståndsmyndigheten kan vid behov ålägga flera tillståndshavare att gemensamt kontrollera sina verksamheters miljöpåverkan.

I tillståndet kan verksamhetsutövaren åläggas att förelägga tillståndsmyndigheten eller en myndighet som utsetts av den, en plan för en närmare organisering av den i 1 mom. avsedda uppföljningen och kontrollen för godkännande i så god tid att uppföljningen och kontrollen kan inledas samtidigt som verksamheten inleds eller vid någon annan tidpunkt som är ändamålsenlig med tanke på verksamhetens miljöpåverkan. En plan över uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen ska dock alltid läggas fram i enlighet med 120 § i avfallslagen. Uppföljnings- och kontrollvillkoren samt den godkända uppföljnings- och kontrollplanen kan vid behov ändras trots att tillståndet är i kraft.

I sådana fall som avses i 3 och 4 mom. ska beslut fattas med iakttagande av förvaltningslagen, om inte beslutet fattas i samband med att tillståndet beviljas eller ändras. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av tillståndshavaren, tillsynsmyndigheten, en myndighet som bevakar allmänt intresse, kommunen eller en part som orsakas olägenhet. Beslutet meddelas efter anslag och information om beslutet ska ges på det sätt som enligt 53 och 54 § gäller för miljötillståndsbeslut och information om dem.

Omprövning av beslut enligt 4 mom. som fattats av en myndighet som tillståndsmyndigheten utsett får begäras skriftligen hos tillståndsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet anslogs. Ändring i tillståndsmyndighetens beslut med anledning av begäran om omprövning får sökas så som anges i 96 §.

50 §

Inverkan av vissa planer och program

Verksamheten får inte strida mot sådana för verksamhetsutövaren bindande förpliktelser som följer av riksomfattande planer och program som avses i 26 § 1 mom. I ett tillstånd som gäller en tillståndspliktig behandlingsanläggning eller behandlingsplats för avfall ska beaktas de regionala avfallsplaner som avses i 88 § i avfallslagen. I tillståndet ska dessutom i tillräcklig utsträckning beaktas sådana andra planer som har godkänts med stöd av 26 § 1 mom.

— — — — — — — — — — — — — — —

61 §

Verksamhet av försöksnatur

Sådan verksamhet av försöksnatur som avses i 30 § 3 mom. förutsätter en skriftlig an-

mälan till den behöriga miljötillståndsmyndigheten senast 30 dygn innan verksamheten inleds.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det finns miljötillstånd för verksamhet enligt 30 a § när denna lag träder i kraft, förfaller miljötillståndet.

Om miljötillstånd har beviljats för en verksamhet före denna lags ikraftträdande och om den säkerhet som ställts för verksamheten inte är förenlig med 43 a—43 c §, ska tillståndsvillkoret om säkerhet ses över senast när

1) miljötillstånd ska sökas för en väsentlig ändring av verksamheten, eller

2) en ansökan ska göras för justering av tillståndsvillkoren.

Tillståndsmyndigheten ska justera ett villkor som gäller säkerhet så att det stämmer överens med denna lag också när tillståndet behöver ändras eller tillståndsmyndigheten ska meddela villkor om åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten.

Om miljötillstånd har beviljats verksamheten före ikraftträdandet av denna lag, ska tillståndsmyndigheten justera tillståndsvillkoren om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen samt om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och iakttagandet av den så att de inom två år från denna lags ikraftträdande stämmer överens med 46 § och med 120 § i avfallslagen.

———

3.

Lag

om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 3 §, sådan den lyder i lag 24/2006, som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

I fråga om hälsoskyddet gäller dessutom vad som bestäms om detta i miljöskyddslagen (86/2000), lagen om vattentjänster (119/2001), kemikalielagen (744/1989), strålskyddslagen (592/1991), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (264/1961), avfallslagen (/), markanvändnings- och bygglagen (132/1999), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (23/2006), lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) samt veterinärvårdslagen (765/2009).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

4.

Lag

om ändring av 3 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen (744/1989) 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 100/2000, som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

— — — — — — — — — — — — — — —

I fråga om begränsning av utsläpp av kemikalier i miljön och rening av utsläpp gäller miljöskyddslagen (86/2000) och havsskyddslagen (1415/1994). I fråga om behandling av avfall som består av kemikalier och om annan avfallshantering gäller dessutom avfallslagen (/).

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

5.

Lag

om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 409/2009, som följer:

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

— — — — — — — — — — — — — — —

2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG eller en sådan bestämmelse som nämns i 147 § 2 mom. i avfallslagen (/) eller bestämmelser som har utfärdats eller beslut som i enskilda fall har meddelats eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller som försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering, eller

— — — — — — — — — — — — — — —

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

6.

Lag

om ändring av 12 § i avfallsskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallsskattelagen (495/1996) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1435/2009, som följer:

12 §

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Trots vad som i punktskattelagen föreskrivs om tystnadsplikt har en tullmyndighet rätt att lämna uppgifter och handlingar som erhållits för beskattning enligt denna lag till de i avfallslagen (/) avsedda närings-, trafik- och miljöcentralerna och den kommunala miljövårdsmyndigheten för uppgifter som bestämts eller föreskrivits för dem.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

7.

Lag

om ändring av 3 och 7 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar (1037/2004) 3 § 1 mom. och 7 § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *dryckesförpackning* en detaljhandelsförpackning som innehåller i den till denna lag fogade accistabellen nämnd dryck, om förpackningen har en volym på högst fem liter; såsom detaljhandelsförpackning betraktas även motsvarande förpackning i samband med restaurangrörelse,

2) *fungerande retursystem* ett sådant pantbaserat system där en förpackare eller importör av drycker ensam eller på det sätt som avses i avfallslagen (/) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland har ombesörjt återanvändning eller materialåtervinning av dryckesförpackningar så att förpackningen fylls på nytt eller används för råvaruåtervinning,

3) *tillverkning* tillverkning och förpackning av drycker.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Anteckning i producentregistret

Den som i en skattedeklaration enligt punktskattelagen anmäler att dryckesförpackningar ingår i ett i 3 § 1 mom. 2 punkten avsett fungerande retursystem ska visa att den som är ansvarig för retursystemet för dryckesförpackningar har godkänts av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland för anteckning i producentregistret på det sätt som anges i 103 § i avfallslagen eller att dryckesförpackningarna har godkänts för anteckning i motsvarande register enligt lagstiftningen i landskapet Åland. Miljömyndigheterna ska omedelbart underrätta Tullstyrelsen om ändringar i registret. Om producentregisteruppgifter föranleder ändringar i beskattningen av en accisskyldig, tillämpas ändringarna vid påförandet av accis för följande kalendermånad efter tillställandet av uppgifterna.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

8.

Lag

om ändring av fordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fordonslagen (1090/2002) 64 § 3 och 4 mom., 66 § 1 mom. och 66 e § 1 mom., sådana de lyder, 64 § 3 mom., 66 § 1 mom. och 66 e § 1 mom. i lag 233/2007 samt 64 § 4 mom. i lag 276/2010, som följer:

64 §

Anmälan av fordons registeruppgifter

— — — — — — — — — — — — — — —

Närmare bestämmelser om ägarens och innehavarens inbördes anmälningsskyldighet samt om den rätt som andra, såsom fordonets förra ägare, i 58 § i avfallslagen (/) avsedda insamlare eller behandlare, innehavaren och den som ansvarar för användningen av bilen, har att göra registreringsanmälningar som gäller registrerade uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas dessutom närmare bestämmelser om anmälningar som gäller registeruppgifter och om de tillhörande tidsfristerna.

Den anmälningsskyldige eller dennes ombud ska personligen lämna registreringsanmälan till den behöriga registreraren. Genom förordning av statsrådet får bestämmas att kommuner, i 58 § i avfallslagen avsedda insamlare eller behandlare, försäkringsbolag och motsvarande sammanslutningar och inrättningar kan göra registreringsanmälan också på annat sätt. Bestämmelser om när registreringsanmälan får lämnas via Trafiksäkerhetsverkets elektroniska tjänst utfärdas genom förordning av statsrådet.

— — — — — — — — — — — — — — —

66 §

Första registrering av fordon

De allmänna förutsättningarna för första registrering är att

1) fordonet har godkänts i en registreringsbesiktning, om inte fordonet i enlighet med 60 § är befriat från registreringsbesiktning,

2) fordonet uppfyller de krav som gäller i Finland,

3) inget skrotningsintyg enligt 59 § i avfallslagen har getts i fråga om fordonet,

4) behörig utredning uppvisas om betalning av skatter och avgifter som hänför sig till fordonet, om äganderätten till fordonet och om fordonsinnehavaren samt om att föreskriven trafikförsäkring tecknats, och

5) registeranmälan görs om vem som ansvarar för användningen av bilen, om ingen fysisk person anmäls som ägare eller innehavare av bilen.

— — — — — — — — — — — — — — —

66 e §

Skrotade eller på annat sätt förstörda fordon

Slutlig avregistrering av fordon görs endast om ett skrotningsintyg enligt 59 § i avfallslagen eller ett motsvarande intyg i något annat EES-land än Finland har getts i fråga om fordonet eller om fordonet på något annat sätt bevisligen har förstörts.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

9.

Lag

om ändring av 2 och 8 § i lagen om flyttning av fordon

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om flyttning av fordon (828/2008) 2 § och 8 § 2 mom. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *fordon* ett fordon enligt definitionen i 2 a § i vägtrafiklagen (267/1981),
2) *väg* en väg enligt definitionen i 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen,
3) *terräng* terräng enligt definitionen i 3 § 2 punkten i terrängtrafiklagen (1710/1995),
4) *närflyttning* flyttning av ett fordon till en plats i omedelbar närhet av dess ursprungliga placeringsplats,
5) *upplagsflyttning* flyttning av ett fordon till ett upplag som anvisas av kommunen,
6) *skrotfordon* ett fordon som är avfall enligt definitionen i 5 § 1 mom. i avfallslagen (/).

8 §

Flyttning av skrotfordon

— — — — — — — — — — — — — — —

Kommunen får lämna ett skrotfordon som omfattas av producentansvaret enligt 48 § 1 mom. 2 punkten i avfallslagen direkt till insamlare och behandlare som avses i 58 § i avfallslagen. Innan ett skrotfordon flyttas ska den sista ägare till fordonet som antecknats i fordonstrafikregistret eller någon annan känd ägare eller innehavare informeras om flyttningen. Meddelandet ska innehålla en uppmaning att flytta skrotfordonet inom sju dagar vid äventyr att fordonet förs till avfallshantering på det sätt som avses ovan i detta moment. Om ägaren inte är känd, ska ett meddelande fästas på ett synligt ställe på skrotfordonet.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

10.

Lag

om ändring av 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) 3 § 3 mom. som följer:

3 §

Tillämpningsområde

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag tillämpas på mottagning av avfall som genereras vid normal drift av fartyg. Efter det att sådant avfall överförts från fartyget till land tillämpas avfallslagen (/) på avfallet.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

11.

Lag

om ändring av 3 och 11 § i lagen om Finlands ekonomiska zon

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) 3 § 2 mom. och 11 § 2 mom., av dem 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1682/2009, som följer:

3 §

Lagstiftning som skall tillämpas på miljöskydd och vattenbyggande

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om förhindrande av sådan miljöförorening i den ekonomiska zonen som orsakas av ordinarie drift av fartyg finns i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) och bestämmelser om åtgärder i samband med bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i den ekonomiska zonen finns i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009). I den ekonomiska zonen tillämpas dessutom avfallslagen (/) enligt vad som föreskrivs särskilt.

11 §

Miljöbrott i den ekonomiska zonen

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Till straff för brott mot miljöskyddslagen i den ekonomiska zonen döms enligt 116 § 2 mom. i miljöskyddslagen, till straff för brott mot avfallslagen i den ekonomiska zonen döms enligt 147 § i avfallslagen och till straff för naturskyddsförseelse i den ekonomiska zonen döms enligt 58 § 2 mom. i naturvårdslagen (1096/1996).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

12.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen (829/2009) 2 § som följer:

2 §

Avfallshantering

Kommunerna i huvudstadsregionen ska i samarbete sköta de kommunala uppgifter som avses i avfallslagen (/), med undantag för de uppgifter som föreskrivs för den kommunala miljövårdsmyndigheten. En samkommun svarar för skötseln av uppgifterna. På samkommunen tillämpas bestämmelserna om samkommuner i 10 kap. i kommunallagen (365/1995).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

13.

Lag

om ändring av 3 § i dammsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i dammsäkerhetslagen (494/2009) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

På avfallsdammar tillämpas utöver denna lag vad som i miljöskyddslagen (86/2000) och med stöd av den föreskrivs om förebyggande och hindrande av förorening av miljön samt vad som i avfallslagen (/) och med stöd av den föreskrivs om förebyggande av den fara som avfall orsakar hälsan och miljön.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

14.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om gödselfabrikat

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gödselfabrikat (539/2006) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

— — — — — — — — — — — — — — —

Angående krav på råvaror till gödselfabrikat samt på biprodukter som används som gödselfabrikat som sådana samt bearbetning, användning och bortskaffande av dem föreskrivs dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (86/2000), avfallslagen (/) och marktäktslagen (555/1981) samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Angående krav på gödselfabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). Angående krav på gödselfabrikat av animaliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om djursjukdomar (55/1980) och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———————

15.

Lag

om ändring av3 § i lagen om växtskyddsmedel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om växtskyddsmedel (1259/2006) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

— — — — — — — — — — — — — — —

Bestämmelser om rester av växtskyddsmedel i livsmedel eller foder samt om tillsynen över resthalter ingår i livsmedelslagen (23/2006) och foderlagen (396/1998) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Växtskyddsmedel vars godkännande har återkallats eller beträffande vilka giltighetstiden för godkännandet i övrigt har upphört samt växtskyddsmedel som annars ska tas ur bruk är farligt avfall, och på dem tillämpas avfallslagen (/). För genmodifierade organismer gäller dessutom vad som bestäms om dem i gentekniklagen (377/1995). I säkerheten i arbetet för en person som hanterar växtskyddsmedel ska dessutom kraven i arbetarskyddslagen (738/2002) beaktas.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———————

16.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006) 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Allmänna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd

För beviljande av stöd enligt 4 § 1 mom. 1—3 punkten förutsätts att jordbrukaren för en viss tid förbinder sig att på sin gårdsbruksenhet iaktta de villkor som uppställts för stödet. För beviljande av stöd förutsätts dessutom att jordbrukaren iakttar tvärvillkoren. Bestämmelser om det nationella genomförandet av tvärvillkoren finns i miljöskyddslagen (86/2000), vattenlagen (264/1961), avfallslagen (/), naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen (615/1993), lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994), lagen om växtskyddsmedel (1259/2006), foderlagen (86/2008), livsmedelslagen (23/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997), djurskyddslagen (247/1996) och lagen om djursjukdomar (55/1980).

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

17.

Lag

om ändring av 7 § i läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen (395/1987) 7 § 4 mom., sådant det lyder i lag 773/2009, som följer:

7 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om ett i denna lag angivet läkemedel betraktas som farligt avfall enligt avfallslagen (/), tillämpas på det vad som i nämnda lag bestäms eller med stöd av den bestäms eller föreskrivs om farligt avfall.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

18.

Lag

om ändring av 28 § i narkotikalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 28 § som följer:

28 §

Förstöring av narkotika som farligt avfall

De som har rätt att hantera narkotika är skyldiga att låta förstöra alla läkemedel som betraktas som narkotika samt annan narkotika för vilken det inte längre finns sådan användning som är tillåten enligt denna lag.

Ämnen och preparat som avses i 1 mom. får förstöras endast i en anläggning för behandling av farligt avfall. Då ska avfallslagens (/) och miljöskyddslagens (86/2000) bestämmelser om förstöring av farligt avfall iakttas.

Närmare bestämmelser om förstöring av ämnen och preparat som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

19.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om sammankomster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sammankomster (530/1999) 24 § som följer:

24 §

Avlägsnande av mötesutrustning och konstruktioner samt uppsnyggning av området

Arrangören av en allmän sammankomst och en offentlig tillställning ska se till att mötesutrustningen och konstruktionerna som använts under sammankomsten utan onödigt dröjsmål avlägsnas efter sammankomstens slut, om inte något annat avtalats med platsens ägare eller innehavare. I avfallslagen (/) föreskrivs om skyldigheten att städa upp nedskräpade platser.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

20.

Lag

om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag (675/2006), som följer:

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen ska avgöra ett fullföljdsärende som gäller

— — — — — — — — — — — — — — —

3) tillämpningen av avfallslagen (/),

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

Helsingfors den 15 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Paula Lehtomäki*

Bilagor
Parallelltexter

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 2 § 1 mom., 5 § 3 mom., 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom., 28 § 2 mom., 30 a § 1 och 2 mom., 39 § 1 mom., 42 §, 43 § 1 och 3 mom., 45 och 46 §, 50 § 1 mom. samt 61 §,

av dem 12 § 1 och 2 mom., 27 § 1 mom. och 30 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 253/2010, 28 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 1061/2004, 42 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 346/2008, 43 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 506/2002, 43 § 3 mom. sådant det lyder i lag 506/2002, 45 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1676/2009 och 46 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 506/2002, 1300/2004 och 252/2005, samt

fogas till lagen nya 43 a—43 c § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Tillämpningsområde	*Tillämpningsområde*
Denna lag tillämpas på verksamhet som orsakar eller kan orsaka förorening av miljön enligt vad som bestäms nedan. Dessutom tillämpas lagen på verksamhet som ger upphov till avfall *samt på återvinning* och på behandling av avfall.	Denna lag tillämpas på verksamhet som orsakar eller kan orsaka förorening av miljön enligt vad som bestäms nedan. Dessutom tillämpas lagen på verksamhet som ger upphov till avfall och på behandling av avfall.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Allmänna skyldigheter	*Allmänna skyldigheter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
I verksamhet som medför risk för förorening av miljön skall dessutom *beaktas* de allmänna skyldigheter som följer av 4 och 6 § avfallslagen (1072/1993).	I verksamhet som medför risk för förorening av miljön *ska* dessutom de allmänna skyldigheter *och principer beaktas* som följer av *2 kap. i avfallslagen (/)*.
12 §	12 §
Vissa verksamheter	*Vissa verksamheter*
Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas för följande bran-	*Närmare bestämmelser för följande branscher och verksamheter får utfärdas genom*

Gällande lydelse

scher och verksamheter, i syfte att förebygga risker för förorening av miljön:

1) el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt på högst 20 megawatt och sådana verk eller pannanläggningar där gas eller olja används som bränsle och bränsleeffekten understiger 50 megawatt,

2) asfaltstationer,

3) distributionsstationer för flytande bränslen,

4) verksamheter där det används flyktiga organiska föreningar,

5) andra än i 1 punkten avsedda el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt som överstiger 20 megawatt men understiger 50 megawatt,

6) *återvinning och* behandling av avfall *som sker i en anläggning och yrkesmässigt*,

7) jordbruk, kreatursh ushållning, pälsdjursskötsel och skogsbruk,

8) torvproduktion,

9) fiskodling,

10) stenkrossar, stenbrott eller annan stenbrytning.

De bestämmelser som avses i 1 mom. kan, utöver vad som sägs i 11 §, gälla

1) utsläpp i miljön samt begränsning av sådana utsläpp och deras skadeverkningar,

2) krav som ställs på placeringen av verksamheterna med avseende på miljöskyddet, förutsättningarna för placering av verksamheter på olika områden och minimiavstånden till de objekt som berörs av verksamheten,

3) metoder, anordningar, byggnader och konstruktioner som används för att förebygga utsläpp och deras spridning, förebygga olyckor eller olycksrisker samt för att trygga energieffektiviteten,

4) verksamhetens omfattning och verksamhetstiderna,

5) behandling och återvinning av avfall,

6) kontroll och verksamhetsutövarens skyldighet att lämna information till myndigheterna,

7) åtgärder efter avslutad verksamhet,

8) övriga åtgärder som behövs för att de krav som föreskrivs i 41—43, 45 och 46 § ska uppfyllas.

— — — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

förordning av statsrådet i syfte att förebygga risker för förorening av miljön:

1) el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt på högst 20 megawatt och sådana verk eller pannanläggningar där gas eller olja används som bränsle och bränsleeffekten understiger 50 megawatt,

2) asfaltstationer,

3) distributionsstationer för flytande bränslen,

4) verksamheter där det används flyktiga organiska föreningar,

5) andra än i 1 punkten avsedda el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt som överstiger 20 megawatt men understiger 50 megawatt,

6) behandling av avfall,

7) jordbruk, kreatursh ushållning, pälsdjursskötsel och skogsbruk,

8) torvproduktion,

9) fiskodling,

10) stenkrossar, stenbrott eller annan stenbrytning.

De bestämmelser som avses i 1 mom. kan, utöver vad som sägs i 11 §, gälla

1) utsläpp i miljön samt begränsning av sådana utsläpp och deras skadeverkningar,

2) krav som ställs på placeringen av verksamheterna med avseende på miljöskyddet, förutsättningarna för placering av verksamheter på olika områden och minimiavstånden till de objekt som berörs av verksamheten,

3) metoder, anordningar, byggnader och konstruktioner som används för att förebygga utsläpp och deras spridning, förebygga olyckor eller olycksrisker samt för att trygga energieffektiviteten,

4) verksamhetens omfattning och verksamhetstiderna,

5) *hantering* av avfall,

6) kontroll och verksamhetsutövarens skyldighet att lämna information till myndigheterna,

7) åtgärder efter avslutad verksamhet,

8) övriga åtgärder som behövs för att de krav som föreskrivs i 41—43, 45 och 46 § ska uppfyllas.

— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
27 §	27 §
Datasystemet för miljövårdsinformation	*Datasystemet för miljövårdsinformation*
Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Finlands miljöcentral upprätthåller datasystemet för miljövårdsinformation, som innehåller behövliga uppgifter om	Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Finlands miljöcentral upprätthåller datasystemet för miljövårdsinformation, som innehåller behövliga uppgifter om
1) sådana beslut av miljötillståndsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna som avses i denna lag,	1) sådana beslut av miljötillståndsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna som avses i denna lag,
2) sådana verksamheter som ska registreras enligt denna lag,	2) sådana verksamheter som ska registreras enligt denna lag,
3) rapporter och observationer i samband med tillstånden och anmälningarna,	3) rapporter och *kontroll med anknytning till* tillstånden och anmälningarna,
4) sådant som ska införas i det avfallsregister som avses i avfallslagen,	4) *omständigheter som med stöd av avfallslagen ska antecknas i de register som avses i 142 § i avfallslagen,*
5) uppföljning och forskning som gäller miljöns tillstånd i samband med verkställigheten av denna lag,	5) uppföljning och *undersökningar* som gäller miljöns tillstånd i samband med verkställigheten av denna lag,
6) de kemikalier som används inom verksamhet som medför risk för förorening av miljön, om de utsläpp och det avfall som uppkommer av verksamheten samt om det avfall som tagits emot inom verksamheten,	6) de kemikalier som används inom verksamhet som medför risk för förorening av miljön, om de utsläpp och det avfall som uppkommer av verksamheten samt om det avfall som tagits emot inom verksamheten,
7) annat som behövs för verkställigheten av denna lag.	7) annat som behövs för verkställigheten av denna lag.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
28 §	28 §
Allmän tillståndsplikt	*Allmän tillståndsplikt*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Miljötillstånd behövs dessutom för	Miljötillstånd behövs dessutom för
1) verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, då det inte är fråga om sådan verksamhet som avses i 1 kap. 19 § vattenlagen,	1) verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, då det inte är fråga om sådan verksamhet som avses i 1 kap. 19 § *i* vattenlagen,
2) avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av en i 1 kap. 2 § vattenlagen avsedd bädd eller bassäng,	2) avledande av avloppsvatten som kan orsaka förorening av en i 1 kap. 2 § i vattenlagen avsedd bädd eller bassäng,
3) verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920),	3) verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920),
4) *återvinning eller* behandling av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt,	4) behandling av avfall som *omfattas av tillämpningsområdet för avfallslagen* i en anläggning eller yrkesmässigt,
5) prospektering efter och utvinning av olja och gas inom Finlands territorialvatten eller i	5) prospektering efter och utvinning av olja och gas inom Finlands territorialvatten eller i

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Finlands ekonomiska zon samt annan därmed förknippad verksamhet.	Finlands ekonomiska zon samt annan därmed förknippad verksamhet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
30 a §	30 a §
Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser behandling och återvinning av avfall	*Undantag från tillståndsplikten för vissa verksamheter som avser* ***avfallsbehandling***
Miljötillstånd behövs inte för sådan återvinning eller behandling av avfall som avses i 28 § 2 mom. 4 punkten, då det är fråga om att	*För verksamhet som avses* i 28 § 2 mom. 4 punkten *behövs det inte miljötillstånd med stöd av den nämnda bestämmelsen, när* det är fråga om att
1) naturenligt, ofarligt, vegetabiliskt avfall som uppkommer inom jord- och skogsbruket återvinns eller behandlas inom jord- och skogsbruket,	1) *avfall från* jord- och skogsbruket *som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial används* inom jord- och skogsbruket,
2) icke-förorenat jord- och stenavfall som uppkommer vid marktäkt eller byggnads- eller jordbyggnads- och vattenbyggnadsverksamhet återvinns eller behandlas på täkt- eller byggnadsplatsen eller på någon annan byggnadsplats där avfallet återvinns eller behandlas enligt en godkänd plan eller enligt ett tillstånd som uppfyller motsvarande krav i avfallslagen,	
3) avloppsslam *och* slam från slamavskiljare som behandlats så att det blivit ofarligt eller stallgödsel, ofarlig aska eller slagg återvinns som gödselmedel,	*2)* avloppsslam, slam från slamavskiljare *eller avfall från torrtoaletter* som behandlats så att det blivit *oskadligt* eller *oskadlig* aska eller *oskadligt* slagg återvinns *och används i enlighet med lagen om gödselfabrikat (539/2006),*
	3) vegetabiliskt avfall från jord- och skogsbruket som består av för miljön och hälsan oskadliga naturmaterial återvinns inom energiproduktion, eller
4) sådant inert avfall, sådan icke-förorenad jord samt sådant utvinningsavfall av torvutvinning som uppkommer inom verksamhet enligt 103 a § deponeras i enlighet med en plan för hantering av utvinningsavfall på en annan plats än en sådan i 103 b § avsedd deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka.	4) utvinningsavfall *från* torvutvinning *eller sådant inert avfall eller sådan icke-förorenad jord* som uppkommer inom *annan* verksamhet enligt 103 a § *behandlas* i enlighet med en plan för hantering av utvinningsavfall *i samband med verksamheten i fråga på något annat sätt än genom deponering av avfallet på* en sådan i 103 b § avsedd deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka.
Miljötillstånd behövs inte heller för annan i 28 § 2 mom. 4 punkten avsedd återvinning av avfall eller för behandling av annat avfall än problemavfall på den plats där det uppkommit, om bestämmelser om miljöskyddskraven	Miljötillstånd behövs inte heller för annan i 28 § 2 mom. 4 punkten avsedd återvinning av avfall eller för *bortskaffande* av annat avfall än *farligt avfall* på den plats där det uppkommit, om bestämmelser om miljöskydds-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
för dessa verksamheter har utfärdats genom förordning av statsrådet med stöd av 18 § i avfallslagen eller 12 § 1 mom. i denna lag.	kraven för dessa verksamheter har utfärdats genom förordning av statsrådet med stöd av *14 §* i avfallslagen eller 12 § 1 mom. i denna lag.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
39 §	39 §
Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet	*Gemensam behandling av tillstånd för en och samma verksamhet*
En miljötillståndsansökan som gäller förorening av vatten samt en beträffande samma verksamhet gjord tillståndsansökan enligt vattenlagen och en ansökan om nyttjanderätt som avses i 31 § 1 mom. 2 punkten skall behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl skall anses vara onödigt. Gemensam behandling behövs inte om verksamheten utöver miljötillstånd kräver enbart i 9 kap. vattenlagen avsett tillstånd att avleda vatten för användning såsom vätska, förutsatt att det inte finns något direkt vattenhushållningssamband mellan avledandet av vatten och återledandet av det till vattendraget.	En miljötillståndsansökan som gäller förorening av vatten samt en beträffande samma verksamhet gjord tillståndsansökan enligt vattenlagen och en ansökan om nyttjanderätt som avses i 31 § 1 mom. *3* punkten ska behandlas tillsammans och avgöras genom samma beslut, om detta inte av särskilda skäl ska anses vara onödigt. Gemensam behandling behövs inte, om verksamheten utöver miljötillstånd kräver enbart i 9 kap. i vattenlagen avsett tillstånd att avleda vatten för användning såsom vätska, förutsatt att det inte finns något direkt vattenhushållningssamband mellan avledandet av vatten och återledandet av det till vattendraget.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
42 §	42 §
Förutsättningarna för beviljande av tillstånd	*Förutsättningarna för beviljande av tillstånd*
För att tillstånd skall kunna beviljas krävs att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter 1) medför olägenhet för hälsan, 2) medför annan betydande förorening av miljön eller risk för sådan, 3) har konsekvenser som förbjuds i 7—9 §, 4) leder till försämring av speciella naturförhållanden eller till att vattenförsörjningen eller någon annan från allmän synpunkt viktig användningsmöjlighet äventyras inom det område som påverkas av verksamheten, 5) medför *sådant* oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. lagen angående vissa grannelagsförhållanden. Verksamheten får inte placeras i strid med detaljplanen. Vid placeringen skall dessutom	För att tillstånd *ska* kunna beviljas krävs att verksamheten, med beaktande av tillståndsvillkoren och verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter 1) medför olägenhet för hälsan, 2) medför annan betydande förorening av miljön eller risk för sådan, 3) har konsekvenser som förbjuds i 7—9 §, 4) leder till försämring av speciella naturförhållanden eller till att vattenförsörjningen eller någon annan från allmän synpunkt viktig användningsmöjlighet äventyras inom det område som påverkas av verksamheten, 5) medför oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. *i* lagen angående vissa grannelagsförhållanden. Verksamheten får inte placeras i strid med detaljplanen. Vid placeringen *ska* dessutom

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
iakttas 6 §.	6 § *iakttas*.
En verksamhetsutövare som återvinner eller som behandlar avfall ska dessutom ställa en med beaktande av verksamhetens omfattning och natur samt de villkor som meddelas i fråga om verksamheten tillräcklig säkerhet eller föreslå andra motsvarande arrangemang för att tillse en behörig avfallshantering. Den som utövar annan verksamhet än avstjälpningsplatsverksamhet eller återvinning eller behandling av problemavfall behöver inte avkrävas säkerhet eller motsvarande arrangemang, om utövaren är tillräckligt solvent och annars kan ordna behörig avfallshantering eller om återvinnings- eller behandlingsverksamheten bedrivs i liten skala. Den som driver en deponi för utvinningsavfall ska ställa säkerhet, om en sådan inte med beaktande av avfallets mängd eller beskaffenhet är onödig. Närmare bestämmelser om säkerhet eller annat motsvarande arrangemang utfärdas genom förordning av statsrådet.	(3 mom. upphävs)
En verksamhetsidkare som *återvinner eller som* behandlar avfall skall *dessutom* ha tillgång till tillräcklig sakkunskap med beaktande av verksamhetens art och omfattning.	En *verksamhetsutövare* som behandlar avfall *ska* ha tillgång till tillräcklig sakkunskap med beaktande av verksamhetens art och omfattning.
43 §	43 §
Tillståndsvillkor om hindrande av förorening	*Tillståndsvillkor om hindrande av förorening*
Tillstånd skall förenas med behövliga villkor om	Tillstånd *ska* förenas med behövliga villkor om
1) utsläpp, utsläppsgränsvärden, hindrande och begränsning av utsläpp samt utsläppsstället,	1) utsläpp, utsläppsgränsvärden, hindrande och begränsning av utsläpp samt utsläppsstället,
2) avfall samt om minskning av avfall och *dess* skadlighet,	2) avfall samt om minskning av *avfallets mängd* och skadlighet,
3) åtgärder vid störningar och i andra exceptionella situationer,	3) åtgärder vid störningar och i andra exceptionella situationer,
4) åtgärder efter avslutad verksamhet, såsom iståndsättning av områden och hindrande av utsläpp,	4) åtgärder efter avslutad verksamhet, såsom iståndsättning av områden och hindrande av utsläpp,
5) andra åtgärder för att hindra, minska eller utreda förorening samt risken för eller olägenheterna av förorening.	5) andra åtgärder för att hindra, minska eller utreda förorening *och* risken för eller olägenheterna av förorening.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
När tillståndsvillkoren meddelas skall beaktas verksamhetens natur, egenskaperna hos det område där verksamhetens konsekvenser uppträder, verksamhetens sammantagna mil-	När tillståndsvillkoren meddelas *ska* beaktas verksamhetens natur, egenskaperna hos det område där verksamhetens konsekvenser uppträder, verksamhetens sammantagna mil-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
jöpåverkan, betydelsen av åtgärder för att hindra förorening av miljön som en helhet samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärderna. Tillståndsvillkor som gäller utsläppsgränsvärden samt hindrande och begränsning av utsläpp skall vara baserade på bästa tillgängliga teknik. I tillståndsvillkoren får verksamhetsutövaren dock inte åläggas att använda endast en viss bestämd teknik. Dessutom skall vid behov beaktas energianvändningens effektivitet samt beredskapen att förebygga olyckor och begränsa verkningarna av sådana.	jöpåverkan, *den betydelse som åtgärderna* för att hindra förorening *har för* miljön som en helhet samt de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärderna. Tillståndsvillkor som gäller utsläppsgränsvärden samt hindrande och begränsning av utsläpp *ska* vara baserade på bästa tillgängliga teknik. I tillståndsvillkoren får verksamhetsutövaren dock inte åläggas att använda endast en viss bestämd teknik. Dessutom *ska* vid behov beaktas *energi- och materialanvändningens* effektivitet samt beredskapen att förebygga olyckor och begränsa verkningarna av sådana.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	43 a §
	Säkerhet som krävs för verksamhet
	Den som bedriver avfallsbehandling ska ställa säkerhet för att garantera en adekvat avfallshantering samt kontroll och åtgärder som behövs när verksamheten avslutas eller efter avslutad verksamhet. Säkerhet behöver inte krävas av den som bedriver annan verksamhet än avstjälpningsplatsverksamhet, om de kostnader som avses bli täckta genom säkerheten när verksamheten avslutas är ringa med beaktande av avfallets mängd och beskaffenhet samt övriga omständigheter.
	43 b §
	Säkerhetens storlek
	Säkerheten ska vara tillräcklig för vidtagande av de åtgärder som anges i 43 a § med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär och de villkor som meddelas med avseende på verksamheten. Säkerheten för en avstjälpningsplats ska täcka också kostnaderna för uppföljning och kontroll efter att avstjälpningsplatsen lagts ned och för övrig efterbehandling av avstjälpningsplatsen under en tid av minst 30 år, om inte verksamhetsutövaren visar att något annat räcker. Säkerheten för en deponi för utvinningsavfall ska täcka också kostnaderna för att ett markområde som anges närmare i en plan för hantering av utvinningsavfall och finns i det område som påverkas av deponin iståndsätts så

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

att dess tillstånd blir tillfredsställande.

Tillståndsmyndigheten ska se till att verksamhetsutövaren höjer beloppet av säkerheten för avstjälpningsplatsen och för långtidsverksamhet av annat slag på ett sådant sätt att säkerheten hela tiden så väl som möjligt motsvarar de kostnader som skulle uppstå om verksamheten avslutades vid bedömningstillfället.

Statsrådet får utfärda närmare bestämmelser om grunderna för uträkning och utökande av säkerheten. Med avseende på småskaliga verksamheter kan det fastställas att säkerheten ska vara ett fast belopp som får vara högst 10 000 euro.

43 c §

Ställande av säkerhet och säkerhetens giltighet

Miljötillstånd ska förenas med behövliga villkor om säkerhet enligt 43 a § och ställande av den. Som säkerhet godkänns borgen, försäkring och en pantsatt deposition. Den som ställer säkerheten ska vara ett kreditinstitut, en försäkringsanstalt eller något annat yrkesmässigt finansiellt institut med hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Säkerheten ska ställas till förmån för den behöriga tillsynsmyndigheten innan verksamheten inleds. En säkerhet för en deponi för utvinningsavfall ska ställas innan utvinningsavfall börjar deponeras på deponin.

Säkerheten ska vara giltig i minst tre månader efter det att de åtgärder som täcks av säkerheten har vidtagits och anmälts till tillsynsmyndigheten. En säkerhet för en avstjälpningsplats ska vara giltig tills den kontroll och den efterbehandling av annat slag som följer på att avstjälpningsplatsen lagts ned har upphört.

Tillståndsmyndigheten ska frigöra en säkerhet när verksamhetsutövaren har uppfyllt de förpliktelser som föreskrivits för eller ålagts den. En säkerhet kan också frigöras delvis.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
45 §	45 §
Villkor om avfall och avfallshantering	*Villkor om avfall och avfallshantering*
Tillståndet ska dessutom förenas med behövliga villkor om avfall och avfallshantering, för iakttagande av avfallslagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser, *samt om ställande av säkerhet eller annat motsvarande arrangemang som avses i 42 § 3 mom. i denna lag*. På verkställigheten av villkoren tillämpas denna lag.	Tillståndet ska dessutom förenas med behövliga villkor om avfall och avfallshantering för iakttagande av avfallslagen *och bestämmelser som utfärdats* med stöd av den. *Tillståndet ska vid behov förenas med villkor om förande av blandat kommunalt avfall som är avsett att återvinnas eller bortskaffas och vars hantering kommunen enligt 32 § i avfallslagen är skyldig att ordna eller annat avfall som är avsett att bortskaffas till en behandlingsanläggning som avses i 19 § 2 mom. i den nämnda lagen*. På verkställigheten av villkoren tillämpas denna lag.
Tillstånd för *återvinning eller* för behandling av avfall *som sker i en anläggning eller yrkesmässigt* kan begränsas till att gälla *återvinning eller* behandling av en viss typ av avfall. I tillståndet kan behandlingen av avfall från ett visst område prioriteras.	Tillstånd för behandling av avfall kan begränsas till att gälla behandling av ett *visst slag* av avfall. I *ett tillstånd som gäller återvinning eller bortskaffande av blandat kommunalt avfall vars hantering kommunen enligt 32 § i avfallslagen är skyldig att ordna eller bortskaffande av annat avfall kan det vid behov anges som villkor att endast* avfall *från ett visst område får behandlas i verksamheten*.
46 §	46 §
Kontrollvillkor	***Uppföljnings- och** kontrollvillkor*
Tillståndet skall förenas med behövliga villkor om driftskontroll, kontroll av verksamhetens utsläpp, *avfall* och *avfallshantering,* verksamhetens miljöpåverkan samt kontroll av miljöns tillstånd efter avslutad verksamhet. För utförandet av kontroller skall tillståndet innehålla bestämmelser om mätmetoder och mätfrekvenser *samt om* hur kontrollresultaten skall bedömas och tillställas tillsynsmyndigheten. Verksamhetsutövaren kan också åläggas att lämna andra uppgifter som behövs för tillsynen.	Tillståndet *ska* förenas med behövliga villkor om driftskontroll, kontroll av verksamhetens utsläpp och verksamhetens miljöpåverkan samt kontroll av miljöns tillstånd efter avslutad verksamhet. *Tillståndet ska dessutom förenas med behövliga villkor om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen i enlighet med 120 § i avfallslagen samt om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och iakttagandet av den*. För utförandet av kontroller *ska* tillståndet innehålla bestämmelser om mätmetoder och mätfrekvenser. *I tillståndet ska det också anges* hur *uppföljnings- och* kontrollresultaten *ska* bedömas och *hur de ska ges in till* tillsynsmyndigheten. Verksamhetsutövaren kan också åläggas att lämna andra uppgifter som behövs för tillsynen.
Det som *har ansetts behövas för övervakningen* i övervakningsprogram för vattnens	Det som i övervakningsprogram för vattnens status som avses i lagen om vattenvårds-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
status som avses i lagen om vattenvårdsförvaltningen skall beaktas när villkor om kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen *ges*. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av förvaltningsplan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.	förvaltningen *har ansetts behövas för övervakningen ska* beaktas när villkor *meddelas om* kontrollen av verksamhetens påverkan på vattnen. Uppgifterna från kontrollen av verksamheten kan utnyttjas vid övervakningen och utarbetandet av *en* förvaltningsplan enligt lagen om vattenvårdsförvaltningen.
Tillståndsmyndigheten kan vid behov ålägga flera tillståndshavare att gemensamt kontrollera sina verksamheters miljöpåverkan.	Tillståndsmyndigheten kan vid behov ålägga flera tillståndshavare att gemensamt kontrollera sina verksamheters miljöpåverkan.
I tillståndet kan verksamhetsutövaren åläggas att *för godkännande* förelägga tillståndsmyndigheten eller en *av denna förordnad* myndighet en kontrollplan för en närmare organisering av den i 1 mom. avsedda kontrollen i så god tid att kontrollen kan inledas samtidigt som verksamheten inleds eller vid någon annan tidpunkt som är ändamålsenlig med tanke på verksamhetens miljöpåverkan. Kontrollvillkoren och den godkända kontrollplanen kan vid behov ändras trots att tillståndet är i kraft.	I tillståndet kan verksamhetsutövaren åläggas att förelägga tillståndsmyndigheten eller en myndighet *som utsetts av den*, en *plan* för en närmare organisering av den i 1 mom. avsedda *uppföljningen och* kontrollen *för godkännande* i så god tid att *uppföljningen och* kontrollen kan inledas samtidigt som verksamheten inleds eller vid någon annan tidpunkt som är ändamålsenlig med tanke på verksamhetens miljöpåverkan. *En plan över uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen ska dock alltid läggas fram i enlighet med 120 § i avfallslagen. Uppföljnings- och kontrollvillkoren samt den godkända uppföljnings- och* kontrollplanen kan vid behov ändras trots att tillståndet är i kraft.
I sådana fall som avses i 3 och 4 mom. skall beslut fattas med iakttagande av förvaltningslagen, om inte beslutet fattas i samband med att tillståndet beviljas eller ändras. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av tillståndshavaren, tillsynsmyndigheten, en myndighet som bevakar allmänt intresse, kommunen eller en part som orsakas olägenhet. Beslutet meddelas efter anslag och om beslutet skall informeras så som i 53 och 54 § föreskrivs om hur ett miljötillståndsbeslut ges och om information om miljötillståndsbeslut.	I sådana fall som avses i 3 och 4 mom. *ska* beslut fattas med iakttagande av förvaltningslagen, om inte beslutet fattas i samband med att tillståndet beviljas eller ändras. Beslutet kan ändras på tjänstens vägnar eller på yrkande av tillståndshavaren, tillsynsmyndigheten, en myndighet som bevakar allmänt intresse, kommunen eller en part som orsakas olägenhet. Beslutet meddelas efter anslag och *information* om beslutet *ska ges på det sätt* som *enligt* 53 och 54 § *gäller för miljötillståndsbeslut och information om dem*.
Rättelse i beslut enligt 4 mom. av en av tillståndsmyndigheten förordnad myndighet kan sökas skriftligen hos tillståndsmyndigheten inom 30 dagar efter anslaget. Ändring i tillståndsmyndighetens beslut med anledning av rättelseyrkande söks så som anges i 96 §.	*Omprövning av* beslut enligt 4 mom. *som fattats* av en *myndighet som* tillståndsmyndigheten *utsett får begäras* skriftligen hos tillståndsmyndigheten inom 30 dagar *från det att beslutet anslogs*. Ändring i tillståndsmyndighetens beslut med anledning av *begäran om omprövning får sökas* så som anges i 96 §.
50 §	50 §
Inverkan av vissa planer och program	*Inverkan av vissa planer och program*
Verksamheten får inte strida mot sådana för	Verksamheten får inte strida mot sådana för

Gällande lydelse

verksamhetsutövaren bindande förpliktelser som följer av riksomfattande planer och program som avses i 26 § 1 mom. I ett tillstånd som gäller en tillståndspliktig *återvinnings- och* behandlingsplats för avfall skall beaktas de avfallsplaner som avses i 40 § avfallslagen. I tillståndet skall dessutom i tillräcklig utsträckning beaktas sådana andra planer som har godkänts med stöd av 26 § 1 mom.

— — — — — — — — — — — — — — —

61 §

Verksamhet av försöksnatur

Sådan verksamhet av försöksnatur som avses i 30 § 2 mom. förutsätter en skriftlig anmälan till den behöriga miljötillståndsmyndigheten senast 30 dygn innan verksamheten inleds.

Föreslagen lydelse

verksamhetsutövaren bindande förpliktelser som följer av riksomfattande planer och program som avses i 26 § 1 mom. I ett tillstånd som gäller en tillståndspliktig *behandlingsanläggning eller* behandlingsplats för avfall *ska* beaktas de *regionala* avfallsplaner som avses i *88 § i* avfallslagen. I tillståndet *ska* dessutom i tillräcklig utsträckning beaktas sådana andra planer som har godkänts med stöd av 26 § 1 mom.

— — — — — — — — — — — — — — —

61 §

Verksamhet av försöksnatur

Sådan verksamhet av försöksnatur som avses i 30 § *3* mom. förutsätter en skriftlig anmälan till den behöriga miljötillståndsmyndigheten senast 30 dygn innan verksamheten inleds.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om det finns miljötillstånd för verksamhet enligt 30 a § när denna lag träder i kraft, förfaller miljötillståndet.

Om miljötillstånd har beviljats för en verksamhet före denna lags ikraftträdande och om den säkerhet som ställts för verksamheten inte är förenlig med 43 a—43 c §, ska tillståndsvillkoret om säkerhet ses över senast när

1) miljötillstånd ska sökas för en väsentlig ändring av verksamheten, eller

2) en ansökan ska göras för justering av tillståndsvillkoren.

Tillståndsmyndigheten ska justera ett villkor som gäller säkerhet så att det stämmer överens med denna lag också när tillståndet behöver ändras eller tillståndsmyndigheten ska meddela villkor om åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten.

Om miljötillstånd har beviljats verksamheten före ikraftträdandet av denna lag, ska tillståndsmyndigheten justera tillståndsvillkoren om uppföljning och kontroll av avfallshanteringen samt om en plan för uppföljning och kontroll av avfallsbehandlingen och iakttagandet av den så att de inom två år från denna lags ikraftträdande stämmer överens med 46 § och med 120 § i avfallslagen.

3.

Lag

om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 3 §, sådan den lyder i lag 24/2006, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förhållande till vissa författningar	*Förhållande till vissa författningar*
I fråga om hälsoskyddet gäller dessutom vad som *särskilt* bestäms om detta i miljöskyddslagen (86/2000), lagen om vattentjänster (119/2001), kemikalielagen (744/1989), strålskyddslagen (592/1991), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (264/1961), avfallslagen (1072/1993), markanvändnings- och bygglagen (132/1999), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (23/2006), lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) samt veterinärvårdslagen (685/1990).	I fråga om hälsoskyddet gäller dessutom vad som bestäms om detta i miljöskyddslagen (86/2000), lagen om vattentjänster (119/2001), kemikalielagen (744/1989), strålskyddslagen (592/1991), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (264/1961), *avfallslagen (/),* markanvändnings- och bygglagen (132/1999), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (23/2006), lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) samt veterinärvårdslagen *(765/2009)*.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen (744/1989) 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 100/2000, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förhållande till vissa författningar	*Förhållande till vissa författningar*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Om begränsning av utsläpp av kemikalier i miljön och rening av utsläpp gäller miljöskyddslagen (86/2000) och havsskyddslagen (1415/1994). Om behandling av avfall som består av kemikalier och om annan avfallshantering gäller dessutom avfallslagen (1072/1993).	*I fråga* om begränsning av utsläpp av kemikalier i miljön och rening av utsläpp gäller miljöskyddslagen (86/2000) och havsskyddslagen (1415/1994). *I fråga* om behandling av avfall som består av kemikalier och om annan avfallshantering gäller dessutom *avfallslagen (/)*.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 409/2009, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
48 kap.	48 kap.
Om miljöbrott	**Om miljöbrott**
1 §	1 §
Miljöförstöring	*Miljöförstöring*
Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet	Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/ 117/EEG eller en sådan bestämmelse som nämns i 60 § 1 mom. i avfallslagen (1072/ 1993) eller bestämmelser som har utfärdats eller särskilda föreskrifter eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller som försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering, eller	2) framställer, överlåter, transporterar, använder, behandlar eller förvarar ett ämne, ett preparat, en blandning, en produkt eller ett föremål eller använder en anordning i strid med kemikalielagen, REACH-förordningen, CLP-förordningen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller med stöd av miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter ned ozonskiktet, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/ 117/EEG eller en sådan bestämmelse som nämns i *147 § 2 mom. i avfallslagen (/)* eller bestämmelser som har utfärdats eller beslut som i enskilda fall har meddelats eller förbud som har meddelats med stöd av avfallslagen, eller som försummar sin skyldighet enligt avfallslagen att ordna avfallshantering, eller
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
så att gärningen är ägnad att förorena mil-	så att gärningen är ägnad att förorena mil-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
jön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.	jön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, ska för *miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 12 § i avfallsskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallsskattelagen (495/1996) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1435/2009, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 §	12 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Utan hinder av vad som i lagen om påförande av accis föreskrivs om tystnadsplikt, har en tullmyndighet rätt att lämna uppgifter och handlingar som erhållits för beskattning enligt denna lag till de i avfallslagen (1072/1993) avsedda närings-, trafik- och miljöcentralerna och miljövårdsnämnden för uppgifter som bestämts eller föreskrivits för dem.	*Trots vad som i punktskattelagen föreskrivs* om tystnadsplikt har en tullmyndighet rätt att lämna uppgifter och handlingar som erhållits för beskattning enligt denna lag till de i *avfallslagen (/)* avsedda närings-, trafik- och miljöcentralerna och *den kommunala miljövårdsmyndigheten* för uppgifter som bestämts eller föreskrivits för dem.
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 3 och 7 § i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om accis på vissa dryckesförpackningar (1037/2004) 3 § 1 mom. och 7 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Definitioner	*Definitioner*
I denna lag avses med 1) *dryckesförpackning* en detaljhandelsförpackning som innehåller i den till denna lag fogade accistabellen nämnd dryck, om förpackningen har en volym på högst fem liter; såsom detaljhandelsförpackning betraktas även motsvarande förpackning i samband med restaurangrörelse, 2) *fungerande retursystem* ett sådant pantbaserat system där en förpackare eller importör av drycker ensam eller på det sätt som avses i avfallslagen (1072/1993) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland har ombesörjt återanvändning eller återvinning av dryckesförpackningar så att förpackningen fylls på nytt eller används för råvaruåtervinning, 3) *tillverkning* tillverkning och förpackning av drycker.	I denna lag avses med 1) *dryckesförpackning* en detaljhandelsförpackning som innehåller i den till denna lag fogade accistabellen nämnd dryck, om förpackningen har en volym på högst fem liter; såsom detaljhandelsförpackning betraktas även motsvarande förpackning i samband med restaurangrörelse, 2) *fungerande retursystem* ett sådant pantbaserat system där en förpackare eller importör av drycker ensam eller på det sätt som avses i *avfallslagen (/)* eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland har ombesörjt återanvändning eller *material*återvinning av dryckesförpackningar så att förpackningen fylls på nytt eller används för råvaruåtervinning, 3) *tillverkning* tillverkning och förpackning av drycker.
7 §	7 §
Anteckning i producentregistret	*Anteckning i producentregistret*
Den som i accisdeklaration enligt 22 § i lagen om påförande av accis anmäler att dryckesförpackningar ingår i ett i 3 § 1 mom. 2 punkten avsett fungerande retursystem skall visa att retursystemet för dryckesförpackningar har godkänts av Birkalands miljöcen-	Den som i *en skattedeklaration enligt punktskattelagen* anmäler att dryckesförpackningar ingår i ett i 3 § 1 mom. 2 punkten avsett fungerande retursystem ska visa att *den som är ansvarig för retursystemet för dryckesförpackningar* har godkänts av *Närings-,*

Gällande lydelse

tral för anteckning i producentregistret på det sätt som anges i 50 b och 50 c § i avfallslagen eller att dryckesförpackningarna har godkänts för anteckning i motsvarande register enligt lagstiftningen i landskapet Åland. Miljömyndigheterna skall omedelbart underrätta Tullstyrelsen om ändringar i producentregistret. Om producentregisteruppgifter föranleder ändringar i beskattningen av en accisskyldig, tillämpas ändringarna vid påförandet av accis för följande kalendermånad efter tillställandet av uppgifterna.

Föreslagen lydelse

trafik- och miljöcentralen i Birkaland för anteckning i producentregistret på det sätt som anges *i 103 § i avfallslagen* eller att dryckesförpackningarna har godkänts för anteckning i motsvarande register enligt lagstiftningen i landskapet Åland. Miljömyndigheterna ska omedelbart underrätta Tullstyrelsen om ändringar *i registret*. Om producentregisteruppgifter föranleder ändringar i beskattningen av en accisskyldig, tillämpas ändringarna vid påförandet av accis för följande kalendermånad efter tillställandet av uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av fordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fordonslagen (1090/2002) 64 § 3 och 4 mom., 66 § 1 mom. och 66 e § 1 mom., sådana de lyder, 64 § 3 mom., 66 § 1 mom. och 66 e § 1 mom. i lag 233/2007 samt 64 § 4 mom. i lag 276/2010, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
64 §	64 §
Anmälan av fordons registeruppgifter	*Anmälan av fordons registeruppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Närmare bestämmelser om ägarens och innehavarens inbördes anmälningsskyldighet samt om den rätt som andra, såsom fordonets förra ägare, i 18 l § i avfallslagen (1072/1993) avsedda insamlare eller förbehandlare, innehavaren och den som ansvarar för användningen av bilen, har att göra registreringsanmälningar som gäller registrerade uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas dessutom närmare bestämmelser om anmälningar som gäller registeruppgifter och om de tillhörande tidsfristerna.	Närmare bestämmelser om ägarens och innehavarens inbördes anmälningsskyldighet samt om den rätt som andra, såsom fordonets förra ägare, i *58 § i avfallslagen (/)* avsedda insamlare eller *behandlare,* innehavaren och den som ansvarar för användningen av bilen, har att göra registreringsanmälningar som gäller registrerade uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas dessutom närmare bestämmelser om anmälningar som gäller registeruppgifter och om de tillhörande tidsfristerna.
Den anmälningsskyldige eller dennes ombud ska personligen lämna registreringsanmälan till den behöriga registreraren. Genom förordning av statsrådet får bestämmas att kommuner, i 18 l § i avfallslagen avsedda insamlare och förbehandlare, försäkringsbolag och motsvarande sammanslutningar och inrättningar kan göra registreringsanmälan också på annat sätt. Bestämmelser om när registreringsanmälan får lämnas via Trafiksäkerhetsverkets elektroniska tjänst utfärdas genom förordning av statsrådet.	Den anmälningsskyldige eller dennes ombud ska personligen lämna registreringsanmälan till den behöriga registreraren. Genom förordning av statsrådet får bestämmas att kommuner, i *58 § i avfallslagen* avsedda insamlare eller *behandlare,* försäkringsbolag och motsvarande sammanslutningar och inrättningar kan göra registreringsanmälan också på annat sätt. Bestämmelser om när registreringsanmälan får lämnas via Trafiksäkerhetsverkets elektroniska tjänst utfärdas genom förordning av statsrådet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
66 §	66 §
Första registrering av fordon	*Första registrering av fordon*
De allmänna förutsättningarna för första registrering är att 1) fordonet har godkänts i en registreringsbesiktning, om inte fordonet i enlighet med 60 § är befriat från registreringsbesiktning, 2) fordonet uppfyller de krav som gäller i Finland, 3) inget skrotningsintyg enligt 18 l § i avfallslagen har getts i fråga om fordonet, 4) behörig utredning uppvisas om betalning av skatter och avgifter som hänför sig till fordonet, om äganderätten till fordonet och om fordonsinnehavaren samt om att föreskriven trafikförsäkring tecknats, och 5) registeranmälan görs om vem som ansvarar för användningen av bilen, om ingen fysisk person anmäls som ägare eller innehavare av bilen.	De allmänna förutsättningarna för första registrering är att 1) fordonet har godkänts i en registreringsbesiktning, om inte fordonet i enlighet med 60 § är befriat från registreringsbesiktning, 2) fordonet uppfyller de krav som gäller i Finland, 3) inget skrotningsintyg enligt *59 § i avfallslagen* har getts i fråga om fordonet, 4) behörig utredning uppvisas om betalning av skatter och avgifter som hänför sig till fordonet, om äganderätten till fordonet och om fordonsinnehavaren samt om att föreskriven trafikförsäkring tecknats, och 5) registeranmälan görs om vem som ansvarar för användningen av bilen, om ingen fysisk person anmäls som ägare eller innehavare av bilen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
66 e §	66 e §
Skrotade eller på annat sätt förstörda fordon	*Skrotade eller på annat sätt förstörda fordon*
Slutlig avregistrering av fordon görs endast om ett skrotningsintyg enligt 18 l § i avfallslagen eller ett motsvarande intyg i något annat EES-land än Finland har getts i fråga om fordonet eller om fordonet på något annat sätt bevisligen har förstörts.	Slutlig avregistrering av fordon görs endast om ett skrotningsintyg enligt *59 § i avfallslagen* eller ett motsvarande intyg i något annat EES-land än Finland har getts i fråga om fordonet eller om fordonet på något annat sätt bevisligen har förstörts.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 2 och 8 § i lagen om flyttning av fordon

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om flyttning av fordon (828/2008) 2 § och 8 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Definitioner	*Definitioner*
I denna lag avses med 1) *fordon* ett fordon enligt definitionen i 2 a § i vägtrafiklagen (267/1981), 2) *väg* en väg enligt definitionen i 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen, 3) *terräng* terräng enligt definitionen i 3 § 2 punkten i terrängtrafiklagen (1710/1995), 4) *närflyttning* flyttning av ett fordon till en plats i omedelbar närhet av dess ursprungliga placeringsplats, 5) *upplagsflyttning* flyttning av ett fordon till ett upplag som anvisas av kommunen, 6) *skrotfordon* ett fordon som är avfall enligt definitionen i 3 § 1 mom. 1 punkten i avfallslagen (1072/1993).	I denna lag avses med 1) *fordon* ett fordon enligt definitionen i 2 a § i vägtrafiklagen (267/1981), 2) *väg* en väg enligt definitionen i 2 § 1 punkten i vägtrafiklagen, 3) *terräng* terräng enligt definitionen i 3 § 2 punkten i terrängtrafiklagen (1710/1995), 4) *närflyttning* flyttning av ett fordon till en plats i omedelbar närhet av dess ursprungliga placeringsplats, 5) *upplagsflyttning* flyttning av ett fordon till ett upplag som anvisas av kommunen, 6) *skrotfordon* ett fordon som är avfall enligt definitionen *i 5 § 1 mom. i avfallslagen (/)*.
8 §	8 §
Flyttning av skrotfordon	*Flyttning av skrotfordon*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Kommunen får lämna ett skrotfordon som omfattas av producentansvaret enligt 18 b § 1 mom. 4 punkten i avfallslagen direkt till insamlare och förbehandlare som avses i 18 l § 1 mom. i avfallslagen. Innan ett skrotfordon flyttas ska den sista ägare till fordonet som antecknats i fordonstrafikregistret eller någon annan känd ägare eller innehavare informeras om flyttningen. Meddelandet ska innehålla en uppmaning att flytta skrotfordonet inom sju	Kommunen får lämna ett skrotfordon som omfattas av producentansvaret enligt *48 § 1 mom. 2 punkten i avfallslagen* direkt till insamlare och *behandlare* som avses i *58 § i avfallslagen*. Innan ett skrotfordon flyttas ska den sista ägare till fordonet som antecknats i fordonstrafikregistret eller någon annan känd ägare eller innehavare informeras om flyttningen. Meddelandet ska innehålla en uppmaning att flytta skrotfordonet inom sju dagar

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
dagar vid äventyr att fordonet förs till avfallshantering på det sätt som avses ovan i detta moment. Om ägaren inte är känd, ska ett meddelande fästas på ett synligt ställe på skrotfordonet.	vid äventyr att fordonet förs till avfallshantering på det sätt som avses ovan i detta moment. Om ägaren inte är känd, ska ett meddelande fästas på ett synligt ställe på skrotfordonet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) 3 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Tillämpningsområde	*Tillämpningsområde*
Denna lag tillämpas på mottagning av avfall som genereras vid normal drift av fartyg. Efter det att sådant avfall överförts från fartyget till land tillämpas avfallslagen (1072/1993) på avfallet.	Denna lag tillämpas på mottagning av avfall som genereras vid normal drift av fartyg. Efter det att sådant avfall överförts från fartyget till land tillämpas *avfallslagen (/)* på avfallet.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 3 och 11 § i lagen om Finlands ekonomiska zon

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) 3 § 2 mom. och 11 § 2 mom., av dem 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1682/2009, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Lagstiftning som skall tillämpas på miljöskydd och vattenbyggande	*Lagstiftning som skall tillämpas på miljöskydd och vattenbyggande*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om förhindrande av sådan miljöförorening i den ekonomiska zonen som orsakas av ordinarie drift av fartyg finns i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) och bestämmelser om åtgärder i samband med bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i den ekonomiska zonen finns i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009). I den ekonomiska zonen tillämpas dessutom avfallslagen (1072/1993) enligt vad som föreskrivs särskilt.	Bestämmelser om förhindrande av sådan miljöförorening i den ekonomiska zonen som orsakas av ordinarie drift av fartyg finns i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) och bestämmelser om åtgärder i samband med bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i den ekonomiska zonen finns i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009). I den ekonomiska zonen tillämpas dessutom *avfallslagen (/)* enligt vad som föreskrivs särskilt.
11 §	11 §
Miljöbrott i den ekonomiska zonen	*Miljöbrott i den ekonomiska zonen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Till straff för brott mot miljöskyddslagen i den ekonomiska zonen döms enligt 116 § 2 mom. i miljöskyddslagen, till straff för avfallsförseelse i den ekonomiska zonen döms enligt 60 § i avfallslagen och till straff för naturskyddsförseelse i den ekonomiska zonen döms enligt 58 § 2 mom. i naturvårdslagen (1096/1996).	Till straff för brott mot miljöskyddslagen i den ekonomiska zonen döms enligt 116 § 2 mom. i miljöskyddslagen, till straff *för brott mot avfallslagen* i den ekonomiska zonen döms enligt *147 § i avfallslagen* och till straff för naturskyddsförseelse i den ekonomiska zonen döms enligt 58 § 2 mom. i naturvårdslagen (1096/1996).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen (829/2009) 2 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Avfallshantering	*Avfallshantering*
Kommunerna i huvudstadsregionen ska i samarbete sköta de kommunala uppgifter som avses i avfallslagen (1072/1993), med undantag för de uppgifter som föreskrivs för den kommunala miljövårdsmyndigheten. En samkommun svarar för skötseln av uppgifterna. På samkommunen tillämpas bestämmelserna om samkommuner i 10 kap. i kommunallagen (365/1995).	Kommunerna i huvudstadsregionen ska i samarbete sköta de kommunala uppgifter som avses i *avfallslagen (/),* med undantag för de uppgifter som föreskrivs för den kommunala miljövårdsmyndigheten. En samkommun svarar för skötseln av uppgifterna. På samkommunen tillämpas bestämmelserna om samkommuner i 10 kap. i kommunallagen (365/1995).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 3 § i dammsäkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i dammsäkerhetslagen (494/2009) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förhållande till annan lagstiftning	*Förhållande till annan lagstiftning*
På avfallsdammar tillämpas utöver denna lag vad som i miljöskyddslagen (86/2000) och med stöd av den föreskrivs om förebyggande och hindrande av förorening av miljön samt vad som i avfallslagen (1072/1993) och med stöd av den föreskrivs om förebyggande och bekämpande av den fara som avfall förorsakar hälsan och miljön.	På avfallsdammar tillämpas utöver denna lag vad som i miljöskyddslagen (86/2000) och med stöd av den föreskrivs om förebyggande och hindrande av förorening av miljön samt vad som i *avfallslagen (/)* och med stöd av den föreskrivs om förebyggande av den fara som avfall orsakar hälsan och miljön.

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om gödselfabrikat

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gödselfabrikat (539/2006) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förhållande till vissa författningar	*Förhållande till vissa författningar*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Angående krav på råvaror till gödselfabrikat samt på biprodukter som används som gödselfabrikat som sådana samt bearbetning, användning och bortskaffande av dem föreskrivs dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (86/2000), avfallslagen (1072/1993) och marktäktslagen (555/1981) samt i rådets förordning (EEG) nr 259/93 om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen. Angående krav på gödselfabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). Angående krav på gödselfabrikat av animaliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om djursjukdomar (55/1980) och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).	Angående krav på råvaror till gödselfabrikat samt på biprodukter som används som gödselfabrikat som sådana samt bearbetning, användning och bortskaffande av dem föreskrivs dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (86/2000), *avfallslagen (/)* och marktäktslagen (555/1981) samt *i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall*. Angående krav på gödselfabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). Angående krav på gödselfabrikat av animaliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om djursjukdomar (55/1980) och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om växtskyddsmedel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om växtskyddsmedel (1259/2006) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Förhållande till vissa författningar	*Förhållande till vissa författningar*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om rester av växtskyddsmedel i livsmedel eller foder samt om tillsynen över resthalter ingår i livsmedelslagen (23/2006) och foderlagen (396/1998) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Växtskyddsmedel vars godkännande har återkallats eller beträffande vilka giltighetstiden för godkännandet i övrigt har upphört samt växtskyddsmedel som annars skall tas ur bruk är problemavfall, och på dem tillämpas avfallslagen (1072/1993). För genmodifierade organismer gäller dessutom vad som bestäms om dem i gentekniklagen (377/1995). I säkerheten i arbetet för en person som hanterar växtskyddsmedel skall dessutom kraven i arbetarskyddslagen (738/2002) beaktas.	Bestämmelser om rester av växtskyddsmedel i livsmedel eller foder samt om tillsynen över resthalter ingår i livsmedelslagen (23/2006) och foderlagen (396/1998) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av dem. Växtskyddsmedel vars godkännande har återkallats eller beträffande vilka giltighetstiden för godkännandet i övrigt har upphört samt växtskyddsmedel som annars ska tas ur bruk är *farligt avfall,* och på dem tillämpas *avfallslagen (/)*. För genmodifierade organismer gäller dessutom vad som bestäms om dem i gentekniklagen (377/1995). I säkerheten i arbetet för en person som hanterar växtskyddsmedel ska dessutom kraven i arbetarskyddslagen (738/2002) beaktas.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006) 5 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
Allmänna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd	*Allmänna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd*
För beviljande av stöd enligt 4 § 1 mom. 1—3 punkten förutsätts att jordbrukaren för en viss tid förbinder sig att på sin gårdsbruksenhet iaktta de villkor som uppställts för stödet. För beviljande av stöd förutsätts dessutom att jordbrukaren iakttar tvärvillkoren. Bestämmelser om det nationella genomförandet av tvärvillkoren finns i miljöskyddslagen (86/2000), vattenlagen (264/1961), avfallslagen (1072/1993), naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen (615/1993), lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994), lagen om bekämpningsmedel (327/1969), foderlagen (396/1998), livsmedelslagen (23/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997), djurskyddslagen (247/1996) och lagen om djursjukdomar (55/1980).	För beviljande av stöd enligt 4 § 1 mom. 1—3 punkten förutsätts att jordbrukaren för en viss tid förbinder sig att på sin gårdsbruksenhet iaktta de villkor som uppställts för stödet. För beviljande av stöd förutsätts dessutom att jordbrukaren iakttar tvärvillkoren. Bestämmelser om det nationella genomförandet av tvärvillkoren finns i miljöskyddslagen (86/2000), vattenlagen (264/1961), *avfallslagen (/),* naturvårdslagen (1096/1996), jaktlagen (615/1993), lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994), *lagen om växtskyddsmedel (1259/2006),* foderlagen *(86/2008),* livsmedelslagen (23/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997), djurskyddslagen (247/1996) och lagen om djursjukdomar (55/1980).

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

17.

Lag

om ändring av 7 § i läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen (395/1987) 7 § 4 mom., sådant det lyder i lag 773/2009, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §	7 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Om ett i denna lag angivet läkemedel betraktas som problemavfall enligt avfallslagen (1072/1993), tillämpas på det vad som i nämnda lag bestäms eller med stöd av den föreskrivs om problemavfall.	Om ett i denna lag angivet läkemedel betraktas som *farligt avfall* enligt *avfallslagen (/),* tillämpas på det vad som i nämnda lag bestäms eller med stöd av den bestäms eller föreskrivs om *farligt avfall*.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av 28 § i narkotikalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 28 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
28 §	28 §
Förstöring av narkotika som problemavfall	*Förstöring av narkotika som* ***farligt avfall***
De som har rätt att hantera narkotika är skyldiga att låta förstöra alla läkemedel som betraktas som narkotika samt annan narkotika för vilken det inte längre finns sådan användning som är tillåten enligt denna lag.	De som har rätt att hantera narkotika är skyldiga att låta förstöra alla läkemedel som betraktas som narkotika samt annan narkotika för vilken det inte längre finns sådan användning som är tillåten enligt denna lag.
Ämnen och preparat som avses i 1 mom. får endast förstöras i en problemavfallsanläggning. Då ska avfallslagens (1072/1993) och miljöskyddslagens (86/2000) bestämmelser om förstöring av problemavfall iakttas.	Ämnen och preparat som avses i 1 mom. får förstöras endast i en *anläggning för behandling av farligt avfall*. Då ska *avfallslagens (/)* och miljöskyddslagens (86/2000) bestämmelser om förstöring av farligt avfall iakttas.
Närmare bestämmelser om förstöring av ämnen och preparat som avses i 1 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.	Närmare bestämmelser om förstöring av ämnen och preparat som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

19.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om sammankomster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sammankomster (530/1999) 24 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
24 §	24 §
Avlägsnande av mötesutrustning och konstruktioner samt uppsnyggning av området	*Avlägsnande av mötesutrustning och konstruktioner samt uppsnyggning av området*
Arrangören av en allmän sammankomst och en offentlig tillställning skall se till att mötesutrustningen och konstruktionerna som använts under sammankomsten utan onödigt dröjsmål avlägsnas efter sammankomstens slut, om inte något annat avtalats med platsens ägare eller innehavare. Avfallslagen (1072/1993) gäller för uppsnyggning av nedskräpade platser.	Arrangören av en allmän sammankomst och en offentlig tillställning ska se till att mötesutrustningen och konstruktionerna som använts under sammankomsten utan onödigt dröjsmål avlägsnas efter sammankomstens slut, om inte något annat avtalats med platsens ägare eller innehavare. *I avfallslagen (/) föreskrivs om skyldigheten att städa upp* nedskräpade platser.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag (675/2006), som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 a §	12 a §
Sammansättning i vissa ärenden	*Sammansättning i vissa ärenden*
Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller	Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen ska avgöra ett fullföljdsärende som gäller
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
3) tillämpningen av avfallslagen (1072/1993),	3) tillämpningen av *avfallslagen (/),*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .